AESCHYLI

QUAE SUPERSUNT

TRAGOEDIAE.

VOL. I. SECT. I.

AGAMEMNO.

RECENSUIT, ADNOTATIONEM CRITICAM ET EXEGETICAM ADJECIT

HENRICUS WEIL,
IN FACULTATE LITTERARUM VESONTINA PROFESSOR.

GIESSAE.
IMPENSAS FECIT J. RICKER.
MDCCCLVIII.

AESCHYLI

AGAMEMNO.

RECENSUIT, ADNOTATIONEM CRITICAM ET EXEGETICAM ADJECIT

HENRICUS WEIL,
IN FACULTATE LITTERARUM VESONTINA PROFESSOR.

GIESSAE.
IMPENSAS FECIT J. RICKER.
MDCCCLVIII.

Praefatio.

In hujus editionis praefatione, quas in Aeschyli versibus emendandis rationes secutus sim, breviter significandum esse puto; de ingenio et arte poetae quid sentiam, alio loco exposui *). Et primum quidem illud neminem fugit harum rerum peritum, etiam post Hermanni curas, qui unus omnium optime de Aeschylo meritus studia Aeschylea denuo suscitavit, tantum abesse ut pristino nitori et integritati augusta haec antiquitatis graecae monumenta reddita sint, ut plurimis adhuc exstent locis misere foedata. Neque hoc ita dico, quasi omnia quae insolentius vel audacius a sublimi poeta dicta sunt ad elegantem quandam mediocritatem reducenda putem, aut quasi Euripidei

*) Aperçu sur Eschyle et les origines de la tragédie grecque. Besançon 1849.

oris rotunditatem et rhetorum praecepta, qui post Aeschyli tempora sermonem graecum expoliverunt, Aeschyli emendandi normam habeam. Sed nimium illud acumen atque artificia grammaticorum, quibus nihil ad interpretandum arduum est, procul habenda sunt a poeta Attico, non Alexandrino, qui non lectoribus, sed spectatoribus scripsit. Verissime Dindorfius Aeschyli editores monuit: „veteres Athenienses, quibus fabulas suas summus poeta scripsit, nullos dum habuisse philologos, qui vel spectantibus in theatro praesto essent, vel per ephemerides et commentarios inexplicabilia eadem qua explicabilia facilitate interpretarentur“ *).

Duo sunt in Aeschyli manuscriptis vitiorum genera, alterum leviorum lenique manu corrigendorum, qualia apud omnes scriptores occurrunt, alterum graviorum altiusque insidentium, quae et ipsa nonnunquam probabiliter sanari possunt.

Ad primum genus quae pertinent multa jamdudum a viris doctis emendata sunt, non pauca restant quae littera una aut altera vel addita, vel detracta, vel mutata in integrum restitui possunt; nonnulla ex continua archetypi scriptura orta sunt, ut litteris iis-

*) Aeschyli tragoediae. Recognovit et praefatus est Gu. Dindorfius, Lipsiae 1857, p. LXXII.

dem in alia vocabula distributis ex absurdis vel sensu carentibus versus evadant optimi et pulcherrimi (v. Agam. 885. 1354 sq.).

Propius ad alterum genus accedunt ii loci, in quibus poetae verba interpretamentis aut contaminata aut sede pulsa sunt. Huc pertinent Agamemnonis versus 261. 648. 1229, ubi veram scripturam quum grammatici antiqui servarint, res in dubium vocari nequit. Ad haec exempla certissima respiciens quaedam in hac fabula menda tollere conatus sum; hic ex alia fabula afferam loci pulcherrimi turpem interpolationem cum versuum trajectione conjunctam, ut intelligatur quousque etiam in codice Mediceo corruptelarum labes progressa sit. Eumenidum v. 681 sqq., judicibus in arcem convocatis (ibi enim res agi mihi videtur), hanc orationem habet Minerva :

κλύοιτ' ἂν ἤδη θεσμόν, Ἀττικὸς λεώς,
πρώτας δίκας κρίνοντες αἵματος χυτοῦ.
ἔσται δὲ καὶ τὸ λοιπὸν Αἰγέως στρατῷ
ἀεὶ δ' ἑκάστων τοῦτο βουλευτήριον.

Sic in Mediceo postremus versus scriptus est. In editionibus inde a Cantero legitur :

ἀεὶ δικαστῶν τοῦτο βουλευτήριον.

Quae quantopere abhorreant ab hujus orationis magnificentia, quam aliena sint ab Aeschyli consilio,

qui Areopagum tummaxime a Pericle ejusque amicis ad judicandi munus detrudi aegre ferebat, non est quod pluribus demonstrem. Sed interjectis versibus undeviginti, qui et ipsi nondum satis emendati sunt, in libris sequuntur haec :

κερδῶν ἄθικτον τοῦτο βουλευτήριον,
αἰδοῖον, ὀξύθυμον, εὑδόντων ὕπερ
ἐγρηγορὸς φρούρημα γῆς καθίσταμαι.

Hos versus transponendos esse perspexit Hermannus, sed non suo loco inseruit inter secundum et tertium quos supra posui versus, quum *πρώτας δίκας κρίνοντες* ab *ἔσται δὲ καὶ τὸ λοιπὸν* divelli non possit. Si quid video, res ita se habet. Ad *κερδῶν ἄθικτον* quum interpretationis causa adscriptum esset *ἀδέκαστον*, inde librariorum incuria et stupidi correctoris diligentia ortum est monstrum illud trimetri :

ἀεὶ δ' ἑκάστων τοῦτο βουλευτήριον.

Quae si recte divinavi, jam facile intelligitur omnem locum sic refingendum esse :

κλύοιτ' ἂν ἤδη θεσμὸν, Ἀττικὸς λεὼς,
πρώτας δίκας κρίνοντες αἵματος χυτοῦ.
ἔστω δὲ καὶ τὸ λοιπὸν Αἰγέως στρατῷ
κερδῶν ἄθικτον τοῦτο βουλευτήριον,
αἰδοῖον, ὀξύθυμον, εὑδόντων δ' ὕπερ
ἐγρηγορὸς φρούρημα γῆς καθεστάτω.

Gravissimum et ad emendandum difficillimum corruptelae genus eos locos obtinet, qui non solum librariorum negligentiam, sed etiam correctorum sedulitatem praeposteram ita experti sunt, ut quod in archetypo fuerat leve vitium, litteris quibusdam vel male exaratis, vel trajectis, vel geminatis, vel confusis, nunc sit aut lectio portentosa ac sensu cassa, aut, quod saepe interpretibus fraudi fuit, scriptura misere resarcinata, falsa quadam sententiae specie decipiens. Nam correctores illi ita in poeta nostro versati sunt, ut ex litteris corruptis verba graeca componerent qualiacunque, neque numerorum, neque sententiarum nexus ratione habita. Exemplum hujus rei proponam, ut mihi videtur, luculentum. In Eumenidibus paullo ante finem fabulae haec verba leguntur in manuscriptis et editionibus :

σπονδαὶ δ' ἐς τὸ πᾶν ἔνδαιδες οἴκων
Παλλάδος ἀστοῖς.

Quae nescio an Aeschyli aequales pro graecis non habuerint; si recipiunt interpretationem, ita exponenda videntur : *fore ut semper in Atheniensium domibus libationes fiant facibus collustratae.* Sed hujusmodi sententia quum hic locum non habeat, viri docti libationes intelligunt in Furiarum sacro ab Atheniensibus faciendas. Audio, sed vereor ne hoc

interpretandi genus vim afferat sermoni graeco, neque hanc rem tanti momenti esse arbitror, ut poeta addiderit Jovem haec et Parcam sanxisse,

> Ζεὺς ὁ πανόπτας
> οὕτω Μοῖρά τε συγκατέβα *).

Jam vero quae in stropha verba illis respondere debebant,

> ἵλαοι δὲ καὶ εὐθύφρονες γᾷ
> δεῦρ' ἴτε, σεμναί,

minime respondent. Et haec quidem sana esse, confidenter affirmaverim. Nam neque in sententia quidquam est quod reprehendas, et numeri optimi sunt dactylici ejus generis, ex quo totum hoc canticum constat, quos nollem Hermannus mutasset scribendo *ἵλαοι δὲ καὶ τᾷδ' εὔφρονες γᾷ*. Patet antistropham corruptam ad strophicos numeros, non stropham integram ad illius exemplum corrigendam esse.

---

*) Fortasse *νεῦσέ τε Μοῖρά τε συγκατέβα*. Nam ex Aeschyli sententia Jupiter haec non concessit aliis, sed ipse voluit; accedit quod *συγκατέβα* alterum verbum requirit, et versus antitheticus a dactylo incipit. Sed de his suo loco dicam.

Felici casu contigit ut Aristophanes grammaticus, siquidem is hujus fabulae argumentum conscripsit, Harpocration, Photius, Suidas testentur, in fine tragoediae Furias (Ἐρινύας) placatas Eumenidum nomen accepisse. Quae quoniam in nostra fabula non leguntur, quaedam excidisse viri docti suspicati sunt. Sine causa. Illis enim ipsis verbis corruptis declaratur Noctis filias implacabiles placida numina evadere, addito etiam altero quo Furiae Athenis invocabantur nomine *augustarum* dearum, τῶν σεμνῶν θεῶν. Nam sic restituendus est locus ille, ut et sententiae et accuratissimae numerorum responsioni satisfiat:

σεμναὶ δ' ἔστε καὶ εὐμενίδες θεοὶ
Παλλάδος ἀστοῖς.

Haec Jupiter annuisse, Parca permisisse dicitur, huc tendit omnis fabula, his aptissime terminatur. Pro *ΘΕΟΙ*, ut hoc in transcursu addam, in archetypo fortasse scriptum erat *ΟΚΟΙ*, ex quo corrector fecit οἴκων. Verum talia qui emendare conatur, non in verbis quae librarii commenti sunt haerere debet, ne vanam umbram consectetur, sed, singularum litterarum ratione habita, locum universum respicere et in poetae mentem se insinuare. Alios hujusmodi locos a correctoribus pessumdatos habes in Agame-

mnone v. 109, ubi Aristophanes comicus tragici manum servavit, v. 78, 352 sq., 967, quos mihi videor probabiliter restituisse, Septem 363 sqq., 915, 985, de quibus dixi in Annalibus Philologicis a. 1858, 4, p. 230 sqq.

Hujusmodi vitiis referti sunt non solum libri recentiores, sed omnium Aeschyli codicum optimus et vetustissimus, Mediceus *(M.)*, nunc bibliothecae Laurentianae plutei XXXII, 9, saeculo undecimo ineunte scriptus, qui etiam Sophoclis tragoedias et Apollonii Argonautica continet. Ex hoc codice omnes quotquot exstant Aeschyli tragoediarum libros manuscriptos fluxisse censent harum rerum judices peritissimi Cobetus et Dindorfius; libros pauciores qui Orestiam et Supplices nobis servarunt ex illo derivatos esse, fere omnes nunc critici consentiunt, novissimus Eumenidum editor idoneis argumentis confirmavit. Qui si statuit Medicei archetypum habuisse litterarum formas minusculas, fortasse verum vidit, et nonnulla vitia ex litteris minusculis repetenda esse libenter ei largior; sed prima Medicei manus quae in illo libro vitiose scripta erant religiose descripsisse videtur, atque longe plurimae corruptelae sanari nequeunt, nisi cogitatione redeatur ad codicem etiam vetustiorem scriptura continua et litteris uncialibus exaratum. Sic recte statuisse Hermannum,

Dindorfium, alios viros doctos qui Aeschylo criticam operam navarunt, multae emendationes pulcherrimae certissimaeque luculenter demonstrant.

Itaque, quum reliquorum librorum, ubi dissentiunt a Mediceo, auctoritas sit nulla aut non major quam quae editorum conjecturis tribuitur, in magna tamen Agamemnonis parte a libris deterioribus pendemus. In Mediceo enim desunt hujus tragoediae versus a 290 usque ad 1007 et a 1105 usque ad finem, necnon Choephoron initium, ex quo tempore quaternio ιη' totus et quaternionis ιθ' major pars, exceptis foliis primo et octavo, intercidit. Quae antequam perierunt, ex codice etiam tum integro apographum factum est, unde derivati sunt Venetus *(V.)*, Florentinus *(Fl.)*, Farnesianus *(F.)*. Florentinus, bibliothecae Laurentianae plutei XXI 8, saeculi quarti decimi, cum Veneto, bibliothecae s. Marci 616 sive XCI 5, qui saeculi tertii decimi esse dicitur, ita consentit, ut ex eo descriptus videatur, adhibito tamen utriusque archetypo, quod ex Agamemnonis versu 1611 colligo, quem integriorem exhibet quam codex Venetus. Sed Florentinus Veneto hoc nomine praestat, quod totam fabulam habet, quum in Veneto omnia quae inter v. 45 et v. 1038 interjecta sunt desiderentur. Farnesianus, qui nunc in Museo regio Neapolitano servatur, saeculo quarto decimo

exeunte scriptus, ejusdem familiae, sed multo deterior est, quippe qui Demetrii Triclinii recensionem exhibeat.

Guelferbytanus et Marcianus eosdem quos Mediceus Agamemnonis versus habent, a quo discrepant librariorum erroribus, non correctionibus grammaticorum. Bessarionis codex *(B.)*, nunc bibliothecae Venetae s. Marci 468 sive XCI, 4, qui scriptus esse dicitur saeculo circiter tertio decimo, Agamemnonis continet versus priores 327, qui quum propius absit a Mediceo quam Florentinus (cf. v. 319), a v. 290 usque ad v. 327 praecipuam auctoritatem habet.

In afferenda librorum scriptura, quam ex Hermanni potissimum collationibus deprompsi, hanc mihi imposui legem, ut ejus codicis, ex quo in quaque hujus tragoediae parte omnis ratio critica pendet, id est Medicei et Florentini Venetique aut Bessarionii, lectionem constanter notarem, ubi ab ea discederem, exceptis tamen quibusdam vitiis orthographici generis quae sexcenties recurrunt, qualis est secunda persona passiva in *η* terminata, et *N* paragogicum in fine versuum vel omissum vel additum. Codicum deteriorum scripturam fere non attuli nisi ubi eam secutus sum. Ita factum est, ut obiter percurrenti adnotationem criticam hi libri praestantiores videri possint, illi deteriores.

In adnotatione et perspicuitati et brevitati, quoad fieri poterat, studui, ipse expertus nihil verboso commentario esse molestius. Virorum doctorum conjecturis referendis modum adhibui et delectum, quem lectoribus probatum iri spero. Neque ea explanavi quae explanatione egere non videbantur; neque iterum exposui, quae jam ab aliis satis exposita erant, nisi ubi res dubia paucis verbis absolvi poterat; neque negotium suscepi infinitum omnia refutandi quae de Aeschylo vana sive subabsurde, sive nimis argute prolata sunt. Nam in hoc poeta ita evenit, ut eorum qui ad ejus emendationem interpretationemve accesserunt fere sit nemo qui non aliquid boni attulerit, nemo, vel doctissimus, qui non saepe erraverit. Quamobrem probe intelligo indulgentia mihi quoque opus fore, atque hoc peto a judice aequo, *cum mea compenset vitiis bona, pluribus hisce, si modo plura mihi bona sunt, inclinet.*

Versus lyricos longiores in cola sua divisi, quamquam Boeckhii rationes verissimas esse intelligo. Sed haec quaestio typographica potius quam metrica est, nec de re, sed de verbis disputatur. Hermannus enim nunquam negavit eos quos constituit versus numeri continuitate inter se cohaerere, Boeckhius semper versus a se constitutos ex pluribus ordinibus constare dixit. Itaque, quum versus breviores facilius

legantur ab iis qui rei metricae minus studuerunt, hoc lectorum commoditati et chartae angustiis dandum esse putavi, ut cola potius quam versus sive systemata distinguerem. Neque tamen hac in re semper mihi constiti: versus dactylicos fere omnes exhibui integros, iambicos quosdam, ne membra divisa trochaicorum speciem praeberent. Quae conjungenda mihi videantur, qualesque in quoque carmine numeros esse statuam, conspectus metrorum docet ad calcem uniuscujusque fabulae adjectus.

Numeri versuum quos in margine dextro addidi sunt vulgati editionum Glasguensis, Tauchnitianae, Teubnerianae.

ΑΙΣΧΥΛΟΥ

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΦΥΛΑΞ.
ΧΟΡΟΣ.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ ΚΗΡΥΞ.
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.
ΚΑΣΑΝΔΡΑ.
ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Personarum indicem non habet M.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἀγαμέμνων εἰς Ἴλιον ἀπιὼν ὑπέσχετο τῇ[1] *Κλυταιμνήστρᾳ, εἰ πορθήσοι τὸ Ἴλιον, τῆς αὐτῆς ἡμέρας σημανεῖν διὰ τοῦ πυρσοῦ. ὅθεν σκοπὸν ἐκάθισεν ἐπὶ μισθῷ Κλυταιμνήστρα, ἵνα τηροίη τὸν πυρσόν. καὶ ὁ μὲν ἰδὼν ἀπήγγειλεν, αὐτὴ δὲ τῶν πρεσβυτῶν ὄχλον μεταπέμπεται περὶ τοῦ πυρσοῦ ἐροῦσα, ἐξ ὧν καὶ ὁ χορὸς συνίσταται· οἵτινες ἀκούσαντες παιανίζουσι. μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ Ταλθύβιος παραγίνεται καὶ τὰ κατὰ τὸν πλοῦν διηγεῖται. Ἀγαμέμνων δ' ἐπὶ ἀπήνης ἔρχεται. εἵπετο δ' αὐτῷ ἑτέρα ἀπήνη, ἔνθα ἦν τὰ λάφυρα καὶ ἡ Κασάνδρα. αὐτὸς μὲν οὖν προεισέρχεται εἰς τὸν οἶκον σὺν τῇ Κλυταιμνήστρᾳ, Κασάνδρα δὲ προμαντεύεται, πρὶν εἰς τὰ βασίλεια εἰσελθεῖν, τὸν ἑαυτῆς καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος θάνατον καὶ τὴν ἐξ Ὀρέστου μητροκτονίαν, καὶ εἰσπηδᾷ ὡς θανουμένη, ῥίψασα τὰ στέμματα. τοῦτο δὲ τὸ μέρος τοῦ δράματος θαυμάζεται ὡς καὶ ἔκπληξιν ἔχον καὶ οἶκτον ἱκανόν. ἰδίως δὲ Αἰσχύλος τὸν Ἀγαμέμνονα ἐπὶ σκηνῆς ἀναιρεῖσθαι*

---

[1]) *ἀπιὼν τῇ* M. Vox *ὑπέσχετο*, quae in Fl. post *Ἴλιον* legitur, hoc loco excidisse videtur.

ποιεῖ, τὸν δὲ Κασάνδρας σιωπήσας θάνατον νεκρὰν αὐτὴν ὑπέδειξε, πεποίηκέ τε Αἴγισθον καὶ Κλυταιμνήστραν ἑκάτερον διισχυριζόμενον περὶ τῆς ἀναιρέσεως ἑνὶ κεφαλαίῳ, τὴν μὲν τῇ ἀναιρέσει Ἰφιγενείας, τὸν δὲ ταῖς τοῦ πατρὸς Θυέστου[2]) ἐξ Ἀτρέως συμφοραῖς.

Ἐδιδάχθη τὸ δρᾶμα ἐπὶ ἄρχοντος Φιλοκλέους ὀλυμπιάδι ὀγδοηκοστῇ[3]) ἔτει δευτέρῳ. πρῶτος Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι, Χοηφόροις, Εὐμενίσι, Πρωτεῖ σατυρικῷ. ἐχορήγει Ξενοκλῆς Ἀφιδνεύς.

Θεράπων Ἀγαμέμνονος ὁ προλογιζόμενος, οὐχὶ ὁ ὑπὸ Αἰγίσθου ταχθεὶς[4]).

---

[2]) Ὀρέστου M. Corr. Victorius.

[3]) κη M. εἰκοστῇ ὀγδόῃ Fl. Emend. Meursius.

[4]) His verbis, quae in M. post inscriptionem fabulae leguntur, satis obscure significatur, Aeschylum sumpsisse quidem excubitoris personam ex Homeri Odyss. IV, 524 sqq., sed aliter rem adornasse.

ΦΥΛΑΞ.

Θεοὺς μὲν αἰτῶ τῶνδ' ἀπαλλαγὴν πόνων
φρουρᾶς ἐτείας μῆκος, ἣν κοιμώμενος
στέγης Ἀτρειδῶν ἄγκαθεν, κυνὸς δίκην,
ἄστρων κάτοιδα νυκτέρων ὁμήγυριν
5 καὶ τοὺς φέροντας χεῖμα καὶ θέρος βροτοῖς
λαμπροὺς δυνάστας, ἐμπρέποντας αἰθέρι,
δυσμαῖς ὅταν φθίνωσιν, ἀντολάς τε τῶν.

---

2 μῆκος δ' ἦν M. μῆκος, ἣν V. Fl. F. μῆχος, ἣν Valckenaerius. *Per annuae vigiliae longitudinem a diis peto laborum finem*, ad quae respicit v. 20 : νῦν δ' εὐτυχὴς γένοιτ' ἀπαλλαγὴ πόνων. Hanc unice veram hujus loci interpretationem, jam a Klauseno prolatam, nescio cur editores spreverint. Ex Annalibus Philologicis cognovi, nuper Wunderum eam novis argumentis confirmasse.

3 Libri στέγαις. Corr. Schneidewinus. Recte enim schol. Med., Hesychius et grammaticus in Bekk. Anecd. p. 327, 25 statuunt, ἄγκαθεν hoc loco esse κατὰ συγκοπὴν ἀντὶ τοῦ ἀνέκαθεν, τουτέστιν ἄνωθεν. Injuriam faciunt poetae, qui hanc vocem exponunt ἐν ἀγκάλαις, quum nec custos per tam longum tempus, nec canes vigiles, quibus se ille similem esse ait, ulnis innitantur.

7 Libri ἀστέρας, ὅτ' ἂν aut ὅταν, quae ferri non posse intellexerunt Valckenaerius, Porsonus, Dindorfius, alii, qui hunc versum damnarunt. Neque tamen ejiciendus est totus versus, quo aegre caremus, ne in verborum ornatu subsistat oratio, sed perveniat ad rem ipsam, qua anni tempora significantur. Itaque pro

καὶ νῦν φυλάσσω λαμπάδος τὸ σύμβολον,
αὐγὴν πυρὸς φέρουσαν ἐκ Τροίας φάτιν
10 ἁλώσιμόν τε βάξιν· ὧδε γὰρ κρατεῖ
γυναικὸς ἀνδρόβουλον ἐλπίζον κέαρ.
εὖτ' ἂν δέ, νυκτίπλαγκτον ἔνδροσόν τ' ἔχων
εὐνὴν ὀνείροις οὐκ ἐπισκοπουμένην —
ἐμοὶ φόβος γὰρ ἀνθ' ὕπνου παραστατεῖ,
15 τὸ μὴ βεβαίως βλέφαρα συμβαλεῖν ὕπνῳ —
ὅταν δ' ἀείδειν ἢ μινύρεσθαι δοκῶ,
ὕπνου τόδ' ἀντίμολπον ἐντέμνων ἄκος,
κλαίω τότ' οἴκου τοῦδε συμφορὰν στένων
οὐχ ὡς τὰ πρόσθ' ἄριστα διαπονουμένου.
20 νῦν δ' εὐτυχὴς γένοιτ' ἀπαλλαγὴ πόνων
εὐαγγέλου φανέντος ὀρφναίου πυρός.

---

interpretamento ἀστέρας id reposui, quod mihi maxime probabile videbatur: nam ταῖς ἀνατολαῖς opponuntur αἱ δυσμαί, et φθίνειν sic nude de luna optime dicitur, de stellis non item.

12—19 Libri ἐνδροσόν τ' ἔχω. Multa de his versibus disputarunt interpretes, dum omnes sibi persuadent εὖτ' ἂν (v. 12) et ὅταν (v. 16) inter se opponi. Sed patet et hic et illic de eadem re agi. Hoc enim dicit custos, se vel invitum, quoties per insomnias cantare occipiat, ad deploranda domus regiae infortunia delabi. Vides ὅταν perspicuitatis causa additum esse, ut orationis series, longiore interpositione obscurata, iterum ab initio repeteretur (cf. infra v. 169—189), et omnia recte procedere, si, una littera addita, scribatur ἐνδροσόν τ' ἔχων. Mox, v. 14, ἐμοὶ ex Aurati conjectura. Libri ἐμήν, sive ut γὰρ secundo loco poneretur, sive quod librarius ad praecedentis versus initium oculis aberraret.

19 διαπονουμένου suspectum est, sed quae in ejus locum substituatur vox non suppetit.

ὦ χαῖρε λαμπτὴρ νυκτὸς, ἡμερήσιον
φάος πιφαύσκων καὶ χορῶν κατάστασιν
πολλῶν ἐν Ἄργει, τῆσδε συμφορᾶς χάριν.
25 ἰοῦ ἰοῦ.
Ἀγαμέμνονος γυναικὶ σημαίνω τορῶς
εὐνῆς ἐπαντείλασαν ὡς τάχος δόμοις
ὀλολυγμὸν εὐφημοῦντα τῇδε λαμπάδι
ἐπορθιάζειν, εἴπερ Ἰλίου πόλις
30 ἑάλωκεν, ὡς ὁ φρυκτὸς ἀγγέλλων πρέπει·
αὐτός τ' ἔγωγε φροίμιον χορεύσομαι.
τὰ δεσποτῶν γὰρ εὖ πεσόντα θήσομαι
τρὶς ἓξ βαλούσης τῆσδέ μοι φρυκτωρίας.
γένοιτο δ' οὖν μολόντος εὐφιλῆ χέρα
35 ἄνακτος οἴκων τῇδε βαστάσαι χερί.
τὰ δ' ἄλλα σιγῶ· βοῦς ἐπὶ γλώσσῃ μέγας
βέβηκεν· οἶκος δ' αὐτὸς, εἰ φθογγὴν λάβοι,
σαφέστατ' ἂν λέξειεν. ὡς ἑκὼν ἐγὼ
μαθοῦσιν αὐδῶ κοὐ μαθοῦσι λήθομαι.

ΧΟΡΟΣ.

40 δέκατον μὲν ἔτος τόδ' ἐπεὶ Πριάμου
μέγας ἀντίδικος,

---

22 δεῖ διαστήματος ὀλίγου ἐνταῦθα, εἶτα ἀνακραγεῖν, ὡς θεασάμενον τὸν πυρσόν. Schol. Med.

25. 26 Asyndeton indicio est, recte hoc loco legi interjectiones, quas Hermannus ante v. 22 collocabat. — Male in libris et editionibus plerisque σημανῶ, quum M. habeat σημαίνω. Laetitia elatus Clytaemnestram absentem alloquitur servus, quasi eum exaudire posset.

29 ἐπορθριάζειν M. Correctum in V. Fl. F. 30 ἀγγέλων M. Correctum in V. F.

Μενέλαος ἄναξ ἠδ' Ἀγαμέμνων,
διθρόνου Διόθεν καὶ δισκήπτρου
τιμῆς ὀχυρὸν ζεῦγος Ἀτρείδαιν,
45 στόλον Ἀργείων χιλιοναύτην
τῆσδ' ἀπὸ χώρας
ἦραν, στρατιῶτιν ἀρωγὴν,
μέγαν ἐκ θυμοῦ κλάζοντες Ἄρη
τρόπον αἰγυπιῶν,
50 οἵτ' ἐκπατίοις ἄλγεσι παίδων
ὕπατοι λεχέων στροφοδινοῦνται
πτερύγων ἐρετμοῖσιν ἐρεσσόμενοι,
δεμνιοτήρη
πόνον ὀρταλίχων ὀλέσαντες·
55 ὕπατος δ' ἀΐων ἤ τις Ἀπόλλων

---

44 Libri Ἀτρειδᾶν, pro quo scite Dind. Ἀτρείδαιν. Vulgo Ἀτρειδῶν. Mox χιλιοναύταν et ἀρωγαγὴν M.

51 ὕπατοι λεχέων insolenter quidem dictum est, sed sine dubio ab Aeschylo profectum, neque temerariis conjecturis tentandum. Nam ὕπατοι λεχέων ita ponitur pro ὑπὲρ λεχέων, ut simul insit notio superlativi : vulturii supra cubilia sublime volant. In altiore etiam loco — ὕπατος δ'ἀΐων — sedent dii vindices, qui illis opitulantur, sicut Atridas magnos et potentes major etiam Jupiter, ὁ κρείσσων Ζεύς, ad vindicandum scelus hospitii violati Troiam mittit. Dindorfii στρεφεδινοῦνται, forma Homerica, Aeschylum usum esse censent. Certius est versus Homericos, Od. XVI, 216—18, poetae animo obversatos esse.

55 τῶνδε μετοίκων schol. Med. interpretatur ὑπὲρ τῶν μετοικισθέντων νεοσσῶν, cui interpretationi obstat quod τῶνδε non potest referri ad absentes, nec μετοίκων apte de raptis pullis diceretur. Suidas, cum quo consentit schol. Soph. OC. 934, Αἰσχύλος τοὺς οἰωνοὺς τῶν ὑψηλῶν τόπων (μετοίκους) ἀντὶ τοῦ ἐνοίκους.

ἢ Πὰν ἢ Ζεὺς οἰωνόθροον
γόον ὀξυβόαν τῶνδε μετοίκων,
ὑστερόποινον
πέμπει παραβᾶσιν Ἐρινύν.
60 οὕτω δ' Ἀτρέως παῖδας ὁ κρείσσων
ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ πέμπει ξένιος
Ζεύς, πολυάνορος ἀμφὶ γυναικὸς
πολλὰ παλαίσματα καὶ γυιοβαρῆ
γόνατος κονίαισιν ἐρειδομένου
65 διακναιομένης τ' ἐν προτελείοις
κάμακος θήσων Δαναοῖσιν
Τρωσί θ' ὁμοίως. ἔστι δ' ὅπῃ νῦν
ἔστι· τελεῖται δ' ἐς τὸ πεπρωμένον·
οὔθ' ὑποκαίων οὔθ' ὑπολείβων
70 οὔτε δακρύων ἀπύρων ἱερῶν

Videntur male referre veteris interpretis sententiam, qui aves aërios, in altis locis agitantes, deorum vicinos et quasi inquilinas coeli vocari intellexerat. Rem perspexit Klausenius.

64 ἐριδομένου M. Corr. in B. Guelf.

69. 70 Libri ὑποκλαίων. Casaubonus ὑποκαίων, quo recepto οὔτε δακρύων servari potest. Ceterum ἄπυρα ἱερά neque ad Iphigeniae immolationem pertinent, quae erat Hermanni aliorumque sententia, neque, quod Schoemanno visum est, ad nescio quod sacrificium ab Atridis neglectum, sed, flagitante sententiarum nexu, cum Schneidewino ad Paridis referenda sunt *innuptas nuptias*, quae etiam infra, v. 706, memorantur. Vide de sacris conjugalibus Eumen. v. 214, et Plat. Legg. VIII, p. 241 D : ἄθυτα δὲ παλλακῶν σπέρματα, quibus opponuntur, quae de legitimis uxoribus subjicit, ταῖς μετὰ θεῶν καὶ ἱερῶν γάμων ἐλθούσαις εἰς τὴν οἰκίαν.

ὀργὰς ἀτενεῖς παραθέλξει.
ἡμεῖς δ' ἀτίτᾳ σαρκὶ παλαιᾷ
τῆς τότ' ἀρωγῆς ὑπολειφθέντες
μίμνομεν ἰσχὺν
75 ἰσόπαιδα νέμοντες ἐπὶ σκήπτροις.
ὅ τε γὰρ νεαρὸς μυελὸς στέρνων
ἐντὸς ἀνᾴσσων
ἰσόπρεσβυς, Ἄρης δ' οὐκ ἐν ἀώροις·
ὅ θ' ὑπέργηρως, φυλλάδος ἤδη

---

71 ἀτῖται M., quod et pro ἀτῖται et pro ἀτίτᾳ accipi potest. Hoc, ut tutius, cum Hermanno praetuli: nam passiva hujus terminationis significatio arctis finibus circumscripta est. Neque, si in Eumen. v. 257 ἀτίτας est is *qui poenas non luit*, ὁ μὴ τίνων, hoc magis passive quam active dictum est; neque in Hesychii glossa ἀτίτην· ἀτιμώρητον, ἄπορον, ἄτιμον, τὸν μὴ ἔχοντα ἀποτῖσαι vocem ἄτιμον verto *inhonoratum*, sed pertinere puto ad ἄπορον et τὸν μὴ ἔχοντα ἀποτῖσαι, quibus verbis designatur debitor aerarii inops, qui propter ἀτισίαν erat ἄτιμος. Vides ἀτίτην esse eum qui non solvit vel poenas vel multam.

76. 77 Libri ὅτε et ἀνάσσων. Corr. illud Auratus, hoc Hermannus.

78 Librorum scriptura Ἄρης δ' οὐκ ἔνι (ἐνὶ B.) χώρᾳ, quod esset *Mars sede non manet*, a correctore concinnata est, quum in archetypo librarii errore obscuratum esset, quod Aeschylum scripsisse puto, οὐκ ἐν ἀώροις. Verba νεαρὸς μυελός etiam ad juventam referri possent, neque satis declarant aetatem immaturam; ἀώροις omnem dubitationem eximit. Quo restituto et hiatus in fine versus tollitur, et cur poeta ὑπέργηρως pro γέρων dixerit intelligitur, et audacior illa translatio, qua laetam et quasi floridam juvenilis corporis speciem φυλλάδα vocavit, aptissime praeparatur.

79 τίθυπεργήρως M. Stanleius et plurimi editores τό θ' ὑπέργηρων, sequente masculino ἀρείων, quod ut fortasse ferri posset,

80 καταχαρφομένης, τρίποδας μὲν ὀδοὺς
στείχει, παιδὸς δ' οὐδὲν ἀρείων
ὄναρ ἡμερόφαντον ἀλαίνει.
σὺ δὲ, Τυνδαρέα
θύγατερ, βασίλεια Κλυταιμνήστρα,
85 τί χρέος; τί νέον; τί δ' ἐπαισθομένη,
τίνος ἀγγελίας
πειθοῖ περίπεμπτα θυοσκεῖς;
πάντων δὲ θεῶν τῶν ἀστυνόμων,
ὑπάτων, χθονίων,
90 τῶν τ' ἀγρονόμων, τῶν τ' ἀγοραίων,
βωμοὶ δώροισι φλέγονται·
ἄλλη δ' ἄλλοθεν οὐρανομήκης
λαμπὰς ἀνίσχει,
φαρμασσομένη χρίματος ἁγνοῦ

---

si codex praeberet, non ultro inferendum erat in versus pulcherrimos. Wellaueri ὁ θ' ὑπέργηρως sine dubitatione recepi, hiatu in versus praecedentis fine sublato.

83 Sic Dindorfius, qui refert M. habere* Τυνδάρέω, supra scripto ου, sed littera ω ex αο facta.

87 θυοσκεῖς Turnebus ex Hesychio restituit. M. θυοσκινεῖς, priore ι ab alia manu addito. Scal. πευθοῖ.

90 Libri τῶν τ' οὐρανίων τῶν τ' ἀγοραίων. Versum ejecerunt Heathius Porsonus aliique. Vulgatam frustra defendit Hermannus : nam dii qui in coelo degunt, non diversi sunt ab iis qui hominum negotiis adsunt. Emendavi, collato Sept. 271 : τοῖς πολλισσούχοις θεοῖς, πεδιονόμοις τε κἀγορᾶς ἐπισκόποις. Οὐρανίων, ad ὑπάτων adscriptum, successit in locum ejus vocis, quae ante ἀγοραίων facile excidere poterat.

91 δώροις M. Corr. in F.

95 μαλακαῖς ἀδόλοισι παρηγορίαις,
πελάνῳ μυχόθεν βασιλείῳ.
τούτων λέξαις ὅ τι καὶ δυνατὸν
καὶ θέμις ἡμῖν,
παιών τε γενοῦ τῆσδε μερίμνης,
100 ἣ νῦν τοτὲ μὲν κακόφρων τελέθει,
τοτὲ δ' ἐκ θυσιῶν ἀγανὴ φαίνουσ'
ἐλπὶς ἀμύνει φροντίδ' ἄπληστον
τὴν θυμοφθόρον λύπης φρένα.

---

97 Sic Hartungus et Dind. Librorum λέξασ' diversis rationibus tueri conabantur Herm. et Schneidew.

98 αἰνεῖν M. Sed verissime Schoemannus αἰνεῖν non esse simpliciter *dicere* contendit, sed semper habere aliquam judicii ac voluntatis adsignificationem. Scripsi ἡμῖν, quum hujusmodi librariorum errores etiam in aliis locis animadverterem. Sic Suppl. 959 pro eo quod M. habet, εὐθυμεῖν ἔστιν εὐτύκους ναίειν δόμους, repone ἔνθ' ὑμιν ἔστιν, sive potius

ἔνθ' ἔστιν ὑμῖν εὐτύκους ναίειν δόμους.

101 ἀγανὰ φαίνεις M. Quod si e φανεῖσ' ortum est, conjici possit προφανεῖσ'. Sed recte videtur Florentini librarius, eumque secutus Triclinius, scripsisse φαίνουσ', quod Hermannus optime interpretatur *lucens*, coll. Eur. El. 1233 : ἀλλ' οἵδε δόμων ὑπὲρ ἀκροτάτων φαίνουσί τινες δαίμονες. Quo in loco ne cum Hartungo scribas βαίνουσι, vetant quae sequuntur, τί ποτ' εἰς φανερὰν ὄψιν βαίνουσι βροτοῖσιν; Butleri conjecturam σαίνουσ', quae multis arrisit, merito damnavit Welckerus, ut ab hoc loco alienam. H. L. Ahrensii ἃς ἀναφαίνεις miror Engero placuisse, quum vocem ἀγανή satis tueatur contrapositum κακόφρων.

102. 3 ἀπλειστον M., corr. in Fl. F. Reliqua sic exhibui, ut corrupte leguntur in M. θυμοβόρον Fl. Hermannus olim τῆς θυμοβόρου φρένα λύπης, novissimis curis φρενολύπης. Welckerus τὴν θυμοβόρον, φρενολύπην. Neque probabiliora sunt quae vel mihi vel aliis in mentem venerunt.

κύριός εἰμι θροεῖν ὅδιον κράτος αἴσιον ἀνδρῶν *στροφή*
105 ἐκλεκτῶν· ἔτι γὰρ θεόθεν καταπνείει πειθὼ 106
μολπᾶν ἀλκᾷ σύμφυτος αἰών·
ὅπως Ἀχαιῶν δίθρονον κράτος, Ἑλλάδος ἥβας
ξύμφρονα ταγὰν, 110

---

105. 6 ἐκτελέων libri et, quod librorum auctoritati nihil addit, scholion infimae aetatis ad Aristoph. Ran. v. 1276. Hoc esset *adultorum*. ἐντελέων, conjectura Aurati ab Hermanno multisque aliis recepta, eo quo volunt sensu, τῶν ἐν τέλει ὄντων, videtur esse pedestris vox serioris aetatis. Scripsi ἐκλεκτῶν, quod et versus antistrophicus commendat et Lucretii *ductores Danaum delecti* (I, 86), qui etiam v. 92. 95. 100 Aeschylum expressit. Mox καταπνέει (una ante ει littera erasa) μολπὰν (prima manus μολπᾶν) ἀλκὰν M. καταπνείει Ald., ἀλκᾷ Herm., μολπᾶν Both., quae recepi, sed aliter interpretor locum difficillimum et varie a viris doctis tractatum. Nam qui Hermannum sequuntur, ita fere vertunt : *adhuc mihi divinitus fiduciam carminum inspirat temporis spatium cum expeditione conjunctum*, fatale illud decennium nondum exactum. Verum, ut αἰών sit *temporis spatium*, de quo dubitari potest, ἀλκά, *robur*, pugnam quidem et belli certamina saepe significat, nunquam belli continuationem, eo sensu quo dicitur *bellum Trojanum, bellum Thebanum*. Itaque verto : *adhuc mihi divinitus suadam*, facundae gratiam linguae, *inspirat carminum robori cognata aetas*. Voce ἀλκᾷ se significat, bellico robore destitutum, vim canendi adhuc retinere. Sed quidquid de hujus loci scriptura statuis, qui fortasse non persanatus est, universam loci sententiam patet eam esse, ut senes dicant se jam gerere non posse res bellicas, dicere posse : κύριός εἰμι θροεῖν. Quae non sine tristitia veterem militem Marathonium scripsisse puto. Apte Hartungus contulit Eur. Herc. fur. 678 : ἔτι τοι γέρων ἀοιδὸς κελαδεῖ Μναμοσύναν.

108 ξύμφρονα τὰν γᾶν M. Corr. in B. Fl. F. Sed ταγή quum primam corripere soleat, Blomf. scr. ταγόν, Herm. τάγαν, quibus praestaret Dindorfii ξύμφρονε ταγώ, si lectio mutanda esset.

πέμπει σὺν δορὶ καὶ χερὶ πράκτορι θούριος
ὄρνις

110 Τευκρίδ' ἐπ' αἶαν,
οἰωνῶν βασιλεὺς βασιλεῦσι νεῶν, ὁ κελαινὸς, ὁ δ'
ἐξόπιν ἀργᾶς, 115
φανέντες ἴκταρ μελάθρων χερὸς ἐκ δοριπάλτου
παμπρέπτοις ἐν ἕδραισιν,
βοσκόμενοι λαγίναν, ἐπὶ κυμάδι φέρματα, γένναν,
115 βλαβέντα λοισθίων δρόμων. 120
αἴλινον αἴλινον εἰπὲ, τὸ δ' εὖ νικάτω.

ἀντ. κεδνὸς δὲ στρατόμαντις ἰδὼν δύο λήμασιν ἴσους

---

109 Veram hujus versus scripturam servavit Aristoph. Ran. 1289, quo in loco etiam v. 104 et 107 hujus fabulae afferuntur. In Aeschyli vetere codice quum vocabulum *χερί* casu excidisset, *καί* a correctore in *δίκας* mutatum est, unde nostri libri habent : *σὺν δορὶ δίκας πράκτορι*.

111 Libri *ὅ τ' ἐξόπιν ἀργίας*. Illud Hart., hoc Blomf. corr.
112 Libri *δορυπάλτου*. Corr. Turnebus. 113 *παμπρέποις* M. Corr. in B. *in sedibus undique conspicuis*.

114 *λαγίναν ἐρικύματα* (*ἐρικύμονα* B. Fl. F. *ἐρικυμάδα* Seidler) *φέρματι γένναν* M., cum quibus scholiastes *βλαβέντα* jungit *κατὰ τὸ νοούμενον*, quasi praecessisset *τὸν λαγωόν*. Sed de matre gravida quum agatur, masculinum per enallagen illatum permirum esset; et *γένναν* non de parente, sed de prole aut, quod verius est, de utraque accipi par est. Itaque Prienius conjecit *λαγίνας ἐρικύματα φέρματα γέννας*, alii alia, nihil quod ferri possit : neque enim *ἐρικύματα* vel potius *ἐρικύμονα* de prole, nec *φέρματα* de matre dici potest. Quae nos dedimus, coll. Hesych. *κυμάδας· ἐγκύους*, sic vertas : *devorantes genus leporinum, cum matre gravida fetus, instante partu intercepta*. Eadem aliter dixit v. 127 *αὐτότοκον* (*σὺν αὐτῷ τῷ τόκῳ* sch. M.) *πρὸ λόχου*.

117—19 *λήμασι διδσοὺς* M. Emendavit Dind. Lobeckius conjecerat *λήμασι πιστούς*. Mox *λογοδαίτας πομποὺς τ' ἀρχάς* M.

Ἀτρείδας μαχίμους ἐδάη λαγοδαίτας πομπᾶς
ἀρχούς· οὕτω δ' εἶπε τεράζων· — 125
120 „χρόνῳ μὲν ἀγρεῖ Πριάμου πόλιν ἅδε κέλευθος,
πάντα δὲ πύργων
κτήνη πρόσθε τὰ δημιοπληθέα Μοῖρα λαπάξει
πρὸς τὸ βίαιον. — 130
οἷον μή τις ἄγα θεόθεν κνεφάσῃ προτυπὲν στό-
μιον μέγα Τροίας·
125 πάροιθεν οἴκων γὰρ ἐπίφθονος Ἄρτεμις ἁγνὰ

λαγοδαίτας πομπούς τ' ἀρχούς Fl. F. Recepi Karstenii emendationem, etiam Dindorfio probatam. Conspecto prodigio Calchas intellexit aquilas esse Atridas, et animis et imperio aquilarum similes.

122 Libri δημιοπληθῆ. Corr. C. O. Müller : cf. ἐναγέα Suppl. 122. Μοῖρ' ἀλαπάξει M. Corr. in F. et ab Elmsleio. Sed sunt alia, quae dubitationem movent. Nam, ut πρόσθε per prolepsin accipi possit, opes Trojanorum populares fama multo minus celebratae sunt quam regiae Priami divitiae. Itaque H. L. Ahrens conjecit πρὸς δὲ τὰ δ., ut populi opibus opponerentur πύργων κτήνη, arcis regiae gaza. Sed πύργων κτήνη obscurius dictum esset, πρὸς δὲ τὰ δ. molestam pedestris scriptoris diligentiam saperet, a lyrica dictione quam maxime alienam. Pauwii et Hermanni προσθετὰ non esset *congesta*, sed *additicia*. Si sana est librorum scriptura, Aeschylus putandus erit, suae aetatis institutis in antiqua illa tempora relatis, Priami thesaurum pro aerario publico habuisse.

124 Libri ἄτα. Emend. Herm. De προτυπέν, *prius percussum*, dubitari potest.

125 Libri στρατωθέν' οἴκῳ. Exercitum graecum vel potius, ut mihi videtur, Atridas vocare magnum Troiae frenum, audax est translatio, sed quae neque ab hoc poeta, neque ab hoc loco abhorreat. Verum, si hoc frenum dicatur στόμιον στρατωθέν i. e. frenum in bellum profectum aut in castris versans (nam et de

πτανοῖσιν κυσὶ πατρὸς 136
αὐτότοκον πρὸ λόχου μογερὰν πτάκα θυομέ-
νοισιν·
στυγεῖ δὲ δεῖπνον αἐτῶν.
αἴλινον αἴλινον εἰπέ, τὸ δ' εὖ νικάτω.

ἐπῳδός 130 τόσον περ εὔφρον ὦ καλὰ 140
δρόσοις ἀέπτοις μαλερῶν τε λεόντων
πάντων τ' ἀγρονόμων φιλομάστοις
θηρῶν ὀβρικάλοισί, σε τερπνὰ
τούτοιν αἰτῶ ξύμβολα κρᾶναι,
135 δεξιὰ μέν, κατάμομφα δὲ φάσματ' ἀθυμῶν. 145

---

sensu et de graecitate hujus verbi dubitatur), hoc tam absurdum est, ut Aeschylum talia scripsisse mihi non persuadeam. Accedit quod *οἴκῳ* non habet quo referatur. Si quid video, *στρατόν*, interpretationis causa ad marginem adscriptum, librariis causa fuit adulterandae lectionis genuinae, quam fuisse puto *πάροιθεν οἴκων*, ut in stropha dixit *ἔκταρ μελάθρων*. Gravissimum videtur Calchanti, aquilas ad aedes regias visas esse, quae res indicio est, ad reges hoc portentum pertinere.

130—135 sic scripti sunt in M., teste Dindorfio : *τόσσων* (*τόσον* Fl. F.) *περ εὔφρων καλὰ δρόσοισιν* (*δρόσοις* F.) *ἀέλπτοις* (*ἀέπτοις* B. Fl. et sic legit schol. Med. qui interpr. *τοῖς ἕπεσθαι τοῖς γονεῦσι μὴ δυναμένοις*) *μαλερῶν ὄντων πάντων τ' ἀγρονόμων φιλομάστους* (ex *φιλόματους* factum) *θηρῶν ὀβρικάλοισι* (fuit primum *ὀβρικάλουσι*) *τερπνὰ τούτων αιτεῖ ξύμβολα κράναι* (*κρᾶναι* Fl. F.) *δεξιὰ μὲν κατάμομφα δὲ φάσματα στρουθῶν*. In primo versu emendando id secutus sum, ut Dianam a Calchante invocari statuerem, quo tum totius orationis forma, tum scholiastae ad v. 137 adnotatio ducunt, et ut tetrapodiam iambicam reponerem, qualem habes stropharum versu penultimo. Potuissem *εὔφρον', ὦ καλά*, scribere, sed vocativus aptior videbatur. V. 131 *δρόσοισι*

ἰήϊον δ' αὖ καλέω Παιᾶνα,
μή τινας ἀντιπνόους Δαναοῖς χρονίας ἐχενῆδας
ἀπλοίας τεύξῃς, 150
σπευδομένα θυσίαν ἑτέραν ἄνομόν τιν', ἄδαιτον,
νεικέων τέκτονα σύμφυτον, οὐ δεισήνορα· μίμνει

λεπτοῖς Well. Sed ἀέπτοις sensu activo non plus difficultatis habet quam ἄμεμπτος ἄκλαυστος ἀστένακτος ἄδερκτος ἀστράτευτος alia. λεόντων restituit Stanl. ex Etym. M. p. 377, 37 ἔρσαι, αἱ ἐν ἔαρι γεννηθεῖσαι (Hom. Od. IX, 222) . . καὶ Αἰσχύλος ἐν Ἀγαμέμνονι τοὺς σκύμνους τῶν λεόντων δρόσους κέκληκε, μεταφράζων τοῦτο. Emendationem perfecit Dind. addita particula τε. V. 133 inserui σε, ut verborum constructioni et numeris succurrerem, virgula, quam sentio melius abesse, lectorum gratia adjecta, et v. 134 scripsi αἰτῶ, Schützium aliosque secutus; tum τούτων, quod apte explicari non potest, mutavi in τούτοιν i. e. Ἀτρείδαιν. V. 135 στρουθῶν, vocem manifesto corruptam, quam et res et numeri respuunt, jam Porsonus damnavit. Passerculi ex Il. II, 311 sqq. huc involarunt, ut Dindorfii verbis utar, confuso prodigio Aulidensi cum hoc aquilarum portento plane diverso, quod Argis visum esse Aeschylus narrat. Jam vero, si superiora recte refinximus, hic latere oportet participium. Scripsi ἀθυμῶν, coll. Thuc. V, 91 οὐκ ἀθυμοῦμεν τὴν τελευτήν. Franzius φάσματ' ἀητῶν.

136 Libri δὲ καλέω. Versus requiritur iambico-dactylicus, quales plures insunt in hoc cantico et in eo quod Aristoph. Ran. l. l. ex fragmentis Aeschyleis composuit. Inserui αὖ, coll. Sept. 526 τὸν δὲ πέμπτον αὖ λέγω.

137 τεύξῃ M. Secutus sum schol. Med. qui ὦ Ἄρτεμι adscripsit. Dindorfius ἐχενηΐδας αὔρας scribendo Aeschylum mihi videtur ex Aeschylo ejecisse, apud quem audacior illa junctura ἀντιπνόους ἀπλοίας offensionem non habet, praesertim aliis epithetis interjectis.

139 Varia conjecerunt viri docti. Metri causa οὐ δεισήνορα μῆτιν Lachm. οὐ δ. φωτός Herm. σύμφυτον αἰνῶν Dind. ἀλάστορα

140 γὰρ φοβερὰ παλίνορτος,
οἰκονόμος δολία, μνάμων μῆνις τεκνόποινος.“ 155
τοιάδε Κάλχας
ξὺν μεγάλοις ἀγαθοῖς ἀπέκλαγξεν
μόρσιμ' ἀπ' ὀρνίθων ὁδίων οἴκοις βασιλείοις·
145 τοῖς δ' ὁμόφωνον
αἴλινον αἴλινον εἰπέ, τὸ δ' εὖ νικάτω.

στρ. α'. Ζεύς, ὅστις ποτ' ἐστίν, εἰ τόδ' αὐ- 160
τῷ φίλον κεκλημένῳ,
τοῦτό νιν προσεννέπω.
150 οὐκ ἔχω προσεικάσαι
πάντ' ἐπισταθμώμενος 164
πλὴν Διός, εἰ τὸ μάταν ἀπὸ φροντίδος ἄχθος
χρὴ βαλεῖν ἐτητύμως.

ἀντ. α'. οὐδ' ὅστις πάροιθεν ἦν μέγας,
155 παμμάχῳ θράσει βρύων,
οὐδὲ λέξεται πρὶν ὤν· 170

νεικέων Rossbach. Sententiae causa ἠδ' ὀλεσήνορα H. L. Ahrens, alii alia. Nihil mutandum videtur, numeri per tripodias dactylicas decurrunt, ut vv. 113. 114.

143 ἀπέκλαιξεν M. Corr. in apographis. Ceterum et portentum ipsum et res quae portenduntur, a poeta satis explicantur; sed quaeri potest, cur Diana Atridis irata sit. Naegelsbach respondet, propter coenam Thyesteam; Schoemann probabilius, propter futuram urbis quam Diana fovebat expugnationem. Verum fatendum est nos nescire quae Aeschylo non placuit exponere.

152 Libri τόδε μάταν. Corr. Pauwius.

156 οὐδὲν λέξαι M. Egregie emendavit H. L. Ahrens. Ceterum, non Typhonem, quae est schol. sententia, sed Uranum

ὃς δ' ἔπειτ' ἔφυ, τρια-
κτῆρος οἴχεται τυχών·
Ζῆνα δέ τις προφρόνως ἐπινίκια κλάζων
160 τεύξεται φρενῶν τὸ πᾶν· 175

τὸν φρονεῖν βροτοὺς ὁδώ- στρ. β'.
σαντα, τὸν πάθει μάθος
θέντα κυρίως ἔχειν.
στάζει δ' ἔν θ' ὕπνῳ πρὸ καρδίας
165 μνησιπήμων πόνος· καὶ παρ' ἄ- 180
κοντας ἦλθε σωφρονεῖν.
δαιμόνων δέ που χάρις βιαίως
σέλμα σεμνὸν ἡμένων.

---

et Saturnum respici, recte statuerunt. Schützius et Herm., coll. Prom. 956 sqq.

160 ὁλοσχερῶς φρόνιμος ἔσται. Schol. Med.

162 Libri τῷ πάθει. Emend. Schütz.

164 Hart. ἕστακεν δ' ὕπνῳ, Karst. θάσσει δ' ἐν θ' ὕπνῳ. Insolenter sane dictum est στάζει πρὸ καρδίας, exspectaveris εἰς καρδίαν. Sed Aeschylo καρδία est mentis acies, in somnis, dum corporis oculi hebent, praecipuo vigore praedita. Eum. 103—5 :

Ὅρα δὲ πληγὰς τάσδε καρδίᾳ σέθεν.
εὕδουσα γὰρ φρὴν ὄμμασιν λαμπρύνεται,
ἐν ἡμέρᾳ δὲ μοῖρα πρόσκοπος βροτῶν (lege κορῶν).

Quem locum dum reputo, etiam hic ἐν ὕπνῳ πρὸ καρδίας mihi dictum esse videtur quasi πρὸ φρενὸς εὑδούσης ὀμμάτων.

169 sqq. τόδ' non ad ea tempora spectat, de quibus supra narravit chorus, sed ad ea quae nunc poetae animo tam vivide obversantur, ut statim in medias res progressus ita incipiat, quasi additurus sit ἔτλα θυτὴρ γενέσθαι θυγατρός. Nam proximis versibus, quos video a nonnullis interpretibus aut temere immutatos,

ἀντ. β'. καὶ τόθ' ἡγεμὼν ὁ πρέ-
170 σβυς νεῶν Ἀχαιϊκῶν, 185
μάντιν οὔτινα ψέγων,
ἐμπαίοις τύχαισι συμπνέων,
εὖτ' ἀπλοίᾳ κεναγγεῖ βαρύ-
νοντ' Ἀχαιϊκὸς λεώς,
175 Χαλκίδος πέραν ἔχων παλιρρό- 190
χθοις ἐν Αὐλίδος τόποις·

στρ. γ'. πνοαὶ δ' ἀπὸ Στρυμόνος μολοῦσαι
κακόσχολοι, νήστιδες, δύσορμοι,
βροτῶν ἄλαι, νεῶν τε καὶ πεισμάτων ἀφειδεῖς,
180 παλιμμήκη χρόνον τιθεῖσαι 195
τρίβῳ κατέξαινον ἄνθος Ἄργεος·

---

aut non satis intellectos esse, causae proferuntur quae ad tantam immanitatem Agamemnonem impulerint: vatibus eum nunquam restitisse, et ingruentibus casibus victum cum rebus duris conspirantes duros induisse animos (ἐμπαίοις τύχαισι συμπνέων, quae infra vv. 201. 2 explicatius dicet). Sed mox, ut intelligi possit narratio, ad rerum initium se revocat (εὖτ' ἀπλοίᾳ ...), et ne infra quidem, ubi post longam interpositionem verbis ἄναξ δ' ὁ πρέσβυς τότ' εἶπε φωνῶν, v. 189, orationem interruptam repetit, statim ad ea pervenit quae v. 169—72 significata erant.

175—6 Libri παλιρρόθοις. Emend. H. L. Ahrens. Bothius et Herm. in stropha scribebant βίαια, ut ultimus versus esset pentapodia iambica. Sed antistropham potius corrigendam esse evincit numerorum concinnitas: tota enim stropha e tetrapodiis et hexapodiis trochaicis constat, et clausulam habet tetrapodicam, quali etiam stropha α', huic simillima, terminatur.

179 Libri ναῶν καί. Corr. Porsonus. 181 Libri Ἀργείων. Schütz. Ἄργεος. Herm. Ἄργους. Cf. Prom. 420 Ἀραβίας τ' ἄρειον

ἐπεὶ δὲ καὶ πικροῦ
χείματος ἄλλο μῆχαρ
βριθύτερον πρόμοισιν — 200
185 μάντις ἔκλαγξεν προφέρων
Ἄρτεμιν, ὥστε χθόνα βάκ-
τροις ἐπικρούσαντας Ἀτρεί-
δας δάκρυ μὴ κατασχεῖν·

ἄναξ δ' ὁ πρέσβυς τότ' εἶπε φωνῶν· — 205 ἀντ. γ'.
190 »βαρεῖα μὲν κὴρ τὸ μὴ πιθέσθαι,
βαρεῖα δ', εἰ τέκνον δαΐξω, δόμων ἄγαλμα,
μιαίνων παρθενοσφάγοισιν
ῥείθροις πατρῴους χέρας βωμοῦ πέλας. — 210
τί τῶνδ' ἄνευ κακῶν;
195 πῶς λιπόναυς γένωμαι
ξυμμαχίας ἁμαρτών;
παυσανέμου γὰρ θυσίας
παρθενίου θ' αἵματος ὀρ- — 215
γᾷ περιόργως ἐπιθυ-
200 μεῖν θέμις. εὖ γὰρ εἴη.«

ἄνθος. Falluntur qui antistropham corrigunt ad numeros manifesto corruptos. 185 Libri ἔκλαγξε. Corr. Pors.

189 Libri τόδ'. Stanl. τότ'. Vide ad 169 adnotata.

190 πειθέσθαι M. 193. ῥεέθροις M. Corr. illud Turn., hoc Triclinius.

195 τί πῶς λιπόναυς τε γένωμαι; M. Vitia ex litterarum repetitione orta sustulit Triclinius.

199 Bambergerus περιόργῳ σφ' ἐπιθυμεῖν, sine necessitate, quum subjectum ξυμμαχίαν, i. e. ξυμμάχους, facile ex praecedentibus suppleatur. εὖ γὰρ εἴη· καλῶς ἀποβαίη. Sch. Med.

στρ. δ'.	ἐπεὶ δ' ἀνάγκας ἔδυ λέπαδνον	
	φρενὸς πνέων δυσσεβῆ τροπαίαν	
	ἄναγνον, ἀνίερον, τόθεν	220
	τὸ παντότολμον φρονεῖν μετέγνω.	
205	βροτοὺς θρασύνει γὰρ αἰσχρόμητις	
	τάλαινα παρακοπὰ πρωτοπήμων.	
	ἔτλα δ' οὖν θυτὴρ γενέ-	
	σθαι θυγατρὸς, γυναικοποί-	225
	νων πολέμων ἀρωγὰν	
210	καὶ προτέλεια ναῶν.	
ἀντ. δ'.	λιτὰς δὲ καὶ κληδόνας πατρῴους	
	παρ' οὐδὲν αἰῶνα παρθένειον	
	ἔθεντο φιλόμαχοι βραβῆς.	230
	φράσεν δ' ἀόζοις πατὴρ μετ' εὐχὰν	
215	δίκαν χιμαίρας ὕπερθε βωμοῦ	
	πέπλοισι περιπετῆ παντὶ θυμῷ	
	προνωπῆ λαβεῖν ἀέρ-	
	δην, στόματός τε καλλιπρῴ-	235

205 Libri βροτοῖς. Corr. Schützius et Herm.

211—213 Sic libri, nisi quod M. παρθένιον, correctum in Fl. F. Vulgo, Pearsono auctore, παρθένειόν τ', ad sententiam qualemcunque efficiendam. Sed in fine versus cum versu sequente non cohaerentis (cf. 222 χέονσα) apostropho venia opus esset, et totum locum reputanti poeta mihi videtur dixisse, principes graecos, interclusis virginis clamoribus, vitam virgineam parvi fecisse. Emendationem fortasse alii invenient.

217. 8 προνωπῆ, a multis non intellectum, recte schol. Med. interpretatur προνενευκυῖαν. Opponitur λαβεῖν ἀέρδην. Sic Eur. Alc. 143 ἤδη προνωπής ἐστι καὶ ψυχορραγεῖ. Apte contulit Blomf. Lucretii *muta metu terram genibus summissa petebat.* Mox στόματος

ρου φυλακὰν κατασχεῖν
220 φθόγγον ἀραῖον οἴκοις

βίᾳ χαλινῶν τ' ἀναύδῳ μένει. — στρ. ε'.
κρόκου βαφὰς δ' ἐς πέδον χέουσα
ἔβαλλ' ἕκαστον θυτήρων ἀπ' ὄμματος βέλει — 240
φιλοίκτῳ, πρέπουσά θ' ὡς ἐν γραφαῖς, προσεννέπειν
225 θέλουσ', ἐπεὶ πολλάκις πατρὸς κατ' ἀνδρῶνας εὐτραπέζους
ἔμελψεν· ἁγνᾷ δ' ἀταύρωτος αὐδᾷ πατρὸς
φίλου τριτόσπονδον εὔ- — 245
ποτμον παιᾶνα φίλως ἐτίμα.

τὰ δ' ἔνθεν οὔτ' εἶδον οὔτ' ἐννέπω· — ἀντ. ε'.
230 τέχναι δὲ Κάλχαντος οὐκ ἄκραντοι.

τε καλλιπρῴρου φυλακάν neque subjecti accusativus est, quod Blomfieldio, neque objecti, quod aliis placuit, sed dictum ut supra πολέμων ἀρωγάν : *ad pulchrum os custodiendum*, στόμα τε καλὸν φυλάττοντας.

222 Quum loqui non posset Iphigenia, velo abjecto, quod potuit, oculis mactatores quasi alloquebatur. Mire abutuntur κροκοβαφεῖ σταγόνι, v. 1065, qui κρόκου βαφάς de sanguine accipi posse putant. Hermanni de his et de proxime sequentibus sententia jam satis ab aliis refutata est.

228 ἀγνὰ et αὐδὰ M. Corr. Schütz.

229. 30 εὔποτμον αἰῶνα M. Elmsleii εὔποτμόν τ' ferri non potest, quum epitheta synonyma conjunctionem respuant : v. supra ἄναγνον ἀνίερον et multos alios Aeschyli locos. Hermanni εὐπότμαν auctoritate caret. Egregie Hartungus παιῶνα, sive potius

Δίκα δὲ τοῖς μὲν παθοῦσιν μαθεῖν ἐπιρρέπει·
τὸ μέλλον δ' ἐπεὶ γένοιτ' ἂν κλύοις· προ-
χαιρέτω· 250
ἴσον δὲ τῷ προστένειν. τορὸν γὰρ ἥξει σύνορ-
θρον αὐγαῖς.
πέλοιτο δ' οὖν τἀπὶ τούτοισιν εὐπραξίαις 255
235 θύειν τόδ' ἄγχιστον Ἀ-
πίας γαίας μονόφρουρον ἕρκος.

ἥκω σεβίζων σόν, Κλυταιμνήστρα, κράτος·

παιᾶνα, merito a Karstenio receptum. παιὰν τριτόσπονδος est Paean post coenam ad tertiam libationem, quae Διὶ Σωτῆρι fiebat, cantatus. παιᾶνα ἐτίμα dictum est ut infra 673 τὸ νυμφότιμον μέλος τίοντας.

232 Sic locum optime constituit Bambergerus, rejecto interpretamento τὸ δὲ προκλύειν, quod in M. ab alia manu adjectum, in plerisque libriset editionibus post τὸ μέλλον legitur. ἐπιγένοιτ' M.

233 συνορθὸν αὐταῖς M. Emend. Well. et Herm. *Venient futura et manifesta erunt cum luce solis orientia*, i. e. quum e futurarum rerum tenebris in lucem rerum praesentium, in luminis oras, exorientur. Cf. 1127.

234. 35 εὐπραξις, ὡς θέλει libri. εὐπραξις, vocabulum male conflatum, graecum non esse, jure videtur Lobeckius censuisse. De exemplis, quibus hoc compositum in Steph. Thes. Did. s. v. εὐθεράπευσις defenditur, dixit Karstenius; alius generis est nomen proprium Εὔπραξις (Keil, inscriptt. Boeot. p. 164) vel potius Εὐπραξίς, cum Εὐτυχίς, Νικασίς componendum. Etiam minus ferri potest εὖ πρᾶξις, quod v. 471 non satis defenditur. Accedit quod Clytaemnestra choro suspectior est, quam ut ejus vota sua faciat: nam τόδ' ἄγχιστον μονόφρουρον ἕρκος ad senes non posse referri, verissime Hermannus contendit. Habes rationes emendationis meae. Cf. infra εὐαγγέλοισιν ἐλπίσιν θυηπολεῖς. Πέλοιτο θύειν dictum est ut v. 34 γένοιτο βαστάσαι.

δίκη γάρ ἐστι φωτὸς ἀρχηγοῦ τίειν
γυναῖκ' ἐρημωθέντος ἄρσενος θρόνου. 260
240 σὺ δ' εἴ τι κεδνὸν εἴτε μὴ πεπυσμένη
εὐαγγέλοισιν ἐλπίσιν θυηπολεῖς,
κλύοιμ' ἂν εὔφρων· οὐδὲ σιγώσῃ φθόνος.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

εὐάγγελος μὲν, ὥσπερ ἡ παροιμία,
ἕως γένοιτο μητρὸς εὐφρόνης πάρα. 265
245 πεύσει δὲ χάρμα μεῖζον ἐλπίδος κλύειν·
Πριάμου γὰρ ᾑρήκασιν Ἀργεῖοι πόλιν.

ΧΟΡΟΣ.

πῶς φῄς; πέφευγε τοὔπος ἐξ ἀπιστίας.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τροίαν Ἀχαιῶν οὖσαν· ἦ τορῶς λέγω;

ΧΟΡΟΣ.

χαρά μ' ὑφέρπει δάκρυον ἐκκαλουμένη. 270

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

250 εὖ γὰρ φρονοῦντος ὄμμα σοῦ κατηγορεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

τί γὰρ τὸ πιστόν ἐστι τῶνδέ σοι τέκμαρ;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ἔστιν· τί δ' οὐχί; μὴ δολώσαντος θεοῦ.

---

240 σὺ δ' εἴτε, ultima littera e correctione, M. Emend. Auratus. Mox ἐλπίσι et σιγώσῃ M.

251 Schütz. et Herm. τί γάρ; ut responsum cum interroga-

ΧΟΡΟΣ.

πότερα δ' ὀνείρων φάσματ' εὐπιθῆ σέβεις;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

οὐ δόξαν ἂν λάβοιμι βριζούσης φρενός. 275

ΧΟΡΟΣ.

255 ἀλλ' ἦ σ' ἐπίανέν τις ἄπτερος φάτις;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

παιδὸς νέας ὣς κάρτ' ἐμωμήσω φρένας.

ΧΟΡΟΣ.

ποίου χρόνου δὲ καὶ πεπόρθηται πόλις;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

τῆς νῦν τεκούσης φῶς τόδ' εὐφρόνης λέγω.

ΧΟΡΟΣ.

καὶ τίς τόδ' ἐξίκοιτ' ἂν ἀγγέλων τάχος; 280

---

tione ad amussim congrueret. Sed vulgata interpunctio sermonem praebet simpliciorem et vividiorem. 253 Libri εὐπειθῆ. Corr. Blomf.

255 ἄπτερος, quod Hesych. ex Agamemnone affert, sed perperam προσηνὴς ἢ ταχὺς interpretatur, egregie exponit Hermannus: »Rumor immaturus, cui nondum fides habenda, comparatione ab avibus petita, quibus nondum ad volatum pennis firmatae sunt alae«. Falluntur qui hoc dictum esse putant pro ἄνευ πτερῶν ὅμως ποτωμένη, ad ἄπτερα ποτήματα, Eum. 250, et alata somnia, Ag. 402, provocantes: tum enim verbum addendum erat, quod volandi sensum haberet.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

260 Ἥφαιστος Ἴδης λαμπρὸν ἐκπέμπων σέλας.
φρυκτὸς δὲ φρυκτὸν δεῦρ' ἀπ' ἀγγάρου πυρὸς
ἔπεμπεν· Ἴδη μὲν πρὸς Ἑρμαῖον λέπας
Λήμνου· μέγαν δὲ πανὸν ἐκ νήσου τρίτον
Ἀθῷον αἶπος Ζηνὸς ἐξεδέξατο. 285
* * * * * *
265 ὑπερτελής τε, πόντον ὥστε νωτίσαι,
ἰσχὺς πορευτοῦ λαμπάδος πρὸς ἡδονὴν
πεύκη τὸ χρυσοφεγγές, ὥς τις ἥλιος,
σέλας παραγγείλασα Μακίστου σκοπῷ.

---

261 Libri ἀπαγγέλου aut ἀπ' ἀγγέλου. Veram lectionem servarunt Etym. M. p. 7, 16 = Bekk. Anecd. p. 212, 5; ib. p. 325, 13 = Suid. ἄγγαροι; Eustath. p. 1854, 26. Persarum ἄγγαροι noti sunt ex Herodoto, VIII, 95. Stationes sunt Ida, mons Hermaeus in Lemno insula (Soph. Phil. 1459), Athos, mons Messapius in Boeotia in Anthedoniorum finibus (Strab. IX, p. 405. Serv. ad Aen. VIII, 9), Cithaeron (Gorgopis, v. 281, Hesych. s. v., Etym. M. p. 384, 32, non est sinus maris Corinthiaci, sed lacus in finibus Megarensium et Corinthiorum. Cf. E. Curtius, Mus. Rhen. nov. IV, 200), mons Aegiplanctus in Megaride (schol.), Arachnaeum prope Argos (Paus. II, 25, 10).

263 Libri φανόν. Corr. Porsonus ex Ath. XV, 700 E. et grammaticorum praeceptis, qui tragicis formam πανός tribuunt.

265—68 Sic M., nisi quod ὑπερτελῆστε et σκοπάς habet, illud ab Asulano, hoc ab Hermanno corr. Vulgo σκοπαῖς, sed montem somno victum ne Aeschylus quidem dixit. Reliqua quomodo corrigenda sint, non liquet. Mire Herm. πρὸς ἡδονὴν πεύκης, alii alias conjecturas protulerunt, inter quas eminet Bambergeri σέλας παρηγγάρευσε, quae tamen et ipsa orationem impeditam relinquit neque congruit cum πορευτοῦ λαμπάδος, quod male inter-

ὁ δ' οὔτι μέλλων οὐδ' ἀφρασμόνως ὕπνῳ   290
270 νικώμενος παρῆκεν ἀγγέλου μέρος·
ἑκὰς δὲ φρυκτοῦ φῶς ἐπ' Εὐρίπου ῥοὰς
Μεσσαπίου φύλαξι σημαίνει μολόν.
οἱ δ' ἀντέλαμψαν καὶ παρήγγειλαν πρόσω
γραίας ἐρείκης θωμὸν ἅψαντες πυρί.   295
275 σθένουσα λαμπὰς δ' οὐδέπω μαυρουμένη,
ὑπερθοροῦσα πεδίον Ἀσωποῦ, δίκην
φαιδρᾶς σελήνης, πρὸς Κιθαιρῶνος λέπας
ἤγειρεν ἄλλην ἐκδοχὴν πομποῦ πυρός.
φάος δὲ τηλέπομπον οὐκ ἠναίνετο   300
280 φρουρὰ πλέον καίουσα τῶν εἰρημένων·
λίμνην δ' ὑπὲρ Γοργῶπιν ἔσκηψεν φάος·
ὄρος τ' ἐπ' Αἰγίπλαγκτον ἐξικνούμενον

---

pretantur *flammae migrantis*, quum sit *facis transmissae*, λαμπάδος παραδιδομένης, ad λαμπαδηδρομίαν poeta respiciente non solum in fine narrationis, sed etiam hoc loco et infra verbis λαμπὰς οὐδέπω μαυρουμένη. Desideratur verbum conjungendum cum πρὸς ἡδονήν (quas voces qui mutant magnopere falluntur). Suspicor in πεύκη τὸ latere ἐπέτετο. Vocabulum πεύκη fortasse in lacuna locum habuit, quam ante v. 265 recte statuerunt Thierschius et Schneidewinus. Mihi videntur duo versus excidisse, quorum alterum fuisse conjicio :

πεύκη προσαιθρίζουσα πόμπιμον φλόγα.

Fragmentum προσαιθρίζουσα πόμπιμον φλόγα, ab Hesychio sine auctoris nomine laudatum, primus Dindorfius intellexit ad hunc locum pertinere, sed cupidius retulit ad v. 280, ubi πόμπιμον φλόγα post φάος τηλέπομπον abundaret, ejectis verbis πλέον καίουσα τῶν εἰρημένων, quae interpolatori deberi mihi non persuadeo.

276 παιδίον ὠπου M. Corr. in Fl. F.

ὤτρυνε μεῖον μὴ χαρίζεσθαι πυρός.
πέμπουσι δ' ἀνδαίοντες ἀφθόνῳ μένει 305
285 φλογὸς μέγαν πώγωνα, καὶ Σαρωνικοῦ
πορθμοῦ κάτοπτον πρῶν' ὑπερβάλλειν πρόσω
φλέγουσαν· ἦ τ' ἔσκηψεν, ἔς τ' ἀφίκετο
Ἀραχναῖον αἶπος, ἀστυγείτονας σκοπάς·
κἄπειτ' Ἀτρειδῶν ἐς τόδε σκήπτει στέγος 310
290 φάος τόδ' οὐκ ἄπαππον Ἰδαίου πυρός.
τοιοίδε τοί μοι λαμπαδηφόρων νόμοι,
ἄλλος παρ' ἄλλου διαδοχαῖς πληρούμενοι·
νικᾷ δ' ὁ πρῶτος καὶ τελευταῖος δραμών.
τέκμαρ τοιοῦτον σύμβολόν τε σοὶ λέγω 315
295 ἀνδρὸς παραγγείλαντος ἐκ Τροίας ἐμοί.

---

283 Libri θεσμὸν μὴ (δὴ F.) χαρίζεσθαι. Vulgo ex Heathii conjectura μὴ χατίζεσθαι, Musgr. μὴ παρίεσθαι, Martin μὴ χρονίζεσθαι, quae mihi videntur abhorrere a Graecorum usu loquendi, qui non solent verba hortandi et jubendi, ut Latini *jubere*, cum infinitivo passivo jungere. Meam emendationem confirmat quod praecedit πλέον καίουσα, et quod sequitur ἀφθόνῳ μένει. De trajectione particulae negativae cf. infra 886, et Soph. OC. 363 δὶς γὰρ οὐχὶ βούλομαι . . ἀλγεῖν.

286 Libri κάτοπτρον. Canteri emendationem confirmat schol. Med., qui interpr. τὸ κατόψιον. *Ut etiam sinus Saronici ex adverso conspicuum litus superaret longinquo splendore.*

287 Libri εἶτ' ἔσκηψεν, εἶτ'. Secundo loco ἔς τ' scribendum conjecit Stanl., sed etiam prius εἶτα ferri non potest. Herm. ἔστ' ἔσκηψεν, εὖτ' ἀφίκετο, hoc verbo ad Ἀραχναῖον αἶπος, illo ad ἀστυγείτονας σκοπάς relato : artificiosius quam pro Aeschyli simplicitate. 289 ἔστογε M. Corr. in Fl. F. Inde ab hoc versu nos deserit codex Mediceus.

291 ἕτοιμοι B. F. ἔτυμοι Fl. Corr. Schützius.

ΧΟΡΟΣ.

θεοῖς μὲν αὖθις, ὦ γύναι, προσεύξομαι.
λόγους δ' ἀκοῦσαι τούσδε κἀποθαυμάσαι
διηνεκῶς θέλοιμ' ἄν, οὓς λέγεις, πάλιν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Τροίαν Ἀχαιοὶ τῇδ' ἔχουσ' ἐν ἡμέρᾳ. 320
300 οἶμαι βοὴν ἄμικτον ἐν πόλει πρέπειν.
ὄξος τ' ἄλειφά τ' ἐγχέας ταὐτῷ κύτει
διχοστατοῦντ' ἄν, οὐ φίλω, προσεννέποις·
καὶ τῶν ἁλόντων καὶ κρατησάντων δίχα
φθογγὰς ἀκούειν ἔστι συμφορᾶς διπλῆς. 325
305 οἱ μὲν γὰρ ἀμφὶ σώμασιν πεπτωκότες
ἀνδρῶν, κασιγνήτων τε καὶ φυτάλμιοι
παίδων γέροντες οὐκέτ' ἐξ ἐλευθέρου
δέρης ἀποιμώζουσι φιλτάτων μόρον·
τοὺς δ' αὖτε νυκτίπλαγκτος ἐκ μάχης πόνος 330

---

298 ὡς λέγεις B. ὡς λέγοις Fl. F. Corr. Bothius.

301 ἀλείφατ' ἐκχέας B. ἄλειφά τ' Fl. F. ἐγχέας Cant.
302 οὐ φίλως libri. Em. Stanl.

306. 7 Libri φυταλμίων παῖδες γερόντων. Auratus φυτ. παῖδες, γέροντες. Hermanni conjectura φυτ. π. τεκόντων tautologia laborat, neque satis defenditur Sophoclis φυταλμίῳ πατρί : nam πατήρ vitae auctorem significat, τεκών ostendit. Ego longius a librorum scriptura recessi; sed quum semel librarii errore, praecedentibus genetivis decepti, pro φυτάλμιοι scriptum esset φυταλμίων, mox etiam reliqua mutanda fuisse vides. Emendationem defendant Croesi apud Herodotum (I, 87) verba belli miserias conquerentis : ἐν μὲν γὰρ τῇ (εἰρήνῃ) οἱ παῖδες τοὺς πατέρας θάπτουσι· ἐν δὲ τῷ (πολέμῳ) οἱ πατέρες τοὺς παῖδας.

310 νήστεις πρὸς ἀρίστοισιν ὧν ἔχει πόλις
τάσσει, πρὸς οὐδὲν ἐν μέρει τεκμήριον·
ἀλλ' ὡς ἕκαστος ἔσπασεν τύχης πάλον,
ἐν αἰχμαλώτοις Τρωϊκοῖς οἰκήμασιν
ναίουσιν ἤδη, τῶν ὑπαιθρίων πάγων 335
315 δρόσων τ' ἀπαλλαχθέντες· ὡς δ' εὐδαίμονες
ἀφύλακτον εὐδήσουσι πᾶσαν εὐφρόνην.
εἰ δ' εὖ σέβουσι τοὺς πολισσούχους θεοὺς
τοὺς τῆς ἁλούσης γῆς θεῶν θ' ἱδρύματα,
οὔ τἂν ἑλόντες αὖθις ἀνθαλοῖεν ἄν. 340
320 ἔρως δέ μή τις πρότερον ἐμπίπτοι στρατῷ
ποθεῖν ἃ μὴ χρὴ κέρδεσιν νικωμένους·
δεῖ γὰρ πρὸς οἴκους νοστίμου σωτηρίας
κάμψαι διαύλου θάτερον κῶλον πάλιν.
θεοῖς δ' ἀναμπλάκητος εἰ μόλοι στρατὸς, 345

---

310 νήστισι B. Corr. in F. ἀρίστοισιν ὧν ἔχει πόλις insolentius quidem dictum, sed fortasse non mutandum. Nisi fallor, genetivo usus est alludens ad ἄρίστοισιν; *optimis*, quod acuminis genus ab Aeschylo non alienum est.

315 ἀπαλλαχθέντες B. ἀπαλλαγέντες Fl. F. et editiones. Mox libri ὡς δυσδαίμονες. Varia infeliciter tentarunt viri docti, dum ὡς comparandi vim habere sibi persuadent; bene Martinus, recepta Vossii conjectura, haec per exclamationem dici intellexit. *Quam beati vero securam dormient totam noctem!*

317 Libri εὐσεβοῦσι. Corr. Valck. 319 οὐκ ἀνελόντες (ἄν γ' ἑλόντες Fl. F.) αὖθις ἂν (αὖ Fl. F.) θάνοιεν ἄν B. οὐτἂν Herm., reliqua egregie Auratus emendavit.

320 πρῶτον ἐμπίπτει B. πρότερον ἐμπίπτη, supra scripto οι, Fl. 321 πορθεῖν τὰ B. πορθεῖν ἃ F. Emend. Victorius.

324 Stanl., quem Herm. aliique sequuntur, θεοῖσι δ' ἀμπλάκητος. Sed recte Bothius et Dind. in novissima editione librorum

325 ἐγρηγορὸς τὸ πῆμα τῶν ὀλωλότων
γένοιτ' ἄν, εἰ πρόσπαια μὴ τύχοι κακά.
τοιαῦτά τοι γυναικὸς ἐξ ἐμοῦ κλύεις.
τὸ δ' εὖ κρατοίη, μὴ διχοῤῥόπως ἰδεῖν·
πολλῶν γὰρ ἐσθλῶν τὴν ὄνησιν εἱλόμην. 350

ΧΟΡΟΣ.

330 γύναι, κατ' ἄνδρα σώφρον' εὐφρόνως λέγεις.
ἐγὼ δ' ἀκούσας πιστά σου τεκμήρια
θεοὺς προσειπεῖν αὖ παρασκευάζομαι.
χάρις γὰρ οὐκ ἄτιμος εἴργασται πόνων.

ὦ Ζεῦ βασιλεῦ καὶ νὺξ φιλία 355
335 μεγάλων κόσμων κτεάτειρα,
ἥτ' ἐπὶ Τροίας πύργοις ἔβαλες

---

scripturam tuentur. Malevola odii sagacitate usa Clytaemnestra omnia indagat quae victoribus obesse possunt, deorum ob impie facta vindictam, caesorum iram, sinistre addit *nova quaedam mala.* Wunderus, versibus sic transpositis : 324. 23. 26. 25, εἰ πρόσπαια μὴ τεύχοι κ. ἐ. τὸ πῆμα conjicit.

325 Librorum ἐγρήγορον damnarunt Pors. et Lobeck. 327 Sic B, qui in hoc versu desinit. κλύοις Fl. F.

329 Herm. τήνδ' ὄνησιν. Multo aptiorem sententiam mihi videtur librorum scriptura praebere, dummodo interpreteris : *Tot enim, quae nobis evenerunt, bonorum opto ne fructus pereat.*

332. Libri εὖ. Sed προσειπεῖν εὖ, adverbio non sine vi postposito (v. Prom. 976 ὅσοι παθόντες εὖ κακοῦσί μ' ἐκδίκως), hic locum non habet, quum θεοὺς προσειπεῖν κακῶς ne cogitari quidem possit. Itaque cum Paleio scripsi αὖ παρασκευάζομαι, non quidem propter v. 317, in quo αὖθις est *alio tempore*, sed quia jam supra, primo cantico, chorus deos allocutus est.

στεγανὸν δίκτυον, ὡς μήτε μέγαν
μήτ' οὖν νεαρῶν τιν' ὑπερτελέσαι
[μέγα δουλείας] 360
340 γάγγαμον ἄτης παναλώτου.
Δία τοι ξένιον μέγαν αἰδοῦμαι
τὸν τάδε πράξαντ', ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ
τείνοντα πάλαι τόξον, ὅπως ἂν
μήτε πρὸ καιροῦ μήθ' ὑπὲρ ἄστρων 365
345 βέλος ἠλίθιον σκήψειεν.

Διὸς πλαγὰν ἔχουσιν εἰπεῖν, στρ. α'.
πάρεστιν τοῦτό γ' ἐξιχνεῦσαι.
ἔπραξαν ὡς ἔκρανεν. οὐκ ἔφα τις
θεοὺς βροτῶν ἀξιοῦσθαι μέλειν 370
350 ὅσοις ἀθίκτων χάρις
πατοῖθ'· ὁ δ' οὐκ εὐσεβής.

---

339 Recte Hartungus et Engerus haec verba ex interpretamento orta esse statuunt. Nox illa fatalis non solum servituti, sed neci Troianos tradidit.

344 Locus corruptus, ad quem explicandum Stanleius, Hermannus, alii frustra afferunt proverbium εἰς οὐρανὸν τοξεύειν, de quo Suidas ἐπὶ τῶν διακενῆς κατ' αὐθάδειάν τι ποιούντων. Mihi ὑπὲρ ἄστρων Chaldaeorum superstitionem sapere videtur ab Aeschyli aetate alienam. Suspicor ὑπὲρ ἀκμῶν scribendum esse (Alii ὑπὲρ ἄκρων, αἶσαν, ὥραν).

347 Libri πάρεστι. Scripsi πάρεστιν numerorum concinnitatis causa, quia haec est hujus strophae lex ut quinquies se excipiant bini versus ejusdem mensurae. Mox τοῦτ' ἐξιχνεῦσαι Fl. corr. in F.

348 Libri ὡς ἔπραξεν, ὡς ἔκρανεν. Emend. Herm. et Franz.

πεφύσηται δ' ὁ νοῦς
ἀτολμήτῳ θράσει 375
πνεόντων μεῖζον ἢ δικαίως,
355 φλεόντων δωμάτων ὑπέρφευ.
μέτρον δὲ βέλτιστον. ἔστω δ', ἀπή-
μαντον ὥστ' ἂν ἀπαρκεῖν
εὖ πραπίδων λαχόντα. 380

352—54 Libri πέφανται δ' ἐγγόνους ἀτολμήτων ἄρη πνεόντων μεῖζον ἢ δικαίως. Verba corrupta esse patet, sed multo corruptiora sunt quam vulgo creditur. Neque enim posteris impiorum hic locus est, neque bellico ardori. Quorum neutrum cadit in Parin, qui belli minime cupidus erat et ipse delictorum poenas dedit. Qui in mentem poetae se insinuaverit, intelliget per totam stropham exagitari impietatem et licentiam hominum divitiis inflatorum, quos tamen divitiae illae, quibus tantopere confidunt, a debita poena nequeant defendere. Πεφύσηται δ' ὁ νοῦς scripsi, memor Hesychianae glossae φυσίφρονες· πεφυσημένοι τὰς φρένας, μάταιοι, qua egregie Dind. usus est ad Suppl. v. 757 restituendum. Emendationem meam confirmat caesura post quartam syllabam posita in versu antithetico μελαμπαγὴς πέλει, atque in versibus parilibus δικαιωθεὶς ἐπεί, ἀτολμήτων ἄρη sive potius ἀτολμήτῳ θράσει, quod sententia flagitante reposui. In archetypo plures litterae evanuerant, a librariis, ut potuerunt, suppletae.

356 Libri ὑπὲρ τὸ βέλτιστον. Herm. ὅπερ τὸ βέλτιστον, quo nihil ab hoc loco alienius excogitari poterat. Mihi in ὑπὲρ τὸ latere videtur μέτρον, pro quo, ultima quae est in ὑπέρφευ littera bis posita, *ΥΜΕΤΡΟΝ* scriptum erat.

357 ὥστ' ἀπαρκεῖν, Florentini lectio, non in ὥστε κἀπαρκεῖν mutandum videtur, ut Triclinium secuti editores scripserunt, sed in ὥστ' ἂν ἀπαρκεῖν, quales numeros restituendos esse, in versu antistrophico etiam sententia evincit. Ceterum ἀπήμαντον par est ad hominem, non ad rem referri : quare virgulam ante hanc vocem posui. *Esto divitiarum modus is, quo sine molestia contentus esse possit vir sapiens et modestus.*

οὐ γὰρ ἔστιν ἔπαλξις
360 πλούτου πρὸς κόρον ἀνδρὶ
λακτίσαντι μέγαν Δίκας
βωμὸν εἰς ἀφάνειαν.

βιᾶται δ' ἁ τάλαινα πειθὼ — 385 ἀντ. α'.
πρόβουλος, παῖς ἄφερτος ἄτας.
365 ἄγος δὲ παμμάταιον οὐκ ἐκρύφθη,

---

361 λακτίσαντι (ἐκλακτίσαντι F.) μεγάλα Fl. Corr. Canterus.

364 προβουλόπαις, vocabulum conflatum e notionibus quae coire non possunt, merito ab Hart. et Karst. damnatum esse etiam numeri demonstrant : cf. ad v. 347 adnotata. Ille scripsit πρόβουλον, hic rectius πρόβουλος.

365 Libri ἄκος δὲ παμμάταιον οὐκ ἐκρύφθη, e quibus verbis ut sensum elicerent, Schützius et novissimi editores ante οὐκ ἐκρύφθη interpunxerunt. At sic trunca relinquuntur ea quae versibus antecedentibus non satis explicata sunt, et sententiarum nexus pessumdatur. Ad quem si attendas, intelliges infra, v. 373, agi de irae divinae placamentis, hic depingi hominis malesuada cupidine abrepti audaciam sceleribus superbientem et fallacem illum splendorem, qui mox, aeris adulterini instar, usu et attritu arguetur. Ἄγος, quod reposui, *scelus*, *noxa*, versu sequ. σίνος vocatur; φῶς αἰνολαμπές et μελαμπαγής inter se opponuntur, fulgori sinistro succedit nigra ferrugo : *jam nec Lacaenae splendet adulterae famosus hospes*. Forma orationis prorsus Aeschylea est. Amat enim poeta, ubi eadem primum negative, deinde affirmative dicit, ea quae utrique orationis membro communia sunt bis ponere, verbis leviter variatis. Cf. infra 1511, Sept. 287 μέλει, φόβῳ δ' οὐχ ὑπνώσσει κέαρ· γείτονες δὲ καρδίας μέριμναι ζωπυροῦσι τάρβος, et Suppl. 784, locum ab editoribus vexatum, qui una littera addita sic restituendus est :

ἄσφυκτον (libri ἄφυκτον) δ' οὐκέτ' ἂν πέλοι κέαρ,
κελαινόχρως δὲ πάλλεταί μου καρδία.

πρέπει δὲ, φῶς αἰνολαμπὲς, σίνος.
κακοῦ δὲ χαλκοῦ τρόπον 390
τρίβῳ τε καὶ προσβολαῖς
μελαμπαγὴς πέλει
370 δικαιωθεὶς, ἐπεὶ
διώκει παῖς ποτανὸν ὄρνιν,
πόλει πρόστριμμ' ἄφερτον ἐνθείς. 395
λιτᾶν δ' ἀκούει μὲν οὔτις θεῶν·
τὸν δ' ἐπίστροφον οἶδμα

(Syllabam longam in hujusmodi versus initio habes etiam Choeph. 405 ποῖ ποῖ δὴ νερτέρων τυραννίδες;)

368 τρίβῳ (τρίβῳ τε F.) καὶ προβολαῖς Fl. Corr. Pearsonus.

371. 72 Libri πτανόν. Emend. Schütz. Πρόστριμμα ne vertas *afflictionem* : est vox propria qua Aeschyli aequales *sceleris contagionem* dicebant. Antiph. Tetral. III, 2, 9 : ὑμῖν τὸ μήνιμα τῶν ἀλιτηρίων προστρίψομαι. Mox θείς Fl., corr. in F.

374 Libri τὸν δ' ἐπίστροφον τῶνδε, quae interpretantur *harum rerum auctorem*, eam voci ἐπίστροφος tribuentes significationem quam neque habet neque, meo judicio, habere potest. Nam Eustathius in Opusculis si scripsit τὸν θεοῦ ἐπίστροφον (2, 48), ἐπίστροφον τῆς ἀρετῆς (247, 10), haec ad nostrum locum illustrandum nihil faciunt : Homeri commentator imitatus est Od. I, 77 ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων, quod erant qui interpretarentur ἐπιστροφὴν ποιούμενος καὶ φροντίζων. Videor mihi sententiam et numeros restituisse scribendo ἐπίστροφον οἶδμα, *conversi fortunae fluctus*. Eandem imaginem fusius explicatam habes in Eumen., v. 588 : καλεῖ δ' ἀκούοντας οὐδὲν ἐν μέσᾳ δυσπαλεῖ τε δίνᾳ et quae sequuntur. Quae si hic strictim attingitur, translationes a rebus maritimis petitae Graecis familiares erant, neque talem audaciam, si qua est, ab Aeschylo alienam judicabis collato Suppl. 127 : ποῖ τόδε κῦμ' ἀπάξει; Articulum more Homerico usurpat etiam infra v. 1056.

375 φῶτ' ἄδικον καθαιρεῖ.
οἷος καὶ Πάρις ἐλθὼν
ἐς δόμον τὸν Ἀτρειδᾶν 400
ᾔσχυνε ξενίαν τράπε-
ζαν κλοπαῖσι γυναικός.

380 λιποῦσα δ' ἀστοῖσιν ἀσπίστορας στρ. β'.
κλόνους λογχίμους τε καὶ ναυβάτας ὁπλισμοὺς 405
ἄγουσά τ' ἀντίφερνον Ἰλίῳ φθοράν,
βέβακεν ῥίμφα διὰ πυλᾶν
ἄτλητα τλᾶσα· πολλὰ δ' ἔστενον
385 τόδ' ἐννέποντες δόμων προφῆται·

---

377 τῶν Fl. 379 κλοπαῖς Fl.

381 Recepta H. L. Ahrensii transpositione κλόνους τε καὶ λογχίμους ναυβάτας θ' ὁπλισμούς, in versu antithetico nihil mutandum esset. Sed epitheton λογχίμους cum ἀσπίστορας κλόνους aptius jungitur quam cum ναυβάτας ὁπλισμούς.

383 βέβακε Fl. βέβακεν F. Hoc verum esse antistropha docet, et numerorum concinnitas postulat versum sequentis mensuram (pentap. iamb.) exaequantem.

384 πολὺ δ' ἀνέστενον Fl. Corr. in F. 385 Butler. τάδ' Dind. τότ'. Fortasse τόδ' ἐννοοῦντες. Ingeniose, ut solet, Welckerus vates Troianos hoc loco induci statuit, Helenam, specie gratam, re funestam, per metaphoram vocantes spectrum amabile, statuam visu pulchram sed frigidum amantis oblectamentum, nocturnam imaginem inanibus gaudiis somniantes deludentem. Quam interpretationem Schneidewinus dum per singula persequitur, acuminis specimen edidit, sed operam perdidisse mihi videtur: nam verba poetae interpretis artificia satis refellunt. Recte vulgo ad Menelai moerorem hunc locum referunt et δόμων προφήτας de vatibus Argivis accipiunt.

»ἰὼ ἰὼ δῶμα δῶμα καὶ πρόμοι, 410
ἰὼ λέχος καὶ στίβοι φιλάνορες.
πάρεστι σιγᾶς
ἄτιμος ἀλοίδορος
390 ἄδιστος ἀφεμένων ἰδεῖν.

---

386 Farnesiani lectionem recte videntur plerique editores recepisse. Fl. ἰὼ δῶμα καὶ πρόμοι. 387 Karst. φυγάνορες. Sed bene Klaus. vulgatam interpretatur : *gressus amatorii, fuga Helenae cum Paride.*

388—90 In his versibus corrigendis ita versati sunt viri docti, ut etiam versus antitheticos, qui boni sunt, in correctorum gratiam mutarent. Herm. πάρεστι σιγὰς ἀτίμους ἀλοιδόρους αἴσχιστ' ἀφειμένων ἰδεῖν, et sic fere ceteri editores, in singulis ab illo disecedentes, sed omnes consentientes in πάρεστι σιγὰς ἰδεῖν, *licet videre silentia!* Nihil affirmare ausim in loco corruptissimo, dicam tamen quomodo mihi ad numeros antistrophicos non absurde refingi posse videatur.

πάρεστι σῖγά τις
ἄμεμπτ', ἀλοιδόρως
ἄδιστα, φεῦ, μένων ἰδεῖν.

ἄμεμπτ', ἀλοιδόρως scripsi ex Aeschyli consuetudine binas voces synonymas conjungere amantis. Sic supra 203 ἄναγνον ἀνίερον, infra 979 ἀκέλευστος ἄμισθος, Sept. 960 αὐτόστονος αὐτοπήμων, Eum. 170 αὐτόσσυτος αὐτόκλητος, 160 δαΐον δαμίον, 342 παρακοπὰ παραφορά, 353 (αἰὲν) ἄμοιρος ἄκληρος ἐτύχθην, quo in loco male Hermannus tertiam vocem addidit, Dindorfius alteram delevit. Verbis ἄδιστα μένων ἰδεῖν (misere cupiens et, dum cupientium errori indulget, etiam exspectans dulcissimae conjugis aspectum) ad sequentia transitus paratur. Ceterum cf. v. 433 μένει δ' ἀκοῦσαί τί μου μέριμνα et Eumen. 732 δίκης γενέσθαι τῆσδ' ἐπήκοος μένω, ubi μένειν non manendi, sed exspectandi vim habet.

πόθῳ δ' ὑπερποντίας
φάσμα δόξει δόμων ἀνάσσειν. 415
εὐμόρφων δὲ κολοσσῶν
ἔχθεται χάρις ἀνδρί·
395 ὀμμάτων δ' ἐν ἀχηνίαις
ἔρρει πᾶσ' Ἀφροδίτα.

ὀνειρόφαντοι δὲ πενθήμονες 420 ἀντ. β'.
πάρεισιν δόκαι φέρουσαι χάριν ματαίαν.

---

391. 92 ὑπὲρ ποντίας Fl. Corr. in F. δόξει mihi suspectum est quum per totam hanc orationem praesenti vates utantur. Fortasse

φάσμα δοκεῖ δόμων ἀνάσσειν, et v. 409
πολλὰ δὲ θιγγάνει πρὸς ἧπαρ,

numeris, quibus ad clausulam logaoedicam transitus pararetur, sicut in stropha α' versus finem.

395 ὀμμάτων δ' ἐν ἀχηνίαις, *in oculorum inopiis*, Hermannus et plerique editores interpretantur *aspectu Helenae deficiente*. Recte, si opponerentur res quae auribus aut animo percipiuntur, narrationes, memoria. Sed statuae quum et ipsae oculis conspiciantur, illis verbis haec sententia inesse nequit. Schützius de oculis statuarum hiantibus cogitabat, justo acutius. Nescio an hoc voluerit poeta, omnem miseri amorem abire in res ab oculorum potestate alienas, vanas species aegro animo obversantes. Huic interpretationi non obstat praepositio ἐν, quae saepe usurpatur, ubi nos εἰς exspectamus, dummodo concedas ὀμμάτων ἀχηνίας esse ea in quibus oculi deficiunt, quae sub oculorum potestatem non cadunt.

397 Libri πάρεισι (πάρεστι Fl.) δόξαι. Corr. Herm. ex Hesych. glossa δόκην· δόκησιν et Arcad. p. 106, 14 δόκη, ἡ ὑπόνοια, collatis formis δόκος et δοκῶ, quibus Empedocles et Euripides usi sunt.

μάταν γάρ, εὖτ' ἂν ἐσθλά τις δοκῶν ὁρᾷ,
400 παραλλάξασα διὰ χερῶν
βέβακεν ὄψις οὐ μεθύστερον,   425
πτεροῖς ὀπαδοῦσ' ὕπνου κελεύθοις."
τὰ μὲν κατ' οἴκους ἐφεστίους ἄχη·
τὰ δ' ἐστὶ καὶ τῶνδ' ὑπερβατώτερα.
405 τὸ πᾶν γὰρ Ἑλλάδος
αἴας συνορμένας,
πένθεια τλησικάρδιος   430
δόμων ἑκάστου πρέπει.
πολλὰ γοῦν θιγγάνει πρὸς ἧπαρ·

---

399 δοκῶν ὁρᾶν, frustra ab Hermanno aliisque defensum, corr. Scholefieldius et Prienius.

402 Libri πτεροῖς ὀπαδοῖς. Emend. Dobraeus. Karst. κελεύθων.

403 Libri ἐφ' ἑστίας. Corr. Vossius, coll. infra 806 et Sept. 73 δόμους ἐφεστίους, quod Herm. interpretatur *domus quae cuique sua et propria est*, Karst. *domus interior*; nescio an sit *domus regia*, in qua erat publicus focus, ἡ κοινὴ ἑστία, postea in prytanea translatus.

404 Libri τάδ'. Bene Herm., Halmium secutus, τὰ δ'. Sed, hac emendatione recepta, etiam in versu sequente scribendum erat τὸ πᾶν γάρ. Ad hunc versum fortasse referendus est comparativus ὑπερτερώτερος, Aesch. frg. 453 H., quam formam etiam Hesychius laudat auctoris nomine non addito.

405—8 Libri τὸ πᾶν δ' ἀφ' Ἑλλάδος αἴας συνορμένοις, quae leniter correxi. Franzius ἀφ' Ἕλλανος αἴας, Herm. ἀφ' Ἑλλανίδος γᾶς, v. ad v. 388 adnotata. Mox πένθεια τλησίκαρδιος dubitationem movet. Triclinius videtur τηξικάρδιος conjecisse, Schneidew. δηξικάρδιος. Fortasse πένθεσσι τλησικάρδιος δόμων ἕκαστος πρέπει.

410 οὓς μὲν γάρ τις ἔπεμψεν
οἶδεν, ἀντὶ δὲ φωτῶν
τεύχη καὶ σποδὸς εἰς ἑκά- 435
στου δόμους ἀφικνεῖται.

ὁ χρυσαμοιβὸς δ' Ἄρης σωμάτων, στρ. γ'.
415 ὁ καὶ ταλαντοῦχος ἐν μάχῃ δορός,
πυρωθὲν ἐξ Ἰλίου 440
φίλοισι πέμπει βαρὺ
ψῆγμα δυσδάκρυτον ἀν-
τήνορος σποδοῦ γεμί-
420 ζων λέβητας εὐθέτους.
στένουσι δ' εὖ λέγοντες ἄνδρα τὸν μὲν ὡς 445
μάχης ἴδρις, τὸν δ' ἐν φοναῖς καλῶς πεσόντ'
ἀλλοτρίας διαὶ γυναι-
κός. τάδε σῖγά τις βαΰ-
425 ζει· φθονερὸν δ' ὑπ' ἄλγος ἕρ- 450

---

410 τις inseruit Porsonus. 413 Librorum εἰσαφικνεῖται idem et Herm. corr.

415—20 Libri καί. Scripsi ὁ καί, *Mars ille qui etiam, belli pensitator, in proeliis libram tenet.* Poeta, quum Martem argentarium dicat corpora mutantem, haec per parenthesin addit, ipse acumine suo gaudens. Hanc emendationem tum sententiarum nexus suadet, tum versus antistrophicus et ipsa numerorum ratio, ex qua versus iambicus antecedenti similis exspectatur. Mox βραχὺ Schützius; sed βαρὺ scite Schneidew. tuetur allato Eur. Andr. v. 1123 φέρω, φέρω, τάλαινα μᾶτερ, ἐκ πυρὸς πατρὸς μέλη, βάρος μὲν οὐκ ἀβριθὲς ἀλγέων ὕπερ· ψῆγμα de auri ramentis Herod. III, 94 ἑξήκοντα καὶ τριηκόσια τάλαντα ψήγματος, et passim. Mox εὐθέτους pro εὐθέτου Auratus.

423 Libri διά. Hermanni emendationem confirmavit gram-

πει προδίκοις Ἀτρείδαις.
οἱ δ' αὐτοῦ περὶ τεῖχος
θῆκας Ἰλιάδος γᾶς
ἔμμοροι κατέχουσιν· ἐχ-
430 θρὰ δ' ἔχοντας ἔκρυψεν. 455

ἀντ. γ'. βαρεῖα δ' ἀστῶν φάτις ξὺν κότῳ·
ὁ δημάρατος δ' ἀρᾶς τίνει χρέος.
μένει δ' ἀκοῦσαί τί μου
μέριμνα νυκτηρεφές. 460
435 τῶν πολυκτόνων γὰρ οὐκ
ἄσκοποι θεοί. κελαι-
ναὶ δ' Ἐρινύες χρόνῳ
τυχηρὸν ὄντ' ἄνευ δίκας παλιντυχεῖ
τριβᾷ βίου τιθεῖσ' ἀμαυρόν, ἐν δ' ἀΐ- 465

---

maticus in Cram. Anecd. Oxon. I, p. 119, 13. 426 προδίκοισιν Fl.

430 Libri εὔμορφοι, quod de gloriae decore accipi non potest. Egregie Wieselerus ἐμμοιροι. Scripsi ἐμμοροι, cum Ἰλιάδος γᾶς jungendum, qua emendatione recepta intelligitur quid sibi velit ἐχοντας ἐκρυψε, non sine acerba ironia dictum. Longius a libris recedens et sono ingrato γᾶς γάμοροι Schneidew., qui apposite laudavit Marii apud Plut., c. 24, responsum : ἐᾶτε τοίνυν· ἔχουσι γὰρ γῆν ἐκεῖνοι καὶ διὰ παντὸς ἕξουσι παρ' ἡμῶν λαβόντες.

432 Libri δημοκράτου δ' ἀρᾶς. Pors. δημοκράντου. Quae quam obscura sint, ex diversis quas Herm. proposuit interpretationibus disci potest. Desideratur subjectum quo referatur τίνει χρέος, et δημόκραντος ἀρὰ in eum cadere videtur, qui justo populi decreto devotus est. Scripsi ὁ δημάρατος : scriptores pedestres forma δημοκατάρατος utuntur.

436 ἀπόσκοποι Fl. 438 παλιντυχῆ Fl.

440 στοις τελέθοντος οὔτις ἀλ-
κά· τὸ δ' ὑπερκόπως κλύειν
εὖ βαρύ· βάλλεται γὰρ ὄσ-
σοις Διόθεν κεραυνός. 470
κρίνω δ' ἄφθονον ὄλβον.
445 μήτ' εἴην πτολιπόρθης,
μήτ' οὖν αὐτὸς ἁλοὺς ὑπ' ἄλ-
λων βίον κατίδοιμι.

πυρὸς δ' ὑπ' εὐαγγέλου 475 ἐπῳδός
πόλιν διήκει θοὰ βάξις· εἰ δ' ἐτήτυμος,
450 τίς οἶδεν, ἤ τι θεῖόν ἐστι μὴ ψύθος;
τίς ὧδε παιδνὸς ἢ φρενῶν κεκομμένος,
φλογὸς παραγγέλμασιν 480
νέοις πυρωθέντα καρδίαν ἔπειτ'

441—43 Libri ὑπερκότως. Corr. Grotius. Mox ὄσσοις corruptum est, sententia non dubia. Herod. VII, 10, 13 φιλέει γὰρ ὁ θεὸς τὰ ὑπερέχοντα πάντα κολούειν, Horatius *feriuntque summos fulgura montes*. Hart. ὄγκοις, Schoem. ὀξύς, Karst. περισσοῖς, Schneidew. δὲ κρόσσαις. Posses etiam ὄχθοις aut γ' ὄρεσσιν. Sed nihil horum placet : requiritur ea notio quae est in τὰ ὑπερέχοντα, τὰ ἄκρα.

445 Sic F. μὴ δ' εἴην Fl. 447 Fortasse ὑπ' ἄλλῳ, quod etiam Karstenio in mentem venit. Valckenaerii conjectura κατέδοιμι optima esset, si θυμὸν praecederet.

449 Libri ἐτητύμως. Corr. Auratus. 450 ἤ (supra scripto εἰ) τοι θεῖον ἐστὶν μὴ ψύθος Fl., varie a viris doctis correcta. Schneidew. εἴτε. Karst. δή. Fortasse εἰ δ' ἐτήτυμος, τίς οἶδε; μή τι θεῖόν ἐστι δὴ ψύθος;

453—55 καρδίαν ἐπεὶ ἔπειτ' (καρδίαν ἔπειτ' F.) ἀλλαγᾷ λόγους (λόγου F.) καμεῖν; ἐν γυναικὸς Fl. Porsonus delevit ἐν, quod mihi

ἐν ἀλλαγᾷ λόγου καμεῖν;
455 γυναικὸς αἰχμᾷ πρέπει,
πρὸ τοῦ φανέντος χάριν ξυναινέσαι.
πιθανὸς ἄγαν ὁ θῆλυς ὅρος ἐπινέμεται 485
ταχύπορος· ἀλλὰ ταχύμορον
γυναικογήρυτον ὄλλυται κλέος.

460 τάχ' εἰσόμεσθα λαμπάδων φαεσφόρων
φρυκτωριῶν τε καὶ πυρὸς παραλλαγάς, 490
εἴτ' οὖν ἀληθεῖς εἴτ' ὀνειράτων δίκην
τερπνὸν τόδ' ἐλθὸν φῶς ἐφήλωσεν φρένας.
κήρυκ' ἀπ' ἀκτῆς τόνδ' ὁρῶ κατάσκιον
465 κλάδοις ἐλαίας· μαρτυρεῖ δέ μοι κάσις
πηλοῦ ξύνουρος διψία κόνις ποδὶ, 495
ὡς οὔτ' ἄναυδος οὔτε σοι δαίων φλόγα
ὕλης ὀρείας σημανεῖ καπνῷ πυρὸς,
ἀλλ' ἢ τὸ χαίρειν μᾶλλον ἐκβάξει λέγων·

---

errore librarii transpositum esse videtur, neque versui trochaico hic locum esse puto. Eur. Hec. 306 ἐν τῷδε γὰρ κάμνουσιν αἱ πολλαὶ πόλεις, Aesch. Choëph. 222 ἐν κακοῖσι τοῖς ἐμοῖς γελᾶν.

457 Hermanni interpretationem, ὅρος *decretum* vertentis, confirmat v. 565 γυναικείῳ νόμῳ.

460 sqq. Hanc orationem, qua oblique carpitur Clytaemnestrae magniloquentia et credulitas, in codicibus male reginae tributam, Scal. Well. Herm. coryphaeo reddiderunt. Manifestum est Clytaemnestram hujus scenae initio non interesse, sed prodire paulo ante v. 554. εἰσόμεσθα Fl. 464 Libri ἐφήλωσε.

466. 67 Libri τάδε. Scripsi ποδί, jungendum cum ξύνουρος, quod absque hac mutatione post κάσις frigide inferretur. Mox Herm. οὔτε του.

470 τὸν ἀντίον δὲ τοῖσδ' ἀποστέργω λόγον·
εὖ γὰρ πρὸς εὖ φανεῖσι προσθήκη πέλοι. 500

ὅστις τάδ' ἄλλως τῇδ' ἐπεύχεται πόλει,
αὐτὸς φρενῶν καρποῖτο τὴν ἁμαρτίαν.

ΚΗΡΥΞ.

ἰὼ πατρῷον οὖδας Ἀργείας χθονός,
475 δεκάτῳ σε φέγγει τῷδ' ἀφικόμην ἔτους,
πολλῶν ῥαγεισῶν ἐλπίδων μιᾶς τυχών. 505
οὐ γάρ ποτ' ηὔχουν τῇδ' ἐν Ἀργείᾳ χθονὶ
θανὼν μεθέξειν φιλτάτου τάφου μέρος.
νῦν χαῖρε μὲν χθών, χαῖρε δ' ἡλίου φάος,
480 ὕπατός τε χώρας Ζεύς, ὁ Πύθιός τ' ἄναξ,
τόξοις ἰάπτων μηκέτ' εἰς ἡμᾶς βέλη· 510
ἅλις παρὰ Σκάμανδρον ἦσθ' ἀνάρσιος·
νῦν δ' αὖτε σωτὴρ ἴσθι καὶ παιώνιος,
ἄναξ Ἄπολλον. τούς τ' ἀγωνίους θεοὺς

---

472. 73 eidem personae, quae superiora pronuntiavit, continuari non possunt. Schneidew. haec ab alio choreuta dicta esse suspicatur.

482 Libri ἦλθες, nisi quod in Fl. ες superscriptum est. Emendavit Herm.

483 Libri καὶ παγώνιος. Emendavit Dobraeus.

484 Schol. ad Il. 24, 1 : παρὰ δὲ Βοιωτοῖς ἀγὼν ἡ ἀγορά . . . ὅθεν καὶ ἀγωνίους θεοὺς Αἰσχύλος τοὺς ἀγοραίους. Quae interpretatio si in Suppl. 189. 242. 332. 355 vera est, non video cur hic repudietur, quum iidem qui in Supplicibus dii enumerentur, et hoc loco non, quod Hermanno aliisque visum est, gratiae agantur dis bellorum arbitris, sed patriae numina salutentur. Ceterum cf. 800 κοινοὺς ἀγῶνας θέντες.

485 πάντας προσαυδῶ, τόν τ' ἐμὸν τιμάορον,
Ἑρμῆν φίλον, κήρυκα κηρύκων σέβας, 515
ἥρως τε τοὺς πέμψαντας, εὐμενεῖς πάλιν
στρατὸν δέχεσθαι τὸν λελειμμένον δορός.
ἰὼ μέλαθρα βασιλέων, φίλαι στέγαι,
490 σεμνοί τε θᾶκοι, δαίμονές τ' ἀντήλιοι,
εἴ που πάλαι, φαιδροῖς ἰδόντες ὄμμασιν 520
δέξασθε κόσμῳ βασιλέα πολλῷ χρόνῳ.
ἥκει γὰρ ὑμῖν φῶς ἐν εὐφρόνῃ φέρων
καὶ τοῖσδ' ἅπασι κοινὸν Ἀγαμέμνων ἄναξ.
495 ἀλλ' εὖ νιν ἀσπάσασθε, καὶ γὰρ οὖν πρέπει,
Τροίαν κατασκάψαντα τοῦ δικηφόρου 525
Διὸς μακέλλῃ, τῇ κατείργασται πέδον,
βωμοὶ δ' ἄϊστοι καὶ θεῶν ἱδρύματα,
καὶ σπέρμα πάσης ἐξαπόλλυται χθονός.
500 τοιόνδε Τροίᾳ περιβαλὼν ζευκτήριον
ἄναξ Ἀτρείδης πρέσβυς εὐδαίμων ἀνὴρ 530
ἥκει, τίεσθει δ' ἀξιώτατος βροτῶν
τῶν νῦν· Πάρις γὰρ οὔτε συντελὴς πόλις
ἐξεύχεται τὸ δρᾶμα τοῦ πάθους πλέον.

---

486 *praeconem praeconibus venerandum.* Interpungebatur Ἑρμῆν, φίλον κήρυκα, κηρύκων σέβας.

491. 92 ἥπου πάλαι φαιδροῖσι τοιοῖσδ' ὄμμασιν Fl. Recepi necessarias Aurati et Vossii emendationes. Mox suspicor δέξασθε κόλπῳ: non satis reverenter κόσμῳ dicitur de diis.

497 Haec cum sequentibus conjunxi. Vulgo post πέδον plene interpungitur, oratione trunca et clausula justo debiliore post ingressum tam sonore magnificum. Salzmannus v. 498, Persarum v. 811 simillimum, interpolatum esse statuebat.

505 ὀφλὼν γὰρ ἁρπαγῆς τε καὶ κλοπῆς δίκην
τοῦ ῥυσίου θ' ἥμαρτε καὶ πανώλεθρον 535
αὐτόχθονον πατρῷον ἔθρισεν δόμον.
διπλᾶ δ' ἔτισαν Πριαμίδαι θἀμάρτια.

ΧΟΡΟΣ.

κῆρυξ Ἀχαιῶν χαῖρε τῶν ἀπὸ στρατοῦ.

ΚΗΡΥΞ.

510 χαίρω ***· τεθνάναι δ' οὐκ ἀντερῶ.

ΧΟΡΟΣ.

ἔρως πατρῴας τῆσδε γῆς σ' ἐγύμνασεν. 540

ΚΗΡΥΞ.

ὥστ' ἐνδακρύειν γ' ὄμμασιν χαρᾶς ὕπο.

ΧΟΡΟΣ.

τερπνῆς ἄρ' ἴστε τῆσδ' ἐπήβολοι νόσου.

---

507. 8 Formam αὐτοχθόνον, *ipsa cum terra*, bene defendit Herm. Idem minus bene, Blomfieldium secutus, θἀμαρτία scripsit, quod esset *dupli poena luerunt bina delicta*, duali molesto : nam διπλᾶ θἀμαρτία pro τὰ διπλᾶ ἁμαρτία non posse accipi patet.

510 χαίρω· τεθνᾶναι δ' οὐκ (οὐκ ἔτ' F.) ἀντερῶ θεοῖς Fl. τεθνᾶναι producta penultima explosit Herm. Idem scripsit θεοῖσι τεθνάναι δ' οὐκ ἀντερῶ. Enger et Schneidew. χαίρω γε· τεθνάναι δ' οὐκέτ' ἀ. θ. Sed, nisi fallor, post χαίρω excidit vocabulum quod gaudii causam indicabat, fortasse κατελθών, quo omisso librarii ad versum explendum primum θεοῖς, vocem satis importunam, deinde ἔτ' addiderunt.

513 ἦτε F. Sed ἴστε ferri potest : nam ἐπήβολος ad participii naturam prope accedere videtur. Proclive est κοινῆς ἄρ', aut cum Engero ἴσθ' ἐμῆς ἐπήβολος conjicere. Sed nihil mutandum : dulcem morbum dicit amorem mutuum, nimio fortasse acumine usus, sed poeta ipse non corrigendus est.

ΚΗΡΥΞ.

πῶς δή; διδαχθεὶς τοῦδε δεσπόσω λόγου.

ΧΟΡΟΣ.

515 τῶν ἀντερώντων ἱμέρῳ πεπληγμένοι.

ΚΗΡΥΞ.

ποθεῖν ποθοῦντα τήνδε γῆν στρατὸν λέγεις. 545

ΧΟΡΟΣ.

ὡς πόλλ' ἀμαυρᾶς ἐκ φρενός μ' ἀναστένειν.

ΚΗΡΥΞ.

πόθεν τὸ δύσφρον τοῦτ' ἐπῆν στύγος; φράσον.

ΧΟΡΟΣ.

πάλαι τὸ σιγᾶν φάρμακον βλάβης ἔχω.

ΚΗΡΥΞ.

520 καὶ πῶς; ἀπόντων κοιράνων ἔτρεις τινάς;

ΧΟΡΟΣ.

ὡς νῦν τὸ σὸν δὴ καὶ θανεῖν πολλὴ χάρις. 550

---

515 Libri πεπληγμένος. Corr. Tyrwhitt. 517 μ' inseruit Scal.

518 Libri στύγος στρατῷ. Recepi probabilem Jacobsii conjecturam, coll. Pers. 350. 715, quam etiam, quod sequitur, τὸ σιγᾶν commendat. Emperio et Hermanno placuit στύγος φρενῶν, quod egregie dicitur v. 1253 de animo vatis exhorrescente quae oculis percipi non possunt, et Choëph. 80 de odio mentibus recondito, sed hic locum non habet.

520 Vera interpunctio debetur Stanleio. τυράννων Fl. corr. in F. 521 Libri ὧν νῦν. Corr. Scal.

ΚΗΡΥΞ

εὖ γὰρ πέπρακται. ταῦτα δ' ἐν πολλῷ χρόνῳ
τὰ μέν τις ἂν λέξειεν εὐπετῶς ἔχειν,
τὰ δ' αὖτε κἀπίμομφα. τίς δὲ πλὴν θεῶν
525 ἅπαντ' ἀπήμων τὸν δι' αἰῶνος χρόνον;
μόχθους γὰρ εἰ λέγοιμι καὶ δυσαυλίας, 555
σπαργὰς παρήξεις καὶ κακοστρώτους πλόους·
τὰ δ' αὖτε χέρσῳ, καὶ προσῆν πλέον στύγος·
εὐναὶ γὰρ ἦσαν δαΐων πρὸς τείχεσιν,
530 ἐξ οὐρανοῦ δὲ κἀπὸ γῆς λειμώνιαι· 560

---

522. 23 ταῦτα si mutandum esset, mallem πολλὰ quam τἄλλα aut ταὐτά: sed ferri potest. Mox libri τις εὖ, quod corr. Aur.

527. Libri σπαρνὰς παρήξεις καὶ κακοστρώτους (κακοτρώτους Fl.), τί δ' οὐ
στένοντες, οὐ λαχόντες ἥματος μέρος;
Haec intelligi non posse, recte Herm. censuit; sed in emendandis alia via procedendum esse mihi videtur quam hucusque a viris doctis factum est. Et primum quidem ex iis quae sequuntur (τὰ δ' αὖτε χέρσῳ) effici potest, praeconem hic conqueri de navigationis incommodis; sed verba ipsa hoc non satis declarant. Tum orationis concinnitas postulat ut κακοστρώτους suum habeat ad quod referatur substantivum. Omnia bene procedent, si mihi das *ΤΙΔΟΥ* ortum esse e *ΠΛΟΟΥC*, omisso priore *Ο* et ultima littera obscurata. Hoc enim dicit praeco : *raro ad terram appellebamus et in navibus male cubitabamus.* Jam vero versum sequentem loco alieno insertum esse patet.

529 Libri δηΐων. Formam tragicis usitatam restituit Dind. Idem infra κατεψέκαζον ex Atticistarum praecepto correxit. 530 δὲ pro γὰρ Pearsonus aliique reposuerunt. Sed λειμώνιαι multo concinnius est quam quod e Schützii conjectura in nonnullis editionibus legitur λειμωνίας.

δρόσοι κατεψάκαζον, ἔμπεδον σίνος
ἐσθημάτων τιθέντες ἔνθηρον τρίχα.
χειμῶνα δ' εἰ λέγοι τις οἰωνοκτόνον,
οἷον παρεῖχ' ἄφερτον Ἰδαία χιὼν,
535 ἢ θάλπος, εὖτε πόντος ἐν μεσημβριναῖς 565
κοίταις ἀκύμων νηνέμοις εὕδοι πεσὼν —
τί ταῦτα πενθεῖν δεῖ; παροίχεται πόνος·
παροίχεται δὲ, τοῖσι μὲν τεθνηκόσιν
τὸ μήποτ' αὖθις μηθ' ἀναστῆναι μέλειν.
540 τί τοὺς ἀναλωθέντας ἐν ψήφῳ λέγειν, 570
τὸν ζῶντα δ' ἀλγεῖν χρὴ, τύχης παλιγκότου
στένοντας, εὖ λαχόντας ἥματος μέρος; 557
καὶ πολλὰ χαίρειν συμφορὰς καταξιῶ.

---

531. 32 Fortasse δρόσοι κατεψάκαζον ἔμπεδον σίνος
ἐκθυμάτων, τιθέντες ἀνθηρὸν χρόα.
ἐκθύματα a grammaticis exponitur ἐξανθήματα. Et ἀνθηρόν quidam jam Stanl. conjecerat pro ἔνθηρον, *feris plenum*, quam vocem qui *efferatum*, *hispidum* interpretantur, merito refellit Hartungus.

542 est versus, quem libri post 527 exhibent, leviter immutatus. Fortasse τύχας παλιγκότους, sed Eubulus apud Athen. XIII, 568, fr. 67 Mein., Ἑλλάδος ἔγωγε τῆς ταλαιπώρου στένω. Plures in hoc loco versus trajectos esse non affirmaverim. Elberlingio 544. 45 post 539 collocandi videbantur, mallem 538 (sic scriptum : πάρεστι δ', οἶμαι,) et 539 ante 544 inserere. Sed non raro apud tragicos, sermonis familiaris negligentiam exprimentes, oratio de cursu deflectit, mox redit illuc unde abiit. Etiam v. 547, qui de φρυκτωρίᾳ verius praedicaretur quam de exercitu Graecorum, non absurde post 559 transponeretur, ποτωμένοις mutato in ποτώμενος.

543 Libri συμφοραῖς, recte a Blomfieldio emendatum : nam si dicitur χαίρειν λέγειν τινί, inde minime efficitur etiam χαίρειν καταξιοῦν τινι dici posse.

ἡμῖν δὲ τοῖς λοιποῖσιν Ἀργείων στρατοῦ
545 νικᾷ τὸ κέρδος, πῆμα δ' οὐκ ἀντιῤῥέπει.
ὡς κομπάσαι τῷδ' εἰκὸς ἡλίου φάει 575
ὑπὲρ θαλάσσης καὶ χθονὸς ποτωμένοις·
»Τροίαν ἑλόντες δή ποτ' Ἀργείων στόλος
θεοῖς λάφυρα ταῦτα τοῖς καθ' Ἑλλάδα
550 δόμοις ἐπασσάλευσαν ἀρχαῖον γάνος«.
τοιαῦτα χρὴ κλύοντας εὐλογεῖν πόλιν 580
καὶ τοὺς στρατηγούς, καὶ χάρις τιμήσεται
Διὸς τόδ' ἐκπράξασα. πάντ' ἔχεις λόγον.

ΧΟΡΟΣ.

νικώμενος λόγοισιν οὐκ ἀναίνομαι.
555 ἀεὶ γὰρ ἡβᾷ τοῖς γέρουσιν εὖ μαθεῖν.

548—53 Veteres in monumentorum titulis, qui posteritati scribuntur, fere ut in litteris ad amicos missis, res ita narrare solebant, ut in lectorum tempora animo se transferrent, neque ex ipsorum persona verba faciebant, sed quasi monumentum praesens praesentes posteros alloqueretur. Notissima sunt Simonidis *Μυριάσιν ποτε τῇδε τριηκοσίαις ἐμάχοντο . . . Μνῆμα τόδε κλεινοῖο Μεγιστία, ὅν ποτε Μῆδοι . . . Οἵδε παρ' Εὐρυμέδοντί ποτ' ἀγλαὸν ὤλεσαν ἥβην* . . . Inde praeco, spoliorum titulum componens, de rebus praesentibus quasi de praeteritis loquitur : inde *ἐπασσάλευσάν ποτε*, quod *tandem* interpretantur contra militis magniloqui mentem, inde *ἀρχαῖον γάνος*. Etiam quae sequuntur, *τοιαῦτα χρὴ κλύοντας*, non ad chorum pertinent, ne ad aequales quidem, sed magno gloriae ardore elatus miles Troicus, Marathonii militis alumnus, posterorum laudes praecipit. *Κλύοντας* (pro quo erat quando *κλείοντας* scribendum esse conjicerem) est *ex titulo cognoscentes*; scriptor pedestris *ἀναγιγνώσκοντας* dixisset, poetae titulus homines alloqui videtur. Jam intelligis cur v. 552 futuro *τιμήσεται*

δόμοις δὲ ταῦτα καὶ Κλυταιμνήστρᾳ μέλειν 585
εἰκὸς μάλιστα, σὺν δὲ πλουτίζειν ἐμέ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ἀνωλόλυξα μὲν πάλαι χαρᾶς ὕπο,
ὅτ' ἦλθ' ὁ πρῶτος νύχιος ἄγγελος πυρὸς,
560 φράζων ἅλωσιν Ἰλίου τ' ἀνάστασιν.
καί τίς μ' ἐνίπτων εἶπε, „φρυκτωρῶν διὰ 590
πεισθεῖσα Τροίαν νῦν πεπορθῆσθαι δοκεῖς;
ἦ κάρτα πρὸς γυναικὸς αἴρεσθαι κέαρ."
λόγοις τοιούτοις πλαγκτὸς οὖσ' ἐφαινόμην.
565 ὅμως δ' ἔθυον, καὶ γυναικείῳ νόμῳ
ὀλολυγμὸν ἄλλος ἄλλοθεν κατὰ πτόλιν 595
ἔλασκον εὐφημοῦντες ἐν θεῶν ἕδραις
θυηφάγον κιρνῶντες εὐώδη φλόγα.

---

usus sit, neque haerebis in voce πόλιν (551), pro qua, si de civibus aequalibus praeco loqueretur, sane στρατὸς aut στόλος (quod Schneidewinus in textum intulit) dicendum erat.

558 Libri ἀνολολύξαμεν. Voces divisit Stephanus.

561 ἐνίπτων Fl.

564 Hermanni conjectura, scriptorem Christi patientis, qui nonnulla ex hac oratione mutuatus est, non solum v. 74 λόγοις δὲ τοῖσδ' εὔπλαγκτος οὐκ ἐφαινόμην, sed etiam v. sequentem πεισθεῖσα τῷ φέροντι θέσκελον φάτιν ex hoc Aeschyli loco sumpsisse rati, jam ab aliis refutata est.

565 ἔθυον *sacrificabam*, non *sacrificabant*. γυναικείῳ νόμῳ *mulieris jussu*, cf. [illegible]7.

568 Libri κοιμῶντες, quod esset *sopientes*, *exstinguentes*. Scripsi κιρνῶντες, memor v. 94 φαρμασσομένη χρίματος ἁγνοῦ . . . Alii καίοντες, κινοῦντες. κνισῶντες, quod Emperio placuit, de

καὶ νῦν τὰ μάσσω μὲν τί δεῖ σέ μοι λέγειν;
570 ἄνακτος αὐτοῦ πάντα πεύσομαι λόγον.
ὅπως δ' ἄριστα τὸν ἐμὸν αἰδοῖον πόσιν 600
σπεύσω πάλιν μολόντα δέξασθαι. τί γὰρ
γυναικὶ τούτου φέγγος ἥδιον δρακεῖν,
ἀπὸ στρατείας ἄνδρα σώσαντος θεοῦ
575 πύλας ἀνοῖξαι; ταῦτ' ἀπάγγειλον πόσει·
ἥκειν ὅπως τάχιστ' ἐράσμιον πόλει· 605
γυναῖκα πιστὴν δ' ἐν δόμοις εὕροι μολὼν
οἵανπερ οὖν ἔλειπε, δωμάτων κύνα
ἐσθλὴν ἐκείνῳ, πολεμίαν τοῖς δύσφροσιν,
580 καὶ τἄλλ' ὁμοίαν πάντα, σημαντήριον
οὐδὲν διαφθείρασαν ἐν μήκει χρόνου. 610
οὐδ' οἶδα τέρψιν οὐδ' ἐπίψογον φάτιν
ἄλλου πρὸς ἀνδρὸς μᾶλλον ἢ χαλκοῦ βαφάς.
τοιόσδ' ὁ κόμπος τῆς ἀληθείας γέμων
585 οὐκ αἰσχρὸς ὡς γυναικὶ γενναίᾳ λακεῖν.

---

carnium nidore dicitur; neque Hermanni conjectura κοιῶντες glossa Hesych. κοιᾶται· ἱερᾶται satis defenditur. 569 Libri σ' ἐμοί. Correxit Wieseler.

574 Blomf. ἀνδρί. Sed praestat librorum scriptura, quam etiam Herm. tuetur.

583 Unice vera est Welckeri interpretatio aeris tingendi artem intelligentis, paucis tantum cognitam et secretam. Idem (Mus. Rhen. nov. IX, 195) Hermannum redarguit, locis dissimilibus abutentem, ut χαλκοῦ βαφάς de caede dictas esse demonstraret. Neque audiendi qui Aurato auctore ἢ χαλκὸς βαφάς scripserunt, quasi aer tingi posse negaretur.

584. 85 vulgo praeconi tributos, quem talia respondere non decet, a Clytaemnestra abeunte pronuntiari intellexit Hermannus.

XΟΡΟΣ.

αὕτη μὲν οὕτως εἶπε μανθάνοντί σοι 615
τοροῖσιν ἑρμηνεῦσιν εὐπρεπῶς λόγον.
σὺ δ' εἰπὲ, κῆρυξ, Μενέλεων δὲ πεύθομαι,
εἰ νόστιμός τε καὶ σεσωσμένος πάλιν
590 ἥξει σὺν ὑμῖν, τῆσδε γῆς φίλον κράτος.

ΚΗΡΥΞ.

οὐκ ἔσθ' ὅπως λέξαιμι τὰ ψευδῆ καλὰ 620
ἐς τὸν πολὺν φίλοισι καρποῦσθαι χρόνον.

ΧΟΡΟΣ.

πῶς δῆτ' ἂν εἰπὼν κεδνὰ τἀληθῆ τύχοις;
σχισθέντα δ' οὐκ εὔκρυπτα γίγνεται τάδε.

ΚΗΡΥΞ.

595 ἀνὴρ ἄφαντος ἐξ Ἀχαϊκοῦ στρατοῦ,
αὐτός τε καὶ τὸ πλοῖον. οὐ ψευδῆ λέγω. 625

ΧΟΡΟΣ.

πότερον ἀναχθεὶς ἐμφανῶς ἐξ Ἰλίου,
ἢ χεῖμα, κοινὸν ἄχθος, ἥρπασε στρατοῦ;

---

586. 7 Verba de industria obscurius prolata et varie a viris doctis exposita, ita expedias: *Illa quidem, sic simpliciter* (οὕτως) *te accipiente ejus dicta, verbis quae animi sensus clarissime interpretantur speciosam orationem habuit.* 589 Libri γε καί. Corr. Hermannus.

593 τύχης Fl. Corr. Pors. Schützius κεδνὰ κἀληθῆ, speciose: sed librorum scripturam satis defendunt τὰ ψευδῆ καλά, v. 591.

594 Nescio an scribendum sit εὔκαρπα. Mox libri γίνεται et v. 595 ἀνήρ, quod correxit Herm.

ΚΗΡΥΞ.

ἔκυρσας ὥστε τοξότης ἄκρος σκοποῦ·
600 μακρὸν δὲ πῆμα συντόμως ἐφημίσω.

ΧΟΡΟΣ.

πότερα γὰρ αὐτοῦ ζῶντος ἢ τεθνηκότος 630
φάτις πρὸς ἄλλων ναυτίλων ἐκλῄζετο;

ΚΗΡΥΞ.

οὐκ οἶδεν οὐδεὶς ὥστ' ἀπαγγεῖλαι τορῶς,
πλὴν τοῦ τρέφοντος Ἡλίου χθονὸς φύσιν.

ΧΟΡΟΣ.

605 πῶς γὰρ λέγεις χειμῶνα ναυτικῷ στρατῷ
ἐλθεῖν τελευτῆσαί τε δαιμόνων κότῳ; 635

ΚΗΡΥΞ.

εὔφημον ἦμαρ οὐ πρέπει κακαγγέλῳ
γλώσσῃ μιαίνειν· χωρὶς ἡ τιμὴ θεῶν.
ὅταν δ' ἀπευκτὰ πήματ' ἄγγελος πόλει
610 στυγνῷ προσώπῳ πτωσίμου στρατοῦ φέρῃ,
πόλει μὲν ἕλκος ἓν τὸ δήμιον τυχεῖν, 640
πολλοὺς δὲ πολλῶν ἐξαγισθέντας δόμων

---

608 ***Diversi sunt deorum honores***, superorum et inferorum. Bene re gesta paeanem canere decet, non luctuosa referre tristi oratione quae Furiis conveniret (v. 616). Sic recte hunc locum interpretati sunt Stanl. Hart. Schoemann. Hic mallet χωρὶς ἡ τιμὴ aut αἱ τιμαὶ θεοῖς.

612 πολλῶν ἐξαγισθέντας δόμων, ***multis domibus ereptos mortique devotos***, optime defenderunt Karsten et Schneidewin, coll. Soph. Ant. 1081 ὅσων σπαράγματ' ἢ κύνες καθήγνισαν ἢ θῆρες
615 Libri σεσαγμένων. Corr. Schütz.

ἄνδρας διπλῇ μάστιγι, τὴν Ἄρης φιλεῖ,
δίλογχον ἄτην, φοινίαν ξυνωρίδα·
615 τοιῶνδε μέντοι πημάτων σεσαγμένον
πρέπει λέγειν παιᾶνα τόνδ' Ἐρινύων. 645
σωτηρίων δὲ πραγμάτων εὐάγγελον
ἥκοντα πρὸς χαίρουσαν εὐεστοῖ πόλιν,
πῶς κεδνὰ τοῖς κακοῖσι συμμίξω, λέγων
620 χειμῶν' Ἀχαιῶν οὐκ ἀμήνιτον θεοῖς;
ξυνώμοσαν γάρ, ὄντες ἔχθιστοι τὸ πρίν, 650
πῦρ καὶ θάλασσα, καὶ τὰ πίστ' ἐδειξάτην
φθείροντε τὸν δύστηνον Ἀργείων στρατόν.
ἐν νυκτὶ δυσκύμαντα δ' ὠρώρει κακά.
625 ναῦς γὰρ πρὸς ἀλλήλαισι Θρῄκιαι πνοαὶ
ἤρεικον· αἱ δὲ κεροτυπούμεναι βίᾳ 655
χειμῶνι τυφῶ σὺν ζάλῃ τ' ὀμβροκτύπῳ,
ᾤχοντ' ἄφαντοι, ποιμένος κακοῦ στρόβῳ.
ἐπεὶ δ' ἀνῆλθε λαμπρὸν ἡλίου φάος,
630 ὁρῶμεν ἀνθοῦν πέλαγος Αἰγαῖον νεκροῖς
ἀνδρῶν Ἀχαιῶν ναυτικοῖς τ' ἐρειπίοις. 660

---

620 Dure Herm., e Blomfieldii conjectura, Ἀχαιοῖς οὐκ ἀμήνιτον θεῶν. Karst. χειμῶνα δᾷον, quod in cantico ferri posset. Fortasse συμμίξω λέγων, χειμῶνα κλαίων.

626 Libri κερωτυπούμεναι. Corr. Wassius. 628 ποιμένος κακοῦ metaphora prorsus Aeschylea, etiam in Eum. v. 803 poetae restituenda, ubi vulgata

βρωτῆρας αἰχμὰς σπερμάτων ἀνημέρους,

coll. v. 911 ἀνδρὸς φιτυποιμένος δίκην, sic emendanda est :

αὐχμάς, βοτῆρας σπερμάτων ἀνημέρους.

631 Libri ναυτικῶν τ' ἐρειπίων. Corr. Auratus et Schützius. 632 ναῦν τ' ἀκήρατον σκάφος durissime dictum et ab hoc loco

ἡμᾶς γε μὲν δὴ ναῦν τ' ἀκήρατον σκάφος
ἥρως τις ἐξέκλεψεν ἢ 'ξῃτήσατο
θεός τις, οὐκ ἄνθρωπος, οἴακος θιγών.
635 τύχη δὲ σωτὴρ ναυστολοῦσ' ἐφέζετο,
ὡς μήτ' ἐν ὅρμῳ κύματος ζάλην ἔχειν 665
μήτ' ἐξοκεῖλαι πρὸς κραταίλεων χθόνα.
ἔπειτα δ' ᾅδην πόντιον πεφευγότες,
λευκὸν κατ' ἦμαρ οὐ πεποιθότες τύχῃ,
640 ἐβουκολοῦμεν φροντίσιν νέον πάθος,
στρατοῦ καμόντος καὶ κακῶς σποδουμένου. 670
καὶ νῦν ἐκείνων εἴ τις ἐστὶν ἐμπνέων,
λέγουσιν ἡμᾶς ὡς ὀλωλότας, τί μή;
ἡμεῖς τ' ἐκείνους ταὔτ' ἔχειν δοξάζομεν.
645 γένοιτο δ' ὡς ἄριστα. Μενέλεων γὰρ οὖν
πρῶτόν τε καὶ μάλιστα προσδόκα μολεῖν. 675

---

alienum : nam ope plus quam humana navis incolumis, non alveus truncus, in portum pervenisse narratur. Facilis conjectura est σαφῶς, quae etiam Karstenio in mentem venit; sed aliud subesse puto.

633 ἤτοι τις ἐξέκλεψεν ἠξῃτήσατο θεός τις Fl. Alterum subjectum hic latere et τις bis positum ostendit, et quod additur, οὐκ ἄνθρωπος, et ἢ 'ξῃτήσατο, recte a Schützio restitutum, quod ita demum locum habet. Nam Hermanni ἐξηρήσατο an atticum et graecum sit dubitari potest, neque excusationem habet a praeconis persona, quem vulgari sermone uti Hermannus sine causa sibi persuasit. Reposui ἥρως. Karstenius rem perspexit, sed infelici conjectura ἤτοι τύχη 'ξέκλεψεν scripsit.

635 Libri ναῦν θέλουσ'. Emend. Casaubonus.

639 Hart. αὖ, Karst. εὖ πεποιθότες. Sed librorum scripturam optimam esse, etiam melius intelliges virgula post ἦμαρ deleta.

644 Libri ταὔτ' ἔχειν. Corr. Stanl. Enger χἠμεῖς γ', quae est optima vulgatae interpretatio, non emendatio.

εἰ δ' οὖν τις ἀκτὶς ἡλίου νιν ἱστορεῖ
χλωρόν τε καὶ βλέποντα, μηχαναῖς Διός,
οὔπω θέλοντος ἐξαναλῶσαι γένος,
650 ἐλπίς τις αὐτὸν πρὸς δόμους ἥξειν πάλιν.
τοσαῦτ' ἀκούσας ἴσθι τἀληθῆ κλύων. 680

ΧΟΡΟΣ.

στρ. α'. τίς ποτ' ὠνόμαζεν ὧδ'
ἐς τὸ πᾶν ἐτητύμως —
μή τις ὅντιν' οὐχ ὁρῶμεν προνοί-
655 αισι τοῦ πεπρωμένου
γλῶσσαν ἐν τύχᾳ νέμων; — 685
τὰν δορίγαμβρον ἀμφινει-
κῆ θ' Ἑλέναν; ἐπεὶ πρεπόντως
ἑλέναυς, ἕλανδρος, ἑλέπτολις ἐκ τῶν ἁβροπή-
νων 690
660 προκαλυμμάτων ἔπλευσε
ζεφύρου γίγαντος αὔρᾳ,
πολύανδροί τε φεράσπιδες κυναγοὶ

---

648 Libri *καὶ ζῶντα καὶ βλέποντα*, quae propter repetitum *καὶ* ferri non possunt. Aeschyli manum Hermannus, Toupium secutus, restituit ex Hesychii glossa *χλωρὸν τε καὶ βλέποντα, ἀντὶ τοῦ ζῶντα.*

655 Libri *προνοίαις*. Corr. Pauwius. 659 Libri *ἑλένας*. Corr. Blomf. Mox *ἁβροπήνων* Salmasius, collato Lycophr. v. 863, pro *ἁβροτίμων*, quod Hermannus tuebatur.

661 Huc referunt Hesychii glossam *γίγαντος· μεγάλου, ἰσχυροῦ, ὑπερφυοῦς*. Neque tamen mihi persuadent *ζεφύρου γίγαντος* ab Aeschylo profectum esse. Fortasse *πιαντός*, *elata, laeta.* Cf. supra 255 et 564.

κατ' ἴχνος πλατᾶν ἄφαντον — 695
κελσάντων Σιμόεντος
665 ἀκτὰς ἐπ' ἀξιφύλλους
δι' ἔριν αἱματόεσσαν.

Ἰλίῳ δὲ κῆδος ὀρ- — ἀντ. α.
θώνυμον τελεσσίφρων — 700
μῆνις ἤλασεν, τραπέ-
670 ζας ἀτίμωσιν ὑστέρῳ χρόνῳ
καὶ ξυνεστίου Διὸς
πρασσομένα τὸ νυμφότι-
μον μέλος ἐκφάτως τίοντας, — 705
ὑμέναιον ὡς τότ' ἐπέρρεπε γαμβροῖσιν ἀείδειν.

663—66 κατ' ἴχνος πλατᾶν ἄφαντον est evidens Heathii emendatio. Libri πλάταν. De reliquis non liquet. κελσάντων, ad fugientes referendum, vix ferri potest sequente δι' ἔριν αἱματόεσσαν, quod ad persequentes spectat. Aurati conjecturae κέλσαντες obstat quod participio aoristi hic locus non est : nam jungendum esset ἐπλευσαν κέλσαντες. Puto cum Hartungo scribendum esse κέλσαν πρὸς. Mox plerique editores ἀεξιφύλλους ex F. Si numeri versus antithetici integri sunt, in επαξιφύλλους latet epitheton loci suavitatem significans, ex gr. ποικιλοφύλλους.

669—71 τελεσίφρων Fl., corr. in F. Sequentia egregie emendarunt Porsonus et Canterus. ἔλασε τραπέζας ἀτίμως ἵν' ὑστέρῳ Fl.

673. 74 Conjici posset ἐκφανῶς: sed fortasse recte Schneidewinus ἐκφάτως interpretatur ἐκφάντως, collato ἀμφάδην et, quod apud Pind. Ol. 8, 16 legitur, πρόφατον. Mox ὑμέναιον ὡς scripsi pro vulgata : ὑμέναιον, ὃς τότ' ἐπέρρεπε (ἐπερρεπ̄ Fl.), ut vitarem frigidam et supervacuam appositionem ὑμέναιον, quae etiam Hermanno displicuisse videtur. Epicam formam ὁππότε non ausus sum Aeschylo obtrudere, quamquam ὅσσος apud eum legitur.

675 μεταμανθάνουσα δ' ὕμνον
Πριάμου πόλις γεραιὰ — 710
πολύθρηνον μέγα που στένει κικλήσκου-
σα Πάριν τὸν αἰνόλεκτρον,
παμπρόσθη πολύθρηνον
680 αἰῶν' ἀμφὶ πολιτᾶν — 715
μέλεον αἷμ' ἀνατλᾶσα.

στρ. β'. ἔθρεψεν δὲ λέοντα
σίνιν δόμοις ἀγάλακτον
οὕτως ἀνὴρ φιλόμαστον,
685 ἐν βιότου προτελείοις — 720
ἅμερον, εὐφιλόπαιδα
καὶ γεραροῖς ἐπίχαρτον.
πολέα δ' ἔσχ' ἐν ἀγκάλαις
νεοτρόφου τέκνου δίκαν,
690 φαιδρωπὸς ποτὶ χεῖρα σαί- — 725
νων τε γαστρὸς ἀνάγκαις.

ἀντ. β'. χρονισθεὶς δ' ἀπέδειξεν

679—81 Sic libri, nisi quod πολίταν habent. **Auratus** παμπενθῆ. Seidler παμπορθῆ. Herm. αἰῶνα φίλον πολιτᾶν. Eng. et Schneidew., ex Emperii conjectura, αἰῶνα διαὶ πολιτᾶν. Fortasse καὶ πρόσθεν πολυθρήνων ἀτᾶν ἀντὶ πολιτᾶν μέλεον αἷμ' ἀνατλᾶσα, quae respicerent ad priorem Troiae expugnationem et mala illa quibus Troiani luerunt Laomedontis perfidias funestas, ἄτας πολυθρήνους.

684 οὗτος, supra scripto ως, Fl. ἀγάλακτον est *a matris ubere avulsum*.

688. 89 νεοτρόφον Fl. ἔσχε est *haesit*.

ἔθος τὸ πρός γε τοκήων.
χάριν τροφᾶς γὰρ ἀμείβων
695 μηλοφόνοισιν ἐν ἄταις 730
δαῖτ' ἀκέλευστος ἔτευξεν·
αἵματι δ' οἶκος ἐφύρθη,
ἄμαχον ἄλγος οἰκέταις
μέγα σίνος πολύκτονον.
700 ἐκ θεοῦ δ' ἱερεύς τις ἄ- 735
τας δόμοις προσεθρέφθη.

πάραυτα δ' ἐλθεῖν ἐς Ἰλίου πόλιν στρ. γ.
λέγοιμ' ἂν φρόνημα μὲν νηνέμου γαλάνας, 740
ἀκασκαῖόν τ' ἄγαλμα πλούτου,
705 μαλθακὸν ὀμμάτων βέλος,
δηξίθυμον ἔρωτος ἄνθος.
παρακλίνασ' ἐπέκρανεν
δὲ γάμου πικρὰς τελευτάς, 745

---

693 τὸ πρὸς τοκήων Fl. γε inseruit Bothe. Well. τὸ πρόσθε. Kayser πάλιν τό.

695 ἐν inseruit Bothe, σὺν H. L. Ahrens. 698 ἄλγος δ' Fl. corr. in F.

701 Libri προσετράφη. Corr. Heathius et Porsonus.

702 Heathius παρ' αὐτὰ δ', Schneidew. παραὶ τάδ'. Eodem sensu πάραυτα hic usurpari videtur.

704 τ' inseruit Herm. δ' Porson. ἀκασκαῖον γέλασμα Karst.

706 Engerus θελξίθυμον, speciose. Sed δάκνειν de amore dici notum est, et in δηξίθυμον ἄνθος repugnantia per oxymoron conjunguntur, fere ut supra in μαλθακὸν βέλος, nisi quod hoc loco vis amoris adjectivo, suavitas substantivo significatur.

708 πικροῦ, supra scripto ας, Fl.

δύσεδρος καὶ δυσόμιλος
710 συμένα Πριαμίδαισιν,
πομπᾷ Διὸς ξενίου,
νυμφόκλαυτος Ἐρινύς.

ἀντ. γ'. παλαίφατος δ' ἐν βροτοῖς γέρων λόγος 750
τέτυκται, μέγαν τελεσθέντα φωτὸς ὄλβον
715 τεκνοῦσθαι μηδ' ἄπαιδα θνήσκειν,
ἐκ δ' ἀγαθᾶς τύχας γένει 755
βλαστάνειν ἀκόρεστον οἰζύν.
δίχα δ' ἄλλων μονόφρων εἰ-
μί. τὸ δυσσεβὲς γὰρ ἔργον
720 μετὰ μὲν πλείονα τίκτει,
σφετέρᾳ δ' εἰκότα γέννᾳ. 760
οἴκων δ' ἄρ' εὐθυδίκων
καλλίπαις πότμος ἀεί.

στρ. δ'. φιλεῖ δὲ τίκτειν ὕβρις μὲν παλαιὰ νεά-
725 ζουσαν ἐν κακοῖς βροτῶν ὕβριν 765
τότ' ἢ τότ', ἦμαρ ὅτε τὸ κύριον μόλῃ, φιλόσκοτον

---

711 Fortasse ποινὰ Διὸς ξενίου.

722 Sic Auratus et Porsonus. Herm. tuetur librorum scripturam οἴκων γάρ.

726 Libri τότ' ἢ τόθ', ὅταν τὸ κύριον μόλῃ νεαρὰ φάους κότον, quae ad exemplum versus antistrophici emendavi. ὅταν correctori debetur poetae orationem ad grammaticorum regulas accommodanti: reposui ὅτε, coll. Sept. 338 εὖτε πτόλις δαμασθῇ. Major difficultas est in extremis verbis, quae sensu carent. νεαρὰ mihi videtur ortum esse ex ἦμαρ vel ἡμέρα, et trajectum, fortasse ut conjunctio primo loco poneretur; ΦΛΟΥϹ ex ΦΙΛΟϹ pro quo

δαίμονα, πνέουσαν ἄμαχον, ἀπόλεμον
ἀνίερον θράσος μελαί- 770
νας μελάθροισιν ἄτας,
730 εἰδομέναν τοκεῦσιν.

Δίκα δὲ λάμπει μὲν ἐν δυσκάπνοις δώμασιν, ἀντ. δ'.
τὸν δ' ἐναίσιμον τίει βίον. 775
τὰ χρυσόπαστα δ' ἔδεθλα σὺν πίνῳ χερῶν πα-
λιντρόποις
ὄμμασι λιποῦσ', ὅσια προσεβάλετο,

---

in archetypo librarii errore fortasse exaratum erat ΦΛΟΙC. Hermannus scripsit τότ' ἢ τότ', ἔστ' ἂν ἐπὶ τὸ κύριον μόλῃ νέᾳ ῥαφᾷ, ejecto κότον. Schneidewin, ejecto νεαρά, novum vocabulum φαεσκότον commentus est.

727 Libri δαίμονά τε τόν. Hermannus τάν. Sed locus graviore corruptela laborat: nam quae in strophae fine adjiciuntur, εἰδομέναν τοκεῦσιν, docent δαίμονα et ὕβριν non diversas esse, neque θράσος Ἄτας commode per appositionem ad δαίμονα refertur. Itaque scripsi quod et usus et antistropha suadent, πνέουσαν... θράσος. 729 μελάθροις Fl., corr. in F.

733 Libri ἔσθλά. Egregie emendavit Auratus.

734 Libri προσέβα τοῦ. Hermannus olim προσέβαλε, deinde προσέμολε, deleto τοῦ. Sed in librorum scriptura latet forma media. Cogitabam de ποτιβλέπεται, nunc προσεβάλετο verum esse puto, quum Homeri locum Il. V, 879 ταύτην δ' οὔτ' ἔπεϊ προτιβάλλεαι (*increpas*), οὔτε τι ἔργῳ conferenti cum Apoll. Rhod. IV, 1046 οὐ νηούς, οὐ πύργον ἐπίρροθον, οὐκ ἀλεωρὴν ἄλλην, οἰόθι δὲ προτιβάλλομαι ὑμέας αὐτούς (*ad vos confugio*) mihi effici videatur προσβάλλεσθαί τινα esse *sese convertere ad aliquem*, sive inimice, sive amice. (Alio sensu Opp. Hal. V, 98 dixit κῆτος ἄαπτον ἀπλάτων μελέων ὀλίγον προτιβάλλεται ἰχθύν, *sibi sociat.*)

735 δύναμιν οὐ σέβουσα πλού- 780
του παράσημον αἴνῳ·
πᾶν δ' ἐπὶ τέρμα νωμᾷ.

ἄγε δή, βασιλεῦ, Τροίας πτολίπορθ',
Ἀτρέως γένεθλον,
740 πῶς σε προσείπω; πῶς σε σεβίζω 785
μήθ' ὑπεράρας μήθ' ὑποκάμψας
καιρὸν χάριτος;
πολλοὶ δὲ βροτῶν τὸ δοκεῖν εἶναι
προτίουσι δίκην παραβάντες.
745 τῷ δυσπραγοῦντί τ' ἐπιστενάχειν 790
πᾶς τις ἕτοιμος· δῆγμα δὲ λύπης
οὐδὲν ἐφ' ἧπαρ προσικνεῖται·
νυκτί τε χαίρουσιν ὁμοιοπρεπεῖς

---

738 Libri πολίπορθ'. Formam Homericam restituit **Blomf.** 704 Sic F. σεβίξω Fl.

745 Libri δυσπραγοῦντι δ'. Corr. Herm. 745 δῆγμα F. et Stob. Flor. 112, 12. δεῖγμα Fl.

748 Libri καὶ ξυγχαίρουσιν ὁμοιοπρεπεῖς, in quibus si ξυγχαίρουσιν pro dativo habeatur, verbum deest, si pro verbo, dativus desideratur : nam ὁμοιοπρεπεῖς non potest dictum esse pro ὁμοίως, *pariter*. Sed ut commodam interpretationem reciperet librorum scriptura, tamen praeferenda erant quae Stobaeus l. l. servavit, ubi legitur καὶ νυκτὶ δὲ χαίρουσι ὁμοιοπρεπεῖς. Simile vere Aeschyleum omnes editores repudiarunt, Hermannus, quum olim probasset, sed nescio quo casu male interpretatus esset, novissimis curis et ipse rejecit. Nam haec de iis dicta sunt, qui falsam laetitiam in fronte gerunt, dum veros sensus dissimulationis tenebris involvunt.

ἀγέλαστα πρόσωπα βιαζόμενοι.
750 ὅστις δ' ἀγαθὸς προβατογνώμων, 795
οὐκ ἔστι λαθεῖν ὄμματα φωτὸς,
τὰ δοκοῦντ' εὔφρονος ἐκ διανοίας
ὑδαρεῖ σαίνει φιλότητι.
σὺ δέ μοι τότε μὲν στέλλων στρατιὰν
755 Ἑλένης ἕνεκ', οὐκ ἐπικεύσω, 800
κάρτ' ἀπομούσως ἦσθα γεγραμμένος
οὐδ' εὖ πραπίδων οἴακα νέμων,
* * * * θάρσος ἑκούσιον
ἀνδράσι θνήσκουσι κομίζων·
760 νῦν δ' οὐκ ἀπ' ἄκρας φρενὸς οὐδ' ἀφίλως 805
εὔφρων πόνος εὖ τελέσασιν.

---

753. Libri σαίνειν. Corr. Casaub. 755. Libri οὐ γὰρ ἐπικεύσω. Plerique editores inseruerunt σ', Herm. delevit γάρ. Cf. Prom. 266 : ἥμαρτον, οὐκ ἀρνήσομαι.

758. 59. Sic libri, nisi quod Fl. θράσος habet. Multi, e Canteri conjectura, θράσος ἀκούσιον : fortitudinem involuntariam viris morientibus afferens : quae graece sic dici non posse jure statuit Herm. Ipse θάρσος ἑκούσιον mire interpretatur : vehens (ad Troiam) spontaneam audaciam mori volentibus viris. Bamb. et Schneidew. : mihi videbaris quasi morientibus fortitudinem non ingratam addere. Enger : fortitudinem tuam non necessariam alens viris morientibus. Fortasse τῆς θηλείας vel tale quid excidit, ut hoc dicat poeta : *feminae audaciam voluntariam* (sponte enim Helena adulterum secuta erat), i. e. feminam perfidam, *virorum morte recuperare conans.* Sic Pind. Ol. XIII, 58 τοὶ μὲν γένει φίλῳ σὺν Ἀτρέος Ἑλέναν κομίζοντες, Pyth. IV, 106 ἱκόμαν οἰκάδ', ἀρχαίαν κομίζων πατρὸς ἐμοῦ . . . τιμάν.

761 Libri εὔφρων πόνος, nisi quod Triclinius τις inseruit. Quae qui tuebantur εὔφρων exponebant *gratus*, *acceptus*, vereor

γνώσει δὲ χρόνῳ διαπευθόμενος
τόν τε δικαίως καὶ τὸν ἀκαίρως
πόλιν οἰκουροῦντα πολιτῶν.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

765 πρῶτον μὲν Ἄργος καὶ θεοὺς ἐγχωρίους 810
δίκη προσειπεῖν, τοὺς ἐμοὶ μεταιτίους
νόστου δικαίων θ' ὧν ἐπραξάμην πόλιν
Πριάμου· δίκας γὰρ οὐκ ἀπὸ γλώσσης θεοὶ
κλύοντες ἀνδροθνῆτας Ἰλίου φθορὰς

---

ne non recte. Dicitur quidem *lux laeta* (1523 ὦ φέγγος εὔφρον ἡμέρας δικηφόρου) per figuram poeticam pro luce grata, et alia hoc genus. Sed *labor ex intima mente laetus* pro labore grato mire dictum esset, neque militibus (τελέσασιν), sed sibi chorus praedicat nunc gratum esse belli laborem. Durissime et, praecedente ἤσθα, perobscure Aurato auctore scribitur πόνον, omisso pronomine vel verbo primae personae; neque tamen locum emendavit, sed interpolavit Hart., qui εὔφρων πόνον εἰμ' scripsit. Schneidew. nonnulla excidisse putabat. Mihi in πόνος latere videtur πνόος, vocabulum ab Hesychio servatum, cujus glossa πνόος· φθόγγος, πνοή fortasse referenda est ad hunc locum, non satis recte intellectum: nam πνόος hic ad animum pertinet, non ad verba, quasi οὐκ ἀπ' ἄκρας φρενὸς εὔνοιαν πνέω. Cf. 202 φρενὸς πνέων δυσσεβῆ τροπαίαν. Suppl. 30 αἰδοίῳ πνεύματι χώρας. Soph. OC. 612 καὶ πνεῦμα ταὐτὸν οὔποτ' οὔτ' ἐν ἀνδράσιν φίλοις βέβηκεν, οὔτε πρὸς πόλιν πόλει.

768. 69 οὐκ ἀπὸ γλώσσης κλύοντες, non, ut mortales judices, e litigantium verbis (ne de causidicis cogites apud poetam Atticum), sed ex re et veritate causam cognoscentes. Sic fere ante Hermannum recte acceperunt hunc locum; sed verba plana interpretando et corrigendo obscurata sunt. Hermanni falsam interpreta-

770 εἰς αἱματηρὸν τεῦχος οὐ διχοῤῥόπως 815
ψήφους ἔθεντο· τῷ δ' ἐναντίῳ κύτει
ἐλπὶς προσήει χειρὸς οὐ πληρουμένῳ.
καπνῷ δ' ἁλοῦσα νῦν ἔτ' εὔσημος πόλις.
ἄτης θύελλαι ζῶσι· συνθνήσκουσα δὲ
775 σποδὸς προπέμπει πίονας πλούτου πνοάς. 820
τούτων θεοῖσι χρὴ πολύμνηστον χάριν
τίνειν, ἐπείπερ καὶ πάγας ὑπερκότους
ἐφραξάμεσθα καὶ γυναικὸς οὕνεκα
πόλιν δημάθυνεν Ἀργεῖον δάκος,
780 ἵππου νεοσσὸς, ἀσπιδηφόρος λεὼς, 825
πήδημ' ὀρούσας ἀμφὶ Πλειάδων δύσιν·
ὑπερθορὼν δὲ πύργον ὠμηστὴς λέων
ἄδην ἔλειξεν αἵματος τυραννικοῦ.

---

tionem bene refellit Schneidewin, ipse conjectura infelici scripsit δίκας . . . λίοντες, quod esset *litem componentes*. Mox Blomf. ἀνδροκμῆτας, Karst. ἀνδροδμῆτας Ἰλιοφθόρους, praeter necessitatem.

772 Pauwius χηρὸς, Herm. χρεῖος, *indiga*, Bothe Ἐλπὶς προσίει χεῖρας (ambas!), quibus conjecturis praestat Casauboni χεῖλος. Sed non video quid in librorum scriptura tantopere displiceat.

774 Frustra Herm. θηλαὶ, Bamberg. ζῶσί σοι· θνήσκουσα. Nescio an σποδὸς συνθνήσκουσα, dictum ut συνιζάνουσα, συμπίπτουσα, sit *favilla quae considens emoritur*.

778 Libri ἐπραξάμεσθα. Emendarunt Palcius, Hermannus, Frankenius. Tyrwh. χάρπαγὰς ὑπερκότους ἐπραξάμεσθα. Heath. ὑπερκόπους.

780. 81 Libri ἀσπιδηστρόφος. Corr. Blomf. Quid sibi velit Vergiliarum occasus, non liquet. Cf. Boeckh ad Corp. Inscr. II, p. 328 sqq.

θεοῖς μὲν ἐξέτεινα φροίμιον τόδε·
785 τὰ δ' ἐς τὸ σὸν φρόνημα, μέμνημαι κλύων 830
καὶ φημὶ ταὐτὰ καὶ συνήγορόν μ' ἔχεις.
παύροις γὰρ ἀνδρῶν ἐστι συγγενὲς τόδε,
φίλον τὸν εὐτυχοῦντ' ἄνευ φθόνου σέβειν.
δύσφρων γὰρ ἰὸς καρδίαν προσήμενος
790 ἄχθος διπλοίζει τῷ πεπαμένῳ νόσον· 835
τοῖς τ' αὐτὸς αὑτοῦ πήμασιν βαρύνεται
καὶ τὸν θυραῖον ὄλβον εἰσορῶν στένει.
εἰδὼς λέγοιμ' ἄν· εὖ γὰρ ἐξεπίσταμαι
ὁμιλίας κάτοπτρον, εἴδωλον σκιᾶς
795 δοκοῦντας εἶναι κάρτα πρευμενεῖς ἐμοί. 840
μόνος δ' Ὀδυσσεύς, ὅσπερ οὐχ ἑκὼν ἔπλει,
ζευχθεὶς ἕτοιμος ἦν ἐμοὶ σειραφόρος·
εἴτ' οὖν θανόντος εἴτε καὶ ζῶντος πέρι
λέγω. τὰ δ' ἄλλα πρὸς πόλιν τε καὶ θεούς,
800 κοινοὺς ἀγῶνας θέντες ἐν πανηγύρει 845
βουλευσόμεσθα. καὶ τὸ μὲν καλῶς ἔχον
ὅπως χρονίζον εὖ μενεῖ βουλευτέον·
ὅτῳ δὲ καὶ δεῖ φαρμάκων παιωνίων,

---

787 Libri ταῦτα. Corr. Aur. 788 φθόνων Fl. φθόνου F. et, in Meinekii quidem editione, Stob. Flor. 38, 28. Junge: φίλον (νέμειν καὶ) σέβειν ἄνευ φθόνου τὸν εὐτυχοῦντα.

790 Libri πεπαμμένῳ. Corr. Pors. Auratus νόσου.

793—95 Bene Hermannus veterum editionum interpunctionem reduxit: nam verba εἰδὼς λέγοιμ' ἄν ex usu Graecorum cum sequentibus non sunt conjungenda. Reliqua vereor ne minus recte interpretatus sit. Verte: bene enim novi consuetudinum quibus homines junguntur speciem, vanam eorum qui familiarissimi videbantur amicitiam.

ἤτοι κέαντες ἢ τεμόντες εὐφρόνως
805 πειρασόμεσθα πῆμ' ἀποστρέψαι νόσου. 850
νῦν δ' ἐς μέλαθρα καὶ δόμους ἐφεστίους
ἐλθὼν θεοῖσι πρῶτα δεξιώσομαι,
οἵπερ πρόσω πέμψαντες ἤγαγον πάλιν.
νίκη δ' ἐπείπερ ἕσπετ', ἐμπέδως μένοι.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

810 ἄνδρες πολῖται, πρέσβος Ἀργείων τόδε, 855
οὐκ αἰσχυνοῦμαι τοὺς φιλάνορας τρόπους
λέξαι πρὸς ὑμᾶς· ἐν χρόνῳ δ' ἀποφθίνει
τὸ τάρβος ἀνθρώποισιν. οὐκ ἄλλων πάρα
μαθοῦσ', ἐμαυτῆς δύσφορον λέξω βίον
815 τοσόνδ', ὅσονπερ οὗτος ἦν ὑπ' Ἰλίῳ. 860
τὸ μὲν γυναῖκα πρῶτον ἄρσενος δίχα
ἧσθαι δόμοις ἔρημον ἔκπαγλον κακόν,
πολλὰς κλύουσαν κληδόνας παλιγκότους,
καὶ τὸν μὲν ἥκειν, τὸν δ' ἐπέρχεσθαι κακοῦ
820 κάκιον ἄλλο πῆμα λάσκοντας δόμοις. 865
καὶ τραυμάτων μὲν εἰ τόσων ἐτύγχανεν
ἀνὴρ ὅδ', ὡς πρὸς οἶκον ὠχετεύετο
φάτις, τέτρωται δικτύου πλέον λέγειν.

---

805 Libri πήματος τρέψαι νόσον. Emendavit Porsonus.
806 Vide quae ad v. 403 adnotavimus.

818 Libri ἡδονάς. Corr. Auratus ex versu 829.

819 Libri ἐπεσφέρειν, misere contorta oratione, quam quomodo expediverint interpretes, apud ipsos videas. Locum sanasse mihi videor. Construe τὸν μὲν λάσκοντα, ἥκειν κακὸν πῆμα δόμοις· τὸν δὲ λάσκοντα, ἐπέρχεσθαι κακοῦ κάκιον ἄλλο πῆμα δόμοις.

εἰ δ' ἦν τεθνηκὼς, ὡς ἐπλήθυον λόγοι,
825 τρισώματός τἂν Γηρυὼν ὁ δεύτερος 870
[πολλὴν ἄνωθεν, τὴν κάτω γὰρ οὐ λέγω,]
χθονὸς τρίμοιρον χλαῖναν ἐξηύχει λαβὼν,
ἅπαξ ἑκάστῳ κατθανὼν μορφώματι.
τοιῶνδ' ἕκατι κληδόνων παλιγκότων
830 πολλὰς ἄνωθεν ἀρτάνας ἐμῆς δέρης 875
ἔλυσαν ἄλλοι πρὸς βίαν λελημμένης.
ἐκ τῶνδέ τοι παῖς ἐνθάδ' οὐ παραστατεῖ,
ἐμῶν τε καὶ σῶν κύριος πιστωμάτων,
ὡς χρῆν, Ὀρέστης· μηδὲ θαυμάσῃς τόδε.
835 τρέφει γὰρ αὐτὸν εὐμενὴς δορύξενος 880
Στρόφιος ὁ Φωκεὺς, ἀμφίλεκτα πήματα
ἐμοὶ προφωνῶν, τόν θ' ὑπ' Ἰλίῳ σέθεν
κίνδυνον, εἴ τε δημόθρους ἀναρχία
βουλὴν καταρρίψειεν, ὥστε σύγγονον
840 βροτοῖσι τὸν πεσόντα λακτίσαι πλέον. 885
τοιάδε μέντοι σκῆψις οὐ δόλον φέρει.
ἔμοιγε μὲν δὴ κλαυμάτων ἐπίσσυτοι
πηγαὶ κατεσβήκασιν, οὐδ' ἔνι σταγών.

824—28 Libri ἐπλήθυνον. Atticam formam restituit Pors. V. 826, cujus prior pars e versu 830 orta videtur, uncinis inclusi. Ominis avertendi causa Clytaemnestram tam perplexa verba addere non possum mihi persuadere, quum versu 828 planissime de morte Agamemnonis loquatur (κατθανών).

831 Karst. λελυμένης, fortasse recte. Attamen vulgata explicari potest πρὸς βίαν τῆς λελημμένης, ut Eum. 5 πρὸς βίαν τινός. 833 Libri πιστευμάτων, quod corr. Hermannus coll. Eum. 214.

ἐν ὀψικοίτοις δ' ὄμμασιν βλάβας ἔχω.
845 τὰς ἀμφί σοι κλαίουσα λαμπτηρουχίας 890
ἀτημελήτους αἰέν. ἐν δ' ὀνείρασιν
λεπταῖς ὑπαὶ κώνωπος ἐξηγειρόμην
ῥιπαῖσι θωΰσσοντος, ἀμφί σοι πάθη
ὁρῶσα πλείω τοῦ ξυνεύδοντος χρόνου.
850 νῦν, ταῦτα πάντα τλᾶσ', ἀπενθήτῳ φρενὶ 895
λέγοιμ' ἂν ἄνδρα τόνδε βουστάθμων κύνα,
σωτῆρα ναὸς πρότονον, ὑψηλῆς στέγης
στῦλον ποδήρη, μονογενὲς τέκνον πατρὶ,
καὶ γῆν φανεῖσαν ναυτίλοις παρ' ἐλπίδα,
855 κάλλιστον ἦμαρ εἰσιδεῖν ἐκ χείματος, 900
ὁδοιπόρῳ διψῶντι πηγαῖον ῥέος,
τερπνὸν δὲ τἀναγκαῖον ἐκφυγεῖν ἅπαν.
τοιοῖσδέ τοί νιν ἀξιῶ προσφθέγμασιν.
φθόνος δ' ἀπέστω· πολλὰ γὰρ τὰ πρὶν κακὰ
860 ἠνειχόμεσθα. νῦν δέ μοι, φίλον κάρα, 905

---

851 Libri τῶν σταθμῶν. Recepi elegantem Hermanni emendationem. 853 στόλον Fl. στύλον F.

855 Hermannus hunc versum ante 854 collocavit scripsitque γαληνὸν ἦμαρ. Sed κάλλιστον ἦμαρ per appositionem cum praecedentibus conjungendum est. Similiter cum v. 856 cohaeret 857, ut carere possimus eleganti Engeri conjectura v. 857 post 850 inserentis. Dindorfius uncinis inclusit v. 850—57, quos satis tuentur ea quae sequuntur, τοιοῖσδέ τοι νιν ἀξιῶ προσφθέγμασιν. Neque sermonis abundantia abhorret a Clytaemnestrae persona, vano verborum strepitu veros animi affectus obtegentis: mentientem decet declamatorium dicendi genus.

858 Libri τοίνυν. Emend. Schütz. 860 Libri νῦν δ' ἐμοί. Corr. Scholefield.

ἔκβαιν' ἀπήνης τῆσδε, μὴ χαμαὶ τιθεὶς
τὸν σὸν πόδ', ὦναξ, Ἰλίου πορθήτορα.
δμωαὶ, τί μέλλεθ', αἷς ἐπέσταλται τέλος
πέδον κελεύθου στρωννύναι πετάσμασιν;
865 εὐθὺς γενέσθω πορφυρόστρωτος πόρος, 910
ἐς δῶμ' ἄελπτον ὡς ἂν ἡγῆται δίκη.
τὰ δ' ἄλλα φροντίδ' οὐχ ὕπνῳ νικωμένη
θήσει δικαίως σὺν θεοῖς εἱμαρμένα.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

Λήδας γένεθλον, δωμάτων ἐμῶν φύλαξ,
870 ἀπουσίᾳ μὲν εἶπας εἰκότως ἐμῇ· 915
μακρὰν γὰρ ἐξέτεινας· ἀλλ' ἐναισίμως
αἰνεῖν, παρ' ἄλλων χρὴ τόδ' ἔρχεσθαι γέρας.
καὶ τἄλλα μὴ γυναικὸς ἐν τρόποις ἐμὲ
ἅβρυνε, μηδὲ βαρβάρου φωτὸς δίκην
875 χαμαιπετὲς βόαμα προσχάνῃς ἐμοὶ, 920
μηδ' εἵμασι στρώσασ' ἐπίφθονον πόρον
τίθει· θεούς τοι τοῖσδε τιμαλφεῖν χρεών·
ἐν ποικίλοις δὲ θνητὸν ὄντα κάλλεσιν
βαίνειν ἐμοὶ μὲν οὐδαμῶς ἄνευ φόβου.
880 λέγω κατ' ἄνδρα, μὴ θεὸν, σέβειν ἐμέ. 925
χωρὶς ποδοψήστρων τε καὶ τῶν ποικίλων
κληδὼν ἀϋτεῖ· καὶ τὸ μὴ κακῶς φρονεῖν
θεοῦ μέγιστον δῶρον. ὀλβίσαι δὲ χρὴ

---

862 ἄναξ Fl., corr. in F.

867 Libri φροντίς. Scripsi φροντίδ', collato Eum. v. 88 μή φόβος σε νικάτω φρένας.

881 Karsten καὶ ποικιλμάτων.

βίον τελευτήσαντ' ἐν εὐεστοῖ φίλῃ.
885 εἶπον τάδ', ὡς πράσσοιμ' ἂν εὐθαρσὴς ἐγώ. 930

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

καὶ μὴν τόδ' εἰπὲ μὴ παρὰ γνώμην ἐμοί.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

γνώμην μὲν ἴσθι μὴ διαφθεροῦντ' ἐμέ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ηὔξω θεοῖς δείσας ἂν ὧδ' ἔρδειν τάδε.

---

885 Libri εἰ πάντα δ' ὡς πράσσοιμ' ἂν εὐθαρσὴς ἐγώ. Vitium grammaticum Dind. et Herm. sustulerunt scribendo πράσσοιμεν. Sed εἴην ἂν non facile omittitur, neque sententia apta est : „si omnia mihi sic succederent, bona mihi esset fiducia.“ Alii vertunt „si in omnibus aeque modestus essem“, quae sententia ex his verbis vix elici potest. Meam emendationem confirmat responsum Clytaemnestrae, et v. 888 τόδ' ἐξεῖπον τέλος. Verte : *Haec ego dixi sic ut fecerim fidenti animo*, quae respiciunt ad ea quae supra dixit ἐν ποικίλοις δὲ . . . ἐμοὶ μὲν οὐδαμῶς ἄνευ φόβου. Cf. etiam Eum. 223 πράσσουσαν ἡσυχαιτέραν.

888 Haec verba, quae vulgo interrogative accipiuntur, valde torserunt viros doctos. Nihil attinet omnes referre interpretationes et conjecturas. Schneidew. δείσας τιν', melius Bamberg. δείσας ἄρ' uterque ὧδ' ἔρδειν τάδε exponens : *per vestes purpureas non ingredi.* Sed haec ad eum pertinere videntur qui aliquid facit, non qui facere veretur. Itaque assentior Blomfieldio interrogationis signum delenti. Qui quid voluerit, non videtur intellexisse Hermannus, haec perversa collocatione verborum laborare et sic potius dicenda fuisse ratus : δείσας ἂν ηὔξω ὧδ' ἔρδειν τάδε. Immo optime se habet verborum ordo. Hoc enim dicit Clytaemnestra : *Haec res*

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

εἴπερ τις, εἰδώς γ' εὖ τόδ' ἐξεῖπον τέλος.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

890 τί δ' ἂν δοκεῖ σοι Πρίαμος, εἰ τάδ' ἤνυσεν; 935

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ἐν ποικίλοις ἂν κάρτα μοι βῆναι δοκεῖ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

μή νυν τὸν ἀνθρώπειον αἰδεσθῇς ψόγον.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

φήμη γε μέντοι δημόθρους μέγα σθένει.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ὁ δ' ἀφθόνητός γ' οὐκ ἐπίζηλος πέλει.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

895 οὔτοι γυναικός ἐστιν ἱμείρειν μάχης. 940

---

tantum abest ut dis ingrata sit, ut etiam vovisses te ita facturum esse, si in periculo versatus esses. Cf. v. 918—20. Cogitabam de εὔξαιτό τις δείσας ἂν ὦδ' ἔρδειν τάδε, conjectura non improbabili, opinor, neque tamen necessaria.

890. 91 δοκῇ Fl. Corr. Stanl. 892 αἰδεσθεὶς Fl. Corr. in F.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

τοῖς δ' ὀλβίοις γε καὶ τὸ νικᾶσθαι πρέπει.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ἦ καὶ σὺ νίκην τήνδε δήριος τίεις;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

πιθοῦ· κρατεῖς μέντοι παρεὶς γ' ἑκὼν ἐμοί.

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι ταῦθ', ὑπαί τις ἀρβύλας
900 λύοι τάχος, πρόδουλον ἔμβασιν ποδός. 945
καὶ τοῖσδέ μ' ἐμβαίνονθ' ἁλουργέσιν θεῶν
μή τις πρόσωθεν ὄμματος βάλοι φθόνος.
πολλὴ γὰρ αἰδὼς γνωματοφθορεῖν, ποσὶν

---

897. 98 Male Franzius ἢ οὐ καὶ σὺ, Herm. ἦ οὐ καὶ σύ, Schneidew. μὴ καὶ σύ, quae acriter repugnantis essent, non mollescentis et jam fere victi. Melius Bamb. ἦ κάρτα. Sed nihil mutandum, dummodo καὶ referas ad νίκην : nam καὶ τήνδε per trajectionem conjungi posse non puto. Verto : *Num tu victoriam aestimas* (existimas) *in hac contentione primas ferre?* τίεις idem fere est quod νέμεις cum admirationis adsignificatione, cf. σέβειν φίλον v. 798. Jam vero vides versum sequentem, qui sic legitur in libris : πιθοῦ· κράτος μέντοι πάρες γ' ἑκὼν ἐμοί, recte a me ita emendatum esse, ut et sententia restitueretur et particulae μέντοι et γε suam vim obtinerent.

901 Florentini scripturam restituit Herm. Vulgo ex Heathii et Triclinii conjectura σὺν ταῖσδέ μ' legebatur.

903 Libri αἰδὼς σωματοφθορεῖν ποσὶν. Schützius δωματοφθορεῖν ποσὶν, quo recepto etiam φθείροντα cum Hermanno in στείβοντα

φθείροντα πλοῦτον ἀργυρωνήτους θ' ὑφάς.
905 τούτων μὲν οὕτως· τὴν ξένην δὲ πρευμενῶς 950
τήνδ' ἐσκόμιζε· τὸν κρατοῦντα μαλθακῶς
θεὸς πρόσωθεν εὐμενῶς προσδέρκεται.
ἑκὼν γὰρ οὐδεὶς δουλίῳ χρῆται ζυγῷ.
αὕτη δὲ πολλῶν χρημάτων ἐξαίρετον
910 ἄνθος, στρατοῦ δώρημ', ἐμοὶ ξυνέσπετο. 955
ἐπεὶ δ' ἀκούειν σοῦ κατέστραμμαι τάδε,
εἶμ' ἐς δόμων μέλαθρα πορφύρας πατῶν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ἔστιν θάλασσα, τίς δέ νιν κατασβέσει;
τρέφουσα πολλῆς πορφύρας ἰσάργυρον
915 κηκῖδα παγκαίνιστον, εἱμάτων βαφάς. 960
οἶκος δ' ὑπάρχει τῶνδε σὺν θεοῖς, ἄναξ,
ἔχων· πένεσθαι δ' οὐκ ἐπίσταται δόμος.

---

mutari necesse est. Dind. εἱματοφθορεῖν. Ausus sum γνωματοφθορεῖν scribere, quo sententia et v. 887 ducunt. Fortasse γνῶμ' ἀποφθείρειν, cf. 1297, Cho. 256, et librariorum vitium supra v. 805.

905 Emperius conj. τοὐμὸν μὲν οὕτως, fortasse recte.

909 Libri αὐτῇ. Corr. Auratus.

914 Libri εἰς ἄργυρον. Emend. Salmasius.

916. 17 Libri οἶκος δ' ὑπάρχει τῶνδε . . . ἔχειν, quae frustra ab Hermanno aliisque defenduntur. Dicitur quidem graece οἶκος ὑπάρχει τάδε παρέχειν, et hoc ipsum τῶνδε ἔχειν dici posset pro ὥστε ἡμᾶς τῶνδε ἔχειν, sed eo sensu, qui hic requiritur, dici nequit: nam ἐστί, πάρεστι et similia cum infinitivo de iis usurpantur quae apta sunt ad aliquid faciendum, εἵως μοι ἀμύνεσθαι πάρ' οἰστοί, Hom. Od. 22, 106. In Porsoni conjectura οἴκοις δ' ὑπάρ-

πολλῶν πατησμὸν δ' εἱμάτων ἂν ηὐξάμην
θεοῖσι, προὐνεχθέντος ἐν χρηστηρίοις
920 ψυχῆς κόμιστρα τῆσδε μηχανωμένη. 965
ῥίζης γὰρ οὔσης φυλλὰς ἵκετ' ἐς δόμους,
σκιὰν ὑπερτείνασα σειρίου κυνός.
καὶ σοῦ μολόντος δωματῖτιν ἑστίαν,
θάλπος μὲν ἐν χειμῶνι σημαίνεις μολόν·
925 ὅταν δὲ τεύχῃ Ζεὺς ἀπ' ὄμφακος πικρᾶς 970
οἶνον, τότ' ἤδη ψῦχος ἐν δόμοις πέλει,
ἀνδρὸς τελείου δῶμ' ἐπιστρωφωμένου.
Ζεῦ Ζεῦ τέλειε, τὰς ἐμὰς εὐχὰς τέλει·
μέλοι δέ τοι σοὶ τῶνπερ ἂν μέλλῃς τελεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

930 τίπτε μοι τόδ' ἐμπέδως 975 στρ. α΄.
δεῖμα προστατήριον

χει . . . ἔχειν nihil est quod reprehendatur; sed orationis concinnitas suadet οἶκος δ' ὑπάρχει . . . ἔχων, ut supra ἔστιν θάλασσα . . . τρέφουσα.

918—20 Libri δειμάτων. Corr. Auratus. Δόμοισι, cum χρηστηρίοις jungendum, vocabulum languidum in loco illustri positum, mutavi in θεοῖσι, coll. 886. Pro μηχανωμένης Franz et Herm. μηχανωμένῃ. Alii μηχανωμένη: sed conf. Herod. V, 62 (τὴν Πυθίην) προφέρειν σφι τὰς Ἀθήνας ἐλευθεροῦν.

924 Libri μολών. Corr. Vossius. 925 τάπ' Fl. Corr. Auratus. Idem 926 τόθ' ἡδὺ ψῦχος, sine necessitate. 927 ἐπιστρεφωμένου Fl. 929 μέλῃ (supra scr. οι) δέ σοι Fl. Corr. in F.

931 δεῖγμα Fl. Corr. in F. 934 ἀποπτύσας (ἀποπτύσαι F.) δίκαν Fl. ἀποπτύσαν δίκαν Scal. ἀποπτύσαι δόκαν Karst.

καρδίας τερασκόπου ποτᾶται,
μαντιπολεῖ δ' ἀκέλευστος ἄμισθος ἀοιδά,
οὐδ' ἀποπτύσαν δόκας 980
935 δυσκρίτων ὀνειράτων
θάρσος εὐπειθὲς ἵζει φρενὸς φίλον θρόνον;
χρόνος δ' ἐπεὶ πρυμνησίων ξυνεμβόλοις
ψαμμίας ἀκάτα παρήβησεν, εὖθ' ὑπ' Ἴλιον 985

Postremae verborum litterae trajectae, ut videtur. Conf. 396 ὀνειρόφαντοι δόκαι.

936 Libri εὐπιθὲς ἵξει. Hoc Scal. correxit, illud Rossbach et Westphal. Vulgo in antistropha, v. 946, οὔτι ματάζει scribebatur, quum libri habeant οὔτοι ματᾴζει, quod optimos numeros praebet.

937. 38 Sic Fl. Verba, varie a viris doctis tractata, fortasse corruptiora sunt quam quae probabiliter restitui possint; sed sententia in universum satis plana est. Hoc enim dicunt senes: quum exercitus Troiam proficisceretur, nobis jam defloruerat aetas (nam sic interpretor χρόνος παρήβησε, quae verba aliter video ab editoribus accepta esse): videmus redeuntem: sed magnae huic et insperatae laetitiae sinistra praesagia officiunt. Jam vero, si versus strophici ad numeros antistrophicorum, qui integri videntur, redigendi sunt, ejecta voce ἀκάτα scribere possis:

χρόνος δ' ἐμοὶ πρυμνησίων ξυνεμβολαῖς
ψαμμίαισιν παρήβησεν, εὖθ' ὑπ' Ἴλιον

πρυμνησίων ξυνεμβολαῖς (sic Chr. G. Schneider, σὺν ἐμβολαῖς Herm.) ad fatale illud tempus respicit, quo naves Graecorum ad Aulidem quum convenissent in arenoso littore stabant religatae. Dativi temporalis exempla dabit Krüger, Gramm. Gr. I, 48, 2, 9. Sed haereo in delenda voce ἀκάτα (pro qua Tyrwh. conjecit ἀκτᾶς), nisi forte ortam statuis ex ἀκταίαις, interpretationis causa ad ψαμμίαισιν adscripto.

ὧρτο ναυβάτας στρατός.

940 πεύθομαι δ' ἀπ' ὀμμάτων — ἀντ. α'.
νόστον, αὐτόμαρτυς ὤν.
τὸν δ' ἄνευ λύρας ὅμως ὑμνῳδεῖ — 990
θρῆνον Ἐρινύος αὐτοδίδακτος ἔσωθεν
θυμός, οὐ τὸ πᾶν ἔχων
945 ἐλπίδος φίλον θράσος.
σπλάγχνα δ' οὔτοι ματᾴζει πρὸς ἐνδίκοις φρε-
σὶν — 995
τελεσφόροις δίναις κυκλούμενον κέαρ.
εὔχομαι δ' ἐξ ἐμᾶς ἐλπίδος ψύθη πεσεῖν
ἐς τὸ μὴ τελεσφόρον. — 1000

950 μάλα γὰρ — ◦ — τὸ τᾶς ἀκορέτου — στρ. β'.
ὑγιείας τέρμα· νόσος γὰρ ἀεὶ

---

942. 43 Libri ὅπως et Ἐριννύς. Illud Stanl., hoc Herm. corr.

946 πρὸς ἐνδίκοις φρεσὶν bene interpretatur Herm. *ad veracia praecordia* Apte confertur Prom. 881 κραδία δὲ φόβῳ φρένα λακτίζει.

948 Libri ψύδη. Corr. H. Steph. ἐξ ἐμᾶς ἐλπίδος non est *secus quam futurum exspecto*, sed πίπτειν ἐκ τινος εἴς τι dictum est per translationem perspicuam.

950—54 μάλα γάρ τοι τᾶς πολλᾶς ὑγιείας ἀκόρεστον τέρμα Fl. μάλα γέ τοι τὸ πολέος γ' ὑγιέας Herm. ἀχάριστον τέρμα Aur Non facile dixeris quid sit ἀκόρεστον τέρμα. Mihi hoc adjectivum ad ὑγιείας pertinere videtur (ut 717 ἀκόρεστον οἰζύν, 1433 τύχας ἀκορέστου), et τοι τᾶς πολλᾶς ortum esse e geminato τὸ τᾶς. Itaque, transpositis verbis, ἀκορέτου scripsi et trium syllabarum

γείτων ὁμότοιχος ἐρείδει·
καὶ πότμος εὐθυπορῶν — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — 1005
ἀνδρὸς ἔπαισεν ἄφαντον ἕρμα.
955 καὶ τὸ μὲν πρὸ χρημάτων
κτησίων ὄκνος βαλὼν
σφενδόνας ἀπ' εὐμέτρου, 1010
οὐκ ἔδυ πρόπας δόμος
πημονᾶς γέμων ἄγαν,
960 οὐδ' ἐπόντισε σκάφος.

---

lacunam indicavi. Supple ἄθλιον vel tale quid. Mox ἀεὶ additum est e Blomfieldii conjectura, etiam Hermanno probata. H. L. Ahrens νόσος στυγερά. In sequentibus nonnulla excidisse antistropha demonstrat : nam Hermanni ratio antistropham amputantis valde improbabilis est. Olim lacunae signa post ἔπαισεν ponebantur, Klausen post ἐρείδει versum excidisse statuebat, nos Engerum secuti sumus.

955—60 Hunc locum Hermannus aliique pro integro habebant, quibus non assentior. Primum ὄκνος suspicionem movet, quae vox quomodo commode explicari possit non video : navem enim scopulis illisam mercium parte projecta sublevare, non cunctantium, neque timidorum, sed prudentium est.' Heath. ἄχθος, Schütz. ὄγκον, invitis numeris. Karsten γέμος, longius a libris recedens, neque sententia satis apta : nam pars opum projicitur, non omnis copia, τὸ μὲν χρημάτων, cui variata orationis forma, opponitur πρόπας δόμος. Tum πρὸ, ad βαλὼν referendum, eo loco positum est, ubi a genetivo χρημάτων vix divelli potest; κτησίων post χρημάτων supervacuum videtur, πημονᾶς γέμων ἄγαν subabsurdum. V. 955 Engerus sic scribendum esse suspicatur

καὶ πρὸ μέν τι χρημάτων

Versus 956 et 959 nescio an transpositis verbis, sic emendari possint :

πημονᾶς ἄκος, βαλὼν et
κτησίων γέμων ἄγαν.

πολλά τοι δόσις ἐκ Διὸς ἀμφιλαφής τε καὶ ἐξ
ἀλόκων ἐπετειᾶν 1016
νῆστιν ὤλεσεν νόσον.

τὸ δ' ἐπὶ γᾶν ἅπαξ πεσὸν θανάσιμον ἀντ. β'.
προπάροιθ' ἀνδρὸς μέλαν αἷμα τίς ἂν 1020
965 πάλιν ἀγκαλέσαιτ' ἐπαείδων;
εὖτε τὸν ὀρθοδαῆ τῶν φθιμένων ἀνάγειν
Ζεὺς ἀπέπαυσεν ἐπ' εὐλαβείᾳ.
εἰ δὲ μὴ τεταγμένα 1025
μοῖρα μοῖραν ἐκ θεῶν
970 εἶργε μὴ πλέον φέρειν,
προφθάσασα καρδία
γλῶσσαν ἂν παρεξέχει.

πημονῆς ἄκη habes Suppl. v. 451, in loco huic nostro simillimo, neque τὰ κτήσια pro αἱ κτήσεις ab Aeschyli sermone abhorrere puto.

961 πολλά τ' ἂν Herm. κὰξ Fl. Corr. in F.

963 Libri πεσόνθ' ἅπαξ. Herm. πεσὸν ἅπαξ. Sed recte Porsonum verba transposuisse, θ indicio est, quae littera ex pristino verborum ordine voci πεσόν adhaesit. Versus non dochmiacus esse videtur, sed trochaicus, e duabus tripodiis compositus, ut v. 966, qui hunc mensura exaequat, duabus tripodiis constat dactylicis.

964 πρόπαρ Fl. προπάροιθ' F.

966 Libri οὐδὲ. Hart. οὔ γε. Schoem. εἴ γε. 967 ζεὺς αὐτ' ἐπαυσ' ἐπ' εὐλαβείᾳ Fl. ζεὺς αὐτ' ἐπαυσ' ἐπ' ἀβλαβείᾳ γε F. Ζεὺς ἀνέπαυσεν Klausen. ἀπέπαυσεν Hart. Ζεὺς δὲ τὸν ὀ. τ. φθ. ἀνάγειν ἔπαυσεν, reliquis ejectis, Herm. Mihi in εὐλαβείᾳ participium latere videtur. Fortasse Ζεὺς ἀπέπαυσε βέλει δαμέντα vel, quod propius ad librorum scripturam accederet, πυρὶ βλαβέντα.

972 Libri ἂν τάδ' ἐξέχει. Schützius, quem Herm. aliique secuti sunt, προφθάσασα καρδίαν γλῶσσα πάντ' ἂν ἐξέχει, con-

νῦν δ' ὑπὸ σκότῳ βρέμει 1030
θυμαλγής τε καὶ οὐδὲν ἐπελπομένα ποτὲ καί-
ριον ἐκτολυπεύσειν
975 ζωπυρουμένας φρενός.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

εἴσω κομίζου καὶ σύ, Κασάνδραν λέγω, 1035
ἐπεί σ' ἔθηκε Ζεὺς ἀμηνίτως δόμοις
κοινωνὸν εἶναι χερνίβων, πολλῶν μετὰ
δούλων σταθεῖσαν κτησίου βωμοῦ πέλας.
980 ἔκβαιν' ἀπήνης τῆσδε, μηδ' ὑπερφρόνει.
καὶ παῖδα γάρ τοι φασὶν Ἀλκμήνης ποτὲ 1040
πραθέντα τλῆναι δουλίας μάζης βίᾳ.

---

jectura speciosa, sed a vero aberrante : nam hic neque linguam cor, neque cor lingua praecurrit, sed cor, i. e. *praesaga mali mens*, in eo est ut fata antecapiat. Etiam quae sequuntur, βρέμει θυμαλγής, nominativum καρδία confirmant. Meam emendationem defendant Soph. fr. 697 W. πολλὴν γλῶσσαν ἐκχέας μάτην et Hom. Od. 23, 16 ταῦτα παρὲξ ἐρέουσα. Loci corruptio orta est e non intellecto rariore vocis γλῶσσα significatu. Bambergeri conjectura ἂν τάχ' ἐξέχει constanti Graecorum usui repugnat, qui semper dicunt τάχ' ἄν. Sic et alii scriptores saepissime, et Aeschylus ipse septies.

977 Auratus ἀμηνίτοις. Sed δόμοις epitheto non eget. Hoc enim dicit Clytaemnestra : intra, quum domus et domesticorum sacrorum consors sis. ἀμηνίτως cum κοινωνὸν εἶναι jungendum esse vidit Herm.

982 Sic Fl. (καὶ ζυγῶν θίγειν βίᾳ F., i. e. Triclinius). δουλίας μάζης βίον Blomf., βίαν Thiersch. Neutrum ferri posse videtur. μάζης τυχεῖν Dind. Fortasse τλῆναι δουλίας μάθη βίᾳ. μάθη non multum distat a μάζη, sed minus aspere dictum est et

εἰ δ' οὖν ἀνάγκη τῆσδ' ἐπιῤῥέποι τύχης,
ἀρχαιοπλούτων δεσποτῶν πολλὴ χάρις.
985 οἳ δ' οὔποτ' ἐλπίσαντες ἤμησαν καλῶς,
ὠμοί τε δούλοις πάντα καὶ παρὰ στάθμην. 1045
ἔχεις παρ' ἡμῶν οἷάπερ νομίζεται.

ΧΟΡΟΣ.

σοί τοι λέγουσα παύεται σαφῆ λόγον.
ἐντὸς δ' ἁλοῦσα μορσίμων ἀγρευμάτων
990 πείθοι' ἄν, εἰ πείθοι'· ἀπειθοίης δ' ἴσως.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ἀλλ' εἴπερ ἐστὶ μὴ χελιδόνος δίκην 1050
ἀγνῶτα φωνὴν βάρβαρον κεκτημένη,
ἔσω φρενῶν λέγουσα πείθω νιν λόγῳ.

---

in eum convenit qui servitutis quasi rudimentis imbuitur, καινίζει ζυγόν.

985 Libri οἶδ'. Corr. Stanl. 986 παραστάθμων Fl. Corr. in F. 987 Aur. ἕξεις. Thierschio versus excidisse videtur. Herm. post ἔχεις virgula interpunxit. Sed vulgata bene se habet.

988 Nihil mutandum. Haec ita dicta sunt, quia Cassandra nihil respondet; etsi Clytaemnestra loquendi finem fecit (παύεται), quasi reginae oratio ad aliam pertineat (σοί τοι). 989 Libri ἐντὸς δ' ἂν οὖσα. Emend. C. G. Haupt. Herm. ἐκτὸς δ' ἂν οὖσα.

993 Eleganter Hartungus ἔσω φρενῶν ῥέουσι πείθεται λόγοις, alii alia. Sed vulgatam bene Schneidew. interpretatur: Siquidem graece scit, ut iis eam alloquar verbis quae non solum auribus sed mente percipiat, confido me hoc ei persuasurum esse. Choro respondet, qui dixerat ἀπειθοίη δ' ἴσως.

ΧΟΡΟΣ.

ἕπου. τὰ λῷστα τῶν παρεστώτων λέγει.
995 πιθοῦ λιποῦσα τόνδ' ἁμαξήρη θρόνον.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

οὔτοι θυραίαν τήνδ' ἐμοὶ σχολὴν πάρα 1055
τρίβειν· τὰ μὲν γὰρ ἑστίας μεσομφάλου
ἕστηκεν ἤδη μῆλα πρὸς σφαγὰς πάρος,
ὡς οὔποτ' ἐλπίσασι τήνδ' ἕξειν χάριν.
1000 σὺ δ' εἴ τι δράσεις τῶνδε, μὴ σχολὴν τίθει.
εἰ δ' ἀξυνήμων οὖσα μὴ δέχει λόγον, 1060
σὺ δ' ἀντὶ φωνῆς φράζε καρβάνῳ χερί.

ΧΟΡΟΣ.

ἑρμηνέως ἔοικεν ἡ ξένη τοροῦ
δεῖσθαι· τρόπος δὲ θηρὸς ὡς νεαιρέτου.

---

996 Locum emendasse mihi videor una littera addita, libri σχολή. Herm. aliique, ex Musgravii conjectura, οὔτοι θυραίαν τῇδ' ἐμοὶ σχολὴ πάρα τρίβειν, dure et ambigue dictum. Sunt qui vulgatam defendant, ad τρίβειν θυραίαν τήνδε subaudientes τριβήν, qualis ellipsis mihi videtur in iis tantum adjectivis locum habere quorum notio cum notione substantivi omissi aliquatenus conjuncta est, ut καιρίαν παίειν, εὐθεῖαν κρίνειν, εὐθεῖαν ἕρπειν. Plagulas corrigens video emendationem σχολὴν jam a Wieselero propositam, sed ab editoribus neglectam esse.

998 Libri πυρός. Recepi necessariam Musgravii emendationem πάρος, cum ἑστίας μεσ. conjungendum, quod fieri potest, quum et haec et illud in extremo versu posita sint.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

1005 ἦ μαίνεταί γε καὶ κακῶν κλύει φρενῶν,
ἥτις λιποῦσα μὲν πόλιν νεαίρετον 1065
ἥκει, χαλινὸν δ' οὐκ ἐπίσταται φέρειν,
πρὶν αἱματηρὸν ἐξαφρίζεσθαι μένος.
οὐ μὴν πλέω ῥίψασ' ἀτιμασθήσομαι.

ΧΟΡΟΣ.

1010 ἐγὼ δ', ἐποικτείρω γάρ, οὐ θυμώσομαι.
ἴθ', ὦ τάλαινα, τόνδ' ἐρημώσασ' ὄχον, 1070
εἴκουσ' ἀνάγκῃ τῇδε καίνισον ζυγόν.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ὀτοτοτοῖ πόποι δᾶ. στρ. α'.
Ἄπολλον Ἄπολλον.

ΧΟΡΟΣ.

1015 τί ταῦτ' ἀνωτότυξας ἀμφὶ Λοξίου;
οὐ γὰρ τοιοῦτος ὥστε θρηνητοῦ τυχεῖν. 1075

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ὀτοτοτοῖ πόποι δᾶ. ἀντ. α'.
Ἄπολλον Ἄπολλον.

1005 ἦ Fl. ἥ F. μαίνεταί τε Herm. Versus 1008—1104 exstant in codice Mediceo.

1012 Libri ἑκοῦσ' ἀνάγκῃ. Emend. Robortellus.

1013. 14 = 1017. 1018 ὀτοτοτοτοῖ ποποῖ δᾶ· ὤπολλον ὤπολλον M. Hermannum secutus sum.

ΧΟΡΟΣ.

ἡ δ' αὖτε δυσφημοῦσα τὸν θεὸν καλεῖ
1020 οὐδὲν προσήκοντ' ἐν γόοις παραστατεῖν.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

στρ. β'. Ἀπόλλων Ἀπόλλων 1080
ἀγυιᾶτ' ἀπόλλων ἐμός.
ἀπώλεσας γὰρ οὐ μόλις τὸ δεύτερον.

ΧΟΡΟΣ.

χρήσειν ἔοικεν ἀμφὶ τῶν αὑτῆς κακῶν.
1025 μένει τὸ θεῖον δουλίᾳ περ ἐν φρενί.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ἀντ. β'. Ἀπόλλων Ἀπόλλων 1085
ἀγυιᾶτ' ἀπόλλων ἐμός.
ἆ ποῖ ποτ' ἤγαγές με; πρὸς ποίαν στέγην;

ΧΟΡΟΣ.

πρὸς τὴν Ἀτρειδῶν· εἰ σὺ μὴ τόδ' ἐννοεῖς,
1030 ἐγὼ λέγω σοι· καὶ τάδ' οὐκ ἐρεῖς ψύθη.

1019 ἦδ' M. Corr. Robortellus. 1021—26 Libri Ἄπολλον Ἄπολλον. Bacchiacos Hermannus restituit.

1024. 25 Libri αὐτῆς et παρ' ἐν. Corr. illud Turn., hoc Schütz. Alii παρὸν, quod habet F.

KΑΣΑΝΔΡΑ.

ἀᾶ, *στρ. γ'.*

μισόθεον μὲν οὖν, πολλὰ συνίστορα 1030

αὐτοφόνα κακά τε κἀρτάνας,

ἀνδροσφαγεῖον καὶ πεδοῤῥαντήριον.

ΧΟΡΟΣ.

1035 ἔοικεν εὔρις ἡ ξένη κυνὸς δίκην

εἶναι, ματεύει δ' ὧν ἀνευρήσει φόνον.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ο — *ἀντ. γ'.*

μαρτυρίοισι γὰρ τοῖσδ' ἐπιπείθομαι· 1035

κλαιόμενα τάδε βρέφη σφαγὰς

1031 ἆ ἆ, quod legitur in M., omittunt Fl. F. et editores fere omnes, solus, quod sciam, Blomf. recepit. Quem secutus sum, motus auctoritate codicis Medicei, et quod per totam hanc scenam visiones Cassandrae ab interjectionibus incipiunt, quamquam me non fugit eas hoc loco videri posse sermonis nexum interrumpere.

1033 αὐτοφόνα κακὰ καρτάναι M. κἀρτάνας F. Herm. post αὐτοφόνα inseruit τε, quod post κακά posui. Dind. κακὰ κἀκ', ἀρτάνας. Kayser κακὰ καρατόμα (aptius esset κρεατόμα), Emper. κἀρτάμου ἀνδρός, quod miror Schneidewino placuisse.

1034 ἀνδρὸς σφάγιον καὶ πέδον ῥαντήριον M. Adjectiva composita debentur Dobraeo et Dindorfio.

1035 εὖρις et 1036 μαντεύει (ματεύει Fl. F.) ὧν ἂν εὑρήσῃ M. Corr. Porsonus.

1038 μαρτυρίοις γὰρ τοῖσδε πεπείθομαι M. Emend. Pauwius et Abreschius. 1039 Victorius, quem multi sequuntur, post βρέφη virgula interpunxit.

1040 ὀπτάς τε σάρκας πρὸς πατρὸς βεβρωμένας.

ΧΟΡΟΣ.

ἦμεν κλέος σοῦ μαντικὸν πεπυσμένοι·
τούτων προφήτας δ' οὔτινας ματεύομεν.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

στρ. δ'. ἰὼ πόποι, τί ποτε μήδεται; 1100
τί τόδε νέον ἄχος μέγα
1045 μέγ' ἐν δόμοισι τοῖσδε μήδεται κακὸν
ἄφερτον φίλοισιν, δυσίατον; ἀλκὰ δ'
ἑκὰς ἀποστατεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

τούτων ἄϊδρίς εἰμι τῶν μαντευμάτων. 1105
ἐκεῖνα δ' ἔγνων· πᾶσα γὰρ πόλις βοᾷ.

1041. 42 ἦ μὴν, supra scripto ἤμεν, et πεπυσμένοι ἦμεν M. Pors. Herm. Dind. ἦ μὲν . . . πεπυσμένοι ἥσμεν, Cobetus ἴσμεν, quae verborum pondera abhorrent ab hujus loci colore : adhuc enim oratione sedata, immo jejuna, utitur chorus, dum vates animi perturbatione abripitur. Delevi alterum ἦμεν, quod videtur ortum esse ex errore librarii ad praecedentis versum initium aberrantis, et in ejus locum τούτων substitui, ad explendum versum et sententiam. Hoc enim dicit chorus : Cassandram pro vate haberi se cognitum habuisse, antequam vaticinaretur, sed harum rerum, praeteritarum et notissimarum, conjectores non desiderare. Mox libri μαστεύομεν. Corr. Schütz.

1044 ἄχθος, supra scripto ἄχος, M.

1046 φίλοισι M. corr. in F. ἀλκὰ neque ad Orestem, neque ad Menelaum spectat, sed in universum dictum est.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

1050 ἰὼ τάλαινα, τόδε γὰρ τελεῖς, ἀντ. δ'.
τὸν ὁμοδέμνιον πόσιν
λουτροῖσι φαιδρύνασα — πῶς φράσω τέλος;
τάχος γὰρ τόδ' ἔσται. προτείνει δὲ χεῖρ' ἐκ 1110
χερὸς ὀρεγομένα.

ΧΟΡΟΣ.

1055 οὔπω ξυνῆκα· νῦν γὰρ ἐξ αἰνιγμάτων
ἐπαργέμοισι θεσφάτοις ἀμηχανῶ.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ἐή, στρ. ε'.
παπαῖ παπαῖ, τί τόδε φαίνεται;
ἦ δίκτυόν τι Ἅιδου; 1115
1060 ἀλλ' ἄρκυς ἡ ξύνευνος, ἡ ξυναιτία.

1053. 54 Sic M., nisi quod χειρὸς habet. χεὶρ ἐκ χερὸς ὀρεγμένα V. Fl. F. χεὶρ ἐκ χερὸς ὀρέγματα Herm. Sed multo aptior pulchriorque est Medicei scriptura, et duae breves pro longa, qua in stropha utitur, impotentis mulieris trepidationem vivide depingunt. Responsionem liberiorem in hoc carmine dochmiaco saepius deprehendas.

1057 Libri ἒ ἒ. Scripsi ἐή, Dindorfio auctore, sed seorsum posui.

1059 Libri ἢ δίκτυόν τί γ' ἀΐδου. Corr. Asulanus, Dind. et Schütz.

1060. 61 Vulgo post φόνου distinguitur. Sed ἡ ξύνευνος, ἡ ξυναιτία non addito φόνου concinnius et nervosius dictum est, atque στάσις ἀκόρετος (sic pro ἀκόρεστος scribendum esse vidit

φόνου στάσις δ' ἀκόρετος γένει
κατολολυξάτω θύματος λευσίμου.

ΧΟΡΟΣ.

ποίαν Ἐρινὺν τήνδε δώμασιν κέλει
ἐπορθιάζειν; οὔ με φαιδρύνει λόγος. 1120
1065 ἐπὶ δὲ καρδίαν ἔδραμε κροκοβαφὴς
σταγών, ἅτε καὶ δορὶ πτωσίμοις
ξυνανύτει βίου
δύντος αὐγαῖς. ταχεῖα δ' ἄτα πέλει.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ἀντ. ε'. ἆ ἆ,
1070 ἰδοὺ ἰδού· ἄπεχε τᾶς βοὸς 1125
τὸν ταῦρον· ἐν πέπλου νιν
μελάγκερως λαβοῦσα μηχανήματι

Bothe), *caterva insatiabilis* (Furiarum), absque *φόνου* non satis intelligitur neque cum *γένει* commode construitur. Apposite schol. Med. attulit Hom. Od. III, 451, ubi *αἱ δ' ὀλόλυξαν* de fausto mulierum clamore victimae casum prosequente. Alii *στάσις δ' ἀκόρετος γένει· κατολολύξατ' ὦ*, male praeclaris, quae vatis animum obsident, imaginibus sententiam generalem interponentes.

1065 *ἅτε καὶ δορία πτώσιμος ξυνανυτεῖ* M. Recepi Blomfieldii emendationem. Nam in particula *καὶ* quid frigidi et inepti viderit Hermannus, nescio. Senibus pallidus sanguis versus cor refluit, quod etiam militibus vulneratis sub vitae finem accidere solet, i. e. mortali pavore perculsi sunt, cf. Choeph. 183. Dind. *ἅτε καιρία πτώσιμος*.

1071. 72 *ἐν πέπλοισιν μαλάγκερωι* (ν super ι posito) *λαβοῖσα μηχανήματι* M. Conjiciunt *μελαγκρόκῳ*, *μελαγκότῳ*, *μελαγχρόῳ*. Sed illud adjectivum satis tuetur imago tauri et vaccae. Attamen

τύπτει· πίτνει δ' ἐν ἐνύδρῳ τεύχει.
δολοφόνου λέβητος τέχναν σοὶ λέγω.

ΧΟΡΟΣ.

1075 οὐ κομπάσαιμ' ἂν θεσφάτων γνώμων ἄκρος 1130
εἶναι, κακῷ δέ τῳ προσεικάζω τάδε.
ἀπὸ δὲ θεσφάτων τίς ἀγαθὰ φάτις
βροτοῖς τέλλεται; κακῶν γὰρ διαὶ
πολυεπεῖς τέχναι
1080 θεσπιῳδὸν φόβον φέρουσιν μαθεῖν. 1135

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ἰὼ ἰὼ ταλαίνας κακόποτμοι τύχαι· στρ. ς'.
τὸ γὰρ ἐμὸν θροῶ πάθος ἐπεγχέασα.

μελαγκέρῳ et μελάγκερων ferri non possunt, quum neque vestis (μηχάνημα) feriat, neque taurus, sed vacca. Itaque scripsi μελάγκερως et πέπλοισιν mutavi in πέπλον νιν, ne μηχανήματι nude dictum esset.

1073 ἐν inseruit Schütz. Herm. conjecit θένει pro τύπτει, et cum Blomfieldio scripsit κύτει pro τεύχει : sed numerorum ratio non obstat vulgatae.

1074 Libri λέβητος τύχαν, quod quum mihi non videretur commodam interpretationem recipere, scripsi τέχναν.

1078. 79 Libri στέλλεται. Corr. Emperius. Sequentia schol. Med. interpretatur : διὰ τὰ προσόντα κακὰ τοῖς εἰσερχομένοις (leg. ἐξερχομένοις, *eventu*) καὶ τὰ λεγόμενα φανερά. διὰ M. διαὶ Herm. Mox mallem πολυπλεκεῖς (Prom. 610 ἐμπλέκων αἰνίγματα), nisi forte cum Karstenio διὰ in λίαν mutandum est. Sed θεσπιῳδὸν φόβον, *vaticinationum horrorem*, a lyrica dictione mihi non videtur alienum esse. θεσπιῳδῶν Cas. θεσπιῳδοὶ Herm.

1082 Sic M. Quae sine magno sententiae damno mutari non possunt, neque numeri obstant, dummodo antistropha recte

ποῖ δή με δεῦρο τὴν τάλαιναν ἤγαγες;
οὐδέν ποτ' εἰ μὴ ξυνθανουμένην. τί γάρ;

ΧΟΡΟΣ.

1085 φρενομανής τις εἶ θεοφόρητος, ἀμ- 1140
φὶ δ' αὐτᾶς θροεῖς
νόμον ἄνομον, οἷά τις ξουθὰ
ἀκόρετος βοᾶς, φεῦ, ταλαίναις φρεσὶν
Ἴτυν Ἴτυν στένουσ' ἀμφιθαλῆ κακοῖς
1090 ἀηδὼν βίον. 1145

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ἀντ. ς'. ἰὼ ἰὼ λιγείας μόρον ἀηδόνος·
περέβαλον γάρ οἱ πτεροφόρον δέμας θεοὶ
γλυκύν τ' ἄγειν αἰῶνα κλαυμάτων ἄτερ·
ἐμοὶ δὲ μίμνει σχισμὸς ἀμφήκει δορί.

---

constituatur. Dochmium sequitur dimeter bacchiacus, in versu superiore ante dochmium positus erat. Herm. θροεῖς... ἐπεγχέας, Dind. ἐπεγκλάσας.

1083 Hermannum non puto invitis libris ἤγαγεν (quod ad Agamemnonem refert) scripturum fuisse, nisi v. 1082 θροεῖς scripsisset. Nam ξυνθανουμένην non impedit quominus ἤγαγες de Apolline accipiatur.

1086 αὔτας M. Corr. in F. 1087 Vide ad 1097.

1088 ἀκόρεστος βοαῖς φεῦ ταλαίνας (sed prius fuisse videtur ταλαίναις) φρεσὶν M. ἀκόρετος βοᾶς Ald. Glossema φιλοίκτοις e V. Fl. F. in multas editiones venit.

1091 Libri ἀηδόνος μόρον. Transposuit Herm.

1092 περεβάλοντο γάρ οἱ M. Corr. Blomf. Herm. περεβάλοντό οἱ, formam mediam frustra defendens.

1093 Libri ἀγῶνα, in quo latere ἄγειν αἰῶνα jam alii suspicati sunt. Vulgo γλυκύν τ' αἰῶνα.

XOPOΣ.

1095 πόθεν ἐπισσύτους θεοφόρους ἔχεις 1150
ματαίους δύας,
τὰ δ' ἐπίφοβα δυσφάτῳ κλαγγᾷ
μελοτυπεῖς ὁμοῦ τ' ὀρθίοις ἐν νόμοις;
πόθεν ὅρους ἔχεις θεσπεσίας ὁδοῦ
1100 κακορρήμονας; 1155

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ἰὼ γάμοι γάμοι Πάριδος ὀλέθριοι φίλων. στρ. ζ.
ἰὼ Σκαμάνδρου πάτριον ποτόν.
τότε μὲν ἀμφὶ σὰς ἀϊόνας τάλαιν'
ἠνυτόμαν τροφαῖς·
1105 νῦν δ' ἀμφὶ Κωκυτόν τε κἀχερουσίους 1160
ὄχθους ἔοικα θεσπιῳδήσειν τάχα.

XOPOΣ.

τί τόδε τορὸν ἄγαν ἔπος ἐφημίσω;
νεογνὸς ἀνθρώπων μάθοι.

1095—1098 Libri θευφόρους τ'. Particulam delevit Herm. Mox ἐπίφοβα, quod correctori debetur, recepi ex V. F. Fl., plerosque editores secutus. Sed quum M. habeat ἐπιφόβωι, fortasse scribendum est :

τί τᾶδ' ἐπιφόβῳ δυσφάτῳ κλαγγᾷ
μελοτυπεῖς ἅμουσ' ὀρθίοις ἐν νόμοις;

et in stropha, v. 1087 :

νόμοις ἐν ἀνόμοις οἷα τις ξουθά·

μελοτυπεῖς ἅμουσ' est ingeniosa Schoemanni conjectura.

1108 Libri νεογνὸς ἀνθρώπων μάθοι. Hermannus καὶ παῖς ἂν νεόγονος μάθοι. Alii ἂν βρέφος, ἂν βροτῶν, ἂν κλύων, ἂν

πέπληγμαι δ' ὅπως δήγματι φοινίῳ
1110 δυσαλγεῖ τύχᾳ,
μινυρὰ θρεομένας, θαύματ' ἐμοὶ κλύειν. 1165

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ντ. ζ. ἰὼ πόνοι πόνοι πόλεος ὀλομένας τὸ πᾶν.
ἰὼ πρόπυργοι θυσίαι πατρὸς
πολυκανεῖς βοτῶν ποιονόμων· ἄκος δ'
1115 οὐδὲν ἐπήρκεσαν 1170
τὸ μὴ πόλιν μὲν ὥσπερ οὖν ἔχει παθεῖν·
ἐγὼ δὲ θερμόνους τάχ' ἐμπέδῳ βαλῶ.

ἀτων. Mihi ἀνθρώπων videtur ortum esse ex ἂν θεοπρόπον (*vaticinium*) vel ἂν θεοπρόπια, quod et sententiae et numeris satisfacit: nam ex antistropha colligo secundam hujus versus partem fuisse dochmium, cum duobus qui sequuntur dochmiis cohaerentem. Cf. Soph. Trach. 822 τοὔπος τὸ θεοπρόπον. Eur. Or. 1130 μανθάνω τὸ σύμβολον.

1109—11 ὑπὸ (ὑπαὶ F.) δήγματι φοινίῳ V. Fl. ὅπως δάκει (*bellua*) φοινίῳ Herm. Tum libri δυσαγγεῖ τύχᾳ μινυρὰ κακὰ θρεομένας θραύματ' (θαῦματ' F.) ἐμοὶ κλύειν. δυσαλγεῖ Canterus. κακὰ ejecit Blomf. et multi alii. Herm. μινυρὰ φοβερόθροα. Fortasse πέπληγμαι δὲ πλήγμασιν φοινίοις, δυσαχεῖς τύχας μινυρὰ θρεομένας, ut in antistropha πάθη γοερά.

1112 ὀλωμένας V. Fl.

1117 Casauboni correctione ἐν πέδῳ recepta, Canterus θερμὸν οὖς conjecit, quod miror placuisse Hermanno, Musgr. θερμὸν ῥοῦν, Schneidew. θερμόχουν στάγ' (forma inaudita), alii alia. Servato θερμόνους Bothius ἐμπέσω βόλῳ. Propius ad librorum scripturam accederet ἐμπηδῶ βόλῳ, et θερμόνους apte conjungeretur cum verbo, quo vatem sponte ad mortem ituram esse significatur. Cf. infra 1298 εὐτόλμως πατεῖς. Praesens pro futuro fortasse defendi potest Prom. v. 764 γαμεῖ γάμον τοιοῦτον ᾧ ποτ' ἀσχαλᾷ.

ΧΟΡΟΣ.

ἑπόμενα προτέροις τάδ' ἐπεφημίσω·
καί τίς σε κακοφρονῶν τίθη-
1120 σι δαίμων ὑπερβαρὴς ἐμπίτνων 1175
μελίζειν πάθη
γοερὰ θανατοφόρα. τέρμα δ' ἀμηχανῶ.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

καὶ μὴν ὁ χρησμὸς οὐκέτ' ἐκ καλυμμάτων
ἔσται δεδορκὼς νεογάμου νύμφης δίκην·
1125 λαμπρὸς δ' ἔοικεν ἡλίου πρὸς ἀντολὰς 1180
πνέων ἐσάξειν, ὥστε κύματος δίκην
κλύζειν πρὸς αὐγὰς τοῦδε πήματος πολὺ
μεῖζον· φρενώσω δ' οὐκέτ' ἐξ αἰνιγμάτων.
καὶ μαρτυρεῖτε συνδρόμως ἴχνος κακῶν
1130 ῥινηλατούσῃ τῶν πάλαι πεπραγμένων. 1185
τὴν γὰρ στέγην τήνδ' οὔποτ' ἐκλείπει χορὸς

1118 Libri *προτέροις τάδ' ἐφημίσω*. Vulgo, ex Pauwii conj., *προτέροισι*. Scripsi *ἐπεφημίσω* (fere ut Choeph. 457 *ἐπιφθέγγομαι*), eadem quae in versu strophico caesura.

1119 *καί τίς σε κακοφρονεῖν* V. Fl. Illud Butlerus, hoc Schützius corr. Suspicor *καί τίς σε δὴ κακοφρονῶν τίθη-*, v. ad v. 1108 adnotata.

1120 Engerus conjecit *ὑπερβαρὺς ἐπεμπίτνων*.

1126 Libri *ἐς ἧξειν*. Vulgo *ἐσήξειν*, languide. *ἐσάξειν* Bothe, Blomf.

1127 *κλύζειν* pro *κλύειν* est emendatio Aurati et Schützii. Eleganter Engerus *πῆμα πήματος*.

σύμφθογγος, οὐκ εὔφωνος· οὐ γὰρ εὖ λέγει.
καὶ μὴν πεπωκώς γ', ὡς θρασύνεσθαι πλέον,
βρότειον αἷμα κῶμος ἐν δόμοις μένει,
1135 δύσπεμπτος ἔξω, συγγόνων Ἐρινύων. 1190
ὑμνοῦσι δ' ὕμνον δώμασιν προσήμεναι
πρώταρχον ἄτην· ἐν μέρει δ' ἀπέπτυσαν
εὐνὰς ἀδελφοῦ τῷ πατοῦντι δυσμενεῖς.
ἥμαρτον, ἢ θηρῶ τι τοξότης τις ὥς;
1140 ἢ ψευδόμαντίς εἰμι θυροκόπος φλέδων; 1195
ἐκμαρτύρησον προὐμόσας οὔ μ' εἰδέναι
λόγῳ παλαιὰς τῶνδ' ἁμαρτίας δόμων.

ΧΟΡΟΣ.

καὶ πῶς ἂν ὅρκου πῆγμα γενναίως παγὲν

1132 ξύμφογγος V. σύμφογγος Fl. Corr. in F. Sed nescio an litteris transpositis scribendum sit σύγγομφος, *domui adhaerens*, vocabulum factum ut σύγκολλος, σύναρθρος. Cf. 1511 κεκόλληται γένος, et Suppl. 444 γεγόμφωται de re, ut Pindari verbis utar, κρατεροῖς ἀδάμαντος ἅλοις fixa et destinata.

1134 ἐν δόμοις μένει, dum comissantes per urbem vagari solebant. Monuit Welcker.

1137 πρώταρχος V. Fl. Corr. in F.

1139 Libri τηρῶ. Corr. Aur. H. L. Ahrens κυρῶ.

1141 Libri τό μ' εἰδέναι. Herm., e Bothii et Dobraei conjectura, τὸ μὴ εἰδέναι, quod esset *testare, te ignorare*. Schneidew., auctore Schillero, τό μ' εἰδέναι τορῶς. Alii alia. Scripsi οὔ μ' εἰδέναι λόγῳ, *testare*, *praemisso jurejurando*, *me non fando accepta leviter cognovisse* (sed accurate scire quasi ipse viderim, cf. 1146) *antiqua hujus domus scelera.*

1143 Libri ὅρκος πῆμα. Emend. Aur. ὅρκος, πῆγμα Pors. Herm.

παιώνιον γένοιτο; θαυμάζω δέ σου,
1145 πόντου πέραν τραφεῖσαν, ἀλλόθρουν, πόλιν 1200
κυρεῖν λέγουσαν, ὥσπερ εἰ παρεστάτεις.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

μάντις μ' Ἀπόλλων τῷδ' ἐπέστησεν τέλει.

ΧΟΡΟΣ.

μῶν καὶ θεός περ ἱμέρῳ πεπληγμένος;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

προτοῦ μὲν αἰδὼς ἦν ἐμοὶ λέγειν τάδε.

ΧΟΡΟΣ.

1150 ἁβρύνεται γὰρ πᾶς τις εὖ πράσσων πλέον. 1205

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ἀλλ' ἦν παλαιστὴς κάρτ' ἐμοὶ πνέων χάριν.

1144 Aur., Dind. θαυμάζω δέ σε.

1145 Recte Herm. virgulam, quae post πόλιν ponebatur, sustulit; an recte ἀλλόθρουν πόλιν conjunxerit, dubito : ἀλλόθρους, vocabulum idem fere sonans quod βάρβαρος, vix putaverim scriptorem graecum de graeca civitate usurpasse. Itaque ἀλλόθρουν ad Cassandram refero; πόλιν absolute dictum de loquentis patria. Schoem. conj. πάνυ κυρεῖν λέγουσαν, alii πάθη, πόνον.

1148 in libris post 1149 legitur. Verum ordinem restituit Herm.

1150 ἁβρύνεται hoc loco nec superbiam, nec mollitiem significat, sed delicias celantis ea quae palam fieri flagrantissime cupit. Sic Plat. Phaedr. p. 228, C. ἐθρύπτετο, ὡς δὴ οὐκ ἐπιθυμῶν λέγειν.

XOPOΣ.

ἦ καὶ τέκνων εἰς ἔργον ἠλθέτην νόμῳ;

KAΣANΔPA.

ξυναινέσασα Λοξίαν ἐψευσάμην.

XOPOΣ.

ἤδη τέχναισιν ἐνθέοις ᾑρημένη;

KAΣANΔPA.

1155 ἤδη πολίταις πάντ' ἐθέσπιζον πάθη. 1210

XOPOΣ.

πῶς δῆτ' ἄνατος ἦσθα Λοξίου κότῳ;

KAΣANΔPA.

ἔπειθον οὐδέν' οὐδὲν, ὡς τάδ' ἤμπλακον.

XOPOΣ.

ἡμῖν γε μὲν δὴ πιστὰ θεσπίζειν δοκεῖς.

KAΣANΔPA.

ἰοὺ ἰού.

1152 Libri ἠλθετον. Elmsl. restituit formam atticam. νόμῳ jure tuetur Herm., coll. Hom. Il. IX, 133. Male Butl. ὁμοῦ, Schoem. γάμῳ.

1156. 57 Libri ἄνακτος et οὐδὲν οὐδὲν. Utrumque emend. Cant.

1159 Libri ἰοὺ ἰοὺ, ὢ ὢ κακά, 1160 δεινὸς, 1161 φροιμίοις ἐφημένους. Hoc e versus insequentis fine ortum esse manifestum est. Lacunam viri docti variis conjecturis expleverunt : Herm. φροιμίοις δυσφροιμίοις, Karst. φροιμίοις φαντασμάτων. Sed mono-

1160 ὑπ' αὖ με δεινοῖς ὀρθομαντείας πόνος 1215
στροβεῖ ταράσσων φροιμίοις. ὢ ὢ κακά.
ὁρᾶτε τούσδε τοὺς δόμοις ἐφημένους
νέους, ὀνείρων προσφερεῖς μορφώμασιν;
παῖδες θανόντες ὡσπερεὶ πρὸς τῶν φίλων,
1165 χεῖρας κρεῶν πλήθοντες οἰκείας βορᾶς, 1220
σὺν ἐντέροις τε σπλάγχν', ἐποίκτιστον γέμος,
πρέπουσ' ἔχοντες, ὧν πατὴρ ἐγεύσατο.
ἐκ τῶνδε ποινάς φημι βουλεύειν τινὰ
λέοντ' ἄναλκιν, ἐν λέχει στρωφώμενον
1170 οἰκουρὸν, οἴμοι, τῷ μολόντι δεσπότῃ 1225
ἐμῷ· φέρειν γὰρ χρὴ τὸ δούλιον ζυγόν·
νεῶν τ' ἔπαρχος Ἰλίου τ' ἀναστάτης
οὐκ οἶδεν οἷα γλῶσσα μισητῆς κυνὸς
λέξασα κἀκτείνασα φαιδρωπὸς, δίκην
1175 ἄτης λαθραίου, τεύξεται κακῇ τύχῃ. 1230

---

meter iambicus quum saepius in tragoediis trimetro praemittatur, dimeter, nisi fallor, nunquam, probabilius mihi visum est, δεινὸς in δεινοῖς mutato, verba ὢ ὢ κακά transponere. Sic 1202, in loco quem huic quasi respondere credo, οἲ ἐγὼ ἐγώ.

1164 Frustra Martinus ὡς πόρεις, *sicut vituli*, Bamb. πῶς ἐρῶ; Bene Herm. jungit πρέπουσιν ὡσπερεὶ παῖδες θανόντες.

1166 γέ pro γέμος V.

1172 Libri ἄπαρχος. Corr. Canterus.

1174 Libri καὶ κτείνασα φαιδρόνους. Illud correxit Canterus, pro hoc, quod ferri posse non puto, scripsi φαιδρωπὸς, coll. 690 : etiam sequentia ita dicta sunt quasi μισητὴ κύων praecederet. Schoemann conjecerat φαιόνους. Mox proclive esset scribere τεύχεται κακῇ τέχνῃ : sed τυγχάνειν et τύχη, ex Aeschyli more conjuncta, invicem se tuentur. Addo, etiam Rauchensteinium nuper in progr. Arov. conjecturam φαιδρωπὸς proposuisse.

τοιάδε τόλμα· θῆλυς ἄρσενος φονεὺς
ἔστιν. τί νιν καλοῦσα δυσφιλὲς δάκος
τύχοιμ' ἄν; ἀμφίσβαιναν, ἢ Σκύλλαν τινα
οἰκοῦσαν ἐν πέτραισι, ναυτίλων βλάβην,
1180 θύουσαν Ἅιδου μαινάδ' ἄσπονδόν τ' Ἄρη
φίλοις πνέουσαν; ὡς δ' ἐπωλολύξατο
ἡ παντότολμος, ὥσπερ ἐν μάχης τροπῇ.
δοκεῖ δὲ χαίρειν νοστίμῳ σωτηρίᾳ.
καὶ τῶνδ' ὅμοιον εἴ τι μὴ πείθω· τί γάρ;
1185 τὸ μέλλον ἥξει. καὶ σύ μ' ἐν τάχει παρὼν
ἄγαν ἀληθόμαντιν οἰκτείρας ἐρεῖς.

ΧΟΡΟΣ.

τὴν μὲν Θυέστου δαῖτα παιδείων κρεῶν
ξυνῆκα καὶ πέφρικα, καὶ φόβος μ' ἔχει
κλύοντ' ἀληθῶς, οὐδὲν ἐξῃκασμένα.

1176 τοιάδε τολμᾶ V. Fl. (τοιαῦτα τολμᾷ F.) τοιάδε τόλμα θῆλυς H. L. Ahrens. Engerus post τόλμα interpunxit.

1180 Libri Ἅιδου μητέρ', quod fuerunt qui concoquerent. Scripsi Ἅιδου μαινάδ', quo ducit epitheton θύουσαν et Eur. Hec. 1076 βάκχαις Ἅιδου. Mox ἄσπονδόν τ' ἀρὰν emendavit Herm. Si Mediceus integer esset, fortasse intelligeremus utramque corruptionem, et medii et extremi versus, ex eodem librarii errore fluxisse.

1185. 86 Libri σὺ μὴν et ἄγαν γ'. Illud Aur., hoc Bothe correxit. H. L. Ahrens conj. καὶ σύ μ', ἢν τύχῃ παρών, Schneidew. ἢν τάχ' ᾖ παρόν.

1187 Libri παιδίων. Corr. Schütz.

1189 Schneidew. κοὐδὲν, qua conjectura carere possumus virgula post ἀληθῶς posita. H. L. Ahrens κλύοντα μύθοις οὐδὲν ἐξῃκασμένα, ingeniosius Enger ἀληθῶς σου τάδ' ἐξ. Sed ἐξῃκασμένα

1190 τὰ δ' ἄλλ' ἀκούσας ἐκ δρόμου πεσὼν τρέχω. 1245

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

Ἀγαμέμνονός σέ φημ' ἐπόψεσθαι μόρον.

ΧΟΡΟΣ.

εὔφημον, ὦ τάλαινα, κοίμησον στόμα.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ἀλλ' οὔτι παιὼν τῷδ' ἐπιστατεῖ λόγῳ.

ΧΟΡΟΣ.

οὐκ, εἴπερ ἔσται γ'· ἀλλὰ μὴ γένοιτό πως.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

1195 σὺ μὲν κατεύχει, τοῖς δ' ἀποκτείνειν μέλει. 1250

ΧΟΡΟΣ.

τίνος πρὸς ἀνδρὸς τοῦτ' ἄγος πορσύνεται;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ἦ κάρτ' ἄρ' αὖ παρεσκόπεις χρησμῶν ἐμῶν.

---

cur non opponantur veris, quum simplex εἰκάζειν non solum imitandi, sed etiam comparandi et conjiciendi vim habeat?

1194 Libri εἰ παρέσται γ'. Emendavit Schütz.

1196 Libri ἄχος. Corr. Aur.

1197 Libri ἄρ' ἂν παρεσκόπης, supra scripto ει. Corr. Klausen. Sed παρασκοπεῖν quum non videatur jungi posse cum genetivo (v. Karstenii Commentarium), suspicor ἦ κάρτ' ἄρ' αὖ χρησμὸν παρεσκόπεις ἐμόν, vel ἦ κάρτα χρησμὸν αὖ παρεσκόπεις ἐμόν, vel ἦ κάρτα χρησμῶν ἦσθ' ἐμῶν παράσκοπος. Hoc contrarium

XOPOΣ.

του γὰρ τελοῦντος; οὐ ξυνῆκα μηχανήν.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

καὶ μὴν ἄγαν γ' Ἕλλην' ἐπίσταμαι φάτιν.

ΧΟΡΟΣ.

1200 καὶ γὰρ τὰ πυθόκραντα· δυσμαθῆ δ' ὅμως. 1255

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

παπαῖ οἷον τὸ πῦρ ἐπέρχεται δέ μοι.
ὀτοτοῖ, Λύκει' Ἄπολλον, οἳ ἐγὼ ἐγώ.
αὕτη δίπους λέαινα συγκοιμωμένη

---

est ei quod dicitur ἐπίσκοπος, *scopum attingens*, quo verbo Aeschylus usus est in Eum. v. 903 :

ὁποῖα νίκης (fort. ὁποῖ' ἂν εὐχῆς) μὴ κακῆς ἐπίσκοπα.

1198 Post τελοῦντος interrogationis signum posui. Vulgo haec conjunguntur, dum nonnulli genetivum τελοῦντος a verbo ξυνῆκα pendere putant, quod tum demum verum esset, si choro haec ab interfectore narrarentur. Facilis conjectura esset οὐ ξυνῆκ' ἀμήχανα.

1200 Libri δυσπαθῆ. Corr. Canterus.

1201 Versus corruptus, neque multum lucramur Hermanni conjectura τόδ' οἷον. Mihi ad 1159—61 respicienti rerum similitudo etiam versuum responsionem adduxisse videtur. Quare hunc fere in modum haec refingenda esse censeo :

παπαῖ παπαῖ,
οἷον τὸ θεῖον αὖ με πῦρ ἐπέρχεται.

ΘΕΙΟΝ post ΟΙΟΝ facile excidit, δέ μοι importune additum est.

1203 Libri δίπλους, 1206 κότῳ, 1207 ἐπεύχεται, 1208 ἀντιτίσασθαι. Emendarunt Vict., Aur., Dind., Blomf.

λύκῳ, λέοντος [illegible] [illegible]

1205 κτενεῖ με τὴν [illegible] ὡς δὲ [illegible]

τεύχουσα [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

κἀπεύχεται θήγουσα [illegible] [illegible]

ἐμῆς ἀγωγῆς [illegible] [illegible].

τί δῆτ' ἐμαυτῆς [illegible] ἔχω [illegible].

1210 καὶ σκῆπτρα καὶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

σὲ μὲν πρὸ μοίρας τῆς ἐμῆς [illegible].

ἴτ' ἐς φθόρον [illegible]· ἐγὼ δ' [illegible] [illegible]

ἄλλην τιν' ἄτης ἀντ' ἐμοῦ [illegible].

ἰδοὺ δ' Ἀπόλλων αὐτὸς ἐκδύων ἐμὲ

1215 χρηστηρίαν ἐσθῆτ', [illegible] [illegible]

κἀν τοῖσδε κόσμοις [illegible] [illegible]

φίλων ὑπ' ἐχθρῶν, οὐ διχορρόπως, [illegible].

καλουμένη δὲ φοιτὰς, ὡς [illegible]

πτωχὸς, τάλαινα λιμοθνὴς [illegible]

1211—13 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] infulam a vate [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] libri ἀγαθὸ δ' [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Eundem et Stanleium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] vates infausta praedicentes a Cassandra [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] probatur.

1215—17 [illegible] [illegible] V. F. [illegible] [illegible] [illegible] F. et Dind. Sed secundae personae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] μέγα pro μέτα [illegible] Hermannum, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]bat. Hoc enim dicit vates: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] irrisam esse, quum omnia quae [illegible] [illegible] [illegible].

1218. 19 Miror reginam [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] omnia interpretandi artificia (conjungens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] λιμοθνής) mihi non videntur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Blomf. φοιβάς.

1220 καὶ νῦν ὁ μάντις μάντιν ἐκπράξας ἐμὲ (1275)
ἀπήγαγ' ἐς τοιάσδε θανασίμους τύχας.
βωμοῦ πατρῴου δ' ἀντ' ἐπίξηνον μένει,
δέρης κοπείσης φοινίῳ προσφάγματι.
οὐ μὴν ἄτιμοί γ' ἐκ θεῶν τεθνήξομεν.
1225 ἥξει γὰρ ἡμῶν ἄλλος αὖ τιμάορος, (1280)
μητροκτόνον φίτυμα, ποινάτωρ πατρός·
φυγὰς δ' ἀλήτης τῆσδε γῆς ἀπόξενος
κάτεισιν, ἄτας τάσδε θριγκώσων φίλοις·
ἄραρε γάρ τις ὅρκος ἐκ θεῶν μέγας
1230 ἄξειν νιν, ὑπτίασμα κειμένου πατρός. (1285)

1220 Fortasse ἐκπράξων. Sed etiam illud ferri potest.

1223 Libri θερμῷ κοπείσης. Vulgo θερμῷ κοπείσῃ (aut κοπεῖσαν) φοινίῳ προσφάγματι, qualia Aeschylus non scripsit. Requiritur aliquid nervosius dictum et quod cum ἐπίξηνον congruat, in quo quum homines decollentur, vides scribendum esse δέρης, quo etiam κοπείσης ducit. Eustath. ad Od. II, 237 παρθέμενοι κεφαλάς· προτείναντες ἢ ὡς ἐν ἐπιξήνῳ θέντες ὥστε κοπῆναι. Schol. ad Il. XI, 261 τοῖο δ' ἐπ' Ἰφιδάμαντι κάρη ἀπέκοψε παραστάς· ὡς ἐπιξήνῳ χρησάμενος τῷ τοῦ Ἰφιδάμαντος σώματι.

1229 Hunc versum, qui in libris post 1235 legitur, suo loco reddidit Hermannus. Sed quum libri habeant ὀμώμοται γὰρ ὅρκος, grammaticus in Crameri Anecd. Oxon. I, p. 88, 8 et in cod. Voss. Etym. M. p. 134, 35, ubi de verbo ἀρηρέναι agitur, eundem versum, omisso poetae nomine, sic scriptum affert: ἄραρε γὰρ ὅρκος ἐκ θεῶν μέγας: unde Dind. Aeschylo restituit ἄραρε γάρ τις ὅρκος, Schneidew. ἄραρε μὲν γάρ.

1230 ἄξειν νυν Fl. ἄξει νιν F. Quid sit ὑπτίασμα, quod vulgo ita interpretantur ut nihil addat notioni κειμένου πατρός, primus intellexit Karsten. Sed idem praeter necessitatem scripsit ἥξειν τιν'. Nihil mutandum. Di jurarunt se illum de exilio re-

τί δῆτ' ἐγὼ κάτοικτος ὧδ' ἀναστένω,
ἐπεὶ τὸ πρῶτον εἶδον Ἰλίου πόλιν
πράξασαν ὡς ἔπραξεν, οἳ δ' εἷλον πόλιν
οὕτως ἀπαλλάσσουσιν ἐν θεῶν κρίσει;
1235 ἰοῦσα κἀγὼ τλήσομαι τὸ κατθανεῖν. 1290
Ἅιδου πύλας δὲ τάσδ' ἐγὼ προσεννέπω·
ἐπεύχομαι δὲ καιρίας πληγῆς τυχεῖν,
ὡς ἀσφάδαστος, αἱμάτων εὐθνησίμων
ἀπορρυέντων, ὄμμα συμβάλω τόδε.

ΧΟΡΟΣ.

1240 ὦ πολλὰ μὲν τάλαινα, πολλὰ δ' αὖ σοφή, 1295
γύναι, μακρὰν ἔτεινας. εἰ δ' ἐτητύμως
μόρον τὸν αὑτῆς οἶσθα, πῶς θεηλάτου
βοὸς δίκην πρὸς βωμὸν εὐτόλμως πατεῖς;

---

ducturum esse, qui filii reditus erit prostrati patris quasi resupinatio, afflicti erectio. Cf. Choeph. 503 καὶ μὴ 'ξαλείψῃς σπέρμα Πελοπιδῶν τόδε· οὕτω γὰρ οὐ τέθνηκας οὐδέ περ θανών.

1231 Libri κάτοικος. Recepi Scaligeri emendationem, cf. ἔποικτον v. 1560. Wieseler κάκοιτος.

1232 Libri οἱ δ' εἶχον πόλιν. Scripsi εἷλον ex Musgravii emendatione non solum pulchra, sed necessaria. Nam vulgata nihil addit iis quae praecedunt, quum πόλιν πράξασαν ὡς ἔπραξε non magis ad urbem quam ad cives pertineat; et verba οὕτως ἀπαλλάσσουσιν de re praesenti, non praeterita, vatem loqui satis declarant.

1235 Libri ἰοῦσα πράξω. Emend. Heathius.

1236 τὰς λέγω. Emend. Auratus.

1240 πολλὰ δὲ V. Fl. δ' αὖ F.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

οὐκ ἔστ᾽ ἄλυξις, ὦ ξένοι· μόρος πέλας.

ΧΟΡΟΣ.

1245 ὁ δ᾽ ὕστατός γε τοῦ χρόνου πρεσβεύεται. 1300

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ἥκει τόδ᾽ ἦμαρ· σμικρὰ κερδανῶ φυγῇ.

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ᾽ ἴσθι τλήμων οὖσ᾽ ἀπ᾽ εὐτόλμου φρενός.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ἀλλ᾽ εὐκλεῶς τοι κατθανεῖν χάρις βροτῷ.

ΧΟΡΟΣ.

οὐδεὶς ἀκούει ταῦτα τῶν εὐδαιμόνων.

1244. 45 οὐ (οὐ) ξένοι χρόνῳ πλέω V. Fl. πλέων Auratus. χρόνον πλέω Herm., nec meliores aliorum conjecturae. Quid Cassandra dicat, Chori responsum docere potest, cujus verba si perpenderis, senties ad ὁ δ᾽ ὕστατος supplendum esse θάνατος sive μόρος : *serissima quaeque mors*, *si ad tempus respicis*, *optima est*, temporis lucro superat mortem propinquam : cui sententiae contrarium est Eteoclis paradoxon λέγουσα κέρδος πρότερον (μόρον) ὑστέρου μόρου. Nam, ut mittam alias interpretationes, ne ὁ ὕστατος exponas ὁ ὕστατος θανών, obstat verbum πρεσβεύεται quod rem praestantem, non hominem beatum significat. Similem genetivi usum habes Pers. 692 ὡς ἄμεμπτος ὦ χρόνου. Haec si recte disputata sunt, pro χρόνῳ, ex propinquo χρόνου orto, reponendum est μόρος et πλέω in πέλας mutandum. ὦ ξένοι Casaub.

1248 in libris post 1249 legitur. Transposuit Heathius.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

250 ἰὼ πάτερ σοῦ σῶν τε γενναίων τέκνων. 1305

ΧΟΡΟΣ.

τί δ' ἐστὶ χρῆμα; τίς σ' ἀποστρέφει φόβος;

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

φεῦ φεῦ.

ΧΟΡΟΣ.

τί τοῦτ' ἔφευξας; εἴ τι μὴ φρενῶν στύγος.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

φόνον δόμοι πνέουσιν αἱματοσταγῆ.

ΧΟΡΟΣ.

255 καὶ πῶς; τόδ' ὄζει θυμάτων ἐφεστίων. 1310

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ὅμοιος ἀτμὸς ὥσπερ ἐκ τάφου πρέπει.

ΧΟΡΟΣ.

οὐ Σύριον ἀγλάϊσμα δώμασιν λέγεις.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

ἰὼ ξένοι, 1315

1250 Libri τῶν τε. Corr. Auratus.

1254 Libri φόβον. Corr. Auratus.

1258 Ante hunc versum in libris et editionibus leguntur ersus duo, quos post 1269 collocavi. Hoc loco positi neque cum

οὔτοι δυσοίζω θάμνον ὡς ὄρνις φόβῳ
1260 ἄλλως· θανούσῃ μαρτυρεῖτέ μοι τόδε,
ὅταν γυνὴ γυναικὸς ἀντ' ἐμοῦ θάνῃ,
ἀνήρ τε δυσδάμαρτος ἀντ' ἀνδρὸς πέσῃ.
ἐπιξενοῦμαι ταῦτα δ' ὡς θανουμένη. 1320

ΧΟΡΟΣ.

ὦ τλῆμον, οἰκτείρω σε θεσφάτου μόρου.

---

antecedentibus neque cum sequentibus cohaerent, immo sententiarum nexum importune interrumpunt. Horrore perculsa ab aedibus refugerat vates, caedis et sepulcri odorem exhalari dictitans unde choro victimarum nidor spargi videtur; nunc senibus affirmat se non sine causa lamentari : οὔτοι δυσοίζω ἄλλως. Adde quod ἰὼ ξένοι aptius in orationis initio ponitur, ut supra 1159 ἰοὺ ἰού et 1201, si recte illum locum emendavimus, παπαῖ παπαῖ. At ἀλλ' εἶμι κτέ. in ῥήσεως fine apte ponuntur, quod etiam Sophocleus Ajax docere potest, qui moriturus dicendi finem facit in verbis simillimis : τὰ δ' ἄλλ' ἐν Ἅιδου τοῖς κάτω μυθήσομαι.

1259. 60 Libri φόβῳ· ἀλλ' ὡς θανούσῃ . . . ἄλλως scribendum esse vidit Hermannus. Sed quid sit δυσοίζω θάμνον et quid omnino fruticetum hic sibi velit, neque ille neque quisquam probabiliter explicavit. Scribendum videtur

οὔτοι δυσοίζω θανασίμοις ὄρνις φόβοις

Cf. 1389 ἡ δέ τοι κύκνου δίκην τὸν ὕστατον μέλψασα θανάσιμον γόον. Quidnam a Choro petat, inter commentatores non convenit. Sed vox τόδε satis declarat, infortunatam vatem, cui per totam vitam fides abrogabatur, senes obsecrare ut mortuae testes sint, moriturae vaticinia non irrita fuisse.

1263 Verbo ἐπιξενοῦμαι videtur significari, Cassandram hospitem quasi a patrono (προστάτῃ) hoc testimonium petere. Hesych. ἐπιξενοῦσθαι· μαρτύρεσθαι, πορεύεσθαι (?). Cf. ξενοδοκῶν, ξενοδοκοῦμαι, ἐπιξενοδοκοῦμαι apud eundem, ξεινοδόκος in Apollonii Lex. Homer., coll. Etym. M. p. 610, 43.

ΚΑΣΑΝΔΡΑ.

1265 ἅπαξ ἔτ' εἰπεῖν ῥῆσιν ἢ θρῆνον θέλω
ἐμὸν τὸν αὐτῆς. ἡλίου δ' ἐπεύχομαι
πρὸς ὕστατον φῶς τοῖς θεοῖς τιμαόροις,
ἐχθρῶς φονεῦσι τοῖς ἐμοῖς τίνειν θέμιν 1325
δούλης θανούσης, εὐμαροῦς χειρώματος.
1270 ἀλλ' εἶμι κἂν δαμεῖσι κωκύσουσ' ἐμὴν 1313

1265 Herm. οὐ θρῆνον. Suspicor εἰπεῖν θνησίμη, quamquam Aeschylus forma θανάσιμος uti solet, sed illa forma subest vocibus ὠθνήσιμος (1288) et θνησιμαῖος, exstatque in Aristoph. gramm. argumento Soph. O. T. v. 7, secundum cod. Flor. Γ.

1266—68 Libri ἡλίῳ δ' ἐπεύχομαι πρὸς ὕστατον φῶς τοῖς ἐμοῖς τιμαόροις ἐχθροῖς φονεῦσι τοῖς ἐμοῖς τίνειν ὁμοῦ. Varia viri docti tentarunt, quae nihil attinet hic referre; inter omnes eminet ingeniosa Emperii conjectura: τοῖς ἐμοῖς τιμαόροις ἐχθρὰς φονεῦσι τοῖς ἐμοῖς φαίνειν ὁδούς, quae tamen cum δούλης θανούσης conjungi nequeunt. Jam vero quum Sol scelerum testis sit, non vindex, scripsi ἡλίου (et hoc quidem jam Karstenius reponendum intellexerat) δ' ἐπεύχομαι πρὸς ὕστατον φῶς τοῖς θεοῖς τιμαόροις (cf. 1524 βροτῶν τιμαόρους θεούς): ἐμοῖς ortum est ex errore librarii ad versus sequentis exitum similem aberrantis. Deinde pro ὁμοῦ requiritur nomen, quod et cum τίνειν et cum δούλης θανούσης conjungi possit. Succurrit ὄπις, quae vox saepe apud Homerum de deorum vindicta usurpatur, sed apud tragicos non legitur, et θέμις (Ο et Θ confusae, ut saepe), quo ipse Aeschylus usus est in Suppl. v. 436, δορὶ τίνειν ὁμοίαν θέμιν (*poenam luere*). Hic θέμιν τίνειν (*vindictam persolvere*) dictum est, ut supra 776 θεοῖσι χάριν τίνειν et Prom. 985 τίνοιμ' αὐτῷ χάριν. Confer Hes. Theog. 224 οὐδέποτε λήγουσι θεαὶ δεινοῖο χόλοιο, πρίν γ' ἀπὸ τῷ δώωσι κακὴν ὄπιν ὅστις ἁμάρτῃ, ac nescio an nostro quoque loco scribendum sit ἐχθρὰν φονεῦσι . . . τίνειν θέμιν.

1270. 71 ante 1258 legebantur. Libri κἂν δόμοισι. Sententia manifesta est, praesertim sequente ἀρκείτω βίος, de verbo, quod

Ἀγαμέμνονός τε μοῖραν. ἀρκείτω βίος. 1314

ΧΟΡΟΣ.

ἰὼ βρότεια πράγματ᾽· εὐτυχοῦντα μὲν
σκιᾷ τις ἂν πρέψειεν· εἰ δὲ δυστυχῇ,
βολαῖς ὑγρώσσων σπόγγος ὤλεσεν γραφήν.
1275 καὶ ταῦτ᾽ ἐκείνων μᾶλλον οἰκτείρω πολύ. 1330

τὸ μὲν εὖ πράσσειν ἀκόρεστον ἔφυ
πᾶσι βροτοῖσιν· δακτυλοδεικτων δ᾽

---

reponendum sit, ambigi potest. Karst. θανοῦσι. Propius ad librorum scripturam accedit quod Aeschylo vindicare ausus sum, quum Euripides in Alc. v. 127 de Aesculapio dicat δμαθέντας γὰρ ἀνίστη, conf. Troad. 175. Iph. T. 199. Aeschylus ipse, Eum. 97, ἐν φθιτοῖσιν.

1272—75 Cassandrae continuabantur, quodammodo necessarie, quum vera ejus peroratio trajecta esset. Sed tales de universa hominum conditione sententias virgini mortem propinquam exhorrenti ne Euripidem quidem tributurum fuisse puto. Vaticinatur Cassandra, non philosophatur. Accedit quod per totam hanc scenam longioribus Cassandrae orationibus chorus sive potius coryphaeus quaternos versus subjicit : v. 1143. 1187. 1240. Libri ἀντρέψειεν. Porsonus ἂν τρέψειεν. Aeschyli manum Boissonade restituit, modo cum Wieselero et Coningtono σκιᾷ scribas (Photius πρέψαι· τὸ ὁμοιῶσαι. Αἰσχύλος), et σκιάν cum Welckero σκιαγραφίαν interpreteris. *Mortalium res secundas adumbrationi similes dicas; rebus adversis* (δυστυχοῖ Blomf. et Dind., fortasse recte), *facillime fortuna, quasi spongia abstersam, imaginem delet.* Σκιαγραφία est picturae genus quod ex longinquo spectantibus fraudem facit. V. Arist. Rhet. III, 12. Plat. Phaed. 69, B. de Rep. II, p. 365 C.

1276. 77 Libri πράττειν, βροτοῖς et δακτυλοδεικτῶν. Corr. Pors., Pauw., Schütz.

οὔτις ἀπειπὼν εἴργει μελάθρων,
μηκέτ' ἐσέλθῃς, τάδε φωνῶν.
1280 καὶ τῷδε πόλιν μὲν ἑλεῖν ἔδοσαν 1335
μάκαρες Πριάμου·
θεοτίμητος δ' οἴκαδ' ἱκάνει.
νῦν δ' εἰ προτέρων αἷμ' ἀποτίσει
καὶ τοῖσι θανοῦσι θανὼν ἄλλων
1285 ποινὰς θανάτων ἐπιπράξει, 1340
τίς ποτ' ἂν εὔξαιτο βροτῶν ἀσινεῖ
δαίμονι φῦναι τάδ' ἀκούων;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

ὤμοι, πέπληγμαι καιρίαν πληγὴν ἔσω.

1279 Libri μηκέτι δ' εἰσέλθῃς. Corr. Herm.

1285 θανάτων ἐπικρανεῖ V. Fl., quasi penultima syllaba produci posset. Herm. ἐπικραίνει, quod interpretatur : *si priorum sanguinem luet et mortuis* (*Iphigeniae*, immo Thyestae filiis, προτέρων, de quibus Cassandra dixit) *moriendo aliarum mortium* (*suae ipsius*) *poenas adducit*. In quibus plura offendunt : praesens ἐπικραίνει post futurum ἀποτίσει illatum, tum ποινὰς ἐπικραίνειν mire dictum pro poenis dandis, denique nimia orationis prolixitas. Quum τοῖσι θανοῦσι ad caedes antiquas spectet, θανὼν ad instantem Agamemnonis mortem, ἄλλων θανάτων mihi videtur referendum esse ad futuram Clytaemnestrae et Aegisthi mortem, quos Agamemnonis manes sibi exposcent. Itaque scripsi ἐπιπράξει. Cf. Pers. 476 ὧν ἀντίποινα παῖς ἐμὸς πράξειν δοκῶν.

1286 Libri τίς ἂν εὔξαιτο. Emend. H. L. Ahrens.

1288 ἔσω, sic nude positum, esset *intus* (in domo), non *penitus*. Blomf. ἔχω, Karst. ἐγώ, sine probabilitate. Suspicor, ejecto πληγήν, quod pro interpretamento habeo, scribendum esse πλευρῶν ἔσω.

ΧΟΡΟΥ ὁ α'.

σῖγα· τίς πληγὴν ἀϋτεῖ καιρίως οὐτασμένος;

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ.

1290 ὤμοι μάλ' αὖθις, δευτέραν πεπληγμένος. 1345

ΧΟΡΟΥ ὁ α'.

τοὔργον εἰργάσθαι δοκεῖ μοι βασιλέως οἰμώ-
γματι.

ἀλλὰ κοινωσώμεθ', ἤν πως ἀσφαλῆ, βουλεύματα.

ΧΟΡΟΥ ὁ β'.

ἐγὼ μὲν ὑμῖν τὴν ἐμὴν γνώμην λέγω,

πρὸς δῶμα δεῦρ' ἀστοῖσι κηρύσσειν βοήν.

ΧΟΡΟΥ ὁ γ'.

1295 ἐμοὶ δ' ὅπως τάχιστά γ' ἐμπεσεῖν δοκεῖ 1350

καὶ πρᾶγμ' ἐλέγχειν σὺν νεορρύτῳ ξίφει.

ΧΟΡΟΥ ὁ δ'.

κἀγὼ τοιούτου γνώματος κοινωνὸς ὢν

1289 sqq. Hermannus haec inter quindecim choreutas distribuit, sed recte C. O. Müllerus, quem Bamb. et Schneidew. secuti sunt, duodecim chori personas esse statuit. Nam quum par sit omnes sententiam dicere et deliberatio tantum a versibus iambicis incipiat, versus trochaici videntur a coryphaeo pronuntiari, idemque, ceteris auditis, deliberationi finem imponere.

1291 οἰμώγματι Fl. οἰμώγμασιν V. F.

1292 Libri κοινωσώμεθ' ἄν πως. Herm. 'άν πως, Blomf. et Dind. κοινωσαίμεθ' ἄν πῶς, alii alia, quae non magis placent. Neque quod ipse scripsi, verum esse puto. Mallem ἄφνως ἀσφαλῆ βουλεύματα. Sed forma ἄφνως, quae fortasse latet in Hes. glossa ἀφνός· ἐξαίφνης et a Jacobsio probabiliter restituta est in Anth. Pal. IX, 245, 6, non videtur exstare nisi in vetere epigrammate lapidi insculpto, quod legitur in Brunckii Analectis III, p. 305. Forma ἄφνω Aeschylus usus est, frg. 209 H.

ψηφίζομαί τι δρᾶν· τὸ μὴ μέλλειν δ' ἀκμή.

ΧΟΡΟΥ ὁ ε'.

ὁρᾶν πάρεστι· φροιμιάζονται γὰρ ὡς
1300 τυραννίδος σημεῖα πράσσοντες πόλει. 1355

ΧΟΡΟΥ ὁ ς'.

χρονίζομεν γάρ. οἱ δὲ τῆς μελλοῦς κλέος
πέδοι πατοῦντες οὐ καθεύδουσιν χερί.

ΧΟΡΟΥ ὁ ζ'.

οὐκ οἶδα βουλῆς ἧστινος τυχὼν λέγω.
τοῦ δρῶντός ἐστι καὶ τὸ βουλεῦσαι πέρι.

ΧΟΡΟΥ ὁ η'.

1305 κἀγὼ τοιοῦτός εἰμ', ἐπεὶ δυσμηχανῶ 1360
λόγοισι τὸν θανόντ' ἀνιστάναι πάλιν.

ΧΟΡΟΥ ὁ θ'.

ἦ καὶ βίον τείνοντες ὧδ' ὑπείξομεν
δόμων καταισχυντῆρσι τοῖσδ' ἡγουμένοις;

1301 τῆς μελλούσης κλέος V. Fl. τῆς μελλοῦς Herm. restituit e Tryphonis περὶ τρόπων ή (III, p. 196, 24 Spengel) : καὶ παρ' Αἰσχύλῳ μελλώ· »χρονίζομεν γὰρ ὧδε τῆς μελλοῦς χάριν«. Sed ne χάριν quoque recipiendum esse putes, quod, ut in loco mutilo, ex ultimo versus sequentis verbo χερί ortum esse videtur. Mox libri πέδον. Corr. Herm.

1304 Herm., Schützium secutus, πέρα. Bamb. πάρος. Sed recte Scholefieldius vulgatam interpretatur : *Qui aliquid facturus sit, eum etiam deliberare decet de re gerenda.* Nobis, qui nihil facere possumus, deliberatio supervacua est.

1307 Libri κτείνοντες, 1309 κράτει, 1313 μυθοῦσθαι. Emend. Cant., Casaub., E. A. J. Ahrens.

ΧΟΡΟΥ ὁ ι'.

ἀλλ' οὐκ ἀνεκτὸν, ἀλλὰ κατθανεῖν κρατεῖ·
1310 πεπαιτέρα γὰρ μοῖρα τῆς τυραννίδος. 1365

ΧΟΡΟΥ ὁ ια'.

ἦ γὰρ τεκμηρίοισιν ἐξ οἰμωγμάτων
μαντευσόμεσθα τἀνδρὸς ὡς ὀλωλότος;

ΧΟΡΟΥ ὁ ιβ'.

σάφ' εἰδότας χρὴ τῶνδε θυμοῦσθαι πέρι·
τὸ γὰρ τοπάζειν τοῦ σάφ' εἰδέναι δίχα.

ΧΟΡΟΥ ὁ α'.

1315 ταύτην ἐπαινεῖν πάντοθεν πληθύνομαι, 1370
τρανῶς Ἀτρείδην εἰδέναι κυροῦνθ' ὅπως.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

πολλῶν πάροιθεν καιρίως εἰρημένων
τἀναντί' εἰπεῖν οὐκ ἐπαισχυνθήσομαι.
πῶς γάρ τις ἐχθροῖς ἐχθρὰ πορσύνων, φίλοις
1320 δοκοῦσιν εἶναι, πημονῆς ἀρκύστατ' ἂν 1375
φράξειεν ὕψος κρεῖσσον ἐκπηδήματος;
ἐμοὶ δ' ἀγὼν ὅδ' οὐκ ἀφρόντιστος πάλαι,
νείκης παλαιᾶς· ἦλθε σὺν χρόνῳ γε μήν.

1320 Libri πημονὴν ἀρκύστατον. Emend. Auratus et Elmsleius. Invenuste Herm. πᾶς γάρ, Hart. ἀρκύστατ' οὐ. Facile suppletur εἰ μὴ οὕτως ποιήσειεν. Menander ap. Stob. Flor. 86, 6. 87, 4 οὐδ' ἐρεῖς ὅτῳ οὐκ εἰσὶ πάπποι· πῶς γὰρ ἐγένοντ' ἂν ποτε;

1323 Libri νίκης. Em. Heath. ἦλθε cum antecedentibus conjungebatur, correxi interpunctionem. ἦλθε σὺν χρόνῳ γε μήν sunt

ἕστηκα δ' ἔνθ' ἔπαισ' ἐπ' ἐξειργασμένοις.
325 οὕτω δ' ἔπραξα, καὶ τάδ' οὐκ ἀρνήσομαι· 1380
ὡς μήτε φεύγειν μήτ' ἀμύνεσθαι μόρον,
ἄπειρον ἀμφίβληστρον, ὥσπερ ἰχθύων,
περεστίχιζον, πλοῦτον εἵματος κακόν.
παίω δέ νιν δίς· κἀν δυοῖν οἰμώγμασιν
330 μεθῆκεν αὐτοῦ κῶλα· καὶ πεπτωκότι 1385
τρίτην ἐπενδίδωμι, τοῦ κατὰ χθονὸς
Διὸς νεκρῶν σωτῆρος εὐκταίαν χάριν.
οὕτω τὸν αὐτοῦ θυμὸν ὀρυγάνει πεσών,
κἀκφυσιῶν ὀξεῖαν αἵματος σφαγὴν

---

minae quae, longae morae impatiens, ultionis tandem aliquando potitam esse gaudet.

1326 Sic Vict. Libri ἀμύνασθαι.

1328 περιστιχίζων V. περιστοιχίζων Fl. in quibus non latet ulgata περιστιχίζω, quam etiam F. habet, sed περεστίχιζον (cf.)92 περέβαλον, Eum. 634 περεσκήνωσεν). Hic imperfecto locus it, mox magna cum vi praesens infertur, παίω δέ νιν, in re suta et primaria. Similiter Pers. 194 ἡ δ' ἐσφάδαζε καὶ χεροῖν τη δίφρον διασπαράσσει καὶ ξυναρπάζει βίᾳ.

1329 Elmsl. οἰμωγμάτοιν. 1330 et 1333 libri αὑτοῦ. Corr. ossius et Schützius. Priore in loco αὑτοῦ Hermanno videbatur se *illico*, cujus significatus exempla desidero.

1332 Libri Ἅιδου, interpretamentum manifestum, pro quo ngerus optime Διὸς reposuit. Διὶ σωτῆρι tertia libatio fiebat ρίτον Διὸς σωτῆρος εὐκταίαν λίβα, frg. 56), quem morem hic ad ferorum Jovem transferri, non addito Plutonis nomine satis clarant verba τοῦ κατὰ χθονὸς et νεκρῶν. Cf. Suppl. 157 τὸν ῖον, τὸν πολυξενώτατον Δία τῶν κεκμηκότων.

1333—34 Libri ὁρμαίνει πεσών. Non puto recte Hermannm a tragicis abjudicasse verbum ὁρμαίνειν, quod in Sept. v. 4 utique tueor; hic tamen, quum locum non habeat, recepi Her-

1335 βάλλει μ' ἐρεμνῇ ψακάδι φοινίας δρόσου, 139
χαίρουσαν οὐδὲν ἧσσον ἢ διοσδότῳ
γάνει σπορητὸς κάλυκος ἐν λοχεύμασιν.
ὡς ὧδ' ἐχόντων, πρέσβος Ἀργείων τόδε,
χαίροιτ' ἄν, εἰ χαίροιτ', ἐγὼ δ' ἐπεύχομαι.
1340 εἰ δ' ἦν, πρεπόντως ὥστ' ἐπισπένδειν νεκρῷ,
τῷδ' ἂν δικαίως ἦν, ὑπερδίκως μὲν οὖν. 139
τοσῶνδε κρατῆρ' ἐν δόμοις κακῶν ὅδε

---

manni conjecturam Hesychii glossa ὀρυγάνει· ἐρεύγεται nisan
Quae sequuntur vulgo accipiunt de sanguine ex vulneribus pr
ruente, ego sanguinem simul cum spiritu ore exhalatum intellig
In Sophoclea hujus loci imitatione καὶ φυσιῶν ὀξεῖαν ἐκβάλλ
πνοὴν λευκῇ παρειᾷ φοινίου σταλάγματος (Antig. 1238) verb
λευκῇ παρειᾷ, sive ad Haemonem ipsum, sive ad Antigonam refer
rem satis declarant; neque aliter Vergilius dixit *purpuream vom
ille animam et cum sanguine mixta vina refert moriens* (Aen. IX
350) et auctor Hymni in Ap. Py. v. 183 λεῖπε δὲ θυμὸν φοινι
ἀποπνείουσα. Sic demum ὀρυγάνει, quae vox non cadit in flatu
animae, recte usurpatur de vomitu violento et sonoro. Aeschyl
αἵματος σφαγὴν dixit quod planius Sophocles αἵματος πνοήν, all
dens, nisi fallor, ad victimarum sanguinem lustralem, quem
Eum. v. 449 αἵματος καθαρσίου σφαγάς vocavit.

1336—37 Libri ἢ διὸς νότῳ γᾶν· ει (γαν' εἰ V.). Praecla
emendavit Porsonus.

1340 Libri εἰ δ' ἦν πρεπόντων. Corr. Blomf. et quodam
modo Herm. Patet neque πρέπον τῷδ', neque πρέπον τοιῷδ' fer
posse. Schneidewinum τοιῷδ' scribentem, quia nimirum mo
esset mortuis libare, fugit ἐπισπένδειν νεκρῷ, dictum ut supra ἐπε
χομαι, non idem esse quod σπένδειν νεκρῷ, sed significare σπένδε
ἐπὶ νεκρῷ, ἐπὶ θανάτῳ ἀνθρώπου.

1341 τῷδ' Tyrwh. pro τάδ'.

1342 τοσόνδε Blomf., fortasse recte.

πλήσας ἀραίων αὐτὸς ἐκπίνει μολών.

ΧΟΡΟΣ.

θαυμάζομέν σου γλῶσσαν, ὡς θρασύστομος,
1345 ἥτις τοιόνδ' ἐπ' ἀνδρὶ κομπάζεις λόγον. 1400

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

πειρᾶσθέ μου γυναικὸς ὡς ἀφράσμονος.
ἐγὼ δ' ἀτρέστῳ καρδίᾳ πρὸς εἰδότας
λέγω· σὺ δ' αἰνεῖν εἴτε με ψέγειν θέλεις
ὅμοιον· οὗτός ἐστιν Ἀγαμέμνων, ἐμὸς
1350 πόσις, νεκρὸς δὲ τῆσδε δεξιᾶς χερὸς, 1405
ἔργον δικαίας τέκτονος. τάδ' ὧδ' ἔχει.

ΧΟΡΟΣ.

τί κακὸν, ὦ γύναι, χθονοτρεφὲς ἐδανὸν στρ.
[ἢ ποτὸν] πασαμένα ῥυτᾶς ἢ 'ξ ἁλὸς ὄρμενον
τόδ' ἐπέθου θύος; δαμόθροός γ' ἀρά
1355 σ' ἀπέδικέ σ' ἀπέταμεν, ἀπόπολις δ' ἔσει 1410
μῖσος ὄβριμον ἀστοῖς.

1350 Vulgo, auctore Abreschio, τῆσδε δεξιᾶς χερὸς ἔργον jungunt, interpunctione timida et ab Aeschyli vi aliena.

1353 ῥύσας ἐξ ἁλὸς ὁρώμενον V. Fl. ῥυτᾶς Stanl. ἢ 'ξ Musgr. ὄρμενον Abresch. ἢ ποτόν librariis deberi suspicor, qui etiam in antistropha languidissimum illud ὥσπερ οὖν addiderunt. Idem Emperium sensisse video. Mox θύος videtur esse *furor*.

1354—56 δαμοθρόους τ' ἀρὰς ἀπέδικες ἀπέταμες; V. Fl. ἀπέδικες ἀποτόμως; Herm., quae vertebat *populi diras contempsisti praefracte*. Alia requirunt loci sententia, Clytaemnestrae responsum, numerorum concinnitas, denique verborum ab ἀπο incipien-

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

νῦν μὲν δικάζεις ἐκ πόλεως φυγὴν ἐμοὶ
καὶ μῖσος ἀστῶν δημόθρους τ' ἔχειν ἀράς,
οὐδὲν τότ' ἀνδρὶ τῷδ' ἐναντίον φέρων·
1360 ὃς οὐ προτιμῶν, ὡσπερεὶ βοτοῦ μόρον 1415
μήλων φλεόντων εὐπόκοις νομεύμασιν,
ἔθυσεν αὑτοῦ παῖδα, φιλτάτην ἐμοὶ
ὠδῖν', ἐπῳδὸν Θρηκίων ἀημάτων.
οὐ τοῦτον ἐκ γῆς τῆσδε χρῆν σ' ἀνδρηλατεῖν,
1365 μιασμάτων ἄποιν'; ἐπήκοος δ' ἐμῶν 1420
ἔργων δικαστὴς τραχὺς εἶ. λέγω δέ σοι
τοιαῦτ' ἀπειλεῖν, ὡς παρεσκευασμένης
ἐκ τῶν ὁμοίων, χειρὶ νικήσαντ' ἐμοῦ

---

tium cumulatio. Quibus rationibus mihi videor lenissima emendatione satisfecisse. *Populi dirae te repudiant, te resecant a civitate.* ἀπέταμεν cum vi prorsus Aeschylea dictum est, eodem facit praeteritum de re instante. Mox libri ἄπολις. Corr. Casaub. et Herm.

1359 Sic Vossius. Herm. librorum scripturam τόδ' tuetur.

1360. 61 Virgulam post μόρον recte delevit Schneidew.; sed non debebat ex V. recipere εὐτόκοις, rationes secutus logicas potius quam poeticas.

1363 θρηκίων τε λημμάτων V. Fl. Emend. Cant. 1364 χρῆν Porsonus, libri χρή.

1367 sqq. Variis conjecturis παρεσκευασμένη σ', παρεσκευασμένῳ, παρεσκευασμένον nihil opus, modo ἐκ τῶν ὁμοίων recte interpreteris. *Licet tibi talia minari, sed intelligas velim, me ex aequo* (aequa lege) *ad utrumque paratam esse : qui manu me superaverit, non recuso, quin mihi imperet; verum victrix stultitiam tuam castigabo.*

ἄρχειν· ἐὰν δὲ τοὔμπαλιν κραίνῃ θεός,

1370 γνώσει διδαχθεὶς ὀψὲ γοῦν τὸ σωφρονεῖν. 1425

ΧΟΡΟΣ.

μεγαλόμητις εἶ, περίφρονα δ' ἔλακες· ἀντ.

[ὥσπερ οὖν] φονολιβεῖ τύχᾳ φρὴν ἐπιμαίνεται·

λίπος ἐπ' ὀμμάτων αἵματος ἐμπρέπει·

ἄντιτον ἔτι σὲ χρὴ, στερομέναν φίλων,

1375 τύμμα τύμματι τῖσαι. 1430

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

καὶ τήνδ' ἀκούεις ὁρκίων ἐμῶν θέμιν·

μὰ τὴν τέλειον τῆς ἐμῆς παιδὸς Δίκην,

Ἄτην Ἐρινύν θ', αἷσι τόνδ' ἔσφαξ' ἐγὼ,

οὔ μοι μελάθρων ἐλπὶς ἐμπατεῖν φόβον,

1373—75 Libri λῖπος, quod corr. Pors. Tum εὐπρέπειαν τίστον V. εὖ πρέπει ἀντίστον Fl. ἐμπρέπει ἀτίστον Aur. ἐμπρέπειν ἀτίστον Herm. Alii ἄτιτον, ἀτίστ', fere omnes post hanc vocem interpungentes; nemo, quod unice verum est, ἄντιτον. Hom. Od. 17, 51 αἴ κέ ποθι Ζεὺς ἄντιτα ἔργα τελέσσῃ. Mox libri τύμμα τύμμα τίσαι. Corr. Voss. et Pors.

1376 Voce ὅρκια pro ὅρκοι etiam in Eum. v. 483 usus est, quod quum non animadverterent viri docti, corrigendo corruperunt locum, unius litterae mutatione sic restituendum :

φόνων δικαστὰς, ὁρκίων αἰδουμένους (libri αἱρουμένους)

θεσμὸν, τὸν εἰς ἅπαντ' ἐγὼ θήσω χρόνον.

Ante priorem versum nonnulla exciderunt.

1379 Libri οὔ μοι φόβον μέλαθρον ἐλπὶς ἐμπατεῖ, quae nonnulli sibi visi sunt intelligere. Emendationis viam praeivit Herm. scribendo : οὔ μοι φόβον μέλαθρ' ἂν ἐλπὶς ἐμπατεῖν. Sententia bona, recte μέλαθρα numero plurali, ut semper Aeschylus; sed

1380 ἕως ἂν αἴθῃ πῦρ ἐφ' ἑστίας ἐμῆς 1435
Αἴγισθος, ὡς τὸ πρόσθεν εὖ φρονῶν ἐμοί.
οὗτος γὰρ ἡμῖν ἀσπὶς οὐ σμικρὰ θράσους.
κεῖται γυναικὸς τῆσδε λυμαντήριος, ἡμῶν
Χρυσηΐδων μείλιγμα τῶν ὑπ' Ἰλίῳ·
1385 ἥ τ' αἰχμάλωτος ἥδε καὶ τερασκόπος, 1440
ἡ κοινόλεκτρος τοῦδε θεσφατηλόγος,
πιστὴ ξύνευνος, ναυτίλων γε σελμάτων
ἰσοτριβής. ἄτιμα δ' οὐκ ἐπραξάτην.
ὁ μὲν γὰρ οὕτως, ἡ δέ τοι κύκνου δίκην
1390 τὸν ὕστατον μέλψασα θανάσιμον γόον 1445

---

verba obscurius structa, neque ἐμπατεῖν μέλαθρα, *calcare domum*, huic loco satis aptum est. Dicendum erat aut ἐμπίπτειν, ἐμπίτνειν μελάθροις, *ingruere in domum*, aut, quod praestat, ἐμπατεῖν μελάθρων, *domus limina intrare.* Genetivum tangendi vim habere senties collatis his locis Sophocleis : OR. 825 μηδ' ἐμβατεύειν πατρίδος, OC. 400 γῆς δὲ μὴ 'μβαίνῃς ὅρων.' Vanam esse Clytaemnestrae confidentiam arguunt chori verba in Choeph. v. 32 : τορὸς γὰρ ὀρθόθριξ φόβος . . . γυναικείοισιν ἐν δώμασιν βαρὺς πίτνων, e quo loco ne colligas etiam hic ἐμπίτνειν scribendum esse : minus enim dicendo plus dicit Clytaemnestra.

1380 Libri ἐμάς. Corr. Pors.

1383—88 Huic loco mihi videor pristinam vim et nitorem restituisse correcta interpunctione et ναυτίλων δὲ (v. 1387) mutato in ναυτίλων γε. *Agamemno humi cubat, et Cassandra fida ei est quasi concubina* (πιστὴ ξύνευνος, quod male cum antecedentibus conjungebatur, verbi locum tenet) : *nec mirum, quippe quae etiam per navigationem eadem quae ille transtra triverit.* 1385 ἡ (libri καὶ) κοινόλεκτρος scribendum esse vidit Karst., 1388 ἰσοτριβής corr. Pauw.

κεῖται φιλήτωρ τοῦδ', ἐμοὶ δ' ἐπήγαγεν
εὐνῆς παροψώνημα τῆς ἐμῆς χλιδῆς.

ΧΟΡΟΣ.

φεῦ, τίς ἂν ἐν τάχει, — στρ. α'.
μὴ περιώδυνος,
1395 μηδὲ δεμνιοτήρης,
μόλοι τὸν αἰεὶ φέρουσ' ἐν ἡμῖν — 1450
Μοῖρ' ἀτέλευτον ὕπνον, δαμέντος
φύλακος εὐμενεστάτου
πολέα τλάντος γυναι-
1400 κὸς διαί· πρὸς γυναι-
κὸς δ' ἀπέφθισεν βίον.

ἰὼ ἰὼ παράνους Ἑλένα — 1455 σύστ. β'.

1391. 92 Herm. φιλήτωρ τῷδ', φιλήτωρ ex φίλος et ἦτορ compositum esse opinatus. Mox Pauw. εὐνῇ παροψώνημα, Herm. εὐχῆς, Karst. θοίνης, vir doctus in Mus. Rhen. X, p. 434 εὔνους. Vulgata per breviloquentiam a graeco sermone non abhorrentem, bis cogitato παροψώνημα, fortasse sic expediri potest, ut Agamemno dicatur, quam sibi adduxerit εὐνῆς παροψώνημα, [illegible]emnestrae adduxisse παροψώνημα χλιδῆς.

1393 sqq. Hujus carminis rationem antistrophicam primus perspexit Hermannus.

1396 Emperius ἂν ἡμῖν. Herm. ἐφ' ἡμῖν. Nescio an ἡμῖν ortum sit ex ἰαύειν (cf. ad v. 98 adnotata) et ἐν correctori metrico debeatur.

1398. 99 Libri εὐμενεστάτου καὶ πολλὰ· καί, quod et sententiae et numerorum ratio abundare evincit, delevit Franz. πολέα Wieseler, cf. 688.

1402 Libri ἰὼ παρανόμους. Emend. Blomf. et Herm.

μία τὰς πολλάς, τὰς πάνυ πολλὰς
ψυχὰς ὀλέσασ' ὑπὸ Τροίᾳ.
1405 νῦν δὲ τελείαν * *
* * * *
* * * *
* * * *
* * *

στρ. γ΄. ἢ πολύμναστον ἐπηνθίσω αἷμ' ἄνιπτον,
ἥτις ἦν τότ' ἐν δόμοις 1460
ἔρις ἐρίδματος ἀνδρὸς οἰζύς.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

σύστ. δ΄. μηδὲν θανάτου μοῖραν ἐπεύχου
1410 τοῖσδε βαρυνθείς·

1405. 6 Libri νῦν δὲ τελείαν πολύμναστον ἐπηνθίσω δι' αἷμ' ἄνιπτον. Herm. lacunae signa posuit et ἢ addidit. δι', ex geminatis litteris *ΑΙ* ortum, deleverat Well. ἐπηνθίσω, quod Casaubono aliisque in ἀπηνθίσω mutandum videbatur, non est *tibi aspersisti, sed tot caedibus cumulum addens hunc* (Agamemnonis) *sanguinem [illegible]psisti.*

1407. 8 Herm. στᾶσα τότ' ἐν δόμοισιν ἐρίδματος (quod interpretabatur *gravis domitrix*) τις ἀνδρὸς οἰζύς. Bamb. ἐρωτόδματος. Videtur sane earundem litterarum in ερις ερι iteratio librariis deberi, neque prioris versus initium a poeta profectum esse. Sed Aeschyli manum restituere arduum est. Fieri potest ut *ΔΜΑΤΟC* ortum sit ex *ΑΝΙΑΤΟC*, cui conjecturae fortasse favet, quod Clytaemnestra respondet, ἀξύστατον ἄλγος. Hoc si concedis, non incommode scribas :

τοῖσδε δόμοις ἐρινύς,
ἀνίατός τις ἀνδρὸς οἰζύς.

μηδ' εἰς Ἑλένην κότον ἐκτρέψῃς,
ὡς ἀνδρολέτειρ', ὡς μία πολλῶν 1465
ἀνδρῶν ψυχὰς Δαναῶν ὀλέσασ'
ἀξύστατον ἄλγος ἔπραξεν.

ΧΟΡΟΣ.

1415 δαῖμον, ὃς ἐμπίτνεις ἀντ. α'.
δώμασι καὶ διφυί-
οισι Τανταλίδαισιν,
κράτος κακόψυχον ἐκ γυναικῶν, 1470
καρδιόδηκτον ἐμοὶ, κρατύνεις.
1420 ἐπὶ δὲ σώματος δίκαν

1413—14 ὀλέσαν V. Fl. Corr. in F. ἀξύστατον ἄλγος videtur esse malum insanabile, quasi vulnus quod non coit, odium quod non componitur. Haec ultima verba ad Agamemnonis caedem referenda sunt, non ad Graecos qui in bello mortem occubuerunt. cf. quae ad v. 1406 adnotavimus.

1415—19 Libri ἐμπίπτεις . . διφυεῖσι . . καρδίᾳ δηκτόν, quae correxerunt Cant., Herm., Abresch. Tum pro librorum scriptura κράτος ἰσόψυχον Herm. metri causa κράτος τ' ἰσόψυχον. Sed ἰσόψυχον, sive *victoriam aequam Clytaemnestrae ferociae*, sive *victorias parilis animi* (Helenae et Clytemnestrae) interpretaris, valde incommodum est, mihique ortum videtur e κακόψυχον vel potius e κόψυχον, prima vocabuli syllaba ablata. *Victoriam ignavam feminarum ope vincis.* Cf. infra, 1589, τί δὴ τὸν ἄνδρα τόνδ' ἀπὸ ψυχῆς κακῆς οὐκ αὐτὸς ἠνάριζες, ἀλλά νιν γυνὴ . . . K cum IC permutati exemplum habes certissimum in Choeph. v. 897, ubi πρὸς σοὶ σύ a librariis corruptum est in πρὸς ὠκύ; et in Eum. v. 491 pro εἰ κρατήσει δίκα καὶ βλάβα reponendum esse demonstrabo εἰ κρατήσει δικαίσιν ἃ βλάβα. Addo, nuperrime etiam Rauchensteinium in conjecturam κακόψυχον incidisse.

1420—23 Libri δίκαν μοι κόρακος ἐχθροῦ σταθεὶς ἐννόμως (ἐκνόμως F.) ὕμνον ὑμνεῖν ἐπεύχεται. μοι a correctore additum, ut esset quod responderet strophico καί, jure delevit Franz. Mire

κόρακος ἐχθροῦ σταθεῖσ'
ἐννόμως ὕμνον ὑ-
μνεῖν ἐπεύχεται γυνή.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ἀντι-στρ. δ'. νῦν δ' ὤρθωσας στόματος γνώμην, 1475
1425 τὸν τριπάχυντον
δαίμονα γέννης τῆσδε κικλήσκων.
ἐκ τοῦ γὰρ ἔρως αἱματολοιχὸς
νείρει τρέφεται, πρὶν καταλῆξαι
τὸ παλαιὸν ἄχος, νέος ἰχώρ. 1480

Herm. κήρυκος ἐχθροῦ. Sed κόρακος recte tuentur fere omnes editores, neque in adjectivo ἐχθροῦ haerendum est : corvi cadaveribus imminentes quidni vocentur invisi? Tum σταθεὶς cum Schützio aliisque in σταθεῖσ' mutavi : chorus domus calamitatem (δαίμονα) a feminis profectam esse ait, non removet culpam a Clytaemnestra; quod faceret, si daemonem reginae speciem induisse diceret. Sed non puto, quod Hermanno videbatur, ex praecedente γυναικῶν intelligi posse γυνή : ea est orationis conformatio, ut novo subjecto carere non possimus. Itaque ad finem addidi γυνή, quod ante νῦν excidere potuit. Alii lacunam explerunt vocibus δόμοις, φόνῳ, νεκρῷ, μύσος, νόμῳ. Denique editores omnes quod sciam ex F. receperunt ἐκνόμως, quum ἐννόμως bene se habeat : jure enim se laetitia exsultare praedicaverat Clytaemnestra. Sed ne sic quidem locum persanatum puto; verum, ut similitudo perspicua sit, requiro δίκαν κόρακος ἐχθροῦ κλαγοῦσ'.

1425 Libri τριπάχνιον. Emend. Bamb., coll. Sept. 618 Ζηνὸς κότον παχῦναι. Blomf. τριπάλαιον.

1428 Casaub. νείρῃ, quod scribendum erat νείρᾳ. Hermannus non improbabiliter statuit νείρει dativum esse ignoti hucusque nominativi νεῖρος, sed aliam huic formae significationem tribuere non debebat.

ΧΟΡΟΣ.

1430 ἦ μέγαν οἰκοτριβῆ — στρ. ε'.
δαίμονα καὶ βαρύμηνιν αἰνεῖς,
φεῦ φεῦ, κακὸν αἶνον ἀτη-
ρᾶς τύχας ἀκορέστου·
ἰώ, ἰὴ διαὶ Διὸς παναιτίου πανεργέτα. — 1485
1435 τί γὰρ βροτοῖς ἄνευ Διὸς τελεῖται;
τί τῶνδ' οὐ θεόκραντόν ἐστιν;

ἰὼ ἰὼ βασιλεῦ βασιλεῦ, — σύστ. ς'.
πῶς σε δακρύσω; — 1490
φρενὸς ἐκ φιλίας τί ποτ' εἴπω;
1440 κεῖσαι δ' ἀράχνης ἐν ὑφάσματι τῷδ'
ἀσεβεῖ θανάτῳ βίον ἐκπνέων.

ὤμοι μοι κοίταν τάνδ' ἀνελεύθερον — στρ. ζ'.
δολίῳ μόρῳ δαμεὶς — 1495
ἐκ χερὸς ἀμφιτόμῳ βελέμνῳ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

1445 αὐχεῖς εἶναι τόδε τοὔργον ἐμόν· — σύστ. η'.

1430 Libri ἦ μέγαν οἴκοις τοῖσδε. Mire Herm. ἦ μέγα δώμασι τοῖσδ' αἵμονα. Schneidew. ἦ μέγαν οἰκονόμον, alii alia. Scripsi quae sententiae et numeris satisfacere, neque a libris nimis longe recedere videbantur. Sensu non ita diverso Critias apud Athen. X, p. 432 D. (fr. 2, 14 B.) οἰκοτριβὴς δαπάνη dixit.

1434 Dind. ἰὴ ἰή, fortasse recte. πανεργέταν V. Fl. Corr. in F.

1437 ἰὼ semel V. Fl. Geminat F.

1442—43 Fortasse ἀνελευθέρῳ μόρῳ δολίας δαμεὶς ἐκ χερός. Nam ἐκ χερός, sic nude positum, sive exponis *manu*, sive *comminus*, valde friget.

μή δ' ἐπιλέξῃς
Ἀγαμεμνονίαν εἶναί μ' ἄλοχον.
φανταζόμενος δὲ γυναικὶ νεκροῦ 1500
τοῦδ' ὁ παλαιὸς δριμὺς ἀλάστωρ
1450 Ἀτρέως χαλεποῦ θοινατῆρος
τόνδ' ἀπέτισεν
τέλεον νεαροῖς ἐπιθύσας.

ΧΟΡΟΣ.

ἀντ. ε'. ὡς μὲν ἀναίτιος εἶ 1505
τοῦδε φόνου τίς ὁ μαρτυρήσων;
1455 πῶ πῶ; πατρόθεν δὲ συλλή-
πτωρ γένοιτ' ἂν ἀλάστωρ.
βιάζεται δ' ὁμοσπόροις ἐπιρροαῖσιν αἱμάτων 1510
μέλας Ἄρης· ὅποι δὲ καὶ προβαίνων
πάχνᾳ κουροβόρῳ παρέξει.

ἀντι- σύστ. ς'. 1460 ἰὼ ἰὼ βασιλεῦ βασιλεῦ,

1446 Libri μηδ' ἐπιλεχθῇς. Optime corr. Franz e Vossii conjectura. Herm. μηκέτι λεχθῇ δ'.

1451 Herm. virgulam post ἀπέτισεν delevit primusque locum recte interpretatus est. Verte : *hanc persolvit adultam infantibus victimam.*

1455 Aur. et Dind. πῶς πῶς; Formam Siculam, quam etiam Well. et Herm. tuentur, mutare non ausus sum.

1458—59 Libri ὅποι δὲ καὶ προσβαίνων πάχνα. προβαίνων Casaub. πάχνᾳ Herm. Sed ὅποι δὲ καὶ cum participio jungi posse non puto. ὅποι δίκαν Butl. Fortasse δέδοικ' ὅποι προβαίνων, aut ὁποῖα (αἵματα) καὶ προβαίνων, aut, versuum divisione mutata, ποῖ ποῖ . . . παρέξει;

πῶς σε δακρύσω;
φρενὸς ἐκ φιλίας τί ποτ' εἴπω; 1515
κεῖσαι δ' ἀράχνης ἐν ὑφάσματι τῷδ'
ἀσεβεῖ θανάτῳ βίον ἐκπνέων.

1465 ὤμοι μοι κοίταν τάνδ' ἀνελεύθερον — ἀντιστρ. ς'.
δολίῳ μόρῳ δαμεὶς
ἐκ χερὸς ἀμφιτόμῳ βελέμνῳ. 1520

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

[οὔτ' ἀνελεύθερον οἶμαι θάνατον — ἀντισύστ. η'.
τῷδε γενέσθαι.]
1470 οὐδὲ γὰρ οὗτος δολίαν ἄτην
οἴκοισιν ἔθηκ';
ἀλλ' ἐμὸν ἐκ τοῦδ' ἔρνος ἀερθὲν, 1525
τὴν πολυκλαύτην Ἰφιγένειαν,
ἄξια δράσας ἄξια πάσχων
1475 μηδὲν ἐν Ἅιδου μεγαλαυχείτω,
ξιφοδηλήτῳ
θανάτῳ τίσας ἅπερ ἔρξεν.

1468. 69 Primus Seidlerus damnavit hos versus pedestres, subineptos, systematis antithetici ambitum excedentes, quos qui adjecit non intellexit ab οὐδὲ incipere posse orationem.

1473—74 Libri τὴν πολύκλαυτόν τ' Ἰφιγένειαν ἀνάξια δράσας. Priorem versum correxit Dind., alterum Herm. Hoc dicit Clytaemnestra : si Iphigeniam jure mactavit, etiam ipse jure occisus est. Cf. Choëph. 930 ἔκανες ὃν οὐ χρῆν, καὶ τὸ μὴ χρεὼν πάθε.

ΧΟΡΟΣ.

στρ. ϑ'. ἀμηχανῶ, φροντίδος στερηθεὶς 1530
εὐπαλάμων μεριμνᾶν,
1480 ὅπα τράπωμαι, πίτνοντος οἴκου.
δέδοικα δ' ὄμβρου κτύπον δομοσφαλῆ
τὸν αἱματηρόν· ψακὰς δὲ λήγει.
δίκην δ' ἐπ' ἄλλο πρᾶγμα θηγάνει βλάβης 1535
πρὸς ἄλλαις θηγάναισι Μοῖρα.

ἀντι-σύστ. β'. 1485 ἰὼ γᾶ γᾶ, εἴθε μ' ἐδέξω,
πρὶν τόνδ' ἐπιδεῖν ἀργυροτοίχου
δροίτας κατέχοντα χαμεύνην. 1540
τίς ὁ θάψων νιν; τίς ὁ θρηνήσων;
ἦ σὺ τόδ' ἔρξαι τλήσει, κτείνασ'
1490 ἄνδρα τὸν αὐτῆς ἀποκωκῦσαι,
ψυχῇ τ' ἄχαριν χάριν ἀντ' ἔργων 1545
μεγάλων ἀδίκως ἐπικρᾶναι;

ἀντι-στρ. γ'. τίς δ' ἐπιτύμβιος αἶνος ἐπ' ἀνδρὶ θείῳ

1479 Libri εὐπάλαμνον μέριμναν. Emend. Karsten. Herm. ἀπάλαμον.

1482 Libri ψεκάς. Formam atticam restituit Blomf.

148. 384 Libri δίκη (δίκα, δίκᾳ) . . θήγει . . θηγάναις. Emend. Aur., Herm., Pauwius. Hesych. θηγάνει· ὀξύνει. Musgr. conjiciebat Δίκη . . . θηγάναις μάχαιραν, speciose, sed longius a libris recedens, et voce μάχαιραν in loco nimis illustri posita. Μοῖρα verum esse etiam Choëph. v. 647 docet.

1485 Sic Herm. et F. Vulgo εἴθ' ἐμ' ἐδέξω.

1491 Libri ψυχὴν, ἄχαριν. Emend. Herm.

σὺν δακρύοις ἰάπτων
495 ἀλαθείᾳ φρενῶν πονήσει;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

οὐ σὲ προσήκει τὸ μέλημ' ἀλέγειν — σύστ. ι'.
τοῦτο· πρὸς ἡμῶν
κάππεσε, κάτθανε, καὶ καταθάψομεν
οὐχ ὑπὸ κλαυθμῶν τῶν ἐξ οἴκων,
* * * * *
* * * * *
500 ἀλλ' Ἰφιγένειά νιν ἀσπασίως — 1555
θυγάτηρ, ὡς χρή,
πατέρ' ἀντιάσασα πρὸς ὠκύπορον
πόρθμευμ' ἀχέων
περὶ χεῖρα βαλοῦσα φιλήσει.

ΧΟΡΟΣ.

505 ὄνειδος ἥκει τόδ' ἀντ' ὀνείδους. — 1560 ἀντι-στρ. θ'.
δύσμαχα δ' ἔστι κρῖναι.
φέρει φέροντ', ἐκτίνει δ' ὁ καίνων.

1494 Sic V. F. δακρύοιν Fl., unde Pors. δάκρυσιν. Vossii t Stanleii conjecturam ἐπιτύμβιον αἶνον Well. et recentiores ediores non probarunt, coll. Suppl. 547. Hart. ἰακχῶν.

1496 Vulgatam τὸ μέλημα λέγειν optime correxit Karsten. ιuratus conjecerat τὸ μέλημα μέλειν.

1500 Libri Ἰφιγένειαν· ἶν'. Emend. Jacobus.

1504 Pors. χεῖρε. Numerum singularem locis similibus, Siιon. fr. 44, 4 B., Eurip. Iph. T. 787, defendit Wieseler.

1505 ὄνειδος non est *injuria*, sed *criminatio*.

1507 φέρει φέροντ', quae vulgo ad Clytaemnestram et Agaιemnonem referuntur, in universum dicta sunt.

μίμνει δὲ μίμνοντος ἐν θρόνῳ Διὸς
παθεῖν τὸν ἔρξαντα. θέσμιον γάρ.
1510 τίς ἂν γονὰν ἀραῖον ἐκβάλοι δόμων; 1565
κεκόλληται γένος προσάψαν.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ἀντι-
στρ.
ι'.

ἐς τόνδ' ἐνέβης ξὺν ἀληθείᾳ
χρησμόν. ἐγὼ δ' οὖν
ἐθέλω δαίμονι τῷ Πλεισθενιδῶν
1515 ὅρκους θεμένη τάδε μὲν στέργειν, 1570
δύστλητά περ ὄνθ', ὃ δὲ λοιπὸν, ἰόντ'
ἐκ τῶνδε δόμων ἄλλην γενεὰν
τρίβειν θανάτοις αὐθένταισιν·
κτεάνων τε μέρος

1508 Libri ἐν χρόνῳ. Emend. Schütz.

1510—11 Libri γονὰν ῥᾶον, quae praeclare emendavit Herm. Idem mox, quum codices habeant προσάψαι, mire scripsit προσόψει. Speciose Blomf. πρὸς ἄτᾳ. Sed praestat lenior emendatio προσάψαν, quae jam a Stanleio prolata est. *Agglutinatum est furiale genus domui, cui semel adhaeserit.* Vox γένος, quae videri possit abundare, addita est e more Aeschyli de quo diximus ad v. 365. Lectio προσάψαι, quam Well. et Schneidew. tuentur (hic, ut solet nimio acumine ambigue dicta indagare, tres diversas sententias his verbis subesse statuens), ideo ferri non potest, quia κεκολλῆσθαι multo fortius est quam προσάψαι.

1512 Libri ἐνέβη. Corr. Cant.

1516 ὃ δὲ Auratus pro vulgato ὁ δὲ. Sed etiam ἰόντ', quod durissimum est, in ἴτων, qua forma Aesch. usus est in Eum. v. 32, mutandum videtur. Pluralem refer ad γονὰν ἀραῖον.

1520 βαιὸν ἐχούσῃ πᾶν ἀπόχρη μοι
μανίας μελάθρων 1575
ἀλληλοφόνους ἀφελούσῃ.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ὦ φέγγος εὖφρον ἡμέρας δικηφόρου.
φαίην ἂν ἤδη νῦν βροτῶν τιμαόρους
1525 θεοὺς ἄνωθεν γῆς ἐποπτεύειν ἄγη,
ἰδὼν ὑφαντοῖς ἐν πέπλοις Ἐρινύων 1580
τὸν ἄνδρα τόνδε κείμενον φίλως ἐμοί,
χερὸς πατρῴας ἐκτίνοντα μηχανάς.
Ἀτρεὺς γὰρ ἄρχων τῆσδε γῆς, τούτου πατήρ,
1530 πατέρα Θυέστην τὸν ἐμόν, ὡς τορῶς φράσαι,
αὑτοῦ δ' ἀδελφόν, ἀμφίλεκτος ὢν κράτει, 1585
ἠνδρηλάτησεν ἐκ πόλεώς τε καὶ δόμων.
καὶ προστρόπαιος ἑστίας μολὼν πάλιν
τλήμων Θυέστης μοῖραν ηὗρετ' ἀσφαλῆ,
1535 τὸ μὴ θανὼν πατρῷον αἱμάξαι πέδον.
διδοὺς ξένια δὲ τοῦδε δύσθεος πατὴρ 1590

1520—22 Libri πᾶν ἀπόχρη μοι δ' ἀλληλοφόνους μανίας μελάθρων. Scite, Erfurdtio auctore, Dind. transposuit verba et ejecit particulam ad vitandum hiatum insertam. Herm. τάσδ' ἀλληλοφόνους.

1525 Libri ἄχη. Corr. Auratus.

1531 Sic Elmsl. et Dind. Vulgo αὐτοῦ τ'.

1536 Libri αὐτοῦ ξένια δέ. Blomf. αὐτός, quod cum praecedentibus conjungit : res ita se habebat, sed id hoc loco non dicendum erat. Martin Ἄργους. Schneidew. γαίας. Herm. ἀστοξένια, quod quomodo in Thyesten cadat, non intelligitur. Scripsi

Ἀτρεὺς προθύμως μᾶλλον ἢ φίλως πατρὶ
τῷμῷ, κρεουργὸν ἦμαρ εὐθύμως ἄγειν
δοκῶν παρέσχε δαῖτα παιδείων κρεῶν.
1540 τὰ μὲν ποδήρη καὶ χερῶν ἄκρους κτένας
ἔθρυπτ' ἄπωθεν ἀνδρακὰς καθημένοις 1595
ἄσημ'· ὁ δ' αὐτῶν αὐτίκ' ἀγνοίᾳ λαβὼν
ἔσθει βορὰν ἄσωτον, ὡς ὁρᾷς, γένει.
κἄπειτ' ἐπιγνοὺς ἔργον οὐ καταίσιον
1545 ᾤμωξεν, ἀμπίπτει δ' ἀπὸ σφαγὴν ἐρῶν,
μόρον δ' ἄφερτον Πελοπίδαις ἐπεύχεται, 1600
λάκτισμα δείπνου ξυνδίκως τιθεὶς ἀρᾷ,

διδούς, quia participium desideratur ad quod referantur verba προθύμως μᾶλλον ἢ φίλως, quae cum παρέσχε δαῖτα παιδείων κρεῶν subabsurde conjunguntur.

1541. 42 Atreus comminuerat puerorum manus pedesque, ut a convivis qui, secundum Homericae aetatis morem, viritim ad suam quisque tabulam et satis longe ab Atreo consederant, agnosci non possent. Libri ἔθρυπτ' ἄνωθεν ἀνδρακὰς καθημένος· ἄσημα δ' αὐτῶν. Orationis formam restituit Dindorfii emendatio ἄσημ'· ὁ δ' αὐτῶν, sed de singulis verbis dubitatur. Multi, ut Aeschyli narrationem cum Hygini fab. 88 conciliarent, temere scripsere ἔκρυπτ', quod a librariis in ἔθρυπτ' mutatum esse non probabile est, neque commode cum ἄσημα conjungitur. Sed recte Casaub. καθημένοις, quum ἀνδρακάς ad plures spectet, et Blomf. ἄνευθεν, sententia flagitante : mihi tamen ἄπωθεν praeferendum videbatur.

1545 Libri ᾤμωξεν ἄν. πίπτει δ' ἀπὸ σφαγῆς ἐρῶν. Cant. ἀμπίπτει. Hart. σφαγήν. Vulgo ἐμῶν scribitur, sine necessitate, quum ἀπεράω fere idem sit quod ἀπεμέω : bene Karsten librorum lectionem revocavit.

1547 τιθεὶς ἐρᾷ V. τιθεὶς ἀρᾶ Fl. Editores ἀρᾷ aut ἀρὰν, varie hunc locum interpretantes, cujus haec mihi videtur sententia :

οὕτως ὀλέσθαι πᾶν τὸ Πλεισθένους γένος.
ἐκ τῶνδέ σοι πεσόντα τόνδ' ἰδεῖν πάρα.
1550 κἀγὼ δίκαιος τοῦδε τοῦ φόνου ῥαφεύς.
τρίτον γὰρ ὄντα μ' ἐπὶ δέκ' ἀθλίῳ πατρὶ 1605
συνεξελαύνει τυτθὸν ὄντ' ἐν σπαργάνοις·
τραφέντα δ' αὖθις ἡ δίκη κατήγαγεν.
καὶ τοῦδε τἀνδρὸς ἡψάμην θυραῖος ὤν,
1555 πᾶσαν συνάψας μηχανὴν δυσβουλίας.
οὕτω καλὸν δὴ καὶ τὸ κατθανεῖν ἐμοί, 1610
ἰδόντα τοῦτον τῆς δίκης ἐν ἕρκεσιν.

ΧΟΡΟΣ.

Αἴγισθ', ὑβρίζειν ἐν κακοῖσιν οὐ σέβω.
σὺ δ' ἄνδρα τόνδε φῂς ἑκὼν κατακτανεῖν,

σὺν δίκῃ (δικαίως) τὸ δεῖπνον λακτίζων ἀρᾷ, *coenam proculcans non pede, sed exsecratione : coenae proculcationem diris includens.*

1548 Libri ὀλέσθῃ. Corr. Pors.

1551 G. C. W. Schneider μ' ἔτι δυσαθλίῳ, H. L. Ahrens μ' ἐπὶ δύ' ἀθλίοιν, Enger μ' ἔτι δ' ἕν' : ex quibus conjecturis, si optandum esset, praeferrem primam : nam *K* ex *IC* ortum esse potest. Sed recte videtur Hermannus statuisse exquisitius vocabulum hic latere. Et ille quidem posuit ἐπίδεχ', quod nemini probavit; debebat, nisi fallor, scribere ἐπίτεκ' i. e. ἐπίγονον, *post fratres natum*, quae vox alio sensu usurpari solet.

1554 Mire interpretantur θυραῖος ὤν de Aegisthi exilio pristino aut de Agamemnonis absentia, quum hoc dicat Aegisthus, se foris versantem caedi quidem non adfuisse, sed tamen quasi manus intulisse Agamemnoni insidias fatales excogitando struendoque.

1559 Libri τόνδ' ἔφῃς. Corr. Pauw. Post 1560 et post 1583 versum excidisse statuebat Hermannus, ut sex chori versibus,

1560 μόνος δ' ἔποικτον τόνδε βουλεῦσαι φόνον·
οὔ φημ' ἀλύξειν ἐν δίκῃ τὸ σὸν κάρα 1615
δημορριφεῖς, σάφ' ἴσθι, λευσίμους ἀράς.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

σὺ ταῦτα φωνεῖς νερτέρᾳ προσήμενος
κώπῃ, κρατούντων τῶν ἐπὶ ζυγῷ δορός;
1565 γνώσει γέρων ὢν ὡς διδάσκεσθαι βαρὺ,
τῷ τηλικούτῳ σωφρονεῖν εἰρημένον. 1620
δεσμὸς δὲ καὶ τὸ γῆρας αἵ τε νήστιδες
δύαι διδάσκειν ἐξοχώταται φρενῶν
ἰατρομάντεις. οὐχ ὁρᾷς ὁρῶν τάδε;
1570 πρὸς κέντρα μὴ λάκτιζε, μὴ παίσας μογῇς.

ΧΟΡΟΣ.

γύναι σὺ, τοὺς ἥκοντας ἐκ μάχης μένων 1625
οἰκουρὸς, εὐνὴν ἀνδρὸς αἰσχύνας ἅμα,

---

octo Aegisthi, tribus chori, post quinque versus in medio interpositos, inverso ordine tres chori, octo Aegisthi, sex chori versus responderent. Ratio valde dubia.

1566 τῷ τηλικούτῳ cum antecedentibus conjungebatur, mutavi interpunctionem. γῆρας δὲ σωφροσύνη ἄνθος Democritus ap. Stob. Flor. 115, 16. Elmsl. conjiciebat σωφρονεῖν κεχρημένον.

1567 δεσμὸν δὲ V. Fl. Corr. in F.

1570 Libri πήσας, Pindari schol. Gotting. ad finem Pyth. II παίσας, quod Herm. recepit. Sed veram puto Butleri emendationem, quam Pors. Blomf. Dind. probarunt : in talibus usitata insolentibus sunt praeferenda.

1571. 72 Schneidewinum secutus sum. Libri ἐκ μάχης νέον et αἰσχύνουσ' ἅμα. Sed manifestum est, chorum haec Aegistho, non

ἀνδρὶ στρατηγῷ τόνδ' ἐβούλευσας μόρον;

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

καὶ ταῦτα τἄπη κλαυμάτων ἀρχηγενῆ.
1575 Ὀρφεῖ δὲ γλῶσσαν τὴν ἐναντίαν ἔχεις.
ὁ μὲν γὰρ ἦγε πάντ' ἀπὸ φθογγῆς χαρᾷ, 1630
σὺ δ' ἐξορίνας νηπίοις ὑλάγμασιν
ἄξει· κρατηθεὶς δ' ἡμερώτερος φανεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

ὡς δὴ σύ μοι τύραννος Ἀργείων ἔσει,
1580 ὃς οὐκ, ἐπειδὴ τῷδ' ἐβούλευσας μόρον,
δρᾶσαι τόδ' ἔργον οὐκ ἔτλης αὐτοκτόνως; 1635

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

τὸ γὰρ δολῶσαι πρὸς γυναικὸς ἦν σαφῶς·
ἐγὼ δ' ὕποπτος ἐχθρὸς ἢ παλαιγενής.
κρατῶν δὲ τοῦδε χρημάτων πειράσομαι

Clytaemnestrae dicere; quod quum non intelligerent librarii, *αἰσχύνας* in *αἰσχύνουσ'* mutarunt. In priore versu vulgo, Stanleio auctore, *τοῦδ' ἥκοντος* scribitur: Aeschyli manum restituit Wieseler.

1577 Libri *ἠπίοις*. Corr. Jacobus.

1580 *τῶδε βουλεύσας* V. Fl.

1583 Libri *ἦ*. Emend. Pors. Schützii conjecturae *ἦ* obstat, quod verbum abesse non potest.

1584 Libri *ἐκ τῶνδε*. Vulgo *ἐκ τῶν δὲ*. Hermannus intellexit nimis abrupte Aegisthum se fretum dicere opibus, quas [illegible] esse nondum significasset: quamobrem versum excidisse statuit. Mihi videtur Aeschylus *κρατῶν δὲ* scripsisse.

1585 ἄρχειν πολιτῶν· τὸν δὲ μὴ πειθάνορα
ζεύξω βαρείαις, οὔτι μὴ σειραφόρον 1640
κριθῶντα πῶλον, ἀλλ' ὁ δυσφιλὴς σκότῳ
λιμὸς ξύνοικος μαλθακόν σφ' ἐπόψεται.

ΧΟΡΟΣ.

τί δὴ τὸν ἄνδρα τόνδ' ἀπὸ ψυχῆς κακῆς
1590 οὐκ αὐτὸς ἠνάριζες, ἀλλά νιν γυνὴ
χώρας μίασμα καὶ θεῶν ἐγχωρίων 1645
ἔκτειν'; Ὀρέστης ἆρά που βλέπει φάος,
ὅπως κατελθὼν δεῦρο πρευμενεῖ τύχῃ
ἀμφοῖν γένηται τοῖνδε παγκρατὴς φονεύς.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

1595 ἀλλ' ἐπεὶ δοκεῖς τάδ' ἔρδειν καὶ λέγειν, γνώσει
τάχα.

ΧΟΡΟΣ.

* * * * * * *

1586 Wieseleri conjectura οὔτι μὴν melior est quam vulgata οὔτι μοι, quae Pauwio debetur. Sed recte Herm. librorum scripturam reduxit.

1587 Libri δυσφιλὴς κότῳ. Corr. Auratus. Wieseler κόπῳ: sed vide 1567 et Pacuvii frg. v. 158 Ribb.

1590 Libri ἀλλὰ σὺν, quod non solum loquendi usus, sed res ipsa respuit. Spanhemius νιν. Alii σοί, quod etiam Triclinius voluisse videtur: bene, si pronomine facile carere possemus.

1594 Interrogationis signum delevit Schneidew.

1595 Herm. κοὐ λέγειν. Fortasse

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

εἶα δὴ φίλοι λοχῖται, τοὔργον οὐχ ἑκὰς τόδε. 1650

ΧΟΡΟΣ.

εἶα δή, ξίφος πρόκωπον πᾶς τις εὐτρεπιζέτω.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ἀλλὰ μὴν κἀγὼ πρόκωπος οὐκ ἀναίνομαι θανεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

1600 δεχομένοις λέγεις θανεῖν σε· τὴν τύχην δ' αἱρού-
μεθα.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

μηδαμῶς, ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν, ἄλλα δράσωμεν
κακά.

ἀλλὰ καὶ τάδ' ἐξαμῆσαι πολλά, δύστηνον θέρος. 1655

πημονῆς ἅλις δ' ὑπάρχει· μηδὲν αἱματώμεθα.

ἀλλ' ἐπεὶ δοκεῖ, σὺ δ' ἔρδειν καὶ λέγειν γνώσει δίχ' ὄν. Conf. Prom. 927 μαθήσεται ὅσον τό τ' ἄρχειν καὶ τὸ δουλεύειν δίχα. Chori responsum excidisse vidit Hermannus.

1599 Libri κἀγὼ μήν. Transposuit Pors.

1600 Libri ἑρούμεθα. Corr. Aur.

1601—3 Librorum lectiones δράσομεν Vict., δύστηνον ὁ ἔρως Schütz, πημονῆς δ' ἅλις γ' Herm., ὕπαρχε et ἡματώμεθα Auratus emendarunt. Sed neque transpositione versuum opus est, neque conjecturis μηκέθ' et μηδ' ἔθ' αἱματώμεθα, speciosis, si rem spectas, inutilibus, si ad Clytaemnestrae personam respicis, quam par est, eo quo nunc est animo, Agamemnonis caedem non aperte memorare. Post πολλά virgula interpunxi, supple ἐστι.

στεῖχε καὶ σὺ χοἱ γέροντες πρὸς δόμους πεπρωμένους,
1605 τούσδε πρὶν παθεῖν ἄκαιρον. χρῆν τάδ' ὡς ἐπράξαμεν·
εἰ δέ τοι μόχθων γένοιτο τῶνδ' ἅλις, δεχοίμεθ' ἄν,
δαίμονος χολῇ βαρείᾳ δυστυχῶς πεπληγμένοι. 1610
ὧδ' ἔχει λόγος γυναικὸς, εἴ τις ἀξιοῖ μαθεῖν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ἀλλὰ τούσδ' ἐμοὶ ματαίαν γλῶσσαν ὧδ' ἀπανθίσαι

1603. 4 στείχετε δ' οἱ γέροντες πρὸς δόμους πεπρωμένους τούσδε πρὶν παθεῖν· ἔρξαντα καιρὸν . . . ἐπραξάμην V. ἔρξαντες καιρὸν . . . Fl. Initium versus prioris egregie restituit Franzius, cujus emendationem confirmat vox πεπρωμένους, qua Clytaemnestra significat, fato Aegistho regiam, non minus quam senibus suam quamque domum, attributam esse. Reliqua valde dubia sunt. Herm. olim πρὶν παθεῖν ἔρξαντ' ἄκαιρα, novissimis curis πρὶν παθεῖν ἔρξαντες· ἀρκεῖν χρῆν τάδ'. Heathius conjecerat στέρξαντας αἰνεῖν. Alii alia, sed omnes vocem τούσδε ejecerunt. Mihi ἔρξαντα ex v. 1509, παθεῖν τὸν ἔρξαντα, illatum, sed τούσδε utique ab Aeschylo profectum esse videtur. Clytaemnestra enim totam hanc orationem ad Aegisthum potissimum convertit, illum placare et retinere studet. Cui proposito aptissimum est, ut ita loquatur, quasi in hac rixa Aegistho victoria certa quidem sit, sed non expetenda.

1605 Libri γ' ἐχοίμεθ' ἄν, quae emendarunt Franzius et Hermannus. In superioribus ille εἰ δέ τῳ, hic εἰ δ' ἔτ' οὐ, Karst. τῶνδ' ἄκη, quibus conjecturis nihil opus esse videtur. Hoc enim dicit Clytaemnestra : *Nova mala ne ipsi afferamus. Haec ita fieri oportebat. Quibus si daemon contentus alia non adjiciat, hanc bonam fortunam post tot tantasque plagas libenter accipiamus.*

1609 Wakef. ὧδ' ἀκοντίσαι. Fortasse ματαίαν ὧδ' ἀπανθαδίζεσθαι.

1610 κἀκβαλεῖν ἔπη τοιαῦτα δαίμονος πειρωμένους;
σώφρονος γνώμης δ', ἁπάντη τὸν κρατοῦντ' ἀεὶ σέβειν.

ΧΟΡΟΣ.

οὐκ ἂν Ἀργείων τόδ' εἴη, φῶτα προσσαίνειν κακόν. 1665

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ἀλλ' ἐγώ σ' ἐν ὑστέραισιν ἡμέραις μέτειμ' ἔτι.

ΧΟΡΟΣ.

οὐκ, ἐὰν δαίμων Ὀρέστην δεῦρ' ἀπευθύνῃ μολεῖν.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

1615 οἶδ' ἐγὼ φεύγοντας ἄνδρας ἐλπίδας σιτουμένους.

1610 Libri δαίμονας. Corr. Casaubonus.

1611 σώφρονος γνώμης δ' ἁμαρτῆτον κρατοῦντα Fl. F. Inde viri docti ἁμαρτεῖν τὸν κρατοῦντα, in fine versus varia supplentes: δύσφορον, δ' ὑβρίσαι, οὐ χρὴ φέρειν, αἶσχος μέγα. Hoc Hermannus, qui hunc versum post 1603 inserebat. Codex Venetianus inter γνώμης· et κρατοῦντα lacunam habet, unde colligi potest litteras intermedias in archetypo evanidas fuisse. Itaque ea reposui quae et chori responso accommadata videbantur et Aegisthi personae, qui Clytemnestrae auctoritati invitus cedit. Superiora irae dederat qua abripitur; nunc, mulieri addictus, haec addit molliora: *Hominis sapientis et modesti est, omnifariam eos qui quoque tempore imperium habent colere*, cf. Prom. 937 θῶπτε τὸν κρατοῦντ' ἀεί.

1615 Auratus φεύγοντος ἀνδρός, vir doctus in Mus. Rhen. X, 432 φλύοντας ἄνδρας. Sed vulgatam confirmat Eur. Phoen. v. 396, unde discimus Graecis in proverbio fuisse *exules spe pasci*.

ΧΟΡΟΣ.

πρᾶσσε, πιαίνου, μιαίνων τὴν δίκην, ἐπεὶ πάρα.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

ἴσθι μοι δώσων ἄποινα τῆσδε μωρίας χάριν.

ΧΟΡΟΣ.

κόμπασον θαρσῶν, ἀλέκτωρ ὥστε θηλείας πέλας.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

μὴ προτιμήσῃς ματαίων τῶνδ' ὑλαγμάτων· ἐγὼ
1620 καὶ σὺ θήσομεν κρατοῦντε τῶνδε δωμάτων καλῶς.

1618 Libri θαρρῶν et ὥσπερ. Hoc Cant., illud Pors. corr.

1619. 20 Schol. ἐγὼ, φησὶ, καὶ σὺ κρατοῦντες τῶνδε τῶν δωμάτων διαθησόμεθα τὰ καθ' αὐτοὺς καλῶς. Hinc voces ἐγὼ et καλῶς, in codicibus omissas, restituerunt Canterus et Heathius. Aliis conjecturis, quamvis ingeniosis, opus esse non videtur.

Conspectus metrorum lyricorum.

In schematis metricis proponendis, quum non praesto essent signa, quibus veteres ipsi, teste Anonymo de Musica a Bellermanno edito, ad syllabas trium, necnon quattuor et quinque morarum notandas utebantur, puncto significavi quoties syllaba antecedens pedis (i. e. fere trium morarum) mensuram exaequare videtur, sive syllaba ipsa producenda est, quod in mediis vocabulis necessario fiebat, sive pausa statuenda, quae inter duo vocabula locum habere poterat. In fine versuum pausas non indicavi.

Tenuiora quaedam temporum discrimina non facile notabantur. Itaque de mensura temporum irrationalium et pedum generis dactylici cum trochaico genere conjunctorum adeas librum Rossbachi et Westphali [1]), qui, Boeckhii vestigia secuti, corpus condiderunt metricae doctrinae, quam in universum amplector, quamquam in singulis saepe ab iis discessi.

Primam in ordine quoque positionem (quae vulgo arsis vocatur) notavi signo peculiari, ne ictus musicus confunderetur cum accentu acuto, a cujus natura longe remotus est [2]).

---

[1]) Rossbach und Westphal, Metrik der griechischen Dramatiker und Lyriker. Leipzig. I, 1854. II, 1856.

[2]) Weil et Benloew, Théorie générale de l'accentuation latine, Paris et Berlin 1855, p. 70.

Parodi

pars prior, epodica.

Str. v. 104—116 = Ant. v. 117—129.

—́ ⏑̄⏑̄ — ⏑⏑ — ⏑⏑ —́ ⏑⏑ — ⏑⏑ — —
105 —́ — — ⏑⏑ — ⏑⏑ —́ ⏑⏑ — — — —
—́ — — — — ⏑⏑ — —

⏑ —́ ⏑ — • — ⏑⏑ —́ ⏑⏑ — ⏑⏑ — —
—́ ⏑⏑ — —
—́ — — ⏑⏑ — ⏑⏑ —́ ⏑⏑ — ⏑⏑ — —
110 —́ ⏑⏑ — ⏑
—́ — — ⏑⏑ — ⏑⏑ — ⏑⏑ —́ ⏑⏑ — ⏑⏑ — ⏑⏑ —

⏑ —́ ⏑ — • — ⏑⏑ —́ ⏑⏑ — ⏑⏑ — —
—́ — — ⏑⏑ — ⏑
—́ ⏑⏑ — ⏑⏑ — ⏑⏑ —́ ⏑⏑ — ⏑⏑ — —
115 ⏑ —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
—́ ⏑⏑ — ⏑⏑ — ⏑⏑ — — — —

Epodus v. 130—146.

130 ⏑ —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ —́ ⏑ — • — ⏑⏑ — ⏑⏑ — —
—́ — — ⏑⏑ — ⏑⏑ — —
—́ — — ⏑⏑ — ⏑⏑ — ⏑
—́ — — — — ⏑⏑ — —
135 —́ ⏑⏑ — ⏑⏑ — ⏑⏑ — ⏑⏑ — —

⏑ ⊥ ⏑ — • — ⏑ ⏑ — — — —

⊥ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ ⊥ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — — — —

⊥ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ ⊥ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — —

⊥ — — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ ⊥ — — ⏑ ⏑ — —

⊥ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑

⊥ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — — ⊥ — — ⏑ ⏑ — —

⊥ ⏑ ⏑ — —

⊥ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ ⊥ ⏑ ⏑ — —

⊥ ⏑ ⏑ — — ⊥ ⏑ ⏑ — — ⊥ ⏑ ⏑ — —

⊥ ⏑ ⏑ — ⏑

⊥ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — — — —

Parodi

pars altera, antistrophica.

Str. I v. 147—153 = Ant. I v. 154—160.

⊥ • — • — ⏑ — ⏑ — ⏑ — •

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — •

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

⊥ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — • —

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

Str. II v. 161—168 = Ant. II v. 169—176.

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — •

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

⊥ • — • — ⏑ — ⏑ — ⏑ —

165 ⊥ ⏑ — • — ⏑ — • — ⏑ — •

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — • — •

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

Str. III v. 177—188 = Ant. III v. 189—200.

⏑ ⊥ ⏑ — • — ⏑ — ⏑ — • —

⏑ ⊥ ⏑ — • — ⏑ — ⏑ — • —

⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — • ⊥ ⏑ — ⏑ — • ⏓

180 ⏑ ⊥ • ⊥ • — ⏑ — ⏑ — • —

⏒ ⊥ ⏑ — • — ⏑ — ⏒ — ⏑ ⏓

⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ —

⊥ ⏑ ⏑ — ⏑ — —

⊥ ⏑ ⏑ — ⏑ — —

185 ⊥ ⏑ ⏑ — • — ⏑ ⏑ — •

— ⏑ ⏑ — • — ⏑ ⏑ — •

— ⏑ ⏑ — • — ⏑ ⏑ — •

— ⏑ ⏑ — ⏑ — —

Str. IV. v. 201—210 = Ant. IV. v. 211—220.

⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — ⏑ — · —
⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — ⏑ — · ⏑̲
⏑ ⊥ ⏑ ⏑⏑ ⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — ⏑ — · —
205 ⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — ⏑ — · —
⏑ ⊥ ⏑ ⏑⏑ ⏑ — · ⊥ ⏑ — · — [1])

⎧ ⏑ ⊥ · — ⏑ — ⏑ — ·
⎨ ⊥ ⏑ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ·
⎪ ⊥ ⏑ ⏑ — ⏑ — —
210 ⎩ ⊥ ⏑ ⏑ — ⏑ — —

Str. V. v. 221—228 = Ant. V. v. 229—236.

⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — · — ⏑ —
⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — ⏑ — · ⏑̲
⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — · ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ · — ⏑ — ⏑ — · ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
225 ⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — ⏑ — ⏑ — · ⊥ ⏑ — ⏑ — · — [2])

⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — · ⊥ ⏑ — · — ⏑ —
⎧ ⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ —
⎩ ⏑ ⊥ · — · — ⏑ ⏑ — ⏑ — ⏑̲

---

[1]) Versus non constat uno ordine hexapodico, sed ex duabus tripodiis compositus est.

[2]) Sic priorem hujus strophae partem disposui, ne apostrophus (*τὸ μέλλον δ'* 232) in versu extremo poneretur.

Stasimum primum.

Str. I. v. 346—362 = Ant. I. v. 363—379.

⏑ —́ · — · — ⏑ — ⏑ — · —
⏑ —́ · — · — ⏑ — ⏑ — · —
⏑ —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — · —
⏑ —́ ⏑ — · — ⏑ — · — ⏑ —
350 ⏑ —́ ⏑ — · — ⏑ —
⏑ —́ ⏑ — · — ⏑ —
⏑ —́ · — · — ⏑ —
⏑ —́ · — · — ⏑ —
⏑ —́ · — · — ⏑ — ⏑ — · —
355 ⏑ —́ · — · — ⏑ — ⏑ — · —
⏑ —́ ⏑ — · — ⏑ — · — ⏑ — ·
—́ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑̲
—́ ⏑ ⏑ — ⏑ — ⏑̄

—́ ⏑̄ — ⏑ ⏑ — —
360 —́ ⏑̲ — ⏑ ⏑ — ⏑̄
—́ ⏑̄ — ⏑ ⏑ — ⏑ — ·
—́ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑

Str. II. v. 380—396 = Ant. II. v. 397—413.

380 ⏑ —́ ⏑ — · — ⏑ — · — ⏑ —
⏑ —́ · — ⏑ — ⏑ — · —́ ⏑ — ⏑ — · —
⏑ —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ —́ · — · — ⏑ ⏑⏑ ⏑ —
⏑ —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
385 ⏑ —́ ⏑ — · — ⏑ — ⏑ — · —

⏑ —́ ⏑ — • — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ —́ ⏑ — • — ⏑ — ⏑ — ⏑ ⏓
⏑ —́ ⏑ — ⏑ ⏓
⏒ —́ ⏑ — ⏑ —[1]
390 — —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ —́ ⏑ — • — ⏑ —
—́ ⏑ — • — ⏑ — ⏑ — • ⏓[2]

{ —́ — — ⏑ ⏑ — ⏓
{ —́ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏒
395 { —́ ⏒ — ⏑ ⏑ — ⏑ — •
{ —́ ⏓ — ⏑ ⏑ — —

Str. III v. 414—430 = v. 431—447.

⏑ —́ ⏑ — • — ⏑ — • — ⏑ —
415 ⏑ —́ ⏑ — • — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ —́ ⏑ — • — ⏑ —
⏑ —́ ⏑ — • — ⏑ —
{ —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ — •
{ —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ — •
420 { —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

[1]) Duas tripodias iambicas conjunctas habes in chori cantico superiore, v. 206. Addo, quod ignorabam, in eam quam supra proposui versus 390 emendationem jam H. L. Ahrensium incidisse.

[2]) fortasse —́ ⏑ ⏑ — ⏑ — ⏑ — —

∪ ⊥ ∪ — ∪ — ∪ — ∪ — ∪ —
{ ∪ ⊥ ∪ — ∪̄ — ∪ — ∪ — ∪ — • [1])
⊥ ∪ ∪ — ∪ — ∪ — •
⊥ ∪ ∪ — ∪ — ∪ — •
425 ⊥ ∪ ∪ — ∪ — ∪ — •
⊥ ∪ ∪ — ∪ — —

{ ⊥ — — ∪ ∪ — —
⊥ — — ∪ ∪ — —
{ ⊥ ∪̄ — ∪ ∪ — ∪ — •
430 ⊥ ∪ — ∪ ∪ — ∪

Epodus v. 448—459.

∪ ⊥ ∪ — • — ∪ —
∪ ⊥ ∪ — • — ∪ — • ⊥ ∪ — ∪ — ∪ —
450 ∪ ⊥ ∪ — ∪ — ∪ — ∪ — ∪ —

∪ ⊥ ∪ — ∪ — ∪ — ∪ — ∪ —
∪ ⊥ ∪ — • — ∪ —
{ ∪ ⊥ ∪ — • — ∪ — ∪ — ∪ —
∪ ⊥ ∪ — ∪ — ∪ —

---

[1]) Si versus octavi et noni hos potius numeros esse statuis :
∪ ⊥ ∪ — ∪ — ∪ — ∪ ⊥ ∪ — ∪ — ∪ —
∪̄ ⊥ ∪ — ∪ — ∪ —
etiam primus et secundus strophae versus conjungendi et tetrapodiis tribus constare censendi sunt. Sed non crediderim stropham tertiam totam tetrapodicam esse, quum stropha prima et secunda, quae eadem qua tertia clausula terminantur, necnon epodus, cola longiora, hexapodica, admixta habeant.

455 ∪ —́ ∪ — • — ∪ —
∪ —́ ∪ — • — ∪ — ∪ — ∪ —
{ ∪ ∪́∪ ∪ — ∪ — ∪ ∪∪ ∪ ∪∪ ∪ —
{ ∪ ∪́∪ ∪ — ∪ ∪∪ ∪ —
∪ — ∪ — • — ∪ — ∪ — ∪ —

Stasimum secundum.

Str. I v. 652—666 = Ant. I v. 667—681.

{ —́ ∪ — ∪ — ∪ — •
{ —́ ∪ — ∪ — ∪ —
{ —́ ∪ — ∪ — ∪ — • — ∪ — •
655 { —́ ∪ — ∪ — ∪ — [1])
—́ ∪ — ∪ — ∪ —
{ —́ ∪ ∪ — ∪ — ∪ — •
{ —́ ∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪ — ∪̄
∪ ∪ —́ ∪ — ∪ ∪ — ∪ — • — ∪ ∪ — —

660 { ∪ ∪ —́ ∪ — ∪ — —
{ ∪ ∪ —́ ∪ — ∪ — —
{ ∪ ∪ —́ — ∪ ∪ — ∪ — ∪ — —
{ ∪ ∪ —́ ∪ — ∪ — —
—́ — — ∪ ∪ — ∪
665 —́ — — ∪ ∪ — —
∪́∪ ∪ — ∪ ∪ — ∪

---

[1]) V. 669 sq., errore typographico male divisi, sic scribendi erant :
μῆνις ἤλασεν, τραπέζας ἀτι-
μῶσιν ὑστέρῳ χρόνῳ

Str. II v. 682—691 = Ant. II v. 692—701.

⏑ –́ • – ⏑ ⏑ – ⏑
⏑ –́ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏒
⏒ –́ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏒
685 –́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – –
–́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑
–́ ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – –
{ ⏑⏑́ ⏑ – ⏑ – ⏑ – •
{ ⏑⏑́ ⏑ – ⏑ – ⏑ ⏓
690 { –́ ⏒ – ⏑ ⏑ – ⏑ – •
{ –́ ⏑ – ⏑ ⏑ – –

Str. III v. 702—712 = Ant. III v. 713—723.

⏑ –́ ⏑ – • – ⏑ – ⏑ – ⏑ –
⏑ –́ • – • ⏑ – ⏑ – • –́ ⏑ – ⏑ – • –
⏑ –́ • – • – ⏑ – ⏑ – • –
705 { –́ ⏑ ⏑ – ⏑ – ⏑ – •
{ –́ ⏑ – ⏑ ⏑ – ⏑ – ⏑

{ ⏑ ⏑ –́ – ⏑ ⏑ – –
{ ⏑ ⏑ –́ ⏑ – ⏑ – –
{ ⏑ ⏑ –́ – ⏑ ⏑ – –
710 { ⏑ ⏑ –́ – ⏑ ⏑ – –
{ –́ ⏑ – ⏑ ⏑ – •
{ –́ ⏑ – ⏑ ⏑ – –

Str. IV v. 724—730 = Ant. IV 731—737.

```
     { ◡ —́  ◡ — ·  — ◡ — · —́ ◡ — · — ◡ — ·
725  {   —́  ◡ — ◡  — ◡ — ◡ —
       ◡ —́  ◡ — ◡  ◡◡ ◡ — ◡ —́ ◡ — ◡ — ◡ —
       — ◡́◡ ◡ — ◡  ◡◡ ◡ ◡◡ ◡ ◡̲
     {   ◡́◡ ◡ — ◡  — ◡ — ·
     {   —́  ◡ ◡ — ◡ — —
730      —́  ◡ ◡ — ◡ — —
```

Stasimum tertium.

Str. I. v. 930—939 = Ant. I. v. 940—949.

```
930  { —́ ◡ — ◡ — ◡ — ·
     { —́ ◡ — ◡ — ◡ —
       —́ ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — · —
       —́ ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — · —
     { —́ ◡ — ◡ — ◡ — ·
935  { —́ ◡ — ◡ — ◡ —

       —́ ◡ — · — ◡ — · —́ ◡ — ◡ — ◡ —
     ◡ —́ ◡ — — — ◡ — ◡ — ◡ —
       —́ ◡ — · — ◡ — · —́ ◡ — ◡ — ◡ —
       —́ ◡ — ◡ — ◡ —
```

Str. II v. 950—962 = Ant. II v. 963—975.

⏑́⏑ ⏑ — ⏑ — ⏑ — · ⏑⏑ ⏑ — [1])

{ ⏑ ⏑ . ⏔́ — — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ —
{ ⏑ ⏑ ⏔́ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — · —

⏔́ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — · ⏔́ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ —

⏔́ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ — ⏑

955 { ⏔́ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ·
{ ⏔́ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

⏔́ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

{ ⏔́ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ·
{ ⏔́ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

960 ⏔́ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

⏔́ — — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ ⏔́ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — —

⏔́ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

Diverbium lyricum.

Str. I v. 1013—1016 = Ant. I v. 1017—1020.

Ca. ⏑ ⏑́⏑ — ⏑ — —

⏑ ⏔́ — ⏑ — —

Sequuntur chori trimetri duo.

---

[1]) Si recte constitui hunc versum, pro trimetro trochaico (aut dimetro dochmiaco) habendus est. Sin, quod in adnotatione suspicatus sum, ex duabus constat tripodiis trochaicis, sic potius constituendus erat:

⏑́⏑ ⏑ — ⏑ — ⏑́⏑ ⏑ — ⏑ —

τὸ δ'ἐπὶ γᾶν ἅπαξ θανάσιμον πεδόν

Str. II. v. 1021—1025 = Ant. II. v. 1026—1030.

Ca. ⏑ –́ – ⏑ – –
⏑ –́ – ⏑ –́ – ⏑ –
⏑̄ –́ ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑̄ – ⏑ –

Sequuntur chori trimetri duo.

Str. III v. 1031—1036 = Ant. III v. 1037—1042.

Ca. ⏑ –́
– ⏑́⏑ – ⏑ – – ⏑́⏑ – ⏑ –
⏑ ⏑́⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ – ⏑ –
– –́ ⏑ – – – ⏑ – ⏑̄ – ⏑ –

Sequuntur chori trimetri duo.

Str. IV v. 1043—1049 = Ant. IV v. 1050—1056.

Ca. ⏑ –́ ⏑ – ⏑ ⏑́⏑ – ⏑ –
⏑ ⏑́⏑ ⏑̄⏑̄ ⏑ – ⏑ –
⏑̄ –́ ⏑ – ⏑̄ – ⏑ – ⏑ – ⏑ –
{ ⏑ –́ – ⏑ – – ⏑ –́ – ⏑ – –
{ ⏑ ⏑́⏑ ⏑̄⏑̄ ⏑ –

Sequuntur chori trimetri duo.

Str. V v. 1057—1068 = Ant. V v. 1069—1080.

Ca. ⏑ –́
⏑ –́ ⏑ – ⏑ ⏑́⏑ – ⏑ –
– –́ ⏑ – ⏑ – ⏑ –
⏑̄ –́ ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ – ⏑ ⏑̲
{ ⏑̄ –́ ⏑ – ⏑ ⏑́⏑ –́ ⏑ –
{ ⏑ ⏑́⏑ – ⏑ – –́ ⏑ – – ⏑ –

Ch. — –́ ⏑ — — — ⏑ — ⏒ — ⏑ —
⏒ –́ ⏑ — ⏒ — ⏑ — — — ⏑ —
⏑ ⏑́⏑ — ⏑ — ⏑ ⏑́⏑ ⏕ ⏑ —
{ ⏑ –́ — ⏑ — ⏑ –́ — ⏑ —
⏑ ⏑́⏑ — ⏑ —
–́ ⏑ — — ⏑ — ⏑ –́ — ⏑ —

Str. VI v. 1081—1090 = Ant. VI v. 1091—1100.

Ca. ⏑ ⏑́⏑ — ⏑ — — ⏑ ⏑́⏑ — ⏑ —
⏑ ⏑́⏑ — ⏑ — ⏑ ⏑́⏑ — ⏑ — ⏓
⏒ –́ ⏑ — ⏒ — ⏑ — ⏑ — ⏑ ⏓
⏒ –́ ⏑ — — — ⏑ — ⏒ — ⏑ ⏓

Ch. { ⏑ ⏑́⏑ — ⏑ — ⏑ ⏑́⏑ — ⏑ —
⏑ –́ — ⏑ —
⏑́⏑ ⏑ ⏑⏑ — ⏑ — — ∙ — [1]
⏑ ⏑́⏑ — ⏑ — –́ ⏑ — — ⏑ —
{ ⏑ ⏑́⏑ — ⏑ — — ⏑́⏑ — ⏑ —
⏑ –́ — ⏑ ⏓

Str. VII v. 1101—1111 = Ant. VII v. 1112—1122.

Ca. ⏑ –́ ⏑ — ⏑ — ⏑ ⏑⏑ ⏑ ⏑́⏑ — ⏑ —
⏑ –́ ⏑ — — — ⏑ — ⏑ —
{ ⏑ ⏑́⏑ — ⏑ — — ⏑́⏑ — ⏑ —
⏑ ⏑́⏑ — ⏑ —
⏒ –́ ⏑ — ⏒ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏒ –́ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏒ — ⏑ —

---

[1] fortasse ⏑ –́ ⏑⏑ ⏑ — –́ ⏑ — –́ ∙ —

h. ⏑ ⏑́⏑ ⏑⏑ ⏑ — ⏑ ⏑́⏑ — ⏑ —

⏑̄ —́ ⏑ — ⏑ ⏑́⏑ — ⏑ — [1])
⏑ —́ — ⏑ — ⏑ —́ — ⏑ —

⏑ —́ — ⏑ —
⏑ ⏑́⏑ ⏑⏑ ⏑ ⏑⏑ — ⏑́⏑ — ⏑ —

Planctus.

Quae planctum antecedunt stropha, v. 1352—1356, et antistropha, v. 371—1375, e dochmiis constant. Planctus (τοῦ κομμοῦ) ipsius dispositio aec est :

	str.	sy.	str.		sy.		astr.		asy.
XO.	I	II	III	*KA.*	IV	*XO.*	I	*KA.*	IV
	str.	sy.	str.		sy.				
XO.	V	VI	VII	*KA.*	VIII				
	astr.	asy.	astr.		asy.				
XO.	V	VI	VII	*KA.*	VIII				
	str.	asy.	astr.		sy.		astr.		asy.
XO.	IX	II	III	*KA.*	X	*XO.*	IX	*KA.*	X

Str. I v. 1393—1401 = Ant. I v. 1415—1423.

—́ ⏑ ⏑ — ⏑ — •
—́ ⏑ ⏑ — ⏑ — •
1395 —́ ⏑ — ⏑ ⏑ — —
⏑ —́ ⏑ — • — ⏑ — ⏑ — • —
—́ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ — —
⏑́⏑ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑́⏑ ⏑ — • — ⏑ — •
1400 — ⏑ — • — ⏑ — •
— ⏑ — ⏑ — ⏑ —

[1]) Ex conjectura quam in adnotatione proposui.

Str. III v. 1406—1408 = Ant. III v. 1493—1495.

—́ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ — —
—́ ⏑ ⏑ — ⏑ — —
⏑ —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —

Str. V v. 1430—1436 = Ant. V v. 1453—1459.

1430 { —́ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑
{ —́ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ — —
{ — —́ ⏑ ⏑ — ⏑ — —
{ —́ ⏑ — ⏑ ⏑ — —
⏑ —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
1435 ⏑ —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ —́ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ — ⏓

Str. VII v. 1442—1444 = Ant. VII v. 1465—1467.

— —́ — — — — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑
⏑ ⏑ —́ ⏑ — ⏑ —
—́ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ — —

Str. IX v. 1478—1484 = Ant. IX v. 1505—1511.

⏑ —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
—́ ⏑́ ⏑ — ⏑ — ⏓
1480 ⏑ —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏓ —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ —́ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ ⏒

Erratum.

In pagina 138 extrema dele »Fortasse ματαίαν ὧδ' ἀπανθαδίζεσθαι

Gissae, typis W. Keller.

AESCHYLI

QUAE SUPERSUNT

TRAGOEDIAE.

VOL. I. SECT. II.

CHOEPHORI.

RECENSUIT, ADNOTATIONEM CRITICAM ET EXEGETICAM ADJECIT

HENRICUS WEIL,
IN FACULTATE LITTERARUM VESONTINA PROFESSOR.

GISSAE.
IMPENSAS FECIT J. RICKER.
MDCCCLX.

AESCHYLI

CHOEPHORI.

RECENSUIT, ADNOTATIONEM CRITICAM ET EXEGETICAM ADJECIT

HENRICUS WEIL,
IN FACULTATE LITTERARUM VESONTINA PROFESSOR.

GISSAE.
IMPENSAS FECIT J. RICKER.
MDCCCLX.

PRÆFATIO.

Duobus subsidiis instructus, quibus in Agamemnone uti non licuit, ad Choephoros ceterasque Aeschyli fabulas edendas accessi, scholiis Mediceis, quae ad Agamemnonis partem majorem non extant, et lege compositionis antitheticae, quam nuper inveni. Priore loco dicam de re nova et huic editioni peculiari *).

Aeschylus, quum primus tragoediam, fere totam lyricam, ad suam formam proveheret actorum numero partibusque adauctis contractisque chori canticis, ipsas illas partes sermonesque, quos fabularum corpus esse voluit, ad canticorum similitudinem composuit. Nam sermones si ita distinxeris, ut rerum et sententiarum divisione, personarum vicibus, loquendi pausis a poeta ipso distincti sunt, *periodos* invenies ad canticorum strophas et responsione et implicatione prope accedentes. Referuntur enim versuum numeri pares paribus, unde existunt periodorum paria modo juxta posita, modo alterno, modo inverso ordine se excipientia. Adjiciuntur interdum periodi antithetica ratione non adstrictae quas, prout praecedunt aut sequuntur aut mediae interponuntur, proodorum mesodorum epodorum nomine signare licet. Periodorum ordinem vel orbem integrum et absolutum *systema* voco.

---

*) Exemplis rem demonstravi in *Jahrbücher für Philologie* 1859, p. 721 sqq. p. 835 sqq. Fusius de ea disserui in *Journal général de l'instruction publique* 1860, nr. 24. 25. 26.

Sed periodi longiores, quum non facile auribus percipiantur, sicut strophae lyricae et oratoriae periodi, *membris* sive *articulis* distinguuntur numero versuum non ita magno comprehensis, et periodorum antitheticarum ea est lex, ut eadem membra habeant aut eodem aut inverso ordine disposita. Quod si plures ejusdem systematis periodi versuum numero inter se congruunt, periodorum paria articulorum divisione variari solent. Cujus rei et in hac fabula sunt exempla nonnulla, et insigne specimen extat in Agamemnonis episodio primo, ubi octo denorum versuum periodi ita variantur, ut duae constent versibus ternis ternis quaternis, duae binis quaternis quaternis, duae quaternis binis quaternis, duae quinis quinisque versibus compositae sint. Raro Aeschylus ab articulorum responsione accurata paullulum discessit, neque hoc sine certa ratione fecit. In hac fabula periodi antitheticae v. 473—485 et v. 494—506 in eadem quidem membra dividuntur, sed membrorum ordinem habent leviter immutatum : quae diversitas eo corrigitur quod ea quae inter se respondent membra utrinque ab iisdem personis pronuntiantur. Alia est ratio versuum 523—532 et 552—561, quam in adnotatione exposui.

Versuum, quibus periodi et periodorum articuli continentur, numerus definitus est, non mensura. Passim versibus trimetris interseruntur breviores quidam ordines, quales sunt interjectiones *φεῦ*, *ἰοῦ ἰοῦ*, aliae. Hi ad rationem antitheticam tantundem valent quantum trimetri integri, uniusque versus locum obtinent. Eadem lege tenentur tetrametri trochaici, anapaestici dimetri et monometri, versusque dochmiaci illi qui strictiorem canticorum legem non sequuntur. In

canticis enim pes pedi et plerumque syllaba syllabae respondet, in sermonibus (ut hoc nomine complectar quaecunque non cantabantur) ordinum numerus par pari opponitur neque pedum neque syllabarum ratione habita. Quin metra diversa interdum eodem systemate inclusa periodos antitheticas efficiunt. Passim in hac fabula iambos et anapaestos inter se relatos invenies, plurium metrorum conjunctione notabilis locus extat in Agamemnone, v. 1276—1292, ubi regis caedem instantem chorus auguratur anapaestis, caedes ipsa exponitur iambis et trochaeis. Scenae formula haec est *):

4. 3, 3, 2. 3, 3, 2.

Ordines numeravi, non versus: nam versus tetrametri, quum binis ordinibus constent, singuli binis ordinibus anapaesticis respondent.

Sed periodi unde incipiant, ubi desinant, quibusque articulis distinguantur, eo rectius constitues, quo acrius in rerum ipsarum conjunctionem et divisionem scenarumque dispositionem inquisiveris. Neque enim divellenda sunt quae cohaerent, sed carminis corpus in sua propriaque membra digerendum. Qua in re caveas ne decipiaris divisionibus quas libri scripti oculis commendare videntur; verum scenam et actores et spectaculum animo informes: facile intelliges saepe dividenda esse quae in libris sub ejusdem personae nomine conjunguntur, conjungenda quae diversis nominibus distinentur. In hac fabula episodium

*) Versus 1282 quamquam per numerorum legem dimeter acatalectus esse potest, tamen θεοτίμητος in θεότιμος mutandum videtur.

secundum, ut hoc exemplo utar, terminatur tredecim Clytaemnestrae versibus (693—705). Sed quis non videt eam tribus versibus prioribus Orestis orationi respondere, reliqua dicere ad famulum conversam? Sequitur illos ab his separandos et cum antecedentibus conjungendos esse. In ejusdem episodii initio decem Orestis versus, 645—654, ne in eandem periodum conjicias: sejungendi sunt versus quinque posteriores, quibus mox respondebit Clytaemnestra ex aedibus prodiens. — Locos stichomythicos ne putes semper in biniones dividi singulis versibus inter se oppositis; accuratius inspicienti nonnunquam aliter a poeta sermonem divisum esse patebit. Hujus generis est locus qui a v. 98 ad v. 115 extenditur duobus ternionibus, duobus quinionibus clausulaque binaria distinctus. Et huic quidem loco respondet stichomythia similis v. 158—175. Sed nihil obstat quin interdum stichomythiae respondeat oratio continua in eadem membra distributa. — Inprimis attendendum est ad pausas loquendi, quae locum non habent nisi in fine periodi articulive: exempla abundant, atque in ipso prologo versum 10 et versum 16 intervallo ab antecedentibus separari apertum est.

Saepe oculis spectatorum subjiciebantur periodorum responsus. In episodio primo inter se opponuntur et Electrae cum coryphaeo sermones alterni, 98—115, 158—175, et orationes longiores, 116—146, 176—206: quae circa sepulcrum Agamemnonis ita agebantur ut actor modo ad hanc, modo ad illam tumuli partem consisteret. In episodio tertio v. 891 sqq. hinc Clytaemnestram, hinc Pyladem vides Orestem dubium in diversas partes trahentes. In exodo Orestes quattuor versuum quaterniones pronuntiat, dum velum

Agamemnoni fatale explicatur, 977—992; mox alteris quattuor quaternionibus velum explicatum alloquitur, 997—1012.

Saepe periodi antitheticae, sicut strophae et antistrophae lyricae, rerum et verborum vel similitudine vel oppositione conspicuae sunt. In ipso fabulae exordio vide quam accurate congruant v. 10 sqq.

Τί χρῆμα λεύσσω; τίς ποθ' ἥδ' ὁμήγυρις
στείχει γυναικῶν φάρεσιν μελαγχίμοις
πρέπουσα;

et v. 16 sqq.:

Οὐδέν ποτ' ἄλλο· καὶ γὰρ Ἠλέκτραν δοκῶ
στείχειν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν πένθει λυγρῷ
πρέπουσαν.

In episodio primo multa habes ab Oreste et Electra alternis vicibus dicta ad carminis amoebaei rationem (V. 242—259. V. 476—506); res rebus oppositas per totam fabulam, imo per omnes Aeschyli fabulas, tam saepe deprehendas, ut exempla congerere infinitum sit. Maxime insignes sunt loci, de quibus alibi dixi, pugnae Salaminiae in Persis et ignium Troja Argos properantium in Agamemnone enarratio. Versus Choephororum nonnullos, in quibus verbis verba respondent, hic apposui:

100 *λέγοις ἄν, ὥσπερ ἠδέσω τάφον πατρός.*
160 *λέγοις ἄν· ὀρχεῖται δὲ καρδία φόβῳ.*

207 *εὔχου τὰ λοιπὰ . . . τυγχάνειν καλῶς.*
213 *καὶ πρὸς τί δῆτα τυγχάνω κατευγμάτων;*

221 *κουρὰν δ' ἰδοῦσα τήνδε κηδείου τριχός.*
224 *σκέψαι τομῇ προσθεῖσα βόστρυχον τριχός.*

237	ὦ φίλτατον μέλημα δώμασιν πατρός.
260	ὦ παῖδες, ὦ σωτῆρες ἑστίας πατρός.
265	οὔτοι προδώσει Λοξίου μεγασθενὴς χρησμός.
296	τοιοῖσδε χρησμοῖς ἆρα χρὴ πεποιθέναι.
269	ἀποχρημάτοισι ζημίαις ταυρούμενον.
300	καὶ πρὸς πιέζει χρημάτων ἀχηνία.
274	τὰ μὲν γὰρ ἐκ γῆς δυσφρόνων μειλίγματα.
285	τὸ γὰρ σκοτεινὸν τῶν ἐνερτέρων βέλος.

Amoebea quae supra laudavi nihil attinet exscribere, ex reliqua fabula nonnulla delibabo.

863 ἐέ, ὀτοτοτοτοῖ.
ἔα ἔα μάλα.
869 οἴμοι πάνοιμοι . . .
οἴμοι μάλ' αὖθις . . .

889 φιλεῖς τὸν ἄνδρα; τοιγὰρ ἐν ταὐτῷ τάφῳ
κείσει. θανόντα δ' οὔτι μὴ προδῷς ποτέ.
901 τούτῳ θανοῦσα συγκάθευδ', ἐπεὶ φιλεῖς
τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃν δ' ἐχρῆν φιλεῖν στυγεῖς.

Sed verborum similitudo tota pendet a rerum similitudine. Etenim Aeschylus id habebat cum natura ingenitum, tum arte insuetum, ut quocunque animi aciem intenderet, partes dispiceret vel similes vel oppositas; quidquid animo informaret, narrationes descriptiones sermones actus, bifariam divideret. Eratque hoc non Aeschylo proprium, sed antiquiori Graecorum arti commune, neque aliter Aeschyli aequalis Polygnotus magnas illas quas Delphis pinxit tabulas adornabat, ejusdemque aetatis sculptores Aeginetici statuas singulas excudebant, plures in

templorum fastigiis disponebant. Hinc quasi a fonte et principio repetenda est symmetrica illa quae per Aeschyli versus obtinet ratio, quae non extrinsecus addita, sed cum poetae ingenio et disciplina arctissime conjuncta est. Itaque systematum et periodorum divisiones, quas in hac editione feci litterisque majusculis rectis et leviter inclinatis (A *A*) notavi, ne pro re leviuscula molestove invento habeas. Imo his divisionibus perspectis, scenarum dispositio, sermonum relatio, orationum articuli, poetae in rebus et cogitatis adornandis consilia perspiciuntur; simul et de actorum in scena gestu, pronuntiatione, silentiis conjecturas facere licet probabiles.

Addam nonnulla de systematum ambitu et conjunctione, quae ad Aeschyli artem illustrandam pertinent. Nam quum ea sit hominum conditio, ut quae graviter in vita accidunt, tamquam procellae, diu lenteque praeparentur et quasi contrahantur, subito erumpant, Aeschylus rerum causas momenta accessus fuse tractimque exponit, rerum eventus magna cum vi rapidissime persequitur.

> *Ῥοπὴ δ' ἐπισκοπεῖ δίκας*
> *ταχεῖα τοὺς μὲν ἐν φάει,*
> *τὰ δ' ἐν μεταιχμίῳ σκότου*
> *ἄχη χρονίζοντα βρύειν·*
> *τοὺς δ' ἄκραντος ἔχει νύξ.*

Inde fit ut in fabularum parte priore systemata singula et systematum complexus in magnum fere versuum numerum extendantur, in fabulis extremis crebra systemata breviora se excipiant. Conferas hujus tragoediae episodium primum et tertium. Hoc, densum rebus et quam maxime actuosum, versibus cen-

tum (831—930) quattuor systemata clausulamque quaternariam comprehendit. Illud, copiosum rerum tractatione et quasi statarium, in versus quingentos et sex excurrit, qui duobus systematum corporibus continentur. Praecedit ingens systema versuum 161; sequitur systematum complexus duorum iambicorum, quattuor lyricorum, duorum iambicorum, quae et argumento et similitudine et dispositionis aequabilitate in unum corpus conflantur. In episodio secundo habes duo systemata iambica minus arcte conjuncta, systemate anapaestico quasi mesodo interjecto. Sunt tamen illa et ipsa inter se relata argumento, quum Clytaemnestrae dolori simulato verus nutricis dolor opponatur, et forma, quum utrumque periodorum orbe simili compleatur. Vides systematum conjunctionem non semper eandem esse, sed pro re et argumento diversam. Quo arctior conjunctio, eo major systematum similitudo. Conjunctionis arctissimae exemplum praebet in fabula Agamemnone parodi pars anapaestica, quae duobus systematis constat (v. 40—71. v. 72—103) argumento connexis, versuum numero paribus, periodorum dispositione leviter variatis *). Loci formula haec est :

8. 4, 3. 5. 4, 3. 5. | 4. 3, 4. 5. 4. 5. 3, 4.

Nonnunquam systemata longiora et systematum com-

---

*) Systematis alterius periodus prima terminatur paroemiaco (ἰσχὺν) σκήπτροις ἰσόπαιδα νέμοντες. Sic enim corrigendus est versus 75, qui circumfertur jejuno interpretamento turpatus (ἰσχὺν) ἰσόπαιδα νέμοντες ἐπὶ σκήπτροις. Agamemnonis numerorum conspectum non lyricorum adjiciam ad calcem Eumenidum, quae fabula propediem publici juris fiet.

plexus quasi tabula picta formis includuntur, in initio et in fine positis periodis aequalibus, quae ex adverso inter se respondent. In hac fabula episodii primi pars prior incipit a duabus quinorum duabusque senorum versuum periodis, clauditur senionibus duobus quinionibusque duobus. Similem dispositionem habent episodii secundi systema primum et tertium, itemque systematum series e quibus exodus constat.

Neminem fugit, perspecta numerorum ratione antithetica novum arti criticae lumen accendi. Multi enim sunt apud Aeschylum versus quos viri docti in interpolationis suspicionem vocarunt, alios excidisse, alios trajectos esse statuerunt, neque tamen, quae sibi ipsi persuaserunt, etiam aliis probarunt, sed paucis exceptis, quae satis certa videbantur, plerumque in diversa editores abierunt. Nunc demum, parato novo instrumento, dijudicari potest, quae in hoc genere bonae, quae inconsultae conjecturae prolatae sint, tum vero nova indagare licet quae criticorum sagacitatem fugerunt. De singulis ad locos ipsos disputandum est, in universum pro certo et explorato ponam, versus ab Aeschylo abjudicatos fere omnes genuinos esse, et in hac quidem fabula nullum extare versum ab interpolatore additum. Nam v. 59 si post 63 iterum legitur, hoc librarii errori potius quam interpolationi tribuendum. Sed quum interpolatio arctis finibus circumscripta sit, trajectiones et lacunae latius patent quam vulgo creditur. Rem luculento exemplo nuper demonstravit Ritschl in disputatione de fabulae Septem episodio secundo *), eandem Choephoris confido me probaturum esse judicibus aequis et peritis.

*) Jahrbücher für Philologie 1858, p. 761 sqq.

Nam ubicunque numerorum ratio evincit nonnulla vel intercidisse vel alieno loco inserta esse, idem docet rerum et sententiarum nexus acriter exploratus, verborum constructio mutila aut turbata. Itaque eam mihi legem scripsi ut proficiscerer ab argumentis quae res verbaque suppeditabant, demonstrationem absolverem numerorum ratione proposita.

Venio ad alterum de quo dicturus eram subsidium, scholia Medicea, primum a G. Dindorfio accurate edita et a reliquorum scholiorum farragine separata. Quae quum adscripta sint ad codicem Mediceum, textum interpretantur non eum qui hoc libro continetur, sed alium longe emendatiorem. Unde intelligitur, quanti ea facienda sint; neque hoc fugit viros doctos qui Aeschylo operam navarunt, sed nemo disertius veriusque quam R. Westphal nuper*) duas ad nos pervenisse dixit Aeschyli recensiones „alteram quae plene extet codicis Medicei, alteram vetustiorem multoque praestantiorem, ex qua nihil nobis supersit nisi ea quae sint a scholiastis et Hesychio aliisque lexicorum scriptoribus excerpta.“ Ideo constantius quam ceteri editores quae scholiastes in suo exemplari legisse videatur adnotavi, neque tamen negaverim haec scholia, quamvis utilia, communem effugisse harum compilationum labem, ut vera falsa, egregia absurda temere miscerentur. Duplicem eorum originem statuit J. J. Frey**), quo judice „e duobus hypomnematis composita sunt, quorum alterum magna ex parte e Didymi commentario derivatum (quam conjecturam protulerat M. Schmidt in Didymi Chalcen-

---

*) R. Westphal, Emendationes Aeschyleae, Vratisl. 1859, p. 8.

**) J. J. Frey, de Aeschyli scholiis Mediceis, Bonnae 1857, p. 39.

teri fragmentorum editione) valde mutilum erat, alterum autem nihil, quod a Didymo oriundum esset, continebat." Et hoc quidem certum est, e diversis fontibus scholia nostra derivata esse; editoris autem minus interesse videtur, ut sciat ad quem quodque auctorem referendum sit, quod hodie fieri posse non puto, quam ut dijudicet, quid bonum sit, quid deterius. Itaque primum quaerendum est, quam scripturam scholii auctor respiciat, quod non semper facile decernitur, quum pauca scholia lemmata paefixa habeant, quaedam mutila ad nos pervenerint, quaedam corrupta, quaedam interpretationem praebeant vagam et negligentiorem. Deinde, si compertum erit, scholiasten habuisse scripturam a Medicea diversam, illam fere semper pro antiquiore et emendatiore habendam esse censeo, ut aut recipienda sit, aut ex ea emendationis ratio petenda. Sin cum Mediceo faciunt scholia, hoc consensu codicis scripturam firmari apertum est, verum esse non efficitur. Saepe enim scholiastes misere se torquet, ut lectiones manifesto corruptas sensuque carentes qualicunque modo interpretetur. Quibus in locis meliora habuisse grammaticos Alexandrinos, e quorum copiis scholiorum pars deprompta est, neque affirmaverim neque negaverim; non omnia hujus generis ad eos referenda esse, inde perspicitur quod passim casu factum est, ut una cum prava interpretatione optimae et ad scripturam integram spectantis adnotationis fragmentum servaretur. Qualis cum sit scholiorum conditio, semper judicio, saepe divinatione opus est, ut ad emendationem recte adhibeantur; quin nonnunquam promptius est e loco ipso efficere quid olim scriptum fuerit, scholiisque uti non ad inveniendam, sed ad confirmandam conjecturam.

Verum ut intelligatur quanta sit scholiorum praestantia et utilitas, apposui locorum conspectum quorum restitutio aut e scholiis petita, aut scholiis confirmata est. Praecedant emendationes quae aliis debentur, neque tamen omnes ab editoribus receptae erant: vv. 31. 55 sq. 62. 72 sq. 101. 157. 247. 314. 318. 362. 415 sq. 421 (*Ἄρων*). 471. 529. 533. 563. 638. 652. 683. 693. 779. 874. 935. 965. 983. 1029. Haec ipse correxi scholiorum vestigiis insistens : vv. 29. 139. (196 ?). 272 sq. 327 sqq. 364. 387 sqq. 448 sqq. 468 sq. 479. 495. 508. (648 ?). 684 sq. 745. 753. (791 sq. ?). 818. 949 sq. 960. 1001. Notabilis est locus 448—452, quem in libris trajectum esse e scholiis docui. Praeterea multa sunt quorum rectam interpretationem scholiastes aut aperuit aut significavit : quae enumerare nolui, ne lectorum fastidium moverem. Qui si judicabunt me recte usum esse his veterum commentariorum reliquiis, hanc non ultimam hujus editionis laudem ducam.

Sed plurima restant difficilia et corrupta, in quibus scholiorum ope deserimur. Ad quae illustranda et emendanda, quomodo virorum doctorum copias adhibuerim, quid ipse attulerim, non meum est dicere. Hoc unum addam, quum in Agamemnone nimiae brevitati studuisse viderer, me huic fabulae commentarium adjecisse non verbosum quidem, sed pleniorem.

ΑΙΣΧΥΛΟΥ

ΧΟΗΦΟΡΟΙ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΟΡΕΣΤΗΣ.
ΠΥΛΑΔΗΣ.
ΧΟΡΟΣ.
ΗΛΕΚΤΡΑ.
ΟΙΚΕΤΗΣ.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.
ΤΡΟΦΟΣ.
ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Personarum index una cum argumento et fabulae initio in codicibus nostris, Mediceo et, qui ex hoc descriptus est, Guelferbytano, interciderunt eodem casu qui etiam Agamemnonis parte majore hos libros privavit.

Chorum e captivis Trojanis compositum esse, opinio est pervulgata, sed argumentis nisa non firmissimis. Constat ex ancillis domus regiae, genere quidem ingenuis, sed jamdudum, urbe patria ab hostibus capta, in servitutem redactis. Hoc ne ignorarent spectatores, ipse poeta planis verbis docuit (v. 68 sqq.), scilicet ut intelligeretur generosiorem esse harum servarum indolem. Sed quae ille neque declaravit

neque significavit, quo jure ab illo designata esse sumimus? Nam v. 930 si chorus dicit justas poenas olim Priamidas luisse, nunc Agamemnonis interfectores luere, haec sine ulla doloris significatione a mulieribus memorantur, quasi nihil ad illas pertineant, ut ex hoc quidem loco nescio an potius colligi possit eas non esse Trojanas. Barbaras esse qui statuunt ob immodicum luctum, sinus et genarum lacerationem (v. 24. 421 sqq.), speciosa proferunt, quamquam virginum Thebanarum in fabula Septem planctus (v. 855. 916) non longe ab his moribus distat. Verum aliter rerum scriptores, aliter poetae sunt legendi. Ab historico si talia narrarentur, non inepte conjiceres, mulieres captivas, moribus subbarbaris, in Agamemnonis domo versantes, Troja advectas esse. Ex annalibus enim res quaedam, quae vel ipse scriptor ignorabat, interdum ratiocinatione indagari possunt. Apud poetam vero rebus quae versibus exponuntur si subesse statuas alias, de quibus ille ne monuit quidem, ficta cum veris confundas, neque aliud agas quam ille qui pone pictoris tabulam constitit, ut quae a tergo agerentur cognosceret. In nostra fabula si e captivis Trojanis compositus esset chorus, Cassandrae mortem commemoraret, virginis regiae vaticinia rata esse testaretur. Sed de his altum silentium: *βολαῖς ὑγρώσσων σπόγγος ὤλεσεν γραφήν.* Itaque qui feminas Trojanas chori partes sustinere sibi persuaserunt, tantum abest ut laudibus poetae addant, ut potius injuria eum afficiant, ea illum excogitasse rati quibus uti nescierit.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἑρμῆ χθόνιε πατρῷ' ἐποπτεύων κράτη,
σωτὴρ γενοῦ μοι ξύμμαχός τ' αἰτουμένῳ.
ἥκω γὰρ ἐς γῆν τήνδε καὶ κατέρχομαι
* * * * * *
τύμβου δ' ἐπ' ὄχθῳ τῷδε κηρύσσω πατρὶ
5 κλύειν, ἀκοῦσαι. * * 5
* * * * * *
* * πλόκαμον Ἰνάχῳ θρεπτήριον.
τὸν δεύτερον δὲ τόνδε πενθητήριον
* * * * * *

1—3 servavit Aristophanes Ran. 1126 sqq., addita interpretatione duplici. Nam Euripides apud eum πατρῷα ad Orestis patrem refert et πατρῷα κράτη exponit necem Agamemnonis a Clytaemnestra superati (κρατηθέντος), Aeschylus imperium et munera quae a Jove patre accepit Mercurius. Illam interpretationem veram esse Aristarchus, teste scholiaste, censuit et Hermanno probavit. Quorum sententiae Aeschylus, non personatus ille, sed verus et genuinus, versu hujus fabulae 119 suffragatur. Ἐποπτεύων est *respiciens*, ut illic ἐπισκόπους et Sept. 640 ἐποπτῆρας.

4. 5 Sunt Ranarum vv. 1152 sq.

6. 7 e scholiis ad Pind. Pyth. IV, 82 sumpsit Stanleius.

οὐ γὰρ παρὼν ᾤμωξα σόν, πάτερ, μόρον,
οὐδ' ἐξέτεινα χεῖρ' ἐπ' ἐκφορᾷ νεκροῦ.
* * * * * *

10 Τί χρῆμα λεύσσω; τίς ποθ' ἥδ' ὁμήγυρις
στείχει γυναικῶν φάρεσιν μελαγχίμοις
πρέπουσα; ποίᾳ ξυμφορᾷ προσεικάσω;
πότερα δόμοισι πῆμα προσκυρεῖ νέον;
ἢ πατρὶ τὠμῷ τάσδ' ἐπεικάσας τύχω

---

8. 9 Dindorf protulit e scholiis Vaticanis ad Eur. Alc. v. 779 *οὐδ' ἐφεσπόμην, οὐδ' ἐξέτεινα χεῖρ', ἀποιμώζων ἐμὴν δέσποιναν* (cf. Eur. Suppl. 776), idemque pro *ἐπ' ἐκφοράν*, quod ibi legitur, scripsit *ἐπ' ἐκφορᾷ*.

Versus 4 et 5 vulgo cum tribus primis, qui ex eodem fonte fluxerunt, conjunguntur. Versum tertium sensum imperfectum praebere et quaedam intercessisse inter locos ab Aristophane citatos, intellexit Herm. Invocato enim Mercurio Orestes narrat se ab exilio in hanc terram redire, ut patris interfectores debita poena afficiat regnumque paternum recuperet, quae pluribus versibus exposita fuisse credo. Inter quae quum ad tumulum accessit, patrem appellat donumque offert. Ad Inachi ripas se cincinnum fluvio nutritori obtulisse memorat; nunc alterum cincinnum, lugentis munera, in patris sepulcro se ponere : olim enim absentem justa manibus solvere non potuisse.

10 sqq. Versibus in libris nostris servatis Dind. praefixit interjectionem *ἔα* (coll. Prom. 298. Eur. Or. 268) speciosius quam verius. Habemus enim duas senorum versuum periodos, 10—15, 16—21, non solum rebus, sed etiam verbis inter se respondentes, quarum prior adjecta interjectione inconcinne ad septenarium numerum augeretur.

13 Olim e Turnebi conjectura *πτῶμα* legebatur. *πῆμα* e libris restituendum esse monuit H. L. Ahrens, neque aliud legit scholiastes, cujus adnotationem mutilam, adhibita Hesychii glossa *προσκυρεῖ· προσεγγίζει*, sic explevit Frey l. l. p. 6 : *ἀντὶ τοῦ· πῆμα νέον (προσεγγίζει τοῖς δόμοις)*.

15 χοὰς φερούσας νερτέροις μειλίγματα; 15
Οὐδέν ποτ' ἄλλο· καὶ γὰρ Ἠλέκτραν δοκῶ
στείχειν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν πένθει λυγρῷ
πρέπουσαν. ὦ Ζεῦ, δός με τίσασθαι μόρον
πατρός, γενοῦ δὲ σύμμαχος θέλων ἐμοί.
20 Πυλάδη, σταθῶμεν ἐκποδών, ὡς ἂν σαφῶς 20
μάθω γυναικῶν ἥτις ἥδε προστροπή.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰαλτὸς ἐκ δόμων ἔβαν στρ. ά.
χοὰς προπομπὸς ὀξύχειρι σὺν κόπῳ.
πρέπει παρῇσι φοινίοις ἀμυγμὸς
25 ὄνυχος ἄλοκι νεοτόμῳ, 25
δι' αἰῶνος δ' ἰυγμοῖσι βόσκεται κέαρ.
λινοφθόροι δ' ὑφασμάτων

---

15 μειλίγμασιν M. Corr. Casaub. V. Pers. 610.

22. 23 ἔβη M. Corr. Robortellus et Dind. Deinde χοᾶς Victorius. χοᾶν Casaubonus, quod receperunt Herm. et Dind. Sed Medicei scriptura χοὰς vera est. Nam vox προπομπός vim verbalem retinet, quippe quae non solum cum χοάς, sed etiam cum ὀξύχειρι σὺν κόπῳ jungenda sit. *Missa sum inferias prosecutura planctu acerrimo.* Bene schol. ὅπως ἐναγίζουσα συγκόψωμαι καὶ θρηνήσω· Ex ejusdem adnotatione σὺν κοπετῷ colligitur, in Medicei lectione συνκύπτωι non latere σὺν κτύπῳ sed σὺν κοπετῷ, interpretationem vocis Aeschyleae et huic loco unice aptae, κόπῳ, quam Pauw. et Dind. restituerunt.

24 παρῃτσ φοίνισσαμυγμοῖσ M. Vulgo, auctore Stanleio, scribitur παρῇς φοινίοις ἀμυγμοῖς· Spondeum removendum esse intellexit Herm., sed infelicem conjecturam protulit παρῇσι φοίνιος διωγμός· Emendarunt Conington (quod e Paleii editione cognovi) et Rofsbach in Commentatione de Choeph. locis nonnullis.

26 διοιγμοῖσι M. Corr. Stanl.

λακίδες ἔφλαδον ὑπ' ἄλγεσιν
πρόστερνοι στολμοὶ κόλπων ἀγέλαστοις
30 ξυμφοραῖς πεπληγμένων.

ἀντ. ά. Τορὸς γὰρ ὀρθόθριξ φόβος
δόμων ὀνειρόμαντις, ἐξ ὕπνου κότον
πνέων, ἀωρόνυκτον ἀμβόαμα
μυχόθεν ἔλακε περὶ φόβῳ,
35 γυναικείοισιν ἐν δώμασιν βαρὺς πίτνων.

---

28 ἄλγεσι M. ἄλγεσιν Porson, et sic Etym. M. p. 403, 47. Post hanc vocem quae ponebatur virgula Herm. delevit, fere scholiasten secutus. Construe : πρόστερνοι στολμοὶ ἔφλαδον λινοφθόροι ὑφασμάτων λακίδες, i. e. ἐσχίσθησαν ὥστε γενέσθαι λακίδες φθείρουσαι τὰ τῶν ὑφασμάτων λίνα.

29 πρόστελνοι στολμοὶ πέπλων M. Illud correxit Turnebus, κόλπων ex mea conjectura scripsi. Πέπλους πεπληγμένους, *vestes planctas* pro *vestibus scissis*, graece dici non puto, qua in re consentientem habeo Mehlerum (Mnemosyne VI, p. 86 sqq.), et quamvis dici posset, tamen hoc loco non erat iteranda res quae praecedentibus abunde declaratur, sed ad rem primariam, cui vestium scissiones adjunctae sunt, pectorum planctum, perveniendum erat. Accedit quod schol. vocem στολμοί cum genetivo ὑφασμάτων jungit, quod non fecisset, si in suo exemplari legisset στολμοὶ πέπλων. Et hoc quidem jam intellexit Hartung. In πρόστερνοι κόλπων non esse vitiosam abundantiam, non est quod moneam lyricae dictionis peritos. Eosdem non fugit ξυμφοραῖς πεπληγμένων dictum esse pro ἐπὶ ξ. π., ut v. 74 δακρύω τύχαις pro δ. ἐπὶ τ.

31 τορὸσ γὰρ φοῖβοσ ὀρθόθριξ M. Emendavit Heath. τορὸς δὲ φοῖτος Bamb. et Herm. Sed schol. legit φόβος, et epitheton ὀρθόθριξ hoc nomen requirere videtur. Sane offendit quod mox infertur περὶ φόβῳ, *prae timore*, neque tamen quidquam mutare ausim. Ceterum τορὸς cum ὀνειρόμαντις jungendum est.

34. 35 ἔλαχε, supra scripto κε, M. ἔλακε verum esse etiam absque scholiastae testimonio intelligitur. Idem μυχόθεν male

κριταί τε τῶνδ' ὀνειράτων
θεόθεν ἔλακον ὑπέγγυοι
μέμφεσθαι τοὺς γᾶς νέρθεν περιθύμως 40
τοῖς κτανοῦσί τ' ἐγκοτεῖν.

40 Τοιάνδε χάριν ἀχάριν ἀναπότροπον κακῶν, στρ. β'.
ἰὼ γαῖα μαῖα, μωμένα 45
μ' ἰάλλει δύσθεος γυνά —
φοβοῦμαι δ' ἔπος τόδ' ἐκβαλεῖν — ·
τί γὰρ λύτρον πεσόντος αἵματος πέδοι;
45 ἰὼ πάνοιζυς ἑστία,
ἰὼ κατασκαφαὶ δόμων. 50
ἀνήλιοι βροτοστυγεῖς
δνόφοι καλύπτουσι δόμους
δεσποτῶν θανάτοισιν.

---

interpretatur ἐκ τῶν τῆς καρδίας μυχῶν, recte vertunt *e penetralibus*, v. Agam. 96. Mox γυναικίοισι et πιτνῶν corr. Victor. et Elmsley.

37. 38 Porson inseruit τε, quod post ται facilius excidit, quam δέ, quod aliis placuit. Mox ἔλαχον M., eodem quo v. 34 errore. Schol. τὴν ἀπόφασιν ἐγγυώμενοι, ἢ ἐκ θεῶν ἠσφαλισμένοι τὴν μαντείαν. Hoc verum. Deos habent auctores et quasi praedes responsorum.

40 ἄχαριν ἀπότροπον M. Elmsleii conjectura ἀχάριτον, quam fere omnes editores receperunt, numeris prospicit, sententiam mancam relinquit. Scribendum erat ἀναπότροπον κακῶν, ut quae infra sequuntur, τί γὰρ λύτρον . . . , haberent quo referrentur. Nam interposito φοβοῦμαι δ' ἔπος τόδ' ἐκβαλεῖν non totam enuntiationem, sed tantum vocem audaciorem δύσθεος γυνά respici, jam schol. monuit.

41—43 μωμέν ἀμιλλεῖ M., in quibus latere μωμένα μ' ἰάλλει vidit Stanl. Idem scripturam vitiosam ἐκβάλλειν correxit.

44 λιγρὸν et πέδῳ M. Corr. illud Canterus, hoc Dind.

2

ἀντ. β΄. 50 Σέβας δ' ἄμαχον ἀδάματον ἀπόλεμον τὸ πρὶν
δι' ὤτων φρενός τε δαμίας 56
περαῖνον νῦν ἀφίσταται.
φοβεῖται δέ τις τόδ' εὐτυχεῖν·
τὸ δ' ἐν βροτοῖς θεός τε καὶ θεοῦ πλέον. 60
55 ῥοπὴ δ' ἐπισκοπεῖ δίκας
ταχεῖα τοὺς μὲν ἐν φάει,
τὰ δ' ἐν μεταιχμίῳ σκότου
ἄχη χρονίζοντα βρύειν·
τοὺς δ' ἄκραντος ἔχει νύξ. 65

---

50 sq. ἀδάμαντον M. Corr. Herm. Mox φρένες τε a Victorio correctum est. Bene schol. : ἡ αἰδώς, ἣν περὶ Ἀγαμέμνονος εἶχον οἱ δῆμοι, νῦν εἰς φόβον ἐτράπη.

53. 54 Vulgo φοβεῖται δέ τις. τὸ δ' εὐτυχεῖν τόδ'. Verborum et sensuum divisionem ad versuum strophicorum similitudinem scite restituit Roſsbach.

55—59 Mira de hoc loco protulerunt schol. et interpretes recentiores, in singulis discrepantes, sed omnes opinati tria diversa hominum genera aut, quae Bambergeri et Hermanni erat sententia, Aegisthum et Clytaemnestram, Orestem, Agamemnonem his significari. At sententiarum nexus hanc similesque interpretationes respuit; verba ipsa suadent, quum τοὺς μὲν . . . τὰ δὲ . . . τοὺς δὲ . . . se excipiant, illud ad homines, alterum ad res, tertium ad eosdem illos homines referre. Ut breviter rem absolvam, hoc dicit chorus : Ne admireris improborum prosperitatem. *Justitiae impressio subita scelestos invenit in luce versantes*, *mala* (quae illis reservantur) *in tenebrarum confiniis*, *jamjam eruptura sed tardantia impetum suum : atque horae momento scelesti profunda tenentur nocte.* Haec imaginem exhibent vere Aeschyleam, quam his tragoediis in fronte praefigere possis, et sententiarum nexui unice conveniunt: fortunam malorum speciosam, sed inanem dicit, justitiam tardam, sed certam, sanguinis maculam indelebilem. Verae interpretationis fragmentum continetur hoc scholio : ὅσα

60 *Δι' αἵματ' ἐκποθένθ' ὑπὸ χθονὸς τροφοῦ* στρ. γ'.
τίτας φόνος πέπηγεν οὐ διαρρύδαν·
αἰανὴς ἄτα διαφέρει
τὸν αἴτιον παναρκέτας νόσου βρύειν.

δὲ ὑπερτίθεται ταῦτα σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν. Respicit Hom. Il. IV, 161. Jam singula videamus. - Versus 55 et 56 a Turnebo ex schol. emendati sunt, quum M. habeat δίκαν et τοῖς μὲν. V. 58 μένει χρονίζοντ' ἄχη βρύει M., quae ut ad versus antithetici mensuram redigerent, varia tentarunt viri docti. Hermann χρονίζοντ' ἀτυχῆ, ejecto βρύει, quod genuinum esse colligitur e librarii errore qui infra post vocem βρύειν versum 59 iterum inseruit. Imo hic error et verborum constructio evincunt etiam hic βρύειν scribendum esse. Restat ut deleatur aut ἄχη aut μένει. Sed illa vox necessaria est et scholio firmari videtur, haec ad declarandam morae notionem adscribi potuit. Itaque ejecto μένει in ejus sedem transtuli ἄχη. V. 59 ἄκραντος (quod schol. novicius interpretatur αἰώνιος θάνατος) quum semper irriti, nunquam infiniti vim habeat, Dind. scripsit ἄκρατος. Attamen, si quid tribuendum scholio ἄλλους δὲ σκότος καλύπτει, ὡς μηδ' ὁρᾶσθαι ὑπ' αὐτῆς, librorum scriptura videri possit orta esse ex ἄϊστος (*AKTOC*), voce Aeschylo frequentata, ejusque interpretamento ἀόρατος. V. et alios locos et Agam. 440 ἐν δ' ἀΐστοις τελέθοντος οὔτις ἀλκά.

60 ἐκποθεν M. ἐκποθένθ' Schütz, Pors., Herm., Dind., quos non sine dubitatione secutus sum.

62. 63 διαλγὴς ἄτη M. Sed quum schol. adscripserit ἡ διαιωνίζουσα ἄτη, idemque ad Eum. 672' vocem αἰανῶς exponat δι' αἰῶνος, *ΔΙΑΛΓΗC* mihi videtur librarii errore pro *AIANHC* exaratum esse, quae vox sententiae egregie convenit, neque numeris repugnat. Nam ab hujusmodi versibus longa anacrusis non aliena est (v. ad Agam. 365) et αἰανής, quod ab αἰεί, ἀεί derivatur, primam syllabam corripere poterat. Eandem conjecturam protulit H. L. Ahrens, qui reliqua tentare non debebat. Verte : *Pertinax Poena perdurat usque dum noxius satietate malorum scateat.*

ἀντ. γ'. Θιγόντι δ' οὔτι νυμφικῶν ἑδωλίων 71
65 ἄκος, πόροι τε πάντες ἐκ μιᾶς ὁδοῦ
προβαίνοντες τὸν χερομυσῆ
φόνον καθαρσίοις ἔλουσαν ἂν μάταν.

ἐπῳδός. Ἐμοὶ δ'— ἀνάγκαν γὰρ ἀμφίπτολιν 75
θεοὶ προσήνεγκαν· ἐκ γὰρ οἴκων

Διαφέρει male schol. interpretatur *διασπαράσσει*, neque satis accurate Herm. *differt*, cujus significationis vellem exempla attulisset. Perdurandi vim habet Eurip. Rhes. 982 *ἄπαις διοίσει*, non addito *βίον*, Hippocr. p. 375, 49 *ἡ δὲ νοῦσος διαφέρει μάλιστα ἐννέα ἔτεα*, *ib. διαφέρει φθειρόμενος* de aegro. Post 63 libri et schol. male repetunt v. 59, jamdudum ab editoribus damnatum. Stropham et antistropham tertiam primus Erfurdt recte divisit.

64 *οἴγοντι* M. Emendavit Stephanus.

66. 67 *βαίνοντεσ τὸν χαιρομυσῆ φόνον καθαίροντεσ ἰοῦσαν ἄτην* M., quae interpretari conatur id quod exstat scholion. Sententiam in universum egregie restituerunt Scaliger et Heath, qui *ἰλοῦσαν μάτην* et *ῥέουσαν μάτην* conjecerunt. De singulis ambigi potest. Hermann *διαίνοντες* (e Lachmanni conjectura) *τὸν χερομυσῆ* (hoc Pors.) *φόνον καθαρσίοις ἴοιεν ἂν μάτην*, quae non recepi, quia eundi notio statim post *ἐκ μιᾶς ὁδοῦ*, eluendi (quae verbo *διαίνειν* non satis exprimi videtur) in fine sensus ante *μάταν* exspectatur. Itaque a Bambergero accepi *προβαίνοντες*, neque tamen ejusdem conj. *κλύσαιεν ἂν μάτην* probavi, quum *ἔλουσαν ἂν* propius ad Med. scripturam accedat et indicativus aoristi potius quam optativus locum habeat in re quae fieri non potest, omnium fluminum in unum conjunctione (*πάντες οἱ ποταμοὶ εἰς ἓν συνερχόμενοι* schol.). Ceterum cf. Sept. 738 *τίς ἂν καθαρμοὺς πόροι, τίς ἄν σφε λούσειεν*; Soph. OR. 1227 *οἶμαι γὰρ οὔτ' ἂν Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν ἂν νίψαι καθαρμῷ τήνδε τὴν στέγην*.

68 *ἀνάγκαν ἀμφίπτολιν* esse ***duplicis sedis necessitatem*** (Hermanni interpretatione utor) sequentia satis testantur.

70 πατρῴων δούλιον
ἐσᾶγον αἶσαν — δίκαια καὶ μὴ [δίκαια]
πρέποντ' ἀπ' ἀρχᾶς βίου
τὰ τῶν βίᾳ φερομένων αἰνέσαι, πικρὸν φρενῶν 80
στύγος κρατούσῃ. δακρύω δ' ὑφ' εἱμάτων
ματαίοισι δεσπόταν τύχαις,
75 κρυφαίοις πένθεσιν παχνουμένη.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Δμωαὶ γυναῖκες, δωμάτων εὐθήμονες,
ἐπεὶ πάρεστε τῆσδε προστροπῆς ἐμοὶ 85
πομποί, γένεσθε τῶνδε σύμβουλοι πέρι·

---

71 Alterum δίκαια delendum esse vidit Herm. Schol. affert :overbium δοῦλε, δεσποτῶν ἄκουε καὶ δίκαια κἄδικα.

72. 73 πρέποντ' ἀρχάσ βίου βίαι φερομένων M. Antiquam ›ripturam, de qua utriusque scholiastae testimonio satis constat, ›stituendam esse monuit Roſsbach, qui primus hujus epodi ımeros recte digessit. Mox πικρῶν jamdudum e schol. emenıtum est. Servae dicunt justa et injusta se decere dominorum orum qui per vim ancillas sibi arripuerunt) facta approbare. ifficultatem habent verba ἀπ' ἀρχᾶς βίου de iis quae olim berae fuerant. Schol. alter ἐξότε τοῦτον ἐπανῄρημαι τὸν βίον. oſsbacho videntur servae vetulae peractae juventae ut ἀρχᾶς ίου reminisci, quibus verbis non primum vitae annum, sed ›tatem ineuntem significari censet. Vereor ne antiqua scriptura ; ipsa non satis emendata sit.

74 δεσπόταν M. et schol. δεσποτᾶν scribitur Stanleio auctore. ›d servato accusativo intelligitur cur poeta scripserit ματαίοισι ύχαις i. e. ἐπὶ μ. τύχαις, illato genetivo exspectatur δακρύω ıταίους τύχας.

75 παχνουμένην M. Corr. Turn.

78 γίνεσθαι, supra αι scripto ε, M.

τί φῶ χέουσα τάσδε κηδείους χοάς;
80 πῶς εὔφρον' εἴπω, πῶς κατεύξωμαι πατρί;
Πότερα λέγουσα παρὰ φίλης φίλῳ φέρειν
γυναικὸς ἀνδρί, τῆς ἐμῆς μητρὸς πάρα; 90
ἢ τοῦτο φάσκω τοὔπος, ὡς νόμος βροτοῖς,
ἴσ' ἀντιδοῦναι τοῖσι πέμπουσιν τάδε
85 στέφη, δόσιν γε τῶν κακῶν ἐπαξίαν; 95
Τῶνδ' οὐ πάρεστι θάρσος, οὐδ' ἔχω τί φῶ, 91
χέουσα τόνδε πέλανον ἐν τύμβῳ πατρός. 92
ἢ σῖγ' ἀτίμως, ὥσπερ οὖν ἀπώλετο
πατήρ, τάδ' ἐκχέασα, γάποτον χύσιν,
90 στείχω, καθάρμαθ' ὥς τις ἐκπέμψας πάλιν
δικοῦσα τεῦχος ἀστρόφοισιν ὄμμασιν;

---

79 *τύφω δὲ χέουσα* M., unde alii *τύμβῳ*, alii *τάφῳ χέουσα*. H. L. Ahrens *τί φῶ*, quod verum esse eorundem verborum v. 86. 87 repetitio indicio est.

80 *κατεύξομαι* M. Corr. Turn.

84 *ἐστ' ἀντιδοῦναι τοῖσι πέμπουσι* M. Elmsl. et Herm. *ἐσθλ'*, ab hujus loci sententia aberrantes. Optime Bamb. *ἴσ'*. In archetypo *ΕΙC* scriptum fuisse suspicor.

85 *δόσιν τε* M. *γε* Stanl. *παρ' ὑπόνοιαν· ἔδει γὰρ τῶν καλῶν εἰπεῖν* schol.

86. 87 in libris et editionibus post 82 positos huc transtuli. re ipsa clamante. Sic enim procedit Electrae deliberatio. *Quid dicam? Placemne matri patris manes? An iratos faciam? Neutrum audeo nec quid dicam habeo. An silentio potius rem peragam?* Vides ea quae quarto loco posui non posse tertium locum obtinere.

90 *τοῦτο πρὸς τὸ παρ' Ἀθηναίοις ἔθος, ὅτι καθαίροντες οἰκίαν ὀστρακίνῳ θυμιατηρίῳ, ῥίψαντες ἐν ταῖς τριόδοις τὸ ὄστρακον, ἀμεταστρεπτεὶ ἀνεχώρουν.* Schol.

Τῆσδ' ἐστὲ βουλῆς, ὦ φίλαι, μεταίτιαι· 100
κοινὸν γὰρ ἔχθος ἐν δόμοις νομίζομεν.
μὴ κεύθετ' ἔνδον καρδίας φόβῳ τινός·
τὸ μόρσιμον γὰρ τόν τ' ἐλεύθερον μένει
καὶ τὸν πρὸς ἄλλης δεσποτούμενον χερός.
λέγοις ἄν, εἴ τι τῶνδ' ἔχεις ὑπέρτερον. 105

ΧΟΡΟΣ.

Αἰδουμένη σοὶ βωμὸν ὣς τύμβον πατρὸς
λέξω, κελεύεις γάρ, τὸν ἐκ φρενὸς λόγον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

λέγοις ἄν, ὥσπερ ᾐδέσω τάφον πατρός.

ΧΟΡΟΣ.

φθέγγου χέουσα κεδνὰ τοῖσιν εὔφροσιν.

---

92 ἀναδέξασθε τὴν αἰτίαν τῆς βουλῆς. Schol.

97 ἔχοισ M. Corr. Jacobs. Hunc versum damnavit Schütz, … justa causa. Pluribus interpositis potest iterum ad animi … sum aperiendum hortari feminas in re gravi haesitantes.

100 Bene Schütz : *Dicas velim pro ea quam profiteris* (modo … fessa es) *erga patris sepulcrum reverentia.* Apte Boissonade … tulit Soph. OR. 276 ὥσπερ μ' ἀραῖον ἔλαβες, ὧδ', ἄναξ, ἐρῶ. …manno et haec et superiora tam absurda videbantur, ut hunc …m sursum deorsum versaret : cujus argumenta me non satis …qui fateor.

101 σεμνὰ M. εὖξαι ἀγαθὰ τοῖς εὖ φρονοῦσι schol. Unde …ὰ restituit Hartung. *K* et *C* etiam v. 327 et alibi confusae, …ius *K* et *IC*. Frustra vulgatam tuetur Paley : cur enim …curius significarent consilium modestissimum?

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τίνας δὲ τούτους τῶν φίλων προσεννέπω; 110

ΧΟΡΟΣ.

πρῶτον μὲν αὑτὴν χὤστις Αἴγισθον στυγεῖ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἐμοί τε καὶ σοί τἄρ' ἐπεύξωμαι τάδε;

ΧΟΡΟΣ.

105 αὐτὴ σὺ ταῦτα μανθάνουσ' ἤδη φράσαι.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

τίν' οὖν ἔτ' ἄλλον τῇδε προστιθῶ στάσει;

ΧΟΡΟΣ.

μέμνησ' Ὀρέστου, κεἰ θυραῖός ἐσθ' ὅμως. 115

ΗΛΕΚΤΡΑ.

εὖ τοῦτο κἀφρένωσας οὐχ ἥκιστά με.

ΧΟΡΟΣ.

τοῖς αἰτίοις νῦν τοῦ φόνου μεμνημένη

ΗΛΕΚΤΡΑ.

110 τί φῶ; δίδασκ' ἄπειρον ἐξηγουμένη.

ΧΟΡΟΣ.

ἐλθεῖν τιν' αὐτοῖς δαίμον' ἢ βροτῶν τινὰ

ΗΛΕΚΤΡΑ.

πότερα δικαστὴν ἢ δικηφόρον λέγεις; 120

---

104 τ' ἄρ' ἐπεύξομαι M. Corr. Dind. et Dobraeus.

ΧΟΡΟΣ.

ἁπλῶς τι φράζουσ', ὅστις ἀνταποκτενεῖ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

καὶ ταῦτά μοὐστὶν εὐσεβῆ θεῶν πάρα;

ΧΟΡΟΣ.

πῶς δ' οὐ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμείβεσθαι κακοῖς;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Κῆρυξ μέγιστε τῶν ἄνω τε καὶ κάτω, 165
ἄρηξον, Ἑρμῆ χθόνιε, κηρύξας ἐμοὶ,
τοὺς γῆς ἔνερθε δαίμονας κλύειν ἐμὰς 125
εὐχὰς, πατρῴων αἱμάτων ἐπισκόπους,

---

113 Herm. ex ingenio ἁπλωστί, quod si graece diceretur, rbo ἁπλόω potius quam ab adjectivo ἁπλοῦς declinatum esset. ad Aeschyli artem praevertamur. Post apertum hoc et ani-m chori responsum fit pausa brevis. Nam haec Electrae choro de inferiis offerendis deliberatio continetur versibus lecim sive, articulos periodi ut distinguamus, bis ternis et uinis, quibus additur clausula duorum versuum. Sequuntur rae versus sex (ter bini), novem (ter trini), duodecim (ter rni) addita clausula versuum quattuor. Mox, inferiis oblatis, incinno quem in patris sepulcro reperit iterum cum choro erat Electra, iterumque utitur longiore oratione, qui locus, quasi antistrophicus, in totidem versus extenditur, iisdem dis iisdemque periodorum membris distinctos.

116. 17 Horum versuum prior, qui post v. 158 legebatur, utissima Hermanni conjectura suo loco redditus est. μεγίστη ηξον supplevit Klausen.

119 πατρῴων δ' ὀμμάτων M. δωμάτων Stanl. αἱμάτων H. L. ns. Herm. Dind. Illud frustra defendit Paley, non satis lens quid requirant versus proxime sequentes deorumque rum munera. V. ad v. 1 adnotata.

120 *καὶ γαῖαν αὐτὴν, ἣ τὰ πάντα τίκτεται,*
θρέψασά τ' αὖθις τῶνδε κῦμα λαμβάνει·
Κἀγὼ χέουσα τάσδε χέρνιβας φθιτοῖς
λέγω καλοῦσα πατέρ· ἐποίκτειρόν τ' ἐμὲ 130
φίλον τ' Ὀρέστην πως ἄναξον ἐς δόμους.
125 *πεπραμένοι γὰρ νῦν γέ πως ἀλώμεθα*
πρὸς τῆς τεκούσης, ἄνδρα δ' ἀντηλλάξατο
Αἴγισθον, ὅσπερ σοῦ φόνου μεταίτιος.
κἀγὼ μὲν ἀντίδουλος· ἐκ δέ χρημάτων 135
φεύγων Ὀρέστης ἐστὶν, οἱ δ' ὑπερκόπως
130 *ἐν τοῖσι σοῖς πόνοισι χλίουσιν μέγα.*

---

122. 23 Herm. *'ἀγὼ*, sine necessitate; imo librorum scriptura cum Aeschyli simplicitate et numerorum ratione melius convenit. Sed idem recte *φθιτοῖς* pro *βροτοῖς*, quod frustra a nonnullis defenditur. In Med. adscriptum est *γρ. νεκροῖς*. Ne conjicias *τορῶς*, quod mihi in mentem venerat: vox *χέρνιβες* (Soph. El. 434 *λουτρά*) non adjecta mortuorum notione de inferiis accipi nequit. Mox *καλοῦσα πατέρ'* M. Vocativum dedit Rob. Illud praestat, ut *καλοῦσα* habeat accusativum quocum jungatur. Mercurius deos inferos Terramque conciliare jubetur, Electra patrem invocat.

124 *πῶσ ἀνάξομεν δόμοισ* M. et quae exstant scholia. In quibus *πῶς* soloecum est, *ἀνάξομεν*, si ab *ἀνάσσειν* ducitur, a virginis modestia abhorret. Varia tentarunt viri docti, eminet Schneidewini ingeniosa conjectura *φῶς τ' ἄναψον ἐν δόμοις*. Sed versum sequentem reputanti non dubium videbitur, quin fratris exulis reditum a patris manibus Electra expetat. Ut omnem scrupulum eximam, afferam Solonis (fr. 35, 7 Bergk) locum similem *πολλοὺς δ' Ἀθήνας, πατρίδ' εἰς θεόκτιτον, ἀνήγαγον πραθέντας*. Has habui rationes Blomfieldii emendationem certissimam recipiendi.

125 *πεπραγμένοι* M. et sch. Emend. Casaub.

129. 30 *φεύγειν . . πόνοισιν . . μέτα* M. Corr. Rob. et Turn.

Ἐλθεῖν δ' Ὀρέστην δεῦρο σὺν τύχῃ τινὶ
κατεύχομαί σοι. καὶ σὺ κλῦθί μου, πάτερ·
αὐτῇ τέ μοι δὸς σωφρονεστέραν πολὺ 140
μητρὸς γενέσθαι χεῖρά τ' εὐσεβεστέραν.
ἡμῖν μὲν εὐχὰς τάσδε· τοῖς δ' ἐναντίοις
λέγω φανῆναί σου, πάτερ, τιμάορον,
καὶ τοὺς κτανόντας ἀντικατθανεῖν, δίκην
* * * * * *
ταῦτ' ἐν μέρει τίθημι τῆς κακῆς ἀρᾶς, 145
κείνοις λέγουσα τήνδε τὴν κακὴν ἀράν·
ἡμῖν δὲ πομπὸς ἴσθι τῶν ἐσθλῶν ἄνω,
σὺν θεοῖσι καὶ γῇ καὶ δίκῃ νικηφόρῳ.
Τοιαῖσδ' ἐπ' εὐχαῖς τάσδ' ἐπισπένδω χοάς.

---

137 In Med. adscriptum est γρ. ἀντικακτανεῖν, unde invenuste caligeri Hermannique conjectura scribitur ἀντικακτανεῖν δίκῃ. tionem mancam esse verba ipsa declarant, et vota pro amicis tquam quattuor versibus exposita sunt, imprecationes in inios totidem versibus includi par est. Rem conficit numerorum o, de qua supra exposui. Excidit versus fere talis :

τίνοντας ὧν ἔδρασαν ἀξίαν κακῶν.

139 ταῦτ' ἐν μέσῳ τίθημι τῆσ κακῆσ ἀρᾶσ M. τῆς καλῆς ς Schütz et Herm. τῆς κακῆς χαρᾶς Martin et Bamb. Quae m probari nequeant, de hoc loco desperantes Mehler (l. l.) Dindorf, ille v. 139, hic vv. 139. 40 exulare jusserunt. Sed licina praesto. Schol. adscripsit ἐν κεφαλαίῳ, ἐν ὑποθέσει ημι, quo duce ἐν μέρει restitui. Abundantia orationis accolata est hujusmodi precum solennitati et anxiae religioni entium ne secus acciperentur verba, quibus arcana quaedam inesse credebatur. Eadem est Persarum religiosa verbositas ces averruncas praecipientium (Pers. 216—223).

141 τῶν, supra adscripto δ', M.

ὑμᾶς δὲ κωκυτοῖς ἐπανθίζειν νόμος 150

145 * * * * * *

παιᾶνα τοῦ θανόντος ἐξαυδωμένας.

ΧΟΡΟΣ.

Ἵετε δάκρυ καναχὲς ὀλούμενον ὀλομένῳ [δεσπότᾳ]
πρὸς ῥύμα τόδε κακῶν κεδνοῖσιν ἀπότροπον,
ἄγος ἐπιχύμενον κεχυμένων χοᾶν. 155

---

144 Post hunc versum lacunam indicavi, quia ἐπανθίζειν casum accusativum et numerorum ratio clausulam quattuor versuum requirit. Adhibito v. 158 et loco consimili Pers. 619—622, talia fere excidisse statuas :

τὰς νερτέροισι τάσδε γαπότους δόσεις.

147 sqq. Frustra laborarunt Herm. Seidler Müller Bamb. alii, ut in stropham et antistropham redigerent carmen, quod non est antistrophicum, neque tamen caret concinnitate sua. Interjectionem in medio positam praecedunt ordines dochmiaci tres et duo, sequuntur duo et tres. Haec divisio, quae librorum scripturam in numeros suos digerenti sponte mihi se obtulit, totius scenae dispositione confirmatur. A versu 76 ad 146 de inferiis offerendis agitur, 158—228 fratrum agnitionem complectuntur, qui loci ex adverso sibi respondentes magnum periodorum orbem efficiunt. In medio positum carmen dochmiacum duas partes habet et ipsas ex adverso inter se respondentes, et interjectionem centralem, hujus carminis eandemque magni illius orbis centrum obtinentem.

147 ὀλόμενον ὀλομένῳ M. Haec si eidem, ut par est, ordini assignantur, in numeros dochmiacos vix redigi posse videntur, nisi scribatur ὀλούμενον voce δεσπότᾳ ejecta, quae etiam ad sententiam aptissima sunt. Habes ordinem e dochmio acatalecto et dochmio hypercatalecto sive dimetro bacchiaco compositum.

148. 149 πρὸσ ἔρυμα τόδε κακῶν κεδνῶν τ' ἀπότροπον ἄλγοσ ἀπεύχετον M., cum quo consentit schol., nisi quod legit ἄγος

150 κλύε δέ μοι σέβας
κλύ', ὦ δέσποτ', ἐξ ἀμαυρᾶς φρενός.
Ὀτοτοτοτοτοτοῖ.
Ἰὼ τίς δορυσθενὴς εἰσ' ἀνὴρ
ἀναλυτὴρ δόμων,

---

vel potius, ex Hermanni emendatione, ἄγος. Vide de his vocibus disputantem G. Curtium, *Grundzüge der griech. Etymologie* p. 140. Ἄγος est μίασμα, ἄγος hoc loco mihi videtur sonare ἐνάγισμα, et apud Hesychium pro ἄγος· ἄγνισμα θυσίας, quae poetam decent, non lexicographum, nescio an legendum sit ἄγος· ἐνάγισμα, θυσία. Neque tamen recepto ἄγος locus sanatus est, quem sensu carere etiam melius intelliges perlectis scholiastae et recentiorum interpretationibus. Primo ἔρυμα *tumulum* esse volunt, quod jure contendit Herm. ἕρμα dicendum fuisse, ipse scripsit ἕρμα γᾶς. Tum κακῶν κεδνῶν τ' ἀπότροπον absurdum est : κακῶν ἀπότροπον, *mala avertentem*, neque ad tumulum, neque ad lacrimam referri potest, sed ad libationem spectat quae est ἐνάγισμα ἀποτρόπαιον. His autem inferiis mala averruncari chorus orat non ab ea quae eas misit femina scelesta, sed a bonis et Agamemnonis causae faventibus. Vides omnino scribendum esse πρὸς ῥεῦμα, vel potius, numerorum causa, πρὸς ῥίμα τόδε κακῶν κεδνοῖσιν ἀπότροπον. (Cf. θάνατον ἀνδρὶ ἀλαλκέμεν, ἑτάροισιν ἀμυνέμεν ὄλεθρον). Deinde ἄγος recte a schol. per appositionem cum δάκρυ conjungitur, sed ἀπεύχετον nihili est. Ductus concinnitate et hic et alibi manifesta, qua verba verbis et sensus sensibus opponuntur, scripsi ἐπιχύμενον. Jam verte : *Mittite lacrimam stridulam morituram mortuo juxta hunc laticem mala a bonis arciturum, hoc munus adfundentes inferiis effusis.* Eur. Orest. 1240 δακρύοις κατασπένδω σ'. — ἐγὼ δ' οἴκτοισί γε.

150. 51 κλῦε δέ μοι κλῦε· σεβάσω δεσπότα M. σέβας ὦ Turn. Transposuit Bamb. σέβας ἐξ ἀμαυρᾶς φρενός *reverentiam*, i. e. preces, *ex tenebroso corde* bene interpretatur Herm. V. Agam. 517.

152. 53 ὀτοτοτοτοτοτοτοτοῖ ἰὼ τίς δορυ[illegible] ἀνὴρ M. ἴτω τις Bothe. Inserui εἰσ', quod post ἧς exci[illegible]numeri docent.

155 Σκυθικά τ' ἐν χεροῖν παλίντονα * 161
ἐν ἔργῳ βέλη 'πιπάλλων Ἄρης
σχέδιά τ' αὐτόκωπα νωμῶν ξίφη.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ἔχει μὲν ἤδη γαπότους χοὰς πατήρ·
νέου δὲ μύθου τοῦδε κοινωνήσατε.

ΧΟΡΟΣ.

160 λέγοις ἄν· ὀρχεῖται δὲ καρδία φόβῳ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὁρῶ τομαῖον τόνδε βόστρυχον τάφῳ.

ΧΟΡΟΣ.

τίνος ποτ' ἀνδρὸς, ἢ βαθυζώνου κόρης;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

εὐξύμβολον τόδ' ἐστὶ παντὶ δοξάσαι. 170

ΧΟΡΟΣ.

πῶς οὖν παλαιὰ παρὰ νεωτέρας μάθω;

---

155 σκυθιτά, supra scripto κα, et παλίντον' ἐν ἔργῳ M. Lacunae signa addidi. Excidisse videtur notio *eminus*, cui mox σχέδια opponitur, vox hujus ⏑ –, vel hujus mensurae ⏑ ⏑ ⏑ –.

157 νωμῶν βέλη M. Pauw e schol. ξίφη restituit.

158 ἀπότον M. Emend. Turn. Post hunc versum in libris legitur is qui nobis est 116.

160 ἀνορχ[illegible] M. Voces divisit Turn.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

5 οὐκ ἔστιν ὅστις πλὴν ἐμοῦ κείραιτό νιν.

ΧΟΡΟΣ.

ἐχθροὶ γὰρ οἷς προσῆκε πενθῆσαι τριχί.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

καὶ μὴν ὅδ' ἐστὶ κάρτ' ἰδεῖν ὁμόπτερος.

ΧΟΡΟΣ.

ποίαις ἐθείραις; τοῦτο γὰρ θέλω μαθεῖν. 175

ΗΛΕΚΤΡΑ.

αὐτοῖσιν ἡμῖν κάρτα προσφερὴς ἰδεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

) μῶν οὖν Ὀρέστου κρύβδα δῶρον ἦ τόδε;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

μάλιστ' ἐκείνου βοστρύχοις προσείδεται.

---

165 κείρετο νειν, supra scripto νιν, M. Corr. Turn. Dind., braeum secutus, πλὴν ἑνός, quam conjecturam Herm. magis ciosam quam veram dixit, quippe qua recepta post hunc sum statim v. 170 exspectaretur. Mihi quoque librorum iptura optima videtur. Electra enim fratris cincinnum esse picatur quidem, sed sibi ipsa diffidens tantam rem pronuntiare ɔitat. Cf. v. 185. Sic femina illa Euripidea, quamquam animo Aeschylea virgine multum sane diverso, πῶς [illegible]ν σύ μοι λέξειας ὶ χρὴ λέγειν;

ΧΟΡΟΣ.

καὶ πῶς ἐκεῖνος δεῦρ' ἐτόλμησεν μολεῖν;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἔπεμψε χαίτην κουρίμην χάριν πατρός. 180

ΧΟΡΟΣ.

οὐχ ἧσσον εὐδάκρυτά μοι λέγεις τάδε,
175 εἰ τῆσδε χώρας μήποτε ψαύσει ποδί.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Κἀμοὶ προσέστη καρδίας κλυδώνιον
χολῆς, ἐπαίσθην δ' ὡς διανταίῳ βέλει·
ἐξ ὀμμάτων δὲ δίψιοι πίπτουσί μοι 185
σταγόνες ἄφρακτοι δυσχίμου πλημμυρίδος,
180 πλόκαμον ἰδούσῃ τόνδε· πῶς γὰρ ἐλπίσω
ἀστῶν τιν' ἄλλον τῆσδε δεσπόζειν φόβης;
Ἀλλ' οὐδὲ μήν νιν ἡ κτανοῦσ' ἐκείρατο,

---

173 καὶ τὴν M. Emend. Vict. πατρί Turn. Herm. Dind. sine necessitate.

174 Bamb. conj. ἐνδάκρυτά, Emper. et Herm. αὖ δάκρυτά. Sed εὐ in hujusmodi compositis augendi vim habere colligo ex εὐμισητότατον apud Xen. Cyrop. III, 1, 9.

176. 77 Viso cincinno se exanimatam esse dicit, v. ad Agam. 1065. Nihil opus conjectura καρδίᾳ, ab Hermanno recepta: genetivus tangendi vim habet, v. ad Agam. 1379. Mox ἐπαίδην M., a Cantero corr.

178 δίψιοι σταγόνες mihi sonare videntur, non ποθειναί μοι, ut schol. et Herm. interpretantur, sed *lacrimae avidae*, i. e. *largae*, *uberes*. Lucret. V, 201 *inde avidam partem montes silvaeque ferarum possedere*, quamquam Lachmannus haec mutavit.

ἐμή γε μήτηρ, οὐδαμῶς δ' ἐπώνυμον 190
φρόνημα παισὶ δύσθεον πεπαμένη.
85 ἐγὼ δ' ὅπως μὲν ἄντικρυς τάδ' αἰνέσω,
εἶναι τόδ' ἀγλάϊσμά μοι τοῦ φιλτάτου
βροτῶν Ὀρέστου – σαίνομαι δ' ὑπ' ἐλπίδος.
φεῦ.
εἴθ' εἶχε φωνὴν ἔμφρον' ἀγγέλου δίκην, 195
90 ὅπως δίφροντις οὖσα μὴ 'κινυσσόμην,
Ἀλλ' εὖ σάφ' ἦν ἢ τόνδ' ἀποπτύσαι πλόκον,
εἴπερ γ' ἀπ' ἐχθροῦ κρατὸς ἦν τετμημένος,
ἢ ξυγγενὴς ὢν εἶχε συμπενθεῖν ἐμοὶ
ἄγαλμα τύμβου τοῦδε καὶ τιμὴν πατρός. 200

---

183 ἐμὴ δὲ M., quod frustra defendas locis dissimilibus, ›que Hermanni conjectura versum excidisse statuentis ullam ·obabilitatis speciem habet. Pors. ἐμή γε, et illud ipsum δέ post ·δαμῶς inseruit Dind.

185 Schützii conjecturam ἐγὼ δὲ πῶς refutarunt Bamb. et erm. λείπει· οὐκ ἔχω schol., qualis ellipsis, Graecis familiaris, l commotum Electrae animum accomodata est.

189. 90 εὔφρον' M. Emend. Auratus. Mox μὴ κηνυσσόμην ., schol., Hesych. Veterem corruptelam sanarunt Turn. et ›hütz. V. Prom. 158.

191 ἀλλ' εὖ σαφηνῆ M., in quibus latere ἀλλ' εὖ σαφ' ἦν ἢ tellexit Well. Schütz et Dind. ἀλλ' ἢ σάφ' ἦν μοι, Erf. et Herm. ɩλ' ἦν σαφηνῆ, sine justa causa, praesertim quum etiam schol. gerit εὖ, quod interpr. ἀκριβῶς. In variata alterius membri ructura si offendis, scribere possis ἦν δή, quo tamen non opus se puto.

193. 94. *Aut, si cognatus esset, locum mihi daret una cum eo gendi in hujus tumuli ornamentum et honorem patris.* Sic Thuc. , 41 ἀγανάκτησιν ἔχει et καταμέμψιν ἔχει, II, 61 αἴσθησιν ἔχει

195 *καὶ μὴν στίβοι γε, δεύτερον τεκμήριον,* 205
ποδῶν ὅμοιοι τοῖς τ' ἐμοῖσιν ἐμφερεῖς.
καὶ γὰρ δύ' ἐστὸν τώδε περιγραφὰ ποδοῖν,
αὐτοῦ τ' ἐκείνου καὶ συνεμπόρου τινός.
* * * * * *
200 *πτέρναι τενόντων θ' ὑπογραφαὶ μετρούμεναι*
ἐς ταὐτὸ συμβαίνουσι τοῖς ἐμοῖς στίβοις. 210
πάρεστι δ' ὠδὶς καὶ φρενῶν καταφθορά.
Ἀλλ' εἰδότας μὲν τοὺς θεοὺς καλούμεθα, 201
οἵοισιν ἐν χειμῶσι ναυτίλων δίκην
205 *στροβούμεθ'· εἰ δὲ χρὴ τυχεῖν σωτηρίας,*
σμικροῦ γένοιτ' ἂν σπέρματος μέγας πυθμήν. 204

---

pro *παρέχει*, apud Demosth. p. 1305 sq. *ὑποψίαν ἔχειν* est *suspicioni locum dare*. Quae apud Soph. leguntur Electrae v. 466, *τὸ γὰρ δίκαιον οὐκ ἔχει λόγον δυοῖν ἐρίζειν*, etiam absque voce *λόγον* intelligi possent. Recte Herm. improbat interpretationem eorum qui *εἶχε* pro *ἐδύνατο* dictum putant, sed non debebat, scriptura ipsa damnata, *εἶχε* mutare in *εἶτα*. Post hunc versum legebantur quattuor versus hujus editionis 203—6, quos Herm. cur choro dederit nescio.

195—202 *ποδῶν δ' ὁμοῖοι* M. Particulam delevit Turn. Fortasse *ὁμοίως* (sicut cincinnus) *τοῖσδ' ἐμοῖσιν ἐμφερεῖς*. Apud schol. legitur *τοῖς δ' ἐμοῖσιν*. Schützio vv. 196. 197. 200, Roſsbacho 197. 198 spurii videbantur. Bene Herm. ante 200 lacunae signum posuit. Neque enim utriusque, sed alterius vestigia suis similia dicit Electra. Unum versum excidisse numerorum ratio docet, qui si a voce *ἐτέραι* incepit, librarius facile ad *πτέρναι* aberrare potuit.

203—6, qui post 194 legebantur, orationis clausulam esse et res ipsa et orationis antitheticae clausula (143—46) et Orestis prodeuntis verba *εὔχου τὰ λοιπὰ . . .* satis demonstrant. Rem intellexerat Butler. 204 *δίκῃ*, *ι* ab alia manu in litura scripto, M.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Εὔχου τὰ λοιπὰ, τοῖς θεοῖς τελεσφόρους
εὐχὰς ἐπαγγέλλουσα, τυγχάνειν καλῶς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἐπεὶ τί νῦν ἕκατι δαιμόνων κυρῶ;

ΟΡΕΣΤΗΣ

210 εἰς ὄψιν ἥκεις ὧνπερ ἐξηύχου πάλαι. 215

ΗΛΕΚΤΡΑ.

καὶ τίνα σύνοισθά μοι καλουμένη βροτῶν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σύνοιδ' Ὀρέστην πολλά σ' ἐκπαγλουμένην.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Καὶ πρὸς τί δῆτα τυγχάνω κατευγμάτων;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὅδ' εἰμί· μὴ μάτευ' ἐμοῦ μᾶλλον φίλον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

215 ἀλλ' ἦ δόλον τιν', ὦ ξέν', ἀμφί μοι πλέκεις; 220

ΟΡΕΣΤΗΣ.

αὐτὸς καθ' αὑτοῦ τἄρα μηχανορραφῶ.

---

210 ἐξηύκου M.

211 ἐκπαγλουμένησ M. ἐκπαγλουμένην sch.

216 αὐτὸσ κατ' αὐτοῦ ταρραμηχανορραφῶ M. Corr. Well.
et Dind.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀλλ' ἐν κακοῖσι τοῖς ἐμοῖς γελᾶν θέλεις.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

κἀν τοῖς ἐμοῖς ἄρ', εἴπερ ἔν γε τοῖσι σοῖς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὡς ὄντ' Ὀρέστην τάδε λέγω σε προὐννέπειν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

220 αὐτὸν μὲν οὖν ὁρῶσα δυσμαθεῖς ἐμέ. 225
κουρὰν δ' ἰδοῦσα τήνδε κηδείου τριχὸς
ἰχνοσκοποῦσά τ' ἐν στίβοισι τοῖς ἐμοῖς 228
ἀνεπτερώθης κἀδόκεις ὁρᾶν ἐμέ. 227

---

218 ἐμοῖσιν ἄρ' M. Corr. Turn.

219 τάδ' ἐγὼ σε προὐννέπω M. Editores τάδε aut ἄρα aut γάρ σ' ἐγὼ προσεννέπω; aut alia in eandem sententiam. Quae dedi proxime a librorum scriptura absunt (*ΛΕ* excidit post *ΛΕ*) et rei virginisque timiditati unice conveniunt. *Orestemne ipsum te dicam haec proloqui?* Nimis arctis finibus Herm. tribrachi in Aeschyli trimetris usum circumscripsit, una semper voce aut saltem praepositione et nomine eum comprehendi ratus : sufficit ut verba cohaereant.

220 αὐτὸν μὲν νῦν M., sed suspicor olim fuisse, quod in Gu. prima manus scripserat, αὐτὸν μὲν οὖν. Schütz et Herm. αὐτόν με νῦν.

221. 22 in libris inverso ordine leguntur et post eos v. 228. Et illorum quidem sedes permutandas esse omnes consentiunt; versum σαυτῆς ἀδελφοῦ . . . diversis, sed aeque infelicibus conjecturis post 221, post 222, post 223, post 224 collocarunt.

Σκέψαι τομῇ προσθεῖσα βόστρυχον τριχός· 230
225 ἰδοῦ δ' ὕφασμα τοῦτο, σῆς ἔργον χερὸς,
σπάθης τε πληγὰς ἠδὲ θήρειον γραφήν·
* * * * * *
σαυτῆς ἀδελφοῦ συμμέτρου τῷ σῷ κάρᾳ. 229

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ὦ τερπνὸν ὄμμα, τέσσαρας μοίρας ἔχον 238

---

224 *σκέψαιτο μὴ* M. Emend. Turn.

226 *εἰό δὲ θηρίον γραφήν* M. Emend. illud Turn., hoc
)amb.

228 Versum illum vagum in fine orationis collocavi, ante
um unius versus lacuna notata. Orestes enim sororem jusserat
incinnum desectum trunco capillo admovere et textile aspicere
b ipsa pictum. Sed alia majora sunt addenda. Tu vero, inquit,
uae e crinium et vestigiorum similitudine fratrem adesse con-
ciebas, *me ipsum intuere et fratrem praesentem agnosce formae
iae similem.* Tum Electra *ὦ τερπνὸν ὄμμα.* Habes inde a versu
)7 versus bis senos et bis quinos, qui respondent bis quinis et
is senis versibus (76—97) positis in initio magni hujus periodo-
ım orbis, quo inferiarum oblatio et, quae inde pendet, fratrum
ɀnitio continetur. Qui sequuntur versus octo sunt agnitionis
ɔnsummatio et totius loci clausula.

229—34 Hi versus et ipsi in libris trajecti post 239 lege-
antur ordine praepostero. Nam Orestis orationi proxime superiori,
ılcherrimae et vividissimae, frigidus ineptusque pannus adsue-
antur vv. 235. 36, fratre sororis gaudium compescente antequam
ı ab illa agnosci sciret. Reliqua, 237—39. 229—34. 240 sq.,
isere confusa in unam Electrae orationem conjiciebantur. Verum
ırsuum ordinem acute perspexit Rofsbach, nisi quod ille versui 229
aefigi jussit interjectiones *ἰοῦ ἰοῦ* ab hoc loco alienas.

230 ἐμοί· προσαυδᾶν δ' ἔστ' ἀναγκαίως ἐμὸν
πατέρα τε καὶ τὸ μητρὸς ἐς σέ μοι ῥέπει
στέργηθρον· ἡ δὲ πανδίκως ἐχθαίρεται·
καὶ τῆς τυθείσης νηλεῶς ὁμοσπόρου·
πιστὸς δ' ἀδελφὸς ἦσθ', ἐμοὶ σέβας φέρων. 243

ΟΡΕΣΤΗΣ.

235 ἔνδον γενοῦ, χαρᾷ δὲ μὴ 'κπλαγῇς φρένας· 233
τοὺς φιλτάτους γὰρ οἶδα νῷν ὄντας πικρούς.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ φίλτατον μέλημα δώμασιν πατρὸς, 235

---

229 Mirum quantum arrisit viris doctis Valckenaerii conjectura ὦ τερπνὸν ὄνομα, non solum non necessaria, sed rei quae dicenda erat contraria. Orestis enim quam intuetur persona (ὄμμα) quattuor partes (μοίρας) sustinet et quattuor nominibus (non uno) ab Electra appellatur.

230 ἀναγκαίωσ ἔχον M., voce ultima e versu superiore repetita. Periphrasis ἔστ' ἔχον minime poetica hoc in loco rationem non habet. Prien conj. ἀναγκαῖόν σε νῦν. Scribendum erat ἐμόν. Verbum εἶναι cum adverbiis conjungi notum est. V. Eumen. v. 480 sq., quos sic emendandos esse demonstrabo :

ἀμφότερα, μένειν
πέμπειν τε λύπη, κἄστ' ἀμηχάνως ἐμοί.

235 μὴκπλαγιῇ M.

237—41 Electrae tribuit Rofsb., 242 sqq. choro. Sed hos inter fratres distribuendos esse patet, illi choro dandi erant, quem et ipsum Orestem reducem alloqui par est et cujus sunt versus antithetici 260—64. Atque omnino chori est munus, ut fratrum animos gaudio indulgentes ad instantes curas reducat. Hinc enim orditur nova rerum series, vindictae consilia, Jovis et deorum manium

δακρυτὸς ἐλπὶς σπέρματος σωτήριος,
ἀλκῇ πεποιθὼς δῶμ' ἀνακτήσει πατρός.
240 μόνον Κράτος τε καὶ Δίκη σὺν τῷ τρίτῳ 244
πάντων μεγίστῳ Ζηνὶ συγγένοιτό σοι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ζεῦ Ζεῦ, θεωρὸς τῶνδε πραγμάτων γενοῦ·
ἰδοῦ δὲ γένναν εὖνιν αἰετοῦ πατρός,
θανόντος ἐν πλεκταῖσι καὶ σπειράμασιν
245 δεινῆς ἐχίδνης· τοὺς δ' ἀπωρφανισμένους

---

invocationes, quae novo comprehenduntur periodorum ordine ita dispositarum, ut a versibus trimetris ad planctum lyricum progressae iterum ad trimetros descendant.

238 ἐλπὶσ σπέρματοσ σωτηρίου M., quod exponunt σπέρμα σωτήριον ἐλπισθέν. Sed ita, quum σπέρμα σωτήριον sit Orestes, sua ipsius ille spes diceretur. Merito haec offenderunt Schützium et Mehlerum, quorum alter conjecturam protulit, ut mihi quidem videtur jejuniorem et ab hujus loci vi poetica abhorrentem τέρματος σωτηρίου, quum ille jamdudum σωτήριος (*spes servandi generis*) monstrasset. V. Soph. El. 857 πάρεισιν ἐλπίδων ἔτι κοινοτόκων εὐπατρίδων τ' ἀρωγαί, locum ab Hermanno allatum ad vulgatam tuendam, sed emendationi Schützianae faventem : ἐλπὶς σωτήριος poetice dictum est pro ἐλπὶς σωτηρίας, ut ἐλπίδες κοινότοκοι pro ἐλπίδες ἀδελφοί.

240. 41 μόνοσ M. Corr. Turn. Mox συγγένοιτό μοι M. σοι Stanl.

242 Orestis personam adnotarunt Rob. et Cant. πρηγμάτων M:, unde Schneidewin conjecit πημάτων. Sed praestat vulgata.

243 γέννα, νιναὶ ἐτοῦ M. Praeclare emend. Turn.

244 σπιράμασιν M.

νῆστις πιέζει λιμός· οὐ γὰρ ἐντελὴς 250
θήραν πατρῴαν προσφέρειν σκηνήμασιν.
οὕτω δὲ κἀμὲ τήνδε τ', Ἠλέκτραν λέγω,
ἰδεῖν πάρεστί σοι, πατροστερῆ γόνον,
250 ἄμφω φυγὴν ἔχοντε τὴν αὐτὴν δόμων.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Καὶ τοῦ θυτῆρος καὶ σε τιμῶντος μέγα 255
πατρὸς νεοσσοὺς τούσδ' ἀποφθείρας, πόθεν
ἕξεις ὁμοίας χειρὸς εὔθοινον γέρας;
οὔτ' ἀετοῦ γένεθλ' ἀποφθείρας, πάλιν
255 πέμπειν ἔχοις ἂν σήματ' εὐπιθῆ βροτοῖς·
οὔτ' ἀρχικός σοι πᾶς ὅδ' αὐανθεὶς πυθμὴν 260
βωμοῖς ἀρήξει βουθύτοις ἐν ἤμασιν.
κόμιζ', ἀπὸ σμικροῦ δ' ἂν ἄρειας μέγαν

---

246 ἐντελήσ M. ἐντελεῖς Pauw, quod recepissem, nisi scholia illud confirmarent.

247 θήρα πατρώα M. Ex schol. correxerunt Rob. et Turn.

248 ἐγὼ M. λέγω Ald.

251 Hos novem versus bene Hermann Electrae tribuit, novem qui praecedunt Orestis versibus respondentes. Versibus 237—64 comprehenditur systema trimetrorum quinque, sex et trium, trium et sex, quinque. In mentem mihi venit τοῦ βουθυτῆρος. Sed καί initio orationis orationem praecedentem excipientis offensionem non habet, v. infra 500.

253 εὔθυνον, supra υ scripto οι, M. Utramque lectionem agnoscit schol.

255 εὐπείθη M. Corr. Blomf.

257 ἐνήμασιν M.

258 δαναρίασ M. Emend. Turn. κόμιζε schol. interpretatur σῶζε ἡμᾶς.

δόμον, δοκοῦντα κάρτα νῦν πεπτωκέναι.

ΧΟΡΟΣ.

260 Ὦ παῖδες, ὦ σωτῆρες ἑστίας πατρὸς,
σιγᾶθ', ὅπως μὴ πεύσεταί τις, ὦ τέκνα, 265
γλώσσης χάριν δὲ πάντ' ἀπαγγείλῃ τάδε
πρὸς τοὺς κρατοῦντας· οὓς ἴδοιμ' ἐγώ ποτε
θανόντας ἐν κηκῖδι πισσήρει φλογός.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

265 Οὔτοι προδώσει Λοξίου μεγασθενὴς
χρησμὸς κελεύων τόνδε κίνδυνον περᾶν, 270
κἀξορθιάζων πολλὰ καὶ δυσχειμέρους
ἄτας ὑφ' ἧπαρ θερμὸν ἐξαυδώμενος
ἀποχρημάτοισι ζημίαις ταυρούμενον, 275
270 εἰ μὴ μέτειμι τοῦ πατρὸς τοὺς αἰτίους
τρόπον τὸν αὐτὸν, ἀνταποκτεῖναι λέγων.

---

262 μὴ δυνάμενος ἐχεμυθεῖν schol.

264 in rogo funebri.

267 κάξοθριάζων M.

269 ἀπόχρηματοῖσι M. Correxit et recte interpretatus est Schütz, versum trajectum, qui post 271 legebatur, suo loco reddidit Roſsbach. Oraculis et poenarum terrore Apollo stimulavit *jecur* (iram) Orestis *fervidum*, *ultro bonorum privatione exasperatum*. Hic est versus quintus periodi, quae novem (2 + 3 + 2 + 2) versibus comprehensa a 265 ad 273 extenditur. Respondet totidem versuum in eadem membra divisorum periodus 296—304, cujus versus quintus (300) eandem quam hicce sententiam praebet.

270. 71 *Nisi patris poenas a noxiis repeterem pares similesque, caede caedem rependens.* Post αἰτίους interpungebatur.

αὐτὸν δ' ἔφασκε τῇ φίλῃ ψυχῇ, τάδε
μὴ 'χοντα, θήσειν πολλὰ δυστερπῆ κακά.
Τὰ μὲν γὰρ ἐκ γῆς δυσφρόνων μειλίγματα
275 βροτοῖς πιφαύσκων, εἶπε τὰς δειλῶν νόσους,

Virgulam post *αὐτόν* posui, quo facto optime jam vides se habere versum 271, quem Dind. et Rofsb., prava sensuum divisione decepti, pro interpolato habebant. V. supra 113 et Sept. 638. Verbum *λέγω* saepe apud Aeschylum interpretationem addit.

272. 73 *τάδε τίσειν μ' ἔχοντα πολλὰ* libri et editiones. Quae quam frigide abundent post nervosos qui praecedunt versus, non est quod multis demonstrem. Sed schol. adnotavit *αὐτὸν τὸν Ἀγαμέμνονα ἔφασκε τελεσιουργεῖν*, quem patet *αὐτὸν* ad *πατρὸς* (v. 270) retulisse et ea in suo exemplari legisse, quae leni mutatione me restituisse confido. Jam oratio egregie procedit: sequentibus enim fuse exponitur qualibus poenis manes patris vindicta frustrati filium ignavum persequantur.

274. 75 *τάσ δὲ νῶν, νόσουσ* (ex *νωνόσσουσ* factum) M., unde vulgata *τὰς δὲ νῷν νόσους*, virgula post *εἶπε* posita. Haec schol. ita interpretatur: Omissa Agamemnonis ultione fore ut cives terrae sterilitate ad placandos manes iratos plecterentur, nos autem (Orestes et Electra) corporis labe. Sed priora illa e verbis graecis, quae sonant *e terra infensorum placamina mortalibus monstrans*, elici nullo pacto possunt, neque, si possent, non essent inepta: quis enim unquam dixit manes iratos placari, dum ira implacabili malisque gravissimis homines ad caedem expiandam impellunt? Quae sequuntur, Electram una cum fratre omissae ultionis poenas daturam esse, cum antiqua de his rebus doctrina conciliari nequeunt. Sententiae succurrere conabantur Lobeck et Herm. scribentes *δυσφρόνων μηνίματα*, H. L. Ahrens *ἐκ γῆς δυσφόρου* conjiciens. Sed voces *δυσφρόνων μειλίγματα* tam apte inter se conveniunt, ut neutram mutare liceat. Rofsb. tentabat *ἀστοῖς πιφαύσκων*, Schneidewin *τὰς δ' ἐμοὶ νόσους*. Alia requiri intelliges toto loco accuratius inspecto, quem non ad Orestem magis quam ad omnes filios patrum occisorum vindices spectare,

σαρκῶν ἐπαμβατῆρας ἀγρίαις γνάθοις 280

λειχῆνας ἐξέσθοντας ἀρχαίαν φύσιν·

λευκὰς δὲ κόρσας τῇδ' ἐπαντέλλειν νόσῳ·

ἄλλας τ' ἐφώνει προσβολὰς Ἐρινύων

280 ἐκ τῶν πατρῴων αἱμάτων τελουμένας·

* * * * * *

* * * * * *

* * * * * *

ὁρῶντα λαμπρὸν ἐν σκότῳ, νωμῶντ' ὀφρύν. 285

---

et alia ostendunt et verba καὶ τοῖς τοιούτοις, v. 290. Nam oraculum Delphicum de rebus singulis consultantibus ea praecipere solebat, quae de omnibus rebus similibus in universum valerent, unde factum est, ut Apollinis responsa pro legibus haberentur, quae ab exegetis collectae juris sacri quasi corpus efficiebant (Plat. Legg. VI, p. 759 C), nec dubito quin haec omnia Aeschylus ad interpretum sacrorum doctrinam conformaverit. His praemissis vv. 274. 5 et recte exponi et leni emendatione restitui possunt. In archetypo ΔΕΝΩΝ scriptum erat pro ΔΕΙΛΩΝ. Verte : *Nam quum praeciperet mortalibus quomodo manium ex inferis ira placanda esset* (videlicet fortiter in interfectores animadvertendo), *ignavorum* (vindictae pericula expaventium, τῶν ἀποδειλιώντων) *praedicavit morbos*. Jam sua cuique voci vis servatur, neque εἶτε moleste cum πιφαύσκων conjungitur. Exstat in scholiis verae interpretationis fragmentum hoc : *αἱ κολάσεις γὰρ τῶν ἀδικούντων μειλίγματά εἰσι τῶν ἀδικηθέντων.*

276 ἐπάμβατῆρασ M.

277 λιχῆνασ M.

278 ἐπαντέλλει M. ἐπαντέλλειν Etym. M. p. 530, 51, Etym. Gud. p. 338, Zonaras p. 1236, qui hunc versum afferunt.

279 ἄλλασ τε φωνεῖ M. Corr. Auratus.

284 Herm., e Blomfieldii sententia, post 287, Bamb. post 286 collocabat hunc versum, qui sine magno sententiae damno

285 Τὸ γὰρ σκοτεινὸν τῶν ἐνερτέρων βέλος
ἐκ προστροπαίων ἐν γένει πεπτωκότων
λύσσαν τε καὶ μάταιον ἐκ νυκτῶν φόβον
κινεῖν, ταράσσειν, καὶ διώκεσθαι πόλεως

---

loco moveri non potest. Primo enim dicendum est ignavos illos filios horrendam nescio quam *speciem claram per tenebras videre, oculos circumagentes;* deinde hujus rei causa afferenda est, mens manium telo (ira) turbata et in rabiem conjecta. Lacunae signa addidi. Orationem hiare jam Dobraeus intellexerat, tres versus excidisse docet antithetica ratio quae inter vv. 274—284 et vv. 285—295 intercedit. Erant utrinque 5 + 6 versus, duabus periodis, quibus jus sacrum exponitur, interjectis inter duas novenorum versuum periodos, quae ad Orestem solum spectant. Habes systema systemati superiori (v. 237—64) non par, sed simile. Ceterum scholiasten qui adscripsit τὸν ἐν σκότῳ νῦν κινοῦντα τὴν ὀφρὺν λαμπρῶς ἡμᾶς ἐπεξιέναι ἔλεγεν, Hart. suspicatur legisse ὁρμᾶν τε, quo recepto Rofsb. hunc versum cum vv. 272. 73 male conglutinavit. Sed manifestum est, hujus scholii auctorem (qui ex conjectura mihi videtur ὁρμῶντα aut ὁρμᾶν τε legisse) non recte hunc locum exposuisse. Nam sequentia ostendunt, vanos turbatae mentis terrores miserorum oculis obversari, non veram patris ex inferis exorti umbram. Adde quod λαμπρὸν divelli nequit ab ἐν σκότῳ.

285. 86 Construe τῶν ἐνερτέρων ἐν γένει πεπτωκότων ἐκ προστροπαίων. Errarunt et schol. et ii, qui construebant πεπτωκότων ἐκ προστροπαίων ἐν γένει : nam hoc loco nihil interest utrum a cognatis an ab alienis caedes facta sit, dum is qui interfectus est sit cognatus illi qui vindictam negligit, ἐν γένει πεπτωκώς.

287. 88 καὶ λύσσα καὶ μάταιος ἐκ νυκτῶν φόβος κινεῖ, ταράσσει, καὶ διώκεσθαι πόλεως M. διώκεται Rob. Herm. Imo, quum per totum hunc locum obtineat oratio indirecta, scribendum κινεῖν et ταράσσειν, quo facto etiam versum priorem ita corrigendum esse vides, ut res ipsa fert : inferorum ira est causa, rabies est effectus.

χαλκηλάτῳ πλάστιγγι λυμανθὲν δέμας. 290
90 καὶ τοῖς τοιούτοις οὔτε κρατῆρος μέρος
εἶναι μετασχεῖν, οὐ φιλοσπόνδου λιβός,
βωμῶν τ' ἀπείργειν οὐχ ὁρωμένην πατρὸς
μῆνιν· δέχεσθαι δ' οὔτε συλλύειν τινά.
πάντων δ' ἄτιμον κἄφιλον θνήσκειν χρόνῳ 295
95 κακῶς ταριχευθέντα παμφθάρτῳ μόρῳ.

---

289 Etym. M. p. 674, 20 πλάστιγξ, ἡ μάστιξ, ἀπὸ τοῦ λήσσειν, παρ' Αἰσχύλῳ. Lycophro v. 436 ἀγηλάτῳ μάστιγι, hujus ›ci memor.

290 κρατεροσ μέροσ M. Corr. Turn.

293 μῆνιν δέχεσθαι. οὔτε M. δέχεσθαι δ' Herm. Συλ-›ειν, ex Elmsleii interpretatione unice vera, est συγκαταλύειν uod fortasse latet in scholio συγκλύειν, συνοικεῖν), *una deversari*.

295 Jam absoluto loco de vindicum ignavorum poenis et, si fallor, pristinae formae reddito, nihil profecto inesse mecum ›nties quod Aeschylo indignum sit, neque probabis Dindorfii ›dicium versus viginti tres, 269 et 271—95, quorum nonnulli ab ›tiquis grammaticis laudantur, unum Lycophro imitatus est, › interpolatore nescio quo aut Athenis aut Alexandriae confictos ›se statuentis. Ut dicam quod sentio, lacunae multae sunt in eschylo nostro, interpolationes paucissimae, neque fere ullum abemus scriptorem veterem hoc corruptelae genere minus in-›ctum. Hunc locum, quem ipsa numerorum ratio genuinum esse vincit, tum sententiarum gravitate et verborum vi ingenium eschyleum quam maxime prae se ferre, tum adeo necessarium ›se censeo, ut eo ejecto Orestis oratio, imo tota fabula, manca ; mutila esset. Sapienter poeta fecit quod post matris caedem ›ente turbatum Orestem jamjamque Furiis exagitandum haec erum exponere noluit (παρέντι δ' οὐκ ἐρῶ τὴν ζημίαν v. 1028); ›pienter idem hoc loco omnia singillatim persecutus est : ποῦ ›ὶρ τοσοῦτο κέντρον ὡς μητροκτονεῖν;

Τοιοῖσδε χρησμοῖς ἆρα χρὴ πεποιθέναι,
κεἰ μὴ πέποιθα, τοὔργον ἔστ' ἐργαστέον —
πολλοὶ γὰρ εἰς ἓν συμπίτνουσιν ἵμεροι,
θεοῦ τ' ἐφετμαὶ καὶ πατρὸς πένθος μέγα, 300
300 καὶ πρὸς πιέζει χρημάτων ἀχηνία —
τὸ μὴ πολίτας εὐκλεεστάτους βροτῶν,
Τροίας ἀναστατῆρας εὐδόξῳ φρενὶ,
δυοῖν γυναικοῖν ὧδ' ὑπηκόους πέλειν.
θήλεια γὰρ φρήν· ἡ δ' ἐμή — τάχ' εἴσεται. 305

ΧΟΡΟΣ.

305 Ἀλλ' ὦ μεγάλαι Μοῖραι, Διόθεν

---

296 ἆρα M. ἄρα Stanl., neque tamen addendum interrogationis signum. Recte schol. κατὰ ἀπόφασιν ἀναγνωστέον.

298—300 συμπίπτουσιν M. Corr. Turn. προσπιέζει M. Voces divisit Abresch. Loci constructionem perspexit Naegelsbach (Emendd. et explicc. Aesch. p. 14), causas agendi in parenthesin trium versuum poetam contulisse, propositum consilium adjunxisse per infinitivum τὸ μή. Invenuste Enger τὸ μὴ πολίτας τ'.

304 εἰ δὲ μὴ libri et editiones. εἴσεται passive accipiunt, quod inauditum est. Egregie vir doctus in Mus. Rhen. X, p. 462: εἰ δ' ἐμή, nisi quod articulus aegre desideratur. Itaque scripsi ἡ δ' ἐμή — per aposiopesin. Haec decent juvenem animosum fervidumque, non dubitatio illa intempestiva, an forte non ignavus sit Aegisthus.

305 sqq. Sequitur κομμός, lamentatio ad sepulcrum Agamemnonis, manium invocatio et quasi evocatio. Hoc carmen primus Hermann strophis et antistrophis distinxit, quas olim a grammaticis adnotatas esse docet quae in scholiis exstat ad vv. 330. 343. 351 et per errorem etiam ad 332 siglarum commemoratio; systemata sive carminis partes rectius diviserunt Lach-

τῆδε τελευτᾶν,
ἧ τὸ δίκαιον μεταβαίνει.
ἀντὶ μὲν ἐχθρᾶς γλώσσης ἐχθρὰ
γλῶσσα τελείσθω, τοὐφειλόμενον 310
310 πράσσουσα Δίκη μέγ' ἀϋτεῖ·
ἀντὶ δὲ πληγῆς φονίας φονίαν
πληγὴν τινέτω. δράσαντι παθεῖν,
τριγέρων μῦθος τάδε φωνεῖ. 314

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὦ πάτερ αἰνοπαθὲς, τί σοι στρ. ά.
315 φάμενος ἢ τί ῥέξας
τύχοιμ' ἄγκαθεν οὐρίσας
ἔνθα σ' ἔχουσιν εὐναί;

---

mann aliique. Et in prima quidem parte, 305 — 375, Orestes et Electra dolori indulgent, chorus consolatur fratres, erigit, justae causae secundos exitus auguratur.

305 μοῖρε, αι ab alia manu supra adscripto, M.

307 Schol. μεταβαίνει· ἐπινεύει (l. ἐπινοεῖ).

310 δίκηαμέγαντὶ, priore α lineola transfixo, in margine autem adscripto οἶμαι μέγ' ἀϋτεῖ M.

314 ὦ πάτερ αἰνόπατερ M., quibus verbis Iphigenia accusare posset patrem crudelem, non Orestes invocare miserum. Bene Hart. αἰνοπαθές, quod etiam schol. habuisse puto, qui adscripsit δεινὰ παθών.

315—317 ἄνκαθεν, ἱ supra κ adscripto, M. Vulgo ἂν ἵκαθεν, quod etiam Herm. novissimis curis reduxit, quum olim recte emendasset ἄγκαθεν. *Quid tam recte dictum factumve e locis superis usque ad sedes tuas transmiserim?* Eur. Or. 1242 εἴπερ γὰρ εἴσω γῆς ἀκοντίζουσ' ἀραὶ, κλύει.

σκότῳ φάος ἀντίμοι-
ρον· χάριτες δ' ὁμοίως 320
320 κέκληνται γόος εὐκλεὴς
προσθοδόμοις Ἀτρείδαις.

ΧΟΡΟΣ.

στρ. β'. Τέκνον, φρόνημα τοῦ θανόντος οὐ δαμάζει
πυρὸς μαλερὰ γνάθος, 325
φαίνει δ' ὕστερον ὀργάς·
325 ὀτοτύζεται δ' ὁ θνήσκων,
ἀναφαίνεται δ' ὁ βλάπτων,

318—21 ἰσοτίμοιρον M. Emend. Erfurdt. ἐναντίον μὲν τὸ φῶς τῷ σκότῳ, τοῦτ' ἔστι, πολὺ τὸ μεταξὺ τῶν ζώντων καὶ τεθνεώτων· ὅμως δὲ τοῖς προσθοδόμοις Ἀτρείδαις ὁ γόος ὁ εὐκλεὴς [ὁμοίως] χάριτες κέκληνται (i. e. *gratus esse dicitur*) schol. Hanc interpretationem veram esse et res ipsa docet et chori responsum, qui Orestem dubitantem confirmat, planctus usque ad mortuos penetrare, iram eorum in occisores lamentationibus accendi monens. Male Blomf. Herm. Dind. jungunt οὐρίσας φάος : post εἶναί plene interpungendum esse etiam ex antistropha colligitur. Ὁμοίως, v. 319, non valet ὁμῶς sed ὅμως, atque hae ipsae voculae primitus non differebant.

323 ἡ μαλερὰ M. Articulum delevit Porson.

325—26 ὁ θνήσκων (θνήισκων M.) et ὁ βλάπτων vulgo absurde mortuum et interfectorem interpretantur : illud sonat morientem, hoc interfectores persequentem. Planctus eam habet vim arcanam, ut caede deplorata (moriente deplorato) e victima daemon vindex (ἀλάστωρ) exsistat. Contra justis non solutis vel corporibus mutilatis mortuorum vis infringitur. V. ad 434. Itaque haec liberorum ad patris tumulum lamentatio ex illorum temporum opinione non solum pietatem habet, sed ad incepta prospere peragenda necessaria est.

πατέρων τε καππεσόντων
κότος ἔνδικον ματεύει 330
ῥοπὰν ἀμφιλαφὴς ταραχθείς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

330 Κλῦθί νυν, ὦ πάτερ, ἐν μέρει ἀντ. ά.
πολυδάκρυτα πένθη.
δίπαις τοί σ' ἐπιτύμβιος
θρῆνος ἀναστενάζει. 335
τάφος δ' ἱκέτας δέδε-
335 κται φυγάδας θ' ὁμοίως.

327—29 πατέρωντε καὶ τεκόντων γόοσ ἔνδικοσ ματεύει τὸ πᾶν. M. Locum variis et interpretationibus et correctionibus tentatum emendavi e scholio: ὅμως οὐκ ἠρεμεῖ ἡ ψυχή· ζητεῖ γὰρ παντελῶς ταρασσομένη τὴν ἐκδίκησιν. Negligentius quidem schol. ea quae sub oculis habuit interpretatus est, sed patet eum non legisse γόος, et quis unquam dixit γόος ταράσσεται? Imo manes ipsi vel potius manium ira, planctibus excitata, justam vindictam expetere dicitur. Καππεσόντων (C et K confusa vidimus supra v. 101 et videbimus infra 935. 969) est *caesorum*, ut v. 286 πεπτωκότων et Agam. 1498 κάππεσε, κάτθανε. Κότος fere idem est quod supra φρόνημα et ὀργαί: v. etiam v. 39. Cum ἔνδικον ῥοπάν confer ῥοπὴ δίκας, v. 55. Ἀμφιλαφὴς schol. interpretatur παντελῶς. Ut suum cuique reddam, Butler conjecerat θανόντων, Hart. (quem solum hos versus in universum recte intellexisse video) κατθανόντων, justo longius a libris recedentes, Lachm. ῥοπάν, Bamb. in mentem venerat νόος, qui id jure rejecit, sed non debebat in alia omnia abire. Quid sit mortui iram omni modo stimulare, totum carmen docet et praecipue convicia (ὀνείδη) vv. 488—93 ad excitandos manes cumulata.

330 κλῦθι νῦν M.

332 δίπαισ τοῖσ ἐπιτυμβιδίοισ M. Emend. Schütz et Herm. olim.

τί τῶνδ' εὖ; τί δ' ἄτερ κακῶν;
οὐκ ἀτρίακτος ἄτα;

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' ἔτ' ἂν ἐκ τῶνδε θεὸς χρῄζων 340
θείη κελάδους εὐφθογγοτέρους·
340 *ἀντὶ δὲ θρήνων ἐπιτυμβιδίων*
παιὰν μελάθροις ἐν βασιλείοις
νεοκρᾶτα φίλον κομίσειεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

στρ. γ'. *Εἰ γὰρ ὑπ' Ἰλίῳ* 345

340—42 *παίων* et *κομίζοι* M. Corr. Blomf. et Pors. [illegible]*πάζοι* H. L. Ahrens. Duplicem schol. affert interpretationem: *Ὀρέστην τὸν νεωστὶ συγκραθέντα ἡμῖν· οἱ δὲ νεοκρᾶτα τὴν ἐπὶ νεκρῷ σπονδήν* (imo *τὴν οὐκ ἐπὶ νεκρῷ, ἀλλ' ἐπὶ δείπνῳ σπονδήν*). Hanc veram esse intellexit Enger (Mus. Rhen. XII, p. 189 sqq.) et docet Hesychii glossa *νεόκρατοι, τινὲς κρατῆρες ἐλέγοντο, ὧν ἡ χρῆσις διττὴ καθειστήκει· ἔν τε γὰρ τοῖς περιδείπνοις* (silicerniis) *καὶ ἐν ταῖς ἑστιάσεσιν ἤγουν σπονδαῖς*. ***Pro lamentationibus ad mortui tumulum paean in domo regia libationes laetas*** (non tristes, quales modo effundebantur) ***comitabitur***. V. Xenoph. Symp. 2, 1 *ὡς δ' ἀφῃρέθησαν αἱ τράπεζαι καὶ ἐσπείσαντο καὶ ἐπαιάνισαν*, Plat. Symp. p. 176 A, Platonem comicum ap. Athen. XV, p. 665 B, ubi mensis remotis dominus coenae dicit *νεοκρᾶτά τις ποιείτω*, necnon Aesch. frgm. 432 H. Fragmentum anonymum quod exstat in scholio ad nostrum locum mutilo, *νεοκρᾶτα· κρατῆρα* * * *νεοκρήτου τ' εἰσεπιλειβομένας*, cum Archilochi ap. schol. Aesch. Prom. 616 (fr. 9 Bergk) versibus, quibus civium corpora naufraga condi jubentur, conjungi potest hunc in modum :

Κρύπτωμεν δ' ἀνιηρὰ Ποσειδάωνος ἄνακτος
δῶρα, νεοκρήτου τ' εἰσεπιλειβομένας
(*σπονδὰς*) . . .

πρός τινος Λυκίων, πάτερ,
δορίδματος κατηναρίσθης,
λιπὼν ἂν εὔκλειαν ἐν δόμοισιν
τέκνων τ' ἐν κελεύθοις ἐπιστρεπτὸν αἰῶ 350
κτίσας πολύχωστον ἂν εἶχες
τάφον διαποντίου γᾶς
δώμασιν εὐφόρητον.

ΧΟΡΟΣ.

Φίλος φίλοισι τοῖς ἐκεῖ καλῶς θανοῦσιν 355 ἀντ. β'.
κατὰ χθονὸς ἐμπρέπων
σεμνότιμος ἀνάκτωρ,
πρόπολός τε τῶν μεγίστων
χθονίων ἐκεῖ τυράννων·

---

345 δορίτμητοσ κατεναρίσθησ M. Corr. Stanl. et Herm.

347. 48 τέκνων τε κελεύθοισ ἐπιστρεπτὸν αἰῶνα κτίσσασ M. ... seruit Well. ἐν κελεύθοις et ἐν δόμοισιν inter se opponuntur. ...te schol. ὡς τοὺς ἀπαντῶντας ἐπιστρέφεσθαι πρὸς θέαν ἡμῶν. Soph. El. 975. Formam αἰῶ restituit H. L. Ahrens ex Bekk. ...cd. p. 363, 17 : αἰῶ τὸν αἰῶνα κατὰ ἀποκοπὴν Αἰσχύλος ...ν.

349 διαποντιουτᾶσ M. Emend. Turn. Ceterum Aeschylum versibus expressisse Hom. Od. I, 236 sqq. jamdudum a viris ...tis adnotatum est.

355 Πλούτωνος καὶ Περσεφόνης schol. Recte. Χθονίων ...ννων, qui infra v. 395 χθονίων τιμαί et v. 401 νερτέρων ...ννίδες vocantur, comes et minister esset Agamemno, si justa persoluta essent. V. Naegelsbach *Nachhom. Theol.* p. 408. ...le Eurip. Alc. 746 : Ἅιδου νύμφᾳ παρεδρεύ... et Demosth. ...t. p. 1399 extr. de civibus qui pro patria occubuerunt παρ-...ως εἰκότως ἄν τις φῆσαι τοῖς κάτω θεοῖς εἶναι.

βασιλεὺς γὰρ ἦν, ὄφρ' ἔζη, 360
μόριμον λάχος πιπλάντων
χεροῖν πεισίβροτόν τε βάκτρον.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀντ. γ'. Μηδ' ὑπὸ Τρωΐοις
360 τείχεσι φθίμενος, πάτερ,
μετ' ἄλλων δουρικμῆτι λαῷ 365
παρὰ Σκαμάνδρου πόρον τεθάφθαι·
πάρος δ' ἢ κτανόντεσσιν οὕτως δαμῆναι,

---

356 ἦν, supra scripto σ, ὄφρα ἔζησ M. Tertiam, non secundam, personam bene restituit Herm. Chorus enim fratres sequitur, non Agamemnonem, et schol. ad Electrae partes insequ... adscripsit ἀπέστρεψε τὸν λόγον εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ (αὐτῆς αὖθις ?).

357. 58 πιμπλάντων et πισίμβροτόν τε M. *Rex enim exstitit, dum in vivis erat, eorum qui belli domique fato sibi devolutum regium munus adimplebant* i. e. rex regum, quod in universum intellexerunt Butler Enger alii, in singulis a vero aberrantes prolatis conjecturis non necessariis. χεροῖν est genetivus, μόριμον λάχος illustrant Eum. v. 217 εὐνὴ μόρσιμος et 334 τοῦτο γὰρ λάχος . . Μοῖρ' ἐπέκλωσεν. Eadem regis munera significavit Hom. Il. III, 179, ubi Agamemno praedicatur ἀμφότερον, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής et I, 258 οἳ περὶ μὲν βουλὴν Δαναῶν, περὶ δ' ἐστὲ μάχεσθαι.

359—62 γυναικικῶς οὐδὲ τούτῳ ἀρέσκεται, ἀλλὰ τῷ μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἀνῃρῆσθαι schol. Ceterum M. Τρωΐασ τείχεσσι, quae Herm. et Heath, δορικμῆτι, quod Blomf., τέθαψαι, quod H. L. Ahrens emendavit. τεθάφθαι confirmatur scholio λείπει τὸ ὤφειλες. Stanl. et Herm. μετ' ἄλλῳ.

363—66 πάροσ δ' οἱ κτανόντεσ νιν οὕτωσ δαμῆναι θανατηφόρον αἶσαν M. νιν ferri nequit, quum Electra patrem alloquatur.

κείνων θανατηφόρον αἶσαν
365 πρόσω τινὰ πυνθάνεσθαι 370
τῶνδε πόνων ἄπειρον.

ΧΟΡΟΣ.

Ταῦτα μὲν, ὦ παῖ, κρείσσονα 'χρυσοῦ,
μεγάλης δὲ τύχης καὶ ὑπερβορέου
μείζονα φωνεῖς· δύνασαι γάρ.
370 ἀλλὰ διπλῆς γὰρ τῆσδε μαράγνης 375
δοῦπος ἱκνεῖται, τῶν μὲν ἀρωγοὶ
κατὰ γῆς ἤδη ◡ ◡ – –·
τῶν δὲ κρατούντων χέρες οὐχ ὅσιαι,
στυγερῶν τούτῳ,
375 παισὶ δὲ μᾶλλον γεγένηνται.

Patet scribendum esse ἢ κτανόντεσσιν et supplendum κείνων, illud jam Wellauerum intellexisse video. Scholia ad hunc locum lacera sunt, sed quod in M. adscriptum est τοῖς ἐκείνων fortasse textus integrioris vestigia continet. Voce οὕτως (οὕτω Pors.) verum, quo pater periit, mortis genus ei opponitur quod Orestes optaverat. Mox πρόσω (πρόσσω M.) videtur esse correlativum particulae πάρος, ut πρὶν . . . πρὶν ἤ, πρότερον . . . πρὶν ἤ dicitur: apte Frey (l. l. p. 21) attulit Hes. glossam πρόσω· ἐμπροσθεν, πρὸ τούτου.

369 φωνεῖ. ὁ δυνᾶσαι γὰρ M. Scholion ῥάδιον γὰρ τὸ εὔχεσθαι confirmat Hermanni emendationem.

370—75 Interpretes nonnulli putant, chorum duplici dolore se perculsum praedicare, quod liberorum defensores mortui sint, oppressores regnent. Qui longe a poetae mente aberrarunt. Nam quibus opitulantur manes, inimici sunt scelere inquinati, eorum causa ex Aeschyli sententia non male, sed optime se habet. Hoc dicit chorus, fratres, ut solet, ad vindictae consilia et victo-

ΟΡΕΣΤΗΣ.

στρ. δ'. Τοῦτο διαμπερὲς οὖς 380
ἵκεθ' ἅπερ τε βέλος.
Ζεῦ Ζεῦ, κάτωθεν ἀμ-
πέμπων ὑστερόποινον ἄταν,

---

riae spem erigens. *Verum (duplex enim lamentatio in Orcum penetrat) jam his auxilia sub terra praesto sunt, illi qui imperitant sceleratas manus habent, invisi huic* (Agamemnoni), *magis etiam hujus liberis* (quos et patre et opibus et imperio privarunt) *invisi*. Jam videamus singula. Planctibus manes quasi verbere (μαράγμης M.) excitari dicuntur, metaphora prorsus Aeschylea. Vide 492 ἆρ' ἐξεγείρει τοῖσδ' ὀνείδεσιν, πάτερ; Eum. 155 ὄνειδος . . . ἔτυψεν δίκαν διφρηλάτου μεσολαβεῖ κέντρῳ, ib. paullo infra μαστίκτορος . . . κρύος, denique, ne longius te ablegem, qui sequuntur versus 376. 7. Post ἤδη lacunae signa posui, quam et sensus imperfectus et numeri mutili demonstrant : erant enim hic tria ternorum ordinum systemata anapaestica, ut supra 305—313. Mox στυγερῶν τούτων et γεγένηται M. et schol. Conjecerunt στυγερῶν γ' ὄντων, στυγερὸν τοῦτ' ὄν, τοῦτ' οὖν, alia, quum jamdudum Bamb. emendationem τούτῳ monstrasset, quam veram esse versus sequens clamat, dummodo cum Boissonado scribas γεγένηνται. Agamemno, ad cujus tumulum hae preces funduntur hic et v. 580 quasi praesens demonstrativo designatur, eaque est praeclara carminis vis ut etiam lectoribus praesens adesse et quaecunque in hac fabula fiunt ipse gubernare videatur.

376 sqq. Jam chori verbis gravissimis a lamentationibus abstractus, deos vindices invocat Orestes, soror etiamnunc querelis indulget. Haec secunda carminis parte continentur ab hoc versu usque ad 420. Vulgo stropha quarta et quinta Electrae tribuuntur, antistrophae Oresti. Mihi quartum stropharum par vindicis esse videtur, quintus virginis. — ὡς ἵκετο M. Hoc Herm. correxit, οὖς est egregia Schützii emendatio.

380 βροτῶν τλάμονι καὶ πανούργῳ
χειρὶ, τοκεῦσι δ' ὅμως τελεῖται.

XOPOΣ.

Ἐφυμνῆσαι γένοιτό μοι πυκά- στρ. ε'.
εντ' ὀλολυγμὸν ἀνδρὸς 386
θεινομένου, γυναικός τ'
385 ὀλλυμένας· τί γὰρ κεύ-
θω, φρενὸς οἷον ἔμπας
ποτᾶται, πάροιθεν δὲ πρῴρας 390
δριμὺς ἄηται κραδίας
θυμὸς ἔγκοτον στύγος;

---

380. 81 Schol. τῇ χειρὶ Κλυταιμνήστρας καὶ Αἰγίσθου, quod recentiores secuti varias conjecturas protulere, neque tamen locum expediverunt, non conjecturis, sed interpretatione egentem. Facinus pie impium obiturus Orestes vindictam dis placitam mortalium manu misera et atroci exigi dicit, sed tamen pro parente exigi. Hanc sententiam Medicei scriptura optima (nisi quod τλήμονι habet) suppeditat virgula post ἄταν posita, sicut in antistropha post colon quartum interpungitur. Scholion ἵνα τὸ ἴσον καὶ ὅμοιον τῷ πατρί μου φυλαχθῇ quid sibi velit nescio, nisi forte fragmentum est longioris adnotationis, qua Agamemnonis caedem nefandam per nefandum facinus expiandam esse docebatur: ἔκανες ὃν οὐ χρῆν, καὶ τὸ μὴ χρεὼν πάθε.

382. 83 πευκήεντ' M. πυκάεντ' Dind. coll. Theognost. p. 23, 12, ubi πυκάες per ἰσχυρόν exponitur. Caedem improborum gestiunt acri ululatu excipere. De clamore quo mulieres in sacrificiis victimarum casum prosequi solebant, v. ad Agam. 1062.

386—89 θεῖον ἔμπας M. et schol. οἷον Herm. ἄηται καρδίας M. ἧται καρδίας Pors. δριμὺ κάθηται κραδίας θυιάδος H. L. Ahrens, alii alia. Luce clarius est poetam neque ἄηται, neque ἧται, neque κάθηται scripsisse, sententia ab hoc loco aliena,

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀντ. δ'. 390 Καὶ πότ' ἂν ἀμφιθαλὴς
Ζεὺς ἐπὶ χεῖρα βάλοι; 395
φεῦ φεῦ, κάρανα δα-
ΐξαι πιστὰ γένοιτο χώρᾳ.
δίκαν δ' ἐξ ἀδίκων ἀπαιτῶ.

---

translatione inepta vel potius nulla. Schol. ad πρῴρας adscripsit τῆς ὄψεως μου, unde suspicor in ἄηται latere verbum videndi, hunc fere in modum :

δριμὺ θεᾶται καρδίας
θυιάδος ἔγκοτον στύγος;

Quid enim celem speciem, quae utique ad mentem advolat (v. Agam. 932), *et quam prorae* (i. e. ori, cordis quasi oculis) *obversantem acute cernit cordis rabidi* (vaticinantis) *infensa ira.* V. Sept. 533 βλάστημα καλλίπρῳρον, ἀνδρόπαις ἀνήρ et quae ad Agam. v. 164 adnotavimus.

390 καί ποτ' ἂν M. Corr. Stanl. ἀμφιθαλής refero ad duplicem quam chorus praesagivit caedem: talium compositorum pars secunda non est ad vivum resecanda.

392. 393 δαΐξασ M. Vulgo post hanc vocem interpungitur, quo fit ut Jupiter dicatur manum admovere postquam capita perculerit, et verba πιστὰ γένοιτο χώρᾳ abrupte obscureque proferantur. Scripsi δαΐξαι et cum sequentibus junxi, sicut etiam strophae cola primum et secundum, tertium et quartum cohaerent. κάρανα δαΐξαι πιστὰ dictum est ut ὅρκια (quae sunt victimae) πιστὰ ταμεῖν. *Utinam percussis terrae capitibus* (principibus), *quasi victimis*, *foedus cum populo ferire mihi contingat.* Genus dicendi audax, sed Aeschylo dignum. Vocem δαΐζειν etiam apud Homerum Il. XI, 497 primam syllabam producere adnotavit Herm.

395 κλῦτε δὲ Γᾶ χθονίων τε τιμαί.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλὰ νόμος μὲν φονίας σταγόνας — 400
χυμένας ἐς πέδον ἄλλο προσαιτεῖν
αἷμα. βοᾷ γὰρ λοιγὸς Ἐρινὺν
παρὰ τῶν πρότερον φθιμένων ἄτην
400 ἑτέραν ἐπάγουσαν ἐπ' ἄτῃ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

Ποῖ ποῖ δὴ νερτέρων τυραννίδες; — 405 στρ. ϛ'.
ἴδετε πολυκρατεῖς ἀραὶ
φθινομένων, ἴδεσθ' Ἀτρει-
δᾶν τὰ λοίπ' ἀμηχάνως
405 ἔχοντα καὶ δωμάτων
ἄτιμα. πᾶ τις τράποιτ' ἄν, ὦ Ζεῦ; — 409

ΧΟΡΟΣ.

Πέπαλται δ' αὖτέ μοι φίλον κέαρ — ἀντ. ε'.

---

395 κλῦτε δὲ ταχθονίων τετιμαι, supra μαι adscripto ἐν, M. Egregiam H. L. Ahrensii emendationem Franz et Dind. receperunt, Hermannus nescio cur spreverit.

396—99 ἀλλ' ἄνομοσ M. Corr. Turn. Mox λοιγὸν Ἐρινὺσ et προτέρων M. Emend. Schütz et Pors. βοᾷ· διὰ βοῆς ἐφέλκεται schol.

403 φθειμένων M. πεφαμένων Müller. τεθυμένων Herm. φθινομένων H. L. Ahrens, *morientium*.

406 πετιστραποιταν, *non omisso* ὦ ζεῦ, et in margine adscr. οἶμαι παι τίσ τράποιτ' ἄν· ὦ ζεῦ, M.

407 πέπαλατε, ad ultimam vocalem αι supra adscr., M. Corr. Turn.

τόνδε κλύουσαν οἶκτον.
καὶ τότε μὲν δύσελπις,
410 σπλάγχνα δέ μοι κελαινοῦ-
ται πρὸς ἔπος κλυούσᾳ·
ὅταν δ' αὖτ' ἐπαλκὲς, θρασεῖα 415
ἐλπὶς ἀπέστασεν ἄχος
πρὸς τὸ φανεῖσθαί μοι καλῶς.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἀντ. ϛ'. 415 Τί δ' ἂν φάντες τύχοιμεν; ἢ τά περ
πάθομεν ἄχεα πρός γε τῶν

---

410. 11 δέ μου M. Corr. Schütz. πρὸς ἔπος cum κελαινοῦται jungendum est.

413—15 ἐπαλκὲσ θραρέαπέστασεν ἄχοσ M. ἐπαλκὴς ὀρώρας, ἐλπὶς ἀπέστασεν ἄχος Bamb., alii alia. Mihi ἐπαλκές (sc. ἔπος κλύω) utique servandum videtur, quum schol. adscripserit ἰσχυροποιόν, et chorus neque Orestem neque Electram alloquatur, sed sororis se querelis contrahi, fratris fortibus dictis erigi dicat. Tum θρασεῖα ἐλπὶς scripsi, quod contraposito δύσελπις commendatur et ad corruptam Med. scripturam proxime accedit. V. 415 schol. interpr. πρὸς τὸ καλά μοι ἐννοεῖν. Herm. scripsit

πρὸς τὸ φανεῖν τί μοι καλῶς.

Mallem φανῆν i. e. φανῆναι. V. de hac apocope Dind. ed. Teubn. III, praef. p. 69.

415. 16 πάντεσ et ἄχθεα M. φάντες restituit Bamb., ἄχεα Lachm. scholiorum vestigiis insistentes. Interrogationis signum post τύχοιμεν deleri jussit Enger, cui non assentior. *Si querelas improbas*, inquit Electra, *quidnam opportune dicamus? An quae a matre nobis acciderunt mala?* i. e. patris caedes et sepultura infanda, liberorum contumeliae. His transitus paratur ad strophas sequentes.

τεκομένων; πάρεστι σαί-
νειν, τὰ δ' οὔτι θέλγεται. 420
λύκος γὰρ ὥστ' ὠμόφρων
420 ἄσαντος ἐκ ματρός ἐστι θυμός.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ 'κοψα κομμὸν Ἄριον, εἴτε Κισσίας στρ. ζ'.
νόμοις ἰηλεμιστρίας

417—20 Clytaemnestra missis inferiis cum mortuo liberisque in gratiam redire conatur, sed atrociora perpessi sumus (pater liberique) quam quorum animus a matre placari possit (ἄσαντος ἐκ ματρός). Sic fere schol. haec intellexisse videtur, qui ad θυμός adscripsit ὁ τοῦ Ἀγαμέμνονος. Addendum erat καὶ τῶν παίδων, praecedente πάθομεν. Falluntur qui θυμός de Clytaemnestrae animo accipiunt contra sententiarum nexum et rationem grammaticam, ex qua ἐκ ματρὸς θυμός dici nequit pro ματρὸς θυμός.

421—62, quae est tertia carminis pars, tota ex hexapodiis et tetrapodiis iambicis composita, chorus et Electra certatim vindicem docent, quae corpus Agamemnonis post caedem, quaeque filia per multos annos indigna passa sit. Quibus rebus inflammatus Orestes se has injurias ulturum esse clamat, omnesque patris et deorum opem invocant.

421. 22 ἔκοψα κομμὸν ἄρειον εἴτε κισσίαισ νόμοισιλεμιστρίασ M. Praeclare Herm. restituit Ἄριον, quo spectat schol. Περσικόν, et ἰηλεμίστρίας ex Hesychii glossa ἰηλεμίστρίας· θρηνητρίας. Sed non debebat scribere ἔν τε Κισσίας νόμοις. Reliqua antequam emendemus, videndum est de universa hujus strophae sententia. Olimne servae se dominum planxisse narrant? At mox Electra testabitur, Agamemnonem omnibus honoribus immunem ἀνοίμωκτον inhumatum esse, eademque Clytaemnestra denuntiavit Agam. v. 1499. An nunc maxime se illum plangere dicunt? Haec erat Bambergeri et, nisi fallor, Hermanni sententia, qui v. 423

ἀπριγδόπληκτα, πολυπλάνητα δ' ἦν ἰδεῖν 425
ἐπασσυτεροτριβῆ τὰ χερὸς ὀρέγματα
425 ἄνωθεν ἀνέκαθεν, κτύπῳ δ' ἐπερρόθει
κροτητὸν ἀμὸν καὶ πανάθλιον κάρα;

ΗΛΕΚΤΡΑ.

στρ. η'. Ἰὼ ἰὼ δαΐα
πάντολμε μᾶτερ, δαΐαις ἐν ἐκφοραῖς 430
ἄνευ πολιτᾶν ἄνακτ',
430 ἄνευ δὲ πενθημάτων
ἔτλας ἀνοίμωκτον ἄνδρα θάψαι.

---

scribebant ἄδην ἰδεῖν et v. 425 ἐπιρροθεῖ tuebantur. Sed etiamsi aoristum ἔκοψα ad tempus praesens referre liceret (quod non licet), quid, quaeso, hoc loco haec sibi vellent? Dicendum erat, Agamemnonem planctu caruisse nihilque horum omnium in ejus honorem factum esse. Emendationis ansam praebet εἶτε illud, temere ab editoribus recentibus mutatum, quod in secundo interrogationis membro locum habet (v. infra 988. Soph. Trach. 236). Nimirum scribendum Ἦ 'κοψα totaque stropha per interrogationem efferenda, cui mox respondebit Electra.

423 ἀπριγκτοι πληκτὰ· πολυπάλαγκτα δὴν εἰδεῖν, priori ει suprascripto ι, M. Emend. Blomf. Lachm. Rob.

425 ἄνωθεν ἀνέκαθεν vix ferri potest, praesertim quum praecedat πολυπλάνητα. Neque tamen κάτωθεν scripserim cum Bamb. Opus est voce quae ad pectorum planctum spectet, fortasse πάροιθεν. Mox ἐπιρροθεῖ M. Corr. Stanl.

426 ἁμὸν M.

427—31 choro continuat Herm., Electrae jure tribuerunt Müller, Bamb., Dind. Verbis πάντολμε μᾶτερ chorus ita demum uti poterat, si Clytaemnestram matrem scelestam praedicaret; sed hoc loco uxoris scelera accusantur. 428 μῆτερ et 431 ἔτλης M. — Post. 431 legebantur versus hujus editionis 448—52.

ΧΟΡΟΣ.

ἐμασχαλίσθη δ', ἔθ' ὡς τόδ' εἰδῇς, 439 στρ. ϑ'.
ἔπρασσε δ' ἅπερ νιν ὧδε θάπτει,
μόρον κτίσαι μωμένα
35 ἄφερτον αἰῶνι σῷ.
κλύεις πατρῴους δύας ἀτίμους.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἔχεις πατρῷον μόρον. ἐγὼ δ' ἀπεστάτουν 444 ἀντ. ζ'.
ἄτιμος, οὐδὲν ἀξία,

---

432 ἐμασχαλίσθησ δὲ τωστοστεἰδησ M. Canteri emendationem
rfecerunt Pauw et Dind.

433 ἄπερ νιν M. Corr. Schütz.

434 κατεσκεύασε δὲ τὸ μασχαλισθῆναι αὐτὸν ἡ Κλυταιμνήστρα
. . ἵνα δυστυχῆ βίον ζήσῃς, τοῦ Ἀγαμέμνονος μὴ δυναμένου σοι
μμαχῆσαι πρὸς τὴν τιμωρίαν [Κλυταιμνήστρας] schol. κτεῖναι,
ab alia manu in litura scripto, M. Emend. Stanl. V. schol.
l Eum. 12 κτίσας· ποιήσας. ἰδίωμα δὲ τοῦτο Αἰσχύλου.

435 ἀφερκτον M. Corr. Turn.

436 κλύει πατρῳουσ δυσατίμουσ M. Emend. Turn. et Stanl.

437 Herm. chori partes jam inde ab hoc versu incipere
atuit; Müll. Bamb. Dind. 437—42 jure Electrae tribuunt. Quid
nim servarum injuriae ad Orestem? Sororis injuriis moveri
otest. Sed recte Herm. Med. scr. λέγεισ mutavit in ἔχεις.
restem enim soror et famulae alloquuntur, et illa scriptura
rvata quereretur Electra, chorum patris caedem aliquid esse
cere, suas injurias parvi facere. Quaenam essent hae injuriae,
imus Bamb. intellexit. Interpretes cogitabant de caedis tempore;
d Electra narrat quae per hos superiores annos indigna passa
t : v. supra 128 et Sophocleae fabulae partem priorem fere
tam.

μυχοῦ δ' ἄφερκτος, πολυσίνου κυνὸς δίκαν,
440 ἑτοιμότερα γέλωτος ἀνέφερον λίβη,
χέουσα πολύδακρυν γόον κεκρυμμένον.
τοιαῦτ' ἀκούων ἐν φρεσὶν γράφου ⏑ —. 450

ΧΟΡΟΣ.

ἀντ. η'. ⏑ — δι' ὤτων δὲ συν-
τέτραινε μῦθον ἡσύχῳ φρενῶν βάσει.
445 τὰ μὲν γὰρ οὕτως ἔχει,
τὰ δ' αὖθις ὥρα μαθεῖν·

---

439 *Seclusa a penetralibus noxii canis instar.* Male schol. κατάκλειστος περὶ τὴν εἱρκτήν. Nihil mutandum, nisi quod πολυσίνουσ, expuncto σ, M., unde πολυσινοῦς Pors., πολυσίνου Herm.

440—41 a schol. et editoribus non recte exponuntur. Verte: *in promptu risus mihi exprimebam guttulas, lacrimosum luctum secreto fundens.* Opponuntur γέλωτος λίβη et πολύδακρυν γόον, ἑτοιμότερα et κεκρυμμένον (sic Dind. pro κεκρυμμένα), ἀνέφερον et χέουσα (hoc e Dobraei conjectura. χαίρουσα, αι ab alia manu in rasura scripto, M).

442 φρεσσὶν M. Duae syllabae supplendae in fine versus, nisi praestat cum Franzio scribere σαῖσιν ἐν φρεσὶν.

443 In primo versu κλύοις vel tale quid excidisse colligas ex Electrae verbis, quae chorus repetendo variat : ne conjicias γράφου, quod quibusdam placuit. Tum δι' ὤτων δὲ σῶν Blomf. τί σοι Herm. δ' ἴσω Bamb. Hoc placeret, si justa causa esset a libris discedendi, quorum scripturam firmare videtur scholion διατόρει, διακόμιζε.

446 αὐτὸσ (ex αὐτῶσ factum) ὀργᾶι M. et schol. sine sensu, neque quidquam proficitur ὄργα scribendo. Chorus Electram vexationes suas narraturam monet, talia in aliud tempus differenda esse, ne Orestis animus querelis frangatur. Idem apud Sophoclem Orestes ipse sororem monet, v. 1288 sqq. Hinc pendet emendatio mea.

πρέπει δ' ἀκάμπτῳ μένει καθήκειν. 455

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Τὸ πᾶν ἀτίμως ἔλεξας, οἴμοι. 434 ἀντ. θ'.
πατρὸς δ' ἀτίμωσιν ἆρα τίσει
450 ἕκατι μὲν δαιμόνων,
ἕκατι δ' ἀμᾶν χερῶν.
ἔπειτ' ἐγὼ νοσφίσας ὀλοίμαν. 438

Σέ τοι λέγω, ξυγγενοῦ, πάτερ, φίλοις. στρ. ι'.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἐγὼ δ' ἐπιφθέγγομαι κεκλαυμένα.

ΧΟΡΟΣ.

455 στάσις δὲ πάγκοινος ἅδ' ἐπιρροθεῖ,

---

448 Huc transtuli quinque Orestis versus, qui ante 432 legebantur, praepostere feminis ad vindictam excitantibus eum qui vindictam vita sibi potiorem esse jam professus erat. Omnibus injuriis auditis (τὸ πᾶν), non una, Orestes in hanc exclamationem erumpit, ad quam totum carmen tendit, quod a liberorum luctu et lamentationibus ad ultionis votum, a voto ad firmum ulciscendi consilium progreditur. His rationibus permotus hanc pristinam esse horum versuum sedem conjeceram, quum intellexi exstare hujus rei certum testimonium in scholiis, quae hoc ipso, quem restitui, ordine se excipiunt. Ceterum M. ἀρὰ (ἆρα Heath), ἀμᾶν et ἐλοίμην (ὀλοίμην Turn.).

453 Noli mirari ejusdem personae esse stropham praecedentem hujusque initium. Egregie poeta rem ita instituit, ut vindictae consilium fortiter professus Orestes statim patris et deorum invocationem praeiret. φίλοισι et 455 ἀδ' M. Corr. Pors. et Rob.

ἄκουσον ἐς φάος μολὼν,
ξὺν δὲ γενοῦ πρὸς ἐχθρούς. 460

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀντ. ι΄. Ἄρης Ἄρει ξυμβαλεῖ, Δίκᾳ Δίκα.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἰὼ θεοὶ, κραίνετ᾽ ἐνδίκως κρίσιν.

ΧΟΡΟΣ.

460 τρόμος μ᾽ ὑφέρπει κλύουσαν εὐγμάτων.
τὸ μόρσιμον μένει πάλαι,
εὐχομένοις δ᾽ ἂν ἔλθοι. 465

στρ. ια΄. Ἰὼ πόνος ἐγγενὴς
καὶ παράμουσος ἄτας
465 αἱματόεσσα πλαγὰ,
ἰὼ δύστον᾽ ἄφερτα κήδη,
ἰὼ δυσκατάπαυστον ἄλγος. 470

---

460 ξυμβάλλει M. Corr. Pauw.

461 κραίνετ᾽ ἐνδίκως M. Herm. addidit δίκας, Rofsb. conj. ἐνδικ᾽ ἐνδίκως, ad sonum optime, ad sensum minus bene. Supplevi κρίσιν, coll. Suppl. 624 Ζεὺς δ᾽ ἐπικράναι τέλος, Sept. 414 ἔργον δ᾽ ἐν κύβοις Ἄρης κρινεῖ.

463 Sequuntur duo chori strophae, totius carminis clausula. Non debebat Herm., antistropha corrupta deceptus, eumque secuti ceteri editores ὦ πόνος scribere, quum ἰώ in eadem stropha bis recurrat. Mox ἄτης M.

Ἰὼ δάκος ἔμμοτον | ἀντ. ιά.
: αἵμασιν, οὐδ' ἀπ' ἄλλων
470 ἔκτοθεν, ἀλλ' ἀπ' αὐτῶν
δι' ὠμὰν ἔριν αἱματηράν.
θεῶν τῶν κατὰ γᾶς ὅδ' ὕμνος. 475

Ἀλλὰ κλύοντες, μάκαρες χθόνιοι,
τῆσδε κατευχῆς πέμπετ' ἀρωγὴν
475 παισὶν προφρόνως ἐπὶ νίκῃ.

468—69 *δώμασιν ἔμμοτον τῶν δ' ἑκὰς* M. *τῶνδ' ἄκος* Herm. et Dind. Sed vocem *vulnus*, non *remedium*, sonantem legit schol., qui ad *ἔμμοτον* adscripsit *ἔνουλον ἢ βαθύτατον*, et ad v. 471 *ἣν ἤρισε πρὸς τὸν πατέρα*, haec ad praeteritam Agamemnonis, non ad futuram Clytaemnestrae caedem referens: qua in re bis erravit (quia, opinor, scripturam habebat emendatiorem quidem, sed non plane emendatam), verum hoc nihil ad rem. Inde colligo in *τῶν δ' ἑκὰς* latere *ἰὼ δάκος*, quod stropha docet primo antistrophae versui restituendum esse. V. Etym. M. p. 245 *δάκος . . . σημαίνει καὶ δῆγμα*. Zonar. p. 469. Pind. Pyth. II, 53. Opp. Hal. II, 454. Jam vero quid sit adjectivum *ἔμμοτος*, dictum *ἀπὸ τῶν μότων*, i. e. a linamentis quibus vulnera explentur, cognoscitur ex *ἄμοτον*, quod exponunt *ἀπλήρωτον*, inexpletum, inexplebile, *ἀπὸ τῶν μὴ πεπληρωμένων τραυμάτων*. Si addidero vocem trajectam *δώμασιν*, quam etiam schol. legisse videtur, ex *αἵμασιν* ortam esse, errore frequenti (v. supra 119, infra 638), ipsam summi poetae manum agnosces. *O vulnus quod sanguine expletur, neque alieno, sed proprio et domestico, per ferum certamen cruentum.* Ennius Hecubae fr. 3. *pergunt lavere sanguen sanguine.*

471—72 *αιωμαναιρειν* M. in quibus quae laterent perspexit Klausen, cujus emendatio confirmatur scholio supra allato et Agam. v. 666 *δι' ἔριν αἱματόεσσαν*. Mox articulum post *θεῶν* inseruit Hermann.

473—75 *μάκαρες χθόνιοι* non sunt di inferi, sed manes beati,

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πάτερ, τρόποισιν οὐ τυραννικοῖς θανὼν,
αἰτουμένῳ μοι δὸς κράτος τῶν σῶν δόμων. 480

ΗΛΕΚΤΡΑ.

κἀγὼ, πάτερ, τοιάνδε σου χρείαν ἔχω,
φυγεῖν μέγαν πωσ θεῖσαν Αἰγίσθῳ δόλον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

480 οὕτω γὰρ ἄν σοι δαῖτες ἔννομοι βροτῶν
κτιζοίατ'· εἰ δὲ μή, παρ' εὐδείπνοις ἔσει
ἄτιμος ἐμπύροισι κνισωτοῖς χθονός. 485

ΗΛΕΚΤΡΑ.

κἀγὼ χοάς σοι τῆς ἐμῆς παγκληρίας

οἱ μακάριοι, et imprimis Agamemno, qui sequentibus invocatur cujusque respectu Orestes et Electra παῖδες appellantur, quae vox neque hic, neque v. 375 absolute usurpatur. ἐπὶ νίκην M. Corr. Portus.

477 αἰτούμενόσ μοι M. Corr. Turn.

478—79 τοιάδε . . προσθεῖσαν Αἰγίσθωι, omisso ultimo verbo, M. τοιάνδε Turn., idemque in fine addidit μόρον, Herm. φθόρον, alii πόνον, κότον, βλάβην. Cant. λαμπρὸν (λαμπρῶς Blomf.) θεῖσαν Αἰγ. μορον. Schütz. τυχεῖν γάμων. Schol. ὥστε φεύγειν τὰς ἐπιβουλὰς Αἰγίσθου τιμωρησαμένην αὐτόν. Unde supplevi δόλον, προσ in πως mutato.

482 ἐν πυροῖσι M. et schol. Emend. Auratus. Hesych. εὐδείπνοις· . . . καὶ αἱ τοῖς νεκροῖς ἐπιφερόμεναι σπονδαὶ, ἤγουν χοαί. Cf. Photius s. v. εὐδείπνους. Noli tamen παρ' εὐδείπνοις cum ἐμπύροισι jungere : εὔδειπνοι sunt manes inferiis honorati, ἐμπύροισι κνισωτοῖς χθονὸς dictum est ut Παναθηναίοις, Διονυσίοις.

οἴσω πατρῴων ἐκ δόμων γαμηλίους·
485 πάντων δὲ πρῶτον τόνδε πρεσβεύσω τάφον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὦ γαῖ', ἄνες μοι πατέρ' ἐποπτεῦσαι μάχην.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ὦ Περσέφασσα, δὸς δ' ἔπ' εὔμορφον κράτος. 490

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μέμνησο λουτρῶν οἷς ἐνοσφίσθης, πάτερ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

μέμνησο δ' ἀμφίβληστρον ᾧ σ' ἐκαίνισαν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

490 πέδαις δ' ἀχαλκεύτοις ἐθηρεύθης, πάτερ.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

αἰσχρῶς τε βουλευτοῖσιν ἐν καλύμμασιν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἆρ' ἐξεγείρει τοῖσδ' ὀνείδεσιν, πάτερ; 495

---

486 *πάτερ* M.

487 *δὸς δέ τ'* M. *δέ γε* Herm. *δ' ἐπ'* Dind. (Philol. XII, p. 190).

489 Non omnino rejicienda videtur Valckenaerii' conjectura *ἐκαινέτην*. Hermann *ἐκαίνισαν* interpretatur *imbuerunt*, *initiarunt*, i. e. primum exceperunt, coll. Agam. v. 1012.

492 *ὀνείδεσσιν* M. Ceterum cf. Eur. Or. 1239.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

ἆρ' ὀρθὸν αἴρεις φίλτατον τὸ σὸν κάρα;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἤτοι δίκην ἴαλλε σύμμαχον φίλοις,
495 ἢ τὰς ὁμοίας αὐτὸς ἀντίδος βλάβας,
εἴπερ κρατηθείς γ' ἀντινικῆσαι θέλεις.

ΗΛΕΚΤΡΑ.

καὶ τῆσδ' ἄκουσον λοισθίου βοῆς, πάτερ, 500
ἰδὼν νεοσσοὺς τούσδ' ἐφημένους τάφῳ·
οἴκτειρε θῆλυν ἄρσενός θ' ὁμοῦ γόον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

500 καὶ μὴ 'ξαλείψῃς σπέρμα Πελοπιδῶν τόδε.
οὕτω γὰρ οὐ τέθνηκας οὐδέ περ θανών.

---

495 ἢ τάσ ὁμοίασ ἀντίδοσ βλάβασ λαβεῖν M. Speciosa sed falsa Canteri conjectura λαβὰς λαβεῖν, Musgravio Herm. Dind. probata. Alia requirit particularum ἤτοι . . ἢ vis disjunctiva, et significat schol. ἢ τὴν δίκην συμμαχοῦσαν ἡμῖν κατ' αὐτῶν πέμψον, ἢ σὺ κόλασον αὐτούς. Inde pendet emendatio mea. αὐτὸς ante ἀντίδος excidit, quo facto λαβεῖν ad versum explendum ab importuno correctore additum est.

499 γόνον M. Emend. Bamb.

500—506 Electrae continuabantur. Hermann 500 Oresti tribuit, 501 Electrae, 502—4 Oresti, 505. 6 et 508 transpositum Electrae. Meam divisionem et res ipsa et concinnitatis ratio commendat. Haec enim est dispositio vv. 473—506, qui locus manium quasi evocationem continet. Medii positi sunt versus

ΗΛΕΚΤΡΑ.

παῖδες γὰρ ἀνδρὶ κληδόνες σωτήριοι — 505
θανόντι· φελλοὶ δ' ὣς ἄγουσι δίκτυον,
τὸν ἐκ βυθοῦ κλωστῆρα σώζοντες λίνου.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

505 ἄκου', ὑπὲρ σοῦ τοιάδ' ἔστ' ὀδύρματα.
αὐτὸς δὲ σώζει τόνδε τιμήσας λόγον.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ἀμεμφῆ τόνδ' ἐτεινάτην λόγον, — 510
τίμημα τύμβου τῆς πανοιμώκτου τύχης.
τὰ δ' ἄλλ', ἐπειδὴ δρᾶν κατώρθωσαι φρενί,
510 ἔρδοις ἂν ἤδη δαίμονος πειρώμενος.

---

stychomythici octo, 486—93; praecedunt 3. 2, 2, 3, 3; sequuntur 3. 3, 2, 3, 2, ordine paullulum variato, sed responsu perspicuo, quum periodorum membra personarum vicibus distinguantur.

504 *λίνου* a prima manu, postea in *λίνον* mutatum, M. Illud firmatur Pollucis (VII, 31) verbis a Stanleio allatis: *κλωστήρ· οὕτω δὲ καὶ τὴν περιστροφὴν τοῦ λίνου Εὐριπίδης ὠνόμασεν λίνου κλωστῆρα περιφέρει λαβών*, quae probabiliter ad Theseum retulit Wagner. Nostrum locum respexerunt Clem. Al. Strom. II, p. 182 Sylb., qui per errorem Sophocli tribuit, Eust. in Il. p. 79, 33. 713, 33.

507 *ἀμόμφητονδετινατὸν λόγον* M. Egregie emend. Herm., formam atticam restituit Blomf.

508 *ἀνοιμώκτου* M. Correxi e scholio *πολυθρυλήτου*, quamquam etiam illud intelligi potest. Ceterum schol. non satis accurate interpretatus est vocem, quae potius per *πανοδύρτου* exponenda erat.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἔσται· πυθέσθαι δ' οὐδέν ἐστ' ἔξω δρόμου,
πόθεν χοὰς ἔπεμψεν, ἐκ τίνος λόγου 515
μεθύστερον τιμῶσ' ἀνήκεστον πάθος;
θανόντι δ' οὐ φρονοῦντι δειλαία χάρις
515 ἐπέμπετ'· οὐκ ἔχοιμ' ἂν εἰκάσαι τόδε.
τὰ δῶρα μείω δ' ἐστὶ τῆς ἁμαρτίας·
τὰ πάντα γάρ τις ἐκχέας ἀνθ' αἵματος 520
ἑνὸς, μάτην ὁ μόχθος· ὧδ' ἔχει λόγος.
Θέλοντι δ', εἴπερ οἶσθ', ἐμοὶ φράσον τάδε.

ΧΟΡΟΣ.

520 οἶδ', ὦ τέκνον, παρῆ γάρ· ἔκ τ' ὀνειράτων
καὶ νυκτιπλάγκτων δειμάτων πεπαλμένη
χοὰς ἔπεμψε τάσδε δύσθεος γυνή. 525

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἦ καὶ πέπυσθε τοὔναρ, ὥστ' ὀρθῶς φράσαι;

ΧΟΡΟΣ.

τεκεῖν δράκοντ' ἔδοξεν, ὡς αὐτὴ λέγει.

---

513 μεθ' ὕστερον M.

514 θανοῦντι M. Corr. Pauw. τῷ ὑπ' αὐτῆς θανόντι καὶ μὴ φρονοῦντι (non curanti) τὰ αὐτῆς schol.

515 Alii τάδε τὰ δῶρα. M. a diversis manibus τόδε et τάδε habet, sed addita interpunctione. Illud etiam numerorum ratio confirmare videtur.

516 μέσω M. μείω Turn.

520 πάρει, ει in rasura ab alia manu scripto, M. Corr. Pors.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

525 καὶ ποῖ τελευτᾷ καὶ καρανοῦται λόγος;

ΧΟΡΟΣ.

ἐν σπαργάνοισι παιδὸς ὁρμίσαι δίκην.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τίνος βορᾶς χρῄζοντα, νεογενὲς δάκος; 530

ΧΟΡΟΣ.

αὐτὴ προσέσχε μαστὸν ἐν τὠνείρατι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ πῶς ἄτρωτον οὖθαρ ἦν ὑπὸ στύγους;

ΧΟΡΟΣ.

530 ὥστ' ἐν γάλακτι θρόμβον αἵματος σπάσαι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὔτοι μάταιον ἀνδρὸς ὄψανον πέλει.

ΧΟΡΟΣ.

ἡ δ' ἐξ ὕπνου κέκραγεν ἐπτοημένη. 535

---

526 ὁρμίσαι (quasi in portum recipere) schol. interpretatur ἐκτεῖναι. Afferunt Hesych. gl. ὅρμισον· δῆσον, ἀνάπαυσον. Hart. ἁρμόσαι.

527 τινὸσ et νεορενὲσ M. νεογενὲς schol.

528 μαζὸν ἐν τ' ὀνείρατι M. Corr. Pors. ἐν γ' ονείρατι Herm.

529 οὐχαριν, ιν ex ην facto, ὑπὸ στύγοσ M. Illud Pauw, hoc Schütz emend. τοῦ μισητοῦ θηρίου schol.

532 κέκλαγεν M. Corr. Turn.

πολλοὶ δ' ἀνῆθον, ἐκτυφλωθέντες σκότῳ,
λαμπτῆρες ἐν δόμοισι δεσποίνης χάριν·
535 πέμπει τ' ἔπειτα τάσδε κηδείους χοάς,
ἄκος τομαῖον ἐλπίσασα πημάτων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἀλλ' εὔχομαι γῇ τῇδε καὶ πατρὸς τάφῳ 540
τοὔνειρον εἶναι τοῦτ' ἐμοὶ τελεσφόρον.
κρίνω δέ τοί νιν ὥστε συγκόλλως ἔχειν.
540 εἰ γὰρ τὸν αὐτὸν χῶρον ἐκλιπὼν ἐμοὶ
οὔφις ἐμοῖσι σπαργάνοις ὡπλίζετο,
καὶ μαστὸν ἀμφέχασκ' ἐμὸν θρεπτήριον, 545
θρόμβῳ τ' ἔμιξεν αἵματος φίλον γάλα,
ἡ δ' ἀμφὶ τάρβει τῷδ' ἐπῴμωξεν πάθει·
545 δεῖ τοί νιν, ὡς ἔθρεψεν ἔκπαγλον τέρας,
θανεῖν βιαίως, ἐκδρακοντωθεὶς δ' ἐγὼ
κνενῶ νιν, ὡς τοὔνειρον ἐννέπει τόδε. 550
Τερασκόπον δὲ τῶνδέ σ' αἱροῦμαι πέρι.

---

533 ἀνῆλθον M. Valckenaerii emendationem firmat schol. ἀνέλαμψαν.

539 συσκόλλωσ M. Corr. Vict.

540 ἐκλείπων M. Corr. Blomf.

541 οὔφεισεπασασπαργανηπλείζετο M. Emend. versus initium Pors., finem Turn. et Vict. ἐπιμελείας ἠξιοῦτο schol.

542 μασθὸν M. μαστὸν Blomf.

543 δ' τ' Herm.

544 ἀμφιταρβιτωδ' M. Emend. Pors.

547 κτείνω νιν M. Corr. Turn.

ΧΟΡΟΣ.

γένοιτο δ' οὕτως. τἆλλα δ' ἐξηγοῦ φίλοις.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

550 ἁπλοῦς ὁ μῦθος· τήνδε μὲν στείχειν ἔσω,
τοὺς δ' ἕν τι ποιεῖν, τοὺς δὲ μή τι δρᾶν λέγω.
αἰνῶ δὲ κρύπτειν τάσδε συνθήκας ἐμὰς, 555
ὡς ἂν δόλῳ κτείναντες ἄνδρα τίμιον
δόλῳ τε καὶ ληφθῶσιν ἐν ταὐτῷ βρόχῳ
555 θανόντες, ᾗ καὶ Λοξίας ἐφήμισεν,
ἄναξ Ἀπόλλων, μάντις ἀψευδὴς τὸ πρίν.
ξένῳ γὰρ εἰκὼς, παντελῆ σαγὴν ἔχων, 560
ἥξω σὺν ἀνδρὶ τῷδ' ἐφ' ἑρκείους πύλας
Πυλάδῃ, ξένος τε καὶ δορύξενος δόμων.

---

549. 50 στίχειν et λέγων M., in quo hi versus inverso ordine leguntur. Verum restituit Herm. Haec brevius et obscurius dicta sunt, sed illustrantur sequentibus. Pronomine τήνδε Electra significatur, prius τοὺς ad Orestem et Pyladem, alterum τοὺς ad chorum potissimum referendum videtur. Masculino utitur, quum in universum loquatur.

553 κτείναντασ M.

554. 55 δόλῳ γε Pauw. δὲ Herm. δόλοισι Hart. Suspicor ληφθέντες . . . θάνωσιν.

557 πανοπλίαν, ἢ τελείαν περιβολὴν ἔχων ξένου schol. Hoc verum esse colligas e versu 661 αὐτόφορτον οἰκείᾳ σάγῃ. Sarcinas non ipse Orestes portavit, sed comites qui eum sequentur in scenam redeuntem (v. 699).

558 ἐφερκίουσ M. Mox δορύξενος sinistram ambiguitatem habere videtur.

560 ἄμφω δὲ φωνὴν ἥσομεν Παρνησίδα,
γλώσσης αὐτὴν Φωκίδος μιμουμένω.
Καὶ δὴ θυρωρῶν οὔτις ἂν φαιδρᾷ φρενὶ — 565
δέξαιτ', ἐπειδὴ δαιμονᾷ δόμος κακοῖς.
μενοῦμεν οὕτως ὥστ' ἐπεικάζειν τινὰ
565 δόμους παραστείχοντα καὶ τάδ' ἐννέπειν·
"τί δὴ πύλαισι τὸν ἱκέτην ἀπείργετε,
Αἴγισθος εἴπερ οἶδεν ἔνδημος παρών;" — 570
Εἰ δ' οὖν ἀμείψω βαλὸν ἑρκείων πυλῶν
κἀκεῖνον ἐν θρόνοισιν εὑρήσω πατρὸς,
570 ἢ καὶ μολὼν ἔπειτά μοι κατὰ στόμα
ἕξει, σάφ' ἴσθι, καὶ κατ' ὀφθαλμοὺς βαλεῖ,
πρὶν αὐτὸν εἰπεῖν „ποδαπὸς ὁ ξένος"; νεκρὸν
θήσω, ποδώκει περιβαλὼν χαλκεύματι· — 576
φόνου δ' Ἐρινὺς οὐχ ὑπεσπανισμένη

---

560 οἴσομεν M. Emend. Turn. Ceterum hoc cogitatione supplendum erat, non fiebat : comica dialectorum imitatio a tragoediae gravitate abhorret.

563 λέξαιτ' ἐπειδὴ δαιμον αἰδόμοσ M. Egregie emend. Turn. Ad δαιμονᾷ spectat schol. τετάρακται.

565 δόμοισ παραστίχοντα M. Corr. Boissonade.

566. 67 πύλῃσι M. Corr. Blomf. Tum ἀπείργεται M. ἀπείργετε Ald. Hoc praetuli, collato versu simili 643, quum de activa mediae formae ἀπείργεσθαι significatione mihi non constet. ἐκδημός περ ὢν Dind.

568 ἑρκίον, olim ἑρκεῖον, M. Corr. Stanl. coll. v. 558.

571 ἐρεῖ M. ἀρεῖ et βαλεῖ Bamb. („ubi oculos sustulerit et, ne dubita, dejecerit"), quam conjecturam placuisse Hermanno et Dindorfio miror. Scribendum erat ἕξει. Aegisthum statim ingressus interficiet : poterit ille fortasse oculos in Orestem conjicere, non poterit alloqui. V. supra 391 ἐπὶ χεῖρα βάλοι, non addito casu dativo.

575 ἄκρατον αἷμα πίεται τρίτην πόσιν.
Νῦν οὖν σὺ μὲν φύλασσε τἀν οἴκῳ καλῶς,
ὅπως ἂν ἀρτίκολλα συμβαίνῃ τάδε· 580
ὑμῖν δ' ἐπαινῶ γλῶσσαν εὔφημον φέρειν,
σιγᾶν θ' ὅπου δεῖ καὶ λέγειν τὰ καίρια.
580 τὰ δ' ἄλλα τούτῳ δεῦρ' ἐποπτεῦσαι λέγω,
ξιφηφόρους ἀγῶνας ὀρθώσαντί μοι.

---

575 Recte schol. ὡς εἰ ἔφη τοῦ τρίτου κρητῆρος, μετὰ Ἀγαμέμνονα τῶν δύο τούτων τὸ αἷμα.

576 σὺν οὖν M. Corr. Erfurdt.

579 Versum fere eundem Gellius XIII, 18 e Prometheo ignifero affert, similem habes Sept. 619. Neque tamen justa causa est cur ejiciatur, quae olim erat Dindorfii sententia, aut mutetur, ut Nauckio nuper visum est. Chorus tacebit coram Clytaemnestra, opportuna dicet nutrici et Aegistho.

580 τούτῳ ad Pyladem refert schol., probante Hermanno, alii ad Apollinis statuam, ad Agamemnonem C. O. Müller. Hoc verum esse et verba singula docent, praesertim vox δεῦρο, et tota scena, quae sic aptissime terminatur. V. ad v. 374.

Absolvimus systema magna cum arte compositum. Medium locum obtinet somnii interpretatio, quae tribus, quinque, tribus versibus absolvitur, 537—47. Praecedit periodus versuum quinquies binorum et quattuor, 523—36, sequitur versuum quattuor et bis quinorum periodus, 548—61. Sed illi quinquies bini versus quodammodo revocantur ad numerum bis quinarium, quum Orestis versus centrales quinque, 540—44, ad quinque chori responsa, 524. 26. 28. 30. 32, accuratissime referantur. In systematis principio positi sunt versus tres, duo, tres, 511—518, periodo centrali similes, quos quaterni versus et praecedunt et sequuntur. In systematis fine eminent insignes versus bis quaterni, 568—75, quos ter bini versus praecedunt, totidem sequuntur. Hoc systemate terminatur episodii primi pars altera, quae quomodo adornata sit, nunc perspicere licet. Dominantur lyrica, in medio posita.

XΟΡΟΣ.

στρ. α'. Πολλὰ μὲν γᾶ τρέφει δεινὰ δειμάτων ἄχη, 585
πόντιαί τ' ἀγκάλαι κνωδάλων
ἀνταίων βροτοῖσι πλά-
585 θουσι, βλαστοῦσι καὶ πεδαίχμιοι

Ante planctum habes duo systemata, non paria, sed similia, quorum priore (237—64) Jovis auxilium invocatur, altero (265—304) vindictae momenta stimulique commemorantur. Post planctum habes duo systemata, itidem similia, quorum priore manes invocantur, altero vindictae via et ratio exponitur. — Qui Aeschylum statuunt somnium Clytaemnestrae a Stesichoro mutuatum esse, vereor ne non satis intellexerint versus a Plutarcho de sera num. vind. p. 555 A allatos (fr. 40 Bergk)

τᾷ δὲ δράκων ἐδόκησε μολεῖν κάρα βεβροτωμένος ἄκρον·
ἐκ δ' ἄρα τοῦ βασιλεὺς Πλεισθενίδας ἐφάνη.

Serpentis capite cruento species non in filium vertitur, sed in conjugem, cujus caput securi percusserat. Mitiora quam Aeschylus finxit Sophocles (El. 417 sqq), dum parricidium a spectatorum cogitatione removere studet.

582 γὰρ τρέφει M. γαῖα Heath. γᾶ Schütz. Scholiasten legisse γ' ἀὴρ falso colligitur ex ejus adnotatione quam infra descripsimus. Mox καὶ quod post δεινὰ legebatur delevit Heath.

585 βλαστοῦσι damnarunt Herm. βροτοῖσι mutato in βρύουσι, et Dind. enuntiatione superiore sine verbo relicta, quod ita demum fieri posset, si κνώδαλα et δείματα recte inter se opponerentur. Ad βλαστοῦσι spectat scholion γεννῶσι καὶ αὔξουσι, male ad πλάθουσι relatum, neque offensionem habet forma βλαστέω, quum apud Sophoclem in Thyestae fr. 14 Wagn. legatur βλαστουμένη ὀπώρα (v. Krüger Gramm. II, p. 109. Alia exempla dabit Thes.). Mox πεδάμαροι M. adscripto οἶμαι πέδουροι, ἵν' ᾖ τὸ σημαινόμενον μετέωροι (Hes. πέδουρος· μετέωρος). πεδάοροι Stanl. Interpretes recentiores plerique varie aberrarunt ab hujus loci sententia, quam bene illustrant schol. ad hunc versum : αἱ μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ λαμπάδες,

λαμπάδες πεδάοροι ✱. 590
πτανά τε καὶ πεδοβάμονα κἀνεμοέντων
αἰγίδων φράσαι κότον.

Ἀλλ' ὑπέρτολμον ἀνδρὸς φρόνημα τίς λέγοι 595 ἀντ. α'.
590 καὶ γυναικῶν φρεσὶν τλαμόνων
παντόλμους ἔρωτας, αἰ-
ναῖσί τ' ἄταισι συννόμους βροτῶν
συζύγους ὁμαυλίας;
θηλυκρατὴς ἀπέρωτος ἔρως παρανικᾷ 600

τοῦτ' ἐστιν, ὁ ὑπὸ ἡλίου φωτιζόμενος ἀήρ et scholii ad v. 585 adscripti, quod totius strophae interpretationem complectebatur, pars superstes : πολλὰ τίκτει ὁ ἀὴρ ἐκ τῆς ἡλιακῆς ἀκτῖνος πτηνὰ καὶ ἑρπετά· εἰσὶ γὰρ ὄφεις ἐξ ἀέρος πίπτοντες. Fabulosa sane; sed quidni fabulosa? Hoc dicit poeta : *multa sunt immania quae terra et mare et aër alunt, nihil immanius feminarum libidine.* Masculinam formam ἀνεμοέντων neminem debere suspectam habere Herm. adnotavit. Mox φράσαι est infinitivus per graecismum additus (v. ad v. 970), non imperativus : opponitur τίς λέγοι;

590 φρεσσὶν τλημόνων καὶ M.

591—93 ἐρωτασ ἄταισι M. Excidit adjectivum prope ad vocis ἄταισι sonum accedens, sicut in stropha se excipiunt πλάθουσι· βλαστοῦσι. Scripsi αἰναῖσί τ' ἄταισι, et mox particulam δ' post ξυζύγους (sic M.) delevi. Verborum concinna oppositio et strophae interpunctio docent verba ἄταισι συννόμους non cum ἔρωτας sed cum βροτῶν συζύγους ὁμαυλίας conjungenda esse. Ceterum ἔρωτας esse *libidines*, non *amores*, Althaeae et Scyllae quae mox afferentur exempla satis ostendunt.

594 Pauw, Schütz, alii ἀπερωπός, quod Hesych. interpretatur ἀπάνθρωπος. Librorum scripturam merito tuentur Dind. et Herm., qui in verbo παρανικᾷ sine justa causa offendit.

595 κνωδάλων τε καὶ στρόβων.

στρ. β'. Ἴστω δ' ὅστις οὐχ ὑπόπτερος
φροντίσιν δαεὶς,
τὰν ἁ παιδολυ-
μὰς τάλαινα Θεστιὰς μήσατο 605
600 πυρδαῆτις πρόνοι-
αν, καταίθουσα παιδὸς δαφοινὸν
δαλὸν ἥλικ', ἐπεὶ μολὼν
ματρόθεν κελάδησεν, 610
ξύμμετρόν τε διαὶ βίου
605 μοιρόκραντον ἐς ἆμαρ.

ἀντ. β'. Ἄλλαν δή τιν' ἐν λόγοις στυγεῖν

---

595 βροτῶν M. βοτῶν Rob. Scripsi στρόβων, qua voce ad strophae finem respicitur, quum κνωδάλων hoc loco omnes belluas, terrestres, marinas, aërias, comprehendat. V. Agam. 628. Prom. 1084. Hesych. στρόβοι· συστροφαί. στρόμβος· συστροφὴ ἀνέμων.

596. 97 ὑποπτέροις schol. alter. Corruptum esse δαείς et numeri arguunt et sensus. Hunc fuisse puto : *cognoscito quicunque non tenetur feminarum amore.* Fortasse ὑπόπτερος φροντίσιν δειλαῖς, aut quod Emper. conjecit : ὑποπτέροις φρ. δμαθείς.

600 πυρδαῆτινα M. πυρδαῆτιν Herm. Scripsi πυρδαῆτις, quia schol. adnotavit ἡ παιδολύμας καὶ πυρδαής.

601 κ' αἴθουσα M. Corr. Cant.

602. 3 ἐξότε πεσὼν ἀπὸ τῆς μητρὸς ἐβόησεν, τοῦτ' ἔστιν ἐξότε γεγέννηται schol.

604 διὰ M. διαὶ Cant.

605 μοιροκραντοσδ', supra adscripto ν, M. μοιρόκραντον Cant. et sic schol.

606 ἀλλὰ M. Emend. Cant. δεῖ τιν' Pauw. δ' ἔστιν Herm. Mallem στυγῶ.

φοινίαν Σκύλλαν,
ἅτ' ἐχθρῶν ὑπαὶ 615
φῶτ' ἀπώλεσεν φίλον Κρητικοῖς
610 χρυσοκμήτοισιν ὅρ–
μοις πιθήσασα δώροισι Μίνω,
Νῖσον ἀθανάτας τριχὸς
νοσφίσασ' ἀπροβούλως 620
πνέονθ' ἁ κυνόφρων ὕπνῳ·
615 κιγχάνει δέ νιν Ἑρμῆς.

Ἐπεὶ δ' ἐπεμνασάμαν ἀμειλίχων στρ. γ'.
πόθων, ἀκαίρως δὲ δυσφιλὲς
γαμήλευμ' ἀπεύχετον δόμοις 625
γυναικοβούλους τε μήτιδας φρενῶν
620 ἐπ' ἀνδρὶ τευχεσφόρῳ,
ἐπ' ἀνδρὶ δάοισιν ἐντόκῳ σέβας,
τίουσ' ἀθέρμαντον ἑστίαν δόμων
γυναικείαν ἄτολμον αἰχμάν; 630

Κακῶν δὲ πρεσβεύεται τὸ Λήμνιον ἀντ. γ'.

---

610 χρυσεοδμήτοισιν M. Emend. Herm.

611 πειθήσασα M. Corr. Abresch.

613 ἀπροβούλως, quod etiam schol. legit, sed male interpretatur, recte cum πνέονθ' (πνείονθ' Heath et Herm.) conjungit Blomfield, coll. Arist. Plut. 300 εἰκῇ δὲ καταδαρθέντα που . . ἐκτυφλῶσαι. Pors. προβούλως.

615 κιχάνει (ante χ una littera erasa) δέ μιν M. Corr. Pors. et Blomf. Haec ad Nisi mortem referenda sunt, non ad Scyllae poenas, de quibus hic dicendi locus non est.

616—29 Locus corruptus ut qualicunque modo procederet, Blomf. conjecit ἀπευκτέον, Franz ἀπεύχομαι, Herm. ἄκαιρος δ' ὁ

625 λόγῳ· βοᾶται δ' ἀεὶ τόθεν
κατάπτυστον, ἤκασεν δέ τις
τὸ δεινὸν ἂν Ληνίοισι πήμασιν.
θεοστυγήτῳ δ' ἄγει 635

. . . σέβων, τίων τ' . . . αἰχμάν, haec omnia, quasi secundaria, perperam in parenthesin includens. Hoc dicit chorus : *Quum immites libidines commemoraverim, silentione premam detestandum Clytaemnestrae et Aegisthi connubium feminaeque insidias viro bellatori structas, viro etiam hostibus venerabili* (V. Hom. Il. 3, 170)? *colamne frigidum focum domesticum, mulierum imbelle sceptrum? Non faciam. Nam talia facinora, Lemniarum, quod in proverbium abiit, scelus dis invisa hominibusque abominanda esse docet.* Itaque v. 617 suspicor παρήσω δὲ δυσφιλὲς vel tale quid, v. 622 τίων δ' (sic M.) ortum esse puto ex τίουσα, cui in versu antithetico opponitur σέβει γὰρ οὔτις . . , ad finem strophae interrogationis signum addidi. Ceterum v. 616 ἐπεμνήσαμεν, supra η scripto α, M. Corr. Heath et Dind. V. 617 πόνων M. Scripsi πόθων, quod jam Stanl. conjecerat, coll. παντόλμους ἔρωτας, v. 591. Tum 621 ἐπ' ἀνδρὶ δηΐοισ ἐπικότω σέβασ M., antea fuerat ἐπὶ κότω et tale quid fortasse legit schol. Opus est adjectivo, ex quo pendeat accusativus σέβας. Bamb. ἐπικρίτῳ. Scribendum erat δᾀοισιν ἐντόκῳ. 622 ἀθέρμαντον ἑστίαν est quasi ἀνέστιον ἑστίαν : nam focus, cujus ignis ab ignavo et scelerato Aegistho accenditur (Agam. 1380), non est focus familiaris quem servi pie colant (Agam. 978 sq.). Cum 623 cf. supra 303.

625 γοᾶται δὲ δὴ πόθει M. δὲ γᾶ πάθος Herm. Sed chorus haec etiam extra terram Lemniam perhorresci dicit. Adhibui medicinam leniorem. βοᾶται, *fama celebratur*, Blomfieldio acceptum refero.

627 αὖ M. Correxit Portus. Herod. VI, 138 νενόμισται ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα τὰ σχέτλια ἔργα πάντα Λήμνια καλέεσθαι. Proverbium Λήμνιον κακὸν laudant Hesych. Suid. alii.

628 ἄχει M. ἄγει Aur. Schütz. Herm.

βροτῶν ἀτιμωθὲν οἴχεται γένος.
630 σέβει γὰρ οὔτις τὸ δυσφιλὲς θεοῖς.
τί τῶνδ' οὐκ ἐνδίκως ἀγείρω;

Τὸ δ' ἄγχι πνευμόνων ξίφος — στρ. δ'.
διανταίαν ὀξυπευκὲς οὐτᾷ διαὶ Δίκας — 640
τὸ μὴ θέμις γὰρ οὐκ ἐᾷ λὰξ πέδοι πατούμενον —
635 τὸ πᾶν Διὸς σέβας παρεκβάντας οὐ θεμιστῶς.

Δίκας δ' ἐρείδεται πυθμήν. 646 ἀντ. δ'.
προχαλκεύει δ' Αἶσα φασγανουργὸς νέον ξίφος·
τέκνον δ' ἐπεσφέρει δόμοις αἱμάτων παλαι-
τέρων· 650

---

632 πλευμόνων M. πνευμόνων Rob.

633 σοῦται M. et schol. Emend. Herm.

634 τὸ μὴ θέμισ γὰρ οὐ λάξ πέδον πατούμενον M. Varia tentarunt viri docti : alij delerunt οὐ, alii γὰρ οὐ, Bamb. conj. παρ' οὐ, fuere qui interpretari conarentur quae sensu carent. Verum ex versibus antitheticis, quamquam et ipsi mutili sunt, si attendas ad sensuum divisionem, quae in stropha et antistropha similis esse solet, mecum colliges hic excidisse duas syllabas. Scribendum οὐκ ἐᾷ : *quae* (conculcari) *nefas est*, *Justitia non sinit pedibus conculcari.* Sic demum non languent verba διαὶ Δίκας. Formam πέδοι restituit Herm.

635 παρεκβάντες M. et schol. Patet scribendum esse παρεκβάντας. Post interpositionem sensus inchoatus ad finem perducitur. *Pectoribus imminens gladius acerba plaga transfigit nefarios Justitiae Jovisque contemptores.*

637. 38 προσχαλκεύει δ' αἶσα φασγανουργοσ. τέκνον δ' ἐπεισφέρει δίμασε δωμάτων παλαιτέρων M. Optime schol. ἐπεισφέρει δὲ τοῖς οἴκοις τέκνον παλαιῶν αἱμάτων, ὅ ἐστι, τίκτει ὁ φόνος

τίνει μύσος χρόνῳ κλυτὰ βυσσόφρων Ἐρινύς.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

640 Παῖ παῖ, θύρας ἄκουσον ἑρκείας κτύπον.
τίς ἔνδον, ὦ παῖ, παῖ, μάλ' αὖθις, ἐν δόμοις;
τρίτον τόδ' ἐκπέραμα δωμάτων καλῶ, 655
εἴπερ φιλόξεν' ἐστὶν Αἰγίσθου τέλη.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

εἶεν, ἀκούω· ποδαπὸς ὁ ξένος; πόθεν;

ἄλλον φόνον, unde δόμοισιν (debebat δόμοις) Pauw, αἱμάτων Cant. (Suspicor, in archetypo quum esset *ΑΙΑΙΜΑΤΩΝ*, ut Agam. 1406, e priore αι factum esse ε, ex altero δω). Longe ab Aeschyli mente aberrarunt, qui τέκνον ad Orestem referebant, et αἱμάτων παλαιτέρων jungebant cum sequentibus. Est illa et doctrina et imago ejusdem poetae qui infra dicet γέρων φόνος μηκέτ' ἐν δόμοις τέκοι. Sed haec cum antitheticis conferenti, non solum syllabis dinumeratis, sed etiam sensuum et interpunctionis ratione habita, facile apparebit, post φασγανουργὸς duos iambos excidisse. Verbum προχαλκεύει (sic bene Herm.) desiderat casum accusativum: supplevi νέον ξίφος, neque dubitavi in textum recipere. Jam audacior translatio τέκνον αἱμάτων παλαιτέρων apte praeparatur et illustratur.

639 τείνει et κλυτῇ M. τίνει Turn., quod schol. interpretatur ἀπαιτεῖ.

641 τὶς Rob. Herm.

643 αἰγίσθου διαι M. Rob. in margine *βίᾳ addidit, unde pendent ceterae conjecturae : βία Turn. ἐστὶν, Αἰγίσθου βίαν Bamb. Herm. Dind. Huic conjecturae obstat, quod fores pulsanti primum servus, non dominus, evocandus est. Praestat quod Blomf. Elmsleio auctore dedit εἴπερ φιλόξενός τις Αἰγίσθου βία. Sed propius ad M. accedit *ΤΕΛΗ* (*imperium*), quod prima littera ablata in *ΕΛΗ*, *ΑΙΛΙ* mutari poterat.

644 Servi personam Rob. et Turn. hic et infra adscripserunt.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

645 ἄγγελλε τοῖσι κυρίοισι δωμάτων,
πρὸς οὕσπερ ἥκω καὶ φέρω καινοὺς λόγους —
τάχυνε δ', ὡς καὶ νυκτὸς ἅρμ' ἐπείγεται 660
σκοτεινὸν, ὥρα δ' ἐμπόρους καθιέναι
ἄγκυραν ἐν δόμοισι πανδόκοις ξένων —
650 Ἐξελθέτω τις δωμάτων τελεσφόρος,
γυνή τ' ἂν ἀρχὸς, ἄνδρα δ' εὐπρεπέστερον·
αἰδὼς γὰρ ἐν λέσχαισιν οὐκ ἐπαργέμους 665
λόγους τίθησ', ἵν' εἶπε θαρσήσας ἀνὴρ
πρὸς ἄνδρα κἀσήμηνεν ἐμφανὲς τέκμαρ.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

655 ξένοι, λέγοιτ' ἂν εἴ τι δεῖ· πάρεστι γὰρ

εἶεν, ἀκούω etiam Arist. Pac. 663 in versus initio legitur, ubi v. Dind. adnot.

648 ὧραι M. Nescio an προσορμίσαι restituendum sit e schol. καιρὸς τὴν ἄγκυραν προσορμίσαι τοὺς ὁδοιπόρους, ἀντὶ τοῦ καταλῦσαι.

651 ταπαρχοσ, supra prius α scripto ο, ἄνδρα τ' M. τόπαρχος, ἄνδρα δ' Turn. στέγαρχος Bamb. Herm. τ' ἀπαρκοῦσ' H. L. Ahrens. Franz. Mea sic expedi : γυνὴ τ' ἂν ἀρχὸς ἐξελθοῦσα, εἰ γυνὴ ἀρχὸς παρείη· ἄνδρα δ' ἐξελθεῖν εὐπρεπέστερον. Facile intelligitur, cur post τε inferatur δέ.

652. 53 ἐν λεχθεῖσιν οὐκ ἐπαργέμουσ λόγουσ τίθησιν· εἶπε M. ἐν λέσχαισιν ex scholio non optimo ἐν ταῖς πρὸς τὰς γυναῖκας ὁμιλίαις optime eruit Emperius, probante Hermanno. Negatio, quae jam scholiastae molesta erat, non mutanda (οὔσ' conj. Emp.), sed τίθησιν in duas voces dirimendum erat. — Quinque Orestis versibus 650—55 Clytaemnestra quinque versibus respondet.

ὁποῖάπερ δόμοισι τοῖσδ' ἐπεικότα,
στρωμνὴ δικαίων τ' ὀμμάτων παρουσία. 671
εἰ δ' ἄλλο πρᾶξαι δεῖ τι βουλιώτερον,
ἀνδρῶν τόδ' ἐστὶν ἔργον, οἷς κοινώσομεν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

660 Ξένος μέν εἰμι Δαυλιεὺς ἐκ Φωκέων·
στείχοντα δ' αὐτόφορτον οἰκείᾳ σαγῇ 675
εἰς Ἄργος, ὥσπερ δεῦρ' ἀπεζύγην πόδας,
ἀγνὼς πρὸς ἀγνῶτ' εἶπε συμβαλὼν ἀνήρ,
ἐξιστορήσας καὶ σαφηνίσας ὁδὸν,
665 Στρόφιος ὁ Φωκεύς· πεύθομαι γὰρ ἐν λόγῳ·
„ἐπείπερ ἄλλως, ὦ ξέν', εἰς Ἄργος κίεις, 680
πρὸς τοὺς τεκόντας πανδίκως μεμνημένος
τεθνεῶτ' Ὀρέστην εἰπὲ, μηδαμῶς λάθῃ.

---

656 Post hunc versum legebatur versus hujus editionis 698, qui ut hoc loco ferri posset, Wakefield aliique accentu mutato male scripserunt καὶ πόνων θελκτηρία στρωμνή. Quid vere deceat domum regiam, docet v. 657.

657 *Cubilia et advenarum somnio invigilantes justorum hospitum oculi.* Versum pulcherrimum, quem jure tuentur Dind. et Naegelsbach (Nachhom. Theol. p. 253), Herm. aliique nescio cur importunis conjecturis vexaverint.

661 οἰκίαισάγῃ. M. Egregie emend. Turneb. V. ad v. 557.

662 *Ita instructus, ut pedibus ab itinere solutis* (i. e. itinere peracto) *huc adveni.* Male vulgo ἀποζεύγνυσθαι πόδας interpretantur *proficisci*, neque particulae ὥσπερ suam vim servant. Translatio sumpta ab equis disjungendis. Schol. . . τῆς ὁδοιπορίας ἀπέλυσα ἐπὶ τῷ ξενισθῆναι παρ' ὑμῖν. Ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἀπολυομένων τοῦ ζυγοῦ ἵππων καὶ ἐπὶ φάτνην ὁρμώντων.

664 *Quum a me iter meum quaesivisset, ipse suum edocuisset.* Sic recte Klausen et Bamb.

Εἴτ' οὖν κομίζειν δόξα νικήσει φίλων,
670 εἴτ' οὖν μέτοικον, ἐς τὸ πᾶν ἀεὶ ξένον,
θάπτειν, ἐφετμὰς τάσδε πόρθμευσον πάλιν. 685
νῦν γὰρ λέβητος χαλκέου πλευρώματα
σποδὸν κέκευθεν ἀνδρὸς εὖ κεκλαυμένου."
τοσαῦτ' ἀκούσας εἶπον. εἰ δὲ τυγχάνω
675 τοῖς κυρίοισι καὶ προσήκουσιν λέγων
οὐκ οἶδα, τὸν τεκόντα δ' εἰκὸς εἰδέναι. 690

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Οἲ 'γώ, κατ' ἄκρας εἶπας ὡς πορθούμεθα.
ὦ δυσπάλαιστε τῶνδε δωμάτων ἀρά,
ὡς πόλλ' ἐπωπᾷς, κἀππόδὼν εὖ κείμενα
680 τόξοις πρόσωθεν εὐσκόποις χειρουμένη
φίλων ἀποψιλοῖς με τὴν παναθλίαν. 695
καὶ νῦν, Ὀρέστης ἦν γὰρ εὐβόλως ἔχων,

---

677 Haec Turnebo auctore tribuebantur Electrae, quam Orestes supra, vv. 550. 576, introire, quaeque in aedibus fierent observare jusserat. Choro dedit Bamb., quum talia a chori partibus abhorreant. Clytaemnestrae esse viderunt Portus, Martin, Herm., Dind., et res ipsa clamat. Clytaemnestra tali nuntio accepto tacere omnino non potest, eamque haec dicere declarant tum quae statim respondebit Orestes, tum quae v. 726 nutrix dicet huc spectantia. Denique ea est duarum quibus hoc episodium constat scenarum ratio, ut matris dolori simulato verus nutricis dolor opponatur. Ceterum οἲ ἐγὼ κατ' ἄκρασ ἐνπᾶσ' ὡσ M. οἲ 'γὼ Cant. εἶπας ὡς egregie Bamb., probante Dind.

679 Post ἐπωπᾷς interpunxit Bothe, et sic sensus divisit schol.

682 εὐβούλωσ M. et schol. Emend. Pors. Virgula interpunxi post νῦν (vulgo post Ὀρέστην), ut melius procederet oratio,

ἔξω κομίζων ὀλεθρίου πηλοῦ πόδα,
νῦν δ' ἧπερ ἦν δόμοισι βακχείας καλῆς
685 ἰατρὸς ἐλπὶς, μήποτ' οὖσαν ἔγγραφε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἐγὼ μὲν οὖν ξένοισιν ὧδ' εὐδαίμοσιν 700
κεδνῶν ἕκατι πραγμάτων ἂν ἤθελον
γνωστὸς γενέσθαι καὶ ξενωθῆναι· τί γὰρ
ξένου ξένοισίν ἐστιν εὐμενέστερον;
690 πρὸς δυσσεβείας δ' ἦν ἐμοὶ τόδ' ἐν φρεσὶν

---

quae mox altero νῦν post interpositionem iterum ab initio repetitur. Non erat cur Herm. v. 681 post 683 trajiceret scriberetque ἀπόφιλοι et σὺν δ' ἧπερ.

683 νομίζων M. κομίζων schol. Idem ἔξω πηλοῦ πόδα, παροιμία.

684. 85 ἐν δόμοισι . . . ἐλπίσ ἦν, παροῦσαν ἐγγράφει M. Schol. : ἐλπίς· τάξον αὐτὴν ἀφανισθεῖσαν ἀρᾷ· ὡς πρὸς τὸ ἐλπὶς δ' ἀπέδωκεν. Inde Cant. ἀποῦσαν ἐγγράφου, H. L. Ahrens προδοῦσαν ἔγγραφε, Hart. ποτ' οὖσαν ἔγγραφε, Enger πεσοῦσαν ἔγγραφε. Sed scholiastes eam vocem legit quae, nisi genus obstaret, etiam ad Orestem referri posset. Idem supra adnotavit ἡ τοῖς οἰκίοις ἰατικὴ ἐλπὶς τῆς ἀγαθῆς εὐφροσύνης et ἡ εὐφροσύνη τῶν βασιλείων οἴχεται. Haec satis declarant eum non habuisse praepositionem ἐν, scribendumque ἦν δόμοισι et μήποτ' οὖσαν ἔγγραφε. Restat βακχείας καλῆς, quod cum ἐλπίς fortasse conjungi posset, cum ἰατρὸς ἐλπίς vix potest. Franz κακῆς, Emper. et Herm. ζάλης, neque absurdum esset ἄλης i. e. μανίας. V. Agam. 1521 μανίας μελάθρων ἀλληλοφόνους ἀφελούσῃ et 1180 θύουσαν Ἅιδου μαινάδ'.

686 ὧν, supra scripto οὖν, M.

690 δ' inseruerunt Portus et Pauwius, receperunt Herm. et Dind.

τοιόνδε πρᾶγμα μὴ καρανῶσαι φίλοις, 750
καταινέσαντα καὶ κατεξενωμένον.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

οὔτοι κυρήσεις μεῖον ἀξίας σέθεν,
οὐδ' ἧσσον ἂν γένοιο δώμασιν φίλος.
695 ἄλλος δ' ὁμοίως ἦλθεν ἂν τάδ' ἀγγελῶν.
Ἀλλ' ἔσθ' ὁ καιρὸς ἡμερεύοντας ξένους 710
μακρᾶς κελεύθου τυγχάνειν τὰ πρόσφορα,
ἄγ' αὐτὸν εἰς ἀνδρῶνας εὐξένους δόμων
ὀπισθόπους τε τούσδε καὶ ξυνεμπόρους·
700 κἀκεῖ κυρούντων σώμασιν τὰ πρόσφορα,

---

691 Ad *καρανῶσαι* schol. adscripsit *κεφαλαιῶσαι, εἰπεῖν*.

692 Quum Strophio promiserim et a vobis hospitio exceptus sim.

693 *ἀξίωσ* M. *ἀξίων* Pauw, Schütz, Blomf. *ἀξίας* Dindorf e scholio *τῶν σοι ἀξίων τιμῶν*.

696. 97 Schol. *δι' ἡμέρας καμόντας*. Genetivus *μακρᾶς κελεύθου* pendet ab *ἡμερεύοντας*. Bamb. conjecit *μακρὰς κελεύθους*, non offensus numero plurali. Post *τὰ πρόσφορα* plene interpungebatur. Sed *ἀλλ' ἔσθ'* valet *ἀλλ' ἐστὶ γάρ*.

699 *δὲ* M. Accusativum *ὀπισθόπους* (pedisequos) recte tuentur Stanl. et Blomf. Confer *ἀελλόπος, ἀρτίπος, τρίπος* et formam neutram *τρίπουν*. Hermann, fere Pauwium secutus, scripsit *ὀπισθόπουν δὲ τοῦδε καὶ ξυνέμπορον*.

700 *δώμασι* M. Recepi H. Vossii conjecturam *σώμασιν*, etiam Hartungo probatam. Nam *δώμασιν τὰ πρόσφορα*, *quae aedibus conducunt*, non puto accipi posse eo sensu quo v. 656 dictum est *δόμοισι τοῖσδ' ἐπεικότα*, *quae domum decent*. Dubitationem eximit quod v. 697 ad *τυγχάνειν τὰ πρόσφορα* non supplendum est *δόμοις*, sed *τοῖς ξένοις*. Post 700 inserui versum qui in libris et editionibus legitur post versum similem 656, illic importunum, hic

καὶ θερμὰ λουτρὰ καὶ πόνων θελκτήρια. 670
αἰνῶ δὲ πράσσειν ὡς ὑπευθύνῳ τάδε. 715
ἡμεῖς δὲ ταῦτα τοῖς κρατοῦσι δωμάτων
κοινώσομέν τε κοὐ σπανίζοντες φίλων
705 βουλευσόμεσθα τῆσδε συμφορᾶς πέρι.

ΧΟΡΟΣ.

Εἶεν, φιλίαν, δμωΐδες οἴκων,
πότε δὴ στομάτων 720

---

aptissimum. Ordinem versuum turbatum esse, etiam ex eo suspicari licet, quod Mediceus vv. 698—700 in margine adscriptos habet.

702 ἐπευθύνωι M. ἐπ' εὐθύνῳ G. et Dind. ὑπευθύνῳ Turn. et plerique editores. Hoc firmat scholion ὑποδίκῳ. Egregie a poeta significatur, nuntios Orestis mortem afferentes servis invisiores esse quam matri.

704. 5 κοινώσωμέν et βουλευόμεθα M.

Scena quasi formis inclusa est quattuor denorum versuum periodis, duabus in initio (640—659), duabus in fine positis (686—705), illis in quiniones, his in quaternionem binosque terniones divisis. Quibus exponuntur ea quae circa rem sunt, peregrinorum adventus et in domum regiam admissio. Res ipsa, nuntius falsus simulato Clytaemnestrae dolore exceptus, tribus periodis continetur quae scenae quasi corpus efficiunt. Versibus quinque (1 + 4) et quattuor 660—68 respondent versus quinque (1 + 4) et quattuor 677—85. Medii interjecti sunt versus tres, duo, tres, qualem mesodum vidimus supra 511—518, ne ad alias fabulas provocem.

706 φιλίαι δμωιίδεσ M. Vulgo φίλιαι δμωΐδες ex Heathii conjectura. Sed στομάτων ἰσχὺν δείξομεν ἐπ' Ὀρέστῃ, nullo adjecto epitheto, verborum vim inimicam potius quam bona vota sonare videtur. Itaque scripsi φιλίαν. Seidler tuebatur φιλίᾳ.

δείξομεν ἰσχὺν ἐπ' Ὀρέστῃ;
ὦ πότνια χθὼν καὶ πότνι' ἀκτὴ
710 χώματος, ἣ νῦν ἐπὶ ναυάρχῳ
σώματι κεῖσαι βασιλείῳ,
Νῦν ἐπάκουσον, νῦν ἐπάρηξον· 725
νῦν γὰρ ἀκμάζει
Πειθὼ δολίαν ξυγκαταβῆναι,
715 καὶ τὸν νύχιον χθόνιόν θ' Ἑρμῆν
τοῖσδ' ἐφοδεῦσαι
ξιφοδηλήτοισιν ἀγῶσιν.

Ἔοικεν ἀνὴρ ὁ ξένος τεύχειν κακόν· 730

---

711 Scribebatur ναυάρχῳ σώματι . . τῷ βασιλείῳ, i. e. τῷ τοῦ βασιλέως, quae quam jejuna sint non est quod demonstrem. Restitui versum paroemiacum et dictionem poeta dignam.

714 δολία M. δολίαν Pauw. Herm. Dind. Erunt fortasse qui conjiciant καταβῆναι. Sed ξυγκαταβῆναι firmat scholiastes, qui bene interpretatur συναγωνίσασθαι.

715 χθόνιον δ' ἑρμῆα καὶ τὸν νύχιον M. νύχιόν θ' Ἑρμῆν Herm. et Dind., ejectis tribus verbis quae transpositione servari posse videntur. Idem sensit Hartung.

716 ἐφοδεύειν cum accusativo junctum est *obire*, hoc loco bene Well. exponit *viam praeire*. — Anapaesti, inter duas scenas consimiles mesodi modo interjecti, constant duabus periodis bis ternorum ordinum, prioris periodi etiam articulis versu paroemiaco distinctis.

718 Versus olim servo tributos choro reddendos esse vidit Tyrwhitt, neque aliter accepit scholiastes. Feminae λέγουσι τὰ καίρια ad Orestis praeceptum v. 579. E scholio corrupto ἀντὶ τοῦ· πεποιηκέναι πένθος τῷ οἴκῳ διὰ τῆς ἀγγελίας Herm. non debebat colligere versum excidisse. Scribendum est πένθος ἔοικε. Ceterum ἀνὴρ M. ἀνήρ Pors.

τροφὸν δ' Ὀρέστου τήνδ' ὁρῶ κεκλαυμένην.
720 ποῖ δὴ πατεῖς, Κίλισσα, δωμάτων πύλας;
λύπη δ' ἄμισθός ἐστί σοι ξυνέμπορος.

ΤΡΟΦΟΣ.

Αἴγισθον ἡ κρατοῦσα * * *
* * * τοὺς ξένους καλεῖν
ὅπως τάχιστ' ἄνωγεν, ὡς σαφέστερον 735
725 ἀνὴρ ἀπ' ἀνδρὸς τὴν νεάγγελτον φάτιν
ἐλθὼν πύθηται. τὴν δὲ πρὸς μὲν οἰκέτας
θέτο σκυθρωπὸν, ἐντὸς ὀμμάτων γέλων
κεύθουσ' ἐπ' ἔργοις διαπεπραγμένοις καλῶς
κείνῃ, δόμοις δὲ τοῖσδε παγκάκως ἔχει 740
730 φήμης ὑφ' ἧς ἤγγειλαν οἱ ξένοι τορῶς.

---

721 „Vector qui naulum non solvit" Blomf.

722. 23 ἡ κρατοῦσα τοὺς ξένους M. et schol. τοῖς ξένοις καλεῖν Pauw. Herm. Dind., quod vereor ne a loquendi usu abhorreat; neque ferri potest πρὸς ξένους aut ὡς ξένους omisso articulo. Itaque lacunae signa posui, hunc fere in modum explendae:

Αἴγισθον ἡ κρατοῦσα τῶνδε δωμάτων (aut *δωμάτων γυνή*)
πρὸς τοὺς μολόντας ἀρτίως ξένους καλεῖν

726. 27 Post τήνδε plene interpungebatur, ut altera enuntiatio abrupte inciperet a verbis πρὸς μὲν οἰκέτας, jungereturque θέτο σκυθρωπὸν γέλων, aut θετοσκυθρωπὸν γέλων vel ἐθελοσκυθρωπῶν ὀμμάτων, quae sunt virorum doctissimorum vanissima commenta. Scripsi τὴν δὲ et correxi interpunctionem. Scrupulum injicit θέτο (*ferebat*) sine augmento, neque tamen mutare ausus sum.

729 κείνη . . . ἔχειν M. κείνῃ G. ἔχει Rob. Turn., et sic schol.

Ἦ δὴ κλύων ἐκεῖνος εὐφρανεῖ νόον,
εὖτ' ἂν πύθηται μῦθον. ὢ τάλαιν' ἐγώ·
ὥς μοι τὰ μὲν παλαιὰ συγκεκραμένα
ἄλγη δύσοιστα τοῖσδ' ἐν Ἀτρέως δόμοις 745
735 τυχόντ' ἐμὴν ἤλγυνεν ἐν στέρνοις φρένα.
ἀλλ' οὔτι πω τοιόνδε πῆμ' ἀνεσχόμην.
Τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τλημόνως ἤντλουν κακά·
φίλον δ' Ὀρέστην, τῆς ἐμῆς ψυχῆς τριβήν,
ὃν ἐξέθρεψα μητρόθεν δεδεγμένη, 750
740 καὶ νυκτιπλάγκτων ὀρθίων κελευμάτων
* * * * * *
* * * * * *
καὶ πολλὰ καὶ μοχθήρ' ἀνωφέλητ' ἐμοὶ

---

731 ἐκεῖνον M. Corr. Rob.

733—36 *Vetera animo meo penitus infixa* (συγκεκραμένα, quo verbo similiter neque tamen plane eodem modo, usus est Soph. Aj. 895. Ant. 1311) *mala gravissima, quando acciderunt* (τυχόντα), *dolore me affecerunt; sed omnia superat hic dolor.*

738 τριβήν, non satis recte in scholiis expositum τὸν συντρίψαντά μου ταῖς ἐπιμελείαις τὴν ψυχήν, bene Stanl. interpretatur *curam, rem circa quam versatur cogitatio.*

740—43 Senserunt viri docti nutricis garrulitatem anilem exprimi oratione negligentius composita. Sed hoc ipsum plerisque fraudi fuit, ut ferrent quae ferri nullo pacto possunt. Nam genetivus κελευμάτων jungi nequit cum καὶ πολλὰ καὶ μοχθηρά, quibus verbis (ne urgeam repetitum καί et omissum articulum) non vagitus infantis nocturnos, sed nutricis de muti alumni necessitatibus conjectantis curas assiduas respici, ea quae sequuntur satis ostendunt. Nonnulla intercidisse intellexerant Schütz et O. Müller; numerorum rationem secutus duorum versuum lacunam notavi. Neque tamen his versibus inerat verbum ad accusativum φίλον δ' Ὀρέστην referendum : sensus versu 738 inchoatus relinqui-

τλάσῃ· τὸ μὴ φρονοῦν γὰρ ὡσπερεὶ βοτὸν
745 τρέφειν ἀνάγκη, πῶς γὰρ οὔ; τρόπῳ φρενός·
οὐ γάρ τι φωνεῖ παῖς ἔτ' ὢν ἐν σπαργάνοις, 755
εἰ λιμὸς, ἢ δίψη τις ἢ λιψουρία
ἔχει· νέα δὲ νηδὺς αὐτάρκης τέκνων.
τούτων πρόμαντις οὖσα, πολλὰ δ', οἴομαι,
750 ψευσθεῖσα παιδὸς σπαργάνων φαιδρύντρια,
κναφεὺς τροφεύς τε ταὐτὸν εἰχέτην τέλος. 760
ἐγὼ διπλᾶς δὲ τάσδε χειρωναξίας
ἔχουσ' Ὀρέστην ἐξεθρεψάμην πατρί.

---

tur imperfectus et post multa interposita variata oratione repetitur verbis τεθνηκότος δὲ νῦν τάλαινα πεύθομαι, v. 754.

745 τρόπῳ φρενός non puto aliter exponi posse quam *ea ratione quam mens pueri postulat*, quae a verbis τὸ μὴ φρονοῦν absona sunt. Alia videtur habuisse schol., qui adnotavit ἀνάγκη τρέφειν ἐπιμελείᾳ ψυχῆς. πῶς γὰρ οὔ; Fortasse scribendum, quod praecedente μοχθηρά commendatur, μόγῳ φρενός, i. e. τὸ μὴ φρονοῦν ἀνάγκη τρέφειν τῷ τοῦ φρονοῦντος πόνῳ. Phoenix apud Hom. Il. IX, 492, Achillis nutritor, imo quasi nutrix, ὥς ἐπὶ σοὶ μάλα πόλλ' ἔπαθον καὶ πόλλ' ἐμόγησα.

747 ἢ λιμὸσ M. Corr. Stanl. Mox satius esset ferre formam δίψη quam cum Well. et Herm. scribere δίψησις. Verum in lactente famam et sitim non facile dignoscas. Quid requiratur, intelligis; sed vox graeca non suppetit, nisi forte probas λιψητρίς, dictum ἀπὸ τοῦ ἦτρου, qui est venter.

748 αὐταρκής, *se ipsum sublevat*, ἑαυτῇ ἀρκεῖν καὶ βοηθεῖν βούλεται schol.

752 γναφεὺσ στροφεὺσ τε M. Illud corr. Dind., hoc Rob.

753 ἐξεδεξάμην M. Supra optime se habet μητρόθεν δεδεγμένη, sed hic locus non est huic verbo. Schol. ἀντὶ τοῦ· ἔθρεψα (καὶ) ἀπέδωσα. Quo duce scripsi ἐξεθρεψάμην, *Orestem enutrivi patri* i. e. patri vivo mortuove auxilium. Plenius Soph. El. 13 κἀξεθρεψάμην τοσόνδ' ἐς ἥβης πατρὶ τιμωρὸν φόνον.

τεθνηκότος δὲ νῦν τάλαινα πεύθομαι.
'55 Στείχω δ' ἐπ' ἄνδρα τῶνδε λυμαντήριον
οἴκων, θέλων δὲ τόνδε πεύσεται λόγον. 765

XOPOΣ.

πῶς οὖν κελεύει νιν μολεῖν ἐσταλμένον;

ΤΡΟΦΟΣ.

ὅπως; λέγ' αὖθις, ὡς μάθω σαφέστερον.

XOPOΣ.

εἰ ξὺν λοχίταις εἴτε καὶ μονοστιβῆ.

ΤΡΟΦΟΣ.

60 ἄγειν κελεύει δορυφόρους ὀπάονας.

XOPOΣ.

Μή νυν σὺ ταῦτ' ἄγγελλε δεσπότου στύγει· 770
ἀλλ' αὐτὸν ἐλθεῖν, ὡς ἀδειμάντως κλύῃ,
ἄνωχθ' ὅσον τάχιστα γηθούσῃ φρενί.
ἐν ἀγγέλῳ γὰρ κρυπτὸς ὀρθοῦται λόγος.

---

754 στείχων M. librario ad οἴκων aberrante.

755 τῶνδε . . . λόγων M. Corr. Blomf.

758 ἢ πῶσ; M. Emend. Schütz. τί πῶς; Cant. Herm. πῶς; Well.

759 ἢ ξὺν M. εἰ ξὺν Turn. Vict.

763 τάχιστ' ἀγαθούσῃ M. Corr. Turn. et Pauw. τάχιστα εὐδούσῃ Herm., quod refellit Welcker.

764 ὀρθούσῃ φρενί M., librario ad versum antecedentem aberrante. Versum recte scriptum, ut Euripidis, affert Eustath. . 1013, 11, unde Musgravio auctore Porsonus emendavit.

ΤΡΟΦΟΣ.

765 ἀλλ' ἦ φρονεῖς εὖ τοῖσι νῦν ἠγγελμένοις;

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' εἰ τροπαίαν Ζεὺς κακῶν θήσει ποτέ. 775

ΤΡΟΦΟΣ.

καὶ πῶς; Ὀρέστης ἐλπὶς οἴχεται δόμων.

ΧΟΡΟΣ.

οὔπω· κακός γε μάντις ἂν γνοίη τάδε.

ΤΡΟΦΟΣ.

τί φῄς; ἔχεις τι τῶν λελεγμένων δίχα;

ΧΟΡΟΣ.

770 Ἄγγελλ' ἰοῦσα, πρᾶσσε τἀπεσταλμένα.
μέλει θεοῖσιν ὧνπερ ἂν μέλῃ πέρι. 780

---

765 φρονεῖς εὖ schol. interpretatur χαίρεις. Confer εὐφραίνεσθαι.

770 ἀγγέλ' M.

771 μέλλει . . . μέλλῃ M. Medium hujus scenae locum obtinent nutricis querimoniae, comprehensae versibus duodeviginti (737—54) sive sex versuum ternionibus, quorum primus ad ultimum, secundus et tertius ad quartum et quintum referuntur. Praecedunt tres periodi quattuor (2 + 2), novem (4 + 5), sex (2 + 4) versuum; sequuntur tres periodi sex (2 + 4), novem (4 + 5), quattuor (2 + 2) versuum. Similis erat scenae praecedentis dispositio, poeta matris dolorem simulatum vero nutricis dolori opponente.

ΤΡΟΦΟΣ.

ἀλλ' εἶμι καὶ σοῖς ταῦτα πείσομαι λόγοις.
γένοιτο δ' ὡς ἄριστα σὺν θεῶν δόσει.

ΧΟΡΟΣ.

Νῦν παραιτουμένᾳ μοι, πάτερ   στρ. α'.
775 Ζεῦ θεῶν Ὀλυμπίων,
δὸς τύχας, τυχεῖν δέ μου   785
κυρίως τὰ σωφροσυνευ
μαιομένοις ἰδεῖν.
διὰ δίκας πᾶν ἔπος
780 ἔλακον Ζεῦ, σὺ δέ νιν φυλάσσοις.

Ἒ ἒ πρὸ δὲ δὴ 'χθρῶν   στρ. β'.

---

744. 45 Hujus carminis divisionem strophicam aperuerunt Seidler et Hermann. παραιτουμέν' ἐμοὶ M. Corr. Turn.

776—78 Schol. δός μοι εὐτυχίαν εὐτυχῆσαι βεβαίως, unde Bamb. δὸς τύχας εὖ τυχεῖν κυρίως. Sed ex antistropha colligi posse videtur post τύχας interpungendum esse, et schol. potuit sententiam in universum reddere, duabus enuntiationibus in unam contractis. Recepta Bambergeri conjectura Herm. scripsit τὰ σώφρον' εὖ μαιομένοις ἔχειν, alii alia, nihil quod vel speciem probabilitatis habeat.

779 διαδικάσαι M. διὰ δίκας Pauw restituit e scholiis δικαίως et κατὰ δίκαν, ὅ ἐστι κατὰ τὸ δίκαιον. Scribendumne ἅπαν?

780 ἔλακον· ὦ Ζεῦ, σύ νιν φυλάσσοις Herm. ἔλακον εὖ· σὺ δέ νιν φυλάσσοις Bothe. Nescio an Jupiter rogetur, ut Apollinis oracula rata habeat. Quae suspicio si vera est, scribendum ἔλακεν, et ad hanc sententiam etiam superiora refingenda.

781 πρὸ δέ γ' ἐχθρῶν, ejectis interjectionibus, Herm. Sed quum antistropha videatur ionico uno longior esse quam vulgo

τὸν ἔσωθεν μελάθρων, Ζεῦ, 790
θὲς, ἐπεί νιν μέγαν ἄρας,
δίδυμα καὶ τριπλᾶ παλίμ-
785 ποινα θέλων ἀμείψει.

ἀντ. α'. Ἴσθι δ' ἀνδρὸς φίλου πῶλον εὖ-
νιν ζυγέντ' ἐν ἅρμασιν 795
πημάτων, ἐν δρόμῳ
προστιθεὶς μέτρον. τίς ἂν
790 σωζόμενον ῥυθμὸν
τοῦτ' ἰδεῖν δάπεδον
ἀνομένων βημάτων ὄρεγμα;

---

creditur, ἐλέηρον vel tale quid hic latere suspicor. Deinde scripserim πρὸ δὲ δάων, ut in lectione Medicei scriptura δχ̣άων et interpretatio ἐχθρῶν coaluerint.

782. 83 τῶν ἔσω μελάθρων ὦ ζεῦ . . . μιν . . . αἴρας M. Hoc Turn., illa Seïdler emendavit.

784. 85. Sententia illustratur v. 251 sqq. Pauw, Bamb., Herm. ἀμείψει vertunt *vicissim accipies*, cui interpretationi obstat adjectum θέλων : rectius alii *reddet*, mutato subjecto ad Orestem referendum. V. infra 1057, Agam. 955 sqq., Eum. 477 sqq., Suppl. 446. 7.

786. 87 ἐν ἅρματι M. Corr. Herm. e scholio ἐνέμεινε τῇ μεταφορᾷ· φήσας γὰρ ἐν ἅρμασι πημάτων τὸ δρόμῳ ἐπήγαγε. Idem recepit Pauwii conjecturam ἴσχε pro ἴσθι, sine justa causa.

788—92 Ante ἐν δρόμῳ excidisse puto σὺ δ', quae erat O. Mülleri sententia. Pro τίς ἂν (τὶς ἂν schol.) κτίσον conjecit H. L. Ahrens. Pro δάπεδον alii γάπεδον (*fundum*!), alii διὰ πέδον. Sed schol. adnotavit μηδὲ ὑπερδραμὼν ἐν τῷ δαπέδῳ διαρρήξῃ τὸν χαλινόν. Legitne

μηδ' ὑπερδραμεῖν
δάπεδον ἀγνυμένων ἱμάντων

vel tale quid? Pind. Pyth. V, 30 ἀκηράτοις ἀνίαις . . κατέκλασε γὰρ

Ξυλλάβοιτο δ' ἐνδίκως ⁝ 812 στρ. γ'.
παῖς ὁ Μαίας ἐπιφορώτατος
15 πρᾶξιν οὐρίαν θέλων,
πολλὰ δ' ἄλλα φανεῖ χρῄζων
κρυπτά. ἄσκοπον δ' ἔπος λέγων
νύκτα πρό τ' ὀμμάτων σκότον φέρει, καθ'
ἡμέραν δ'
οὐδὲν ἐμφανέστερος. 818

τέων σθένος οὐδέν. Restat ὄρεγμα, in quo latere possit ἀτρέμα, initio v. 791 reponendum. Nam e scholiis εὔτακτον καὶ μὴ αχεῖαν πορείαν et σωζόμενον τὸν ῥυθμὸν ὁμαλὸν καὶ εὔτακτον, scio an effici possit olim hujusmodi vocem post σωζόμενον θμὸν lectam esse. Videant acutiores. Hoc unum pro certo ibeo, δάπεδον per translationem dici, neque ad terram Argivam ferendum esse : ex quo consequitur τοῦτο ferri non posse.

793 ξυλλάβοι M. Correxi ad versus antithetici exemplum. libris v. 793—99 et v. 805—11 sedes permutarunt. V. infra.

794—99 θέλειν, supra scripto ω, M. ἐπεὶ φορώτατος mp. Bamb. οὐρεῖ H. L. Ahrens. τελῶν Schütz. Ad haec me adscripsit schol. ὡς ἐπὶ ἀνέμου εἶπεν, sed quae sequuntur : τὶ τοῦ · ὁ λογιώτατος, ab illo addita sunt qui etiam infra ad erba ἄσκοπον δ' ἔπος ex allegorica fabularum interpretatione [ercurium ipsum λόγον esse adnotavit. Ad v. 796 exstant sholia τὰ δὲ κρυπτὰ νῦν φανερώσει et θέλων πολλὰ κρυπτὰ ρήσει. Ingeniose Herm. τὰ δ' ἄλα' ἀμφανεῖ χρῄζων, ejecto ρυπτά. Sed contraria exspectantur, hanc fere ad formam, si ibricis conjecturis indulgendum est :

ἐπεὶ φορώτατος
πρᾶξιν οὐρίαν θέειν·
πολέα δ' ἐν ἀφανεῖ φανερὰ κρύψεται
χρῄζων, ἄσκοπον δ' ἔπος λέγων
νύκτα πρόσθ' ὀμμάτων σκότον θ' ἔσει, καθ' ἡμέραν
οὐδὲν ἐμφανέστερος.

μεσῳδός. 800 Τὸ δὲ καλῶς κτίμενον ὦ μέγα ναίων 806
στόμιον, εὖ δὸς ἀναδῦν δόμον ἀνδρὸς,
καί νιν ἐλευθερίας
λαμπρὸν ἰδεῖν φῶς φιλίοις
ὄμμασιν ἐκ δνοφερᾶς καλύπτρας. 811

ἀντ. γ΄. 805 Οἵ τ' ἔσωθε δωμάτων 800
πλουτογαθῆ μυχὸν νομίζετε,
κλῦτε, σύμφρονες θεοί.
ἄγετε, τῶν πάλαι διαπεπραγμένων

Cum οὐρίαν θέειν cf. Hom. Od. 14, 299 ἡ δ' ἔθεεν βορέῃ ἀνέμῳ. Forma πολέα in Agam. legitur v. 688 ex libris, v. 1399 e conjectura. Vox ὀμμάτων non ad Mercurii, sed ad inimicorum oculos referenda, quibus ille tenebras obducit: Soph. Aj. 85 ἐγὼ σκοτώσω βλέφαρα καὶ δεδορκότα. Particulam δὲ post καθ' ἡμέραν recte omittunt G. et Turn.

800 τόδε καλῶσ κτάμενον M. et schol. Egregie emendavit Bamb., qui intellexit Apollinem, non Plutonem, invocari.

801—4 ἀνιδεῖν M. et schol. Quod cum ferri nequeat, recepi Dindorfii conjecturam ἀναδῦν. Deinde καί νιν ἐλευθερίασ λαμπρῶσ ἰδεῖν φιλίοισ ὄμμασι δνοφερὰσ καλύπτρασ M. ὄμμασιν ἐκ δνοφερᾶς καλύπτρας est evidens Hermanni emendatio, scholio τοῦ σκότους confirmata. Reliqua probabiliter correxisse mihi videor. Ἀνδρός et νιν ad Agamemnonem spectant: pium mortui amorem dulcissimis versibus expressit.

805 Herm. ἔσω, quod librarios in ἔσωθε mutasse haud probabile est. Enger (Jahrb. für Philol. 1856, p. 441) οἵ τ' ἔσωθε δόμων. Versus antitheticus corrigendus erat.

806. 7 Herm. olim κομίζετε, in editione ἐνίζετε. Illud recepissem, nisi dubitationem afferret scholiastae adnotatio ἡνιοχεῖτε καὶ διοικεῖτε. Quid legerit, non assequor: νωμᾶτε numeris adversatur. Mox κλύετε M. κλῦτε Herm.

808—11 πεπραγμένων M., quod delevit Herm. auctore

λύσασθ' αἷμα προσφάτοις δίκαις.
810 — ⏑ — — ⏑ — ⏑ — ⏑ — γέρων φόνος
μηκέτ' ἐν δόμοις τέκοι. 805

Καὶ τότ' ἤδη πότμοιν στρ. δ.
δωμάτων λυτηρίοιν 820
θῆλυν οὐριοστάταν,
815 οὐδὲ κρεκτὸν γοατῶν
νόμον ἔθ' ἥσομεν πόλει.

Cantero. Scripsi διαπεπραγμένων, *occisorum*. ΔΙΑ post ΛΑΙ facile excidit. Ante γέρων lacunam recte statuit Hermann : nam stropham interpolatam esse Bamb. et Enger mihi non persuaserunt. Ceterum deorum domesticorum invocatio ante mesodum, Mercurii invocatio post mesodum legebatur. Permutavi sedes strophae et antistrophae tertiae, quod et per se aptius mihi videbatur, et propter sequentia necessarium. Neque enim habebant quo referrentur verba καὶ τότ' ἤδη. Nunc omnia bene procedunt.

812—16 καὶ τότε δὴ πλοῦτον δωμάτων λυτήριον θῆλυν οὐριοστάταν ὁμοῦ (in litura scriptum) κρεκτὸν γοήτων νόμων (in νόμον mutatum) μεθήσομεν πόλει M. et schol., nisi quod hic quum ultima verba per θρηνήσομεν exponat, γοητῶν (ploratorum), non γοήτων (praestigiatorum) habuit. Verba corrupta; sententia mihi non dubia videtur. Chorus se in improborum caede dicit faustum illum clamorem sublaturum esse, quibus feminae victimarum casum prosequi solebant (v. ad 382), omissis quibus nunc utitur planctibus et lamentationibus (v. supra 340). Quae si vera sunt, mecum senties, pro ὁμοῦ (quod nescio an e geminato ου ortum sit) scribendum esse οὐδέ (non θυμόκρεκτον, ῥομβόκρεκτον, αὐλόκρεκτον, quae viris doctis placuerunt), pro μεθήσομεν, collato versu antithetico, ἔθ' ἥσομεν. Vocem κρεκτὸν ad planctum refero. In strophae initio καὶ τότ' ἤδη πολὺν Blomf. ἤδη κλυτὸν Bamb. εἰ δή ποτ' οὖν Enger. δειμάτων H. L. Ahrens. Verum epitheton λυτήριον non ad clamorem convenit, sed ad caedem Aegisthi et

ἡ τάδ' εὖ σχόντ' ἐμὸν 821
κέρδος λελέξεται τόδ', ἄτα δ' ἀπέστα φίλων.

ἀντ. β. Σὺ δὲ θαρσῶν, ὅταν ἥκῃ

Clytaemnestrae. Itaque dedi quae et res ipsa et v. 809 suadebat. Duali πότμοιν etiam Eurip. Phoen. v. 954 usus est. Vocem οὐριοστάταν schol. interpretatur οὐρίως σταθέντα. V. infra 880 βοὴν ἵστης.

817. 18 τὰ δ' εὖ ἐμὸν ἐμὸν κέρδοσ αἴξεται τόδε et mox ἀποστατεῖ M. τὰ δ' εὖ ἔχοντ' ἐμὸν κέρδος αὔξει τόδ' Herm. Sed non probabile est, librarios ex αὔξει fecisse αἴξεται, et Hermannus, versui 812 insertis vocibus τότε et οἴσομεν, a responsione antistrophica aberravit. Locum correxi ad versus antitheticos respiciens, necnon ad scholion τὰ καλῶς ἀποβαίνοντα· τὸ ἐμὸν κέρδος ἐστὶν, τῶν δὲ περὶ Ὀρέστην καὶ Ἠλέκτραν ἀπαλλαγὴ ἄτης. Soph. El. 230 τάδε γὰρ ἄλυτα κεκλήσεται.

819 sqq. Deorum auxilio invocato, chorus laetae spei indulserat. Nunc, ad instantia se revocans, Orestem (quasi praesentem) hortatur, ut animo confirmato patris mortem et amicissorum injurias ulciscatur. Engero strophae quartae et antistrophae quartae sedes permutandae videbantur; sed haec ante antistropham secundam collocari nequit. — Exhibui corruptam Medicei scripturam (sublatis vitiis ἥκῃ et ἐπίμομφαν), quam etiam schol. habuit, nisi quod ejus interpretatio ἐπικαλεσάμενος τὸ εἴδωλον τοῦ πατρὸς non convenit cum ἐπαΰσας πατρὸς ἔργῳ. Apertum est ἔργωι deberi librario ad versum superiorem oculis aberranti. Seidl. Bamb. alii ἐπαΰσας πατρὸς αὐδάν, quod volunt esse *patris nomen*, *vocem* ‚*pater*', quum sit *patris loquentis vocem*. Herm., utroque vocabulo ejecto, ἐπαΐσας τε θροοῦσαν. Blomf. ἐπαΰσας πατρὸς ὀργάν, quod scholiastes legisse potest. Minus bene idem πέραιν' οὐκ ἐπίμομφον ἄταν, praecipiens ea quae sequuntur. Hermann πατρὸς περαίνειν ἐπίμομφον αὐδάν, probabiliter statuens αὐδάν esse veram lectionem super vitiosam ἄταν adscriptam et propterea alieno loco insertam. Vide an haec probari possint:

820 μέρος ἔργων, ἐπαῦσας
πατρὸς ἔργῳ, θροούσᾳ
πρὸς σὲ, τέκνον, πατρὸς αὐδὰν,
καὶ περαίνων ἐπίμομφον ἄταν, 830

Περσέως τ' ἐν φρεσὶν ἀντ. δ'.
825 καρδίαν σχεδρὰν ἔχων,
τοῖς θ' ὑπὸ χθονὸς φίλοις
τοῖς τ' ἄνωθεν πρόπραξον
χάριτος ἐργάνας λυγρᾶς, 835
ἔνδοθεν φοινίαν
830 ἄταν τιθεὶς, τὸν αἴτιον δ' ἐξαπολλὺς μόρον.

ἐπαῦσας
πατρὸς ὀργάν σε θροούσα
„τέκνον ἐμόν", πατρὸς περαί-
νων ἐπίμομφον αὐδάν,

objecta patris ira illi quae te compellabit „mi fili", exsequens patris indignantem vocem (i. e. quae patris indignantis vox te jubet). Θροεῖν τινα dictum ut ἀΰτεῖν τινα.

824. 25 περσέωσ τε ἐν φρεσσὶν καρδίαν σχέθων M. Duas syllabas numeri requirunt, epitheton ad καρδίαν referendum res ipsa: scripsi σχεδρὰν ἔχων collata Hesychii glossa σχεδρός· τλήμων, καρτερικός, quibus interpretationibus Theognost. Can. p. 12 addit τολμηρός. Non horribilior Gorgo erat Perseo, quam matris supplicis species filio vindici.

826 φίλοισιν M. φίλοις Bamb.

827. 28 προπράσσων χάριτοσ ὀργᾶσ λυπρᾶσ M. προπράσσοις Boifs. πρόπραξον Enger. χάριτας ὀργᾶς λυγρᾶς Blomf. Herm. Correxi ad versum antitheticum respiciens et ad Hesychii glossam ἐργάνη· ἐργασία, coll. Suida s. v.

829. 30 Male schol. φοινίαν ἄταν interpretatur τὴν Κλυταιμνήστραν, neque tamen nihil vidit. His enim verbis obscurius

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἥκω μὲν οὐκ ἄκλητος, ἀλλ' ὑπάγγελος.
νέαν φάτιν δὲ πεύθομαι λέγειν τινὰς
ξένους μολόντας οὐδαμῶς ἐφίμερον, 840
Μόρον γ' Ὀρέστου. καὶ τόδ' ἀμφέρειν δόμοις
835 γένοιτ' ἂν ἄχθος αἱματοσταγὲς φόνῳ
τῷ πρόσθεν ἑλκαίνουσι καὶ δεδηγμένοις.
* * * * * *
πῶς ταῦτ' ἀληθῆ καὶ βλέποντα δοξάσω;
ἢ πρὸς γυναικῶν δειματούμενοι λόγοι 845
840 πεδάρσιοι θρώσκουσι, θνήσκοντες μάτην;
Τί τῶνδ' ἂν εἴποις ὥστε δηλῶσαι φρενί;

---

significatur matris caedes, sequentibus aperte Aegisthus interfici jubetur. Ceterum μοϱον M. μόρον Turn.

834—36 μόρον δ' M. γ' e Porti conjectura Blomf. Dind. alii. ἀμφέρειν ἄχθος est *tollere, suscipere onus*. ἂν φέρειν Turn. αὖ φέρειν Blomf. Mox δειματόσταγ' ἐσ M. Porti emendationem non debebat respuere Herm. Deinde pro ἑλκαίνοντι καὶ δεδηγμένῳ (ὡς ἐπὶ μαχαίρας schol.) sententia flagitante cum Bambergero scripsi ἑλκαίνουσι καὶ δεδηγμένοις, quamquam simplicius videri possit δόμοις mutare in δόμῳ. Sed obvium est, articulum τῷ errori locum dedisse : saepe enim librarii nominum flexiones ad voces proxime antecedentes detorserunt. V. supra v. 15. Agam. 631.

837 Lacunae signa posui, quum oratio hiulca et numerorum ratio doceant versum intercidisse in hanc fere sententiam :

Ἀλλ' οὐ σαφὲς γὰρ οὐδέν ἐστί πω τέκμαρ,

840 Schol. οὐκ ἀληθῶς ἀποθανόντες, non satis accurate. Sermones ipsi pereunt irriti, neque tamen θνήσκοντες μάτην sine acumine dictum est.

XOPOΣ.

ἠκούσαμεν μὲν, πυνθάνου δὲ τῶν ξένων
εἴσω παρελθών. οὐδὲν ἀγγέλων σθένος,
ὡς αὐτὸν αὐτῶν ἄνδρα πεύθεσθαι πέρι. 850

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

845 Ἰδεῖν ἐλέγξαι τ' αὖ θέλω τὸν ἄγγελον,
εἴτ' αὐτὸς ἦν θνήσκοντος ἐγγύθεν παρὼν,
εἴτ' ἐξ ἀμαυρᾶς κληδόνος λέγει μαθών.
οὔτοι φρέν' ἂν κλέψειεν ὠμματωμένην.

XOPOΣ.

Ζεῦ Ζεῦ, τί λέγω, πόθεν ἄρξωμαι 855
850 τάδ' ἐπευχομένη κἀπιθεάζουσ',
ὑπὸ δ' εὐνοίας
πῶς ἴσον εἰποῦσ' ἀνύσωμαι;
Νῦν γὰρ μέλλουσι μιανθεῖσαι
πειραὶ κοπάνων ἀνδροδαΐκτων 860
855 ἢ πάνυ θήσειν Ἀγαμεμνονίων

---

844 ὡσ αὐτὸσ αὐτὸν M. Corr. Schütz. Mox Hermann πάρα fortasse recte. Potest tamen πέρι absolute dictum esse, ut Agam. v. 1304 τὸ βουλεῦσαι πέρι.

848 φρένα κλέψειαν M. Corr. Elmsley.

850 κἀπιθοάζουσα, οα ab alia manu in litura scripto, M. E Schützii et Blomfieldii conjectura corr. Dind. Herm.

852 ἴσον εἰποῦσ', ut dicta sensus exaequent. ἀνύσωμαι et ἄρξωμαι inter se opponi vidit Bamb.

854 πειραί· αἱ ἀκμαὶ τῶν ξιφῶν, παρὰ τὸ πείρειν schol.

οἴκων ὄλεθρον διὰ παντός,
Ἢ πῦρ καὶ φῶς ἐπ' ἐλευθερίᾳ
δαίων ἀρχάς τε πολισσονόμους
πατέρων θ' ἕξει μέγαν ὄλβον. 865
860 Τοιάνδε πάλην μόνος ὢν ἔφεδρος
δισσοῖς μέλλει θεῖος Ὀρέστης
ἅψειν. εἴη δ' ἐπὶ νίκῃ.

ΑΙΓΙΣΘΟΣ.

Ἐὲ, ὀτοτοτοτοῖ.

ΧΟΡΟΣ.

ἔα ἔα μάλα. 870
865 πῶς ἔχει; πῶς κέκρανται δόμοις;
ἀποσταθῶμεν πράγματος τελουμένου,
ὅπως δοκῶμεν τῶνδ' ἀναίτιαι κακῶν
εἶναι· μάχης γὰρ δὴ κεκύρωται τέλος.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Οἴμοι, πανοίμοι δεσπότου τελουμένου, 875
870 οἴμοι μάλ' αὖθις ἐν τρίτοις προσφθέγμασιν.

---

859 ἕξει πατέρων M. Nescio qui factum sit ut emendatio obvia fugeret viros doctos. Porson scripsit ἀρχαῖς τε πολισσονόμοις, Herm. inseruit πλοῦτόν τε δόμων.

861 θείοισ M. θεῖος Turn.

863 ἓ ἓ ὀτοτοτοῖ M. Dochmium restituit Herm.

866 ἀπο σταθῶμεν M.

869 πάν· οἴμοι M. Corr. Porson. Mox librarius ad v. 866 aberrasse videtur. πεπληγμένου Schütz. Herm. Fortasse τετυμμένου.

Αἴγισθος οὐκέτ' ἔστιν. ἀλλ' ἀνοίξατε
ὅπως τάχιστα, καὶ γυναικείους πύλας
μοχλοῖς χαλᾶτε· καὶ μάλ' ἡβῶντος δὲ δεῖ,
οὐχ ὥστ' ἀρῆξαι διαπεπραγμένῳ· τί γάρ; 880
875 Ἰοὺ ἰού.
κωφοῖς ἀΰτῶ καὶ καθεύδουσιν μάτην
ἄκραντα βάζω. ποῖ Κλυταιμνήστρα; τί δρᾷ;
ἔοικε νῦν αὐτῆς ἐπὶ ξυροῦ πέλας
αὐχὴν πεσεῖσθαι πρὸς δίκης πεπληγμένος.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

880 τί δ' ἐστὶ χρῆμα; τίνα βοὴν ἵστης δόμοις; 885

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Τὸν ζῶντα καίνειν τοὺς τεθνηκότας λέγω.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

οἲ 'γώ. ξυνῆκα τοὔπος ἐξ αἰνιγμάτων.

---

873. 74 Robusto homine opus esse dicit ad auxilium ferendum, non ad fores aperiendas, ut vulgo interpretantur. οὐχ ὡσ δ' M. Corr. Pors. Sed ἡβῶντος δὲ, e Graecorum usu dictum, non mutandum est in ἡβῶντός γε. Mox διαπεπραγμένων M. Turnebi correctionem firmat scholion τῷ σφαγέντι.

878 ἐπὶ ξυροῦ πέλας videtur esse : in extremo periculo, ut prope ab eo absit. Miror Hermannum probasse Abreschii conjecturam ἐπιξήνου πέλας, ab hoc loco alienam.

879 δίκη M. δίκην G. δίκης Herm. Dind.

881 E scholio ἀντὶ τοῦ· ὁ τῷ λόγῳ τεθνηκὼς Ὀρέστης ἀπέκτεινε τὸν ζῶντα Αἴγισθον noli colligere scholiasten legisse τοὺς τεθνηκότας λόγῳ. Versum interpretanti omnino addendum erat τῷ λόγῳ.

δόλοις ὀλούμεθ', ὥσπερ οὖν ἐκτείναμεν.
δοίη τις ἀνδροκμῆτα πέλεκυν ὡς τάχος·
885 εἰδῶμεν εἰ νικῶμεν, ἢ νικώμεθα. 890
ἐνταῦθα γὰρ δὴ τοῦδ' ἀφικόμην κακοῦ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Σὲ καὶ ματεύω· τῷδε δ' ἀρκούντως ἔχει.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

οἲ 'γώ. τέθνηκας, φίλτατ' Αἰγίσθου βία.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

φιλεῖς τὸν ἄνδρα; τοιγὰρ ἐν ταὐτῷ τάφῳ
890 κείσει. θανόντα δ' οὔτι μὴ προδῷς ποτέ. 895

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἐπίσχες, ὦ παῖ, τόνδε δ' αἴδεσαι, τέκνον,
μαστὸν, πρὸς ᾧ σὺ πολλὰ δὴ βρίζων ἅμα
οὔλοισιν ἐξήμελξας εὐτραφὲς γάλα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πυλάδη, τί δράσω; μητέρ' αἰδεσθῶ κτανεῖν;

---

885 ἢ νικῶμεν M. Corr. Turn.

891 τόνδε δήσεται M. δ' αἴδεσαι Sophianus apud Rob.

892 πρὸσ ὠκὺ M. Emend. Rob.

893 εὐτρεφὲς Tzetzes Exeg. Iliadis p. 62, 13, qui hunc versum affert.

ΠΥΛΑΔΗΣ.

895 Ποῦ δὴ τὰ λοιπὰ Λοξίου μαντεύματα 900
τὰ πυθόχρηστα, πιστὰ δ' εὐορκώματα;
ἅπαντας ἐχθροὺς τῶν θεῶν ἡγοῦ πλέον.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

κρίνω σὲ νικᾶν, καὶ παραινεῖς μοι καλῶς.
Ἕπου, πρὸς αὐτὸν τόνδε σὲ σφάξαι θέλω.
900 καὶ ζῶντα γάρ νιν κρείσσον' ἡγήσω πατρός· 905
τούτῳ θανοῦσα συγκάθευδ', ἐπεὶ φιλεῖς
τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃν δ' ἐχρῆν φιλεῖν στυγεῖς.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ἐγώ σ' ἔθρεψα, σὺν δὲ γηράναι θέλω.

---

895 Schol. μετεσκεύασται ὁ ἐξάγγελος εἰς Πυλάδην, ἵνα μὴ δ' λέγωσιν. Quem ἐξάγγελον dicit, editores οἰκέτην vocant. Ceterum M. ποῦ δαί, quod tuetur Herm. ποῦ δὴ Pors. Dind.

896 Schol. τὰ ὁρκωμόσια ἃ ξυνωμόσαμεν. Quod si voluisset poeta, saltem articulus addendus erat. Videntur εὐορκώματα ad Apollinis oracula referenda. Agam. 1229 ἄραρε γάρ τις ὅρκος ἐκ θεῶν μέγας ἄξειν νιν, ὑπτίασμα κειμένου πατρός. Herm. πιστά τ'.

897 *Omnes potius quam deos pro inimicis habe.* πλέον est *potius*, μᾶλλον. V. Thesaurum.

898 Pors. et Herm. in hujus versus numeris offenderunt. Sed nihil mutandum. Enclitica cum vocabulo antecedente coalescit. V. Agam. 993 ἰσῶ φρενῶν λέγουσα πείθω νιν λόγοις.

900 κρέσσον' M. κρείσσον' Turn.

903 νῦν δὲ M. Emend. Auratus.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πατροκτονοῦσα γὰρ ξυνοικήσεις ἐμοί;

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

905 ἡ Μοῖρα τούτων, ὦ τέκνον, παραιτία. 910

ΟΡΕΣΤΗΣ.

καὶ τόνδε τοίνυν Μοῖρ' ἐπόρσυνεν μόρον.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

οὐδὲν σεβίζει γενεθλίους ἀρὰς, τέκνον;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τεκοῦσα γάρ μ' ἔρριψας ἐς τὸ δυστυχές.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

οὔτοι σ' ἀπέρριψ' ἐς δόμους δορυξένους.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

910 διχῶς ἐπράθην ὢν ἐλευθέρου πατρός. 915

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ποῦ δῆθ' ὁ τῖμος, ὅντιν' ἀντεδεξάμην;

---

909 Bene schol. οὐκ ἔστιν ἀπορρῖψαι τὸ δορυξένοις ἐνδοῦναι (ἐκδοῦναι?) πρὸς ἀνατροφήν.

910 Bis se venditum dicit, domo ejectum et patrimonio exutum, v. supra 125 sqq. Intellexit Schütz.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

αἰσχύνομαί σοι τοῦτ' ὀνειδίσαι σαφῶς.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

μὴ ἀλλ' εἴφ' ὁμοίως καὶ πατρὸς τοῦ σοῦ μάτας.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

μὴ 'λεγχε τὸν πονοῦντ' ἔσω καθημένη.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

915 *ἄλγος γυναιξὶν ἀνδρὸς εἴργεσθαι, τέκνον.* 920

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τρέφει δέ γ' ἀνδρὸς μόχθος ἡμένας ἔσω.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

κτενεῖν ἔοικας, ὦ τέκνον, τὴν μητέρα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

σύ τοι σεαυτήν, οὐκ ἐγώ, κατακτενεῖς.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Ὅρα, φύλαξαι μητρὸς ἐγκότους κύνας.

---

912 *σου* M. Corr. Canterus.

913 *μὴ* delebat Hermann, librarium ad versum sequentem aberrasse ratus. Non placet mutatio qua versuum oppositorum similitudo minuitur.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

920 τὰς τοῦ πατρὸς δὲ πῶς φύγω, παρεὶς τάδε; 925

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ἔοικα θρηνεῖν ζῶσα πρὸς τύμβον μάτην.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

πατρὸς γὰρ αἶσα τόνδ' ἐπουρίζει μόρον.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

οἲ 'γὼ τεκοῦσα τόνδ' ὄφιν ἐθρεψάμην.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἦ κάρτα μάντις οὑξ ὀνειράτων φόβος.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

925 * * * * * *

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔκανες ὃν οὐ χρῆν, καὶ τὸ μὴ χρεὼν πάθε. 930

---

921 Schol. παροιμίαν εἶναι τοῦτό φασι, πρὸς τυμβον τι κλαίειν καὶ πρὸς ἄνδρα νήπιον. Deest primus tetrametri trochaeus: ταὐτὸ supplet Paley.

922 τόνδε σ' ὁρίζει, ex τονδεπορίζει factum, M. τόνδε σοὐρίζει i. e. σοι ὁρίζει Elmsl. Well. Herm. Dindorfium secutus sum.

926 Clytaemnestrae versum excidisse recte statuerunt Well. et Dind. κάνεσ γ' ὂν M. Corr. Herm.

ΧΟΡΟΣ.

Στένω μὲν οὖν καὶ τῶνδε συμφορὰν διπλῆν.
ἐπεὶ δὲ πολλῶν αἱμάτων ἐπήκρισεν
τλήμων Ὀρέστης, τοῦθ' ὅμως αἱρούμεθα,
930 *ὀφθαλμὸν οἴκων μὴ πανώλεθρον πεσεῖν.* 934

---

928. 29 *ἐπήκρισεν* bene interpretatur schol. *ἐπ' ἄκρον ἦλθε.* Mox *αἰτοίμεθα* est inconsulta Musgravii conjectura, quam Herm. non debebat recipere. Neque enim timet quidquam neque deprecatur chorus; sed obiter deplorata vindictae immanitate, totus in laetitiam effunditur. *Quamquam vel istorum mortem aegre fero, tamen potior mihi est Orestis victoria, qua domus ab eversione vindicatur.*

Multa hoc episodio aguntur, quo nullum praestantius est velocitate et vi tragica. Rebus numeri respondent quattuor brevibus decurrentes systematis. Primum systema Aegisthi adventum et chori vota comprehendit, v. 831—862: hinc duae ternorum duaeque quaternorum trimetrorum periodi, illinc duae quaternorum duaeque ternorum anapaestorum periodi medios habent interpositos versus Aegisthi quattuor (845—48) calliditatem jactantes, quam mox vanam esse eventus arguet. — Sequitur systema alterum, quattuor senorum versuum periodis distinctum, 863—886. Aegisthi morientis clamor chorum suspensum tenet, servus lamentatur et trepidat: versus duo et quattuor, duo et quattuor. Clytaemnestra excitatur, rem intelligit, securim poscit: versus quinque et unus, unus et quinque. — Deinde Orestem inter Clytaemnestram et Pyladem, matris preces et dei jussa positum versuum quaterniones quattuor exhibent, quorum primus ultimo, secundus tertio respondet: 887—902. — Jam animo confirmato filius vindex cum matre scelesta argumentis luctatur, ubi versus versui opponitur, ita tamen ut bini quaterniones periodum efficiant, tres periodi systema: 903—926. — Quattuor chori versibus episodium clauditur.

στρ. α΄. Ἔμολε μὲν δίκα Πριαμίδαις χρόνῳ,
βαρύδικος ποινά·
ἔμολε δ' ἐς δόμον τὸν Ἀγαμέμνονος
διπλοῦς λέων, διπλοῦς Ἄρης.
935 ἔλασε δ' ἐς τὸ πᾶν ὁ πυθοχρήστας φυγὰς 940
θεόθεν εὖ φραδαῖσιν ὡρμημένος.

στρ. β΄. Ἐπολολύξατ' ὦ δεσποσύνων δόμων
ἀναφυγὰς κακῶν καὶ κτεάνων τριβᾶς
ὑπαὶ δυοῖν μιαστόροιν,
940 δυσοίμου τύχας. 945

---

931 Hujus carminis divisionem strophicam, olim prorsus turbatam, neque ab Hermanno intellectam, primus perspexit H. L. Ahrens.

934 Schol. *οἱ περὶ Ὀρέστην καὶ Πυλάδην*, quod interpretes plerique sequuntur. Sed hoc nihil ad rem, et caedes ab Oreste solo perpetratur. Etiam minus probari possunt quae Klauseno et Bambergero visa sunt, Agamemnonis et Clytaemnestrae caedes aut Agamemnonis interfectores his significari. Verte : *duplex impetus*, *duplex caedes*, Aegistho et Clytaemnestra interemtis.

935 *ἔλακε* M. *ἤλασε δὲ εἰς τὸ τέλος τοῦ δρόμου, ὅ ἐστιν, ἤνυσε τὸν ἀγῶνα* schol., unde *ἔλασε* scribendum esse intellexerunt Pauw Seidler Böckh. Male *ἔλαχε* Schütz Hermann alii, quos si non movebat scholiastae auctoritas, fugere non debebat, lectionem *ἔλασε* confirmari voce *ὡρμημένος*, quae ad eandem translationem pertinet.

936 *εὐφραδαῖσιν* M. Voces divisit Seidler. Hesychius *φραδαῖσι· βουλαῖς*. Expone *ὁ ἐν Δελφοῖς χρησάμενος φυγὰς θεοῦ βουλαῖς εὖ ὡρμημένος*.

937—40 *ἐπολολύξατω* corr. Seidler, *τριβάς* Schütz, *ὑπαὶ* Herm., *δοιοῖν* Vict. — Schol. *ὡς τῶν οἴκων φυγόντων τὰς συντριβὰς τῶν οἴκων*, imo *φυγόντων τὰ κακὰ καὶ τὰς ὑπὸ δυοῖν ἀνοσίοιν τῶν κτημάτων συντριβάς*.

	Ἔμολε δ' ᾧ μέλει κρυπταδίου μάχας	ἀντ. α'.
	δολιόφρων ποινά·	
	ἔθιγε δ' ἐν μάχᾳ χερὸς ἐτητύμως	
	Διὸς κόρα — Δίκαν δέ νιν	
45	προσαγορεύομεν βροτοὶ τυχόντες καλῶς —	950
	ὀλέθριον πνέουσ' ἐν ἐχθροῖς κότον.	
	Τάπερ ὁ Λοξίας ὁ Παρνάσιος	στρ. γ'.
	μέγαν ἔχων μυχὸν χθονὸς ἐπορθιᾷ,	
	ξὺν ἀδόλοις δόλοις βλαπτομέναν πάλαι	955
50	δίκαν ἐγχρονισθεῖσαν ἐποίχεται.	

---

941 Bene schol. τῷ Αἰγίσθῳ ἔμολεν ἡ ποινὴ τῷ ἀποκτείναντι ὐλῳ τὸν Ἀγαμέμνονα. Caedes caede, dolus dolo rependitur. Male ur. Stanl. Blomf. ᾇ μέλει, H. L. Ahrens et Franz δολιόφρων ρμᾶς.

943 δὲ μάχαι M. δ' ἐν μάχᾳ Pauw, quod firmatur scholio.. Δίκη πάρεστιν ἐν τῇ πρὸς Αἴγισθον μάχῃ καὶ ἐφήψατο τοῦ ξίφους, ιο τῆς Ὀρέστου χειρός : sed sententiam expressit, non verba. eque tamen silenda est Hartungi conjectura *δορός*. Mox ἐτή-ɣμος M. Corr. Scal. Blomf.

946 ἐπ' ἐχθροῖς Schütz Herm., speciose. Sed apud Thuc. 7, 80 invenio ἐν τοῖς πολεμίοις ἄριστοι, quod editores non utarunt in ἐν τοῖς πολέμοις.

947 ὁ παρνάσσιοσ M.

948—50 χθονὸσ ἐπ' ὄχθει ἄξεν ἀδόλωσ δολίασ βλαπτομέναν χρόνοισ θεῖσαν ἐποίχεται M. ᾇσεν ἀδόλως Stanl. δολίαν Vict. λαπτομέναν χρονισθεῖσαν Herm. βλάβαν ἐγχρονισθεῖσαν H. L. hrens. Fusius de his et de sequentibus disputavi in *Journal* ***. de l'instruction publique* 1859, nr. 50, et *Jahrb. für Philol.* 359, p. 608 sqq. 731 sq.; hic breviter rem exponam. *Apollinis* *acula fraude sine fraude* (dolis certis neque fallacibus : est iim μάντις ἀψευδής) *justas, quae jamdudum impediuntur, poenas*

κρατεῖται γὰρ οὔπως τὸ θεῖον βροτοῖς.
πάρα τὸ μὴ ◡ – ὑπουργεῖν κακοῖς,
ἄξια δ' οὐρανοῦχον ἀρχὰν σέβειν· 960

---

post longam dilationem exsequuntur. In ἐπ' ὄχθει ἄξειν latet εαορθιαιξυν i. e. ἐπορθιᾷ ξύν. Ὀρθιάω (quod casu accidit ut in glossis veteribus tantum sensu obscoeno laudaretur) et ὀρθιάζω, ut ἀντιάω et ἀντιάζω, forma differunt, non vi; ἐπορθιᾷ hic de elata dei voce dictum est oracula in improbos, quasi tela, mittentis. V. supra v. 267 et Hesych. ὀρθιάζειν· μαντεύεσθαι. Acumen Aeschyleum in ξὺν ἀδόλοις δόλοις agnoscent qui has tragoedias noverunt. Post βλαπτομέναν quattuor syllabas excidisse ex antistropha quamvis mutila colligas, πάλαι δίκαν supplevi e fragmento veteris commentarii in scholiis nostris servato : ἐπεξῆλθε τὴν δίκην βλαπτομένην ἐκ πολλοῦ Ὀρέστης, ubi nescio an Ὀρέστης ab eo additum sit qui supra ad τάπερ (fortasse voluit τᾶπερ) adscripsit καθάπερ. Male schol. alter τὴν Κλυταιμνήστραν, τὴν δολίως βλάπτουσαν καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον τὸν οἶκον, ἐποίχεται ἡ δίκη, qui videtur Δίκα legisse aut e v. 944 supplevisse. Idem habuit δολίως aut δόλοις. Addo, quod tum ignorabam, Paleium scripsisse τάνπερ . . ἐπορθιάζων . . ἐποίχεται conjectura laudabili, quamquam numeris claudicantibus neque sensu satis perspicuo.

951. 52 κρατεῖται πῶσ τὸ θεῖον παρὰ τὸ μὴ ὑπουργεῖν κακοῖσ M. et quod exstat scholion. Res ipsa clamat novum sensum incipere a πάρα (sic enim scribendum), quod solus Hartung intellexit. Versum 951 e dochmio hypercatalecto et acatalecto constare docet versus antithetici emendatio certa. Addidi supplementa probabilia : ΓΑΡ post ΤΑΙ facile excidit, negationem sententia requirit, βροτοῖς re ipsa commendatur et in sequentibus item mortales immortalesque inter se opponuntur. V. 952 supple τὸ μὴ πέρα (aut πρόσω) μ' ὑπουργεῖν aut tale quid.

953 ἄξιον δ' M. Scribendum ἄξια, quod non valet ἄξιόν ἐστιν, ut Hermanno videbatur, sed, toto loco restituto, patet haec cum antecedentibus conjungenda esse hunc in modum : *Licet mihi non amplius servire improbis, sed coelestes dominos merito colere* i. e. meritum iis honorem reddere.

πάρα τὸ φῶς ἰδεῖν.

955 Μέγα δ' ἀφῃρέθη ψάλιον οἰκίων· ἀντ. β'.
ἄνα γε μὰν δόμοι· πολὺν ἄγαν χρόνον
χαμαιπετεῖς ἔκεισθ' ἀεί.
⏑ — — ⏑ —

Τάχα δὲ παντελὴς χρόνος ἀμείψεται 965 ἀντ. γ'.
960 πρόθυρα δωμάτων ⏑ ⏑ ⏑ — ⏑ —,

---

954 πάρα τε M. Corr. Schütz.

955 μέγαν τ' ἀφῃρέθην ψάλιον οἴκων M. μέγα τ' . . οἰκετῶν Franz, Hermann, Dind. At hoc loco ipsa domus humi afflicta se rursus erigere jubetur, quae praeparanda erant, non ea quae stropha praecedente exposita sunt post versum intercalarem continuanda. Quid scribendum esset, ante me viderat H. L. Ahrens, nisi quod conjunctionem τε tuebatur.

956 ἀναγεμὰν δόμοισ M. Emend. Blomf. ἄναγε Herm. Dind., quod voces ἄγε, ἄπαγε, longo usu sollennes, vereor ne non satis tueantur.

957 χαμαιπετεῖσε κεῖσθ' αἰεὶ M. Voces recte divisit Well. Lacunae signa addi jussit H. L. Ahrens.

959. 60 Schol. ὁ πάντα τελῶν χρόνος τὰ πρόθυρα τῶν δωμάτων ἀλλάξει ἀπὸ κατηφείας εἰς λαμπρότητα, quae quam egregia sint et quam apte cum antecedentibus conveniant, non est quod multis demonstrem. Itaque dochmium excidisse statui, quo suppleto antistropha strophae et pedibus et interpunctione respondet. Fortasse

πρόθυρα δωμάτων στυγέρ' ἐπ' εὐδίαν

Vides vanas esse conjecturas παντελὴς χορὸς aut φόνος scribentium.

ὅταν ἀφ' ἑστίας πᾶν ἐλαθῇ μύσος
καθαρμοῖσιν ἀτᾶν ἐλατηρίοις.
τύχᾳ δ' εὐπροσώπῳ κοιμᾶται τὸ πᾶν.
τρέομεν ἃς δ' ἰδεῖν ἀκοῦσαι θ' ⏑ — 970
965 μέτοικοι δόμων πεσοῦνται πάλιν.

---

961. 62 ὅτ' ἀν ἀμφ' (ἀφ' G.) ἑστίασ μῦσοσ πᾶν ἐλάσει (supra scripto η) καθαρμοῖσ ἅπαν ἐλατήριον M. Vocem μύσος transponendam esse numeri docent. Ἐλαθῇ est emendatio necessaria, in quam, nisi fallor, jam inciderat L. Kayser : tempus enim sua vi agit, neque sacrificiis lustralibus utitur. Versum 962 egregie restituit Schütz, nisi quod καθαρμοῖς scripsit : καθαρμοῖσιν Herm.

963—65 τύχα δ' εὐπροσώπωικοῖται τὸ πᾶν ἰδεῖν ἀκοῦσαι θρεομένοισ μετοικοδόμων πεσοῦνται πάλιν M. μέτοικοι δόμων legit schol., cetera non integriora habuit. Hermann τύχᾳ δ' εὐπροσωποκοίτᾳ τὸ πᾶν ἰδεῖν θρευμένοις μέτοικοι δόμων πεσοῦνται πάλιν, ejecto ἀκοῦσαι : monstrum horrendum informe ingens, cui lumen ademptum, neque lucidiores aliorum conjecturae. Versum 963 non cum sequentibus, sed cum praecedentibus conjunxi, ut in stropha v. 951, et inserto μα ante τα poetae manum mihi videor restituisse. *Fortuna arridente omnia mala sopiuntur.* V. Soph. Ant. 148 ἀλλὰ γὰρ ἁ μεγαλώνυμος ἦλθε Νίκα τᾷ πολυαρμάτῳ ἀντιχαρεῖσα Θήβᾳ. — Ad v. 965 exstat scholion οἱ νῦν τοὺς δόμους οἰκοῦντες πεσοῦνται εἰς τὸ ἔμπαλιν τῆς πρώτης τύχης· τοῦτο δὲ ἀπὸ τῶν κύβων μετήγαγε. At μέτοικοι non idem valet quod ἔνοικοι, et haec verbi πίπτειν translatio de rebus usurpari potest, de personis non item. Posses μέτα κύβοι δόμων πεσοῦνται πάλιν : sed quid fiet versu praecedente? Quae dedi, probabilia Aeschyloque digna existimo. Mutatio facilis : τρεομενασ trajectum, adscita littera θ, in θρεομένοισ abiit; post θ' fortasse excidit ὁμῶς (cf. Eum. 388. 695). Sententia apta : *illae, quarum horremus aspectum et nomen, sede mutata his aedibus rursus excident*, δόμων ἐκπεσοῦνται. Furiae Pelopidarum tectis adhaerentes, ex quo primum scelus ibi commissum est (Agam. 1131. 1510), caedibus

πάρα τὸ φῶς ἰδεῖν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἴδεσθε χώρας τὴν διπλῆν τυραννίδα
πατροκτόνους τε δωμάτων πορθήτορας.
κεδνοὶ μὲν ἦσαν ἐν θρόνοις τόθ' ἥμενοι, 975
970 φίλοι δὲ καὶ νῦν, ὡς ἐπεικάσαι πάθη

---

expiatis loco cedent. Opportune memorantur deae quarum horrenda species mox Orestem victorem patria exturbabit, in fabula sequente etiam spectatorum oculis objicietur. Soph. OC. 129 ἃς τρέμομεν λέγειν καὶ παραμειβόμεσθ' ἀδέρκτως.

966 παρὰ M.

967 Schol. ἀνοίγεται ἡ σκηνὴ καὶ ἐπὶ ἐκκυκλήματος ὁρᾶται τὰ σώματα· ἃ λέγει διπλῆν τυραννίδα. Ne movearis Hermanni decreto corpora Aegisthi et Clytaemnestrae conspici praefracte negantis. Res, quam poeta ipse tantum non disertis verbis testatur, non dubia videbitur Aeschyli artem reputantibus. Nam in Agamemnone ne Hermannus quidem negavit Clytaemnestram scelere peracto conspici inter duo corpora, alterum viri, alterum feminae; et in hac fabula Orestem vindicta peracta inter duo corpora, viri feminaeque, conspici voluit poeta, dolo dolum, caedi caedem, spectaculum spectaculo opponens. Sic implentur quae Cassandra praedixerat

ὅταν γυνὴ γυναικὸς ἀντ' ἐμοῦ θάνῃ,
ἀνήρ τε δυσδάμαρτος ἀντ' ἀνδρὸς πέσῃ.

969 σεμνοὶ M. Aliud requiri intellexerunt Enger et Mehler; sed ea quae conjecerunt, ξύμπνοι et ξυνοί, ad hujus loci ironiam non satis conveniunt. Emendationem meam firmat versus 101, eodem librarii errore turpatus, et Hom. Il. IX, 586 οἵ οἱ κεδνότατοί τε καὶ φίλτατοι ἦσαν ἁπάντων.

970 τε καὶ M. δὲ καὶ Blomf. Bamb. Dind. ex Abreschii emendatione, quam Herm. aliud agens sprevit. Mox πάθει conj. Thiersch et Mehler, speciose; sed πάθη est enuntiationis sub-

πάρεστιν, ὅρκος τ' ἐμμένει πιστώμασιν.
ξυνώμοσαν μὲν θάνατον ἀθλίῳ πατρὶ
καὶ ξυνθανεῖσθαι· καὶ τάδ' εὐόρκως ἔχει.
ἴδεσθε δ' αὖτε, τῶνδ' ἐπήκοοι κακῶν, 980
975 τὸ μηχάνημα, δεσμὸν ἀθλίῳ πατρὶ,
πέδας τε χειροῖν καὶ ποδοῖν ξυνωρίδα.
Ἐκτείνατ' αὐτὸ καὶ κύκλῳ παρασταδὸν
στέγαστρον ἀνδρὸς δείξαθ', ὡς ἴδῃ πατὴρ,
οὐχ οὑμὸς, ἀλλ' ὁ πάντ' ἐποπτεύων τάδε 985
980 Ἥλιος, ἄναγνα μητρὸς ἔργα τῆς ἐμῆς·
ὡς ἂν παρῇ μοι μάρτυς ἐν δίκῃ ποτὲ,
ὡς τόνδ' ἐγὼ μετῆλθον ἐνδίκως μόρον
τὸν μητρός· Αἰγίσθου γὰρ οὐ λέγω μόρον·
ἔχει γὰρ αἰσχυντῆρος, ὡς νόμος, δίκην· 990
985 ἥτις δ' ἐπ' ἀνδρὶ τοῦτ' ἐμήσατο στύγος,
ἐξ οὗ τέκνων ἤνεγχ' ὑπὸ ζώνην βάρος,
φίλον τέως, νῦν δ' ἐχθρὸν, ὡς φαίνει, κακὸν,

---

jectum, infinitivus ἐπεικάσαι per graecismum additur. V. Hom. Od. 22, 106 : εἵως μοι ἀμύνεσθαι πάρ' ὀϊστοί.

972 ἀθλίωσ M. ἀθλίῳ Portus, coll. v. 975 et Agam. v. 1551.

974 ἐπήκοοι nimis docte interpretantur *testes*. Hoc dicit Orestes : *fando audistis scelus, nunc sceleris instrumentum oculis conspicite.*

976 ξυνωρίδα, *copulam*. Jacobs conj. ξυνωρίδι, Herm. ξυνωρίδος.

977 αὐτὸν M. Corr. Auratus.

983 ψέγω M. λέγω e schol. restituit Turn.

986 ἐκ σοῦ τέκνωνηνέχῃ M. Corr. Rob. et Turn.

987—90 Haec vulgo conjunguntur, quasi muraenae et viperae per nefarium animum mordeant. Post ἔφυ interpungendum esse

τί σοι δοκεῖ; μύραινά γ' εἴτ' ἔχιδν' ἔφυ;
σήπειν θιγοῦσ' ἂν ἱκανὸς οὐ δεδηγμένον
990 τόλμης ἕκατι κἀκδίκου φρονήματος. 996
τοιάδ' ἐμοὶ ξύνοικος ἐν δόμοισι μὴ 1005
γένοιτ'· ὀλοίμην πρόσθεν ἐκ θεῶν ἄπαις.

ΧΟΡΟΣ.

Αἰαῖ αἰαῖ μελέων ἔργων·
στυγερῷ θανάτῳ διεπράχθης.
995 αἰαῖ αἰαῖ,
μίμνοντι δὲ καὶ πάθος ἀνθεῖ.

---

solus vidit Bamb., neque tamen locum sanavit. μύραινά τ' (supra scripto γ) ἤτ' ἔχιδν' ἔφυ σήπειν θίγουσαν ἄλλον M. γ' εἴτ' ἔχιδν' et θιγοῦσ' ἂν ἄλλον aut θιγοῦσα μᾶλλον editores. Scribendum erat θιγοῦσ' ἂν ἱκανός, unde litteris *IK* ablatis librorum scriptura orta est. Clytaemnestram viperam, imo vipera atrociorem praedicat. Bene schol. ὑπερβολή, ὅτι καὶ τὸν μὴ δηχθέντα, ἀλλὰ μόνον ἀψάμενον σήπει. De εἴτε in altero interrogationum directarum membro v. ad v. 421. Adjectiva κοινός ποθεινός παιδνός φανερός δῆλος ἰαλτός πλαγκτός alia passim apud poetas tragicos genere communi usurpantur. — V. 990 κἀνδίκου M. κἀδίκου Turn. κἀκδίκου H. L. Ahrens, Franz, Dind.

991 Ante hunc versum legebantur vv. hujus editionis 1001—1008, quibus orationis nexum interrumpi patet. Hermann, de Meinekii sententia, ante ἐκτείνατ' αὐτό, v. 977, eos collocavit, loco alieno : ita enim Orestes alloqueretur velum nondum explicatum. Dindorf et hos versus et 987—90 ab Aeschylo abjudicavit.

991. 92 τοιᾶδ' ἐμοι et πρόσθ' M. Corr. Klausen et Turn.

993 αἶ αἶ M. Interjectiones geminavit Bothe.

995 ἒ ἒ M. Recte Wellauerum et Hermannum scripsisse *αἰαῖ αἰαῖ* antistropha docebit.

996 Schütz δράσαντι, ad sententiam recte : cf. supra 312, Agam. 1509. Sed nihil mutandum : μίμνοντι expone χρονίῳ et

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἔδρασεν ἢ οὐκ ἔδρασε; μαρτυρεῖ δέ μοι 1010
φᾶρος τόδ', ὡς ἔβαψεν Αἰγίσθου ξίφος.
φόνου δὲ κηκὶς ξὺν χρόνῳ ξυμβάλλεται,
1000 πολλὰς βαφὰς φθείρουσα τοῦ ποικίλματος.
τί νιν προσειπὼν καὶ τύχω μάλ' εὐστομῶν; 997
ἄγρευμα θηρός, ἢ νεκροῦ ποδένδυτον

---

interfectoris notionem e superioribus supple. Bene schol. τῷ τοιαῦτα (Agamemnonis caedem) πράξαντι χρόνῳ πάθος ἀνθεῖ. Male μίμνοντι interpretantur *ei qui in vita remanet* et ad Orestem referunt, cui mala imminere servae neque cupiunt, neque augurantur.

997. 98 Bis ἔδρασεν M. Corr. Turn. Mox Αἰγίσθου ξίφος est gladius quem Clytaemnestrae subministravit Aegisthus, qui apud Aeschylum insidias struit Agamemnoni, sed caedi ne interest quidem. Monuit Klausen.

999 ξὺν χρόνῳ ξυμβάλλεται bene Well. interpretatur *cum tempore congruit.* Falluntur qui exponunt *conjectando agnoscitur*, aut *tempori adjutorem se praebuit.*

1001—8, qui post vocem φρονήματος et versum 990 legebantur, hic post vocem ποικίλματος sedem suam habere numerorum ratio docet et poeta ipse testatur : nam v. 1009 non intelligitur, nisi hi versus praecedant, et προσφωνῶν refertur ad προσειπών.

1001 προσείπω κἂν τύχω M. προσείπω καὶ τύχω Portus Pors. Blomf. Dind. Transposui litteram *N*, et rem ipsam secutus et scholiastae adnotationem ἀντὶ τοῦ· ἐπιτύχω εὐθίκτως κακολογήσας, qui τύχω exponit per ἐπιτύχω, εὐστομῶν (an εὐστοχῶν, εὐστόχως?) per εὐθίκτως, προσειπών per κακολογήσας. Cf. Agam. v. 257 ποίῳ χρόνῳ δὲ καὶ πεπόρθηται πόλις; Pers. 296. 721. Xen. Hell. II, 3, 47 τοῦτον, ὦ πρὸς θεῶν, τί ποτε καὶ καλέσαι χρή;

δροίτης κατασκήνωμα; ... μὲν οὖν
ἄρκυν τ' ἂν εἴποις καὶ ποδιστῆρας πέδας.
1005 τοιοῦτον ἂν κτήσαιτο φηλήτης ἀνὴρ
ξένων ἀπαιόλημα, κἀργυροστερῆ
βίον νομίζων τῷδέ τἂν δολώματι
πολλοὺς ἀναιρῶν πολλὰ θερμαίνοι φρένα. 1004
πατροκτόνον δ' ὕφασμα προσφωνῶν τόδε 1015
1010 νῦν αὐτὸν αἰνῶ, νῦν ἀποιμώζω παρὼν 1014

1003 δροίτης κατασκήνωμα bene schol. interpretatur παραπέτασμα ὄρους (l. σοροῦ Stanl.), nisi quod hic, ut Agam. 1487, voce ambigua significatur Agamemnoni labrum pro capulo fuisse. Monuit schol. ad Eum. 633 : πυέλῳ, τῇ ὡς σορῷ αὐτῷ γενομένῃ.

1004 ἄρκυν δ' ἂν . . ποδιστῆρας πέπλους M. ἄρκυν τ' ἄν, deleta interpunctione quae post μὲν οὖν erat, Herm. πέπλους etiam schol. legisse videtur, qui ποδιστῆρας male exponit τοὺς πλέον τῶν ποδῶν καθήκοντας, nisi forte huc delatum est fragmentum interpretationis ad ποδένδυτον pertinentis. Sed manifestum est, rem translato nomine, non suo, vocandam esse. Scripsi ποδιστῆρας πέδας, i. e. ποδοπέδας, ποδοκάκας. Videntur ultimae versus litterae, quum in archetypo evanuissent, a librariis male suppletae esse.

1005 τοιοῦτο μὰν M. Emend. Turn.

1007 νομίζω, τῶιδέ τ' ἂν M. Illud Turn. corr., hoc Well. et Bamb., interpunctione post ἀπαιόλημα posita. τῷδέ γ' ἂν Herm.

1008 φρενί M. φρένα Lob. et Herm. Sic supra v. 731 εὐφρανεῖ νόον. Bamb. ἂν αἱρῶν.

1009. 10 inverso ordine legebantur. Transposui et πατροκτόνον θ' mutavi in πατρόκτονον δ'. Mox αὐτὸν M. αὐτὸν Herm. V. Krüger, Gramm. Gr. I, 51, 2, 15. παρὼν est : quum adsim et praesens haec spectem. Blomf. malebat μόρον.

ἀλγεινά τ' ἔργ[illegible] πάθος γένος τε πᾶν,
ἄζηλα νίκης τῆσδ' ἔχων μιάσματα.

ΧΟΡΟΣ.

Οὔτις μερόπων ἀσινῆ βίοτον
διὰ πάντ' ἄτιμος ἀμείψει·
1015 αἰαῖ αἰαῖ,
μόχθος δ' ὁ μὲν αὐτίχ', ὁ δ' ἥξει. 1020

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἀλλ', ὡς ἂν εἰδῆτ' — οὐ γὰρ οἶδ' ὅπῃ τελεῖ,
ὥσπερ ξὺν ἵπποις ἡνιοστροφῶν δρόμου

1011 ἀλγῶ μὲν ἔργα καὶ πάθοσ M. μὲν ne in tralaticio quidem versum ordine ferri poterat. Scripsi quod res ipsa monstrare videbatur.

1014—16 διὰ πάντ' ἄτιμοσ ἀμείψεται· ἐσ μόχθοσ (σ ab alia manu) δ' ὁ μὲν αὐτίχ' ὁδ' ἥξε (aut ἥξεν) M. ἀτιμόμορτος schol., qui sive ἄτιμος, sive ἄτιτος legit, utrumque numeri et sententia respuunt. Hanc illustrat Agam. v. 1286 τίς ποτ' ἂν εὔξαιτο βροτῶν ἀσινεῖ δαίμονι φῦναι; Requiritur ἀμόγητος, quod Zonaras exponit ἀκακοπάθητος, vel tale quid. Herm. εὔθυμος. Mox primum αι latet in ultimis litteris vocis ἀμείψεται, secundum et tertium in *EE*, *EC* abierunt, quartum excidit. Versum 1016 emend. Blomf. et Well.: illi μόχθων, huic μόχθος placuit.

1017 ἄλλος ἂν εἰδῇ τοῦτ' ἄρ' οἶδ' M. Emend. Emperius et Martin. Hoc dicit Orestes: *statim ex me audite* (*nescio enim, quamdiu futurum sit ut mens mihi constet*) *jure me et Apollinis jussu matrem interfecisse.* Sed oratio longiore interpositione suspensa v. 1022 a novo initio repetitur.

1018 ἡνιοστρόφον M. ἡνιοστροφῶ Stanl. Blomf. Dind. alii, quasi haec esset apodosis verborum ὡς ἂν εἰδῆτ'. Herm. ἡνιοστρόφον, particula γὰρ a sensus initio longius remota. Bamb. ἔξω πεσών. Franz ἔξω τρέχων. Scripsi ἡνιοστροφῶν.

ἐξωτέρω· φέρουσι γὰρ νικώμενον
1020 φρένες δύσαρκτοι· πρὸς δὲ καρδίᾳ φόβος
ᾄδειν ἕτοιμος, ἣ δ' ὑπορχεῖσθαι κρότῳ. 1025
Ἕως δ' ἔτ' ἔμφρων εἰμί, κηρύσσω φίλοις,
κτανεῖν τέ φημι μητέρ' οὐκ ἄνευ δίκης,
πατροκτόνον μίασμα καὶ θεῶν στύγος,
1025 καὶ φίλτρα τόλμης τῆσδε πλειστηρίζομαι
τὸν πυθόμαντιν Λοξίαν, χρήσαντ' ἐμοὶ 1030
πράξαντι μὲν ταῦτ' ἐκτὸς αἰτίας κακῆς
εἶναι, παρέντα δ' — οὐκ ἐρῶ τὴν ζημίαν·
τόξῳ γὰρ οὔτις πημάτων ἐφίξεται.
1030 καὶ νῦν ὁρᾶτέ μ', ὡς παρεσκευασμένος
ξὺν τῷδε θαλλῷ καὶ στέφει προσίξομαι 1035
μεσόμφαλόν θ' ἵδρυμα, Λοξίου πέδον,
πυρός τε φέγγος ἄφθιτον κεκλημένον,

1021 ἠδ' ὑπορχεῖσθαι κότωι M. ἣ δ' Abresch. κρότῳ Emp. Bamb. Herm., coll. supra 160 et Prom. 881. Cor ad cantum timoris saltare dicitur. In Graecorum hyporchematis cantatorum et saltatorum diversae partes fuisse videntur.

1025. 26 Schol. καὶ τὰς ἐπιθυμίας τῆς τόλμης φημὶ τὸν Ἀπόλλωνα χρῆσαί μοι. Ad πλειστηρίζομαι adscripsit καυχῶμαι: videtur esse *praecipuum auctorem profiteor.*

1028 παρέντι Turn., quo recepto Blomf. supra πράξαντα scripsit. Sed aposiopesin recte Bamb. et Herm. statuerunt.

1029 προσίξεται M. librario ad v. 1031 aberrante. ἐφίξεται Schütz restituit e scholio τοσαύτη γάρ ἐστιν ὡς μηδὲ τοξότην ἐφικέσθαι τοῦ μήκους. Meineke et Herm. προσθίξεται.

1033 V. Callim. Hymn. in Apoll. v. 83 ἀεὶ δέ τοι ἀέναον πῦρ. Adde, quae Stanl. attulit, Plut. Num. c. 9, *EI* apud Delphos p. 385 *C.*

φεύγων τόδ' αἷμα κοινόν· οὐδ' ἐφ' ἑστίαν
1035 ἄλλην τραπέσθαι Λοξίας ἐφίετο.
Τὰ δ' ἐν χρόνῳ μοι πάντας Ἀργείους λέγω 1040
καὶ μαρτυρεῖν μοι * * * *
* * μενελε ὡς ἐπορσύνθη κακά.
φεύγω δ' ἀλήτης τῆσδε γῆς ἀπόξενος,
1040 ζῶν καὶ τεθνηκὼς τάσδε κληδόνας λιπών.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' εὖ γ' ἔπραξας, μηδ' ἐπιζευχθῇς στόμα
φήμῃ πονηρᾷ, μηδ' ἐπιγλωσσῶ κακά· 1045
ἠλευθέρωσας πᾶσαν Ἀργείων πόλιν,
δυοῖν δρακόντοιν εὐπετῶς τεμὼν κάρα.

1034. 35 *αἷμα κοινόν* illustravit Blomfield allato Eur. Suppl. v. 150 *αἷμα συγγενὲς φεύγων*. Mox *οὐδ' ἐφέστιον ἄλλην* M. *ἐφ' ἑστίαν* Turn. *ἐφέστιον ἄλλῃ* Herm. Illud multo simplicius, praesertim igni aeterno, qui in Apollinis foco ardebat, modo commemorato.

1036—38 *τάδ'* M. *τὰ δ'* Cant. *μενέλεως* M. *ἐκμαρτυρεῖν ἢ μέλε' ἐπορσύνθη κακά* Herm. Duorum versuum fragmenta in unum conjecta esse intellexit Franz. Videtur Orestes omnes cives obsecrare, ut sibi olim testes sint patriae a misera servitute vindicatae.

1039 *ἐγὼ δ'* M. Hermannus lacunae signis post v. 1040 additis perorationis vim fregit. Scripsi *φεύγω*, collato Agam. 1227 *φυγὰς δ' ἀλήτης τῆσδε γῆς ἀπόξενος*.

1041. 42 *εὖ τε πράξασ μὴ δ' ἐπιζεύχθη στόμα φῆμαι πονηραὶ* M. Corr. illud Tyrwhitt, haec Heath. *εὖ γε πράξας μήτ' . . μήτ'* Pors. — Hesych. *ἐπιγλωσσῶ· ἐποιωνίζου διὰ γλώττης. Αἰσχύλος Ἡρακλείδαις*.

1043 *ἐλευθερώσασ* M. quod tuetur Herm. *ἠλευθέρωσας* Blomf. Dind. Mox *ἀργείην* M. *ἀργείων* G. ante correctionem.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

1045 Ἆᾶ.
δμωαὶ γυναῖκες, αἵδε Γοργόνων δίκην
φαιοχίτωνες καὶ πεπλεκτανημέναι
πυκνοῖς δράκουσιν· οὐκέτ' ἂν μείναιμ' ἐγώ. 1050

ΧΟΡΟΣ.

Τίνες σὲ δόξαι, φίλτατ' ἀνθρώπων πατρὶ,
1050 στροβοῦσιν; ἴσχε, μὴ φοβοῦ νικῶν πολύ.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐκ εἰσὶ δόξαι τῶνδε πημάτων ἐμοί·
σαφῶς γὰρ αἵδε μητρὸς ἔγκοτοι κύνες.

ΧΟΡΟΣ.

ποταίνιον γὰρ αἷμά σοι χεροῖν ἔτι· 1055
ἐκ τῶνδέ τοι ταραγμὸς ἐς φρένας πίτνει.

1046 *ποῖαι γυναῖκες αἵδε* Herm.

1047. 48 Tzetzes in scholiis ad Chil. in Crameri Anecd. Oxon. III, p. 358 hos versus et Hipponactis *ἦν αὐτὸν ὄφις τὠντικνήμιον δάκοι* (l. *δάκνῃ*) affert, ut demonstret etiam unam aspiratam interdum positionem facere. Idem *ἂν μείναιμ'* habet, M. *ἀμμείνοιμ'* et v. 1060 *ἀμμείναιμ'*.

1049. 50 *φίλτατ' ἀνθρώπων πατρί* verte *omnium filiorum patri amicissime.* *πάλιν στροβοῦσιν* Erf. Dind. *μὴ φόβου νικῶ πολύ* Pors. Herm. Dind. Sed nihil aptius ad Orestis animum confirmandum quam patris manes placatos et rem bene gestam memorare.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

1055 Ἄναξ Ἄπολλον, αἵδε πληθύουσι δή,
κἀξ ὀμμάτων στάζουσιν αἷμα δυσφιλές.

ΧΟΡΟΣ.

οἴσω καθαρμούς· Λοξίου δὲ προσθιγών,
ἐλεύθερόν σε τῶνδε πημάτων κτίσει. 1060

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὑμεῖς μὲν οὐχ ὁρᾶτε τάσδ', ἐγὼ δ' ὁρῶ·
1060 ἐλαύνομαι δὲ κοὐκέτ' ἂν μείναιμ' ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' εὐτυχοίης, καί σ' ἐποπτεύων πρόφρων
θεὸς φυλάσσοι καιρίοισι συμφοραῖς.

Ὅδε τοι μελάθροις τοῖς βασιλείοις 1065
τρίτος αὖ χειμὼν

1055 πληθύουσαι M.

1057 εἴσσ' ὁ καθαρμὸσ M. εἴσω Turn., quasi aquae lustrales ex aedibus petendae essent. εἴς σοι Erfurdt H. L. Ahrens Herm. σωεῖ (?) Dind. Sed lustratio, qua homicida commercio hominum reddebatur, videtur differre a salute, quae ab Apolline exspectatur. εἰσὶν καθαρμοί Blomf. δεῖ σοι καθαρμοῦ Bamb. Scripsi οἴσω καθαρμούς. — Mox Λοξίας Aur. Dind. Librorum scripturam jure tuetur Herm. De constructione v. ad v. 785.

1059. 60 Furiae non modo a choro, sed ne a spectatoribus quidem conspici, docet fabulae sequentis prologus, quo nova horrendarum dearum species, ante quam oculis subjiciatur, verbis proponitur.

1065 πνεύσας γονίας ἐτελέσθη.
παιδόβοροι μὲν πρῶτον ὑπῆρξαν
μόχθοι τάλανες·
δεύτερον ἀνδρὸς βασίλεια πάθη· 1070
λουτροδάϊκτος δ' ὤλετ' Ἀχαιῶν
1070 πολέμαρχος ἀνήρ·
νῦν δ' αὖ τρίτος ἦλθέ ποθεν σωτὴρ,
ἢ μόρον εἴπω;
Ποῖ δῆτα κρανεῖ, ποῖ καταλήξει 1075
μετακοιμισθὲν μένος ἄτης;

1065 πνεούσασ M. πνεύσας Scal. Pors. γονίας· ἄνεμος, ὅταν ἐξ εὐδίας κινηθῇ χαλεπὸν πνεῦμα schol. γονίας· εὐχερής (δυσχερής M. Schmidt) Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι Hesych. Locus obscurus. Eleganter Hart. πνοιᾶς φονίας.

1066. 67 παιδόμοροι . . . τάλανές τε Θυέστου M. παιδοβόροι Aur. et Valck. Voces τε Θυέστου ejecit Herm. Videntur additae a librario qui παιδόμοροι pro substantivo habebat.

1074 κατακοιμισθὲν Franz. μετακοιμισθὲν interpretor *rebus conversis sopitum*, μεταπεσούσης τῆς τύχης κοιμισθέν. V. Apoll. Rhod. I, 1161 τειρόμενοι καμάτῳ μετελώφεον.

Fabulae exodus habet tria systemata denis utrinque versibus inclusa et epodum versuum duorum. Primum Orestes victoria exultat trimetris 2, 3, 2. 3 (967—76). Mox animo despondente justam victoriam testatur prolato indumento fatali. Quod dum explicatur, quattuor trimetrorum quaterniones pronuntiat (977—92), explicatum alteris quaternionibus quattuor alloquitur (997—1012). Utramque orationem sequuntur chori ordines anapaestici quaterni. Jam mentis perturbatae vix compos et insaniam praesagiens Apollinem Delphicum, facinoris obeundi sibi auctorem, se petiturum esse declarat versibus quinque, quattuordecim (3, 3, 2, 3, 3), quinque (1017—1040) : medium systematis locum obtinent versus duo, 1028 sq., quibus omissae vindictae poena

significatur. (Vox εἶναι e proximo periodi membro in v. 1028 rejecta est, ut ἠχῶ Pers. 391, θεοὺς Sept. 511, Τρωσί θ' ὁμοίως Agam. 67. Cf. etiam supra 726. Eadem licentia in lyricis nonnunquam admittitur.) Non dissimilis est structura systematis sequentis, quod quattuor quaternionibus et mesodo trium binionum distinguitur. Victor Orestes a Furiis domo patriaque pellitur (1041—1062). Deinde cola anapaestica decem respondent decem trimetris a quibus scena incipit, articulis ordine inverso dispositis 3. 2, 3, 2. Chorus domus regiae mala praeterita et praesentia deplorat (1063—72). Salutem futuram dubitanter auguratur clausula versuum duorum, quibus haec fabula absolvitur, fabula insequens quasi digito monstratur.

Monometro anapaestico periodorum membra et periodi ipsae etiam alibi terminantur. Exempli causa afferam chori anapaestos a quibus tertium Agamemnonis episodium exorditur, qui tribus systematis continentur cum argumenti divisione congruentibus. Systemate primo (738—42), quis modus salutando regi adhibendus sit, dubitat. Systemate secundo (743—53) de perfida assentatione gaudium vel dolorem simulantium in universum loquitur. Systemate tertio (754—64) de re praesenti, suo aliorumque erga regem affectu, quaedam significat. Systema primum proodicum est, secundum et tertium inter se respondent, hunc in modum :

2, 3. 2, 3, 2, 4. 2, 4, 2, 3.

Plurimae divisiones paroemiaco signantur, neque tamen omnes. Colo monometro primae periodi articuli distinguuntur et ipsa periodus absolvitur. Addo versum 749, quo systematis alterius membrum tertium terminatur, legitimum habere in fine hiatum.

Conspectus numerorum.

P r o l o g i fragmenta ad periodorum numeros revocari nequeunt. Versus bis senos, 10—15, 16—21, qui in libris servati sunt, inter se respondere manifestum est.

Parodus.

Str. I v. 22—30 = Ant. I v. 31—39.

⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — • —
25 ⏑́⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ —
⏑ ⊥ • — • — ⏑ — • ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
{ ⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
{ ⏑ ⏑́⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ — ⏑ —
⊥ — — — — — — ⏑ ⏑ — • —
30 ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

Str. II v. 40—49 = Ant. II 50—59.

40 ⏑ ⊥ ⏑ ⏑⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ — ⏑ —
⏑ — · — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ — · — · — ⏑ — ⏑ —
⏑ — · — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —

45 ⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ ⏑ ⊢
⊥ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏓

Str. III v. 60—63 = Ant. III v. 64—67.

60 ⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏓ ⊥ · — · — · — · ⏑⏑ ⏑ —
⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —

Epodus v. 68—75.

⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — · — ⏑ —
⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — ⏑ — · —
70 ⏑ ⊥ · — · — ⏑ ⏓
⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — ⏑ — · —
⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ —
⏑ ⊥ ⏑ — · ⏑⏑ ⏑ — · ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — · ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — · ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑
75 ⏑ ⊥ · — · — ⏑ — ⏑ — ⏑ —

Episodii primi pars prior.

Inferiarum oblatio. Fratrum agnitio. V. ad vv. 113. 147. 228 adnotata.

v. 76 — 5 (3, 2). 5 (2, 3). 6 (2, 4). 6 (2, 4).
v. 98 — 18 (3, 3, 5, 5. 2). 6 (2, 2, 2). 9 (3, 3, 3). 12 (4, 4, 4). 4.

v. 147 — ◡ ◡́◡ ◡◡ ◡ ◡◡ ◡ — ◡◡ ◡ ◡◡ —
— ◡́◡ ◡◡ ◡ — ◡ — ◡◡ ◡ ◡◡
◡ ◡́◡ ◡◡ ◡ — ◡ ◡◡ — ◡ —
◡ ◡́◡ — ◡ —
◡ ⊥ — ◡ — ◡ — — ◡ —

v. 152 — ◡ ◡́◡ ◡◡ ◡ —

◡ ⊥ — ◡ — ◡ — — ◡ —
◡ ◡́◡ — ◡ —
◡ ◡́◡ — ◡ — ◡ — ◡◡ *
◡ ⊥ — ◡ — ◡ — — ◡ —
v. 157 — ◡ ◡́◡ — ◡ — ◡ — — ◡ —

v. 158 — 18 (3, 3, 5, 5. 2). 6 (2, 2, 2). 9 (3, 3, 3). 12 (4, 4, 4). 4.
v. 207 — 6 (2, 4). 6 (2, 4). 5 (2, 3). 5 (3, 2).

Episodii primi pars altera.

Jovis invocatio. Vindictae stimuli. — Liberorum ad patris tumulum lamentatio. Ultionis vota. Firmum ulciscendi consilium. — Manium evocatio. Vindictae via et ratio. V. ad vv. 237. 251. 269. 284. 305. 376. 421. 448. 463. 500. 581 adnotata.

v. 237	5.	9 (6, 3).	9 (3, 6).	5.				
v. 265	9 (2, 3, 2, 2).	11 (5, 6).	11 (5, 6).	9 (2, 3, 2, 2).				

v. 305	*X*. 9 (3, 3, 3 an.). — *O*. str. I.	*X*. str. II.	*H*. ant. I. — *X*. 5 an. —	*O*. str. III.	*X*. ant. II.	*H*. ant. III.
v. 367	*X*. 9 (3, 3, 3 an.[1]). — *O*. str. IV.	*X*. str. V.	*O*. ant. IV. — *X*. 5 an. —	*H*. str. VI.	*X*. ant. V.	*H*. ant. VI.
v. 421	*X*. str. VII. *H*. str. VIII.	*X*. str. IX.	*H*. ant. VII. *X*. ant. VIII.	*O*. ant. IX.	*OHX*. str. X.	*OHX*. ant. X.
v. 463			*X*. str. XI.	*X*. ant. XI.		

v. 473	3 an. 2, 2, 3, 3.	2, 2, 2, 2.	3. 3, 2, 3, 2.
v. 507	4. 3, 2, 3. 4.	5 × 2, 4. 3, 5, 3. 4, 2 × 5.	6. 4, 4. 6.

[1]) Anapaesti cum hoc systemate conjungendi erant. Nam argumento ipso et sententiarum nexu cum sequentibus cohaerent.

Planotus.

Str. I v. 314—321 = Ant. I v. 330—337.

```
       {     ⊥  o o  —  o o  —  o  —  •
315    {     ⊥  o o  —   o   —  —
       {  o  ⊥   •   —  o o  —  o  —  •
       {     ⊥  o o  —   o   —  —
       {  o  ⊥  o o  —   o   —  •
       {     ⊥  o o  —   o   —  —
320    {  o  ⊥   •   —  o o  —  o  —  •
       {     ⊥  o o  —   o   —  —
```

Str. II v. 322—329 = Ant. II v. 351—358.

```
          o  ⊥  o  —  o  —  o  —  o  —  o  —  •  —
          o  ⊥  o o  —  o  —
             ⊥  ō  —  o o  —  —
325    {  o  o  ⊥  o  —  o  —  —
       {  o  o  ⊥  o  —  o  —  —
       {  o  o  ⊥  o  —  o  —  —
       {  o  o  ⊥  o  —  o  —  —
          o  ⊥  •  —  o o  —  o  —  —
```

Str. III v. 343—350 = Ant. III v. 359—366.

```
             ⊥  o o  —  o  —
             ⊥  o  —  o o  —  o  —
345       o  ⊥  •  —  •  —  o  —  o  —  •  —
          o  ⊥  o  —  •  —  o  —  o  —  •  —
          o  ⊥  •  —  o  —  •  —  o  ⊥  •  —  o  —  •  —
          ō  ⊥  o o  —  o o  —  —
          o  ⊥  o o  —  o  —  —
350          ⊥  o o  —  o  —  o
```

Str. IV v. 376—381 = Ant. IV v. 390—395.

⊥ ◡ ◡ — ◡ ◡ — ·
⊥ ◡ ◡ — ◡ ◡ —
— ⊥ ◡ — ◡ — ·
⊥ — — ◡ ◡ — ◡ — —
380 ◡ ⊥ · — ◡ ◡ — ◡ — —
⊥ ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ — —

Str. V v. 382—389 = Ant. V v. 407—414.

◡ ⊥ · — · — ◡ — ◡ — ◡ — ·
⊥ ◡ ◡ — ◡ — —
⊥ ◡ ◡ — ◡ — —
385 ⊥ ◡ ◡ — ◡ — —
⊥ ◡ ◡ — ◡ — —
◡ ⊥ · — ◡ — · — ◡ — · ◡̲
⊥ ◡ ◡ — · — ◡ ◡ —
⊥ ◡ ◡ — ◡ — ◡ ◡̲

Str. VI. v. 401—406 = Ant. VI 415—420.

◡̄ ⊥ · — · — ◡ — ◡ — ◡ ◡̲
◡◡́ ◡ ◡◡ ◡ — ◡ — ·
◡◡́ ◡ — ◡ — ◡ — ·
⊥ ◡ — ◡ — ◡ —
405 ◡ ⊥ ◡ — · — ◡ —
◡ ⊥ ◡ — · — ◡ — ◡ — · —

Str. VII v. 421—426 = Ant. VII v. 437—442.

◡̄ ⊥ ◡ — ◡ ◡◡ ◡ — ◡ — ◡ —
◡ ⊥ ◡ — ◡ — ◡ —
◡ ⊥ ◡ — ◡ ◡◡ ◡ — ◡ — ◡ —
◡ ⊥ ◡ ◡◡ ◡ — ◡ ◡◡ ◡ — ◡ ◡̄
425 ◡ ⊥ ◡ ◡◡ ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —
◡ ⊥ ◡ — — — ◡ — ◡ — ◡ —

Str. VIII v. 427—431 = Ant. VIII v. 443—447.

{ ∪ ⊥ ∪ — · — ∪ —
{ ⏓ ⊥ ∪ — ⏓ — ∪ — ∪ — ∪ —
{ ∪ ⊥ ∪ — · — ∪ —
430 { ∪ ⊥ ∪ — · — ∪ —
∪ ⊥ ∪ — · — ∪ — ∪ — · —

Str. IX v. 432—436 = Ant. IX v. 448—452.

∪ ⊥ ∪ — · — ∪ — ∪ — · —
∪ ⊥ ∪ — · — ∪ — ∪ — · —
∪ ⊥ ∪ — · — ∪ —
435 ∪ ⊥ ∪ — · — ∪ —
∪ ⊥ ∪ — · — ∪ — ∪ — · —

Str. X v. 453—457 = Ant. X v. 458—462.

∪ ⊥ ∪ — · — ∪ — ∪ — ∪ —
∪ ⊥ ∪ — · — ∪ — ∪ — ∪ —
455 ∪ ⊥ ∪ — · — ∪ — ∪ — ∪ —
∪ ⊥ ∪ — ∪ — ∪ —
⊥ ∪ ∪ — ∪ — · —

Str. XI v. 463—467 = Ant. XI v. 468—472.

∪ ⊥ ∪ ∪ — ∪ ⏓
⊥ ∪ ∪ — ∪ — —
465 ⊥ ∪ ∪ — ∪ — —
∪ ⊥ · — ∪ ∪ — ∪ — —
∪ ⊥ · — ∪ ∪ — ∪ — ∪

Stasimum primum.

Str. I v. 582—588 = Ant. I v. 589—595.

⊥ · — · — ◡ — · ⊥ ◡ — ◡ — ◡ —

⊥ · — · — ◡ — · — ◡ —

⊥ · — · — ◡ — ◡ — ·

585 ⊥ ◡ — · — ◡ — ◡ — ◡ —

⊥ ◡ — ◡ — ◡ —

⊥ ◡◡ — ◡◡ — ◡◡ — ◡◡ — —

⊥ ◡ — ◡ — ◡ ◡̲

Str. II v. 596—605 = Ant. II v. 606—615.

⊥ · — · — ◡ — ◡ — ◡ — ·

⊥ ◡ — · — · —

⊥ · — · — ◡ — ·

⊥ ◡ — ◡ — ◡ — · — ◡ ◡̄

600 ⊥ ◡ — · — ◡ — ·

⊥ ◡ — · — ◡ — · — ◡ — ◡̄

⊥ ◡ — ◡◡ — ◡ — ·

⊥ ◡ — ◡◡ — ◡̄

⊥/◡ ◡̄ — ◡◡ — ◡ — ·

605 ⊥ ◡ — ◡◡ — ◡̄

Str. III v. 616—623 = Ant. III v. 624—631.

◡ ⊥ ◡ — · — ◡ — ◡ — ◡ —

◡ ⊥ ◡ — · — ◡ — ◡ —

◡ ⊥ · — ◡ — ◡ — ◡ —

◡ ⊥ ◡ — · — ◡ — ◡ — ◡ —

620 ◡ ⊥ ◡ — · — ◡ —

◡ ⊥ ◡ — · — ◡ — ◡ — ◡ —

◡ ⊥ ◡ — · — ◡ — ◡ — ◡ —

◡ ⊥ · — · — ◡ — ◡ — · —

Str. IV v. 632—635 = Ant. IV v. 636—639.

⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ · — · — · ⊥ ⏑ — ⏑ — · ⊥ ⏑ — ⏑ — [1]
⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — · ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — · ⊥ ⏑ — ⏑ — · —

Episodium secundum.

Orestis morte nuntiata, mater dolorem simulat. Chori preces. Nutrix, ad Aegisthum missa, ex animo dolet. V. ad vv. 705. 717. 773 adnotata.

v. 640	10. (5, 5)	10. (5, 5)	9. (1, 4, 4)	3, 2, 3.	9. (1, 4, 4)	10. (4, 3, 3)	10. (4, 3, 3)
v. 706	3, 3 an.	3, 3 an.					
v. 718	4. (2, 2)	9. (4, 5)	6. (2, 4)	3, 3, 3, 3, 3, 3.	6. (2, 4)	9. (4, 5)	4. (2, 2)

Stasimum secundum.

Str. I.	Str. II.	Ant. I.
Str. III.	Mes.	Ant. III.
Str. IV.	Ant. II.	Ant. IV.

Str. I v. 774—780 = Ant. I v. 786—792.

{ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — · — ⏑ — ·
775 { ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
· · · · · · · · · · · · · ·

---

[1]) Versus e tribus tripodiis iambicis compositus. Duas tripodias habes Agam. 206, tres pentapodias Choeph. 41.

Str. II v. 781—785 = Ant. II v. 819—923.

⏑ ⏑ ⊥ — ⏑ ⏑ — —
⏑ ⏑ ⊥ — ⏑ ⏑ — —
⏑ ⏑ ⊥ — ⏑ ⏑ — —
{ ⏑́⏑ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ·
785 { ⊥ ⏑ — ⏑ — · —

Str. III v. 793—799 = Ant. III v. 805—811.

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⊥ ⏑ — · — ⏑ — ⏑ — ⏑ ⏓
795 ⊥ ⏑ — ⏑ —́ ⏑ —
⏑́⏑ ⏑ — ⏑ — · ⏑́⏑ ⏑ — ⏑ —
⊥ · — · — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⊥ ⏑ — · — ⏑ — ⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

Str. mesodus v. 800—804.

800 ⏑́⏑ ⏑ — · ⏑⏑ ⏑ — ⏑⏑ — —
⏑́⏑ ⏑ — · ⏑⏑ ⏑ — ⏑⏑ — —
⊥ ⏑⏑ — ⏑⏑ —
⊥ ⏑⏑ — · — ⏑⏑ —
⊥ ⏑⏑ — ⏑⏑ — ⏑ — —

Str. IV v. 812—818 = Ant. IV v. 824—830.

{ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — ·
{ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
{ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ·
815 { ⊥ ⏑ — · — ⏑ — —
⏑́⏑ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⊥ ⏑ — · — ⏑ —
— ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — · ⊥ ⏑ — · — ⏑ —

Episodium tertium.

Aegisthi adventus, chori vota. Aegisthus interficitur, Clytaemnestra servi clamoribus excitatur. Orestes inter matris preces et dei jussa suspensus. Mater et filius argumentis luctantur. Quod v. 930 adnotata.

v. 831	3.	3.	4.	4.	4.	4 an.	4 an.	3 an.	3 an.

v. 863	6 (2, 4 [1]).	6 (2, 4).	6 (5, 1).	6 (1, 5).
v. 887	4 (2, 2).	4 (3, 1).	4 (3, 1).	4 (2, 2).
v. 903	4, 4.	4, 4.	4, 4.	
v. 927	4.			

Stasimum tertium.

Str. I.	Str. II.	Ant. I.
Str. III.	Ant. II.	Ant. III.

Str. I v. 931—936 = Ant. I v. 941—946.

{ ◡ ◡́◡ — ◡ —   ◡̄ ◡◡ — ◡ —
{ ◡ ◡́◡ — — —
◡ ◡́◡ — ◡ —   ◡ ◡◡ — ◡ —
◡ —́ ◡ — ◡ — ◡ —
935 ◡ ◡́◡ — ◡ —   ◡ —́ ◡ — · — ◡ —
◡ ◡́◡ — ◡ —   ◡ — — ◡ —

---

[1]) 863 ◡ ◡́◡ ◡◡ ◡ —
864 ◡ ◡́◡ — ◡ ×
865 —́ ◡ — · — ◡ — · — ◡ —

Str. II v. 937—940 = Ant. II v. 955—958.

⏑ ⏑⏑ — ⏑ — ⏑ ⏑⏑ — ⏑ —
⏑ ⏑⏑ — ⏑ — ⏑ ⏑⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
940 ⏑ ⊥ — ⏑ —

Str. III v. 947—954 = Ant. III v. 959—966.

⏑ ⏑⏑ — ⏑ — ⏑ ⏑⏑ — ⏑ —
⏑ ⏑⏑ — ⏑ — ⏑ ⏑⏑ — ⏑ —
⏑ ⏑⏑ — ⏑ — — ⏑⏑ — ⏑ —
950 ⏑ ⊥ — ⏑ — — ⏑⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ — ⏑ — ⏑ — — ⏑ —
⏑ ⏑⏑ — ⏑ — ⏑ — — ⏑ —
⏑ ⏑⏑ — ⏑ — ⏑ — — ⏑ —
⏑ ⏑⏑ — ⏑ —

Exodus.

Orestes victoria exsultat. Indumentum patri fatale explicari jubet et alloquitur. Mente commovetur. A Furiis in exilium pellitur. Chori epilogus. V. ad v. 1074 adnotata.

v. 967	10 (2, 3, 2. 3)					
v. 977	4, 4, 4, 4.		2, 2 an.	4, 4, 4, 4.		2, 2 an.
v. 1017	5.	3, 3, 2, 3, 3.		5.		
v. 1041	4. 4.		2, 2, 2.	4. 4.		
v. 1063	10 (3. 2, 3, 2 an.)					
v. 1073	2.					

Gravius errata.

P. 64. ad v. 543 scribe : δ' M. τ' Herm.
P. 77. v. 679 scribe : κάκποδῶν
P. 97. v. 871 scribe : οὐκέτ'
P. 123. ad finem tabulae adde : v. 229 8.

Gissae, typis W. Keller.

AESCHYLI

QUAE SUPERSUNT

TRAGOEDIAE.

VOL. I. SECT. III.

EVMENIDES.

RECENSUIT, ADNOTATIONEM CRITICAM ET EXEGETICAM ADJECIT

HENRICUS WEIL,
IN FACULTATE LITTERARUM VESONTINA PROFESSOR.

GISSAE.

IMPENSAS FECIT J. RICKER.

MDCCCLXI.

AESCHYLI

EVMENIDES.

RECENSUIT, ADNOTATIONEM CRITICAM ET EXEGETICAM ADJECIT

HENRICUS WEIL,
IN FACULTATE LITTERARUM VESONTINA PROFESSOR.

GISSAE.

IMPENSAS FECIT J. RICKER.

MDCCCLXI.

AESCHYLI

QUAE SUPERSUNT

TRAGOEDIAE.

VOLUMEN PRIMUM.

ORESTEA.

RECENSUIT, ADNOTATIONEM CRITICAM ET EXEGETICAM ADJECIT

HENRICUS WEIL,
IN FACULTATE LITTERARUM VESONTINA PROFESSOR.

GISSAE.
IMPENSAS FECIT J. RICKER.
MDCCCLXI.

AESCHYLI

ORESTEA.

RECENSUIT, ADNOTATIONEM CRITICAM ET EXEGETICAM ADJECIT

HENRICUS WEIL,
IN FACULTATE LITTERARUM VESONTINA PROFESSOR.

GISSAE.

IMPENSAS FECIT J. RICKER.

MDCCCLXI.

ΑΙΣΧΥΛΟΥ

ΕΥΜΕΝΙΔΕΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΠΥΘΙΑΣ ΠΡΟΦΗΤΙΣ.
ΑΠΟΛΛΩΝ.
ΟΡΕΣΤΗΣ.
ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑΣ ΕΙΔΩΛΟΝ.
ΧΟΡΟΣ ΕΥΜΕΝΙΔΩΝ.
ΑΘΗΝΑ.
ΠΡΟΠΟΜΠΟΙ.

De choreutarum numero v. ad v. 143 et v. 556.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ὀρέστης ἐν Δελφοῖς περιεχόμενος ὑπὸ τῶν Ἐρινύων βουλῇ Ἀπόλλωνος παραγίνεται εἰς Ἀθήνας εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς· ἧς βουλῇ νικήσας κατῆλθεν εἰς Ἄργος. τὰς δὲ Ἐρινύας πραΰνασα[1]) προσηγόρευσεν Εὐμενίδας. παρ' οὐδετέρῳ κεῖται ἡ μυθοποιία.

---

[1]) πραΰνασ M. Corr. Hermann.

Eumenidum codices fere iidem sunt, de quibus in praefatione ad Agamemnonem dixi: Mediceus (M.), ex quo omnis ratio critica pendet, cum Guelferbytano et Marciano, Venetus (V.) Florentinus (Fl.) Farnesianus (F.). Hi tres carent versibus 551—615 et 759—786. Accedunt Parisiensis 2886, Jani Lascaris manu scriptus, et liber olim Augustanus, nunc Monacensis 546, saeculi sexti decimi, quae exemplaria et ipsa ex Mediceo ducta esse satis constat. Augustanus incipit a versu 545.

ΠΡΟΦΗΤΙΣ.

Πρῶτον μὲν εὐχῇ τῇδε πρεσβεύω θεῶν
τὴν πρωτόμαντιν Γαῖαν· ἐκ δὲ τῆς Θέμιν,
ἣ δὴ τὸ μητρὸς δευτέρα τόδ' ἕζετο
μαντεῖον, ὡς λόγος τις· ἐν δὲ τῷ τρίτῳ

---

1 Schol. Med. ad v. 49 adnotavit : Φαίνεται ἐπὶ σκηνῆς τὸ αντεῖον· ἡ δὲ προφῆτις πρόεισιν ἐπικλήσεις, ὡς ἔθος, τῶν θεῶν ιησομένη, ἀπροόπτως τε ἰδοῦσα τὰς Ἐρινύας κύκλῳ τοῦ Ὀρέστου εὑδούσας πάντα μηνύει τοῖς θεαταῖς, οὐχ ὡς διηγουμένη τὰ ὸ τὴν σκηνὴν (τοῦτο γὰρ νεωτερικὸν Εὐριπίδειον), ὑπὸ δὲ τῆς πλήξεως τὰ θορυβήσαντα αὐτὴν καταμηνύουσα φιλοτέχνως· τὰ πρῶτα εὐχαὶ καὶ ἐπικλήσεις θεῶν, ἵνα ἀπὸ τῶν εὐφημοτέρων ρξηται ἡ προφῆτις. Imo fabula, cujus personae fere omnes int divinae, egregie ita exorditur, ut dei interpres et familiaris ectatorum animis proponat deorum quasi populum, a quibus ca Delphica tenentur.

2 Nodum in scirpo quaerunt qui, his verbis offensi, ἡ δὴ ὸ μητρὸς aut, si dis placet, ἡ δὴ τόμουρος conjiciunt. Poeta erba τὸ μητρὸς eodem consilio addidit, quo infra Phoeben a hemide sorore *volente, neque invito quoquam*, Phoebum a Phoebe ria natalicii muneris nomine oraculum accepisse narrat. Vult im fatidicae sedis transmissionem placide factam esse, omni vi mota, quam alii his fabulis inserebant. Apposite schol. (quem um sic simpliciter laudo, semper Mediceum dico) Πίνδαρός σι πρὸς βίαν κρατῆσαι Πυθοῦς τὸν Ἀπόλλωνα· διὸ καὶ ταρταῶσαι αὐτὸν ἐζήτει ἡ Γῆ.

5 λάχει, θελούσης, οὐδὲ πρὸς βίαν τινός, 5
Τιτανὶς ἄλλη, παῖς Χθονός, καθέζετο,
Φοίβη· δίδωσι δ' ἣ γενέθλιον δόσιν
Φοίβῳ· τὸ Φοίβης δ' ὄνομ' ἔχει παρώνυμον.
Λιπὼν δὲ λίμνην Δηλίαν τε χοιράδα,
10 κέλσας ἐπ' ἀκτὰς ναυπόρους τὰς Παλλάδος, 10
ἐς τήνδε γαῖαν ἦλθε Παρνησοῦ θ' ἕδρας.
πέμπουσι δ' αὐτὸν καὶ σεβίζουσιν μέγα
κελευθοποιοὶ παῖδες Ἡφαίστου, χθόνα

---

6 Ante Hermannum vulgo male interpungebatur *Τιτανίς, ἄλλη παῖς Χθονός*.

7 *δίδωσιν δ' ἡ* M. *δίδωσι δ' ἡ* V. Fl. F. Turnebus, Dindorf. *δίδωσιν ἡ* Porson, Hermann.

8 *Phoebus nomen habet a Phoebes nomine declinatum*, quod est muneris natalicii documentum : *ἀπόδειξις αὕτη τῆς δωρεᾶς οὐκ ἀχάριστος* schol.

9 Ad *λίμνην* schol. adnotavit *τὴν στρογγύλην*, cujus lacus celeberrimi Euripides Iph. Taur. v. 1078, in insulae Deli descriptione, multique alii meminerunt. Vox *χοιράδα*, quam schol. ad montem Cynthum refert, in universum significat naturam insulae scopulosam. Ipsa Delus in Hymno Homer. I, 72 de se praedicat : *ἐπειὴ κραναήπεδός εἰμι*.

11 *παρνησσοῦσθ' ἕδρασ* M. *χαριζόμενος Ἀθηναίοις καταχθῆναί φησιν ἐκεῖσε Ἀπόλλωνα κἀκεῖθεν τὴν περιπομπὴν* (l. *παραπομπὴν* Heyne) *αὐτῷ εἶναι· ὁ δὲ Πίνδαρος ἐκ Τανάγρας* (*Τεγύρας* O. Müller) *τῆς Βοιωτίας* schol.

13 Bene schol. *οἱ Ἀθηναῖοι . . . καὶ ὅταν πέμπωσιν εἰς Δελφοὺς θεωρίδα* (imo *θεωρίαν*), *προέρχονται ἔχοντες πελέκεις ὡς διημερώσοντες τὴν γῆν* : videlicet rei memoriam renovantes. Vulcani filios hoc loco esse Athenienses in universum, non pagum atticum Hephaestiadas (v. Steph. Byz. s. v.), neque antiquam, quae ad Erichthonium refertur, tribum (v. Pollux VIII, 109),

ἀνήμερον τιθέντες ἡμερωμένην.
5 μολόντα δ' αὐτὸν κάρτα τιμαλφεῖ λεὼς, 15
Δελφός τε χώρας τῆσδε πρυμνήτης ἄναξ.
Τέχνης δέ νιν Ζεὺς ἔνθεον κτίσας φρένα
ἵζει τέταρτον τόνδε μάντιν ἐν θρόνοις·
Διὸς προφήτης δ' ἐστὶ Λοξίας πατρός.
0 Παλλὰς προναία δ' ἐν λόγοις πρεσβεύεται.

---

ecte cum scholiaste et Hesychio (Ἡφαιστιάδαι· Ἀθηναῖοι) Stanley choemann alii statuerunt. Erichthonius enim e Vulcani semine atus erat, quam originem in re fabrili apte commemorat poeta.

17. 18 Schol. κτίσας· ποιήσας. ἰδίωμα δὲ τοῦτο Αἰσχύλου. [ox libri ἐν χρόνοις. Emend. Turnebus.

19 Macrobius Saturn. V, 22 sic scriptum affert : πατρὸς ροφήτης ἐστὶ Λοξίας Διός. Hermannus dubitavit utro ordine elius haec dicerentur, mihi librorum scriptura longe praestare idetur. Vox Διός cum vi ad finem versus rejecta sic demum cum haberet, si in antecedentibus Jovis mentio facta non esset. - Inter haec et sequentia brevis intercedebat pausa loquendi. ersum τούτους ἐν εὐχαῖς φροιμιάζομαι θεούς, qui hic legebatur, holiasta duce ante v. 29 collocavi, quamquam fateor eum etiam uic loco optime convenire, neque obsto si tu versum similem ic excidisse statuas. Sed scholiorum multo major est auctoritas uam omnium, qui aetatem tulerunt, Aeschyli codicum.

20 Merito in hoc loco offendit Hermannus, neque tamen ifficultatem removit scribendo εὐλόγως πρεσβεύεται. Imo, quum aec respiciant ad ea quae in fabulae initio pronuntiabantur, ρῶτον μὲν εὐχῇ τῇδε πρεσβεύω θεῶν τὴν πρωτόμαντιν Γαῖαν, et uum πρεσβεύεται et πρεσβεύω verbo ipso congruant, ἐν λόγοις item vi non differat ab εὐχῇ τῇδε (nam Minerva et qui deinceps emorantur di usque ad Jovem nihilo secius quam Terra Themis hoebe Phoebus precibus coluntur, cf. σέβω v. 22, καλοῦσα . 30, ne ad v. 28 provocem), sequitur ut sensus imperfectus sit terciderit que versus, qui poterat incipere a verbis τοῖς δευτέ-

*   *   *   *   *   *

σέβω δὲ νύμφας, ἔνθα Κωρυκὶς πέτρα
κοίλη, φίλορνις, δαιμόνων ἀναστροφή·

*   *   *   *   *   *

25 Βρόμιος ἔχει τὸν χῶρον, οὐδ' ἀμνημονῶ,

ροισιν, additis nonnullis in Minervae honorem. Jam, ut totum hunc locum paucis comprehendam, priore oratione sacerdos adoravit deos oraculi praesides, altera (λόγοις δευτέροις) reliquos qui Delphis colebantur deos invocat, et quum inter illos primam nominaverit Terram, quia prima ibi oracula ediderat (πρωτόμαντις), horum primam appellat Minervam, quia ante templum ejus statua posita erat; utque priorem ordinem claudit Apollo vatum praestantissimus, sic alterum Jupiter summus rerum arbiter claudit. Illinc habes versus bis octonos, sex et duo, sex et duo; hinc iterum bis octonos versus, quattuor et quattuor, quattuor et quattuor. Medii interponuntur vv. 17—19, quibus Apollo vaticinandi artem a Jove accepisse patrisque interpres esse praedicatur. — Vocem προναία (προνάα Herm.) non esse mutandam in πρόνοια, et Callimachi versus docet a scholiaste allatus, χὴ Παλλάς, Δελφοί νιν ὅθ' ἱδρύοντο προναίην, et inscriptiones duae ab E. Curtio in Anecdotis Delphicis p. 77 sq. editae. Wieselero videtur appellatio προναία ad Minervae statuam pertinere, πρόνοια ad Minervae templum Delphicum (Gött. Studien 1845, p. 201 sqq. Jahrb. f. Philol. 1857, p. 666 sqq.).

24 ἀναστροφά M. ἀναστροφαί V. Fl. F. Herm. ἀναστροφή schol., Victorius, Dind.

25 Βρόμιος δ' ἔχει G. V. Fl. F. Sed particula conjunctiva non est in M., unde versum excidisse statuit Herm. Quem secutus sum, quum mihi res ipsa ferre videatur, ut ea quae inter Bacchum Nymphasque Corycias dei comites intercedebat conjunctio significetur. Ad versum, quo una cum Nymphis per haec loca vagari dicebatur, fortasse spectat scholion Med. διὰ εἶπε δαιμόνων ἀναστροφή, quamquam schol. rec. haec aliter intellexit. Cf. Soph. Ant. 1128 ἔνθα Κωρύκιαι Νύμφαι στείχουσι

ἐξ οὗτε Βάκχαις ἐστρατήγησεν θεός, 25
λαγὼ δίκην Πενθεῖ καταρράψας μόρον.
Τούτους ἐν εὐχαῖς φροιμιάζομαι θεούς, 20
Πλειστοῦ τε πηγὰς καὶ Ποσειδῶνος κράτος
0 καλοῦσα καὶ τέλειον ὕψιστον Δία,
ἔπειτα μάντις ἐς θρόνους καθιζάνω.
καὶ νῦν τυχεῖν με τῶν πρὶν εἰσόδων μακρῷ 30
ἄριστα δοῖεν· κεἰ πάρ' Ἑλλήνων τινές,
ἴτων πάλῳ λαχόντες, ὡς νομίζεται.
5 μαντεύομαι γὰρ ὡς ἂν ἡγῆται θεός.

ακχίδες. OC. 678 ἵν' ὁ βακχιώτας ἀεὶ Διονύσος ἐμβατεύει θείαις μφιπολῶν τιθήναις.

26 Pors. ἐξ οὗγε.

28 post 19 legebatur. Sed hanc esse hujus versus pristinam ›dem colligo e scholio ad v. 30 adscripto καλοῦσα φροιμιάζομαι, eque tamen probo veteris interpretis constructionem, qui post la plene interpunxisse videtur. Nunc demum sequentia recte ınectuntur particula τε, quae omnino vel hunc, vel alium ersum hic inserendum esse docet.

29—31 Libri πλείστους. Emend. Turn. et Stanl. Hic locus s addendus est, ubi Jupiter summus rerum consummator tertio ; ultimo loco invocatur, quamquam hic non additur vox τρίτος, uae adjecta est infra v. 734, Choeph. 240. Suppl. 27. Nostro ›co similis est Agam. 553. Cf. etiam ib. 1331. 157. Neque liter Soph. OC. 8 στέργειν γὰρ αἱ πάθαι με χὼ χρόνος ξυνὼν ακρὸς διδάσκει καὶ τὸ γενναῖον τρίτον, generosam indolem etiam lus quam mala et senectutem valere significans. — Mox εἰς bri, ἐς Dind.

33 Vulgo παρ' Ἑλλήνων. Abresch, Herm. πάρα i. e. άρεισι.

Ἦ δεινὰ λέξαι, δεινὰ δ' ὀφθαλμοῖς δρακεῖν
πάλιν μ' ἔπεμψεν ἐκ δόμων τῶν Λοξίου, 35
ὡς μήτε σωκεῖν μήτε μ' ἀκταίνειν βάσιν·
τρέχω δὲ χερσὶν, οὐ ποδωκείᾳ σκελῶν·
40 δείσασα γὰρ γραῦς οὐδὲν, ἀντίπαις μὲν οὖν.
Ἐγὼ μὲν ἕρπω πρὸς πολυστεφῆ μυχόν·
ὁρῶ δ' ἐπ' ὀμφαλῷ μὲν ἄνδρα θεομυσῆ 40
ἕδραν ἔχοντα προστρόπαιον, αἵματι
στάζοντα χεῖρας καὶ νεοσπαδὲς ξίφος
45 ἔχοντ' ἐλάας θ' ὑψιγέννητον κλάδον,

---

36 Schol. *παρ' ὀλίγον ἔρημος ἡ σκηνὴ γίνεται· οὔτε γὰρ ὁ χορός πω πάρεστιν, ἥ τε ἱέρεια εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναόν.*

38 *Ut neque pondere suo nitantur, neque me sublevent pedes.* In M. supra *στάσιν* adscriptum est *γρ. βάσιν*, quod plerique editores receperunt. Optio difficilis. Vocem *ἀκταίνειν* schol. interpretatur *κουφίζειν*, addens alibi eam valere *γαυριᾶν καὶ ἀτάκτως πηδᾶν.* Consentiunt Etym. M. p. 54, 34, Phrynichus in Bekk. Anecd. p. 23, 12 et, auctoris nomine non addito, Hesych. *ἀκταίνειν· μετεωρίζειν.* Verbum *σωκεῖν* hoc loco non est *posse*, sed retinet vim, nisi fallor, primitivam *pondere suo niti*, quae etiam apud Soph., El. 119, *μούνη γὰρ ἄγειν οὐκέτι σωκῶ λύπης ἀντίρροπον ἄχθος* nondum plane evanuit. Inconsulte Droysen et novissimus Eumenidum editor (quem Gothanum vocabo, ne videar evulgasse nomen, quod ipse celatum voluit) *ὡς μήτε σωκεῖν μηδέ μ' ἀκταίνειν στάσιν, τρέχω δὲ χερσίν*, non reputantes conjunctiones *μήτε . . . δέ* multum distare a *μὴ . . . ἀλλά.*

39 *ποδωκίαι* M. *ποδωκείᾳ* Fl. Crassa Minerva scholiastes *ἐξεισι τεταραγμένη τετραποδηδὸν ἐκ τοῦ νεώ.*

43 *ἔχοντι* M. Corr. in V. Fl. Virgulam, quae vulgo ponebatur post *ἔχοντα*, deleri jussit Wieseler.

λήνει μεγίστῳ σωφρόνως ἐστεμμένον,
ἀργῆτι μαλλῷ· τῇδε γὰρ τρανῶς ἐρῶ. 45
Πρόσθεν δὲ τἀνδρὸς τοῦδε θαυμαστὸς λόχος
εὕδει γυναικῶν ἐν θρόνοισιν ἥμενος.
50 οὔτοι γυναῖκας, ἀλλὰ Γοργόνας λέγω,

---

46 Λῆνος, vocabulum rarum et insolens, quod interpretatione egere poetae videbatur, nescio an e jure sacro Apollinis Delphici desumptum sit. Sed additum μεγίστῳ valde friget. Mire Herm. μεγιστοσωφρόνως, neque apte Bergk (Jahrbücher f. Philol. 1860 p. 383) λήνει μελισσῶν, vitta sacerdotum, quae in supplicem cadere non videtur. Fortasse λήνει μέγ' ἱερῷ.

48 δέ τ' ἀνδρός M. Corr. in V. Fl.

50 sqq. Ex hoc loco conjici posset, quod diserto Pausaniae (I, 8, 6) testimonio constat, primum Aeschylum terribilem Furiarum personam Graecorum oculis subjecisse, quum earum statuae in templis consecratae nihil tetrum neque deforme haberent. Novam speciem sacerdos cum notis comparat, fere ut rex Pelasgus in Supplicibus, v. 277 sqq., mulierum ille peregrinarum insolitum habitum miratus. Hoc tamen interest inter hos locos, quod Pelasgus animo tranquillo omnia singillatim persequitur, Pythia, terrore attonita, oratione utitur abruptiore, Gorgones vocat, quas modo feminas dixerat, mox, Gorgonum similitudine rejecta, pictas se vidisse ait quasdam Phinei coenam auferentes, sed ne illas quidem cum iis, quas in templo modo conspexerit, satis convenire. Haec, qua est animi perturbatione, significat potius quam exponit, ut sine justa causa videantur lacunam statuisse Hermann post τύποις, Franz post ἤδη, Dindorf post γεγραμμένας. Equidem neque rationes similitudinum dissimilitudinumque, neque Harpyiarum nomen desidero. Scholiastes non plura habuit, sed interpretis munere functus ad v. 53 adnotavit: ἀλλ' οὐδ' Ἁρπυίας αὐτὰς λέγω· εἶδον γάρ αὐτὰς ἐν γραφῇ πτερωτάς. Hoc e verbis ἄπτεροί γε μὴν ἰδεῖν αὗται cogitatione suppletur, neque probari potest Mauricii Schmidt conjectura εἶδον ποτηδόν, qua dissimilitudo

οὐδ' αὖτε Γοργείοισιν εἰκάσω τύποις.
εἶδόν ποτ' ἤδη Φινέως γεγραμμένας 50
δεῖπνον φερούσας· ἄπτεροί γε μὴν ἰδεῖν
αὗται, μέλαιναι δ' ἐς τὸ πᾶν βδελύκτροποι.
55 Ῥέγκουσι δ' οὐ πλατοῖσι φυσιάμασιν·
ἐκ δ' ὀμμάτων λείβουσι δυσφιλῆ λίβα·
καὶ κόσμος οὔτε πρὸς θεῶν ἀγάλματα 55
φέρειν δίκαιος οὔτ' ἐς ἀνθρώπων στέγας.
τὸ φῦλον οὐκ ὄπωπα τῆσδ' ὁμιλίας,
60 οὐδ' ἥτις αἶα τοῦτ' ἐπεύχεται γένος
τρέφουσ' ἀνατὶ μὴ μεταστένειν πόνον.

Furiarum et Harpyiarum praepostere eo loco notaretur, quo earum similitudo significatur. Ceterum verba ἤδη ποτ' εἶδον etiam leguntur apud Soph., Aj. 1142.

55 Libri οὐ πλαστοῖσι φυσιάμασιν, i. e. non fictis flatibus, quod Herm. non debebat tueri locis dissimilibus. Necessaria est Elmsleii emendatio οὐ πλατοῖσι.

56 δυσφιλῆ δία M. (βίαν V. Fl.). Egregiam Burgesii conjecturam λίβα merito receperunt Herm. Dind. alii. Minus placet M. Schmidtii γλίαν i. e. κόλλαν, λήμην, quum sanguinem dici doceat versus similis Choeph. 1056 κἀξ ὀμμάτων στάζουσιν αἷμα δυσφιλές. Temere Gothanus Hesychii glossam δύαν· κρήνην, obscuram et fortasse corruptam, Aeschyli versibus intulit.

57 Ad κόσμος schol. adscripsit ὃν ἔχουσι παρακείμενον (l. περικείμενον) ἑαυταῖς. Viperas significat, non faces, quae erat Wieseleri sententia, neque nigram vestem, quod aliis videbatur.

59 Ὁμιλίας schol. interpretatur συνηθείας, συνουσίας, συστήματος. Hoc verum.

61 Libri ἀνατεὶ et πόνων. Illud Dind., hoc Arnaldus correxit. Ad scripturam πόνον spectat scholion τὸ (l. τὸν Herm.) τῆς ἀνατροφῆς.

Τἀντεῦθεν ἤδη τῶνδε δεσπότῃ δόμων 60
αὐτῷ μελέσθω Λοξίᾳ μεγασθενεῖ.
ἰατρόμαντις δ' ἐστὶ καὶ τερασκόπος
65 καὶ τοῖσιν ἄλλοις δωμάτων καθάρσιος.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Οὔτοι προδώσω· διὰ τέλους δέ σοι φύλαξ
ἐγγὺς παρεστὼς καὶ πρόσω δ' ἀποστατῶν 65

---

65 Orestis et Furiarum descriptio comprehenditur versibus ter septenis, 41—61. Praemittuntur versus quinque, sequitur clausula versuum quattuor, nisi forte unum versum in fine excidisse statuendum est.

66 sqq. Schol. . . δευτέρα δὲ γίνεται φαντασία· στραφέντα γὰρ μηχανήματα ἔνδηλα ποιεῖ τὰ κατὰ τὸ μαντεῖον ὡς ἔχει· καὶ γίνεται ὄψις τραγική· τὸ μὲν ξίφος ᾑμαγμένον ἔτι κατέχων Ὀρέστης, αἱ δὲ κύκλῳ φρουροῦσαι αὐτόν. Haec recte ad hunc versum adscripta sunt, neque pertinent ad scenam insequentem, quae erat Hermanni sententia, merito a Schoemanno improbata. Nam praesentes Furiae monstrari videntur Apollinis verbis καὶ νῦν ἁλούσας τάσδε τὰς μάργους ὁρᾷς, illarumque adspectu tantum abest ut avocentur spectatorum animi ab audiendo Orestis et Apollinis colloquio, ut Orestis preces et misera conditio optime illustrentur.

66 Abrupte Apollinis oratio incipit a verbis οὔτοι προδώσω, neque tamen necessarium est ut ante haec verba lacuna statuatur. Fac Orestem ad Apollinis pedes procumbere vel alio gestu ejus auxilium implorare, jam tacitis modesti hominis precibus aptissime deus respondebit.

67 *Quum praesens, tum vero absens te custodiam.* Particulas καὶ . . . δέ, quae etiam Choeph. 873 passimque apud Aeschylum junguntur, bene tuetur Dind. Sine justa causa Blomf. Herm. καὶ πρόσω γ' ἀποστατῶν.

ἐχθροῖσι τοῖς σοῖς οὐ γενήσομαι πέπων.
Καὶ νῦν ἁλούσας τάσδε τὰς μάργους ὁρᾷς·
70 ὕπνῳ πεσοῦσαι δ' αἱ κατάπτυστοι κόραι,
γραῖαι παλαιαὶ παῖδες, αἷς οὐ μίγνυται
θεῶν τις οὐδ' ἄνθρωπος οὐδὲ θήρ ποτε. 70
Κακῶν δ' ἕκατι κἀγένοντ', ἐπεὶ κακὸν
σκότον νέμονται Τάρταρόν θ' ὑπὸ χθονός,
75 μισήματ' ἀνδρῶν καὶ θεῶν Ὀλυμπίων.

---

68 Variam lectionem *πρέπων*, cujus schol. meminit, deteriorem esse liquet.

70 Ante Bothium post *ὕπνῳ* interpungebatur. Participium aoristi pro verbo finito usurpari jure negavit Hermann, praesertim eo loco ubi affirmandi modus requiritur. Neque tamen ejusdem suspicio versum excidisse statuentis numerorum ratione confirmatur. Winckelmann conjecit *ὕπνῳ πνέουσιν* (coll. Choeph. 614), Faehse *πρέπουσι δ'*. Fortasse *ὕπνῳ πεδῶνται δ'*.

71 Frustra Herm. et Dind., auctore Valckenaerio, *Νυκτὸς παλαιαὶ παῖδες*, ejecto *γραῖαι*, quod non verisimile est interpretationis causa ad *παλαιαὶ* adscriptum esse. Winckelm. *Γαίας*, Goth. *Γραίας* (i. e. *Γῆς*), quamquam per totam fabulam Furiae Noctis filiae dicuntur. Sed falluntur qui matris nomen desiderant. Bene scholiastes : (*γραῖαι*·) *πολιαὶ γάρ· παῖδες· [διὰ τὸ νέον ἢ] ἐπειδὴ ἄγαμοι καὶ παρθένοι εἰσί· τὸ ἀλλόκοτον δὲ τῆς φύσεως διὰ τῶν ἐναντίων τραγικώτερον διασύρει.* Vides perire loci vim et acerbitatem, si *παῖδες* non *puellas*, sed addito matris nomine, *filias* sonet. Neque haerendum est in cumulatione epithetorum *γραῖαι παλαιαί*, quam vocem Wieseler (Philologus IX, p. 716 sqq.) in *πέλειαι*, i. e. *μέλαιναι* interpete Hesychio, mutari voluit. Apollo Furias, postquam virgines (*κόρας*) vocavit, addit esse quidem puellas, sed *canas*, *per longam aetatem integras puellas*, propterea quod nemo unquam rem cum iis habere voluerit. Itaque omnia optime dicta sunt, et v. 71 tam arcte cum v. 70 cohaeret, ut de lacuna ne cogitari quidem possit.

Ὅμως δὲ φεῦγε μηδὲ μαλθακὸς γένῃ.
ἐλῶσι γάρ σε καὶ δι' ἠπείρου μακρᾶς, 75
βεβῶντ' ἂν αἰεὶ τὴν πλανοστιβῆ χθόνα
ὑπέρ τε πόντον καὶ περιρρύτας πόλεις.
80 Καὶ μὴ πρόκαμνε τόνδε βουκολούμενος
πόνον· μολὼν δὲ Παλλάδος ποτὶ πτόλιν
ἵζου παλαιὸν ἄγκαθεν λαβὼν βρέτας. 80
Κἀκεῖ δικαστὰς τῶνδε καὶ θελκτηρίους
μύθους ἔχοντες μηχανὰς εὑρήσομεν,
85 ὥστ' ἐς τὸ πᾶν σε τῶνδ' ἀπαλλάξαι πόνων.
καὶ γὰρ κτανεῖν σ' ἔπεισα μητρῷον δέμας.

---

78 Sic M. *βεβῶτ' ἀνατεὶ* vulgo, e Stephani et Turnebi conjectura. *ἄλαισι* Emperius. *ἀνανεὶ*, ab *ἀνύω* factum, H. L. Ahrens. *βιβῶντ' ἀν' ἀεὶ τὴν πλανοστιβῆ χθόνα* Herm., *ἀεὶ* inter praepositionem et articulum posito, cujus sedis exemplum non attulit. *μαιμῶντα ναίειν* M. Schmidt, quod ab hoc loco alienum esse facile intelligitur. Dindorf uncinis inclusit versum, qui, etiamsi probiliter emendari nequeat, non videtur interpolatori deberi. Mihi talis fere sententia requiri videtur : *Persequentur te per vastam continentem et, quoties liqueris terram erroribus peragratam, per mare civitatesque circumfluas*, i. e. insulas. Fortasse *ἰῶντα δ' ἀεὶ*, *ἐκβάντα δ' ἀεὶ*, vel tale quid. Sic demum sensus recte junguntur : nam particulae *καί — τε* nunquam inter se respondent, locique in quibus hoc fieri videtur (Cho. 248. Sept. 580) aliter exponendi sunt.

79 *πόντον* M. Corr. Turn. *ὑπέρ τε πόντου κατὰ π. π.* Goth. e Wieseleri conjectura, quam cur non probem facile intelligitur.

80 *βουκολούμενος* schol. interpretatur *περιέπων*, Herm. passive accipit, frustrati laboris significatione.

81 *ποτὶ πτόλιν παλλάδοσ*, supra adscriptis litteris *β' α'* ad verum verborum ordinem indicandum, M.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἄναξ Ἄπολλον, οἶσθα μὲν τὸ μὴ ἀδικεῖν· 85
ἐπεὶ δ' ἐπίστᾳ, καὶ τὸ μὴ ἀμελεῖν μάθε.
σθένος δὲ ποιεῖν εὖ φερέγγυον τὸ σόν.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

90 Μέμνησο, μὴ φόβος σὲ νικάτω φρένας.
σὺ δ', αὐτάδελφον αἷμα καὶ κοινοῦ πατρὸς,
Ἑρμῆ, φύλασσε· κάρτα δ' ὢν ἐπώνυμος 90
πομπαῖος ἴσθι, τόνδε ποιμαίνων ἐμὸν
ἱκέτην. σέβει τοι Ζεὺς τόδ' ἐκνόμων σέβας,
95 ὁρμώμενον βροτοῖσιν εὐπόμπῳ τύχῃ.

87—89 Orestes modestissimis verbis significat, sibi dei promissis non omnino satisfieri, sed esse quod ultra requirat. Quod aliquandò malorum finem polliceatur, se agnoscere dei aequitatem; quod iterum Furiis objiciat, se orare ut etiam per hoc miserrimum tempus sui curam habeat. Opponuntur οἶσθα et μάθε: illud usurpatur de iis quae deus jam professus erat, hoc de iis quae adhuc desiderantur. His Apollo ita respondet, ut Mercurium Oresti comitem addat. — Ceterum μὴ 'δικεῖν et μὴ 'μελεῖν M. μάδικεῖν et μάμελεῖν Dind. Vocales per crasin coeunt, de scribendi ac pronuntiandi ratione non constat.

94 Vulgo ἐκ νόμων. Recte Herm. tuetur librorum scripturam ἐκνόμων, minus recte significari ait misericordiam non deesse sceleratis a fido comite adjutis. Hoc dicit Apollo: *Comitare supplicem. Jupiter ipse colit hanc exlegibus debitam reverentiam* (misericordiam), *quae adest mortalibus salutari itinerum tutela.* Misera homicidarum conditio, exlegum et a civium communione exclusis, Jovis misericordiam moverat: v. infra 424, 688. Ut hic σέβει ἐκνόμων σέβας, sic v. 519 τοκέων σέβας εὖ προτίων.

Locus contextus est alternis ternorum quaternorumque versuum periodis, quibus additur clausula senaria.

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

Εὕδοιτ' ἄν, ὠή, καὶ καθευδουσῶν τί δεῖ;
ἐγὼ δ' ὑφ' ὑμῶν ὧδ' ἀπητιμασμένη 95
ἄλλοισιν ἐν νεκροῖσιν, ὧν μὲν ἔκτανον
ὄνειδος ἐν φθιτοῖσιν οὐκ ἐκλείπεται,
100 αἰσχρῶς δ' ἀλῶμαι· προὐννέπω δ', ὑμῖν ὅτι
ἔχω μεγίστην αἰτίαν κείνων ὕπερ·

---

96 Schol. Ὁ μὲν Ὀρέστης φυγῇ οἴχεται Ἀθήναζε πυθόμενος (l. κριθησόμενος), αἱ δὲ Ἐρινύες μόναι καθεύδουσιν ὑπὸ πόνου ἴσως καὶ Ἀπόλλωνος (adde: δεινῶς ῥέγκουσαι, vel tale quid), τοῦ τραγῳδοποιοῦ τοῦτο ἐπιτηδεύσαντος, ἵνα διὰ τούτου ἐμφαίνῃ τὸ ἄγριον αὐτῶν καὶ χαλεπόν. πῶς δὲ διεγείρονται; οὐχ ὑπὸ Ἀπόλλωνος οὐδὲ ὑφ' ἑαυτῶν, ἀλλ' ἐν ἄλλῃ φαντασίᾳ· ἐφίσταται γὰρ τὸ εἴδωλον Κλυταιμνήστρας καὶ μεμψάμενον ἀνεγείρει, ὥστε ποικίλαις φαντασίαις πεπύκνωται.

98 Libri ὡς. Bene Tyrwhitt, Wakefield, Herm., Dind. ὧν restituerunt e scholio: ὑπὲρ ὧν ἐφόνευσα Ἀγαμέμνονα, ἀπώσασθε· καὶ οἱ ἐμὲ φονεύσαντες οὐκ ἀτιμάζονται. Sed non debebant vertere: „me non deserunt opprobria eorum quos occidi.“ Genetivus ὧν est generis neutrius et ὧν ἔκτανον ὄνειδος, i. e. ὧν ἔδρασα ὄνειδος, τοῦ φόνου ὄνειδος, dictum est ut ἀξίως ἐκείνων ὧν ἐναυμαχήσαμεν apud Aristoph. Acharn. 677. Hoc schol. intellexit et adnotatio proxima confirmabit. Opponitur παθοῦσα δ' οὕτω δεινὰ πρὸς τῶν φιλτάτων.

100. 101 Legebatur προὐννέπω δ' ὑμῖν et κείνων ὕπο, quibus servatis, magno hiatu exorsa a verbis προὐννέπω δ' ὑμῖν, eadem quae modo nervose dixerat, inertius repeteret. Versibus transponendis nihil proficitur. Scribendum κείνων ὕπερ (generis neutrius, ut ὧν ἔκτανον) et ὑμῖν non cum προὐννέπω sed cum αἰτίαν ἔχω jungendum. *Profiteor me vos praecipue de illis rebus culpare.* Furiae enim, ex quo primum scelus in Pelopidarum domo commissum est, quum alios, tum Clytaemnestram ad nova scelera instigabant. Ad genus dicendi quod attinet, αἰτίαν ἔχω hoc loco

παθοῦσα δ' οὕτω δεινὰ πρὸς τῶν φιλτάτων, 100
οὐδεὶς ὑπέρ μου δαιμόνων μηνίεται,
κατασφαγείσης πρὸς χερῶν μητροκτόνων.
105 ὅρα δὲ πληγὰς τάσδε καρδίᾳ σέθεν·
εὕδουσα γὰρ φρὴν ὄμμασιν λαμπρύνεται,
ἐν ἡμέρᾳ δὲ μοῖρ' ἀπρόσκοπος φρενῶν. 105

---

active dictum est, ut Prom. 445 μέμψιν οὔτιν' ἀνθρώποις ἔχων. Soph. Phil. 322 ἔχεις ἔγκλημ' Ἀτρείδαις. Thuc. I, 26 πάντων οὖν τούτων ἐγκλήματα ἔχοντες οἱ Κορίνθιοι. Plat. Menex. p. 243 A ἔπαινον ἔχουσι, *laudant*, qui locus non intellectus ab interpretibus sine causa in interpolationis suspicionem adductus est. Sed passive Plat. Phil. p. 22 C ἕξει που ταὐτὰ ἐγκλήματα. Thuc. II, 41 τῷ ὑπηκόῳ κατάμεμψιν ἔχει. Sic etiam ὑποψίαν ἔχειν, συγγνώμην ἔχειν, ὀργὴν ἔχειν, alia significatum ambiguum habent. — Etiam scholii supra allati auctor κείνων ὕπερ legisse videri potest; κείνων ὕπο habuit qui huic versui adscripsit καὶ σφαγεῖσα αἰτιῶμαι ὑπ' αὐτῶν τῶν περὶ Ἀγαμέμνονα, idemque, nisi fallor, librorum deteriorum lectionem παθοῦσά γ' (v. 102) interpretatur.

105 καρδίαι (a prima manu καρδία) M. ὁρᾷ . . . καρδία Pauw et O. Müller. At ὅρα et ἀκούσατε versus 117, qui huic est antitheticus, inter se respondent. Etiam minus probari potest Hermanni conjectura καρδίας ὅθεν, a Dindorfio recepta, a Müllero et Schoemanno merito rejecta. Hoc dicit Clytaemnestra : *Specta haec vulnera*, ea quidem ratione qua dormiens spectare potes, *corde tuo* (ex veterum physiologia notissima pro *mentis acie* dictum). Quae sequentibus explicantur.

106. 7 ὄμμασι et μοῖρα πρόσκοπος βροτῶν M. Sed schol. ἐν τῷ καθεύδειν ὁ νοῦς ἀκριβέστερον ὁρᾷ, μὴ παραπλανώμενος τῇ θέᾳ et ἡ τῆς φρενὸς μοῖρα οὐ προορᾷ ἐν ἡμέρᾳ, unde Turn. ἀπρόσκοπος, Herm. φρενῶν optime restituerunt. Confer Ag. 164 et quae Pindarus fr. 96 de anima praedicat : εὕδει δὲ πρασσόντων μελέων, ἀτὰρ εὑδόντεσσιν ἐν πολλοῖς ὀνείροις δείκνυσι τερπνῶν ἐφέρποισαν χαλεπῶν τε κρίσιν.

* * * * * *

ἦ πολλὰ μὲν δὴ τῶν ἐμῶν ἐλείξατε,
110 χοάς τ' ἀοίνους, νηφάλια μειλίγματα,
καὶ νυκτίσεμνα δεῖπν' ἐπ' ἐσχάρᾳ πυρὸς
ἔθυον, ὥραν οὐδενὸς κοινὴν θεῶν.
καὶ πάντα ταῦτα λὰξ ὁρῶ πατούμενα. 110
ὁ δ' ἐξαλύξας οἴχεται νεβροῦ δίκην,
115 καὶ ταῦτα κούφως ἐκ μέσων ἀρκυστάτων
ὤρουσεν ὑμῖν ἐγκατιλλώψας μέγα.
ἀκούσαθ' ὡς ἔλεξα τῆς ἐμῆς περὶ
ψυχῆς, φρονήσατ', ὦ κατὰ χθονὸς θεαί. 115
ὄναρ γὰρ ὑμᾶς νῦν Κλυταιμνήστρα καλῶ.

ΧΟΡΟΣ.

120 (Μυγμός.)

---

108 Versum excidisse statuo, versui 97 similem, quo iterum Furiis somnolentiam exprobravit. Neque tamen negaverim etiam absque hoc versu orationem stare posse, quamquam addito melius procedit; sed numerorum ratio lacunam evincit. Nam versibus sex et bis ternis 96—107 respondent versus duodecim 108—119, iisdem articulis distincti.

110. 11 *νιφάλια* et *νυκτὶ* (ex *νυκτὸ* factum) *σεμνὰ* M.

112 Schol. *ἐν ᾗ οὐδεὶς τῶν θεῶν ἐκοινώνει τῆς θυσίας ὑμῖν· ἐν γὰρ τῷ μεσονυκτίῳ μόναις Ἐρινύσιν ἀπάρχονται.* De accusativo *ὥραν* (quod non est in *ὥρᾳ* mutandum) Herm. conferri jubet Elmsleium ad Eur. Bacch. 722 : *αἱ δὲ τὴν τεταγμένην ὥραν ἐκίνουν θύρσον ἐς βακχεύματα.*

115. 16 *ἀρκυσμάτων* et *ἐκκατιλλώψασ* M. Corr. Turn. Schol. *χλευάσας, ἐγγελάσας· διὰ δὲ τούτων ἐρεθίζει αὐτάς.*

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

μύζοιτ' ἄν, ἀνὴρ δ' οἴχεται φεύγων πρόσω·
φίλοι γάρ εἰσιν οὐκ ἐμοῖς προσεικότες.

ΧΟΡΟΣ.

(μυγμός.) 120

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ἄγαν ὑπνώσσεις κοὐ κατοικτίζεις πάθος·
125 φονεὺς δ' Ὀρέστης τῆσδε μητρὸς οἴχεται.

ΧΟΡΟΣ.

(Ὠγμός.)

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ὤζεις, ὑπνώσσεις· οὐκ ἀναστήσει τάχος;
τί σοι πέπρακται πρᾶγμα πλὴν τεύχειν κακά; 128

---

121. 22 Libri ἀνὴρ et φίλοις γάρ εἰσιν οὐκ ἐμοῖς προσίκτορες. Varia tentarunt viri docti, φίλοις γάρ εἰσιν, οὐκ ἐμοί, προσίκτορες Herm. Dind. Sed φίλον Orestem inimicissimum dici posse jure negavit Schoemann, nisi appellationis acerbitas per antitheton, ut v. 102, significetur, neque vox προσίκτωρ cadit in eam quae Clytaemnestrae cum Furiis intercedit ratio. Leni emendatione locum restituisse mihi videor. ***Amicos enim habet non meis similes***, sed vigilantes et impigros. Interdum accidit ut vox rarior in locum vocabuli usitati succederet : hic si librarii errore προσίκτοες scriptum erat, προσίκτορες ex eo facere poterat corrector, qui verba ἱκέτης, προστρόπαιος, ipsum illud προσίκτωρ in hac fabula recurrere meminisset.

124 Dind. κατοικτίζει, coll. Prom. v. 36.

127. 128 O. Müller ὤζεις ὑπνώσσουσ'. Mox Stanl. τί σοι πέπρωται, Wakef. τέτακται. Sed perfectum praesentis vim habere videtur.

ΧΟΡΟΣ.

(ὠγμός.)

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

130 ὕπνος πόνος τε κύριοι συνωμόται
δεινῆς δρακαίνης ἐξεκήραναν μένος.

ΧΟΡΟΣ.

(Μυγμὸς διπλοῦς ὀξύς.)
λαβὲ λαβὲ λαβὲ λαβέ, φράζου. 130

ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ.

ὄναρ διώκεις θῆρα, κλαγγάνεις δ' ἅπερ
135 κύων μέριμναν οὔποτ' ἐκλιπὼν πόνου.
Τί δρᾷς; ἀνίστω, μή σε νικάτω πόνος,
μηδ' ἀγνοήσῃς πῆμα μαλθαχθεῖσ' ὕπνῳ.
ἄλγησον ἧπαρ ἐνδίκοις ὀνείδεσιν· 135
τοῖς σώφροσιν γὰρ ἀντίκεντρα γίγνεται.
140 Σὺ δ' αἱματηρὸν πνεῦμ' ἐπουρίσασα τῷ,

---

130 *κύριοι συνωμόται* sunt *socii legitimi, quos conjurare par est*, ut infra *ἅγνισμα κύριον φόνου*. Contra aqua et ignis dicuntur socii insoliti Agam. 621: *ξυνώμοσαν γάρ, ὄντες ἐχθιστοι τὸ πρίν, πῦρ καὶ θάλασσα καὶ τὰ πίστ' ἐδειξάτην*.

133 Hujus versus quae mensura fuerit, non liquet. Dind. conjecit *Α. λαβοῦ λαβοῦ. Β. λαβοῦ λαβοῦ. Γ. φράζου λαβοῦ.*

134 Libri *κλαγγαίνεις*, quod tuetur Herm. Dind. *κλαγγάνεις*.

138. 139 *ὀνείδεσσιν* et *γίνεται* M.

140 Libri *οὐδ' αἱματηρὸν*. Emend. Pearson. Mox *τῷ*, quod loci similes tueri videntur, non ausim mutare, quamquam Hermanno non sine causa suspectum erat. Et ille quidem scripsit *τῷδ' ἴπου*, versu 142 ante 141 collocato, qua trajectione orationis vis infringitur.

ἀτμῷ κατισχναίνουσα, νηδύος πυρὶ,
ἕπου, μάραινε δευτέροις διώγμασιν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔγειρ', ἔγειρε καὶ σὺ τήνδ', ἐγὼ δὲ σέ. 140
εὕδεις; ἀνίστω, κἀπολακτίσασ' ὕπνον,

---

143 *Exsuscita tu illam, ut ego te exsuscito.* Ex hoc loco Blomfield aliique, quibus nuper accessit Hartung, efficere conabantur in hac fabula tres fuisse chori personas, Furiarum, qui vulgo traditur, numero congruentes. Aliter scholiastes, qui infra, v. 554, ad verba πολλαὶ μέν ἐσμεν adnotavit: τοῦτο οὐ πρὸς τὰς τρεῖς, ἀλλὰ πρὸς τὸν χορόν· ιε' γὰρ ἦσαν. Sane fieri potest ut grammaticus suam potius conjecturam quam certam rei memoriam secutus sit, quippe qui sciret chorum tragicum, inde a Sophoclis potissimum aetate, e quindecim personis compositum fuisse. Verum verba illa πολλαὶ μέν ἐσμεν, itemque, quae v. 48 leguntur, λόχος γυναικῶν, catervam majorem significant, et chori in tragoediis graecis ii erant ordines incessus motus, ut de numero ternario ne cogitari quidem possit. Imo ipsa orchestrae spatia tam exiguum chorum respuebant. Fuerint igitur in fabula nostra sive quindecim choreutae, ut scholiastes tradidit, sive, quod ego suspicor, duodecim, sicut in Agamemnone (v. infra ad v. 556 et ad Agam. v. 1289); neque video quid obstet ne cum nonnullis viris doctis ex hoc numero tres fuisse Furias principes, reliquas ministras credamus. Sed hi choreutae, quotcunque fuerunt, non omnes simul, neque instructis ordinibus, sed sparsim, σποράδην, prodiisse narrantur in Vita Aeschyli Medicea. Hoc ad secundum chori introitum (v. 245) nonnulli retulerunt, neque negari potest ibi iterum tumultuosius advenire Furias studio persequendi abreptas. Sed tamen primum chori introitum dicit Vitae scriptor, quem secuti probabiliter statuemus, Furias, quae deinceps expergiscantur, deinceps etiam procedere.

145 ἰδώμεθ' εἴ τι τοῦδε φροιμίου ματᾷ.

Ἰοὺ ἰοὺ πόπαξ. ἐπάθομεν, φίλαι, — στρ. α'.
ἦ πολλὰ δὴ παθοῦσα καὶ μάτην ἐγώ —
ἐπάθομεν πάθος δυσαχές, ὦ πόποι, 145
ἄφερτον κακόν.
150 ἐξ ἀρκύων πέπτωκεν οἴχεταί θ' ὁ θήρ.

---

145 Libri εἰδώμεθ' — Clytemnestrae cum Furiis dormientibus quasi colloquium comprehenditur duabus versuum bis ternorum, duabusque bis binorum versibus periodis. Sequitur clausula duorum ternionum, Clytaemnestrae cohortatio, vv. 140—142, quibus Furiae coryphaeae versus totidem, 142—145, respondent. Furiarum gemitus, ut solent interjectiones, singulorum versuum locum obtinent, quamquam ridicule scholiastes metricus parepigraphas μυγμός, ὠγμός, μυγμὸς διπλοῦς ὀξύς, quibus gemitus illi significantur, non notantur, pro monometris et dimetro habet.

146 Carmen quod sequitur non videtur a toto choro cantatum esse, quamquam scholion : κομματικῶς ἑκάστον κατ' ἰδίαν προσνεκτέον. αἱ γὰρ διακοπαὶ πρόσφοροι τοῖς πάθεσιν, non ad actum scenicum, sed ad genus dicendi spectat. Stropharum particulas Hermann inter quattuordecim choreutas distribuit, Roſsbach (de Eumenidum antichoriis) ab hemichoriis cantatas esse statuit, tertium tamen stropharum par hic universo choro assignat. — Ceterum πύπαξ M. πόπαξ editores.

147 Recte alii chori parti tribuitur, quam quae antecedentia sequentiaque canit, sed vereor ne non satis recte exponatur. πολλὰ παθοῦσα fere idem est quod πολλὰ μαθοῦσα, et hoc ipsum fortasse restituendum. Deae veteres multis se dicunt malis frustra edoctas (aut, si μαθοῦσα verum est, longo rerum usu frustra imbutas), tamquam rudes, dolo circumventas esse. Sic μάτην suam vim retinet, et hic versus accedit ad versus antithetici sententiam, in quo γραίας δαίμονας Furiae se praedicant. Cf. etiam v. 801 sqq.

150 Libri οἴχεται δ'. Corr. Abresch.

ὕπνῳ κρατηθεῖσ' ἄγραν ὤλεσα.

ἀντ. α'. Ἰὼ παῖ Διός, ἐπίκλοπος πέλει, —
νέος δὲ γραίας δαίμονας καθιππάσω — 150
τὸν ἱκέταν σέβων, ἄθεον ἄνδρα καὶ
155 τοκεῦσιν πικρόν.
τὸν μητραλοίαν δ' ἐξέκλεψας ὢν θεός.
τί τῶνδ' ἐρεῖ τις δικαίως ἔχειν;

στρ. β'. Ἐμοὶ δ' ὄνειδος ἐξ ὀνειράτων μολὸν 155
ἔτυψεν δίκαν διφρηλάτου
160 μεσολαβεῖ κέντρῳ
ὑπὸ φρένας, ὑπὸ λοβόν.
πάρεστι μαστίκτορος δαΐου δαμίου 160
βαρὺ τὸ περίβαρυ κρύος ἔχειν.

---

156 Apollinis facinus, quod superioribus versibus varie significatum erat, hoc versu plane declaratur. Eodem modo in stropha de Orestis fuga multa conquerebantur, rem ipsam versu demum penultimo, qui est huic antitheticus, aperte enuntiabant. Vides orationis gradus eosdem strophasque gemellas, neque cum Roſsbacho versuum 156 et 153 sedes permutandas esse putabis.

160 μεσολαβεῖ κέντρῳ „stimulo quem quis medium prehendit, quo fortius vibrari regique possit“ Hermann.

162. 63 μαστίκτορος noli ad Furiam referre. Clytaemnestrae conviciis se quasi carnificis flagello perculsam cohorrescere dicit. Jejune, sed ad sermonis pedestris rationem recte schol. λείπει τὸ ὡς. Valde miror Dindorfii obelum hoc loco vocem δαΐου et in versu antithetico αἱμάτων damnantis. Mihi δαΐου δαμίου non minus Aeschyleum videtur quam αὐτόσσυτος αὐτόκλητος, αὐτόστονος αὐτοπήμων, παρακοπὰ παραφορά, sexcenta alia. Imo haec geminatio cum ea, quae sequitur, βαρὺ τὸ περίβαρυ, tam concinne juncta est, ut altera alteram tueatur.

Τοιαῦτα δρῶσιν οἱ νεώτεροι θεοί, ἀντ. β.
165 κρατοῦντες τὸ πᾶν δίκας πλέον,
φονολιβῆ θρόνον
περὶ πόδα, περὶ κάρα. 165
πάρεστι γᾶς ὀμφαλὸν προσδρακεῖν αἱμάτων
βλοσυρὸν ἀρόμενον ἄγος ἔχειν.

170 Ἐφεστίῳ δὲ μάντις ὢν μιάσματι στρ. γ'.
μυχὸν ἔχρανας αὐτόσσυτος, αὐτόκλητος, 170

---

165 sqq. Schol. παρὰ τὸ δίκαιον τὸ πᾶν ἔχοντες. Idem fere cit Thucydides I, 40 : βίαιοι καὶ πλεονέκται εἰσί. Mox verba νολιβῆ (libri φονολειβῆ) θρόνον cum antecedentibus conjungunr, quasi praecederet, non δρῶσιν, sed τιθέασιν : Oreste, qui uriis devotus erat, contra jus fasque recepto, Apollo commisit ; solium suum (terrae qui ferebatur umbilicus) a summo ad ıum sanguine stillaret. Haec ab ea chori parte, quae versus quentes canit, variantur et confirmantur. Eadem est ratio rophae, cui haec antistropha respondet. In utraque ante vocem ρεστι plene interpungendum esse, bene intellexit Hermann, inus bene idem e Wakefieldii conjectura scripsit φονολιβῆ ρόμβον. Alii φονολιβῆ θρᾶνον, φονολιβεῖ θάκῳ, sine necessite, quum dochmii interdum liberiorem responsionem admittant : ad Agam. 1054. Roſsbach et Westphal, Metrik, III, p. 556.

169 αἱρούμενον M. Abreschii emendationem firmat scholion: ὥστε τὸν ὀφθαλμὸν (l. ὀμφαλὸν) ἔχειν αἱμάτων ἄγος ἐπαίντα.

170. 71 μαντιδῶι et ἐχρανάτ' M. Illud Schütz, hoc Turn. nendavit. μάντι, σοι Wieseler. μάντι, σὸν Scholefield. μάντις Goth. idemque ἔχραν' ἄτ' frigidiuscule. Secundam personam holiastem habuisse docet ejus ad vocem φθίσας adnotatio : ιᾶς, ὅσον ἐπὶ σοί. Quod si mox a secunda ad tertiam personam ansit, hoc neminem offendere debet.

παρὰ νόμον θεῶν βρότεα μὲν τίων,
παλαιγενεῖς δὲ μοίρας φθίσας.

ἀντ. γ'. Κἀμοί γε λυπρὸς καὶ τὸν οὐκ ἐκλύσεται,
175 ὑπό τε γᾶν φυγὼν οὔ ποτ' ἐλευθεροῦται. 175
ποτιτρόπαιος ὢν ἕτερον ἐν κάρᾳ
μιάστορ' ἐκ γένους πάσεται.

---

172. 73 παρανόμον M. Correctum in cod. Parisino et a Robortello. Deinde vulgo Μοίρας, qua appellatione ridicule schol. Furias ipsas designari putat. Scite Gothanus μοίρας, coll. v. 697 παλαιὰς διανομὰς καταφθίσας et Sept. 741 παλαιγενῆ . . παρβασίαν.

174. 75 Libri κἀμοί τε. Recepi Casauboni conjecturam. Herm. ἐμοί τε. Fortasse ἀλλ' οἷ τε. Mox φυγὰν Pors., φεύγων libri.

176. 77 ποτιτρόπαιός δ' ὢν . . μιάστορ' ἐκείνου πάσεται M. Delevi particulam. Pro ἐκείνου Bamb. ἐξ ἐμοῦ, Schoem. αὐτ' ἐκεῖ, Herm. ἐστιν ὃν, alii alia, ad Plutonem aut alium quendam apud inferos scelerum vindicem haec referentes. Sed Furias ipsas a mortuis scelerum poenas repetere inde ab Homero (Il. 19, 259) omnes poetae et Aeschylus ipse (v. 322. 369) consentiunt, imo sub terra veram et propriam earum sedem esse docent (v. 378), neque alia dicunt v. 274 sqq., qui viris doctis fraudi fuerunt. Bene schol. ὢν ἐναγὴς ἐν τῷ κάρᾳ ἑαυτοῦ ἕτερον μιάστορα λήψεται καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ δίκην ἡμῖν δώσουσιν. Nam ex ea lege, qua scelus scelere progignitur, Orestes in propinquis nefarius nefario ultori propinquo poenas dabit. Itaque, scholiaste duce, scripsi ἐκ γένους. Hartungum ἐν γένει aut ἐγγενῆ conjecisse video, qui tamen et ipse haec male ad inferos retulit. Verte : *ipse scelere pollutus alium in capite suo scelestum ex sua stirpe sibi parabit.* Sic demum recte dicitur πάσεται et concinne opponuntur ποτιτρόπαιος ὢν et ἕτερον μιάστορα. Jungendum ἐν κάρᾳ μιάστορα, ut Soph. Aj. 1315 ἐν ἐμοὶ θρασύς, Sall. Cat. 52 *misericordes in furibus aerarii*, neque opus est Schoemanni conjectura ᾧ κάρᾳ.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Ἔξω, κελεύω, τῶνδε δωμάτων τάχος
χωρεῖτ᾽, ἀπαλλάσσεσθε μαντικῶν μυχῶν, 180
180 μὴ καὶ λαβοῦσα πτηνὸν ἀργηστὴν ὄφιν,
χρυσηλάτου θώμιγγος ἐξορμώμενον,
ἀνῇς ὑπ᾽ ἄλγους μέλαν᾽ ἀπ᾽ ἀνθρώπων ἀφρὸν,
ἐμοῦσα θρόμβους οὓς ἀφείλκυσας φόνου.
οὔτοι δόμοισι τοῖσδε χρίμπτεσθαι πρέπει. 185
185 ἀλλ᾽ οὗ καρανιστῆρες ὀφθαλμωρύχοι
δίκαι σφαγαί τε σπέρματός τ᾽ ἀποφθορᾷ
παίδων κακοῦται χλοῦνις, ἠδ᾽ ἀκρωνία
λευσμός τε καὶ μύζουσιν οἰκτισμὸν πολὺν

---

185 ἀλλ᾽ οὐ καρανηστῆρες M. Illud corr. Turn., hoc Stanl.

186—89 Libri ἀποφθοραὶ et κακοῦται. Illo servato, κακοῦ τε χλοῦνις ἠδ᾽ ἀκρωνία Turn. Cant. Dind. Hoc servato, ἀποφθορᾷ Erfurdt Müller Schoemann alii, sine dubio recte. Verte: *ubi decollant et oculos effodiunt jugulantque, ubi castratione puerorum flos pessumdatur, ubi membra mutilantur et fit lapidatio ingemiscuntque stipite secundum spinam transfixi* (ἔνθα ἀνασκολοπίζονται schol.). Sed ambigitur de vocibus χλοῦνις et ἀκρωνία. Illius duplex in scholiis extat interpretatio: χλοῦνις· ἡ ἀκμαία ἀποκοπὴ, παρὰ τὴν χλόην. ἢ, ἐπεὶ χλούνης (sic recte M., vulgo χλοῦνις) ὁ σῦς, κάπροι δὲ συνεχῶς εὐνουχίζονται, διὰ τοῦτο τὴν ἀποκοπὴν συικὴν εἶπεν, οὐκ ἀνθρωπίνην. Manifestum est scholiastem χλοῦνις pro adjectivo habuisse et legisse σπέρματός τ᾽ ἀποφθορά, quod exponit ἀποκοπή. (Eodem referendum scholion ἡ ἐκτομὴ μορίων). Prior interpretatio ad verum prope accedit, altera respicit Hom. Il. IX, 539 χλούνην σῦν ἄγριον, quod Aristoteles exponebat *aprum castratum* (Hist. Anim. VI, 28 p. 578 Bekk.). Sed recte Aristophanes Byzantius hanc interpretationem rejecit, et Homerus dicit aprum masculissimum, quem XI, 293 ἀγροτέρῳ συὶ κάπρῳ vocat, qui locus illius quasi commentarius

ὑπὸ ῥάχιν παγέντες. ἆρ' ἀκούετε; 190
190 τοίας ἑορτῆς ἔστ' ἀπόπτυστοι θεοῖς
στέργηθρ' ἔχουσαι· πᾶς δ' ὑφηγεῖται τρόπος
μορφῆς. λέοντος ἄντρον αἱματορρόφου
οἰκεῖν τοιαύτας εἰκὸς, οὐ χρηστηρίοις
ἐν τοῖσδε πλησίοισι τρίβεσθαι μύσος. 195
195 χωρεῖτ' ἄνευ βοτῆρος αἰπολούμεναι.
ποίμνης τοιαύτης δ' οὔτις εὐφιλὴς θεῶν.

---

est. Ergo χλοῦνις, a χλόη declinatum, videtur esse *pubes*, quam Pind. Pyth. IX, 37 dicit μελιηδέα ποίαν. — Ad ἠδ' ἀκρωνία λευσμός τε (libri λευσμόν τε) schol. adscripsit: κακῶν ἄθροισις ἢ λιθοβολίας (l. λιθοβολία Rob.). Ἡρωδιανὸς δὲ τὸ σύστημα καὶ ἄθροισμα. Hinc Herm., e Fritzschii conjectura, σπέρματός τ' ἀποφθοραὶ (quod partus abactos interpretatur), παίδων τε χλοῦνις (castratio), ἠδ'. ἀκρωνία κακοῦ (mali cumulus). At neque partus abiguntur in carnificinis, neque ferri potest *mali cumulus* inter definita tormentorum genera interjectus. Jure alii ἀκρωνίαν idem esse statuunt quod vulgo dicitur ἀκρωτηριασμός, cui interpretationi ne scholiastem quidem adversari puto, apud quem nescio an primitus scriptum fuerit καὶ ἄκρων ἀπόθρανσις aut ἀπόθρισις, quod propter sequens ἄθροισμα in κακῶν ἄθροισις mutari poterat. Ad alium locum pertinere videtur Herodiani vocis ἀκρωνία interpretatio, cum qua consentiunt Lex. Seguerianum in Bekkeri Anecd. p. 372, 2. Etym. M. p. 53, 41. Hesych. s. vv. ἀκρώνια et ἀκρώννα.

189. 90 Legebatur ἆρ' ἀκούετε, οἵας. Dedi quod et dicendi genus Aeschyleum et numerorum ratio commendare videntur.

194 πλησίοισ M. πλησίοισι V. Fl. Tam supina et languida Aeschylum irato deo tribuisse non credibile est. Non placent conjecturae πλουσίοισι, Πυθίοισι, κλεισίοισι, πλαισίοισι. Malim ἐν τοῖσδ' ἀπαίσιόν τι τρίβεσθαι μύσος.

195. 96 et, qui his in prima oratione respondent, 178. 79 includunt versus ter quinos. Medii positi sunt 185—89, carni-

ΧΟΡΟΣ.

Ἄναξ Ἄπολλον, ἀντάκουσον ἐν μέρει.
αὐτὸς σὺ τούτων οὐ μεταίτιος πέλει,
ἀλλ' εἷς τὸ πᾶν ἔπραξας ὢν παναίτιος. 200

ΑΠΟΛΛΩΝ.

200 πῶς δή; τοσοῦτο μῆκος ἔκτεινον λόγου.

ΧΟΡΟΣ.

ἔχρησας ὥστε τὸν ξένον μητροκτονεῖν.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

ἔχρησα ποινὰς τοῦ πατρὸς πέμψαι. τί μήν;

ΧΟΡΟΣ.

Κἄπειθ' ὑπέστης αἵματος δέκτωρ νέου.

---

ficinae descriptio, quos qui praecedit quinio Furiis sanguinis humani haustus exprobrat clauditurque verbis οὔτοι δόμοισι τοῖσδε χρίμπτεσθαι πρέπει, qui sequitur quinio λέοντος αἱματορρόφου contubernio dignas esse dicit clausulamque similem habet.

199 Libri εἰς τὸ πᾶν et ὡς παναίτιος. Illud Cant., hoc Wakef. corr.

201. 202 Orestes Apollinis hospes vocatur, quia Crissae degerat. Mox τι μήν M. Corr. Stanl.

203 δ' ἕκτωρ M. In margine adscriptum οἶμαι δέκτωρ, quo etiam spectare videtur scholion mutilum, vulgo ad v. 201 relatum, ὥστε δέξασθαι τὸν φονέα. Verte: *Et deinde ultro scelus in te transtulisti, parricidam a sanguine recentem recipiendo.* Hoc versu sequenti confitetur Apollo, honestioribus verbis usus: nam conjunctione καί non additur nova res, sed illud καί, quod in κἄπειθ' inest, repetitur. Sic supra inter se respondent ἔχρησας et ἔχρησα.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

καὶ προστραπέσθαι τούσδ' ἐπέστελλον δόμους. 205

ΧΟΡΟΣ.

205 καὶ τὰς προπομποὺς δῆτα τάσδε λοιδορεῖς;

ΑΠΟΛΛΩΝ.

οὐ γὰρ δόμοισι τοῖσδε πρόσφορον μολεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' ἔστιν ἡμῖν τοῦτο προστεταγμένον.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

τίς ἥδε τιμή; κόμπασον γέρας καλόν.

ΧΟΡΟΣ.

τοὺς μητραλοίας ἐκ δόμων ἐλαύνομεν. 210

ΑΠΟΛΛΩΝ.

210 τί γὰρ γυναικὸς ἥτις ἄνδρα νοσφίσῃ;

ΧΟΡΟΣ.

οὐκ ἂν γένοιθ' ὅμαιμος αὐθέντης φόνος.

* * * * * *

---

205. 206 Schol. ἠθικεύσαντο τὰς διωκτρίας προπομποὺς εἰποῦσαι. Addidi interrogationis signum. Mox Prien, Mus. Rhen. VI, p. 184, suspicatur πρόσφοροι.

210 Schol. τί προστέταχθε ποιεῖν παρὰ (περὶ Herm.) ἀνδροφόνου γυναικός;

211 αὐθέντης non satis accurate schol. interpretatur μιαρός. Est *qui suum ipsius*, i. e. suae stirpis, *sanguinem hausit* et id,

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Ἦ κάρτ' ἄτιμα, καὶ παρ' οὐδὲν ἤρκεσεν
Ἥρας τελείας καὶ Διὸς πιστώματα.
215 Κύπρις δ' ἄτιμος τῷδ' ἀπέρριπται λόγῳ, 215
ὅθεν βροτοῖσι γίγνεται τὰ φίλτατα.
εὐνὴ γὰρ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ μόρσιμος
ὅρκου 'στὶ μείζων τῇ δίκῃ φρουρουμένη.
Εἰ τοῖσιν οὖν κτείνουσιν ἀλλήλους χαλᾷς
220 τὸ μὴ τίνεσθαι μηδ' ἐποπτεύειν κότῳ, 220
οὔ φημ' Ὀρέστην γ' ἐνδίκως σ' ἀνδρηλατεῖν.
τὰ μὲν γὰρ οἶδ' οὐ κάρτα σ' ἐνθυμουμένην,

---

quod voce ὅμαιμος significatur, majore cum vi declarat. Cf. Agam. 1518. Soph. Aj. 840 sqq. ὥσπερ εἰσορῶσ' ἐμὲ αὐτοσφαγῆ πίπτοντα, τὼς αὐτοσφαγεῖς πρὸς τῶν φιλίστων ἐκγόνων ὀλοίατο, quos versus interpolatos esse Dind. et Bergk mihi non persuaserunt. — Post 211 lacunae signa posui, quum numerorum ratio versum excidisse evincat, hujus fere sententiae : *itaque nostrum non est eam persequi.* Sic habent quo respiciant Apollinis verba εἰ τοῖσιν οὖν κτείνουσιν κτέ.

213 ἠρκέσω M. Conjecerunt ἦλθέ σοι, ἀρκέσει, ἥδέσω, ἦκέ σοι, ἡρμόσω. Recepissem Hermanni ἤκεσοι, nisi propius ad librorum scripturam accederet ἤρκεσεν. *Nihil* (παρ' οὐδέν, *tantundem quam nihil ergo valuerunt Junonis pronubae et Jovis foedera,* omnium connubiorum sanctum exemplar.

216. 17 γίνεται et μόρσιμοι M.

219. 20 ἢ . . τὸ μὴ γενέσθαι M. Illud Canter, hoc Meineke egregie emendarunt.

221 Vulgo Ὀρέστην σ'. Sed praestat, servata particula γ', quae hic vim suam habet, cum Gothano pronomen σ' post ἐνδίκως inserere.

222. 23 Libri οἶδα κάρτα, quae sic interpretabantur : „Cly-

τὰ δ' ἐμφανῶς πράσσουσαν, ἡσυχαιτέραν.
δίκας δὲ Παλλὰς τῶνδ' ἐποπτεύσει θεά.

ΧΟΡΟΣ.

225 Τὸν ἄνδρ' ἐκεῖνον οὔ τι μὴ λίπω ποτέ. 225

ΑΠΟΛΛΩΝ.

σὺ δ' οὖν δίωκε καὶ πόνον πλέον τίθου.

ΧΟΡΟΣ.

τιμὰς σὺ μὴ σύντεμνε τὰς ἐμὰς λόγῳ.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

οὐδ' ἂν δεχοίμην ὥστ' ἔχειν τιμὰς σέθεν.

ΧΟΡΟΣ.

Μέγας γὰρ ἔμπας πὰρ Διὸς θρόνοις λέγει·
230 ἐγὼ δ', ἄγει γὰρ αἷμα μητρῷον, δίκας 230
μέτειμι τόνδε φῶτα κἀκκυνηγετῶ.

---

taemnestrae caedem te scio (imo, video) valde curantem (quam frigide de Orestis poena atroci!), Agamemnonis interfecti palam poenas repetentem (hoc potius de Oreste dicendum erat) tranquilliorem." Hoc ultimum praeter expectationem satis ridicule additum. Sed vocem ἡσυχαιτέραν non integram esse mecum colliges e scholio ἡσυχαιτέραν· δολιωτέραν, obscuriore illo quidem, quod eadem corruptela, quae poetae verba, etiam lemma obtinuit. In voce οἶδα jam Hermann offendit, qui conjecit εἶδον. Sed hoc non multum lucramur. Mitto Gothani conjecturam. Scribendum οἶδ' οὐ κάρτα. Quid in ἡσυχαιτέραν lateat, nescio.

224 δ' ἐπάλλασ M. Corr. Sophianus apud Rob.

225. 26 Libri λείπω. Corr. Pors. Mox Auratus πλέω. Sed πλέον τίθου bene interpretatur Herm. *praefer laborem, si placet.*

229—31 παρὰ Διὸς Pors. Herm. Dind. Mox ἄγειν . . . μητρώων et deinde κἀκκυνηγέτησ M. Illa in V. Fl., hoc ab

ΑΠΟΛΛΩΝ.

ἐγὼ δ' ἀρήξω τὸν ἱκέτην τε ῥύσομαι·
δεινὴ γὰρ ἐν βροτοῖσι κἀν θεοῖς πέλει
τοῦ προστροπαίου μῆνις ᾧ προδῷ σφ' ἑκών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

235 Ἄνασσ' Ἀθάνα, Λοξίου κελεύμασιν 235
ἥκω, δέχου δὲ πρευμενῶς ἀλάστορα,

Erfurdtio correctum. Ceterum δίκας μέτειμι τόνδε φῶτα dictum est ut τῆς σῆς δ' ἀνοίας τόνδε τὸν διδάσκαλον δίκην μέτειμι apud Eurip. Bacch. 338 ex Elsmleii emendatione.

233. 34 θεοῖσι et deinde εἰ προδῶ M. ἢν προδῶ Pors. Herm. Dind. Sed haec in universum dicta esse, neque ferri posse primam personam, satis ostendunt verba ἐν βροτοῖσι κἀν θεοῖς. Scribendum ὅς, vel potius, quod proxime ad libros accedit, ᾧ προδῷ, per attractionem rariorem dictum. Apollinis cum choro altercatio ita disposita est, ut medium locum obtineant versus ter bini, 213—18, quibus declarantur conjugii jura a dis Olympiis consecrata, utrimque positi sint bis bini terniones, quaterniones singulos includentes.

235 „Postquam chorus ex orchestra abiit et Apollo in templum se recepit, mutatur scena. Conspicitur templum Minervae Poliadis in arce Athenarum. Advenit Osestes et supplex ad simulacrum deae accedit.“ Herm. Ceterum inter haec et proxime superiora, ut in Agamemnone inter primum et secundum episodium, tempus indefinitum intercessisse cogitandum est. Orestes enim a multis hospitio exceptus (239. 286. 434), terra marique perlustrato (77 sqq. 240. 250 sq.), post longos errores Athenas pervenit. Erroribus transmarinis fortasse Tauricae et Rheginae fabulae significantur. — κελεύσμασιν M. Corr. Triclinius. Cf. Cho. 740. Pers. 397.

οὐ προστρόπαιον οὐδ' ἀφοίβαντον χέρα,
ἀλλ' ἀμβλὺν ἤδη προστετριμμένον τε πρὸς
ἄλλοισιν οἴκοις καὶ πορεύμασιν βροτῶν,
240 ὅμοια χέρσον καὶ θάλασσαν ἐκπερῶν. 240

* * * * * *

σώζων ἐφετμὰς Λοξίου χρηστηρίους,
πρόσειμι δῶμα καὶ βρέτας τὸ σόν, θεά,
αὐτοῦ φυλάσσων ἀναμένω τέλος δίκης.

ΧΟΡΟΣ.

245 Εἶεν· τόδ' ἐστὶ τἀνδρὸς ἐκφανὲς τέκμαρ.

237—40 Orestes se homicidam, ἀλάστορα, esse fatetur, impurum, ἀφοίβαντον, lustrationisque egentem, προστρόπαιον, esse negat, sceleris contagione vario hominum commercio hebetata et oblitterata (cf. 428 sqq.).— V. 238 non mutaverim, quamquam Hermanno praepositionis in trimetro extremo collocatio locis Sophocleis, OR. 555, OC. 495, Phil. 626, non satis firmari videbatur. Quod si probas, cum Martino scribas προστετριμμένον τ' ἄγος. Nam Hermanni ratio hunc versum sic scriptum : ἀλλ', ἀμβλὺς ἤδη προστετριμμένον μύσος, post v. 239 collocantis, valde incommoda est. V. 239 πορεύμασι M. Post βροτῶν plene interpungebatur, ut novus sensus ab ὅμοια χέρσον inciperet oratione hiante et participio praesentis ἐκπερῶν minus apte cum πρόσειμι conjuncto. Itaque v. 240 a verbis καὶ πορεύμασιν βροτῶν quorum sententiam illustrat (cf. 435), non divellendum esse et post eum novi sensus initium (καὶ νῦν . . .) excidisse statui, cui conjecturae etiam numerorum ratio favet. Nominativus ἐκπερῶν per anacoluthon additus est.

244 Orationem colligavi, sublata plena, quae post θεά ponebatur, interpunctione. Etiam v. 423 legitur βρέτας τόδε ἧσαι φυλάσσων. Jam vides non necessarium esse ut praesens ἀναμένω in futurum ἀναμενῶ vel ἀμμενῶ mutetur. Sed αὐτοῦ ex ἀγκάς corruptum esse suspicor, coll. v. 82 ἵζου παλαιὸν ἀγκάθεν λαβὼν βρέτας et 260 περὶ βρέτει πλεχθείς.

ἕπου δὲ μηνυτῆρος ἀφθέγκτου φραδαῖς. 245
τετραυματισμένον γὰρ ὡς κύων νεβρὸν
πρὸς αἷμα καὶ σταλαγμὸν ἐκματεύομεν.
πολλοῖς δὲ μόχθοις ἀνδροκμῆσι φυσιᾷ
250 σπλάγχνον· χθονὸς γὰρ πᾶς πεποίμανται τόπος,
ὑπέρ τε πόντον ἀπτέροις ποτήμασιν 250
ἦλθον διώκουσ', οὐδὲν ὑστέρα νεώς.
καὶ νῦν ὅδ' ἐνθάδ' ἐστί που καταπτακών.
ὀσμὴ βροτείων αἱμάτων με προσγελᾷ.

255 Ὅρα ὅρα μάλ' αὖ,
λεῦσσε τὸν παντᾶ, 255

---

248 ἐκμαστεύομεν M. Corr. Dind.

249 ἀνδροκμῆσι Hermann interpretatur „virum (Orestem) defatigante labore", justo artificiosius, quum de suo ipsius labore Furia loquatur. Schoemann ἀρθροκμῆσι. Schol. adscripsit μεγαλοκμῆσι, unde Wieseler conjecit ἀδροκμῆσι, quod nemini probavit. Fortasse ἀκροκμῆσι, ut Pers. 135 ἀκροπενθεῖς legitur.

251 Libri πωτήμασιν. Corr. Dind.

254 Decem Furiae trimetri dividuntur in versus quattuor, quattuor, duo. Orestes versus duo, quattuor, quattuor, pronuntiaverat.

255 sqq. Hoc carmen, a chori personis singulis aut pluribus alternis cantatum, non est antistrophicum, neque tamen caret concinnitate sua. Praecedit periodus proodica ordinum quattuor, quorum primum quartus, secundum tertius mensura exaequat. Periodus secunda et tertia, quarta et quinta et rebus et ordinum numero inter se respondent. Illae habent ordines ternos, hi septenos (4, 3. 4, 3).

256 λεύσσε (rasura) τὸν πάντᾶ M. λεῦσσέ τε πάντα Herm. Dind. Rectius Reisig et Müller παντᾶ, quod commendatur Sophoclis loco consimili, quamquam corrupto, OC. 117, ὅρα.

μὴ λάθῃ φύγδα βὰς
ματροφόνος ἀτίτας.
Ὁ δ' αὖτέ γ' οὖν ἀλκὰν ἔχων
260 περὶ βρέτει πλεχθεὶς θεᾶς ἀμβρότου
ὑπόδικος θέλει γενέσθαι χρεῶν. 260
Τὸ δ' οὐ πάρεστιν· αἷμα μητρῷον χαμαί.
δυσαγκόμιστον, παπαῖ,
τὸ διερὸν πέδοι χύμενον οἴχεται.
265 Ἀλλ' ἀντιδοῦναι δεῖ σ' ἀπὸ ζῶντος ῥοφεῖν
ἐρυθρὸν ἐκ μελέων πέλανον· ἀπὸ δὲ σοῦ 265

λεῦσσατ' αὐτόν· προσδέρκου, προσπεύθου πανταχῇ. Erant qui tuerentur dualem λεύσσετον (v. supra ad v. 143). H. L. Ahrens λεύσσετ' ὅ. Nescio an ferri possit demonstrativum τὸν, quum praecedat ὅδε.

258 Libri ὁ ματροφόνος. Articulum delevit Herm. Schol. ἀτίτας· ἀτιμώρητος. Recte, sed tamen ἀτίτας active dictum est: *qui poenas non luit*. Vide quae ad Agam. v. 72 adnotavimus.

259 οὖν ejecerunt Herm. et Dind. sine justa causa. Sed recte iidem videntur περὶ βρέτει cum versu sequenti conjunxisse. Olim ὁ δ' αὖτε . . . βρέτει pro trimetro habebatur, ut vv. 259—61 stropham, 262—64 antistropham efficerent. Cui versuum divisioni obstat, quod raro apud poetas atticos vocalis brevis ante βρ producitur, neque reliqua antistrophica sunt.

261 Libri χερῶν. Scal. Wakef. Herm. χρεῶν, quo spectare scholion ἀνθ' ὧν ἡμῖν χρεωστεῖ πόσφυξ θέλει γενέσθαι τῆς θεοῦ mihi persuasum est.

262—64 Schol. πᾶν διερὸν ἐκκεχυμένον εἰς τὴν γῆν δυσαγκόμιστον· τοιοῦτο οὖν καὶ τὸ αἷμα. Quae secutus Herm. recte post χαμαί plene interpunxit. Ceterum libri τόδ' οὐ et πέδῳ κεχυμένον. Illud Vict., hoc Pors. corr.

βοσκὰν φεροίμαν ἐγὼ πώματος δυσπότου·
καὶ ζῶντά σ' ἰσχνάνασ' ἀπάξομαι κάτω,
ἵν' ἀντιποίνους τίνῃς ματροφόντας δύας.
270 Ὄψει δὲ κεἴ τις ἄλλος ἤλιτεν βροτῶν
ἢ θεὸν ἢ ξένον τιν' ἀσεβοῦντες ἢ 270
τοκῆας φίλους,
ἔχονθ' ἕκαστον τῆς δίκης ἐπάξια.
μέγας γὰρ Ἅιδης ἐστὶν εὔθυνος βροτῶν
275 ἔνερθε χθονὸς,
δελτογράφῳ δὲ πάντ' ἐπωπᾷ φρενί. 275

---

267 βοσκὰν φεροίμαν πώματος M. φεροίμαν βοσκὰν π. Well. Herm. Dind. Inserui ΕΓΩ quod ante ΠΩ facile excidere poterat. Nam ratio antithetica versum e duobus ordinibus compositum requirere videtur. Verba ipsa sine causa nuper in corruptelae suspicionem vocata sunt. Nam βοσκά, *pabulum*, *nutrimentum* (non *esca*, quae est βρῶμα), cum πώματος δυσπότου sine offensione jungitur : Furiae nutriuntur sanguinis potu insolenti et immani.

268. 269 ἰχνάνασ' M. Corr. in V. Fl. Deinde ἀντιποίνους τεινεις (altero ει supra lituram adscripto. τίνῃς V. Fl.) μητροφόνας δύας M. ἀντίποιν' ὡς τίνῃς ματροφόνου δύας Herm. Dind. alii e Schützii et Causauboni conjecturis. Mihi iterum versus duorum ordinum requiri videbatur, quamobrem addidi ἵν' et inserta littera τ scripsi ματροφόντας.

270 Libri ὄψει δ' ἐκεῖ τις ἄλλον. Heath ἄλλος, Schütz δὲ κεἴ τις.

271. 272 Libri τίν' ἀσεβῶν ἢ τοκέας φίλους. Metri causa post ἀσεβῶν iambum excidisse statuit Well., τιν' οὐκ εὐσεβῶν Herm. frigidiuscule. Restitui numerum pluralem, praecedente εἴ τις et sequente ἕκαστον legitimum, et scripsi τοκῆας.

274—76 Plutonem non carnificem dicit, sed judicem; poenas Furiae ipsae exigunt : v. ad 176. Ceterum cf. Prom. 789 ἣν ἐγγράφου σὺ μνήμοσιν δέλτοις φρενῶν.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἐγὼ διδαχθεὶς ἐν κακοῖς ἐπίσταμαι
σιγᾶν θ' ὁμοίως καὶ λέγειν ὅπου δίκη
πολλοὺς καθ' ὅρμους· ἐν δὲ τῷδε πράγματι
280 φωνεῖν ἐτάχθην πρὸς σοφοῦ διδασκάλου.
Βρίζει γὰρ αἷμα καὶ μαραίνεται χερὸς, 280
μητροκτόνον μίασμα δ' ἔκπλυτον πέλει·
ποταίνιον γὰρ ὂν πρὸς ἑστίᾳ θεοῦ
Φοίβου καθαρμοῖς ἠλάθη χοιροκτόνοις.
285 Πολὺς δέ μοι γένοιτ' ἂν ἐξ ἀρχῆς λόγος,
ὅσοις προσῆλθον ἀβλαβεῖ ξυνουσίᾳ. 285

---

277 sqq. Schol. οἱ ἐναγεῖς οὔτε ἐν ἱερῷ προσήεσαν οὔτε προσέβλεπον οὔτε διελέγοντό τινι. καὶ παρ' Εὐριπίδῃ· Τί σιγᾷς; μῶν φόνον τιν' εἰργάσω; Cf. v. 431 sqq.

278. 279 Libri ἐπίσταμαι πολλοὺς καθαρμοὺς καὶ λέγειν ὅπου δίκη σιγᾶν θ' ὁμοίως, quae neque scholiastes neque recentiores interpretes expedivere. Verba πολλοὺς καθαρμοὺς ab hujus loci sententia aliena sunt, sive ab ἐπίσταμαι, sive a διδαχθεὶς pendent. Hoc si statuis, insuper addis vitium grammaticum: ita enim inter se responderent καὶ . . τε. Aeschylum scripsisse σιγᾶν θ' ὁμοίως καὶ λέγειν ὅπου δίκη et res ipsa docet (silentium enim primo loco ponendum erat), et sermonis graeci leges, et Choeph. v. 579 σιγᾶν θ' ὅπου δεῖ καὶ λέγειν τὰ καίρια, similesque Aeschyli et Euripidis versus ab Aulo Gellio XIII, 18 allati. His restitutis, liquet verba πολλοὺς καθαρμοὺς trajecta esse; quid in iis lateat, minus perspicuum est. Nihil video quod ad libros propius accedat quam πολλοὺς καθ' ὅρμους, *multis in hospitiis*. Opponitur ἐν δὲ τῷδε πράγματι.

286. Post hunc versum in libris legitur

χρόνος καθαιρεῖ πάντα γηράσκων ὁμοῦ.

Versum proverbialem ab interprete adscriptum esse intellexerunt Wellauer. Herm. Dind. alii.

καὶ νῦν ἀφ' ἁγνοῦ στόματος εὐφήμως καλῶ
χώρας ἄνασσαν τῆσδ' Ἀθηναίαν ἐμοὶ
μολεῖν ἀρωγόν· κτήσεται δ' ἄνευ δορὸς
290 αὐτόν τε καὶ γῆν καὶ τὸν Ἀργεῖον λεὼν 290
πιστὸν δικαίως ἐς τὸ πᾶν τε σύμμαχον.
ἀλλ' εἴτε χώρας ἐν τόποις Λιβυστικοῖς,
Τρίτωνος ἀμφὶ χεῦμα γενεθλίου πόρου,
τίθησιν ὀρθὸν ἢ κατηρεφῆ πόδα,
295 φίλοις ἀρήγουσ', εἴτε Φλεγραίαν πλάκα 295

---

292. 93 Schol. ὅτι διὰ τοῦτο αὐτὴν οἴεται Τριτογένειαν (καλεῖσθαι). Tzetzes ad Lycophr. v. 519: καὶ Αἰσχύλος μυθικῶς· „εἴτ' ἀμφὶ χεῦμα γενεθλίου σπόρου Τρίτωνος ἐν τόποις Λιβυστίοις" et sic etiam Favorinus in v. τριγέννητος. Haec docent pro Λιβυστικοῖς neque Λιβυστικῆς neque Λιβυστίδος scribendum esse. Idem genus dicendi habes Agam. 475 δεκάτῳ σε φέγγει τῷδ' ἀφικόμην ἔτους, ubi Wunder non debebat conjicere δεκάτου. Sed quod apud Tzetzam legitur γενεθλίου σπόρου, favet Wieseleri (Schedae criticae in Aesch. Prom. p. 21) conjecturae γενεθλιοσπόρου. Attamen Minerva non sata, sed nata dicitur ad Tritonem, et scrupulum injicit versus similis Prom. 806 οἰκοῦσιν ἀμφὶ νᾶμα Πλούτωνος πόρου, quamquam etiam ibi Wieselero πλουτωνόσπορον scribendum videtur.

294 Versus obscuri haec sententia esse videtur: *sive palam cernitur, sive nube obducta incedit.* Vox κατηρεφῆς exponi potest κεκαλυμμένος : cf. νυκτηρεφές Agam. 434.. Sed ὀρθός nequit significare quod oculis cernitur : nam prorsus dissimile est, quod Herm. comparavit, βλέποντα νῦν μὲν ὀρθ', ἔπειτα δὲ σκότον, OR. 419. Wieseler conj. τίθησ' ὁρατὸν. Fortasse τίθησ' ἐναιθρον. Alia secuti sunt Auratus κατηρεμῆ, Burges καταφερῆ, Fritzsche κατηφερῆ conjicientes. — Ceterum nescio an Aeschylus alludat ad bellum quod tummaxime Athenienses in Aegypto gerebant, Inaro Libyum regi auxilium ferentes (Thuc I, 104. 10[illegible]

θρασὺς ταγοῦχος ὡς ἀνὴρ ἐπισκοπεῖ,
ἔλθοι, κλύει δὲ καὶ πρόσωθεν ὢν θεός,
ὅπως γένοιτο τῶνδ' ἐμοὶ λυτήριος.

ΧΟΡΟΣ.

Οὔτοι σ' Ἀπόλλων οὐδ' Ἀθηναίας σθένος
300 ῥύσαιτ' ἂν ὥστε μὴ οὐ παρημελημένον 300
ἔρρειν, τὸ χαίρειν μὴ μαθόνθ' ὅπου φρενῶν,
ἀναίματον, βόσκημα δαιμόνων, σκιάν.
Σὺ δ' ἀντιφωνεῖς; ἀλλ' ἀποπτύσεις λόγους.
ἐμοὶ τραφείς τε καὶ καθιερωμένος,
305 καὶ ζῶν με δαίσεις οὐδὲ πρὸς βωμῷ σφαγείς, 305
ὕμνον δ' ἀκούσει τόνδε δέσμιον σέθεν.

---

302 Libri σκιά. Corr. Heath. Loco varie tentato interpunctione succurrisse mihi videor: inter adjectivum et substantivum interposita sunt, quae rei rationem aperiunt, quasi dixisset ἀναίματον (δαίμονες γάρ σε βοσκήσονται) σκιάν Cf. Agam. 114 βοσκόμενοι λαγίναν, ἐπὶ κυμάδι φέρματα, aut ἐρικυμάδα φέρμα τε, γένναν.

303 Libri et schol. οὐδ' ἀντιφωνεῖς, ἀλλ' ἀποπτύεις, nisi quod V. Fl. librarii errore pro ἀλλ' iterum οὐδ' habent. At non intelligitur cur Furiae graviter ferant Orestem horrore percussum silere; imo, quod modo locutus est, hoc indignari possunt. Quid requiratur sensit scholiastes, cujus haec est adnotatio: οὐκ ἀποκρίνῃ; ἢ ἀντὶ τοῦ, οὐδὲ ἀντιφωνήσεις μοι, ἀλλὰ σοῦ βουλομένου λαλεῖν τὸ φθέγμα σου δεθήσεται. Bene Goth. ἀλλ' ἀντιφωνεῖς, οὐδ' ἀποπτύεις . . ; Mihi tamen hunc locum idem vitium obtinuisse videtur, quod v. 140 a Pearsono sublatum est. Itaque scripsi σὺ δ' et ἀποπτύσεις λόγους, post hanc vocem plena interpunctione posita, quae post καθιερωμένος ponebatur.

Ἄγε δὴ καὶ χορὸν ἅψωμεν, ἐπεὶ
μοῦσαν στυγερὰν
ἀποφαίνεσθαι δεδόκηκεν,
310 λέξαι τε λάχη τὰ κατ' ἀνθρώπους 310
ὡς ἐπινωμᾷ στάσις ἁμά.
Εὐθυδίκαιοι δ' ἡδόμεθ' εἶναι·
τοὺς μὲν καθαρὰς
καθαρῶς χεῖρας προνέμοντας
315 οὔτις ἐφέρπει μῆνις ἀφ' ἡμῶν,
ἀσινὴς δ' αἰῶνα διοιχνεῖ· 315
Ὅστις δ' ἀλιτὼν ὥσπερ ὅδ' ἀνὴρ
χεῖρας φονίας ἐπικρύπτει,
μάρτυρες ὀρθαὶ τοῖσι θανοῦσιν
320 παραγιγνόμεναι πράκτορες αἵματος
αὐτῷ τελέως ἐφάνημεν. 320

---

307 Furiarum trimetri sunt bis quaterni. A totidem versibus Orestes dicendi initium fecerat. Medium locum habet Minervae invocatio, 285—298, versus bis quini, quos duo versus praecedunt, duo claudunt.

311 Libri στάσις ἅμα. Corr. Cant. et Blomf.

312 εὐθυδίκαι θ' οἶδ' οἱμεθ' εἶναι M. Emendarunt Cant. et Herm.

313—15 τοὺσ μὲν καθαρὰσ χεῖρασ προσνέμοντασ M. προνέμοντας V. Fl. F. Hermann olim τὸν μὲν κ. χ. προνέμοντ', deinde quum intellexisset hos anapaestos constare tribus quinorum ordinum periodis, egregie inseruit καθαρῶς. Numerus singularis post pluralem illatus hic non plus offensionis habet quam v. 335 et alibi. H. L. Ahrens κ. χ. πρὸς φῶς προνέμοντας. Mox libri οὔτις ἀφ' ἡμῶν μῆνις ἐφέρπει. Transposuit Pors. ad vitandum hiatum.

317—20 ἀλιτρῶν .. ἀνὴρ .. παραγινόμεναι M. Corr. Aur. et P[illegible]

στρ. α΄. Μᾶτερ ἅ μ' ἔτικτες, ὦ μᾶτερ Νὺξ, ἀλαοῖσιν
καὶ δεδορκόσιν ποινὰν,
κλῦθ' ὁ Λατοῦς γὰρ ἶνίς μ' ἄτιμον τίθησιν
325 τόνδ' ἀφαιρούμενος 325
πτῶκα, ματρῷον ἅγνισμα κύριον φόνου.
ἐπὶ δὲ τῷ τεθυμένῳ
τόδε μέλος παρακοπὰ, παραφορὰ φρενοδαλὴς, 330
ὕμνος ἐξ Ἐρινύων,
330 δέσμιος φρενῶν, ἀφόρμικτος, αὐονὰ βροτοῖς.

ἀντ. α΄. Τοῦτο γὰρ λάχος διανταία Μοῖρ' ἐπέκλωσεν
ἐμπέδως ἔχειν, θνατῶν 335
τοί νιν αὐτουργίαις ξυμπατῶσιν μάταιοι,

---

322. 23 Vulgo *ἀλαοῖσι*. Sed *ἀλαοῖσιν* M., quod, versibus rectius divisis, restituendum esse viderunt Rofsbach et Westphal. Schol. *ζῶσι καὶ θανοῦσιν ἔκδικον*.

326 *πτάκα* et *ματρῶϊον* M. Schol. *τὸν τῷ ἰδίῳ θανάτῳ ἀφαγνιοῦντα τὸν φόνον τῆς μητρός*. V. ad v. 130.

327 sqq. Schol. *ἐπὶ Ὀρέστῃ δὲ μέλλοντι θύεσθαι λεχθήσεται ὕμνος ἐξ ἡμῶν ὡς ἐπὶ ἱερείῳ, ὃς αὐτοῦ τὰς φρένας παρακόψει*.

330 Schol. *ἀφόρμικτος· οὐ γὰρ σὺν ὀργάνοις μουσικοῖς γίνεται οὗτος ὁ ὕμνος*. Aliter Müller. Sed tamen verisimile est tibias conticuisse, non quidem per totum canticum, sed dum haec ephymnia, 327—30, 336—39, a Furiis orbes magicos saltantibus victimamque quasi illaqueantibus, et stropharum sequentium partes similes, 345—48, 354—57, a salientibus persequentiumque impetum simulantibus canebantur. Mox ad *αὐονὰ βροτοῖς* bene schol. *ὁ ξηραίνων τοὺς βροτούς*, ut significaret vocem ambiguam hic *tabem* valere, non *strepitum*.

332. 33 *θανάτων τοῖσιν αὐτουργίαισ ξύμπασῶσιν μάταιοι* M. [illegible]ῶν Cant. *αὐτουργίαι ξυμπέσωσιν* inde a Turnebo editores

τοῖς ὁμαρτεῖν, ὄφρ' ἂν
335 γᾶν ὑπέλθῃ· θανὼν δ' οὐκ ἄγαν ἐλεύθερος. 340
ἐπὶ δὲ τῷ τεθυμένῳ
τόδε μέλος παρακοπά, παραφορὰ φρενοδαλής,
ὕμνος ἐξ Ἐρινύων,
δέσμιος φρενῶν, ἀφόρμικτος, αὑονὰ βροτοῖς. 345

340 Γιγνομέναισι λάχη τάδ' ἐφ' ἁμὶν ἐκράνθη, στρ. β'.
ἀθανάτων δ' ἀπέχειν ἑκάς, οὐδέ τις ἐστὶ 350
συνδαίτωρ μετάκοινος,

---

omnes. Temere : nam ita Furiae dicerentur ea scelera ulcisci quae casu hominibus accidunt. Tum dativum αὐτουργίαις firmat scholion αὐτοφονίαις. Restitui translationem Aeschylo frequentatam ξυμπατῶσιν et τοῖσιν mutavi in τοί νιν. *Mortalium qui eam* (Parcam, i. e. legem aeternam) *parricidiis proculcant vani scelestique.* Parcae, Μοῖραι, ut omnia aeterna et immutabilia, sic etiam jus fasque tuentur : cf. v. 929 sqq. Pind. Pyth. IV, 145. Nunc demum intelligitur cur θνατῶν primo loco ante relativum sedem habeat, et quid sit quod supra Parca vocetur διανταία i. e., interprete scholiaste, ἡ διαμπὰξ τιμωρουμένη : nam Furiae scelerum ultricis Parcae ministras se praedicant. Mox ὁμαρτεῖν, *prosequi*, per ironiam dictum est.

340 Herm. γεινομέναισι. Libri ἁμῖν. Corr. Pors.

341. 42 ἀθανάτων δ' ἀπέχειν χέρασ M. Alia requiri et res ipsa docet et scholion μὴ πλησιάζειν ἡμᾶς τοῖς θεοῖς. A vetere interprete recedentes Prien et Herm. ἀθανάτων δίχ' ἔχειν γέρας, ejecta particula δέ, quae hic non abundat : neque enim incipiunt, sed pergunt enarrare munera sua, et ἀθανάτων δὲ opponunt θνατοῖς, de quibus v. 332. Itaque scripsi ἑκάς. Mox συνδάτωρ M.

παντολεύκων δὲ πέπλων ἀνέορτος ἄκληρος
ἐτύχθην.
δωμάτων γὰρ εἱλόμαν
345 *ἀνατροπάς· ὅταν Ἄρης* 355
τιθασὸς ὢν φίλον ἕλῃ,
ἐπὶ τόν, ὤ, διόμεναι —

---

343 *παυλεύκων δὲ πέπλων ἄμοιροσ ἄκληροσ ἐτύχθην* M. Numeri duobus vitiis laborant. In primo versu bene Roſsb. et Westph. *παντολεύκων*, coll. v. 352 et 508 sq. Sed inconsultius iidem cum Müllero *ἀπόμοιρος ἄκληρος*, obliti Aeschylum in talibus semper iisdem praefixis uti. Etiam vaniores Hermanni et Dindorfii conjecturae. Medicina petenda e scholio *οὐδαμοῦ ὅπου ἑορτὴ καὶ ἀμπεχόνη καθαρὰ πάρειμι*, quod non pertinet ad *ἄμοιρος ἄκληρος*, sed ad genuinam scripturam, ex qua haec nostra depravata est, *ἀνέορτος ἄκληρος*. Cf. Eur. El. 310 : *ἀνέορτος ἱερῶν καὶ χορῶν τητωμένη*. *Ab immortalibus longe absum, neque deorum quisquam meis epulis interest, candidaque veste, quam illorum festa habent, mea carent mihique interdictum est.* Vox *ἀθανάτων* in principio posita ad haec omnia pertinet. Vides quam egregie haec inter se cohaereant.

344. 45 *δομάτων* M. Furia sibi elegit domuum eversiones. Quid tum? Ideone ab immortalium epulis et commercio excluditur? At ipsi immortales domus saepe evertunt, gentes excidunt. Sed etiam sequentia, homicidarum insectationes, sine particula conjunctiva ita cum his connectuntur, ut necesse sit ea ab his non differre, sed eadem explicatius proponere. Itaque conjicio :

αἱμάτων γὰρ εἱλόμαν
ἀναδροπάς·

sanguinis haustus, quae superiora aptissime illustrant, et invicem sequentibus illustrantur. Cf. Sept. 718 : *ἀλλ' αὐτάδελφον αἷμα δρέψασθαι θέλεις*. Vocabula *αἷμα* et *δῶμα* etiam Cho. 119. 469. 638 permutantur.

346. 47 *τιθασοσ ὢν φίλοσ* M. Corr. Turn. Idem *ἐπιτόνως διόμεναι*, quod et alii et Dind. receperunt, quia interjectio *ὤ*,

κρατερὸν ὄνθ' ομως ἀμαυροῦμεν—αἵματος νέου. 359

Σπευδόμεναι δ' ἀφελεῖν τινὰ τᾶσδε μερίμνας, ἀντ. β'.
350 δεῖ τελέαν ἐπ' ἐμαῖσι δίκαις ἐπικραίνειν,
μηδ' εἰς ἄγκρισιν ἐλθεῖν.

---

quam etiam schol. habuit, cum indicativo μαυροῦμεν conjungi posse non videbatur. Sed vide ad v. sequ.

348 ὁμοίωσ μαυροῦμεν ὑφ' (ἐφ' V. Fl. F.) αἵματοσ νέου M. Ad eadem aut fere eadem spectant scholia διὰ τὸ νέον αἷμα et id, quo vox νέον illustratur, τοῦ νεωστὶ εἰργασμένου ὑπ' αὐτοῦ. Nihil attinet omnes conjecturas referre, quibus et alii et ego nuper haec in versus antithetici numeros cogere conabamur. Instar omnium sit Prienii, a Dindorfio probata, μαυροῦμεν νεόαιμον. Nunc intellexi antithetica pluribus vitiis affecta esse, et haec lenissima emendatione sanari posse, si, receptis Arnaldi et Burgesii correctionibus ὅμως et ἀμαυροῦμεν (vanum enim est Blomfieldii decretum Aeschylo, quia scilicet Agam. 275 μαυρουμένη scripsit, interdicentis forma longiore, quam Pers. 223 codices exhibent et Simonidės Euripidesque non spreverunt), particula ὑφ' deleatur. Sic haec stropha eadem clausula utitur, qua non solum stropha α', cujus pars secunda huic simillima est, sed etiam ceterae hujus carminis strophae, necnon stropharum longiorum divisiones (σ-γνισμα κύριον φόνου. οὐκ ἄγαν ἐλεύθερος· αἱμάτων γὰρ εἰλόμαν. ἅς ἀπηξιώσατο) terminantur. Verba κρατερὸν ὄντ' ὅμως ἀμαυροῦμεν, ad illustrandam vocem διόμεναι interposita sunt, plane ut verba his antithetica sensui interponuntur. Genetivus αἵματος νέου, cum vi in fine positus, pendet a διόμεναι. Particula ὦ imperativi vim habet.

349—51 σπευδόμεναι δ' ἀφελεῖν τινὰ τᾶσδε μερίμνασ, θεῶν δ' ἀτέλειαν ἐμαῖσι λιταῖσ ἐπικραίνειν, μηδ' ἐσ ἄγκρισιν ἐλθεῖν M. Mitto vanas aliorum measque nuper conjecturas. Emendationis ratio pendet a scholio quamvis inepto : εὔχομαι τοῖς θεοῖς τελέσαι μου τὸ βούλημα καὶ μὴ εἰς μάχην μοι ἐλθεῖν. Non dubito, quin vetus interpres habuerit τελείαν ἐμαῖσι, sive potius, quum haec

Ζεὺς γὰρ αἱμοσταγὲς ἀξιόμισον ἔθνος τόδε λέσχας 366
ἇς ἀπηξιώσατο.

---

numeris repugnent, τελέαν ἐπ' ἐμαῖσι λιταῖς ἐπικραίνειν. Ab hac lectione, ut antiquiore, si proficiscimur, sequitur ut litterae δα, quae in M. ante τέλειαν extant, orta sint ex δεῖ et vox θεῶν interpretationis causa ad τινὰ adscripta sit. Jam vero si absurdum illud λιταῖς, ad quod spectant scholiastae εὔχομαι τοῖς θεοῖς, mutamus in δίκαις (et hoc quidem jam Prien acute vidit), locus obscurus planissimus evadit. *Quum quem labore nostro ab hac cura removeamus, debet rata habere judicia nostra, neque ad juris disceptationem descendere.* Indefinito τινὰ noli putare Jovem ob nescio quam, a Furiis alienissimam, reverentiam obscurius designari. Haec in universum dicta, quid aequum sit, docent. Mox nominatim pergunt, Jovem parricidas alloquio suo indignos habuisse (quo tempore novi di imperio potiti munera inter se diviserunt) : ergo Furiarum esse illos persequi. — Jam videamus singula. Poteram scribere σπευδομένᾳ. Sed nominativus sic solet a Graecis usurpari : cf. v. 102. 461 et quae ad Choeph. 784 adnotavimus. Tum servandus genetivus τᾶσδε : nam quum ἀφελεῖν τινά τι semper habeat eripiendi, ἀφελεῖν τινί τι nonnunquam liberandi vim (v. Schoemanni ad hunc locum adnotationem), ἀφελεῖν τινὰ τινος est *removere aliquem ab aliqua re* : cf. Luc. Hermot. 63 αὐτὸν, ἔστ' ἂν μὴ ἕτερός σοι λόγος συμμαχήσας ἀφέληται τῆς βίας, ἤδη ἀγόμενον. Deinde ad τελέαν ἐπικραίνειν supple γνώμην vel ψῆφον, ut dicitur τὴν ἐναντίαν τίθεσθαι et alia hujusmodi. Locutionem vere Aeschyleam esse testantur loci Suppl. 91 κρανθῇ πρᾶγμα τέλειον. 624 Ζεὺς δ' ἐπικράναι τέλος. 942 τοιάδε δημόπρακτος ἐκ πόλεως μία ψῆφος κέκρανται.

352 Libri αἱματοσταγὲς. Corr. Müller. Recte schol. τὸ τῶν φονέων adscripsit ad ἔθνος τόδε, quod mire Herm. aliique ad Furias retulerunt, quae neque sunt ἔθνος, neque sibi ipsae videntur ἀξιόμισοι.

μάλα γὰρ οὖν ἁλομένα
355 ἀνέκαθεν βαρυπεσῆ
καταφέρω ποδὸς ἀκμὰν — 370
σφαλερὰ τανυδρόμοις ὅμως κῶλα — δύσφορον
μάταν.

354—57, in libris post v. 361, inter stropham et antistropham tertiam, positos huc retraxit Heath, quem fere omnes editores secuti sunt. Responsionem horum versuum et vv. 345—48, et numeris et rebus ipsis manifestam, qui negarunt, Schoemann et Gothanus, longe a vero aberrarunt; qui agnovit et nihilominus ordinem tralaticium defendit, Roſsbach, stropharum divisionem excogitavit improbabilem. Transpositionem confirmant et scholia, quae eo, quem Heath restituit ordine, se excipiunt (cf. ad Choeph. 448), et sententiarum nexus. Furiae, postquam munus suum a deorum interventione vindicarunt, aptissime pergunt μάλα γὰρ οὖν, *omnino igitur homicidas ulciscor* : male enim vulgo jungitur μάλα ἁλομένα : μάλα affirmandi vim habet. Verum haec si infra leguntur, non intelligitur quomodo a Ζεὺς . . ἀπηξιώσατο transiri possit ad δόξαι τ' ἀνδρῶν, neque post δύσφορον μάταν recte sequitur πίπτων. Sed de hoc ad v. 362 dicemus. — Ceterum ἀλλομένα M. ἁλομένα V. Fl. Herm. ἄγκαθεν M. ἀνέκαθεν Pears. Tum libri σφαλερὰ τανυδρόμοις κῶλα, δύσφορον ἄταν. Hermann post τανυδρόμοις, Dindorf post σφαλερὰ inseruit γάρ, frigidiuscule neque satis apte. Melius Schoemann καὶ τανυδρόμοις, idque Roſsbach putat habuisse auctorem scholii : καὶ τοῖς τανυδρόμοις γίνεται σφαλερὰ τὰ κῶλα, διὰ τὴν ἐπιοῦσαν αὐτοῖς ἄτην δύσφορον ὑπ' ἐμοῦ· οἷον, καὶ οἱ ταχύδρομοι οὐ δύνανταί με ἐκφυγεῖν. At sic produceretur antepenultima vocis τανυδρόμοις, quod et Aeschyli usus et velocitatis, quam haec vox refert, imitatio respuunt. Poeta, ut in versu antithetico, scripsit ὅμως, quod post -όμοις facile excidit, et tribracho usus est pro trochaeo, ut vivide depingeret fugae rapiditatem : cf. ad Agam. 1054 adnotata. Haec autem, ut strophae locus huic antitheticus, interposita sunt; sensus absolvitur verbis, quae sequuntur, neque ipsis satis integris.

στρ. γ'. Δόξαι τ' ἀνδρῶν καὶ μάλ' ὑπ' αἰθέρι σεμναὶ
τακόμεναι κατὰ γᾶν μινύθουσιν ἄτιμοι
360 ἁμετέραις ἐφόδοις μελανείμοσιν, ὀρχη- 375
σμοῖς τ' ἐπιφθόνοις ποδός.

ἀντ. γ'. Πίπτων δ' οὐκ οἶδεν τόδ' ὑπ' ἄφρονι λύμᾳ·
τοῖον ἐπὶ κνέφας ἀνδρὶ μύσος πεπόταται·
καὶ δνοφεράν τιν' ἀχλὺν κατὰ δώματος αὐδᾶ-
365 ται πολύστονος φάτις. 380

Nam vocem ἄταν, quam jam schol. habuit, corruptam esse docent quae de harum stropharum clausula supra disputavimus. Sed praesto est, quod et numeris et sententiae egregie satisfacit, δύσφορον μάταν, *gravem et inevitabilem insectationem*. Sic Suppl. 819 μετά με δρόμοισι διόμενοι φυγάδα μάταισι πολυθρόοις βίαια δίζηνται λαβεῖν, ubi bene schol. ταῖς ζητήσεσιν interpretatur nomen a quo declinatur ματεύω. Adde Soph. fr. 784 Wagn. οὔ τι τοι μέτρον μάτας.

359—61 Nescio cur Herm. scripserit κατὰ γᾶς. Non enim sub terra, sed humi se sternere dicit celsas hominum glorias. Bene schol. καὶ τοὺς ὑψηλοὺς καθαιροῦμεν. Mox libri ἐπιφόνοις. Corr. Heath.

362—65 Casus, quem is qui concidit, non sentit, sed populus probe animadvertit, est gloriae illa, quam stropha tertia praedicabat, ruina, non verus et proprius casus eorum, qui a Furiis agitati in fugam se conjecerunt. Vides versus 354—57, qui in libris ante 362 leguntur, recte transpositos esse. In universum dicta exemplo illustrari possunt ex ipso Aeschylo petito : Agamemnonis interfectores sibi beati videbantur, quum jam populus eorum vanam fortunam aversaretur : ἀνήλιοι βροτοστυγεῖς δνόφοι καλύπτουσι δόμους δεσποτῶν θανάτοισιν, Choeph. 47. — Ceterum τοῖον γὰρ ἐπὶ . . μῦσος M. Corr. Heath et Vict.

Μένει γὰρ εὐμηχάνῳ τε καὶ τελείῳ, κακῶν — στρ. δ.
τε μνήμονες σεμναὶ
καὶ δυσπαρήγοροι βροτοῖς,
ἄτιμα τίομεν ἀτίεται λάχη θεῶν διχοστατοῦντ' — 385
370 ἀναλίῳ λάμπᾳ,
δυσμολοπαίπαλα δερκομένοισιν
καὶ δυσομμάτοις ὁμῶς.

---

366 Libri μένει γάρ· εὐμήχανοι δὲ καὶ τέλειοι. Wakef. τε καί, quo recepto recte Müller interpunctionem post γάρ, quam frustra tuebatur Herm., delevit et μένει nomen esse intellexit. Attamen μένει εὐμήχανοι non bene jungitur, et, quum enuntiatio non careat verbo finito (v. ad v. 369), nihil impedit quominus scribamus εὐμηχάνῳ et τελείῳ.

369. 70 ἄτιμ' ἀτίεται διόμεναι λάχη M. et schol. Vulgo ἄτιμ' ἀτίετα e Canteri conjectura, quae numeris sucurrit, sed genus dicendi infert inauditum. Aeschylus enim, quamquam saepe conjungit synonyma, nunquam acervat ab eadem stirpe declinata planeque idem significantia. Itaque transposui ἀτίεται, quo facto jam apparet ultimas quae sunt in διόμεναι litteras ex pristina illius vocabuli sede ad διομεν vel potius τιομεν adhaesisse. Sic verbum finitum habemus, quo aegre carebamus, neque cogimur ut λάχη διέσθαι, quo verbo fuga trepida notatur, pro ἐφέπειν, μετέρχεσθαι λάχη dictum esse credamus. — Mox λάμπᾳ, situ, („loca senta situ") tantum forma differt a λάπᾳ, neque lucis notionem habet, quod Herm. sibi persuasisse videtur, ut conjecturam suam de v. 996 tueretur. Ceterum libri ἀνηλίῳ.

371 Libri δυσοδοπαίπαλα δερκομένοισι, quae cum antitheticis conciliari nequeunt, nisi dochmiacam clausulam statuas, in Aeschyli strophis iambicis inauditam. Scribi potest δυσποδοπαίπαλα, δυσμολοπαίπαλα, δυσκολοπ., δυσπορoπ. Sed primum obscurius esset, tertium jejunius, quartum a libris remotius. Schol. δυσπαράβατα καὶ τραχέα ζῶσι καὶ τοῖς θνήσκουσιν (l. καὶ τεθνηκόσιν).

ἀντ. δ'. Τίς οὖν τάδ' οὐχ ἅζεταί τε καὶ δέδοικεν βροτῶν, 390
ἐμοῦ κλύων θεσμὸν
375 τὸν μοιρόκραντον, ἐκ θεῶν
δοθέντα τέλεον; ἔπι δέ μοι γέρας ⌣ – παλαιόν, οὐδ'
ἀτιμίας κύρω,
καίπερ ὑπὸ χθόνα τάξιν ἔχουσα 395
καὶ δυσάλιον κνέφας.

ΑΘΗΝΑ.

380 Πρόσωθεν ἐξήκουσα κληδόνος βοὴν
ἀπὸ Σκαμάνδρου, γῆν καταφθατουμένη,
ἣν δῆτ' Ἀχαιῶν ἄκτορές τε καὶ πρόμοι,
τῶν αἰχμαλώτων χρημάτων λάχος μέγα, 400
ἔνειμαν αὐτόπρεμνον ἐς τὸ πᾶν ἐμοί,
385 ἐξαίρετον δώρημα Θησέως τόκοις·

---

373 οὐχάζεται et δέδοικε M.

376. 77 Herm. ἔτι δέ μοι μένει γέρας, H. L. Ahrens ἔτι δέ μ. γ. πέλει. At Furiae munus sibi antiquum non etiamnunc manere, sed semper mansurum esse confidunt. Servandum ἔπι, quod etiam tuetur scholion ἔπεστι, et lacuna aliter explenda. Nam quum munus jactent a Parca tributum, a novis dis confirmatum, mihi videntur dixisse γέρας νέον παλαιόν. — Mox libri κυρῶ. Numeris providit Herm.

380 sqq. Male schol. ἐπὶ ὀχήματος ἔρχεται, versus 388 scriptura vitiosa deceptus. Idem, memoratis veteribus inter Athenienses et Mytilenaeos de Sigeo certaminibus (de quibus v. Herod. V, 94. 95. Strabo XIII p. 599 sq.), addit: ἔοικεν οὖν παρορμᾶν Ἀθηναίους ὁ Αἰσχύλος εἰς τὸ ἀντέχεσθαι πάλιν Σιγείου. Paullo post Sigeos Atheniensium tributarios fuisse constat. (v. Boeckh Stattshaush. d. Ath. II p. 727). — Ceterum libri τὴν καταφθατουμένην. Emend. Stanl. et Bentley. Schol. adscr. καταφθάνουσα. Hesych. καταφ(θ)ατουμένη· καταφυτωμένη. κυρίως δὲ τὸ ἐκ προκαταλήψεως.

ἔνθεν διώκουσ' ἦλθον ἄτρυτον πόδα,
πτερῶν ἄτερ ῥοιβδοῦσα κόλπον αἰγίδος
πνόοις ἀκμαίοις, οὐδ' ἐπιζεύξασ' ὄχον. 405
Καινὴν δ' ὁρῶσα τήνδ' ὁμιλίαν χθονὸς
390 ταρβῶ μὲν οὐδὲν, θαῦμα δ' ὄμμασιν πάρα,
τίνες ποτ' ἐστέ. πᾶσι δ' ἐς κοινὸν λέγω·
βρέτας τε τοὐμὸν τῷδ' ἐφημένῳ ξένῳ,
ὑμᾶς θ' ὁμοίας οὐδενὶ σπαρτῶν γένει, 410
οὔτ' ἐν θεαῖσι πρὸς θεῶν ὁρωμένας
395 οὔτ' οὖν βροτείοις ἐμφερεῖς μορφώμασιν.
λέγειν δ' ἄμομφον ὄντα τοὺς πέλας κακῶς
πρόσω δικαίων ἠδ' ἀποστατεῖ θέμις.

---

388 Libri et schol. πώλοις ἀκμαίοις τόνδ' ἐπιζεύξας ὄχον, quae repugnant versibus proxime superioribus. Herm. Dind. alii, e Wakefieldii conjectura, κώλοις ἀ. τόνδ' ἐ. ὄχον „membris juvenilibus hoc vehiculo (i. e. aegide) addito.“ At primum valde displicet κῶλα ἀκμαῖα, i. e. ὡραῖα, de casta Minerva dictum, a quo multum differt ἄτρυτον πόδα, quod et per se magnificum est et alludit ad deae cognomen Ἀτρυτώνη. Deinde ὄχον ἐπιζεῦξαι habet significatum usu consecratum, a quo discedere non licebat poetae, qui quidem a spectatoribus intelligi vellet. Vides omnino requiri οὐδ' ἐπιζεύξας ὄχον et in πώλοις latere dativum nominis, quod vox ῥοιβδοῦσα aegre desiderat. Scripsi πνόοις, quam formam jam Agam. 761 Aeschylo restitui, collata Hes. glossa πνόος· φθόγγος, πνοή.

389 Libri καὶ νῦν δ'. Emend. Canter. Post v. 390 plene interpungebatur.

393. 94 ὑμᾶς θ', quod etiam schol. habuit, constructione variata dictum est, quasi praecederet ἐρωτῶ. Mox libri ὁρωμέναις. Corr. Stanl.

396. 97 Libri et schol. ἄμορφον, quo servato Heath τὸν πέλας conjecit. Rob. ἄμομφον, quod probarunt Elmsl. Herm.

ΧΟΡΟΣ.

Πεύσει τὰ πάντα συντόμως, Διὸς κόρη. 415
ἡμεῖς γάρ ἐσμεν Νυκτὸς αἰανῆς τέκνα.
400 Ἀραὶ δ' ἐν οἴκοις γῆς ὑπαὶ κεκλήμεθα.

ΑΘΗΝΑ.

γένος μὲν οἶδα κληδόνας τ' ἐπωνύμους.

ΧΟΡΟΣ.

τιμάς γε μὲν δὴ τὰς ἐμὰς πεύσει τάχα.

ΑΘΗΝΑ.

μάθοιμ' ἂν, εἰ λέγοι τις ἐμφανῆ λόγον. 420

ΧΟΡΟΣ.

βροτοκτονοῦντας ἐκ δόμων ἐλαύνομεν.

Dind., active interpretati : *qui nihil habet de quo queratur*. Sed idem vocabulum infra, 459. 648, passive usurpatur. Itaque sequor Welckerum, qui in Mus. Rhen. IX, p. 207, ἄμομφον ὄντα subtiliter exponit μὴ ἄμορφον ὄντα, ut Minerva, ne aperte Furiis deformitatem objiciat, sibi formam integram esse dicat. Cf. Suppl. 581 γείνατο παῖδ' ἀμεμφῆ. — Mox ἠδ' ἀποστατεῖ M. Bene V. F. ἦδ', quod etiam Abreschio et Hermanno placuit.

399 sq. αἰανῆ M. et schol., qui exponit σκοτεινά· ἢ θρηνητικὰ ἢ αἰάζειν ποιοῦντα. Sed αἰανῆς V. Fl. Tzetzes ad Lycophr. v. 406. Hoc jure praetulerunt plurimi editores coll. Soph. Aj. 672 νυκτὸς αἰανῆς κύκλος. Etiam alterum Medicei vitium ἀρὰ δ' in V. Fl. correctum est. Jam apud Homerum nihil differunt ἐριννύες et ἀραί : Il. 21, 412 τῆς μητρὸς ἐριννύας ἐξαποτίνοις.

ΑΘΗΝΑ.

405 καὶ τῷ κτανόντι ποῦ τὸ τέρμα τῆς φυγῆς;

ΧΟΡΟΣ.

ὅπου τὸ χαίρειν μηδαμοῦ νομίζεται.

ΑΘΗΝΑ.

Ἦ καὶ τοιαύτας τῷδ' ἐπιρροιζεῖς φυγάς;

ΧΟΡΟΣ.

φονεὺς γὰρ εἶναι μητρὸς ἠξιώσατο. 425

ΑΘΗΝΑ.

ἄλλης ἀνάγκης οὔτινος τρέων κότον;

ΧΟΡΟΣ.

410 ποῦ γὰρ τοσοῦτο κέντρον ὡς μητροκτονεῖν;

ΑΘΗΝΑ.

δυοῖν παρόντοιν ἥμισυς λόγου πάρα.

---

405. 6 Libri τοῦτο τὸ τέρμα τῆς σφαγῆς. Corr. illud Arnaldus, hoc Scal. aliique. Mox junge τὸ χαίρειν μηδαμοῦ, i. e. fere μηδαμῶς. Quodammodo conferri potest v. 301.

407 ἐπιρροιζεῖ M. Corr. Scal. ἐπιβοᾷς, ἐπιβάλλεις adscr. schol.

409 Sic bene M. et schol. ad v. 448. ἢ τίνος V. ἢ τινος Fl. F., unde Dind. ἄλλαις ἀναγκαις, ἢ τινος τ. κ.;

411 Vulgo scribitur λόγος e V. Fl. Sed bene λόγου M. V. Krüger Gramm. gr. I, 47, 28, 9 et Agam. 1245 ὁ ὕστατος τοῦ χρόνου i. e. ex vera interpretatione: *ultima vitae pars.*

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' ὅρκον οὐ δέξαιτ' ἄν, οὐ δοῦναι θέλοι.

ΑΘΗΝΑ.

κλύειν δίκαιος μᾶλλον ἢ πρᾶξαι θέλεις. 430

ΧΟΡΟΣ.

πῶς δή, δίδαξον· τῶν σοφῶν γὰρ οὐ πένει.

ΑΘΗΝΑ.

415 ὅρκοις τὰ μὴ δίκαια μὴ νικᾶν λέγω.

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' ἐξέλεγχε, κρῖνε δ' εὐθεῖαν δίκην.

---

412 Libri θέλει. Corr. Schütz. Recte schol. οὕτως, φησί, φανερόν ἐστι τὸ κατ' αὐτὸν ὡς μήτε αὐτὸν δύνασθαι ὀμόσαι ὅτι οὐκ ἔστι τοιοῦτος (hoc enim est ὅρκον δέχεσθαι, accipere jurisjurandi conditionem ab adversario latam, cf. Demosth. in Boeot. de nomine, p. 995, 22) μήτε θέλειν ὅρκον ἡμᾶς αἰτῆσαι (hoc est ὅρκον δοῦναι), εἰ δικαίως αὐτὸν κολάζομεν. His autem non διωμοσίαν significari, ut Stanleio et Hermanno videbatur, sed conditionem extra ordinem latam, πρόκλησιν εἰς ὅρκον, recte statuit Müller p. 159 et app. p. 43 sq. Neque enim de litis instructione cogitant Furiae, sed jurejurando ut res decidatur postulant. Sic demum intelligitur quid Minerva dicat v. 415. Ceterum H. L. Ahrens ὃν δοῦναι θέλω, Dind. εἰ δοῦναι θέλοιν, quibus conjecturis nihil opus.

413 δικαίους, supra ου scripto ω, M., unde vulgo δικαίως. Recte Dind. δίκαιος: nam si dicitur εὖ et κακῶς κλύειν, inde non efficitur etiam δικαίως κλύειν graece dici. Prom. 868 κλύειν ἄναλκις μᾶλλον ἢ μιαιφόνος. Schol. θέλεις (l. οὐ θέλεις) αὐτὸν ἀπολογήσασθαι, ἢ (l. ἢ) κατηγορεῖς αὐτοῦ ὡς πράξαντος.

ΑΘΗΝΑ.

ἢ κἀπ' ἐμοὶ τρέποιτ' ἂν αἰτίας τέλος;

ΧΟΡΟΣ.

πῶς δ' οὔ; σέβουσαί γ' ἀξίαν ἐπαξίων. 435

ΑΘΗΝΑ.

Τί πρὸς τάδ' εἰπεῖν, ὦ ξέν', ἐν μέρει θέλεις;
420 λέξας δὲ χώραν καὶ γένος καὶ ξυμφορὰς
τὰς σὰς, ἔπειτα τόνδ' ἀμυναθοῦ ψόγον·
εἴπερ πεποιθὼς τῇ δίκῃ βρέτας τόδε
ἧσαι φυλάσσων ἑστίας ἐμῆς πέλας 440
σεμνὸς προσίκτωρ ἐν τρόποις Ἰξίονος·
425 τούτοις ἀμείβου πᾶσιν εὐμαθές τί μοι.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἄνασσ' Ἀθάνα, πρῶτον ἐκ τῶν ὑστάτων
τῶν σῶν ἐπῶν μέλημ' ἀφαιρήσω μέγα.
οὐκ εἰμὶ προστρόπαιος, οὐδ' ἔχων μύσος 445
πρὸς χειρὶ τῄμῇ τὸ σὸν ἐφεζόμην βρέτας.

---

418 ἀξίαν τ' M. ἀξίαν γ' Herm. Particulam delevit Dind. *dignam dignae honorem reddentes.* Schol. ἀξίων οὖσα γονέων, qui non habuisse κἀπ' ἀξίων, sed nostram scripturam male interpretatus esse videtur.

424 Schol. ὃν τρόπον κἀκεῖνος προσεκάθητο τῷ ναῷ τοῦ Διὸς καθαρισθησόμενος· πρῶτος γὰρ Ἰξίων φόνον ποιήσας ἐκαθαρίσθη ὑπὸ Διός. V. infra 688 et Ixionis Perrhaebidumque fragmenta. Hanc similitudinem recusans Orestes se jam (ab Apolline) lustratum esse respondet.

428. 29 Libri οὐδ' ἔχει μύσος et ἐφεζομένη βρέτας. Pors. ἐφημένῃ. Herm. Dind. ἐφημένον. Recepi optimam Wieseleri emendationem.

430 τεκμήριον δὲ τῶνδέ σοι λέξω μέγα·
ἄφθογγον εἶναι τὸν παλαμναῖον νόμος,
ἐς τ' ἂν προσαρδμοῖς αἵματος καθαρσίου
σφαγαὶ καθαιμάξωσι νεοθήλου βοτοῦ. 450
πάλαι πρὸς ἄλλοις ταῦτ' ἀφιερώμεθα
435 οἴκοισι καὶ βατοῖσι καὶ ῥυτοῖς πόροις.
ταύτην μὲν οὕτω φροντίδ' ἐκποδὼν λέγω.
γένος δὲ τοὐμὸν ὡς ἔχει πεύσει τάχα.
Ἀργεῖός εἰμι, πατέρα δ' ἱστορεῖς καλῶς, 455
Ἀγαμέμνον', ἀνδρῶν ναυβατῶν ἁρμόστορα·
440 ξὺν ᾧ σὺ Τρφὰν ἄπολιν Ἰλίου πόλιν
ἔθηκας. ἔφθιθ' οὗτος οὐ καλῶς, μολὼν
εἰς οἶκον· ἀλλά νιν κελαινόφρων ἐμὴ
μήτηρ κατέκτα, ποικίλοις ἀγρεύμασιν 460
κρύψασ', ἃ λουτρῶν ἐξεμαρτύρει φόνον.
445 Κἀγὼ κατελθών, τὸν πρὸ τοῦ φεύγων χρόνον,

---

432. 33 Legebatur ἐς τ' ἂν πρὸς ἀνδρός, verba inertia, orta e nomine a quo pendebat genetivus αἵματος, qui valde incommode cum σφαγαί jungebatur. Scripsi προσαρδμοῖς, coll. frg. 197 H. πρὶν ἂν παλαγμοῖς αἵματος χοιροκτόνου αὐτός σε χρᾶναι Ζεὺς καταστάξας χεροῖν. Deinde καθαιμαξουσινεοθήλου βοτοῦ M. Emend. Turn.

435 Libri καὶ βοτοῖσι, pecudibus, i. e., si interpretes audis, pecudum sanguine. Scripsi καὶ βατοῖσι, coll. v. 239 sq. ἄλλοισιν οἴκοις καὶ πορεύμασιν βροτῶν, ὅμοια χέρσον καὶ θάλασσαν ἐκπερῶν, qui hujus loci est quasi commentarius. βατοὶ καὶ ῥυτοὶ πόροι sunt πεζὰ καὶ ὑγρὰ κέλευθα.

440. 41 Libri Τροίαν. Corr. Wieseler. Mox οὗτος M.

444 κρύψασα λουτρῶν M. et schol. Emend. Musgr. et Herm., coll. Choeph. v. 997.

ἔκτεινα τὴν τεκοῦσαν, οὐκ ἀρνήσομαι,
ἀντικτόνοις ποιναῖσι φιλτάτου πατρός.
καὶ τῶνδε κοινῇ Λοξίας ἐπαίτιος, 465
* * * * * *
450 ἄλγη προφωνῶν ἀντίκεντρα καρδίᾳ,
εἰ μή τι τῶνδ' ἔρξαιμι τοὺς ἐπαιτίους.
σὺ δ', εἰ δικαίως εἴτε μή, κρῖνον δίκην·
πράξας γὰρ ἐν σοὶ πανταχῇ τάδ' αἰνέσω.

ΑΘΗΝΑ.

Τὸ πρᾶγμα μεῖζον ἤ τις οἴεται τόδε 470
455 βροτὸς δικάζειν· οὐδὲ μὴν ἐμοὶ θέμις

---

448 Fortasse μεταίτιος. Nam v. 451 ἐπαιτίους, noxios, non mutandum esse in ἐναντίους, adversarios, quod quibusdam placuit, etiam absque versu simili Choeph. 270 intelligitur. Post hunc versum lacunae signa addidi : nam horrenda illa mala quibus Apollo Orestem stimulavit (Cho. 265 sqq.) voce ἄλγη non satis declarari videntur et periodum novem versuum antithetica ratio postulat.

451 Hermann suspicabatur εἰ μὴ ἀντιδρῶν. Propius ad loquendi usum et ad librorum scripturam accederet εἰ μὴ ἀντίποιν' ἔρξαιμι τ. ἐ. Sed cf. supra 145. Ag. 1000. 1184. Suppl. 599. Soph. El. 389, qui loci, quamquam huic non plane similes, τι τῶνδε tueri videntur.

452. 53 Libri σύ τ'. Pearson, Herm. σὺ δ'. Mox schol. τὰ κατὰ τὴν σὴν κρίσιν ἀποβαίνοντα, ὁποῖα ἂν ᾖ, ἐπαινέσω.

454. 55 Haec, sive εἴ τις, quod libri et schol. habent, sive ἤ τις, sive ἢ εἴ τις scribis, ab hoc loco aliena sunt. Nam si Minerva rem majorem esse praedicat quam quae a mortali dijudicetur, neque Oresti respondet, qui rem deae, non hominum, judicio commiserat, neque sibi ipsa constat, quippe quae eandem rem civibus suis commissura sit. Sin, ex Prieni interpretatione,

φόνου διαιρεῖν ὀξυμηνίτους δίκας.
ἄλλως τε καὶ σὺ μὲν κατηρτυκὼς νόμῳ
ἱκέτης προσῆλθες καθαρὸς ἀβλαβὴς δόμοις,
ὁμῶς δ' ἄμομφον ὄντα σ' αἱροῦμαι πόλει. 475
460 αὗται δ' ἔχουσι μοῖραν οὐκ εὐπέμπελον,

---

dicit causam graviorem esse quam mortalis, i. e. Orestes, opinetur, ne hoc quidem aptum est : Orestes enim non levem habet eam causam, quam deae sapientissimae committit, idemque v. 416 Furiae fecerant. Imo dicendum erat : *haec lis major est ad dijudicandum quam eae quae inter homines agitantur.* Hoc inerit verbis lenitur immutatis

Τὸ πρᾶγμα μεῖζον ἤ εἴ τι σοίεται τόδε
βροτοῖς δικάζειν·

Trajectio vocis τόδε rerum oppositionem insigniorem facit.

456 φόνουσ et ὀξυμηνίστου M. Corr. Rob. et Stanl.

457 Libri κατηρτυκὼς ὅμως. Pauw ἐμοῖς. Herm. δρόμοις. Scripsi νόμῳ, coll. v. 545. Schol. ad κατηρτυκὼς adscripsit τέλειος τὴν ἡλικίαν. τοῦτο δὲ ἀπὸ τῶν ζῴων. Plenius Hesych. κατηρτυκώς· τελείως (l. τέλειος aut τελειωθείς). κυρίως δὲ ἐπὶ τῶν ἀλόγων ζώων, ὅταν ἐκβάλῃ (i. e. mutaverint) πάντας τοὺς ὀδόντας. Hic translate dictum de supplice quasi maturo, sanguinis macula eluta. Cf. v. 238 et Eurip. frg. 39, 5 Wagn. νῦν δ' ἀμβλὺς εἰμι καὶ κατηρτυκὼς κακῶν (Valck. κακοῖς).

458. 59 Libri ὅμως δ'. Scripsi ὁμῶς δ'. Hoc dicit Minerva: *Rite lustratus tu templum meum nullis contagiis inficis, simulque civitas mea quum nihil habeat quod in te reprehendat, potiorem te habeo.* Haec spectant ad ea quae Orestes dixerat de caedis lustratione et de Agamemnone in bello Trojano Minervae et Thesei filiorum socio. De verbo αἱροῦμαι, quod etiam schol. habuit, v. ad Cho. 929. Nihil opus Hermanni conjectura δόμοις ἐμοῖς· ἄμομφον ὄντα δ' αἰδοῦμαι πόλει. Imo αἰδοῦμαι ne aptum quidem esset : miseremur miseri, bene meritum ornamus.

καὶ μὴ τυχοῦσαι πράγματος νικηφόρου,
χώρᾳ μεταῦθις ἰὸς, ἐκ φρονημάτων
πέδοι πεσὼν, ἄφερτος αἰανὴς νόσος.
τοιαῦτα μὲν τάδ' ἐστίν· ἀμφότερα, μένειν 480
465 πέμπειν τε, δυσποίμαντ' ἀμηνίτως ἐμοί.
Ἐπεὶ δὲ πρᾶγμα δεῦρ' ἐπέσκηψεν τόδε,
* * * * * *
φόνων δικαστὰς ὁρκίων αἰδουμένους
θεσμὸν, τὸν εἰς ἅπαντ' ἐγὼ θήσω χρόνον.

461—63 τυχοῦσαι etiam schol. agnoscit : de constructione v. ad 349. Mox libri χῶραι μετ' αὖθις et πέδῳ. Corr. Well. et Dind. Verba ἐκ φρονημάτων (*prae ira*, v. Cho. 322) πέδοι πεσὼν virgulis saepsi, ne quis participium pro verbo finito usurpari putaret.

464. 65 πέμπειν δὲ δυσπήματ' ἀμηχάνωσ ἐμοί M. τε δυσπήμαντ' Herm. ex Abreschii et Scaligeri conjecturis. πέμπειν τε τάσδε, πῆμ' ἀμηχάνως τ' ἔχει Dind., mutata voce ἐμοί, in qua tota res vertitur : nam se ipsam judicare posse negat. E scholio πέμπειν αὐτὰς ἀμηνίτως δυσχερές ἐστιν ἐμοί, quod egregie consentit cum v. 456, recte Tyrwhitt pro ἀμηχάνως reponi jussit ἀμηνίτως. Librarii error inde ortus videtur, quod ad vocem antecedentem, quam schol. interpretatur δυσχερές, adscriptum erat ἀμήχανα. Haec vox non dubito quin fuerit δυσποίμαντα, i. e. δυσθεράπευτα, metaphora Aeschylea. Etiam apud Theognidem, v. 689, πημαντέον et ποιμαντέον in libris confunduntur. Verte : *sive manere, sive abire jussero, utrumque non facile ego ita moderabor, ut sine alterius utrius ira eveniat.*

468. 69 Libri ὁρκίων αἱρουμένους. Vulgo e Casauboni conjectura ὁρκίους αἱρουμένη scribitur et τὸν male pro articulo trajecto habetur. Emendationem proposui ad Agam. v. 1376 καὶ τήνδ' ἀκούεις ὁρκίων ἐμῶν θέμιν. Prien conjecerat ὅρκιόν γ' αἰδουμένους θεσμόν. Cf. v. 647 ὅρκον αἰδεῖσθε, 680 αἰδουμένους τὸν ὅρκον, ubi eodem librarii vitio V. Fl. F. habent αἱρουμένοις.

470 ὑμεῖς δὲ μαρτύριά τε καὶ τεκμήρια 485
καλεῖσθ' ἀρωγὰ τῆς δίκης θ' ὁρκώματα.
κρίνασα δ' ἀστῶν τῶν ἐμῶν τὰ βέλτατα*
* * * * * *
* * * * * *
475 * * * * * *
ἥξω, διαιρεῖν τοῦτο πρᾶγμ' ἐτητύμως,
ὅρκων περῶντας μηδὲν ἐκδίκοις φρεσίν.

Auctor scholii οἷον ἐνόρκους δικαστὰς (φονικῶν) videtur ὁρκίων ad φόνων retulisse. Orationem mancam esse patet: versus unius lacunam indicavi.

471 Libri τῆς δίκης ὁρκώματα. Pauw ὀρθώματα. Sed scholion ὑμεῖς δὲ ὅρκους αὐτοὺς αἰτήσατε me movit, ut potius cum Well. et Herm. particulam τε insererem.

472—77 Minerva non in arcem, sed in Areopagum veniet, ubi episodium proximum agitur. Hoc quum verbo ἥξω non satis declaretur, lacunae signa addidi, in qua locus designabatur, oratione ita conformata, ut intelligeretur διαιρεῖν non ad Minervam, sed ad judices referri. Ita conjecturis ἄξω, τάξω, ἵζω supersedere possumus. Lacunam confirmat numerorum ratio, ex qua versus tres excidisse statui: nam v. 454 τὸ πρᾶγμα μεῖζον ἤ εἴ τι σείεται τόδε et v. 466 ἐπεὶ δὲ πρᾶγμα δεῦρ' ἐπέσκηψεν τόδε periodorum antitheticarum initia esse, non obscurum videtur. — V. 477 ὅρκον et ἔκδικον M. Is qui adscripsit ὅρκον διδόντας vocem περῶντας male interpretatus est *perficientes* (περαίνοντας): nam quod Herm. eum legisse putabat, πορόντας, ab hujus verbi usu (τιμήν, δῶρον πορεῖν) abhorrere videtur. Idem cum Stanleio μηδὲν ἔκδικον φράσειν, quae de litigantibus dici possent, in judices non cadunt. Scripsi ὅρκων et cum Franzio ἐκδίκοις. *Juramentorum nihil violantes injustis animis.* Tale quid fortasse erat in Areopagitarum jurejurando; ex eo quo Heliastae se obstringebant, Demosthenes in Timocr. p. 747 affert: ἐπομνύναι Δία,

ΧΟΡΟΣ.

Νῦν ἐμῶν καταστροφαὶ 490 στρ. α'.
θεσμίων, εἰ κρατήσει δίκαισιν ἁ βλάβα
480 τοῦδε ματροκτόνου.
πάντας ἤδη τόδ' ἔργον εὐχερεί-
ᾳ συναρμόσει βροτούς, 495
πολλὰ δ' ἔτυμα παιδότρωτα
πάθεα προσνεμεῖ τοκεῦσιν μεταῦθις ἐν χρόνῳ.

Ποσειδῶ, Δήμητρα, καὶ ἐπαρᾶσθαι ἐξώλειαν ἑαυτῷ καὶ οἰκίᾳ τῇ ἑαυτοῦ εἴ τι τούτων παραβαίνοι.

Hoc episodium duas habet Minervae orationes, alteram in principio, alteram in fine. Illa constat versibus bis novenis (2, 4, 3. 3, 4, 2), haec versibus bis duodenis (6, 6. 6, 6). Hae orationes includunt deae cum coryphaeo et Oreste colloquia, periodos sex, versuum novem (3, 4, 2), duodecim (4, 4, 4), septem (3, 4), duodecim (4, 4, 4), septem (3, 4), novem (3, 4, 2).

478—80 Libri *νῦν καταστροφαὶ νέων θεσμίων, εἰ κρατήσει δίκα καὶ βλάβα*. Genetivus *νέων θεσμίων* neque a *καταστροφαὶ* pendere potest, neque cum sequentibus ita conjungi, ut *καταστροφαὶ* nudum relinquatur. H. L. Ahrens *νόμων θεσμίων*, insolenter. Scripsi *ἐμῶν κ. θ.*, coll. v. 374 : hoc enim est quod in antistropha exponitur. Deinde vulgo ex Heathii conjectura *δίκα τε καὶ βλάβα* : junguntur capreae lupis. Lenissima correctione restitui quod res ipsa flagitat. Librarii error ortus ex litterarum *IC* et *K* notissima illa permutatione : *ΔΙΚΑΙCΙΑ ΔΙΚΑΚΑΙ*.

481. 82 *εὐχερείᾳ συναρμόζειν βροτούς* est mortalibus addere levitatem in committendis sceleribus. Plato de Rep. III, 391 E : *μὴ ἡμῖν πολλὴν εὐχέρειαν ἐντίκτωσι τοῖς νέοις πονηρίας*.

484 Legebatur *προσμένει τοκεῦσιν*, quod ne graecum quidem est. Scripsi *προσνεμεῖ*, cum acerba ironia dictum, ut supra *συναρμόσει*, et plenam quae ponebatur post *βροτούς* interpunctionem sustuli.

ἀντ. α΄. 485 Οὔτι γὰρ βροτοσκόπων 499
μαινάδων τῶνδ' ἐφέρψει κότος τιν' ἐργμάτων·
πάντ' ἐφήσω μόρον.
πεύσεται δ' ἄλλος ἄλλοθεν προφω–
νῶν τὰ τῶν πέλας κακὰ
490 λῆξιν ὑπόδοσίν τε μόχθων, 505
ἄκεά τ' οὐ βέβαια τλάμων μάταν παρηγορεῖ.

στρ. β΄. Μηδέ τις κικλησκέτω
ξυμφορᾷ τετυμμένος,
τοῦτ' ἔπος θροούμενος, 510
495 ὦ δίκα, ὦ θρόνοι τ' Ἐρινύων.
ταῦτά τις τάχ' ἂν πατὴρ
ἢ τεκοῦσα νεοπαθὴς
οἶκτον οἰκτίσαιτ', ἐπειδὴ πίτνει δόμος δίκας. 515

ἀντ. β΄. Ἔσθ' ὅπου τὸ δεινὸν εὖ,

---

485. 86 Libri οὔτε, quod non in οὐδὲ, ut nunc fere scribitur, sed in οὔτι mutandum erat. Deinde legebatur κότος τις, constructione inextricabili. Scripsi τιν', ut oratio recte procederet. ἐφέρπειν τινά τινος dictum est ut μετιέναι (Cho. 270), διώκειν τινά τινος.

488—91 *Exquirent undique, aliorum mala praedicantes, finem remissionemve malorum, et remedia infirma frustra pro solatiis adhibent.* ὑποδύσιν sine necessitate Heath, Herm. Schol. qui male adscripsit διαδοχήν, videtur ὑπόδοσιν aut ὑποδοχήν habuisse. Deinde ἄκετ' οὐ βέβαια. τλάμων δέ τισ μάταν M. ἄκεά τ' reposuit Schütz, voces δέ τις, quas etiam schol. habuisse videtur, deleri jussit Fritzsche.

495 Libri ἰὼ δίκα ἰώ. Emend. Pauw.

500 καὶ φρενῶν ἐπίσκοπον
δεῖ μένειν καθήμενον.
ξυμφέρει σωφρονεῖν ὑπὸ στένει. 520
τίς δὲ μηδὲν ἐν φάει
καρδίας φύλακα τρέμων
505 ἢ πόλις βροτός θ' ὁμοίως ἔτ' ἂν σέβοι δίκαν;

Μήτ' ἀνάρχετον βίον 526 στρ. γ'.
μήτε δεσποτούμενον

---

501 Libri δειμαίνει. Egregie δεῖ μένειν Herm. olim : nam in editione in alia, nec meliora, abiit. Emendationem firmare videtur scholion οὐ πανταχῇ τὸ δεινὸν ἀπεῖναι φρενῶν δεῖ, cui praemitti possunt verba ad v. 509 delata: ἐσθ' ὅπῃ δέους (ὄφελος καί).

502 Schol. ὥστε καθήμενον ὑπὸ στένει σωφρονεῖν· ὡς εἰ ἔλεγεν ὑπὸ τῷ δέει. ἔστι δὲ ἀπ' εὐθείας τῆς τὸ στένος. Bene, nisi quod καθήμενον ab antecedentibus divellere non debebat : v. loci antithetici divisionem.

503—5 Libri μηδὲν ἐν φάει καρδίαν ἀνατρέφων. Verba corrupta ; sententiam illustrat v. 669. Auratus ἐν δέει, quo recepto Herm. καρδίαν ἔτ' ἀνατρέφων, quae nemini probavit. Schol. λαμπρότητι, ὀρθότητι φρενῶν, unde efficitur, eum habuisse ἐν φάει καρδίας, quod tenendum, neque tamen καρδίας cum ἐν φάει, *in rebus laetis*, jungendum. Metuendi notio facile restituitur τρέφων in τρέμων mutato. Sed quid latet in ανα? Haec ut antecedentibus concinne opponerentur, poeta videtur eandem imaginem continuasse. Atqui supra vidimus φρενῶν ἐπίσκοπον, cui geminum erit καρδίας φύλακα, quod reposui. Mox σέβει, supra scripto οι, M. De particulis ἢ et τε inter se relatis v. Pind. Isthm. 7, 37 et interpretes.

506 ἄναρκτον M. οὖν inserebat Heath. ἀνάρχετον, collato ἀπεύχετον Cho. 618, e Wieseleri conjectura receperunt Herm. Dind.

αἰνέσῃς.
παντὶ μέσῳ τὸ κράτος θεὸς ὤπασεν, ἄλλ' ἄλλᾳ
δ' ἐφορεύει. 530
510 ξύμμετρον δ' ἔπος λέγω,
δυσσεβία μὲν ὑβριστόκος ὡς ἐτύμως·
ἐκ δ' ὑγιεί- 535
ας φρενῶν ὁ πάμφιλος καὶ πολύευκτος ὄλβος.

ἀντ. γ'. Ἐς τὸ πᾶν δέ σοι λέγω,
515 βωμὸν αἴδεσαι δίκας·
μηδέ νιν 540
κέρδος ἰδὼν ἀθέῳ ποδὶ λὰξ ἀτίσῃς. ποινὰ
γὰρ ἐπέσται.
κύριον μένει τέλος.
πρὸς τάδε τις τοκέων σέβας εὖ προτίων 545

---

508. 9 ἄπαντι et ἄλλα ἄλλαι M. Illud correxit Pauw, hoc quid esset intellexit Well. Schol. ἄλλα ἄλλως ἐφορᾷ ὁ θεός, non satis accurate: nam ἐφορεύειν non est aspicere, sed gubernare.

511 Libri δυσσεβείας μὲν ὕβρις τέκος, ad sententiam bene; sed verba non integra esse docet scholion ὕβριν γεννῶσα. Wieseler δυσσεβία μὲν ὕβριν τοκάς, dure. Pro certo habeo scholiastem habuisse ὑβριστόκος, compositum ut μογοστόκος, θεόσδοτος, δικασπόλος.

512. 13 Libri ὁ πᾶσι φίλος. Vulgo ex Heathii conjectura ὁ πᾶσιν φίλος et in versu antithetico ἐπιστροφὰς δωμάτων, qua transpositione numeri pessumdantur. Egregie Herm. ὁ πάμφιλος καὶ πολύευκτος, et numerorum et orationis concinnitate restituta. Sed idem non debebat post ὑγιείας inserere αὖ, quod etiam a scholiastae codice recte aberat. Hi versus, qui numeris cohaerent, sunt variatio versuum item cohaerentium 508. 9, quos mensura exaequant.

520 καὶ ξενοτί-
μους δόμων ἐπιστροφὰς αἰδόμενός τις ἔστω. 549

Ἐκ τῶνδ' ἀνάγκας ἄτερ δίκαιος ὢν οὐκ ἄνολβος ἔσται, στρ. δ'.
πανώλεθρος δ' οὔποτ' ἂν γένοιτο.
τὸν ἀντίτολμον δέ φαμι παρβάδαν
525 ἄγοντα πολλὰ παντόφυρτ' ἄνευ δίκας

---

521 Libri δωμάτων. Corr. Hartung. *Cum hospitum honore eorum in aedes introitus colat.* Sept. 648 πόλιν ἕξει πατρῴων δωμάτων τ' ἐπιστροφάς.

522. 23 Wieseleri conjectura ἑκὼν δ' ἀναγκας ἄτερ, certatim ab editoribus recepta, mihi ab hoc loco aliena videtur. Seneca philosophus, Ep. 66, 16, optime nihil esse honestum ait, quod ab invito, quod coactum fiat. Sed Furiae id agunt ut demonstrent utile esse hominibus, si poenarum metu ad justitiam colendam adigantur : ξυμφέρει σωφρονεῖν ὑπὸ στένει. Hoc dicunt, virum justum, dummodo absit fatorum vis superior, non infortunatum esse, atque, si iniqua fortuna utatur (quod saepe accidere Aeschylus infitiari non poterat), tamen citra perniciem stare ejus calamitatem, i. e. neque ejus posteros miseros esse futuros, neque ipsum Manibus poenas daturum esse. Ceterum anacrusis longa ab hujusmodi versibus non removenda est. Mox δ' post πανώλεθρος inseruit Pauw.

524. 25 φαμὶ περαιβάδαν τὰ πολλὰ M. παρβάδαν Fl. παραιβάταν Turn. παρβάταν Hermann olim, et tale quid significat schol. παραβεβηκότα. Tamen παρβάδαν, adverbium cum sequentibus conjungendum, et huic loco aptius et antithetico accommodatius videtur. Mox ἄγοντ' post παντόφυρτ' inserebat Pauw, numeri suadent ἄγοντα πολλά. Ingeniose H. L. Ahrens φαμ' ὑπέρβια δαέντα πολλά : sed imago ducta est a nauta opulento, qui nave praegravi ad scopulum allisa et divitias amittit et ipse misere perit. Cf. Agam. 954 sqq. Huc facit scholion ad παντόφυρτα adscriptum πάντοθεν συνηγμένα.

βιαίως ξὺν χρόνῳ καθήσειν, 555
λαῖφος ὅταν λάβῃ πόνος θραυομένας κεραίας.

ἀντ. δ'. Καλεῖ δ' ἀκούοντας οὐδὲν ἐν μέσᾳ δυσπαλεῖ
τε δίνᾳ·
γελᾷ δὲ δαίμων ἐπ' ἀνδρὶ θερμῷ, 560
530 τὸν οὔποτ' αὐχοῦντ' ἰδὼν ἀμαχάνοις
δύαις λαπαδνὸν οὐδ' ὑπερθέοντ' ἄκραν·
δι' αἰῶνος δὲ τὸν πρὶν ὄλβον
ἕρματι προσβαλὼν δίκας ὤλετ' ἄκλαυστος, ᾄ-
στος. 565

ΑΘΗΝΑ.

Κήρυσσε, κῆρυξ, καὶ στρατὸν κατειργαθοῦ,

---

526. 27 Herm. conjungit *λαῖφος καθήσειν*. At e vetere interpunctione haec nervosiora sunt et antitheticis similiora. *καθήσειν* absolute dictum, ut *ὑφιέναι*.

528. 29 *δυσπαλεῖται δίναι* et *θερμοεργῷ* M. Illud Turnebus, hoc Triclinius emend. Noli Medicei scripturam invitis numeris superstitiosius tueri : *ΘΕΡΜΟΕΡΓΩΙ* ortum suspicor e *ΘΕΡΜΘΕΡΜΩΙ*.

530. 31 Libri *ἀμηχάνοις* et *λέπαδνον*. Hoc pro adjectivo habuit scholiastes, ut v. 187 vocem *χλοῦνις*. Veterem corruptelam sustulerunt Musgrave et Hermann. Hic apte contulit Eurip. Archel. frg. 4 : *οὐ γὰρ ὑπερθεῖν κύματος ἄκραν δυνάμεσθα* et Theogn. v. 619 : *πόλλ' ἐν ἀμηχανίῃσι κυλίνδομαι ἀχνύμενος κῆρ· ἄκρην γὰρ πενίης οὐχ ὑπερεδράμομεν*.

532. 33 Libri *ἄϊστος*. Corr. Pors. et Dind. Feliciter Aeschylus variavit Homericum illud *ὤλετ' ἄϊστος, ἄπυστος*. Schol. *τὸν πολυχρόνιον δὲ ὄλβον ἑαυτοῦ προσκρούσας τῷ βραχεῖ τῆς δίκης ὤλετο*, quem ne alia habuisse putes, repone *τῷ βράχει, vado*.

535 ἔν τ' οὐρανίζον διάτορος Τυρσηνικὴ
σάλπιγξ βροτείου πνεύματος πληρουμένη
ὑπέρτονον γῆρυμα φαινέτω στρατῷ.
πληρουμένου γὰρ τοῦδε βουλευτηρίου 570
σιγᾶν ἀρήγει καὶ μαθεῖν θεσμοὺς ἐμούς,
540 πόλιν τε πᾶσαν ἐς τὸν αἰανῆ χρόνον
* * * * * *
καὶ τῶνδ' ὅπως ἂν εὖ καταγνωσθῇ δίκη.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄναξ Ἄπολλον, ὧν ἔχεις αὐτὸς κράτει.
τί τοῦδε σοὶ μέτεστι πράγματος λέγε. 575

---

534. 35 κατεργάθου εἶτ' (supra scripto ῃ) οὖν διάτοροσ M. Varia supplementa excogitarunt viri docti, οὐρανίζον Gothanus, coll. Photii glossa 361, 11 οὐρανιζέτω· πρὸς τὸν οὐρανὸν δικνείσθω. Αἰσχύλος, et Anecd. Bachm. I, p. 322. Optime, nam οὐρανιζέτω et οὐρανίζον γῆρυμα φαινέτω simillima sunt. Pro εἶτ' scripsi ἔν τε, ut Soph. Trach. 205 ἀνολολυξάτω δόμος . . ὁ μελλόνυμφος, ἐν δὲ κοινὸς ἀρσένων ἴτω κλαγγά.

542 καὶ τόνδ' et δίκῃι M. καὶ τῶνδ' et δίκη V. Fl. τῶνδ' firmat scholion τῶν Ἀρεοπαγιτῶν. Sed haec manca esse patet. Hermann scripsit ἐκ τῶνδ' et post 539 excidisse statuit καὶ τὸν διώκοντ' ἠδὲ τὸν φεύγονθ' ὁμῶς. Mihi potius post 540 supplendum videtur

ὡς ἂν φυλάσσητ' ἐνδίκως φρουρουμένην

vel tale quid. Sed possunt etiam alia conjici : fortasse verba εἰς (sic M.) τὸν αἰανῆ χρόνον posita erant in fine versus versui 469 similis, et πόλιν τε πᾶσαν in principio duorum qui interciderunt versuum. Ceterum haec Minervae oratio, novem aut decem versuum, hujus episodii est exordium et quasi proodus.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

545 καὶ μαρτυρήσων ἦλθον· ἔστι γὰρ νόμῳ
ἱκέτης ὅδ' ἀνὴρ καὶ δόμων ἐφέστιος
ἐμῶν, φόνου δὲ τοῦδ' ἐγὼ καθάρσιος·
καὶ ξυνδικήσων αὐτός· αἰτίαν δ' ἔχω
τῆς τοῦδε μητρὸς τοῦ φόνου. σὺ δ' εἴσαγε 580
550 ὅπως τ' ἐπίστᾳ τήνδε κύρωσον δίκην.

ΑΘΗΝΑ.

Ὑμῶν ὁ μῦθος, εἰσάγω δὲ τὴν δίκην.
ὁ γὰρ διώκων πρότερος ἐξ ἀρχῆς λέγων
γένοιτ' ἂν ὀρθῶς πράγματος διδάσκαλος.

ΧΟΡΟΣ.

πολλαὶ μέν ἐσμεν, λέξομεν δὲ συντόμως. 585
555 ἔπος δ' ἀμείβου πρὸς ἔπος ἐν μέρει τιθείς.
Τὴν μητέρ' εἰπὲ πρῶτον εἰ κατέκτονας.

---

545. 46 Libri ἐστι γὰρ δόμων. Optimam Erfurdtii et Burgesii conjecturam receperunt Dind. et Herm., alias commemorare nihil attinet. Deinde ἀνὴρ et ἐφέστιωσ, supra scripto ο, M.

549—51 Schol. σύνδικοι λέγονται οἷς ἴσον μέτεστιν ἐν τῇ δίκῃ τῆς αἰτίας, quae in universum quam vera sint nescio, in hunc locum cadunt. Ceterum τοῦδε φόνου et ὅπωσ ἐπίσται M. Illud Turn. hoc Herm. correxit.

556 Hic versus mihi videtur non ab eadem Furia pronuntiari, cujus duo versus antecedentes erant, et sic deinceps ceteros chori versus usque ad 576 inter choreutas distribuendos esse puto. Hoc fortasse significatur verbis πολλαὶ μέν ἐσμεν, λέξομεν δὲ συντόμως: nam omnes simul hos trimetros sine cantu declamitare, prorsus absonum est. Quae suspicio si vera est, etiam hujus fabulae chorus, ut Agamemnonis, non e quindecim, sed duodecim personis compositus erat. V. ad v. 143.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἔκτεινα· τούτου δ' οὔτις ἄρνησις πέλει.

ΧΟΡΟΣ.

ἓν μὲν τόδ' ἤδη τῶν τριῶν παλαισμάτων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

οὐ κειμένῳ πω τόνδε κομπάζεις λόγον. 590

ΧΟΡΟΣ.

560 εἰπεῖν γε μέντοι δεῖ σ' ὅπως κατέκτανες.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

λέγω· ξιφουλκῷ χειρὶ πρὸς δέρην τεμών.

ΧΟΡΟΣ.

Πρὸς τοῦ δ' ἐπείσθης καὶ τίνος βουλεύμασιν;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τοῖς τοῦδε θεσφάτοισι· μαρτυρεῖ δέ μοι.

ΧΟΡΟΣ.

ὁ μάντις ἐξηγεῖτό σοι μητροκτονεῖν; 595

ΟΡΕΣΤΗΣ.

565 καὶ δεῦρό γ' ἀεὶ τὴν τύχην οὐ μέμφομαι.

---

558 Schol. ἐμπέπτωκας (l. ἐν πέπτωκας). ἡ μεταφορὰ δέ ἐστιν ἀπὸ τῶν παλαιόντων, οἱ ἐπὶ τοῖς τρισὶ πτώμασιν ὁρίζουσι τὴν ἧτταν.

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' εἴ σε μάρψει ψῆφος, ἄλλ' ἐρεῖς τάχα.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Πέποιθ', ἀρωγὰς δ' ἐκ τάφου πέμπει πατήρ.

ΧΟΡΟΣ.

νεκροῖσί νυν πέπεισθι μητέρα κτανών.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

δυοῖν γὰρ εἶχε προσβολὰς μιασμάτων. 600

ΧΟΡΟΣ.

570 πῶς δή; δίδαξον τοὺς δικάζοντας τάδε.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ἀνδροκτονοῦσα πατέρ' ἐμὸν κατέκτανεν.

ΧΟΡΟΣ.

Τί γάρ; σὺ μὲν ζῇς, ἡ δ' ἐλευθέρα φόνῳ.

569—71 Herm. et Dind. ex Elmsleii praecepto *οἰμωγμάτοιν*: at v. Agam. 1329. *Προσβολὰς* schol. non *συντυχίας*, sed *προστρίμματα* interpretari debebat : cf. ad Agam. 372 et ib. 368 *τρίβῳ τε καὶ προσβολαῖς*. Quae sint duae illae scelerum maculae dicit v. 571 : maritum suum Clytaemnestra interfecit eundemque Orestis patrem.

572 Libri *τοί γὰρ* et *φόνου*. Res ipsa docet recte Schützium scripsisse *φόνῳ*. Etiam Hermanni *τί γάρ*; recepi. Utramque enim conjecturam jam firmabunt scholia emendata, quae misere corrupta circumferebantur. Vetus interpres quum ad 571 adnotasset : *ἐμὲ κἀκεῖνον ἠδίκησεν*, hunc versum sic illustravit : *πῶς*

ΟΡΕΣΤΗΣ.

τί δ' οὐκ ἐκείνην ζῶσαν ἤλαυνες φυγῇ;

ΧΟΡΟΣ.

οὐκ ἦν ὅμαιμος φωτὸς ὃν κατέκτανεν. 605

ΟΡΕΣΤΗΣ.

575 *ἐγὼ δὲ μητρὸς τῆς ἐμῆς ἐν αἵματι;*

ΧΟΡΟΣ.

πῶς γάρ σ' ἔθρεψεν ἐντὸς, ὦ μιαιφόνε,
ζώνης; ἀπεύχει μητρὸς αἷμα φίλτατον;

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ἤδη σὺ μαρτύρησον. ἐξηγοῦ δέ μοι,
Ἄπολλον, εἴ σφε σὺν δίκῃ κατέκτανον. 610
580 *δρᾶσαι γὰρ ὥσπερ ἐστὶν οὐκ ἀρνούμεθα·*

οὖν λέγεις ὅτι ἠδίκησέ με (l. *ἠδίκησε σὲ, ὅπου ζῇς*); *πῶς δὲ Ἀγαμέμνονα, ὅπου ἀπέθανε δι' αὐτήν* (l. *δι' αὐτόν*); Idem ad versum sequentem : *οὐκ εἶ τέθνηκας, τούτου αἰτία εἶ σύ. πῶς ἂν ἐδίωκες;* (l. *οὐκ εἰ τέθνηκε, σὺ τούτου αἰτία εἶ· οὐ γὰρ ζῶσαν ἐδίωκες·*) *ὥστε οὐδὲ ἀποθανοῦσα διὰ τὴν σὴν αἰτίαν ἀπέθανεν.*

576 Quomodo enim mater in utero te aluit, nisi sanguine suo?

578 *ἐξηγοῦ* esse imperativum praesentis, non, quod Wieselero et Prienio videbatur, imperfecti indicativum, sequentia satis ostendunt. Quaerit ex Apolline, num jure ei Clytaemnestra caesa videatur, quod est modeste rogare, ut testetur se ipsum caedem jussisse.

ἀλλ' εἰ δικαίως εἴτε μὴ τῇ σῇ φρενὶ
δοκεῖ, τὸ δή μοι κρῖνον, ὡς τούτοις φράσω.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Λέξω πρὸς ὑμᾶς, τόνδ' Ἀθηναίας μέγαν
θεσμόν, δικαίως· μάντις ὢν δ' οὐ ψεύδομαι. 615
585 οὐπώποτ' εἶπον μαντικοῖσιν ἐν θρόνοις,
οὐκ ἀνδρός, οὐ γυναικός, οὐ πόλεως πέρι,
ὃ μὴ κελεύσαι Ζεὺς Ὀλυμπίων πατήρ.
τὸ μὲν δίκαιον τοῦθ' ὅσον σθένει μαθεῖν,
βουλῇ πιφαύσκω δ' ὔμμ' ἐπισπέσθαι πατρός. 620

---

582 Libri δοκεῖ τόδ' αἷμα κρῖνον, quae cum antecedentibus conjungi nequeunt, sive post δοκεῖ, sive post αἷμα virgula interpungas. Neque tamen audiendus Prien, qui tres versus 580—82 pro interpolatis habet (Mus. Rhen. VI, p. 178). Non multum proficeres ex Aurati sententia scribendo δίκαιον, imo δικαίως mutari nequit. Locum emendasse mihi videor leni correctione, coll. Prom. 226 ὃ δ' οὖν ἐρωτᾶτ' . . τοῦτο δὴ σαφηνιῶ. Quod si Orestes sibi dici vult ea quae judicibus Apollo exponet, hoc ideo fieri recte statuit Müller, quod Athenis interpretes juris sacri, ἐξηγηταί, a litigantibus, non a judicibus consuli solebant. A quo more discedens Apollo scenicus se cum ipsis a Minerva institutis judicibus (Ἀθηναίας θεσμόν) acturum esse dicit.

583. 84 Interpretes non intellexerunt vocem δικαίως esse illud ipsum responsum, quod ab Apolline petiverat Orestes. Jam vero vides, in librorum scriptura μάντις δ' ὢν οὐ ψεύσομαι non modo particulam trajectam esse, sed etiam propter antecedens λέξω male illatum esse futurum ψεύσομαι, nunquam deo ἀψευδεῖ non indignum, ab hoc autem loco prorsus alienum.

587 Libri κελεύσει. Emend. Hermann.

588. 89 δίκαιον respicit ad δικαίως v. 584, ac nescio an iterum scribendum sit δικαίως. Deinde schol. κελεύω δὲ ὑμᾶς πεισθῆναι τῇ βουλῇ τοῦ πατρός.

590 ὅρκος γὰρ οὔτι Ζηνὸς ἰσχύει πλέον.

ΧΟΡΟΣ.

Ὑμᾶς δ' ἀκούειν ταῦτ' ἐγὼ μαρτύρομαι. 643
Ζεὺς, ὡς λέγεις σὺ, τόνδε χρησμὸν ὤπασεν
φράζειν Ὀρέστῃ τῷδε, τὸν πατρὸς φόνον
πράξαντα μητρὸς μηδαμοῦ τιμὰς νέμειν;
595 * * * * * *

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Οὐ γάρ τι ταὐτὸν ἄνδρα γενναῖον θανεῖν 625
διοσδότοις σκήπτροισι τιμαλφούμενον,
καὶ ταῦτα πρὸς γυναικὸς, οὔ τι θουρίοις
τόξοις ἑκηβόλοισιν, ὥστ' Ἀμαζόνος,
600 ἀλλ', ὡς ἀκούσει, Παλλὰς οἵ τ' ἐφήμενοι
ψήφῳ διαιρεῖν τοῦδε πράγματος πέρι. 630

591, qui post 614 legebatur, huc retraxi. Illic enim in fine orationis praepostere judices jubebantur attente audire quae jam dicta erant. Hic aptissime haec verba opponuntur iis quae modo Apollo dixit : βουλῇ πιφαύσκω δ' ὑμμ' ἐπισπέσθαι πατρός.

595 Lacunam indicavi. Haec inter se repugnare Furiae addebant, ut mox in argumento simili v. 614 dicent. Sic ratiocinatio perficiebatur et quinque versus versibus quinque 623—27 respondebant.

597 Schol. συνεχὲς τὸ ὄνομα παρ' Αἰσχύλῳ, δι' ὃ σκώπτει αὐτὸν Ἐπίχαρμος. Verbum τιμαλφεῖν recurrit bis in hac fabula, vv. 15. 772, et in Agam. v. 877; vocem τιμαλφής Hesych. et Favor. ex Aeschyli Epigonis afferunt. Ceterum non solum Pindarus dixit τιμαλφεῖν, sed ne Plato quidem et Aristoteles ab his vocabulis abstinuerunt.

ἀπὸ στρατείας γάρ νιν ἠμποληκότα
τὰ πλεῖστ' ἄμεινον' εὔφροσιν δεδεγμένη
* * * * * *
605 δροίτῃ περῶντι λουτρά, κἀπὶ τέρματι
φᾶρος περεσκήνωσεν, ἐν δ' ἀτέρμονι
κόπτει πεδήσασ' ἄνδρα δαιδάλῳ πέπλῳ. 635
ἀνδρὸς μὲν ὑμῖν οὗτος εἴρηται μόρος
τοῦ παντοσέμνου, τοῦ στρατηλάτου νεῶν·
610 τὴν δ' αὖ τοιαύτην εἶπον, ὡς δηχθῇ λεώς,
ὅσπερ τέτακται τήνδε κυρῶσαι δίκην.

602—7 Libri γάρ μιν. Schol. adscripsit βελτίονα πλεῖστα ἠυτυχηκότα ἀπὸ στρατείας. Translate verbo ἐμπολᾶν usi sunt Soph. Trach. 93 κέρδος ἐμπολᾷ et Eurip. frg. Beller. 5 W. πένητα ναίειν, δόξαν ἠμποληκότα. In lacuna, quam post v. 603 indicandam esse primus Dindorf perspexit, Hermann statuit substantivum fuisse ad quod εὔφροσιν (*blandis verbis*) pertinebat, et hunc fere sententiarum nexum, *adstitit ferrum celans operam datura exeunti e labro*, δροίτης περῶντι λουτρά. In M. legitur δροίτη. Sed δροίτῃ vel potius δρύτῃ habuit auctor scholii : πυέλῳ, τῇ ὡς σορῷ αὐτῷ γενομένῃ. παρὰ τὴν δρῦν· ξύλιναι γὰρ αὗται. Quem secutus dativum reposui. Mox κἀπὶ τέρματι, scholio τῶν λουτρῶν δηλονότι firmatum, non mutaverim : videtur Aeschylus versuum exitus similes κἀπὶ τέρματι, ἐν δ' ἀτέρμονι de industria quaesivisse. Deinde formam περεσκήνωσεν agnoscit schol. Cf. περέβαλον Agam. 1092.

610 Recte schol. τὴν Κλυταιμνήστραν. Sed, quod libri habent, ταύτην τοιαύτην, ferri nequit : nam pronomini ταύτην hic locus non est, praecedente ἀνδρὸς μέν, et hoc ipsum μέν conjunctionem desiderat, quae sibi respondeat. Itaque scripsi τὴν δ' αὖ. Ceterum M. δηχθῇ, factum e δειχθῇ. Idem error v. 613, ubi erat ἔδεισε, jam a prima manu correctus. Iota non adscriptum est etiam in ἀνασπάσῃ v. 618 et βλάψῃ v. 632.

ΧΟΡΟΣ.

Πατρὸς προτιμᾷ Ζεὺς μόρον τῷ σῷ λόγῳ· 640
αὐτὸς δ' ἔδησε πατέρα πρεσβύτην Κρόνον.
πῶς ταῦτα τούτοις οὐκ ἐναντίως λέγεις;

ΑΠΟΛΛΩΝ.

615 *Ὦ παντομισῆ κνώδαλα, στύγη θεῶν,*
πέδας μὲν ἂν λύσειεν· ἔστι τοῦδ' ἄκος 645
καὶ κάρτα πολλὴ μηχανὴ λυτήριος·
ἀνδρὸς δ' ἐπειδὰν αἷμ' ἀνασπάσῃ κόνις
ἅπαξ θανόντος, οὔτις ἔστ' ἀνάστασις.
620 *τούτων ἐπῳδὰς οὐκ ἐποίησεν πατὴρ*
οὑμός, τὰ δ' ἄλλα πάντ' ἄνω τε καὶ κάτω 650
στρέφων τίθησιν, οὐδὲν ἀσθμαίνων μένει.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς γὰρ τὸ φεύγειν τοῦδ' ὑπερδικεῖς ὅρα·
τὸ μητρὸς αἷμ' ὅμαιμον ἐκχέας πέδοι,

620—22 *ἐποίησε* et *ἄνω καὶ κάτω* et *ἀσθμαίνω μένει* M. Corr. in V. Fl. In ultimo loco si quid corrigendum esset, scriberem *οὐδὲν ἀσθενῶν*. Sed librorum lectioni patrocinatur Sept. 393· *ἵππος χαλινῶν ὡς κατασθμαίνων μένει*. Verte : ***nihil anhelans in impetu***, i. e. omnia facillime (v. Naegelsbach Nachhom. Theol. p. 16) : *οὐδὲν*, non adverbialiter accipiendum, sed accusativus qui dicitur objecti, opponitur voci *πάντα*. Cf. Suppl. 915 *καὶ πόλλ' ἁμαρτὼν οὐδὲν ὤρθωσας φρενί*.

623. 24 ***Quomodo ergo hunc absolvendum esse defendes?*** Schol. *ἐκ τῆς Ἀπόλλωνος κατακρίνουσιν Ὀρέστην· εἰ γὰρ τὸν φονέα οὐχ οἷόν τε τὸν φόνον ἀνακαλέσασθαι, πῶς Ὀρέστης φονεύσας ἐλευθερωθήσεται*; Verba ipsa interpretatur scholion *σκόπει πῶς δικαιοῖς Ὀρέστην φεύγειν*. Mox libri *πέδῳ*. Corr. Dind.

625 ἔπειτ' ἐν Ἄργει δώματ' οἰκήσει πατρός;
ποίοισι βωμοῖς χρώμενος τοῖς δημίοις; 655
ποία δὲ χέρνιψ φρατέρων προσδέξεται;

ΑΠΟΛΛΩΝ.

Καὶ τοῦτο λέξω, καὶ μάθ' ὡς ὀρθῶς ἐρῶ.
οὐκ ἔστι μήτηρ ἡ κεκλημένου τέκνου
630 τοκεὺς, τροφὸς δὲ κύματος νεοσπόρου.
τίκτει δ' ὁ θρώσκων, ἡ δ' ἅπερ ξένῳ ξένη 660
ἔσωσεν ἔρνος, οἷσι μὴ βλάψῃ θεός.
τεκμήριον δὲ τοῦδέ σοι δείξω λόγου.
πατὴρ μὲν ἂν γείναιτ' ἄνευ μητρός· πέλας
635 μάρτυς πάρεστι παῖς Ὀλυμπίου Διός,
* * * * * *
οὐδ' ἐν σκότοισι νηδύος τεθραμμένη, 665

---

627 *προσδέξαιτε* M. Corr. in apographis.

629 sqq. *ἡ κεκλημένη* V. Fl. F. Schütz, Herm., alii. Medicei scripturam recte tuentur Dind. et Goth. Nam vocabula *τέκνον* et *τοκεύς* sunt correlativa, quasi latine dicas : *mater ejus*, *quae* (minus accurate) *vocatur genitura*, *non est genetrix*, *sed nutrix seminis fecundi*. Ad *ἅπερ ξένος ξένη* schol. adscripsit *ὡς παρακαταθήκην*. Schütz attulit Eur. Orest. 545 : *πατὴρ μὲν ἐφύτευσέν με, σὴ δ' ἔτικτε παῖς, τὸ σπέρμ' ἄρουρα παραλαβοῦσ' ἄλλου πάρα. ἄνευ δὲ πατρὸς τέκνον οὐκ εἴη ποτ' ἄν*.

634 Libri *γένοιτ'*. At eum, qui adscripsit *γεννήσειεν*, patet legisse *γείναιτ'*, quod recepi propter veteris interpretis auctoritatem, quamquam Hermanno *γένοιτ'* praeferendum videbatur.

637 sqq. Optime Butler Herm. Dind. ante *οὐδ'* (quod in *οὐκ* mutabat Schütz) lacunae signa posuerunt. Sed etiam post 638 versus excidit similis Euripideo illi *ἄνευ δὲ πατρὸς τέκνον οὐκ εἴη ποτ' ἄν*. Sic demum perficitur sententia verbis *πατὴρ*

ἀλλ' οἷον ἔρνος οὔτις ἂν τέκοι θεός·

*   *   *   *   *   *.

μὲν ἂν . . inchoata. De quattuor aliis versibus qui post hunc desiderantur mox dicam. Prius videndum de versibus septem, qui in libris post 638 leguntur, quibus Apollo Minervae pollicetur, se et aliis rebus Athenarum urbem populumque aucturum esse, et Orestem huc misisse, ut perpetua societas Athenienses inter et Argivos contraheretur. Talia si extra rem ab Apolline dicerentur ad judicum favorem captandum, silentio non praetermitterent Furiae, sed, promissis minas opponentes, absoluto Oreste se terram Atticam sterilitate et pestilentia afflicturas esse responderent. Imo, si versus illos pro genuinis habes, statuendum tibi erit, praecessisse totidem Furiarum versus minaces, quibus Apollinis promissa responderent. At notum est in Areopago non licuisse ἔξω τοῦ πράγματος λέγειν (Arist. Rhet. I, 1. Antiph. de Herodis caede §. 11. Maxim. Planud. apud Walz. Rhet. Gr. V, p. 365). Hanc legem a me non impetro ut Aeschylum ex Apollinis persona violasse credam in ea fabula, qua judicii Areopagitici originem ac leges antiquas quasi consecrabat. Itaque hos versus, etsi cum numerorum ratione conciliari possunt, ab eodem interpolatos esse puto, qui etiam infra post v. 741 alia in eandem sententiam addidit, praesertim quum in utroque loco idem dicendi genus prolixum et debile deprehendere mihi videar. V. ad illum locum adnotata. His autem resectis (quae cum antecedentibus ne cohaerent quidem), Apollinis oratio caret clausula, quam versibus quattuor comprehendi par est, quum oratio huic antithetica clausulam quaternariam, 608—11, habeat.

Absolvimus hujus episodii partem priorem, in qua primum de facto Orestem interrogant Furiae, deinde de jure cum Apolline disceptant. Praemittitur exordium versuum duorum et bis ternorum, 543—50. Interrogatio, 551—82, habet periodos sex: quinariam, bis ternariam, quinarias duas in medio systemate, iterum bis ternariam et quinariam superioribus respondentes. Juris disceptatio, 583—643, habet Apollinis dictiones quattuor,

640 * * * * * *
* * * * * *
* * * * * *
* * * * * *.

[ἐγὼ δὲ, Παλλὰς, τἄλλα θ', ὡς ἐπίσταμαι,
τὸ σὸν πόλισμα καὶ στρατὸν τεύξω μέγαν,
καὶ τόνδ' ἔπεμψα σῶν δόμων ἐφέστιον,
ὅπως γένοιτο πιστὸς ἐς τὸ πᾶν χρόνου, 670
καὶ τόνδ' ἐπικτήσαιο σύμμαχον, θεὰ,
καὶ τοὺς ἔπειτα, καὶ τάδ' αἰανῶς μένοι
στέργειν τὰ πιστὰ τῶνδε τοὺς ἐπισπόρους.]

ΑΘΗΝΑ.

Ἤδη κελεύσω τούσδ' ἀπὸ γνώμης φέρειν
645 ψῆφον δικαίαν, ὡς ἅλις λελεγμένων. 675

ΑΠΟΛΛΩΝ.

ἠκούσαθ' ὧν ἠκούσατ', ἐν δὲ καρδίᾳ 679
ψῆφον φέροντες ὅρκον αἰδεῖσθε, ξένοι. 680

---

duas octonorum (5, 3), duas senorum denorum versuum (6, 6, 4), coryphaei dictiones tres, quinarias duas et ternariam systematis mediam.

644 Libri κελεύω. Rob. κελεύσω, quod recepi. Minerva enim infra, v. 679, suffragia ferri jubebit, hoc loco non illa quidem quaerit e litigantibus quid sibi faciendum sit, sed tamen quid factura sit ita proponit, ut illis assentiendi recusandive copiam faciat. Cui rei futurum accomodatum est.

646—50 hoc ordine legebantur : 649. 50 choro, 648 Minervae, 646. 47 choro tributae. At Furiae si jam professae sunt se nihil habere quod dictis addant, non est cur Minerva ultra earum

ΑΘΗΝΑ.

τί γάρ; πρὸς ὑμῶν πῶς τιθεῖσ' ἄμομφος ὦ; 678

ΧΟΡΟΣ.

ἡμῖν μὲν ἤδη πᾶν τετόξευται βέλος. 676

650 μένω δ' ἀκοῦσαι πῶς ἀγὼν κριθήσεται. 677

ΑΘΗΝΑ.

Κλύοιτ' ἂν ἤδη θεσμόν, Ἀττικὸς λεώς,
πρώτας δίκας κρίνοντες αἵματος χυτοῦ.
ἔσται δὲ καὶ τὸ λοιπὸν Αἰγέως στρατῷ
ἀεὶ δικαστῶν τοῦτο βουλευτήριον.

---

assensum expetat; et Apollinem oportet et ipsum declarare sibi satis verborum factum esse videri. Hujus igitur sunt versus, in quibus judices vocantur *ξένοι*, qua apellatione benigna hic etiam v. 723 utitur, Furiae numquam. Et Apollo quidem statim et planis verbis judices ad suffragia ferenda vocat, Furiae primum reticent, deinde Minervae interroganti truculentius respondent, non recusantes potius quam assentientes. — Ceterum v. 647 *αἰδεῖσθαι*, supra adscr. *ε*, M.

651—54 *θεσμὸν* legem dicit qua Areopagiticum consilium hac occasione data in perpetuum instituit. Pro *Ἀττικὸς λεὼς* Herm. *ἀστικὸς λ.*, ut infra v. 958. Deinde *αἰγέωι* (*αἰγέως* Fl.) *στρατῶι αἰεὶ δ' ἑκάστων* M. Illud Turn., hoc Cant. emend. Versus 654 sane ferri non potest versibus 674—76 ad orationis initium retractis: sed servato ordine tralaticio, nihil habent quod reprehendatur. Nam quod in praefatione ad Agamemnonem, p. VIII, dixi, vocem *δικαστῶν* alienam esse ab Aeschyli consilio Areopagum tummaxime a Pericle ejusque amicis ad judicandi munus detrudi (Diod. XI, 77. Arist. Pol. II, 9, 3. Plut. Per. 9. Cim. 15) aegre ferentis, hoc cupidius disputatum esse sentio. Profecto nihil aptius ad varia Areopagi munia significanda quam *δικαστῶν βουλευτήριον*, *judicum senatus*.

655 Πάγον δ' * τόνδ', Ἀμαζόνων ἕδραν — 685
σκηνάς θ', ὅτ' ἦλθον Θησέως κατὰ φθόνον
στρατηλατοῦσαι, καὶ πόλιν νεόπτολιν
τήνδ' ὑψίπυργον ἀντεπύργωσαν πόλει·
Ἄρει δ' ἔθυον, ἔνθεν ἔστ' ἐπώνυμος
660 πέτρα, πάγος τ' Ἄρειος· ἐν δὲ τῷ σέβας — 690
ἀστῶν φόβος τε συγγενὴς τὸ μὴ ἀδικεῖν
σχήσει τό τ' ἦμαρ καὶ κατ' εὐφρόνην ὁμῶς —
αὐτῶν πολιτῶν μὴ 'πικαινούντων νόμους·
κακαῖς ἐπιρροαῖσι βορβόρῳ θ' ὕδωρ
665 λαμπρὸν μιαίνων οὔποθ' εὑρήσεις ποτόν. — 695

---

655 Post πάγον δ' libri habent ἄρειον. Vocem ab interprete adscriptam optime removit Hermann : nam versu demum 660, exposita nominis ratione, nomen ipsum apte profertur. Sed mire Herm. scripsit ὄρειον. Requiritur verbum, vocabulo insiticio loco pulsum, ἔνειμα aut, quod vox ἕδραν suadet, ἑδοῦνται. Cf. v. 3 et formam usitatam καθεδοῦνται.

658 Libri ἀντεπύργωσαν τότε, quod nimis patienter tulerunt editores. Scripsi πόλει, i. e. *arci*, veteri urbi, quam etiamtum Athenienses πόλιν κατ' ἐξοχήν vocasse testatur Thuc. II, 15.

662 τόδ', ab eadem manu in τότ' mutatum, ἦμαρ M., unde fluxit vulgata τό τ' ἦμαρ. Fortasse reponendum quod apud Soph. El. 259 legitur κατ' ἦμαρ καὶ κατ' εὐφρόνην. Nam Gothani conjectura πότ' ab hoc loco aliena est, ubi id dicitur quod inde ab hoc tempore in perpetuum fiet, non quod aliquando eveniet.

663. 64 μὴ πικαινόντων M. Recepi Stephani conjecturam, a Porsono et Hermanno probatam. μὴ πικραινόντων Cas. Valck. Dind. μὴ 'πιχραινόντων Wakef. Mox in libris post κακαῖς ἐπιρροαῖσι interpunctum est, quod secutus Herm. scripsit βορβόρῳ δ'. Sed praestat Mülleri aliorumque interpunctio : nam asyndeton legitimum est.

Τὸ μήτ' ἄναρχον μήτε δεσποτούμενον
ἀστοῖς περιστέλλουσι βουλεύω σέβειν,
καὶ μὴ τὸ δεινὸν πᾶν πόλεως ἔξω βαλεῖν.
τίς γὰρ δεδοικὼς μηδὲν ἔνδικος βροτῶν;

---

666. 67 *μηδὲ δεσποτούμενον* M. *μήτε δ.* G. *τὸ μὴ δ' ἄναρχον, μηδὲ* Herm. Sed asyndeton gravitatem habet: v. ad 674. Deinde *βουλεύω σέθεν σέβειν* M.

669 Versus septendecim 653—69 interpolatos esse statuit Dindorf, cujus obelus criticus perfecit ut breviuscula existeret oratio, quam ipsa Minerva v. 677 longiorem esse testatur. Et verba quidem nihil habent quod Aeschylo indignum sit, nonnulla praeclare dicta, ut *βορβόρῳ ὕδωρ λαμπρὸν μιαίνων οὔποθ' εὑρήσεις ποτόν*, quae in proverbium abiisse e Diogeniano III, 55 aliisque constat. Sed in rebus haesit vir doctissimus. Vulgata enim de origine nominis Areopagi narratio multo accomodatior ei videtur ad ostendendam Areopagi et auctoritatem summam et vetustatem, quam reconditior fabula, quae hic legitur, quamque ad Aeschylum auctorem refert Etym. M. p. 139, 8. At poeta, qui primam Areopagi institutionem, imo primam de caede cognitionem (v. 652), cum Orestis fabula conjungeret, iis quae de Martis judicio apud Eurip. El. 1254 sqq. aliosque leguntur uti non poterat, et, quum illa fabula notissima esset, debebat aliam vel ipse excogitare, vel obscuriorem in lucem producere, ut nominis rationem redderet : nam sedes novi senatus omnino commemoranda erat. Vides primam loci partem non modo non superfluam, sed necessariam esse. Versus 663—65 manifesto eo tempore scripti sunt quo antiquae de Areopago leges mutabantur. Versus 666—69 iis quae in cantico proxime superiore leguntur, v. 500—509, simillimos esse neminem fugit, sed inde non efficitur eos interpolatori deberi. Saepissime apud poetas tragicos ea quae lyrice prolata erant, iterum trimetris exponuntur, idque nonnunquam fit verbis non ita dissimilibus; nisi forte in Agam. vv. 1164 sqq. *παῖδες .. χεῖρας κρεῶν πλήθοντες οἰκείας βορᾶς, σὺν ἐντέροις τε σπλάγχνα .. ὧν πατὴρ ἐγεύσατο* spurii judicandi sunt ob v. 1039 sq.

670 τοιόνδε τοι ταρβοῦντες ἐνδίκως σέβας — 700
ἔρυμά τε χώρας καὶ πόλεως σωτήριον
ἔχοιτ' ἂν οἷον οὔτις ἀνθρώπων ἔχει,
οὔτ' ἐν Σκύθαισιν οὔτε Πέλοπος ἐν τόποις.
κερδῶν ἄθικτον τοῦτο βουλευτήριον,
675 αἰδοῖον, ὀξύθυμον, εὑδόντων ὕπερ — 705
ἐγρηγορὸς φρούρημα γῆς καθίσταμαι.

κλαιόμενα τάδε βρέφη σφαγὰς ὀπτάς τε σάρκας πρὸς πατρὸς βεβρωμένας, aut v. 1220 sq. καὶ νῦν ὁ μάντις . . ἐμὲ ἀπήγαγ' ἐς τοιάσδε θανασίμους τύχας propter v. 1083 sq. ποῖ δή με δεῦρο τὴν τάλαιναν ἤγαγες; οὐδέν ποτ' εἰ μὴ ξυνθανουμένην, aut vv. 1233 sqq. ἐπεὶ τὸ πρῶτον εἶδον Ἰλίου πόλιν πράξασαν ὡς ἔπραξεν . . ἰοῦσα κἀγὼ τλήσομαι τὸ κατθανεῖν propter v. 1116 sq. τὸ μὴ πόλιν μὲν ὥσπερ οὖν ἔχει παθεῖν· ἐγὼ δὲ θερμόνους τάχ' ἐμπηδῶ βόλῳ, aut in Sophoclis Electra vv. 303 sqq. ἐγὼ δ' Ὀρέστην τόνδε προσμένουσ' ἀεὶ παυστῆρ' ἐφήξειν ἡ τάλαιν' ἀπόλλυμαι. μέλλων γὰρ ἀεὶ δρᾶν τι τὰς οὔσας τέ μου καὶ τὰς ἀπούσας ἐλπίδας διέφθορεν, quia praecedunt vv. 164 sqq. ὅν γ' ἐγὼ ἀκάματα προσμένουσ', ἄτεκνος, τάλαιν', ἀνύμφευτος αἰὲν οἰχνῶ . . ἀεὶ μὲν γὰρ ποθεῖ, ποθῶν δ' οὐκ ἀξιοῖ φανῆναι. Hic rem gravissimam et tum maxime civibus inculcandam a poeta antiquae Areopagi auctoritatis defensore iterum proferri, non est quod mireris. Adde quod ultimus hujus loci versus, 669, cum versu proximo arctissime cohaeret: nam ταρβοῦντες refertur ad δεδοικώς, ἐνδίκως ad ἔνδικος.

673 σκύθησιν M. Tale institutum ne apud justissimos quidem populos inveniri dicit. De Peloponnesiis res nota est, Scythae Aeschylo ipsi in Prometheo soluto dicebantur εὔνομοι Σκύθαι (Strab. VII, p. 461. Aesch. frg. 208 Herm.). Sophocles Atticam fertilissimis terris praestare glorians in OC. 694 non Scythiam, sed Asiam et Peloponnesum cum illa comparat.

674—76 Herm. et Dind. post 652 inseruerunt, mihi olim post 653 collocandi videbantur. Sed inspecta Schoemanni dissertatione de transpositione versuum in Aesch. Eum., p. 10 sqq., in

Ταύτην μὲν ἐξέτειν' ἐμοῖς παραίνεσιν
ἀστοῖσιν ἐς τὸ λοιπόν· ὀρθοῦσθαι δὲ χρὴ
καὶ ψῆφον αἴρειν καὶ διαγνῶναι δίκην
680 αἰδουμένους τὸν ὅρκον. εἴρηται λόγος. 710

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν βαρεῖαν τήνδ' ὁμιλίαν χθονὸς
ξύμβουλός εἰμι μηδαμῶς ἀτιμάσαι.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

κἄγωγε χρησμοὺς τοὺς ἐμούς τε καὶ Διὸς
ταρβεῖν κελεύω μηδ' ἀκαρπώτους κτίσαι.

ΧΟΡΟΣ.

685 ἀλλ' αἱματηρὰ πράγματ' οὐ λαχὼν σέβεις, 715
μαντεῖα δ' οὐκέθ' ἁγνὰ μαντεύσει νέμων.

---

ordine tralaticio nihil inesse fateor reprehensione dignum, imo his versibus gravissimis egregie perfici judicii Areopagitici institutionem. Etiam asyndeton Schoemann optime defendit : non enim uno et continuo tenore Minervam perorare, sed lente ac graviter verba facere, ita ut intermittat identidem et brevi silentio interposito quasi pondus addat dictis suis.

680 *αἰδουμένοισ* M. Corr. Cant.

685. 86 *σέβεις* curandi vim habet. Sic *τίειν* usurpatur v. 369. Agam. 673. 228. Mox librorum *μένων*, quod nonnulli frustra tuentur, Herm. optime mutavit in *νέμων* (cf. librorum in v. 484 vitium), quod malim cum Wieselero *distribuens* exponere, quam cum aliis *incolens*. Eur. Iph. T. 1226 *μαντείας βροτοῖς θεσφάτων νέμων ἀδύτων ὕπο*. Participium nobis abundare videtur, sed e Graecorum more additum est.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

ἦ καὶ πατήρ τι σφάλλεται βουλευμάτων
πρωτοκτόνοισι προστροπαῖς Ἰξίονος;

ΧΟΡΟΣ.

*　*　*　*　*　*

690 *　*　*　*　*　*

ΑΠΟΛΛΩΝ.

*　*　*　*　*　*

*　*　*　*　*　*

---

687. 88 Expone: ἦ καὶ Ζεὺς κακῶς βουλεύεται (ἐβουλεύσατο) τῷ πρωτοκτόνῳ Ἰξίονι προστρόπαιος γενόμενος; Bene schol. τὸν πρωτομυσῆ Ἰξίονα καθάρας. De re v. ad 424.

689—92 Hic legebantur vv. 701—4, quos trajectos esse acute perspexit Gothanus. Sed ut illos hic locum non habere, sic ne illis quidem remotis reliqua cohaerere puto. Si quid video, exciderunt alteri quattuor versus: Furiae dicere poterant, se mittere Jovem, sed Apollinem, qui nunc judicio sibi reum extorquere conaretur, olim in templo Delphico victimam somno oppressis eripuisse. Quibus quum Apollo respondisset, jam recte subjiciebant, huic simile esse, quod olim in Pheretis aedibus Parcis vino circumventis morti debitum Admetum eripuisset. Haec loci constitutio etiam numerorum ratione commendatur. Nam quum sexies versus bini binis opponantur, habes versus viginti quattuor quae cum totidem versibus sequentibus systema efficiunt quattuor duodenorum versuum periodis distinctum. In systematis parte priore, dum Furiae et Apollo altercantur, judices sententias ferunt; in altera, seposito Minervae calculo, suffragia ejiciunt et dinumerant. Jam vero altercatio quum dictis duodecim constet, veri simile est duodecim etiam judices fuisse. Eundem numerum statuerat O. Müller, sed, quum locum pro integro

ΧΟΡΟΣ.

Τοιαῦτ' ἔδρασας καὶ Φέρητος ἐν δόμοις·
Μοίρας ἔπεισας ἀφθίτους θεῖναι βροτούς.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

695 οὔκουν δίκαιον τὸν σέβοντ' εὐεργετεῖν, 725
ἄλλως τε πάντως χὤτε δεόμενος τύχοι;

ΧΟΡΟΣ.

σύ τοι παλαιὰς διανομὰς καταφθίσας
οἴνῳ παρηπάτησας ἀρχαίας θεάς.

---

haberet, inter vv. 680 et 81, inter 682 et 83, et sic deinceps inter singula chori et Apollinis dicta singulos judices ad sententiam ferendam processisse putabat, quasi altercatio vividissima tantis intervallis distingui posset, ultimum autem judicem post chori verba 705—707 sententiam tulisse, qui versuum ternio extra hanc altercationem, binionibus inclusam, positus est. Ceterum schol. ad v. 718 ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἀρεοπαγιτῶν λ' (imo ν') καὶ εἷς historiam respicit, non fabulam. Ephetae enim, qui ante Solonem etiam in Areopago judicia exercuisse traduntur, unus et quinquaginta numero erant (V. Hermann Griech. Staatsalt. § 109, 2).

693 Wies. et Herm. τοιαῦτα δράσας. Sed librorum scripturam firmat schol. Vatic. a Cobeto editum ad Eurip. Alc. v. 12.

697 Libri παλαιὰς δαίμονας. Quod viri docti correxerunt e scholio Euripideo modo laudato, ubi legitur οὕτω παλαιὰς διανομὰς καταφθίνας οἴνῳ παρηπάτησας ἀρχαίας θεάς. Rem illustrat schol. Eur. Flor., qui ad poetae verba Μοίρας δολώσας adscripsit: οἴνῳ γὰρ ταύτας, φασί, τῶν λογισμῶν ἀπαγαγὼν ἐξῃτήσατο Ἄδμητον, οὕτω μέντοι ὥστε ἀντιδοῦναι ἑαυτοῦ ἕτερον τῷ Ἅιδῃ. Ceterum Dind. παλαιὰν διανομήν, aurium judicium secutus.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

σύ τοι τάχ' οὐκ ἔχουσα τῆς δίκης τέλος
700 ἐμεῖ τὸν ἰὸν οὐδὲν ἐχθροῖσιν βαρύν. 730

ΧΟΡΟΣ.

λέγεις· ἐγὼ δὲ μὴ τυχοῦσα τῆς δίκης 719
βαρεῖα χώρᾳ τῇδ' ὁμιλήσω πάλιν.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

ἀλλ' ἔν τε τοῖς νέοισι καὶ παλαιτέροις
θεοῖς ἄτιμος εἶ σύ· νικήσω δ' ἐγώ. 722

ΧΟΡΟΣ.

705 Ἐπεὶ καθιππάζει με πρεσβῦτιν νέος,
δίκης γενέσθαι τῆσδ' ἐπήκοος μένω,
ὡς ἀμφίβουλος οὖσα θυμοῦσθαι πόλει.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

* * * * * *

ΑΘΗΝΑ.

ἐμὸν τόδ' ἔργον, λοισθίαν κρῖναι δίκην·

---

700 ἐχθροῖσι M. Hic ex egregia Gothani conjectura inserui versus quattuor qui post 688 legebantur. Sic demum vox λέγεις habet quo referatur et cetera recte procedunt et altercatio aptissime terminatur.

707 Libri ἀμφίβολος. Emend. Turn. Post hunc versum lacunam indicavi. Nam Minervae verba ἐμὸν τόδ' ἔργον satis mihi videntur declarare Apollinem jussisse ut urnae inverterentur, sicut v. 723 suffragia recte dinumerari jubet. Accedit numerorum ratio antithetica, de qua infra monebimus.

710 ψῆφον δ' Ὀρέστῃ τήνδ' ἐγὼ προσθήσομαι. 735
μήτηρ γὰρ οὔτις ἐστὶν ἥ μ' ἐγείνατο,
τὸ δ' ἄρσεν αἰνῶ πάντα, πλὴν γάμου τυχεῖν,
ἅπαντι θυμῷ, κάρτα δ' εἰμὶ τοῦ πατρός.
οὕτω γυναικὸς οὐ προτιμήσω μόρον
715 ἄνδρα κτανούσης δωμάτων ἐπίσκοπον· 740
νικᾷ δ' Ὀρέστης, κἂν ἰσόψηφος κριθῇ.
Ἐκβάλλεθ' ὡς τάχιστα τευχέων πάλους
ὅσοις δικαστῶν τοῦτ' ἐπέσταλται τέλος.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

ὦ Φοῖβ' Ἄπολλον, πῶς ἀγὼν κριθήσεται;

ΧΟΡΟΣ.

720 ὦ Νὺξ μέλαινα μῆτερ, ἆρ' ὁρᾷς τάδε; 745

---

710 Minerva calculum tollit (*αἴρει*, v. 679), neque tamen in urnam mittit, sed in Orestis gratiam se adjecturam esse profitetur, ita ut reus etiam paribus judicum sententiis absolvatur. Sic de Minervae calculo statuerunt schol. ad Eur. Or. v. 1646, Aristides Minerva p. 13 Jebb., schol. ad Arist. Panath. p. 108, 7 Dind., Julianus Euseb. encom. p. 114 D. Spanh., idem innuere videtur Cic. pro Mil. 3; et sic etiam Aeschylum rem adornasse par est, quum apud eum Minerva judicio praesit, sed judicis partes non agat (cf. v. 455). Aliam sententiam Herm. amplexus est, qui Minervam et ipsam judicis officio functam calculum in urnam mittere et hoc demum suffragio adjecto sententias pares existere contendit, ut Aeschylus cum Luciano Piscat. c. 21, Harmon. c. 3, schol. ad Arist. Panath. p. 108, 10 Dind. consentiret. Sed illam sententiam Müller et Schoemann gravissimis argumentis firmasse mihi videntur. In eadem scholiastem fuisse puto, qui adnotavit: *ἐγὼ προσθήσω τὴν ἐσχάτην ψῆφον, ἢ ὅτι ἂν* (l. *ἦ*, *ὅταν* Herm.) *ἴσαι γένωνται, νικᾷ ὁ κατηγορούμενος*, quamquam Herm. haec in contrariam partem interpretabatur.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

νῦν ἀγχόνης μοι τέρματ', ἢ φάος βλέπειν.

ΧΟΡΟΣ.

ἡμῖν γὰρ ἔρρειν, ἢ πρόσω τιμὰς νέμειν.

ΑΠΟΛΛΩΝ.

πεμπάζετ' ὀρθῶς ἐκβολὰς ψήφων, ξένοι,
τὸ μὴ ἀδικεῖν σέβοντες ἐν διαιρέσει.
725 γνώμης δ' ἀπούσης πῆμα γίγνεται μέγα, 750
βαλοῦσά τ' οἶκον ψῆφος ὤρθωσεν μία.

ΑΘΗΝΑ.

ἀνὴρ ὅδ' ἐκπέφευγεν αἵματος δίκην·
ἴσον γάρ ἐστι τἀρίθμημα τῶν πάλων.

ΟΡΕΣΤΗΣ.

Ὦ Παλλάς, ὦ σώσασα τοὺς ἐμοὺς δόμους,
730 γαίας πατρῴας ἐστερημένον σύ τοι 755
κατῴκισάς με· καί τις Ἑλλήνων ἐρεῖ,
„Ἀργεῖος ἀνὴρ αὖθις," ἔν τε χρήμασιν

---

721 libri Furiis continuant, Oresti reddendum esse monuit Abresch.

723—26 primus Victorius Apollini tribuit. 725 γίνεται M. 726 bene schol. exponit ἡ ψῆφος δὲ βαλεῖν τε καὶ ὀρθῶσαι οἶκον δύναται. βαλοῦσα est participium aoristi, non futuri. Lobeck et Herm. interpretationes protulerunt artificiosiores quam quae probari possint.

727 ὅγ' M. ὅδ' V. Fl. Pors.

729—32 ὦ σῶσα, altero σα supra adscripto, M. Mox libri καὶ γῆς πατρῴας et 732 ἀνήρ. Illud Dind., hoc Pors. emend. *Hic rursus civis Argivus est reique paternae dominus.*

οἰκεῖ πατρῴοις, Παλλάδος καὶ Λοξίου
ἕκατι καὶ τοῦ πάντα κραίνοντος τρίτου
735 σωτῆρος, ὃς πατρῷον αἰδεσθεὶς μόρον 760
σῴζει με μητρὸς τάσδε συνδίκους ὁρῶν."
ἐγὼ δὲ χώρᾳ τῇδε καὶ τῷ σῷ στρατῷ
τὸ λοιπὸν εἰς ἅπαντα πλειστήρη χρόνον
ὁρκωμοτήσας νῦν ἄπειμι πρὸς δόμους,
740 μήτοι τιν' ἄνδρα δεῦρο πρυμνήτην χθονὸς 765
ἐλθόντ' ἐποίσειν εὖ κεκασμένον δόρυ.
[αὐτοὶ γὰρ ἡμεῖς ὄντες ἐν τάφοις τότε
τοῖς τἀμὰ παρβαίνουσι νῦν ὁρκώματα
ἀμηχάνοισι πράξομεν δυσπραξίαις,

---

736 ὁρῶν ex versus antecedentis voce ultima ortum puto. Aeschylus scripserit στυγῶν vel tale quid.

738 πλειστήρη post πάντα additum videtur ad temporis diuturnitatem animis proponendam. Paullum differt, quod Graecis dicitur, τὰ πολλὰ πάντα. Verbum πλειστηρίζομαι legitur Cho. 1025.

741 Argivos inter et Athenienses antiquitus amicitia erat, et paullo ante Orestiae commissionem foedus ictum esse constat (Thuc. I, 102), quod hoc loco et v. 290 sq. tangitur. Sed versus quinque et tres qui sequuntur recte uncinis inclusit Dind. Dicendi genus prolixum et contortum. Vox τότε nimis aperte ad definitum quoddam tempus spectat, quum superiora in universum dicta sint. Valde frigent ὡς αὐτοῖσι μεταμέλῃ πόνος et αὐτοῖσιν ἡμεῖς ἐσμὲν εὐμενέστεροι, pro quo Herm. sine probabilitate καίτοι γ' ἂν ἡμεῖς εἶμεν εὐμ. Offendit ὀρθουμένων, sc. τῶν ὁρκωμάτων, sequente καὶ τιμῶσιν. Videntur haec ab eodem addita esse, cui versus septem post 643 debentur, homine numerorum rationis antitheticae non ignaro, quum post Aeschyli mortem haec fabula reponeretur, eo, nisi fallor, tempore quo timebatur, ne Argivi a vetere amicitia desciscerent. Ceterum παραβαίνουσι a prima manu et ἀμηχάνοισ M.

ὁδοὺς ἀθύμους καὶ παρόρνιθας πόρους 770
τιθέντες, ὡς αὐτοῖσι μεταμέλῃ πόνος·
ὀρθουμένων δὲ καὶ πόλιν τὴν Παλλάδος
τιμῶσιν ἀεὶ τήνδε συμμάχῳ δορὶ
αὐτοῖσιν ἡμεῖς ἐσμεν εὐμενέστεροι.]
καὶ χαῖρε, καὶ σὺ καὶ πολισσοῦχος λεώς 775
πάλαισμ' ἄφυκτον τοῖς ἐναντίοις ἔχοις
σωτήριόν τε καὶ δορὸς νικηφόρον.

ΧΟΡΟΣ.

στρ. α'. 745 Ἰὼ θεοὶ νεώτεροι,
παλαιοὺς νόμους
καθιππάσασθε κἀκ χερῶν εἵλεσθέ μου.
ἐγὼ δ' ἄτιμος ἁ τάλαινα βαρύκοτος 780
στενάζω; τί ῥέξω; 788
750 γένωμαι δυσοίστα πολίταις, 789

---

744 De priore hujus episodii parte dixi ad v. 643. Altera complectitur judicii institutionem et judicum suffragia. Praemittitur versuum quattuor et trium quasi proodus, 644—50. Minervae oratio constat versibus quattuor, bis quaternis tribusque, bis quaternis tribusque, quattuor. Sequitur systema versuum quater duodenorum, cujus periodi duae priores constant ternis quaternionibus (681—92. 693—704), duae posteriores binis senionibus (705—16. 717—28). Illarum argumentum est chori Apollinisque altercatio, dum sententiae feruntur, harum calculus Minervae (bis bini terniones) et suffragiorum ex urna ejectio ac dinumeratio (bis terni biniones). Clausula adjicitur Orestis abeuntis oratio, versus tres, quinque, quinque, tres.

748 sqq. ἡ τάλαινα M. Post βαρύκοτος legebatur ἐν γᾷ τᾷδε, φεῦ, et cetera usque ad ἐν χώρᾳ βαλεῖ, ut participium μεθεῖσα indicativi locum obtineret, et post haec στενάζω; τί

ἐν γᾷ τᾷδε, φεῦ,
ἰὸν ἰὸν ἀντιπενθῆ μεθεῖσα καρδίας
σταλαγμὸν χθονί·
ἐκ δὲ τοῦ λειχὴν ἄφυλλος, ἄτεκνος, ἄφορος, ἰὼ δίκα, 785
755 πέδον ἐπισύμενος
βροτοφθόρους κηλῖδας ἐν χώρᾳ βαλεῖ.

ῥέξω; γένωμαι; δύσοιστα πολίταις ἔπαθον (sic libri et schol., nisi quod M. habere videtur στενάξω). At sic praepostere primum dicebant, quid facturae essent, deinde clamabant στενάζω; τί ῥέξω; Transposui versus, quos jam schol. trajectos habuit. Jam et sententiae recte procedunt, et constructio claudicans verbo finito sustentatur. Ad verba ipsa quod attinet, frustra γελῶμαι conj. Tyrwh. Herm. Dind. Interpunctione mutata, γένωμαι δυσοίστα πολίταις jungenda et ἔπαθον (quod nunc vides ab illis non solum interpunctione, sed etiam intervallo distineri) ad sequentia referendum esse optime perspexerunt Müller, Franz, alii. Formam δυσοίστα tuentur παναρκέτας ἀθανάτας μεταίτιαι ξυναιτία ἀτίτᾳ εὐφιλήταν Cho. 64..612. 92. Agam. 1060. 72. Sept. 107.

752 ἀντιπενθῆ hic, ἀντιπαθῆ in antistropha M. Herm. jungebat ἀντιπενθῆ καρδίας, vereor ne non recte: ἰόν, σταλαγμὸν ἀντιπενθῆ, μεθεῖσα καρδίας χθονί dictum ut v. 462 ἰὸς ἐκ φρονημάτων πέδοι πεσών. V. ad 767.

753—56 Libri σταλαγμὸν χθονιαφόρον· ἐκ δὲ τοῦ λιχὴν ἄφυλλος ἄτεκνος, ἰὼ δίκα. Monstrum vocabuli χθονιαφόρον videtur interpretari scholion τὸν εἰς τὴν γῆν φερόμενον. Vulgo χθονὶ ἄφορον. Sed ἄφορον, quod Dindorfio delendum videbatur, valde incommodum est, imo ne recte quidem dicitur de eo quod lichenes progignet, sed optime dicitur de lichene. Itaque vocem, mutata ultima littera, inserui post ἄτεκνος, qua transpositione etiam numeri claudicantes restituuntur. Existit alter tetrameter, qui si spondeum habet in sede secunda, hoc in strophis trochaicis non admisit Aeschylus, in stropha dochmiaca legitimum videtur. Ad

ἔπαθον, ἰώ, μεγάλα, τοτοῖ, 790
κόραι δυστυχεῖς Νυκτὸς ἀτιμοπενθεῖς.

ΑΘΗΝΑ.

Ἐμοὶ πίθεσθε μὴ βαρυστόνως φέρειν.
760 οὐ γὰρ νενίκησθ', ἀλλ' ἰσόψηφος δίκη 795
ἐξῆλθ' ἀληθῶς, οὐκ ἀτιμίᾳ σέθεν.
ἀλλ' ἐκ Διὸς γὰρ λαμπρὰ μαρτύρια παρῆν,
αὐτός θ' ὁ χρήσας αὐτὸς ἦν ὁ μαρτυρῶν,
ὡς ταῦτ' Ὀρέστην δρῶντα μὴ βλάβας ἔχειν.
765 ὑμεῖς δὲ μὴ θυμοῦσθε, μήτε τῇδε γῇ 800
βαρὺν κότον σκήψησθε, μηδ' ἀκαρπίαν
τεύχητ' ἀφεῖσαι μαινολῶν σταλάγματα,

ἄτεκνος, non ad ἄφυλλος, spectat scholion ἄκαρπος. Deinde ἐπισύμενος hic, ἐπεσσύμενος in antistr., et βαλεῖν M. βαλεῖ Turn.

757 Libri μεγάλα τοι. Scripsi τοτοῖ, ob numerorum dictionisque concinnitatem.

763. 64 Libri ὁ θήσας, nisi quod M., teste Dübnero, αὐτὸ δ' ὀρθήσασ. Turn. ὁ χρήσας. Herm. ὁ φήσας. Mox μὴ βλάβας ἔχειν verterim *poena carere* potius quam *culpa carere*.

765. 66 ὑμεῖσ δέ τε τῆιδε γῆι βαρὺν κότον σκήψησθε, μὴ θυμοῦσθε M. Vulgo, e Turn. conj., ὑμεῖς δὲ τῇ (δέ τοι Herm.) γῇ τῇδε μὴ β. κ. σκ. Recte Wieseler μήτε τῇδε γῇ. Sed inde sequitur voces μὴ θυμοῦσθε trajectas esse, quibus transpositis jam vides etiam illam orationis jejunitatem removeri, quae Hermanno causa fuit verba μὴ θυμοῦσθε μηδ' ἀκαρπίαν τεύχητ' uncinis includendi. Idem, auctore Elmsleio, scripsit σκήψητε.

767 Dind. τεύξητε. Tum libri δαιμόνων σταλάγματα, in scholiis memoratur varia lectio στενάγματα, nullius pretii. Wakef. πλευμόνων vel potius πνευμόνων, alii alia. Scripsi μαινολῶν, transpositis litteris Δ, i. e. Λ, et M. ἀφεῖσαι μαινολῶν σταλάγματα,

βοτῆρας ἄχναις σπερμάτων ἀνημέρους.
ἐγὼ γὰρ ὑμῖν πανδίκως ὑπίσχομαι
770 ἕδρας τε καὶ κευθμῶνας ἐνδίκου χθονὸς 805
λιπαροθρόνοισιν ἡμένας ἐπ' ἐσχάραις
ἕξειν ὑπ' ἀστῶν τῶνδε τιμαλφουμένας.

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ θεοὶ νεώτεροι, ἀντ. α΄.
παλαιοὺς νόμους
775 καθιππάσασθε κὰκ χερῶν εἵλεσθέ μου.
ἐγὼ δ' ἄτιμος ἁ τάλαινα βαρύκοτος 810
στενάζω; τί ῥέξω; 818
γένωμαι δυσοίστα πολίταις, 819
ἐν γᾷ τᾷδε, φεῦ,
780 ἰὸν ἰὸν ἀντιπενθῆ μεθεῖσα καρδίας
σταλαγμὸν χθονί·
ἐκ δὲ τοῦ λειχὴν ἄφυλλος, ἄτεκνος, ἄφορος, ἰὼ
δίκα, 815
πέδον ἐπισύμενος

---

distillantes furentium salivam maleficam, firmatur v. 752 μεθεῖσα καρδίας σταλαγμόν, quae Furiarum verba Minerva respicit et quasi interpretatur, nécnon versu 486.

768 Libri et schol. βρωτῆρας αἰχμάς, absurde. Scal. αὐχμούς, Musgr. ἄχνας, Wieseler egregie ἄχναις. Sed adjectivum ἀνημέρους ex usu Aeschyleo poscit nomen rei vel personae, in quam mite ingenium cadere videatur. Nimirum in βρωτῆρας latet βοτῆρας: cf. v. 880 ἀνδρὸς φιτυποιμένος δίκην, Sept. 24 οἰωνῶν βοτήρ, Agam. 628 de procella naves disjiciente ποιμένος κακοῦ στρόβῳ. Ad illum locum conjeceram αὐχμὰς βοτῆρας. Nunc ἄχναις puto, continuata pastoris imagine, praeclare dici de tenera propagine, quae alibi δρόσοι, ἕρσαι, ψάκαλα vocantur.

770 Heath, Herm. ἐνδίκους.

βροτοφθόρους κηλῖδας ἐν χώρᾳ βαλεῖ.
785 ἔπαθον, ἰώ, μεγάλα, τοτοῖ, 820
κόραι δυστυχεῖς Νυκτὸς ἀτιμοπενθεῖς.

ΑΘΗΝΑ.

Οὐκ ἔστ' ἄτιμοι, μηδ' ὑπερθύμως ἄγαν
θεαὶ βροτῶν στήσητε δύσκηλιν χθόνα 825
* * * * * *
790 κἀγὼ πέποιθα Ζηνί, καὶ τί δεῖ λέγειν;
καὶ κλῇδας οἶδα δώματος μόνη θεῶν,
ἐν ᾧ κεραυνός ἐστιν ἐσφραγισμένος.
ἀλλ' οὐδὲν αὐτοῦ δεῖ· σὺ δ' εὐπιθὴς ἐμοὶ
γλώσσης ματαίας μὴ 'κβάλῃς ἐπὶ χθόνα 830
795 καρπὸν φέροντα πάντα μὴ πράσσειν καλῶς,
κοίμα κελαινοῦ κύματος πικρὸν μένος·

---

788 δύσκηλον libri et schol., qui exponit δυσθεράπευτον. Vox dubia et ab loco aliena non dubito quin orta sit e δύσκηλιν, Minerva respiciente ad chori versum 784, ut supra v. 766 ad v. 748, v. 767 ad 752 sq. respiciebat. Verbum στήσητε non faciendi (nam τύραννον ἱστάναι et similia nihil ad rem), sed sistendi impediendique vim habere intellexit Linwood, qui conjecit κτίσητε. Neque tamen vocabulum mutandum. Nam ratio antithetica demonstrat versum excidisse, cujus sententiam, collato βροτοφθόρους κηλῖδας ἐν χώρᾳ βαλεῖ, hanc fere fuisse conjicias : nolite impedire ne terra hominibus alimenta progignat.

791 Libri δωμάτων, 793 εὐπειθής. Corr. Cas. et Herm.

794. 95 Malefica verba, in terram projecta quasi grana (καρπός), calamitatem gignere dicuntur.

796 a sequentibus disjunctus cum antecedentibus incommode jungebatur. Mutavi interpunctionem, ut construeretur ὡς . . ἐπαινέσεις. Hoc et res ipsa suadet et numerorum ratio, ex qua hae Minervae orationes, non minus quam strophae quibus implicantur inter se respondentes, versibus bis ternis bisque quaternis constant.

ὡς, σεμνότιμος καὶ ξυνοικήτωρ ἐμοί,
πολλῆς δὲ χώρας τῆσδ' ἔτ' ἀκροθίνια
θύη πρὸ παίδων καὶ γαμηλίου τέλους
800 ἔχουσ', ἐς ἀεὶ τόνδ' ἐπαινέσεις λόγον. 836

ΧΟΡΟΣ.

Ἐμὲ παθεῖν τάδε, 870 στρ. β'.
φεῦ,
ἐμὲ παλαίφρονα,
κατά τε γᾶν οἰχνεῖν,
805 φεῦ,
ἀτίετον μύσος.
πνέω τοι μένος
ἅπαντά τε κότον.

---

798. 99 τῆσδέτ' ἀκροθίνια θύη· M. τῆσδε τἀκροθίνια θύη Turn. Voces recte divisit Herm. Terrae primitias pro matrimoniorum fecunditate Furiis oblatum iri dicit : ὡς προτέλεια θυόντων Ἀθήνησι ταῖς Ἐρινύσι schol.

803 Libri παλαιόφρονα. Scripsi παλαίφρονα, coll. παλαίχθων similibusque, ne hic versus cum sequente inconcinne jungendus esset.

804—6 κατά τε γᾶν (in antistr. κατὰ γᾶν) οἰκεῖν ἀτίετον φεῦ μῦσος M. Herm. olim κατά τε γᾶς οἰκεῖν, deinde egregie κατά τε γᾶν οἰχνεῖν, quod firmatur Minervae verbis ἄτιμος ἔρρειν, v. 817. Idem interjectionem inter vv. 807 et 808 inserebat. Concinnitas aliam et faciliorem transpositionem requirere mihi videbatur.

807. 8 Non simpliciter dicit *iram spiro* : quid enim sibi vellet ἅπαντα? Imo quid haec omnia sibi vellent? Sed hoc dicit : *Mene sic contemni? Ego vero* (τοι) *spiro* (vomo) *in hanc urbem animum iramque omnem.* Interpretationis auctorem habeo ipsum Aeschylum, v. 823 sq.

οἰοῖ δᾶ, φεῦ.
810 τίς μ' ὑποδύεται πλεῦρ' ὀδύνα; θυμὸν 875
ἄϊε, μᾶτερ
Νύξ· ἀπὸ γάρ με τιμᾶν δαναιᾶν θεῶν
δυσπάλαμοι παρ' οὐδὲν ἦραν δόλοι. 880

ΑΘΗΝΑ.

Οὔτοι καμοῦμαί σοι λέγουσα τἀγαθά,
815 ὡς μήποτ' εἴπῃς πρὸς νεωτέρας ἐμοῦ
θεὸς παλαιὰ καὶ πολισσούχων βροτῶν
ἄτιμος ἔρρειν τοῦδ' ἀπόξενος πέδου.

---

810. 11 τίσ μ' ὑποδύεται (in antistr. ὑπόδεται) πλευρὰσ ὀδύνα; M. Ad dimetrum dochmiacum explendum Herm. τίς ὀδύνα πλευράς; Dind. πλευρὰς αὖ δύα; verba θυμὸν ἄϊε, μᾶτερ pro dochmio habentes non optimo. Scripsi πλεῦρ', voce θυμὸν ad versum priorem retracta; alter est dochmius catalectus, ut v. 809. Sed in ipso θυμὸν non sine causa haesit Goth., quod nescio an ortum sit e σύ μου.

812 τιμᾶν δαμίαν et δόλοι hic, τιμῶν δαμαίων et δόλω, α et α et οι supra adscriptis, in antistr. M. Schol. alter τὴν δημοσίαν, alter τῶν δημοσίων τιμῶν. Recepi Fritzschii et Lud. Dindorfii emendationem, coll. v. 376. παρ' οὐδὲν ἦραν est παρ' οὐδὲν ἄγοντες ἦραν.

814—24 post repetitum chori carmen, hic vv. 838—60 legebantur. Ac sic conturbabatur antithetica ratio, quae hoc utique in loco extra omnem dubitationem posita est: chori enim strophis non solum paribus, sed plane iisdem Minervam hic, ut supra, bis eodem versuum numero respondere oportet. Porro ea Minervae dictio, quae accuratius chori verba respicit, minus aptam post iteratas, quam post priores, Furiarum querelas sedem habebat. Vides autem θεὸς παλαιὰ et ἄτιμος ἔρρειν referri ad ἐμὲ παλαίφρονα et οἰχνεῖν ἀτίετον μύσος, μῆνίν τιν' ἢ κότον τιν' ad μένος ἅπαντά τε κότον. Altera autem dictio, longior et illius

ἔξεστι γάρ σοι τῆσδε γαμόρῳ χθονὸς 890
εἶναι δικαίως ἐς τὸ πᾶν τιμωμένῃ. 891
820 ἀλλ' εἰ μὲν ἁγνόν ἐστί σοι Πειθοῦς σέβας, 885
γλώσσης ἐμῆς μείλιγμα, καὶ θελκτήριον,
σὺ δ' οὖν μένοις ἄν· εἰ δὲ μὴ θέλεις μένειν,
οὔτἂν δικαίως τῇδ' ἐπιρρέποις πόλει
μῆνίν τιν' ἢ κότον τιν' ἢ βλάβην στρατῷ. 889

---

quasi amplificatio, priorem locum non satis commode obtinebat. Trajectionis origo facile intelligitur. In V. Fl. F. vv. 759—786 non extant, librario ejus codicis, e quo illi libri fluxerunt, a fine strophae α' ad ant. α' finem aberrante. Sic archetypi librarius quum ab initio strophae β' ad ant. β' initium aberrasset, mox intellecto errore versus omissos vel in margine vel infra adjecit, fortasse additis notis quibusdam, quas apographorum scriptores neglexerunt. Rei indicium etiam hoc deprehendere mihi videor. In M. stropha (quae nunc est antistropha) minus emendate scripta est quam antistropha (quae nunc est stropha). At veri simile est, archetypi librarium in iterata potius quam in prima scriptione negligentius egisse, cujus rei documento sunt vitia antistrophae α', quibus stropha caret. Alia transpositionis argumenta v. ad 848.

818. 19, qui post 824 legebantur, huc retraxi, rationem antitheticam et sententiarum nexum et verba ipsa secutus: nam τοῦδ' ἀπόξενος πέδον et τῆσδε γαμόρῳ χθονὸς (sic pro τῆδε γ' ἀμοίρου χθονὸς egregie Dobree) inter se opponi manifestum est. Superiores Minervae orationes promissa in fine habebant; haec et insequens a promissis ad malorum deprecationem progrediuntur.

820. 21 Locum expedivisse mihi videor virgula post μείλιγμα addita. Junge ἁγνὸν καὶ θελκτήριον, quae vox pro substantivo accipi nequit. Suadae numen linguae suae dulcedinem esse dicit.

822—24 θέλησ, supra adscripto ει, et οὔτ' ἂν M. Hoc corr. Well. τῇδ' ἐπιρρέποις πόλει . . στρατῷ, dictum per figuram Homericam καθ' ὅλον καὶ μέρος, non multum differt a τῆσδ' ἐπ. πόλεως στρατῷ. Cf. v. 90.

ΧΟΡΟΣ.

ἀντ. β΄. 825 Ἐμὲ παθεῖν τάδε, 837
φεῦ,
ἐμὲ παλαίφρονα,
κατά τε γᾶν οἰχνεῖν,
φεῦ,
830 ἀτίετον μύσος.
πνέω τοι μένος
ἅπαντά τε κότον. 840
οἰοῖ δᾶ, φεῦ.
τίς μ' ὑποδύεται πλευρ' ὀδύνα; θυμὸν
835 ἄϊε, μᾶτερ
Νύξ· ἀπὸ γάρ με τιμᾶν δαναιᾶν θεῶν 845
δυσπάλαμοι παρ' οὐδὲν ἦραν δόλοι.

ΑΘΗΝΑ.

Ὀργὰς ξυνοίσω σοι· γεραιτέρα γὰρ εἶ.
καὶ τῷ μὲν εἶ σὺ κάρτ' ἐμοῦ σοφωτέρα,
840 φρονεῖν δὲ κἀμοὶ Ζεὺς ἔδωκεν οὐ κακῶς· 850
* * * * * *

---

838. 39 ξυνοίσω hic ferendi et indulgendi vim habet. Deinde καί τοι μὲν σὺ M. Wieseleri emendationem, quae firmatur scholio διὰ τὸν χρόνον, etiam Dind. recepit. Paley et Herm. uncinis saepserunt v. 839, quem bene tuetur Naegelsbach, Nachhom. Theol. p. 158. Nam ex veterum opinione senectutem sapientia sequitur.

841 Scholion λείπει ὁ καί, ad ea quae in libris extant quum referri nequeat, lacunae suspicionem movet. Versum excidisse (in hanc fere sententiam : itaque me audi optima suadentem) docet ratio antithetica, necnon sermo paullo abruptior.

ὑμεῖς δ' ἐς ἀλλόφυλον ἐλθοῦσαι χθόνα
γῆς τῆσδ' ἐρασθήσεσθε· προὐννέπω τάδε.
οὑπιρρέων γὰρ τιμιώτερος χρόνος
845 ἔσται πολίταις τοῖσδε. καὶ σὺ τιμίαν
ἕδραν ἔχουσα πρὸς δόμοις Ἐρεχθέως 855
τεύξει παρ' ἀνδρῶν καὶ γυναικείων στόλων,
ὅσ' ἂν παρ' ἄλλων οὔποτ' ἂν σχέθοις βροτῶν.
Σὺ δ' ἐν τόποισι τοῖς ἐμοῖσι μὴ βάλῃς
850 μήθ' αἱματηρὰς θηγάνας, σπλάγχνων βλάβας
νέων, ἀοίνοις ἐμμανεῖς θυμώμασιν· 860
μηδ' ἐξελοῦσ' ὡς καρδίαν ἀλεκτόρων
ἐν τοῖς ἐμοῖς ἀστοῖσιν ἱδρύσῃς Ἄρη
ἐμφύλιόν τε καὶ πρὸς ἀλλήλους θρασύν.

---

848 Libri ὅσην. H. L. Ahrens ὅσ' ἂν, Paley ὅσων genetivorum concursu ingrato. Alterutrum verum esse, nec post 846 aut 847 versum intercidisse, quod Dind. et Herm. statuerunt, locus antitheticus demonstrat. Nam a versu 838 ad 848 numerantur trimetri quattuor, duo, quinque, ut a v. 814 ad v. 824. Quae sequuntur novum systema efficiunt ternionum quattuor, quibus, post interpositos versus ter quaternos, 861—72, inter chorum et Minervam alternos, manifesto respondent quattuor Minervae trimetrorum terniones, 873—84. Illis Minerva praeit vota, quae mox chorus tribus strophis exsequitur, hoc loco (849—60) deprecatur, quae antistropha secunda, v. 941 sqq., ab Attica arceantur. Vides undique confirmari transpositionem, de qua ad v. 814 diximus.

850. 51 *Cruentos aculeos, praecordiorum juvenilium fraudes, sine vino ebriis furoribus debacchantes*, sive, ut pedestri sermone utar, *debacchantium*. Non erat cur Gothanus locum vere Aeschyleum miris conjecturis tentaret. Veterem poetam defendat Goethe: Trunken müssen wir alle sein, Jugend ist Trunkenheit ohne Wein.

852—54 Juvenum furores levissimas ob causas exardescentes sequuntur virorum irae graves, bellorum civilium faces. Ferri

855 θυραῖος ἔστω πόλεμος, οὐ μόλις παρών,
ἐν ᾧ τις ἔσται δεινὸς εὐκλείας ἔρως· 865
ἐνοικίου δ' ὄρνιθος οὐ λέγω μάχην.
τοιαῦθ' ἑλέσθαι σοι πάρεστιν ἐξ ἐμοῦ,
εὖ δρῶσαν, εὖ πάσχουσαν, εὖ τιμωμένην
860 χώρας μετασχεῖν τῆσδε θεοφιλεστάτης. 869

ΧΟΡΟΣ.

Ἄνασσ' Ἀθάνα, τίνα με φῂς ἔχειν ἕδραν; 892

ΑΘΗΝΑ.

πάσης ἀπήμον' οἰζύος· δέχου δὲ σύ.

ΧΟΡΟΣ.

καὶ δὴ δέδεγμαι· τίς δέ μοι τιμὴ μένει;

ΑΘΗΝΑ.

ὡς μή τιν' οἶκον εὐθενεῖν ἄνευ σέθεν. 895

ΧΟΡΟΣ.

865 σὺ τοῦτο πράξεις, ὥστε με σθένειν τόσον;

---

nequit librorum ἐξελοῦσ', quod etiam auctor scholii ἀναπτερώσασα habuisse videtur. Musgr. Herm. ἐκζέουσ', alii ἐκχολοῦσ'. In virorum iras tenaces caderet μηδὲ σκελοῦσ'.

855. 56 Nihil mutandum. οὐ μόλις παρών bene exponit schol. οὐ μακράν, modo hoc de tempore accipias. Bellum externum facile venturum, tantum non adesse dicit. Hanc interpretationem, in quam etiam Schoem. abiisse videtur, firmat, quod sequitur, futurum ἔσται (ἔστι, supra scr. αι, M.). Agam. 1023 ἀπώλεσας γὰρ οὐ μόλις τὸ δεύτερον.

864 εὖ σθένειν M. Emend. Scaliger.

ΑΘΗΝΑ.

τῷ γὰρ σέβοντι συμφορὰς ὀρθώσομεν.

ΧΟΡΟΣ.

καί μοι πρόπαντος ἐγγύην θήσει χρόνου;

ΑΘΗΝΑ.

ἔξεστι γάρ μοι μὴ λέγειν ἃ μὴ τελῶ.

ΧΟΡΟΣ.

θέλξειν μ' ἔοικας καὶ μεθίσταμαι κότου. 900

ΑΘΗΝΑ.

870 τοιγὰρ κατᾷσον οὓς ἐπικτήσει φίλους.

ΧΟΡΟΣ.

τί οὖν μ' ἄνωγας τῇδ' ἐφυμνῆσαι χθονί;

ΑΘΗΝΑ.

ὁποῖα νίκης μὴ κακῆς ἐπίσκοπα.

---

867. 68 προπαντὸς M. Scribebatur πρὸ παντὸς ante Abreschium. Mox ἐξέστιν M. Verte : *nihil me impedit ne non dicam quae non factura sim.*

870 τοὶ γὰρ κατὰ χθόν' οὐδ' M., in quibus editores non offenderunt. Mihi haec neque ad antecedentia, neque ad sequentia convenire videntur. Dedi quae res ipsa ferre videbatur.

872 νίκης μὴ κακῆς ἐπίσκοπα sunt ea certamina, in quibus pulchrum est vincere, non civium domesticae seditiones, quas locus antitheticus deprecatur, sed inter civitates quum pacis bonorum certamina, ad quae spectat chori carmen proximum, tum bellicae dimicationes, quas sibi Minerva reservat. Nihil opus Hermanni conjectura νείκης, modo ἐπίσκοπα secundum Hesychii glossam exponas τυγχάνοντα τοῦ σκοποῦ.

Καὶ ταῦτα γῆθεν ἔκ τε ποντίας δρόσου
ἐξ οὐρανοῦ τε κἀνέμων ἀήματα 905
875 εὐηλίως πνέοντ' ἐπιστείχειν χθόνα·
καρπόν τε γαίας καὶ βοτῶν ἐπίρρυτον
ἀστοῖσιν εὐθενοῦντα μὴ κάμνειν χρόνῳ,
καὶ τῶν βροτείων σπερμάτων σωτηρίαν.
τῶν δυσσεβούντων δ' ἔκφορος σπορὰ πέλοι· 910
880 στέργω γάρ, ἀνδρὸς φιτυποίμενος δίκην,
τὸ τῶν δικαίων τῶνδ' ἀπένθητον γένος.

873—75 Terrae maris coeli vis breviter significatur, deinde non additur, quod ex nostra loquendi consuetudine expectaveris, *καὶ ἐξ ἀέρος*, sed variata oratione aëris vis verbis *ἀνέμων ἀήματα εὐηλίως πνέοντα* planius declaratur. Mox, vv. 876—78, ea quae elementorum beneficio debentur, frugum pecorum hominum proventus, enumerantur. Haec ideo monui, quia Wieselero *γῆθεν*, propter sequens *καρπόν τε γαίας*, abundare et potius *δῆθεν* scribendum esse videbatur. Ceterum cf. Hippocr. *περὶ ἀέρων* c. 5, qui saluberrimas urbes dicit, *ὁκόσαι κέονται πρὸς τὰ πνεύματα τὰ μεταξὺ τῶν θερινῶν ἀνατολέων τοῦ ἡλίου καὶ τῶν χειμερινῶν.*

876. 77 Libri *καὶ βροτῶν*. Emend. Stanl. Mox *εὐθενοῦνταϲ* M.

879—81 Libri *ἐκφορωτέρα πέλοις*. Si *ἐκφορωτέρα* interpretaris *alienior*, non intelligitur, unde hoc vocabulum hanc vim habeat, et sensus evadit languidissimus; sin efferendi et removendi vim habere statuis, non intelligitur comparativus. Rerum rusticarum similitudo, quae v. 878 ad hominum progeniem transfertur (*βροτείων σπερμάτων*), et v. 880 tam luculente exprimitur (*ἀνδρὸς φιτυποιμένος δίκην*), v. 879 non interrumpi par est. Itaque scripsi *ἔκφορος σπορὰ πέλοι*. Minerva dicit se, plantarum pastoris similem, justorum horum (Areopagitas eorumque similes intelligit, *ἀστῶν τὰ βέλτατα* v. 472) sobolem (*γένος*, ingeniose Goth. *γάνος*) fovere ab improborum, quasi malarum herbarum, vicinia liberatam.

τοιαῦτα σοὔστι. τῶν ἀρειφάτων δ' ἐγὼ
πρεπτῶν ἀγώνων οὐκ ἀνέξομαι τὸ μὴ οὐ
τήνδ' ἀστύνικον ἐν βροτοῖς τιμᾶν πόλιν. 915

ΧΟΡΟΣ.

885 Δέξομαι Παλλάδος ξυνοικίαν, στρ. ά.
οὐδ' ἀτιμάσω πόλιν,
τὰν καὶ Ζεὺς ὁ παγκρατὴς Ἄρης τε
φρούριον θεῶν νέμει,
ῥυσίβωμον Ἑλλάνων ἄγαλμα δαιμόνων· 920
890 ᾇτ' ἐγὼ κατεύχομαι
θεσπίσασα πρευμενῶς
ἐπισσύτους βίου τύχας ὀνησίμους
γαίας ἐξαμβρῦσαι 925
φαιδρὸν ἁλίου σέλας.

ΑΘΗΝΑ.

895 Τάδ' ἐγὼ προφρόνως τοῖσδε πολίταις
πράσσω, μεγάλας καὶ δυσαρέστους
δαίμονας αὐτοῦ καταναssαμένη.
πάντα γὰρ αὗται τὰ κατ' ἀνθρώπους 930
ἔλαχον διέπειν.

887—89 Athenas dicit arcem et delicias deorum graecorum, laetantium urbe pulcherrima, quae aras suas tueatur. Athenienses enim Graeciam vindicarant a Persarum incursionibus, qui a templorum simulacrorumque religionibus abhorrebant.

893 ἐξαμβρόσαι M. ἐξαμβρῦσαι Pauw. Herm., quod recepi, quamquam de aoristo primo hujus verbi non constat. Dind. ἐξαμβρόξαι, exsorbere, quod vereor ne minus aptum sit.

900 ὁ δὲ μὴ κύρσας βαρέων τούτων
οὐκ οἶδεν ὅθεν
πληγαὶ βιότου ◡ ◡ — —.
τὰ γὰρ ἐκ προτέρων ἀπλακήματά νιν
πρὸς τάσδ' ἀπάγει, σιγῶν δ' ὄλεθρος 935
905 καὶ μέγα φωνοῦντ'
ἐχθραῖς ὀργαῖς ἀμαθύνει.

ΧΟΡΟΣ.

ἀντ. ά. Δενδροπήμων δὲ μὴ πνέοι βλάβα,
τὰν ἐμὰν χάριν λέγω,
φλογμός τ' ὀμματοστερὴς ὕφοιτο 940

900—902 Qui Furias non habeant placatas hilarasque, eos dicit majorum delictis oppressos caeco malo perire. Sed verba corrupta. Franz ὁ δὲ δὴ κύρσας βαρεῶν τούτων. Schütz πραῶν τούτων. Fortasse ἱλαρῶν. Non enim puto absolute accipi posse ὁ δὲ μὴ κύρσας, ut βαρεῶν τούτων jungatur cum πληγαί. Mox paroemiacum explebat Hermann voce προσέπαισαν. Probe enim intellexit periodos 895—906 et 961—72, itemque 917—24 et 949—56 inter se respondere, quamquam ordines anapaesticos minus bene divisit, neque omnem compositionis artem perspexit. V. ad v. 976. Anapaestorum divisionem et hic et passim tacite correxi, verborum vel conjunctorum vel oppositorum nexum secutus.

903—906 ἀμπλακήματά νιν M. Corr. Pauw. Post σιγῶν particulam δ' inseruit Herm., verba καὶ μέγα φωνοῦντ' recte interpretatus *vel magna sonantem* i. e. de felicitate sua gloriantem.

909 φλοιγμὸσ ὀμματοστερὴσ φυτῶν τὸ μὴ περᾶν M. φλογμός τ' Turn. Cetera variis viri docti interpretationibus et conjecturis tentarunt, quas apud ipsos videas. Mihi dubium non est, quin in φυτῶν τὸ lateat optativus atticus ὕφοιτο, quo restituto omnia plana evadunt et caesura molesta removetur. ὅρον τόπων est *terrae fines*, cf. v. 849. 673 : noli audire interpretationes artificiosiores.

910 *μὴ περᾶν ὅρον τόπων,*
μηδ' ἄκαρπος αἰανὴς ἐφερπέτω νόσος·
μῆλά τ' εὐθενοῦντα γᾶ
ξὺν διπλοῖσιν ἐμβρύοις 945
τρέφοι χρόνῳ τεταγμένῳ· γόνος ⏑ –
915 *πλουτόχθων ἑρμαίαν*
δαιμόνων δόσιν τίοι.

ΑΘΗΝΑ.

Ἦ τάδ' ἀκούετε, πόλεως φρούριον,
οἷ' ἐπικραίνει; 950
μέγα γὰρ δύναται πότνι' Ἐρινὺς
920 *παρά τ' ἀθανάτοις, τοῖς θ' ὑπὸ γαῖαν,*
περί τ' ἀνθρώπων φανερῶς τελέως
διαπράσσουσιν
τοῖς μὲν ἀοιδάς, τοῖς δ' αὖ δακρύων
βίον ἀμβλωπὸν παρέχουσαι. 955

---

912. 13 *εὐθενοῦντ' ἄγαν ξὺν διπλοῖσ ἐνβρύοισ* M. Illa emendavit Dobree, haec jam in Fl. correcta.

914—16 „Intelliguntur metalla : erant enim, ut notum est, aeris fodinae in Colono, argenti in Thorico et nobiliores in Laurio monte. Has significat Aeschylus etiam in Persis v. 236 : *ἀργύρου πηγή τις αὐτοῖς ἐστι, θησαυρὸς χθονός*" Hermann. Idem cum Musgravio post *γόνος* supplet *δ' ἀεί*. Possis etiam *δ' ὁρῶν* aut alia. *δαιμόνων δόσιν τίοι*, deorum munus colat, i. e. abundantia proventus ratum faciat.

917. 18 Ad *πόλεως φρούριον* schol. adscr. *ὦ Ἀρεοπαγῖται.* Mox *οἷα ἐπικρανεῖ* M. Corr. in V.

920 Apud deos superos inferosque.

921—24 In *φανερῶς τελέως* non sine causa haeserunt Bothe et Hartung, et *φανερῶς* quidem ab hoc loco prorsus alienum est.

ΧΟΡΟΣ.

στρ. β' 925 *Ἀνδροκμῆτας δ' ἀώρους ἀπεννέπω τύχας,*
νεανίδων τ' ἐπηράτων
ἀνδροτυχεῖς βιότους δότε, κύρι' ἔχοντες, 960
θεαί τ' ὦ Μοῖραι
ματροκασιγνῆται, δαίμονες ὀρθονόμοι,
930 *παντὶ δόμῳ μετάκοινοι, παντὶ χρόνῳ δ' ἐπι-* 965
βριθεῖς
ἐνδίκοις ὁμιλίαις,
παντᾷ τιμιώταται θεῶν.

ΑΘΗΝΑ.

Τάδε τοι χώρᾳ τῄμῇ προφρόνως
ἐπικραινομένων
935 *γάνυμαι, στέργω δ' ὄμματα Πειθοῦς,* 970
ὅτι μοι γλῶσσαν καὶ στόμ' ἐπωπᾷ

Suspicor ὡς ἀμφοτέρως (dictum ut ὡς ἑτέρως) *in utramque partem impetrant.* Deinde τοῖς δ' αὖ κρύων M. δακρύων Ald.

928 Libri θεαὶ τῶν, μοῖραι. Emend. Herm. Breviter commemoratis dis superis, qui hominum vitae et morti nuptiisque praesunt, magnis laudibus efferunt Parcas, veteres et ipsas deas (v. 698), sibique et natura conjunctas (Μοῖραι τρίμορφοι μνήμονές τ' Ἐρινύες, Prom. 516), et genere cognatas, quippe quae ab Hesiodo Theog. 217 Noctis filiae perhibeantur. Itaque ματροκασιγνῆται hoc loco erunt sorores eadem matre natae, nisi forte statuis Aeschylo Parcas Noctis non filias, sed sorores fuisse.

929—32 ὀρθονόμοι *justa tribuentes*; Herm. malebat ὀρθόνομοι. Deinde ἐνδίκοις ὁμιλίαις ad utrumque pertinet : omnis domus atque omne tempus obnoxium esse dicitur justo Parcarum imperio. Ceterum μέγακοινοι et πάντα τιμιώταται M. Illud Turn., hoc Cant. et Dind. corr.

πρὸς τάσδ' ἀγρίως ἀπανηναμένας·
ἀλλ' ἐκράτησε Ζεὺς ἀγοραῖος,
νικᾷ δ' ἀγαθῶν
940 ἔρις ἡμετέρα διὰ παντός. 975

ΧΟΡΟΣ.

Τὰν δ' ἄπληστον κακῶν μήποτ' ἐν πόλει στάσιν ἀντ. β'.
τᾷδ' ἐπεύχομαι βρέμειν.
μηδὲ πιοῦσα κόνις μέλαν αἷμα πολιτᾶν 980
δι' ὀργὰν ποινὰς
945 ἀντιφόνους ἄτας ἁρπαλίσαι πόλεως.
χάρματα δ' ἀντιδιδοῖεν κοινοφιλεῖ διανοίᾳ, 985
καὶ στυγεῖν μιᾷ φρενί.
πολλῶν γὰρ τόδ' ἐν βροτοῖς ἄκος.

ΑΘΗΝΑ.

Ἆρα φρονοῦσα γλώσσης ἀγαθῆς
950 ὁδὸν εὑρίσκεις;

---

939. 40 Junge ἀγαθῶν ἔρις ἡμετέρα, *nostra beneficiorum contentio.*

942 Prien malebat ἀπεύχομαι.

944 Editores recentiores δι' ὀργὰν ποινᾶς. Sed praestare videtur Medicei ποινὰς, cum ἀντιφόνους jungendum, ut 447 ἀντικτόνοις ποιναῖσι, verbis ἄτας πόλεως per appositionem additis.

946 Libri κοινωφελεῖ. Emend. Herm.

949. 50 ἄρα φρονοῦσιν et εὑρίσκει M. ἆρα φρονοῦσαι et εὑρίσκουσ' Musgr. ἆρα φρονοῦσα et εὑρίσκεις Herm. olim et Dind., quod recepi. In editione Herm. ἆρα φρονοῦσιν (participium) et εὑρίσκειν, interpunctione post hanc vocem sublata, quae durissima sunt neque loco antithetico commendantur.

ἐκ τῶν φοβερῶν τῶνδε προσώπων — 990
μέγα κέρδος ὁρῶ τοῖσδε πολίταις.
τάσδε γὰρ εὔφρονας εὔφρονες ἀεὶ
μέγα τιμῶντες
955 καὶ γῆν καὶ πόλιν ὀρθοδίκαιον
πρέψετε πάντως διάγοντες. — 995

ΧΟΡΟΣ.

στρ. γ'. Χαίρετε χαίρετ' ἐναισιμίαισι πλούτου,
χαίρετ' ἀστικὸς λεώς, ἴκταρ ἥμενοι Διὸς — 998
παρθένου φίλας φίλοι, σωφρονοῦντες ἐν χρόνῳ·
960 Παλλάδος δ' ὑπὸ πτεροῖς ὄντας ἅζεται πατήρ.

953—56 εὐφράνασ εὔφρονεσ M. Mox καὶ γῆ καὶ πολις ὀρθοδίκαιοι Herm., κατὰ γῆν καὶ πόλιν Goth., e Prieni conjectura. Hoc jejunum, illud non necessarium. Cf. Isocr. Nicocl. 41 χρὴ τοὺς ὀρθῶς βασιλεύοντας τὰς πόλεις ἐν ὁμονοίᾳ πειρᾶσθαι διάγειν. Sed v. 956 bene Bothe et Herm. πάντως, quod habet V., quum in M. legatur πάντες.

957 *Gaudete auguriis opulentiae*, cf. v. 891. χαίρετ' ἐν αἰσιμίαισ πλούτου M. Alterum χαίρετε ex versu antithetico adjecit Turn. Nunc vulgo ἐν αἰσιμίαισι, quod ex suo arbitrio potius, quam e veterum testimoniis interpretantur : nam αἰσιμία Suidae aliisque est μαντεία. Voces conjunxi coll. Hesychii glossa ἐναισιμία· διοσημία.

958—60 Post Διός virgula interpungebatur, variis verborum ἴκταρ ἥμενοι Διός interpretationibus prolatis, quarum nulla probari potest. Sed etiamsi illa probabiliter exponi possent, tamen virgulam delendam esse sententiarum nexus doceret. Nam Jovi Athenienses cari esse dicuntur, non quod ipsius vicini sint, sed quod sub filiae alis habitant. Veram interpunctionem jam Wieselerum commendasse video. Bergk conj. ἡμένας. Ceterum παρθένουσ M., corr. a Rob. Quid sit σωφρονοῦντες ἐν χρόνῳ, non expedio : nam σωφροσύνη non interdum, sed semper tempestiva

ΑΘΗΝΑ.

Χαίρετε χὐμεῖς· προτέραν δ' ἐμὲ χρὴ
στείχειν θαλάμους ἀποδείξουσαν,
πρὸς φῶς ἱερὸν τῶνδε προπομπῶν 1005
ἴτε, καὶ σφαγίων τῶνδ' ὑπὸ σεμνῶν
965 κατὰ γῆς σύμεναι
τὸ μὲν ἀτηρὸν χώρας κατέχειν,
τὸ δὲ κερδαλέον
πέμπειν πόλεως ἐπὶ νίκῃ.
ὑμεῖς δ' ἡγεῖσθε, πολισσοῦχοι 1010
970 παῖδες Κραναοῦ, ταῖσδε μετοίκοις.
εἴη δ' ἀγαθῶν
ἀγαθὴ διάνοια πολίταις.

---

est. In mentem mihi venit σωφρονοῦντες εὐφρόνως, coll. Agam. 330 γύναι, κατ' ἄνδρα σώφρον' εὐφρόνως λέγεις.

961—63 Libri δέ με et πρόπομπον. Illud corr. Pors., hoc Bentl. Olim post ἀποδείξουσαν plene interpungebatur, nunc fere post προπομπῶν, auctore Hermanno, qui tamen ipse malebat πρὸς φῶς θ' ἱερὸν τῶνδε προπομπῶν ἴτε. Neque dubitari potest, quin haec jungenda sint; sed nihil opus inserta conjunctione τε, ex nostra interpunctione. Supple particulam γάρ, quasi scriptum esset ἀλλὰ προτέραν γὰρ ἐμὲ δεῖ στείχειν, πρὸς φ. ἱ. τ. πρ. ἴτε. V. ad Choeph. 697 adnotata. Minerva ipsa quum paullo prius abeat (hoc enim valere προτέραν στείχειν bene monuit Herm., quamquam vel sic dea pompam, prope subsequentem, quodammodo ducere dici potest), Furias jubet ministrarum et Areopagitarum comitatum sequi.

966 Libri ἀτήριον. Corr. Bentl. Ad κατέχειν ex antecedentibus supple ἐν τῇ γῇ : sed huic verbo quum etiam subsit arcendi notio (ἀπέχειν), genetivus χώρας audacius quidem, neque tamen vitiose additur. Simillimus est locus Pers. 222 sq.

969. 70 Libri ἡμεῖς et μέτοικοι. Corr. Turn.

971. 72 ἀγαθῶν διάνοια non puto exponi posse beneficiorum

ΧΟΡΟΣ.

ἀντ. γ. Χαίρετε, χαίρετε δ' αὖθις, ἔπη διπλοΐζω, 1014
πάντες οἱ κατὰ πτόλιν, δαίμονές τε καὶ βροτοί,
975 Παλλάδος πόλιν νέμοντες· μετοικίαν δ' ἐμὴν
εὖ σέβοντες οὔτι μέμψεσθε συμφορὰς βίου. 1020

ΑΘΗΝΑ.

Αἰνῶ τε μύθους τῶνδε τῶν κατευγμάτων
πέμψω τε φέγγει λαμπάδων σελασφόρων

---

recordatio. Apte sententiam illustravit Wies. allato loco quasi Aeschyleo τῇ τε πόλει μεγάλων ἀγαθῶν ἀγαθὰς ἐπινοίας (δότε), Arist. Ran. 1530.

973 Libri αὖθις ἐπιδιπλοΐζω. Herm. αὖθις, ἐπανδιπλοΐζω. Dind. ἔπος διπλοΐζω. Scripsi ἔπη, mutatione fere nulla, i. e. χαίρετε, χαίρετε.

976 Libri ἐνσεβοῦντες. Corr. Turn. — Strophis sex inserti sunt loci anapaestici quinque. Omnes constant systemate anapaestico octo ordinum, nisi quod in primo et quinto loco alterum systema ordinum quattuor adjicitur. Periodorum in membra divisio haec est. VV. 895—906 et 961—72 habent 3, 2, 3. 4 ordines. VV. 917—24 et 949—56 ordinibus quater binis distinguuntur. Periodus media, 933—40, sicut periodorum exteriorum pars prior, in 3, 2, 3 ordines dividitur, estque quodammodo illarum copula : nam ejus initium τάδε τοι χώρᾳ τῇμῇ προφρόνως respicit initium periodi primae τάδ' ἐγὼ προφρόνως τοῖσδε πολίταις, ejus clausula νικᾷ δ' ἀγαθῶν ἔρις ἡμετέρα διὰ παντός spectat ad clausulam periodi quintae εἴη δ' ἀγαθῶν ἀγαθὴ διάνοια πολίταις.

976 Libri αἰνῶ δέ. Herm. αἰνῶ τε. Sed μύθους valde friget. H. L. Ahrens μισθούς. Fortasse αἰνῶ θέμιστας (oracula) τ. τ. κατευγμάτων, ut 890 κατεύχομαι θεσπίσασα, coll. 957.

978 sqq. πέμψω . . ξὺν προσπόλοισιν (ξυμπροσπόλοισιν M.), *simulacri mei ministras comites vobis addam.* Non debebat Herm. Turnebi φέγγη recipere.

ἐς τοὺς ἔνερθε καὶ κάτω χθονὸς τόπους
980 ξὺν προσπόλοισιν, αἵτε φρουροῦσιν βρέτας

980—82 θησηΐδοσ M. Jungebatur φρουροῦσιν δικαίως et mox λόχος παίδων, γυναικῶν. At λόχος si ad civium pompam referatur, particula γάρ et verbum ἐξικέσθαι et modus ἐξίκοιτ' ἂν quid sibi velint non satis intelligitur. Sin mecum Furias, quarum caterva etiam v. 48 voce λόχος designatur, Atticae lumen et salutem vocari statuis, omnia optime dicta sunt. Itaque mutavi interpunctionem et post λόχος posui lacunae signa, quae Herm. post πρεσβυτίδων collocaverat. De lacuna ipsa omnino assentior viro summo, qui neque verba cohaerere et res nonnullas desiderari docuit. Primum enim in pompa non solum feminas, sed etiam viros adesse testatur v. 847 et Philo, *quod omnis probus liber*, § 20. Tum vero Erinyas in fine fabulae a Minerva Eumenidum nomen accepisse grammaticorum testimoniis constat. Cum argumento fabulae, quod Aristophanis Byzantii esse constat (v. supra), consentiunt Harpocr. in v. Εὐμενίδες . . Αἰσχύλος ἐν Εὐμενίσιν, εἰπὼν τὰ περὶ τὴν κρίσιν τὴν Ὀρέστου, φησὶν ὡς ἡ Ἀθηνᾶ πραΰνασα τὰς Ἐριννύας, ὥστε μὴ χαλεπῶς ἔχειν πρὸς τὸν Ὀρέστην (debebat διὰ τὸν Ὀρέστην), Εὐμενίδας ὠνόμασεν, et qui haec exscripserunt Photius et Suidas. Haec jam supra significabantur verbis εὔφρονας εὔφρονες ἀεὶ μέγα τιμῶντες, sed res gravissima non solum significanda, verum planis et propriis verbis declaranda erat. Fuerunt qui Furiarum nominis mutationem hic locum non habere contenderent. Nunc, quum ὄμμα πάσης χθονός ad Furias spectare intelligatur, statim post λόχος aptissime addi poterat : *Eumenides, tales enim eas et esse et vocari inter Jovem et Parcam convenit*. Nam chorus (v. 998—1000) unde haec sciret, nisi a dea didicisset? Haec duobus versibus includi poterant. Deinde ad populum conversa, vos autem, cives, inquit, virorum feminarumque pompa in posterum eas colite. Hujus loci quinque versus extant; si tres interciderunt, Minervae oratio constabat trimetris bis octonis. Sed in re incerta lacunam in universum notare satis habui. (Nam scholiastes metricus si versus sedecim numerat, hoc casu factum et ιη librarii errore pro ιϛ

τοὐμὸν, δικαίως· ὄμμα γὰρ πάσης χθονὸς 1025
Θησῇδος ἐξίκοιτ' ἂν εὐκλεὴς λόχος
* * * * * *
παίδων, γυναικῶν, καὶ στόλος πρεσβυτίδων
φοινικοβάπτοις ἐνδυτοῖς ἐσθήμασιν
985 τιμᾶτε, καὶ τὸ φέγγος ὁρμάσθω πυρός,
ὅπως ἂν εὔφρων ἥδ' ὁμιλία χθονὸς 1030
τὸ λοιπὸν εὐάνδροισι συμφοραῖς πρέπῃ.

ΠΡΟΠΟΜΠΟΙ.

στρ. α. Βᾶτε δόμῳ, μεγάλαι φιλότιμοι

---

scriptum esse puto. Totus enim pendet scholiastes ille a Veneto Florentino Farnesiano, neque ullum novit versum qui in illis libris non extet. Rei argumentum est quod a v. 566 (534 hujus editionis) usque ad v. 777 (744) numerat trimetros ρ μ θ', quod viri docti in σ ι β' mutare non debebant : sequitur nimirum codices illos, in quibus desunt vv. 582—644 (551—615). Item vv. 794—823 (759—86), qui ab iisdem libris absunt, apud eum in censum non veniunt. Itaque si versus 128 (131) ei est trimeter ρ κ δ', v. 139 (142) autem trimeter ρ λ ε', non erat cur Wieseler suspicaretur in nostris libris duos versus excidisse : nam ρ λ γ' scribere aut volebat, aut debebat. Neque in proximis plura ille habuit quam hodie extant, quamquam loco 140—177 (143—177) non undecim, sed duodecim trimetros inesse statuit : nam v. 149 (152), sic scriptum in F. ἰὼ ἰὼ παῖ Διός, ἐπίκλοπος πέλει, pro trimetro habuit, cantici ratione antistrophica non perspecta. Sed sat superque de istis nullius pretii scholiis, quae a Demetrio Triclinio scripta esse probabiliter statuit Dindorf.)

983—87 Suspicor στόλοις πρεσβυτίδων coll. v. 847 : nam ἐνδυτοῖς ἐσθήμασιν esse vestimenta quae ornatus causa induuntur Herm. mihi non persuasit. Deinde τιμᾶται, supra scripto ε, et εὐάνδροισιν M.

988 sqq. Huic cantico chori nomen praescriptum in M, schol. adnotavit αἱ προπομποί, personarum index habet ΠΡΟ-

Νυκτὸς παῖδες ἄπαιδες, ὑπ' εὔφρονι πομπᾷ.
990 εὐφαμεῖτε δέ, χωρῖται. 1035
Γᾶς ὑπὸ κεύθεσιν ὠγυγίοισιν ἀντ. α'
τιμαῖς καὶ θυσίαισι τύχα περίσεπτα.
εὐφαμεῖτε δὲ πανδαμί.
Ἵλαοι δὲ καὶ εὐθύφρονες γᾷ 1040 στρ. β'.
995 δεῦρ' ἴτε, σεμναί, τᾷ πυριδάπτῳ
λαμπάδι τερπόμεναι καθ' ὁδόν.
ὀλολύξατε νῦν ἐπὶ μολπαῖς.

ΠΟΜΠΟΙ. Ab his non discedendum est. Carmen canitur a deae ministris pauculis (quattuor virgines ἀρρηφόροι memorantur ab Harpocratione p. 48 aliisque, Minervae sacerdos nobili Eteobutadarum genere nata in Etym. M. p. 386), quae pompam ducunt et faces ardentes praeferunt, ut Minerva supra praedicavit. Sequuntur cum Furiis Areopagitae, qui nondum abierunt (v. 917) et in fine fabulae non exire non possunt. Est haec pompae illius quam dea in posterum pollicetur quasi adumbratio : nam omnem illam turbam in orchestram irruisse a veri simili abhorret.

988—90 βᾶτ' ἐν δόμῳ M. Corr. Well. Deinde παῖδες ἄπαιδες potius cum Hermanno *puellae grandaevae*, coll. v. 71, quam cum aliis *proles prole carens* exponendum videtur. Mox libri ὑπ' εὐθύφρονι πομπᾷ, fortasse e v. 994, quod L. Dindorf, et δὲ χωρεῖτε, quod Herm. egregie emendavit coll. Hesych. s. v. χωρίτης et Steph. Byz. s. v. χώρα.

992 καὶ τιμαῖς καὶ θυσίαις περισέπται τύχαι τε M. Prius καὶ delevit Herm. Cetera varie tentata sunt : περίσεπτα τυχοῦσαι Musgr. Herm., in τύχαι latere εὐχαῖς conj. Schoem., alii alia. Proxime ad libros accedit, quod dedi coll. v. 892 et Thetidis Aeschyleae apud Platonem de re p. II p. 383 B verbis θεοφιλεῖς ἐμὰς τύχας. De forma feminina v. ad v. 750.

995—97 Libri σεμναί, πυριδάπτῳ. Herm. inseruit σύν. Mihi post ΝΑΙ excidisse videtur ΤΑΙ. Mox si λαμπάδι (άδι in M. a manu recenti in rasura scriptum) in vocem spondiacam mutandum est, potius cum Schoemanno scribam πεύκᾳ, quam cum

ἀντ. β'. Σπονδᾳ̃ δ' ἐστὲ πανευμενίδες θεῶν
Παλλάδος ἀστοῖς· Ζεὺς ὁ πανόπτας 1045
1000 οὕτω Μοῖρά τε συγκατέβα.
ὀλολύξατε νῦν ἐπὶ μολπαῖς.

Herm. λάμπᾳ (quod esset *situ*) aut cum Goth. λαμπῷ (quod quid sit non satis constat). Deinde libri καθ' ὁδὸν δ' ὀλυλύξατε. Emend. Boissonade.

998 σπονδαὶ δ' ἐσ τὸ πᾶν ἐνδαιδεσ οἴκων M. et tale quid jam schol., si quidem ejus adnotatio μετὰ λαμπάδων ad hunc versum pertinet. Non satis intelligo Hermanni interpretationem „Pax in omne tempus cum lumine taedarum in sedibus (Furiarum) Palladis civibus". Alii σπονδαὶ exponunt *libationes*. Quidquid statuis, his verbis neque sensus neque numeri constant. Itaque longe a vero aberrasse videtur Herm., qui his servatis, v. 994 scripsit ἵλαοι δὲ καὶ τᾷδ' εὔφρονες γᾷ, quum haec potius ad versum strophicum corrigenda sint. Ad sententiam quod attinet, rem de qua inter Jovem et Parcam convenisse dicitur, maximi momenti fuisse par est. Numeris ut satisfiat, πᾶν corripiendum est, quod efficietur, si cum voce sequente coalescat aut in καὶ mutetur, pro ΟΙΚΩΝ substituenda vox monosyllaba, quae vix alia esse potest quam ΘΕΩΝ. Sed etiam ἐνδαιδες corruptum est. In praefatione ad Agamemnonem protuleram conjecturam σεμναὶ δ' ἐστε καὶ εὐμενίδες θεοί, nunc propius accedendum videtur ad librorum scripturam, qua accuratius inspecta σπονδαι δεστοπανενδαιδεσ inde vitium contraxisse intelliges, quod librarius litteras νδαιδεσ iteravit. Chorus in fine fabulae id praedicat, quo omnis fabula tendit, et quod supra Minerva declaraverat, Noctis filias implacabiles Atheniensibus jam placida numina evadere. Hoc pacto deorum, σπονδᾳ̃ θεῶν, effectum est, consentientibus Jove, rege Olympio, et Parca, quae veterum numinum principatum obtinet.

999. 1000 Libri παλλάδος ἀστοῖσι ζεὺς παντόπτας. Corr. Musgr. et Herm. Deinde pro spondeo οὕτω dactylum ὡς τάδε malebat Wies. Vide tamen Agam. 104 et 117.

Numerorum conspectus.

Prologus.

Pythia primum deos oraculi praesides, tum ceteros qui Delphis colebantur deos comprecata templum ingreditur. V. ad v. 20.

v. 1 8 (6, 2). 8 (6, 2). 3. 8 (4, 4). 8 (4, 4).

Pythia, terrore attonita, narrat quae in templo viderit. V. ad v. 65.

v. 36 5. 7. 7. 7. 4 (5?).

Apollo Oresti Mercurium fugae comitem addit. V. ad v. 94.

v. 66 3. 4. 3. 4. 3. 4. 3. 6.

Clytaemnestrae umbra Furiis somnolentiam exprobrat. — Cum dormientibus quasi colloquitur. V. ad vv. 108. 145.

v. 96 6, 3, 3. 6, 3, 3.
v. 120 3, 3. 3, 3. 2, 2. 2, 2. 3, 3.

Parodus prior.

Stropha I v. 146—151 = Ant. I v. 152—157.

⏑ ⏑́⏑ — ⏑ —   ⏑ ⏑⏑ — ⏑ —
⏓ ⊥ ⏑ — ⏒ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ ⏑́⏑ — ⏑ —   ⏑ ⏑⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ — ⏑ —
150 — ⊥ ⏑ — — — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ ⏑ — • — ⏑ — • — ⏑ ⏓

Stropha II v. 158—163 = Ant. II v. 164—169.

⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ — ⏑ —   ⏑ — ⏑ —
160 ⏑ ⏑́⏑ — ⏓ —
⏑ ⏑́⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ ⏓
⏑ ⊥ ⏑ — • — ⏑ — • ⊥ ⏑ — • — ⏑ —
⏑ ⏑́⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ —

Stropha III v. 170—173 = Ant. III v. 174—177.

⏒ ⊥ ⏑ — ⏒ — ⏑ — ⏒ — ⏑ ⏓
⏑ ⏑́⏑ — ⏑ —   — ⏑⏑ — ⏑ — —
⏑ ⏑́⏑ — ⏑ —   ⏑ ⏑⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ ⏑ —   ⏑ — — ⏑ —

Episodium primum.

Apollo in Furias invehitur. — Apollinis cum Furiis altercatic
V. ad vv. 195. 234.

v. 178   2, 5, 5, 5, 2.
v. 197   3, 3.   4.   3, 3.   2, 2, 2.   3, 3.   4.   3, [illegible]

Orestes et paullo post Furiae Athenas ad templum Minervae Poliadis veniunt. — Furiarum canticum. — Orestes Minervae auxilium implorat, Furiae victimam sibi eripi posse negant. V. ad vv. 254. 255. 307.

v. 235 10 (2, 4, 4). 10 (4, 4, 2).

v. 255 2, 2. ⏑ ⏑́⏑ — ⏑ —

⊥ ⏑ — — · —

⊥ ⏑ — — ⏑ —

— ⏑́⏑ ⏑⏑ ⏑ —

v. 259 3. ⏑ ⊥ ⏑ — — — ⏑ —

⏑ ⏑́⏑ — — — ⏑ — — ⏑ —

⏑ ⏑́⏑ — ⏑ — ⏑ — — ⏑ —

v. 262 3. ⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — — — ⏑ —

⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ —

⏑ ⏑́⏑ — ⏑ — ⏑ ⏑⏑ — ⏑ —

v. 265 4, 3. — ⊥ ⏑ — — — ⏑ — — — ⏑ —

⏑ ⏑́⏑ — ⏑ — ⏑ ⏑⏑ ⏑⏑ ⏑ —

— ⊥ ⏑ — · — ⏑ — · ⊥ ⏑ — · — ⏑ —

— ⊥ ⏑ — — — ⏑ — ⏑ — ⏑ —

⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — · ⊥ ⏑ — · — ⏑ —

v. 270 4, 3. — ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —

{ — ⏑́⏑ — ⏑ — ⏑ ⏑⏑ — ⏑ —

{ ⏑ ⊥ — ⏑ —

⏑ ⊥ ⏑ — — — ⏑ — ⏑ — ⏑ ⏓

⏑ ⊥ ⏑ — — — ⏑ — ⏑ —· ⏑ —

{ ⏑ ⊥ — ⏑ —

{ — ⏑́⏑ — ⏑ — ⏑ — — ⏑ ⏓

v. 277 4, 4 2, 5, 5, 2. 4, 4.

Parodus altera.

Anapaesti v. 307—321.

3, 2. 3, 2. 2, 3.

Stropha I v. 322—330 = Anat. I v. 331—339.

⊥ ◡ — ◡ — ◡ — · ⊥ — — ◡ ◡ — —
⊥ ◡ — ◡ — · — —
⊥ ◡ — · — ◡ — · ⊥ ◡ — · — ◡ — —
325 ⊥ ◡ — · — ◡ —
⊥ ◡ — · — ◡ — · ⊥ ◡ — ◡ — ◡ —

◡́◡ ◡ — · ◡◡ ◡ —
◡́◡ ◡ — · ◡◡ ◡ — · ◡́◡ ◡ — ◡ ◡ — —
⊥ ◡ — ◡ — ◡ —
330 ⊥ ◡ — ◡ — ◡ — · ⊥ ◡ — ◡ — ◡ —

Stropha II v. 340—348 = Ant. II v. 349—357.

⊥ ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — —
⊥ ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — —
⊥ — — ◡ ◡ — —
⊥ ◡ — · ⊥ ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — —
⊥ ◡ — ◡ — ◡ ⩝

345 ◡́◡ ◡ — · ◡◡ ◡ —
◡́◡ ◡ — · ◡◡ ◡ —
◡́◡ ◡ — · ◡◡ ◡ —
◡́◡ ◡ ◡◡/— ◡ — ◡ — · ⊥ ◡ — ◡ — ◡ —

Stropha III v. 358—361 = Ant. III v. 362—365.

⊥ — — — — ◡ ◡ — ◡ ◡ — —
⊥ ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — —
360 { ⊥ ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — —
{ ⊥ ◡ — ◡ — ◡ —

Stropha IV v. 366—372 = Ant. IV v. 373—379.

⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — ⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ —

⏑ ⊥ ⏑ — · — · —

— ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

⏑ ⊥ ⏑ ⏑⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ — ⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

370 ⏑ ⊥ ⏑ — · — · —

⊥ ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑ ⏑ — ⏑̱

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

Episodium secundum.

Minerva, auditis et Furiis et Oreste, se judices daturam esse profitetur. V. ad v. 472 sqq.

v. 380 9 (2, 4, 3). 9 (3, 4, 2).
9 (3, 4, 2). 12 (4, 4, 4). 7 (3, 4). 12 (4, 4, 4). 7 (3, 4). 9 (3, 4, 2).
12 (6, 6). 12 (6, 6).

Stasimum.

Stropha I v. 478—484 = Ant. I v. 485—491.

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

⊥ ⏑ — · — ⏑ — · ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

480 ⊥ ⏑ — · — ⏑ —

⊥ ⏑ — · — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ·

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ ⏑̣

⊥ ⏑ ⏑⏑ ⏑ — ⏑ — ⏑̄

⏑́⏑ ⏑ — ⏑ — ⏑ — · ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

Stropha II v. 492—498 = Ant. II v. 499—505.

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
495 ⊥ ⏑ — · — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⊥ ⏑ — ⏑ ⏑⏑ ⏑ —
⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — · ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ ‥

Stropha III v. 506—513 = Ant. III v. 514—521.

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
{ ⊥ ⏑ — ·
{ ⊥ ⏑⏑ — ⏑⏑ — ⏑⏑ — ⏑⏑ ⊥ — — ⏑⏑ — —
510 ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⊥ ⏑⏑ — ⏑⏑ — ⏑⏑ — ⏑⏑ —
{ ⊥ ⏑⏑ — ·
{ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — · ⊥ ⏑⏑ — ⏑⏑ — ⏒

Stropha IV v. 522—527 = Ant. IV v. 528—533.

⏓ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — ⏑ — ⏑ — · ⊥ ⏑ — ⏑ — · —
⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — ⏑ — · ⏓
⏑ ⊥ ⏑ — · — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
525 ⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ —
⏑ ⊥ · — · — ⏑ — ⏑ — · ⏓
⊥ ⏑⏑ — ⏑ — ⏑ — · ⊥ ⏑⏑ — ⏑ — ⏓

Episodium tertium.

Postquam Minerva audientiam fecit versibus quattuor et quinue aut quattuor et bis ternis, Apollo supervenit Oresti patrocinaturus, Furiae reum de facto interrogant, cum Apolline de jure disceptant. V. ad vv. 542. 556. 637 sqq.

v. 543 2, 3, 3.
v. 551 3, 2. 3, 3. 5. 5. 3, 3. 2,3.
v. 583 5, 3. 5. 6, 6, 4. 3. 5, 3. 5. 6, 6, 4.

Utraque parte assentiente, priore systemate Minerva judicium instituit, altero causa judicatur. Hoc sic dividitur : primum partes altercantur, dum judices sententias ferunt, deinde Minerva suum calculum seponit, suffragia ejiciuntur numeranturque. Sequitur episodii clausula, Orestis abeuntis oratio. V. ad vv. 689. 744.

v. 644 4, 3.
v. 651 4. 4, 4, 3. 4, 4, 3. 4.
v. 681 12 (4, 4, 4). 12 (4, 4, 4). 12 (6, 6). 12 (6, 6)
(3, 3. 3, 3) (2, 2, 2. 2, 2, 2).
v. 729 3, 5, 5, 3.

Episodium quartum.

Quod episodium quartum voco, implicatum est chori canticis, quae non sunt stasima, sed stasimorum locum obtinere videntur. In hac fabulae parte, sive hoc, sive alio nomine appellanda est, Furiae a Minerva placantur, et illae quidem canunt lyrica, haec, paucis versibus exceptis, iambica et anapaestica omnia pronuntiat. V. ad vv. 796. 848. 900. 976.

S. I. 14 (3, 3, 4, 4) tr. A. I. 14 (3, 3, 4, 4) tr.
S. II. 11 (4, 2, 5) tr. A. II. 11 (4, 2, 5) tr.
12 (3, 3, 3, 3) tr. 12 (4, 4, 4) tr. 12 (3, 3, 3, 3) tr.

S. I. 8 (3, 2, 3) 4 an. A. I. 8 (2, 2, 2, 2) an. S. II.
8 (3, 2, 3) an.
A. II. 8 (2, 2, 2, 2) an. S. III. 8 (3, 2, 3). 4 an. A. III.

Stropha I v. 745—758 = v. 773—786.

⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

⏑ ⊥ — ⏑ —

⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — — — ⏑ —

⏑ ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — ⏑ ⏑⏑ ⏑ —

⏑ ⊥ — ⏑ — —

750 ⏑ ⊥ — ⏑ — — ⏑ — —

— ⊥ — ⏑ —

⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ — · ⊥ ⏑ — ⏑ — ⏑ —

⏑ ⊥ — ⏑ ⏒

⊥ ⏑ — ⊥ — ⏑ — ⏑ ⏑́⏑ ⏑ ⏑⏑ ⏑ — ⏑ —

755 ⏑ ⏑́⏑ ⏑⏑ ⏑ —

⏑ ⊥ ⏑ — — — ⏑ — — — ⏑ —

⏑ ⏑́⏑ ⏑ — ⏑ ⏑⏑ ⏑ —

⏑ ⊥ — ⏑ — — ⏑⏑ — ⏑ — —

Stropha II v. 801—813 = v. 825—837.

⏑ ⏑́⏑ — ⏑ ⏒

⊥

⏑ ⏑́⏑ — ⏑ ⏒

⏑ ⏑́⏑ — — —

805 ⊥

⏑ ⏑́⏑ — ⏑ —

⏑ ⊥ — ⏑ ⏒

⏑ ⊥ ⏑⏑ ⏑ ⏒

810 — ⏑́⏑ — ⏑ — — ⏑⏑ — — ⏒

⏑ ⏑́⏑ — · —

— ⏑́⏑ — ⏑ — —, — — — ⏑ —

— ⏑́⏑ — ⏑ — ⏑ — — ⏑ —

Stropha I v. 885—894 = Ant. I v. 907—916.

⊥ ◡ — • — ◡ — ◡ — ◡ — •
— ◡ — ◡ — ◡ —
⊥ · — • — ◡ — ◡ — ◡ — ◡
⊥ ◡ — ◡ — ◡ —
⊥ ◡ — ◡ — • — • ⊥ ◡ — ◡ — ◡ —
890 ⊥ ◡ — ◡ — ◡ — •
⊥ ◡ — ◡ — ◡ —
◡ ⊥ ◡ — ◡ — ◡ — ◡ — ◡ —
⊥ • — • — • — • — • —
⊥ ◡ — ◡ — ◡ ◡̲

Stropha II v. 925—932 = Ant. II v. 941—948.

⊥ ◡ — • — ◡ — • ⊥ ◡ — ◡ — ◡ —
⊥ ◡ — ◡ — ◡ —
⊥ ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — • —
◡ ⊥ • — • — • —
⊥ ◡ ◡ — — — • ⊥ ◡ ◡ — ◡ ◡ —
930 ⊥ ◡ ◡ — ◡ ◡ — — ⊥ ◡ ◡ — ◡ ◡ — —
⊥ ◡ — ◡ — ◡ ◡̲
⊥ • — • — ◡ — ◡ — ◡ —

Stropha III v. 957—960 = Ant. III v. 973—976

⊥ ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ — —
⊥ ◡ — ◡ — ◡ — • ⊥ ◡ — ◡ — ◡ —
⊥ ◡ — ◡ — ◡ — • ⊥ ◡ — ◡ — ◡ —
⊥ ◡ — ◡ — ◡ — • ⊥ ◡ — ◡ — ◡ —

Exodus:

Minerva trimetros pronuntiabat fortasse bis octonos, v. 977 sqq.

Stropha I v. 988—990 = Ant. I v. 991—993.

⊥ ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — —
⊥ — — ◡ ◡ — ◡ ◡ — ◡ ◡ — —
⊥ — — ◡ ◡ — — —

Stropha II v. 994—997 = Ant. II v. 998—1001.

⊥ — — ◡ ◡ — ◡ ◡ — —
995 ⊥ ◡ ◡ — — — ◡ ◡ — —
⊥ ◡̄ ◡̄ — ◡ ◡ — ◡ ◡ ⏓
◡ ◡ ⊥ ◡ ◡ — ◡ ◡ — · —

ADDENDA ET CORRIGENDA.

AGAMEMNO.

Ad v. 2 Iterum de hoc loco dicendum est, quum nonnullos videam, non intellecta adnotatione mea, absurdam mihi interpretationem tribuisse. Excubitor dicit se a dis horum laborum finem jamdudum, *per annuae* (*perennis* H. L. Ahrens) *vigiliae longitudinem*, petere. Ad haec respicit v. 8 *καὶ νῦν φυλάσσω* . .

V. 7, abhorrentem a concionis principumque translatione multisque vitiis laborantem, ejiciendum esse concedo.

11 Hesych. *ἀνδρολήμην· ἀνδρὸς ἔχουσαν λῆμα*. Inde Meineke *ἀνδρόβουλον* ex interpretatione vocis *ἀνδρόλημον* ortum esse suspicatur.

17 *ἐκτέμνων*, quod habent V. Fl., mavult H. L. Ahrens (Philologi Suppl. I, p. 228). Mihi praefixum *ἐν-* adhibendi vim habere videtur, ut *ἐν-δακρύειν* v. 512, ubi eadem lectionis varietas, *ἐμ-βοήσαντες ἐπ' αὐτοὺς ὥρμησαν* Thuc. II, 92. IV, 34.

19 *διαπονουμένου*, quod mihi suspectum erat, mutandum esse in *δεσποτουμένου* amice per litteras me monuit doctissimus et acutissimus Dübner. In eandem conjecturam incidit M. Schmidt.

22—25 Interjectiones *ἰοῦ ἰοῦ* recte videtur Hermann ad hujus loci initium retraxisse, et re ipsa motus et scholio *δεῖ διαστήματος ὀλίγου ἐνταῦθα, εἶτα ἀνακραγεῖν, ὡς θεασάμενον τὸν πυρσόν*.

Ad 26 Praesenti σημαίνω, quo absentem reginam alloquitur, non obstat futurum αὐτός τ' ἔγωγε φροίμιον χορεύσομαι. Haec enim verba non ad σημαίνω respiciunt, sed ad ὀλολυγμὸν εὐφημοῦντα τῇδε λαμπάδι ἐπορθιάζειν.

1—39 Prologi divisio. Exordium versuum septem vel potius sex et clausula quaternaria circumdant versus bis quaternos denos (4, 8, 2 . 4, 8, 2) pausa, quae post v. 21 intercedit, distinctos. Quos priore loco expectaverat ignes, altero salutat; vigiliarum taediis naeniisque laetos cantus laborumque mercedem opponit; voto utrumque locum terminat.

Ad 55, l. 6, lege : aves aërias.

65 ἐν προτελείοις recte videtur schol. interpretari ἐν ταῖς πρὸ τῆς ἁλώσεως μάχαις. Cf. v. 68 τελεῖται et Schneidewini adnotationem.

69 In ὑποκαίων et ὑπολείβων praepositio significat haec postea (et sero) fieri. Herod. III, 159 ἵνα σφι γένεα ὑπογίνηται, *ut soboles iis succresceret.*

Ad 71 (imo 72) l. 2 lege : illius terminationis. — Ἀτίτην esse τὸν μὴ τίνοντα, eum qui non solvit poenam, multam, debitum, mecum statuit Ahrens *l. l.* Idem tamen tuetur ἀτίται, quod interpretatur : militiae muneri obeundo et quasi solvendo impares: vereor ne subtilius quam verius. De forma feminina ἀτίτα v. ad Eumen. 750.

75 Scribendum ἰσχὺν | σκήπτροις ἰσόπαιδα νέμοντες, ejecto interpretamento pedestri ἐπί, et versu paroemiaco restituto.

78 Non poenitet adnotationis, sed translatio illa, qua laetam et quasi floridam juvenilis corporis speciem φυλλάδα vocavit, aliam correctionem suadet, propius ad librorum scripturam accedentem. Scribendum Ἄρης δ' οὐκ ἔνι χλωρῷ. Notum est χλωρόν usurpari de frugibus immaturis.

79 sqq. Scribendum τί θ' ὑπέργηρως, φυλλάδος ἤδη κατακαρφομένης; τρίποδας κτέ. Haec enim latent in Medicei scriptura τίθιπεργήρωσ. Conjunctione τέ utitur, quia praecedit ὅ τε γὰρ . . v. 76. Mox ἡμερόφατον M., quod Ahrens dubitat an ex ἡμερόφοιτον potius quam ex ἡμερόφαντον ortum sit.

90 τῶν τ' ἀκραίων τῶν τ' ἀγοραίων Ahrens. τῶν θυραίων τῶν τ' ἀγοραίων Enger. Hoc veri simillimum.

40—103 Parodi anapaesti duobus systematis constant versuum numero paribus, periodorum dispositione leviter variatis. Priori belli Trojani initia et causas repetunt, altero (v. 72 sqq.) senectutis mala queruntur, curas spes metusque suos significant. Periodi versu paroemiaco distinguuntur.

8. 4, 3. 5. 4, 3. 5. | 4. 3, 4. 5. 4. 5. 3,4

104—6 Ahrens ἐκ τελέων, scil. οἰωνῶν. In eandem sententiam M. Schmidt ὁδίων . . ἐκ τελέων. Quae conjecturae si verae sunt, sequentia sic scripta : ἔτι γ. θ. κ. πειθώ, μολπᾶν δ' ἀλκὰν σ. α., interpretari possis : *adhuc enim auguria illa divinitus fiduciam mihi inspirant, canendi autem vim* (vivaciorem illam quam bellicum robur) *aetas mea.*

114 In eandem sententiam Ahrens βοσκόμενοι λαγίναν, ἐρικύμονα (malim ἐρικυμάδα) φέρμα τε, γένναν.

189 Repone τόδ' εἶπε, ex Aeschyli usu.

197—200 ἐπιθυμεῖν, vocem a tragicorum usu abhorrentem, ex interpretatione verbi ὀργᾷ vel potius ὀργᾶν ortum esse, recte videntur statuisse Auratus Dindorf alii. Ahrens ὀργᾷ περιοργῶς ἐπικυρεῖν θέμις. At, praeterquam quod pluralis potius numerus expectatur et vocis θέμις usus adverbialis dubius est, Agamemno, quum statim audito Calchantis oraculo necdum cognitis Graecorum animis loquatur, non potest dicere socios Iphigeniae immolationem flagitare, sed iis fas esse id facere, quod eos facturos esse pro certo habet. Fortasse ὀργᾶν περιόργως (aut περιοργῶς) ἐπιθύειν θέμις. Nam αἵματος ὀργᾶν ἐπιθύειν idem est quod ὀργᾶν αἷμα ἐπιθύειν, et hoc verbum etiam apud Aristophanem, Plut. 1116, non multum differt a simplici θύειν.

Ad 212 commemoranda erat O. Mülleri conjectura αἰῶ τε παρθένειον, numeris bonis, sententia, ut mihi quidem videtur, claudicante.

232. 33 Ahrens πρὸ χαιρέτω et σύνωρον ἄταις, *cum malis conjunctum.*

Ad 261 l. 5 post „Athos“ addendum „mons Macistus in Euboea (schol.)“ — Verba φρυκτὸς δὲ φρυκτὸν ἔπεμπεν, in quibus Ahrens offendit, dicta sunt ut ἄγγελος ἄγγελον ἔπεμπεν : quoties enim cursor in stationem pervenit, alium cursorem excitat, πέμπει. Ἀπ' ἀγγάρου πυρός adverbialiter accipiendum esse viderunt Well. et Karst.

265—68 Justo ingeniosius Ahrens πόντου ὥστε νωτίσαι ἰχθύς, pisces spectatores appingens magnae Aeschyli imagini, ut dicam quod sentio, μικροκομψότερον. Πόντον νωτίσαι non video cur non cum Abreschio, Porsono, Hermanno interpretemur *terga maris tegere*, etiam absque Euripidis loco Phoen. 654, ubi tamen ἐνώτισεν recte puto apud Hesychium exponi τὰ νῶτα περιεσκέπασεν. Abreschii interpretationi favet locus 275—78, huic antitheticus : nam flammae solis instar mare collustranti opponitur ea quae lunae similis magnam planitiem transilit. Ibi ὑπερθοροῦσα πεδίον Ἀσωποῦ respondet verbis πόντον ὥστε νωτίσαι, et σθένουσα λαμπάς docet non mutandum esse ἰσχὺς πορευτοῦ λαμπάδος. Ibidem qui praemittuntur versus duo, 273. 74, confirmant, quod post Thierschium et Schneidewinum suspicatus eram, ante 265 excidisse duos versus, quibus ignes accendebantur. Huic lacunae etiamnunc assignandum puto fragmentum ab Hesychio servatum (πεύκη) προσαιθρίζουσα πόμπιμον φλόγα, neque assentior Ahrensio haec verba inserenti inter 262 et 263, qui versus mihi arcte cohaerere videntur. Accedit quod de Idae ignibus jam v. 260 dixerat, et amplior ignium enarratio a tertia demum statione incipit.

280 Qui hunc versum interpolatum esse contendunt, videntur πλέον τῶν εἰρημένων interpretari „plus quam supra dicti“. Sed custodes dicuntur flammam accendisse etiam majorem quam jussi erant : cf. 1566. Soph. Ant. 215. Etiam Ahrens hunc versum tuetur.

283 Repone ὤτρυνε θεσμόν, quod non debebam mutare. Quid lateat in χαρίζεσθαι non facile dixeris. Ahrens suspicatur extitisse verbum graecum χαλίζεσθαι, *negligere*.

287 ἧ τ' ἔσκηψεν accipiebam *qua et praeceps ferebatur* (*et perveniebat in Arachnaeum*), quam esse verbi σκήπτειν vim v. 281 docet pluresque interpretes intellexerunt.

292 ἄλλος παρ' ἄλλου πληροῦσθαι dicuntur non νόμοι, quod absurdum esset, sed λαμπαδηφόροι : cf. Eur. Iph. Taur. 298 πολλοὶ δ' ἐπληρώθημεν ἐν μικρῷ χρόνῳ, qui locus docet hoc verbum etiam de hominibus usurpari. Neque in nominativis haerendum, quamquam ex nostra dicendi ratione genetivi expectabantur: v. Krüger Gr. gr. I, 45, 2, 3. Si quid mutandum, possis παρ' ἄλλος ἄλλου.

306. 7 Ahrens ἀνδρῶν κασιγνήτων τέκνων φυταλμίων, παῖδες γέροντες, i. e. ἡμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες.

311—13 Post τεκμήριον virgula, post πάλον plene interpungendum, scribendumque ἐν δ' αἰχμαλώτοις, ut oratio recte procedat.

322—26 Recipienda versuum transpositio, de qua dixi ad 324, et quam ad Ahrensium auctorem referre debebam.

327—29 non obscure respondent chori versus quattuor. Itaque ante 328 versum excidisse suspicor, in quo malorum timendorum mentione injecta pergebat τὸ δ' εὖ κρατοίη, ut chorus supra αἴλινον αἴλινον εἰπέ, τὸ δ' εὖ νικάτω.

237 — 333 Medium hujus episodii locum obtinet ignium enarratio, 261—98. Versus decem (4, 2 supplendi, 4) sequuntur versus totidem (4, 2, 4), de quorum responsione supra diximus. Proximus denio, 279—88, dividitur in bis quinque versus aperte inter se oppositos. Sequuntur iterum versus quinque (2, 3); deinde Clytaemnestra ad chorum conversa duos versus pronuntiat, qui cum chori responso ternario alium quinionem efficiunt. In episodii initio habes primum chori versus bis ternos et reginae responsum quaternarium; tum stichomythiam, cujus quattuor versus priores pro mesodo habendi sunt, decem reliqui, 251—60, chori jam dubitantis et increduli cum regina colloquium, dividuntur in 2, 4, 4. Item in episodii fine locus qui urbis captae imaginem exhibet, 299—316, per duas periodos extenditur, denariam, in versus 2, 4, 4 divisam, et mesodicam bis quaternariam (nam v. 312 cum 311 conjunximus). Sequitur locus de malis quae victoribus impendent, periodus denaria, quae secundum Ahrensii transpositionem versibus 3, 3, 4 distinguitur. Clausulam efficiunt trimetri septem vel potius, ex conjectura supra proposita,

bis quaterni. Subjecimus episodii formam, in qua qui notis conjuncti sunt deniones eadem divisione utuntur.

10. 2, 2. 10. 10. 10. 10. 10. 10. 4, 4. 10. 4, 4.

334—45 Periodus anapaestica binaria praemittitur duabus quinariis. Nam v. 339 uncinis eximendus est : verba δουλίας γάγγαμον, quae quasi unam notionem efficiunt, optime conveniunt ad eam, quae his versibus proponitur, imaginem. V. 344 bene Enger conjecit μήτε πρὸ καιροῦ μήθ' ὑπεραῖρον βέλος. Possis etiam ὑπεράσσον.

401 οὐ μεθυστέροις πτεροῖς A. Ludwig, Zur Kritik des Aeschylos, p. 13.

442 Etiam Fritzsche et Ahrens βάλλεται γὰρ ὄχθοις probant. Hic tamen mavult γ' ὀρόχθοις.

450 Bene Ahrens ἦ τι θεῖόν ἐστί πῃ ψύθος;

455 sqq. Ingeniosius quam verius Ahrens αἰχμήν sive ᾀχμήν, ab ἀΐσσω declinatum, exponit αἴκην, ὁρμήν. Recte haec de *imperio muliebri* accipi docet locus similis Cho. 623, ubi verbis ἀθέρμαντον ἑστίαν δόμων, quae ad domesticam auctoritatem spectant, satis illustrantur verba γυναικείαν (τ') ἄτολμον αἰχμάν, de publico imperio dicta. Conferri possunt loci λαὸν εὐθύνων δορί, Eur. Hec. 9, γῆς ἧς ἐμὸν κρατεῖ δόρυ, Eur. Hipp. 972, et vox στρατός saepe de *populo* usurpata. Jam apte additur ὁ θῆλυς ὅρος, *decretum muliebre*, quod si dicitur πιθανός, hoc non verterim *credulum*, sed *persuasibile*.

498 jam non dubito quin ex Persis (v. 811) huc illatus sit. Nam haec Jovi tribui nequeunt et 497 cum 499 arcte cohaeret.

509 θαμάρτια schol. exponit τὸν μισθὸν τῆς ἁμαρτίας, cui interpretationi, ab Ahrensio commendatae, etiam hoc patrocinatur quod in Solonis de furto lege, quam aperte poeta respicit, legitur τὰ ἐπαίτια, quamquam de hujus vocis vi ambigi potest. V. Demosth. p. 733. Poll. 8, 22. — Praeconis oratio constat versibus quinis denis, quinis denis (Ἰὼ πατρῷον οὖδας . . Ἰὼ μέλαθρα βασιλέων . .), adjecta clausula quaternaria : prior periodus dividitur in 5, 4, 6, altera in 6, 4, 5. Praemittuntur chori versus quattuordecim : 4. 3, 2. 3, 2.

513 Formam antiquiorem ἥστε hic latere monuit Ahrens.

Ante 522 versum excidisse puto, quo praeco tristitiae non indulgendum esse dicebat. Ceterum ταῦτα . . τὰ μὲν . . τὰ δὲ . . idem valet quod τούτων (i. e. τῶν πεπραγμένων) τὰ μὲν . . τὰ δὲ . . Nihil mutandum.

526. 27 et 542, suo loco redditus, sic fere corrigendi videntur:

μόχθους γὰρ εἰ λέγοιμι καὶ δυσναντίας (?),
σπαρνὰς παρήξεις καὶ κακοστρώτους, τί δ' οὐ
στένοντες; οὐ λαφῶντες ἤματος μέρος.

Sic removetur tautologia δυσαυλίας, κακοστρώτους, et statim intelligitur, quod requirebam, de navigationis incommodis praeconem conqueri, neque opus est ut τί δ' οὐ mutetur in πλόους. Illud autem τί δ' οὐ, quod cum ἤματος μέρος jungebatur, nunc cum antecedentibus cohaeret et malorum enumerationi velut cumulus accedit. Non haerendum in nominativi usu liberiore, Graecis familiari.

538 Bene Rauchenstein et Ahrens παροίχεται δή. Mox lege μηδ' ἀναστῆναι.

541 Arridet Ahrensii conjectura τὸν ζῶντα δ' ἄλγους χρὴ τυχεῖν παλιγκότου;

546. 47 Fortasse ὡς κομπάσαι τάδ' εἰκὸς ἡλίου φάει,
ὑπὲρ θαλάσσης καὶ χθονὸς ποτώμενα·

Τάδε scribo perspicuitatis causa: nam apud Aeschylum quoties verba pronuntiata vel pronuntianda per orationem directam afferuntur, non facile deest pronomen demonstrativum. Cf. 119. 189, ubi reponendum τόδ' εἶπε. 385, ubi nihil mutandum. 1279. Cho. 313. 565. Eum. 496. Sept. 579. Pers. 122 et 117, ubi scribendum Περσικοῦ στενάγματος τοῦδε (Cho. 572 post πρὶν αὐτὸν εἰπεῖν, Eum. 731 post καί τις Ἑλλήνων ἐρεῖ pronomine opus non erat). Κομπάσαι ἡλίου φάει apte dicitur de monumenti titulo palam et in luce proposito. Versum 547 illustrat Theogn. 237 ἐπ' ἀπείρονα πόντον πωτήσῃ καὶ γῆν πᾶσαν, quae verba apte comparavit Ahrens. Sed idem hic conjicit ποτωμένῳ et locum justo artificiosius exponit. Versuum 548—53 veram mihi videor interpretationem dedisse.

509—53 Praemittitur stichomythia quattuor et bis quinorum versuum: nam post 521 trimetrum excidisse conjeci. Praeconis

oratio habet versus bis duodenos (4, 3, 5. 4, 3, 5) clausulamque octonariam.

576 Scribendum videtur ἥκειν δ', aut ἥκοι δ' ὅπως τάχιστ' ἐράσμιος πόλει. Nam ταὖτ' ἀπάγγειλον πόσει, sic sine particula conjunctiva positum, ad antecedentia referendum est.

554—83 Clytaemnestra in scenam prodit. Quindecim versus (4, 3, 8) de ejus prudentia, quindecim versus (4, 3, 8) de ejus moribus. — In adnotatione extrema ad v. 583 lege : quasi aes.

584. 85 praeconi reddendi sunt, qui haec non reginae, sed choro dicit. Illa enim statim abit, scilicet ut conjugem redeuntem quam optime excipiat, ut ait v. 571.

586. 87, qui antecedentibus respondent, fere ad scholiastis mentem exposui. Qui si verum vidit, cum Hartungo scribendum est λόγοις.

590 In his non sine causa offendit Ludwig. Fratres enim Ἀχαιῶν δίθρονον κράτος jure vocantur, Argis Agamemno solus imperat. Ille conjecit ἥξει σὺν ὑμῖν τήνδε γῆν. Malim τῇδε γῇ φίλον κράτος.

595 sq. abruptius inferuntur. Suspicor excidisse versum ad hanc fere sententiam : ἀλλ' οὔ σε κρύψω καίπερ οὐκ εὐάγγελα. Sic tribus chori versibus 587—90, post interpositos bis binos, tres praeconis versus respondent.

633 Ahrens ᾐών τις ἐξέκλεψεν ἢ 'ξηγήσατο θεός τις.

Post 637 versum excidisse et post hunc 641 collocandum puto, ut soli ex tanta clade effugisse dicantur. Sic loci antithetici 621—31 et 632—40 accuratissime et in universum et in singulis inter se respondebunt.

583—651 Praeconis cum choro colloquium, suppleto versu ante 595, sic structum est : 2, 2. 3, 2, 2, 3. 2, 2, 2, 2. Sequitur locus 605—20, quem singulis diligenter inspectis sic dispositum esse reperies : 2, 2, 2, 4, 2, 2, 2. Deinde inter se opponuntur versus 3, 5, 3. 3, 5, 3, de quibus supra dixi. Episodium clauditur duobus quinionibus, 642—51.

679 sq. Quum repetitum πολύθρηνον ad prius πολύθρηνον referri consentaneum sit, scribendum πολύθρηνον αἶαγμ', ut Karsten, aut π. παιῶν', ut Ahrens conjecit. Sed quid lateat in παμπρόσθη, non facile dixeris.

682—84. 692—94 Ἔθρεψεν δὲ λέοντος ἲ | νιν δόμοις ἀγέλαστον οὖ | τως ἀνὴρ φιλόμαστον egregie Conington, merito probante Ahrensio. In antistropha ille χρονισθεὶς δ' ἀπέδειξεν ἦ | θος τὸ πρὸς τοκέων, χάριν | γὰρ τροφεῦσιν ἀμείβων, ut habet F., nisi quod ibi legitur ἔθος. Fl. τοκήων et γὰρ τροφᾶς.

738—64 Praemisso exordio ἄγε δὴ βασιλεῦ . ., primum de hominum assentatione in universum loquitur, πολλοὶ δὲ βροτῶν . . deinde ad rem praesentem, suum civiumque erga regem affectum, transit, σὺ δέ μοι . .

2, 3. 2, 3, 2, 4. 2, 4, 2, 3.

Proodi divisiones monometro distinguuntur, reliquae paroemiacae; nisi quod v. 749 est dimeter acatalectus hiatu et interpunctione ab articulo insequenti separatus.

769 Mutato accentu Ἰλίου φθορᾶς bene Dobree Emperius Ahrens. Sed ἀνδροθνῆτας neque in ἀνδροθνῆτος mutandum, neque, invita totius loci sententia, cum δίκας conjungendum videtur. Imo ἀνδροθνῆτας ψήφους ἔθεντο, i. e. θάνατον κατέγνωσαν, quum in hominem potius quam in urbem cadere videatur, recte additur Ἰλίου φθορᾶς.

777 sqq. κάλλαγὰς ὑπερκόπους ἐπραξάμεσθα bene Ahrens, coll. Eur. El. 89 φόνον φονεῦσι πατρὸς ἀλλάξων ἐμοῦ. Cf. etiam supra 767. Idem monuit, v. 781 si scribatur ἀμφὶ Πλειάδων φάσιν omnes difficultates removeri.

782 Post πύργον virgula interpungendum esse vidit Schneidewin. Muris superatis, equi fetus evadit leo sanguinem sitiens.

809 Cobet, Novae Lectiones p. 223, ἔμπεδος. Sed adverbium ἐμπέδως tuetur v. 930. — Agamemno victoriae magnitudinem praedicat versibus tribus et bis octonis. Deinde (784 sqq.) de hominum instabili amicitia loquitur versibus tribus et bis senis. Adjicit clausulam versuum 4, 3, 4.

816 sqq. Clytaemnestra primum malum dicit feminae viro viduae tristem vitam (cf. Cho. 915 ἄλγος γυναιξὶν ἀνδρὸς εἴργεσθαι),

secundum vanorum nuntiorum terrores. Versum 818 ad haec, non ad illa, pertinere et orationem hiare bene intellexit Ahrens; idem minus bene verba κακοῦ κάκιον ἄλλο, a voce πῆμα divulsa, verbis πρῶτον . . ἔκπαγλον κακόν opponi statuit. Mihi nonnulla excidisse videntur : trium versuum lacunam suspicor, antithetica ratione motus.

823 τέτρηται, *perforatus est*, bene Ahrens.

826 Hujus versus neque interpretationem, neque emendationem probabilem quisquam attulit. Attamen non statim pro interpolato habendum, si quid non intelligitur.

831 sq. In ἄλλοι latere videtur dativus vocis rarioris, ex. gr. ἀμμῷ (si mihi das Aeschylum hac forma insolenti usum esse) πρὸς βίαν λελημμένης, *cervicis nodo per vim constrictae*. Karsteni conjecturam λελῦμένης ne commemorare quidem debebam. Mox malim κάκ τῶνδε τοι.

850—57 Hunc ultimum versum, cujus sedem tralaticiam frustra tuebar, ad loci initium retrahendum puto : τερπνὸν δὲ τἀναγκαῖον ἐκφυγεῖν ἅπαν, νῦν, ταῦτα πάντα τλᾶσ', ἀπενθήτῳ φρενὶ λέγοιμ' ἂν . . i. e. ἀλλὰ τερπνὸν γάρ . ., νῦν . . (V. ad Eumen. 961). Sic etiam asyndeton tollitur. Mox propius ad librorum scripturam accederet τόνδ' ἐγὼ σταθμῶν κύνα. V. 854 importunum καὶ removendum Blomfieldii conjectura γαῖαν φανεῖσαν (cf. librorum vitium Eumen. 730) potius quam Ahrensii ἀγὰν φανεῖσαν.

863 lege : τί.

810—68 Clytaemnestrae oratio, si vera est conjeetura mea de vv. 816—20, sic disposita est. Praemittuntur versus sex, sequuntur periodi duae octonorum, duae senorum, duae novenorum versuum, adjicitur clausula denaria (4, 4, 2).

898 Afferre poteram Soph. Aj. 1353 παῦσαι· κρατεῖς τοι τῶν φίλων νικώμενος. Versus antecedentis, quam dedi, interpretationem cur non intellexerit Ahrens, non intelligo : ipse enim, quamquam hunc locum aliter constituit, versum illum eodem modo exponit. Construe ἦ καὶ νίκην σὺ τίεις (i. e. νέμεις) τήνδε τὴν δήριος νίκην;

916. 17 Genetivus τῶνδε quum difficultatem habeat, versum excidisse suspicor, quo suppleto tribus versibus de maris inexhaustis copiis tres versus de domus regiae divitiis respondebunt.

920 κόμιστρα neque κομιδῆς μισθόν, neque simpliciter κομιδήν interpretor, sed κομιδῆς πόρον, μηχανήν.

921—27 Conjicio ῥίζης γὰρ οὔσης . . κυνὸς, σοῦ μοι μολόντος δωματῖτιν ἑστίαν. Versus quattuor sequentes hic locum non habere, sed aliunde illatos esse, acute perspexit Ahrens. Idem, v. 923 ante 921 collocato, conjecit ὡς σοῦ μολόντος et ἅζης παρούσης.

869—929 Agamemnonis versus quater quaternos sequitur stichomythia (inde ab εἶπον τάδ') versuum bis septem (8. 4. 8, 4), quam excipiunt duae dictiones versuum quaternorum denorum (6, 6, 2. 6, 6, 2).

982 Scripturae diversitas major est quam quae librarii errori aut correctoris temeritati tribuatur. Itaque nescio an locus sic potius constituendus sit :

πραθέντα τλῆναι δουλίας μάζης *
* * καὶ ζυγῶν θιγεῖν βίᾳ.

989. 90 Scribendum ἐκτὸς δ' ἂν οὖσα e necessaria Hermanni correctione. Sic demum haec congruunt cum ἕπου. τὰ λῷστα τῶν παρεστώτων λέγει, v. 994.

1001. 2 Ludwig post 993 collocandos suspicatur, ratione antithetica motus. Sed vereor ne sententiarum nexus hac transpositione turbetur.

976—1012 si hoc modo dispositi sunt : 4, 4. 5, 3. 3, 2. 4. 3, 2. 5, 3, pars proodica, 976—82 (in quo versu duo versus latere videntur), et pars mesodica, 996—99, cum sequentibus, ut fit, aliquatenus cohaerent.

Ad 1038 l. 1 lege : τοῖσδε.

1060—62 Scribendum ἢ ξυναιτία φόνου. Στάσις . . Nam Discordiam hic pro persona esse recte statuunt Klausen Hartung Ahrens. Mox θύματος δαισίμου Enger, δευσίμου Ahrens. Malim δεσμίου, coll. Cho. 490. 975. Hoc enim loco vates vestis insidias videt, necem infra demum; et hostiae quum sine vinculis ad aram adduci solerent, θύματος δεσμίου dixit per oppositionem tacitam, ut κῶμος ἐν δόμοις μένει, λέοντ' ἄναλκιν, δίπους λέαινα, alia multa.

Ad 1065 l. 1 lege : πτώσιμος.

1072 Conjecturae meae μελάγκερως, ut mihi quidem videtur veri simillimae, nescio an faveat scholion mutilum τῆς μελαγκέρου

βοός, si quidem hoc est poetae fragmentum ab eo allatum qui hoc epitheton in vaccam cadere docere vellet.

1097. 98 *τάδ' ἐπίφοβα . . μελοτυποῦσ'* Karsten Hartung Ahrens.

1117 lege : *βαλῶ*.

1013 — 1122 Versus trimetri 1063 sq. 1075 sq. 1083 sq. 1093 sq. 1105 sq. 1116 sq. a lyricis separandi sunt. Haec enim est dispositio hujus systematis e strophis dochmiacis versibusque iambicis connexi. Casandrae strophis quattuor prioribus totidemque antistrophis chorus respondet binis trimetris; deinde, tot tantisque vaticiniis commotus, et ipse ad lyrica abripitur. Nec tamen hoc sine quodam temperamento fit : nam duo, quae sequuntur, chori responsa a binis trimetris exordiuntur, quattuor vero ultima tota lyrica sunt. Sed tum vates, animi aestu sensim defervescente, oracula sua binis trimetris claudit. Itaque omnes Casandrae strophas sequuntur versus iambici bini, decies chori, quater ipsius Casandrae.

1141. 42 Scribendum *τὸ μὴ εἰδέναι λόγῳ*. Verte : *Summe hariola mendax, mendica? Testare* (ut me convincas), *praemisso jurejurando, te nunquam fando audivisse antiqua hujus domus scelera.* Sic hunc locum interpretatus sum (Jahrb. f. Philol. 1859, p. 727). Mecum consentit Ahrens (Philologi Suppl. I, p. 626), qui apte affert Poll. 8, 36 *μαρτυρία δὲ καλεῖται, ὅταν τις αὐτὸς ἰδὼν μαρτυρῇ· ἐκμαρτυρία δὲ, ὅταν τις παρὰ τοῦ ἰδόντος ἀκούσας λέγῃ*. Nescio tamen an *ἐκμαρτύρησον* a poeta dictum sit pro *ἐξέλεγξον μαρτυρῶν*, ut Eumen. 444 *ἐξεμαρτύρει φόνον*.

1143. 44 Revocato librorum *πῆμα* scribendum videtur : *καὶ πῶς ἂν ὅρκῳ* (aut *ὅρκοις*) *πῆμα γενναίως παγὲν παιώνιον γένοιτο*; Mala penitus haerentia, praeterita et immutabilia, jurejurando sanari nequeunt. Cf. *γενναία δύη* Soph. Aj. 938, et de passiva significatione vocis *παιώνιος*, Sept. 680 *αἷμα γὰρ καθάρσιον*, i. e. ex vera interpretatione *καθάρσιν ἐπιδέχεται*, Soph. OC. 487 *δέχεσθαι τὸν ἱκέτην σωτήριον* ibique interpretes.

1148. 49 Inconsultius post alios recepi Hermanni transpositionem, qua librorum vulnera dissimulantur, non sanantur. Post *μάντις μ' Ἀπόλλων τῷδ' ἐπέστησεν τέλει* excidit chori versus tanti beneficii causam exquirentis; cui postquam respondit Casandra *πρὸ τοῦ μὲν αἰδὼς ἦν ἐμοὶ λέγειν τάδε*, jam locum habet altera

chori interrogatio μῶν καὶ θεός περ ἱμέρῳ πεπληγμένος; Hic iterum unius versus lacuna statuenda est : Casandra dicere poterat, se omnes procos contempsisse dei amore elatam. Sic demum intelligitur chori dictum ἁβρύνεται γὰρ πᾶς τις εὖ πράσσων πλέον, in quo interpretando frustra laborabam, et Casandrae versus ἀλλ' ἦν παλαιστὴς κάρτ' ἐμοὶ πνέων χάριν apte claudit priorem hujus stichomythiae partem, quae est de Apollinis amore. Sequitur altera pars de Apollinis ira.

1156 Fortasse πῶς δῆτ' ἄνακτος ᾔσθα Λοξίου κότον; e Wieseleri conjectura, ab Ahrensio probata, coll. glossa in F. adscripta ἤγουν πῶς ὀργῆς ἐπειράθης τοῦ Ἀπόλλωνος;

1123—58 quinque periodis constant : 8. 8. 4, 4. 7. 7.

1174 Scribendum videtur λείξασα καὶ κλίνασα φαιδρὸν οὖς illud e Canteri, hoc ex Ahrensii conjectura, coll. Aristoph. Pac. 154 ἀλλ' ἄγε, Πήγασε, χώρει χαίρων, χρυσοχάλινον πάταγον ψαλίων διακινήσας φαιδροῖς ὠσίν.

1180 Egregie Ahrens θύουσαν Ἅιδου λῄτορ' coll. Hesych. λείτορες· ἱέρειαι, schol. Lycophr. 991 λῄταρχος· ὁ δημόσιος ἱερεύς· τὸ γὰρ δημόσιον λῇτον καλεῖται, aliisque glossis.

1189 Cassandra dicitur res ipsas ex veritate canere, detractis imaginum involucris, ἀληθῶς, οὐδὲν ἐξῃκασμένα, i. e. ἐναργῶς καὶ οὐ δι' εἰκόνων. Idem aliis verbis vates ipsa dixerat v. 1123. Quodammodo conferri potest Prom. 949 καὶ ταῦτα μέντοι μηδὲν αἰνικτηρίως, ἀλλ' αὔθ' ἕκαστ' ἔκφραζε. Nihil mutandum.

1197 παρεκσκοπεῖς Ahrens. Fortasse recte.

1159—1200 quinque periodis constant: 3, 6. 4, 4. 4, 4. 3, 6. 4, 4.

Cassandrae cum coryphaeo colloquium, quod incipit a versu 1184, brevi pausa distinguitur post v. 1192, Agamemnonis nece claris verbis nuntiata senibusque horrore perculsis.

1201 Lacuna sic potius explenda videtur :

παπαῖ (παπαῖ),
οἷον τό(δ' ἕρπει) πῦρ· ἐπέρχεται δ' ἐμοί.

Jam enim vates canit quae sibi ipsi imminent : τὸ γὰρ ἐμὸν θροῶ πάθος ἐπεγχέασα, v. 1082. Vaticiniorum iambicorum eadem est progressio et divisio, quae supra erat lyricorum.

Ad 1230 l. 5 lege : reducturos esse.

1231. 34 Post *ἀναστένω* interrogandi signo, post *κρίσει* virgula interpungendum.

1201—43 constant quattuor periodis : 3, 6, 5. 4, 4. 3, 6, 5. 4, 4. Versus novem in systematis capite positi simillimi sunt versibus novem, 1159—67, a quibus systema proxime superius incipiebat. Maxime insignis est responsio vv. 1209—13 et 1231—35.

1244. 45 Fortasse *οὐκ ἔστ' ἄλυξις, οὔ, ξένοι, χρόνοι πλήρ. Effugere nequit is cujus vitae tempora impleta sunt.* Mox verba *ὁ ὕστατος τοῦ χρόνου* bene Elberling interpretabatur *ultimam vitae partem.*

1259 Fortasse *οὔτοι δυσοίζω θαμινόν.*

1244—71 constant quattuor periodis septenariis. Post vv. 1250, 1257, 1264 brevis pausa intercedit, virgine a limine fatali refugiente. Chori versus 1272—75 claudunt locum praeclarum strophis bis septem et systematis iambicis quattuor comprehensum.

1276 — 92 Praemittitur periodus anapaestica quaternaria. Regis mortem instantem augurantur ordines anapaestici tres, tres, duo; ipsa caedes exponitur ordinibus iambicis trochaicisque tribus, tribus, duobus. Nam tetrametri singuli binis ordinibus constant secundum veterum doctrinam rhythmicam. V. 1282 fortasse sic scribendus : *θεότιμος δ' οἴκαδ' ἱκάνει*, ut paroemiacus evadat.

1293 — 1316 Senum deliberatio constat duodecim distichis sic dispositis : 2, 2, 2. 2, 2. 2, 2. 2, 2. 2, 2, 2.

Ad 1332, l. 6 lege : *Ζῆνα τῶν κεκμηκότων.*

1317 — 45 constant quattuor periodis : 8. 8. 5, 2. 5, 2. Nam post 1340 videtur excidisse versus quo explebatur sententia, qualem Schneidewin desiderabat : *si deceret libationes fieri super mortuo ab eo qui ei necem intulit.*

1346—82 Post 1346 excidit versus fere talis :

λόγοις δοκοῦντες τοὐμὸν ἐκπλήσσειν κέαρ

quo inserto et oratio melius procedit et numerorum ratio antithetica restituitur. Nam apud Aeschylum semper inter se respondent ii qui cum antistrophicis connexi sunt anapaesti, iambi, trochaei, sive praecedunt, sive sequuntur, sive circumdant lyrica, sive ab iis circumdantur. Hoc loco habes septenos trimetros ante stropham et ante antistropham, totidemque post stropham et post antistropham.

1354—56 In librorum scriptura optima, nisi quod *ἄπολις* pro *ἀπόπολις* et *ἀστοῖς* pro *ἀστῶν* (cf. v. 1358) habent, verba et sensus aliter dividendi.

> *τόδ' ἐπέθου θύος δαμοθρόους τ' ἀράς;*
> *ἀπέδικέ σ', ἀπέταμέ σ' — ἀπόπολις δ' ἔσει —*
> *μῖσος ὄβριμον ἀστῶν.*

Sic et reliqua optime dicta sunt et *ὄβριμον* suam vim retinet. Rem ex parte viderat Wieseler.

1383—92, versus bis quini, quibus hic locus clauditur.

1430. 1453 Suspicor *ἦ μέγαν, ἦ μέγαν οἴκοις*, deleto *τοῖσδε*, coll. Prom. 887 *ἦ σοφὸς, ἦ σοφὸς ἦν ὃς* . . Versum antitheticum jam Schütz Blomfield Karsten scripserunt *ὡς μὲν ἀναίτιος εἶ σύ* . .

1493 Fortasse *τίς δ' ἐπιτύμβιος αἶλιν' ἐπ' ἀνδρὶ θείῳ* . . Neque enim ferri potest *αἶνος ἰάπτων*, neque Aeschylum crediderim funebrium laudationum morem, sua ipsius memoria ortum, ad heroicam aetatem transtulisse.

1523—57 Aegisthi oratio constat versibus sex, quater quaternis, sex, quibus additur clausula bis quaternaria. Ante 1533 versum excidisse suspicor. Cum 1551 sq. cf. Nicol. Damasc. fr. 39 : *Ὁ δὲ Κύψελος τοὺς μὲν δύο ἐξέπεμψε σὺν αὐτοῖς ἐξαπατηθεὶς, οὓς ἐκεῖνοι κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπέκτειναν, τὸν δὲ τρίτον ἅτε νεογενῆ οὐκ ἔδωκε φήσας ἐν σπαργάνοις εἶναι.*

1558—94 Hujus loci rationem antitheticam perspexit Hermann, cujus conjecturas, ad v. 1559 commemoratas, veras esse puto. Nam versus 1566 et 1591 interpolatos esse Ludwig mihi non persuasit.

1616 Post *πάρα* plene interpungendum.

1595—1620 Locus male habitus in libris et fortasse pluribus versibus mutilus. Interim in tria systemata dividi potest (altercationem priorem, Clytaemnestrae dictionem, altercationem alteram), quae ita notavi, ut non versus, sed binos, e quibus singuli tetrametri constant, ordines numerarem.

2, 2. 2, 2. 2, 2.

6, 4, 6.

4. 4, 4. 4, 4. 4.

CHOEPHORI.

Praef. p. XIV l. 23 lege : neque tamen contenderim.

P. 3 post personarum indicem l. 3 lege : descripti sunt, Guelferbytano et Marciano.

V. 105 lege : ταῦτα et φράσαι.

V. 157 post ξίφη interrogandi signo interpunge.

Ad v. 216 lege : ταρραμηχανοραφῶ.

230 Scribendum videtur προσαυδᾶν δή σ' ἀναγκαίως ἔχει. Possis etiam ἀναγκαίως ἔχω, coll. Lys. in Andoc. 35 ἀναγκαίως γάρ ἔχω ὑμᾶς διδάσκειν.

251 lege : καί σε.

479 lege : πως.

490 πέδαις ἀχαλκεύτοις οὐ' ἐρέθης, πάτερ, conj. Dindorf (Aeschyli Septem ad Thebas V. 369—719, p. 37).

581 ferri nequit. οὔτοι μάταιον ἂν τόδ' ὄψανον πέλοι Martin, probante Dindorfio *l. l.* p. 28.

584 sq. Scribendum πλήθουσι, quae forma etiam in dorica poësi semper usurpatur, nunquam πλᾶθος, πλάθειν.

623 Inserendum τ' ante ἄτολμον auctore Hermanno.

662 Bene L. Dindorf ἀπεζύγην πόδα.

Ad 727 Augmentum non solum in nuntiorum narrationibus, sed etiam alibi nonnunquam omitti videtur. V. Eurip. Hec. 1131 θάκουν . . ἔνουν τε, quam librorum scripturam non mutaverim.

P. 120 l. 26 pro : systematis, lege : periodis, et sic deinceps.

EVMENIDES.

V. 98 lege : ὦν.

Ad 213 l. 4 lege : *nihil) ergo.*

Ad 261 l. 2 lege : πρόσφυξ.

348 lege : ὅμως.

Ad 748 sqq. l. 5 lege : M. habere videtur στενάζω.

Ad 788 l. 2 lege : ab hoc loco.

P. 94 adnotatio ultima ad v. 797, non 796, pertinet.

P. 111 l. ultima lege : versus duodeviginti.

Gissae, typis W. Keller.